

The Project Gutenberg eBook of Klondyken kuningas, by Jack London

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Klondyken kuningas

Author: Jack London

Translator: Kerttu Emilia Simolin

Release date: February 20, 2015 [EBook #48321]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KLONDYKEN KUNINGAS ***

E-text prepared by Juhani Kärkkäinen and Tapio Riikonen

KLONDYKEN KUNINGAS

Kirj.

JACK LONDON

Suomentanut Kerttu Tuura

Otava, Helsinki, 1919.

EDELLINEN OSA

1

Oli hiljainen yö Tivolissa. Tarjoilupöytään, joka ulottui avaran, veistämättömistä hirsistä salvetun tuvan poikki, nojaili puolisen tusinaa miestä, joista kaksi keskusteli kuusenhavuteen ja kalkkijuoman suhteellisista avuista keripukin parannuskeinoina. He pohtivat asiaa alakuloisen näköisinä ja vaipuivat vähänväliä synkkään äänettömyyteen. Toiset tuskin kuuntelivat heitä. Vastakkaisella seinällä olivat pelipöydät rivissä. Crap-pöytä oli tyhjä. Yksi ainoa mies oli farao-pöydän ääressä, rulettihyrrä ei juhlapäivän aattona pyörinyt, ja pelinhoitaja seiso i tulikuuman, räiskyvän uunin edessä jutellen nuoren tummasilmäisen, kauniskasvoisen ja kaunisvartaloisen naisen kera, joka Juneausta Fort Yukoniin saakka tunnettiin nimellä "Neito". Kolme miestä pelasi pokeria, mutta panokset olivat pienet eikä pelaajissa ollut innostusta, kun ei ollut katsojiakaan. Perällä olevan tanssihuoneen lattialla tanssi kolme ikävystynyttä paria valssia viulun ja pianon soiton mukaan.

Circle City ei ollut autio, eikä rahaakaan ollut niukalti. Moosehide Creekin kaivostyömiehet olivat saapuvilla, ja kullankaivu lännessä ja kullanhuuhtelu kesällä oli ollut hyvätuloksista ja miesten kukkarot olivat raskaat kultahiekasta ja metallilohkareista. Klondykea ei oltu vielä löydetty, eivätkä Yukonin kaivostyömiehet olleet oppineet kaivamaan kultaa syvältä eivätkä puita polttamalla sulattamaan roudan jäädyttämää maata. Mitään työtä ei ollut talvella saatavissa, ja heillä oli tapana talvehtia Circle Cityn tapaisissa suurissa leireissä napaseudun pitkän yön kestäessä. Päivät olivat ikäviä, heidän kukkaronsa olivat hyvin täynnä, ja ainoa ajanviete oli löydettävissä kapakoista. Mutta nyt oli Tivoli todellakin tyhjä, ja Neito, joka seisoi uunin luona, haukotteli peittelemättä ja sanoi Charley Batesille:

"Ellei pian tapahdu jotakin, menen nukkumaan. Mikä leiriä vaivaa? Ovatko kaikki kuolleet?"

Bates ei viitsinyt vastata, vaan rupesi kiertämään savuketta. Dan MacDonald, Pohjois-Yukonin ensimmäinen ravintoloitsija ja pelaaja, Tivolin ja sen pelien omistaja, kulki yksin aution lattian poikki ja liittyi uunin luona olevaan pariin.

"Onko joku kuollut?" kysyi Neito häneltä.

"Näyttää siltä kuin olisi", kuului vastaus.

"Sitten on koko leiri kuollut", päätti Neito ja haukotteli toisen kerran.

MacDonald nauraa virnisteli ja nyökkäsi ja avasi suunsa puhuakseen, kun samassa pääovi avautui ja muuan mies tuli huoneeseen. Kylmä ilmavirta muuttui huoneen lämpimässä usvaksi, joka leijaili hänen ympärillään polviin saakka ja virtasi lattian poikki vähitellen hälveten, kunnes kahdentoista askeleen päässä uunista kokonaan haihtui. Vastatullut otti luudan ovipielen naulasta ja rapsi lumen intiaanisaappaistaan ja pitkistä saksalaisista sääryksistään. Hän olisi näyttänyt kookkaalta mieheltä, ellei jättiläismäinen Kanadan ranskalainen olisi tullut tarjoilupöydän äärestä puristamaan hänen kättään.

"Hoi, Päivänpaiste!" tervehti tämä. "Tekee vanhoille silmilleni hyvää nähdä sinua."

"Hoi, Louis, milloin olet oppinut noin koreasti puhumaan?" sanoi tulokas. "Tule ottamaan naukku ja kerro meille kaikki mikä koskee Bone Creekiä. No, vanha veikko, puristahan kättäni vielä kerta. Missä on toverisi? Olen juuri häntä etsimässä."

Toinen harvinaisen kookas mies tuli tarjoilupöydän äärestä lyömään kättä. Olaf Henderson ja Ranskan-Louis, molemmat Bone Creekin osakkaita, olivat seudun kookkaimmat miehet, ja vaikka he tuskin olivat puolta päätään pitemmät kuin äskentullut, näytti tämä heidän rinnallaan aivan pienikasvuiselta.

"Hoi, Olaf, siinäpä kaipaamani mies", sanoi Päivänpaisteeksi nimitetty. "Huomenna on syntymäpäiväni ja aion hankkia teille kaikille pääntäyteen humalan — Ymmärrätekö? ja sinulle myös, Louis. Voittehan ottaa humalan minun syntymäpäivänäni — vai? Tule ottamaan ryyppy, Olaf, niin kerron sinulle kaikki."

Vastatullut oli nähtävästi tuonut lämpöaallon huoneeseen. "Sehän on Päivänpaiste", huusi Neito, joka ensimmäiseksi tunsi hänet huoneen valossa. Charles Batesin tiukat piirteet kävivät lauhkeammiksi, kun hän näki hänet, ja MacDonald liittyi noihin kolmeen tarjoilupöydän ääressä. Päivänpaisteen tultua kävi koko huone äkkiä valoisammaksi ja hauskemmaksi. Viinurit ryhtyivät työhönsä. Puhelu kävi äänekkäämmäksi. Joku nauroi. Ja kun viulunsoittaja, joka kurkisti etuhuoneeseen, huomautti: "Se on Päivänpaiste", vilkastui valssintahti huomattavasti, ja tanssijat, joihin yleinen mieliala tarttui, alkoivat pyöriä aivan kuin olisivat todella olleet huvitetut tanssista. He tiesivät vanhastaan, ettei mikään ollut laimeata, kun Päivänpaiste oli saapuvilla.

Hän kääntyi selin tarjoilupöytänsä ja näki naisen uunin luona ja sen innokkaan tervetuliaiskatseen, jonka tämä loi häneen.

"Terve, Neito, tyttöseni", huusi hän. "Terve, Charley! Mikä teitä kaikkia vaivaa? Miksi näytätte siltä, kuin ruumisarkut maksaisivat vain kolme unssia? Tulkaa kaikki juomaan. Tule sinäkin hautaamaton vainaja ja kerro, mikä sinua vaivaa. Tulkaa kaikki. Nyt on minun yöni ja aion sitä käyttää. Huomenna täytän kolmekymmentä ja sitten olen jo vanha mies. Tämä on viimeinen nuoruuteni hurjastelu. Oletteko kaikki mukana? Siis toimeen! Juokaamme!"

"Malttakaahan, Davis", sanoi hän miehelle, joka jakoi kortit farao-pelissä ja joka oli työntänyt tuolinsa taakse päin. "Haluanpa nähdä, tarjoanko minä teille vai te meille muille."

Hän otti takkinsa taskusta raskaan kultahiekkakukkaronsa ja asetti sen korkeimmalle kortille.

"Viisikymmentä", sanoi hän.

Farao-pelin pankinpitäjä otti pakasta kaksi korttia. Päivänpaiste voitti. Pankinpitäjä töhersi summan paperilapulle, ja ravintolan punnitsija punnitsi viidenkymmenen dollarin arvosta kultahiekkaa vaakakupissa ja pani sen Päivänpaisteen pussiin. Kun valssi oli takahuoneessa päättynyt, keksi Päivänpaisteen silmä nuo kolme paria, joita pianon- ja viulunsoittaja ja ravintolanpitäjä olivat seuranneet.

"Tulkaa kaikki mukaan!" huusi hän. "Juokaamme! Tämä on minun yöni ja yö sellainen, jollaisia ei usein tulekaan. Juokaa, te siwashit ja lohensyjät. Nyt on minun yöni, tietäkää se —"

"Sydäntä kutkuttava, oikein syyhyttävä yö", pisti Charley Bates väliin.

"Olet oikeassa, poikani", sanoi Päivänpaiste iloisesti. "Syyhyinen yö, mutta se on nähkääs minun yöni. Olen vanha, syyhyinen uros-susi. Kuunnelkaa ulvontaani."

Ja hän ulvoi kuin yksinäinen harmaa susi metsässä, kunnes Neito pisti sievät sormensa korviinsa ja rupesi värisemään. Hetkistä myöhemmin liiteli Neito hänen käsivarttensa tukemana lattialla, missä kohta oli käymässä vilkas skotlantilainen tanssi, johon nuo kolme muuta naista ja heidän toverinsa yhtyivät. Miehet ja naiset tanssivat intiaanisaappaissa, ja huoneessa vallitsi kohta kova melu. Päivänpaiste oli sen keskus ja eloa-antava kipinä, joka leikinlaskuin ja pistopuhein ja teeskentelemättömällä iloisuudellaan herätti heidät siitä apeudesta, johon he olivat vaipuneet ennen hänen tuloaan.

Ilma huoneessa muuttui hänen tultuaan. Hän näytti täyttävän sen tavattomalla elinvoimallaan. Miehet, jotka tulivat kadulta, tunsivat sen heti, ja vastaukseksi heidän kysymyksiinsä nyökäyttivät viinurit takahuoneeseen päin ja sanoivat, asian tyhjentävästi selittäen: "Päivänpaiste on hurjalla päällä." Ja tulijat jäivät, ja viinurit saivat työtä heitä palvellessaan. Pelaajat innostuivat, ja pian olivat pöydät miehiä täynnä, kortit läiskähtivät pöytiin, ja rulettihyrrän surina kuului yksitoikkoisena ja voitokkaana käheiden miesäänten ja heidän kiroustensa ja naurunsa ylitse.

Harvat tunsivat Elam Harnishin muulla kuin Päivänpaisteen nimellä. Tämä nimi oli entisinä aikoina annettu hänelle sen johdosta, että hänellä oli tapana aamuisin penkoa toverinsa esiin heidän villahuovistaan ja väittää että "päivä jo paistaa". Häntä pidettiin vanhimpana uutisasukkaana kaukaisen napaseudun erämaassa, jossa kaikki miehet ovat uutisasukkaita, tienraivaajia. Miehet sellaiset kuin Ai Mavo ja Jack McQuestion olivat olleet ennen häntä; mutta he olivat tulleet maahan Kallio-vuorten poikki, Hudson Bay-maasta idässä. Hän sitävastoin oli ensimmäisenä kulkenut Chilcootin ja Chilcatin poikki. Keväällä 1883, kaksitoista vuotta aikaisemmin, hän oli kahdeksantoistavuotiaana nuorukaisena kulkenut viiden toverin kera Chilcootin poikki. Hän oli palannut sieltä yhden kera. Neljä oli kuollut tapaturmaisesti valkeaan, kartoittamattomaan erämaahan. Ja kaksitoista vuotta oli Elam Harnish yhä kaivanut kultaa, väliin napaseudun pimeässäkin.

Eikä kukaan ollut kaivanut niin itsepintaisesti ja kestävästi. Hän oli kasvanut mieheksi maan keralla. Hän ei tuntenut mitään muuta maata. Sivistys oli unelma jostakin entisestä olomuodosta. Forty Milen ja Circle Cityn kaltaiset leirit olivat hänen mielestään pääkaupunkeja. Eikä hän ollut ainoastaan kasvanut maan keralla, vaan hän oli auttanut sen luomisessa, muokkaamaton kun se oli. Hän oli tehnyt historiaa ja maantiedettä, ja ne, jotka seurasivat häntä, kirjoittivat hänen retkistään ja kartoittivat ne jäljet, jotka hänen jalkansa olivat polkeneet.

Sankareille annetaan harvoin sankarin arvo, mutta tämän nuoren maan — yhtä nuoren kuin hän — sankareista pidettiin häntä vanhimpana. Iältään oli hän muita nuorempi. Teoissa hän oli muita etevämpi. Kun kestävyyttä kysyttiin, tiedettiin hänen voivan uuvuttaa vahvimmankin heistä. Sitäpaitsi pidettiin häntä voimakkaana, rehellisenä ja moitteettomana miehenä.

Joka maassa, missä elämä on sattuman varassa, jonka kanssa on helppo leikitellä ja joka on helppo heittää hukkaan, muuttuvat miehet huvin ja vaihtelun tarpeen vuoksi miltei tahtomattaan pelaajiksi. Yukonissa miehet panivat kultaa etsiessään elämänsä alttiiksi ja ne, jotka löysivät kultaa maasta, pelasivat siitä toisten kanssa. Eikä Elam Harnish ollut mikään poikkeus. Hän oli ennen kaikkea oikea miesten mies, ja vaisto pelata elämän uhkapeliä oli hänessä voimakas. Ympäristö oli ratkaissut, minkä muodon tämä peli sai. Hän oli syntynyt maatilalla Iowassa, ja hänen isänsä oli muuttanut Länsi-Oregoniin, minkä kaivosalueella Elam vietti poikavuotensa. Hän ei ollut oppinut tuntemaan mitään muuta kuin uhkapelin, jossa oli suuret panokset. Rohkeus ja kestävyys auttoivat siinä pelissä, mutta suuri hyvä kohtalo jakoi kortit. Rehellistä työtä varmaan, vaikka niukan palkan vuoksi ei pidetty minkäänarvoisena. Mies pelasi korkeata peliä. Hän pani alttiiksi kaikki, ja jos hän sai vähemmän kuin oli odottanut, hävisi hän pelin. Siispä oli Elam Harnish kaksitoista vuotta hävinnyt. Hän oli nostanut

edellisenä kesänä rehellisesti ansaitsemansa kaksikymmentätuhatta dollaria ja jättänyt jäljelle toiset kaksikymmentätuhatta. Mutta, kuten hän itse vakuutti, siinä ei ollut enempää kuin että sillä saattoi hankkia hyvän humalan. Hän oli ahertanut kaksitoista vuotta, ja neljäkymmentätuhatta oli pienoinen voitto siitä panoksesta — sillä saattoi kustantaa ryyppyn ja tanssin Tivolissa, yhden talven vetelehtimisen Circle Cityssä.

Yukonin miehet muuttivat vanhan säännön sananparreksi: *vaivoin hankittu on helposti menetetty*. Skotlantilaisen tanssin päätyttyä Elam Harnish tarjosi taas kaikille. Juomat maksoivat dollarin lasilta, kullan arvoksi oli laskettu kuusitoista dollaria unssilta, läsnä oli kolmekymmentä henkeä, jotka noudattivat hänen kutsuansa, ja joka tanssin välillä olivat kaikki läsnäolijat Elamin vieraina. Tämä oli hänen yönsä, eikä kenenkään muun sallittu maksaa mistään. Eipä silti, että Elam Harnish olisi ollut juomari. Hän ei pitänyt whiskystä. Hän oli liian elinvoimainen ja väkevä, liian terve sielultaan ja ruumiiltaan vajotakseen alkoholin orjuuteen. Samoillesaan intiaanien teitä ja virtoja pitkin hän vietti kuukausia yhteen menoon nauttimatta mitään kahvia väkevämpää, olipa hän ollut vuoden yhteen menoon kahviakaan juomatta. Mutta hän piti seurasta, ja koska Yukonissa ainoan seuran tuottaman huvituksen saattoi löytää ravintolasta, taipui hän käyttämään tätä keinoa. Hänen poikavuosinaan olivat kaikki miehet Lännen kaivosalueella tehneet niin. Hänestä se oli sopiva tapa miehelle hankkia seuraaja huvitusta. Hän ei tuntenut mitään muuta keinoa.

Hän oli mies, jonka erotti joukosta, vaikka hänen pukunsa oli samanlainen kuin kaikkien muitten miesten Tivolissa. Hänellä oli jalassa pehmeät, ruskeat hirvennahkaiset intiaanisappaat, jotka olivat intiaanien tapaan kirjaillut helmillä. Hänen avarat housunsa olivat vallan tavallista mallia, hänen takkinsa oli tehty villahuovasta. Pitkät, villalla vuoratut nahkahansikkaat riippuivat hänen kupeellaan. Ne riippuivat Yukonin tavan mukaan nahkahihnassa, joka kulki kaulan ympäri ja ristiin hartioilta. Hänen päässään oli karvalakki, jonka korvalaput oli työnnetty ylös ja jonka leukanauhat riippuivat irrallaan. Hänen laihat ja pitkähköt kasvonsa muistuttivat poskiluitten alla olevien kuoppien takia intiaania. Päivän polttama hiipiä ja mustat, terävät silmät lisäsivät tätä vaikutusta, vaikka ihon pronssiväri ja silmien muoto olivat valkean miehen. Hän näytti vanhemmalta kuin kolmikymmenvuotiaalta, ja kuitenkin oli hän paljaksi ajeltuine ja rypyttömine kasvoineen miltei poikamainen. Tämä ikämiehen ulkonäkö perustui johonkin, jota ei voinut tarkoin määrittellä. Se tuli miehen suorittamista maineteoista, siitä, mitä hän oli kestänyt ja kokenut ja mikä oli kätkeytyneenä arki-ihmisen olemuksen taa. Hän oli elänyt seikkailurikasta elämää, täynnä jännitystä, ja jotakin kaikkesta tästä välähteli hänen silmissään, värähteli hänen äänessään ja näytti alati kuiskivan hänen huuliltaan.

Hänen huulensa olivat ohuet ja taipuvaiset sulkeutumaan tiiviisti tasaisten valkoisten hampaiden eteen. Mutta niiden tyylyttä lievensivät kauniisti ylöspäin kaartuvat suupielet. Ne tekivät hänet lempeän näköiseksi samoin kuin silmäkulmien pienet rypyt tekivät hänen kasvonsa iloisiksi ja nauraviksi. Nämä miellyttävät pikkupiirteet peittivät hänen luonnonlaatunsa, joka pohjaltaan oli kesyttämätön ja joka muussa tapauksessa olisi tehnyt julman ja kovan vaikutuksen. Nenä oli laiha, isosieraiminen, sirorakenteinen ja suuruudeltaan sopusoinnussa kasvojen kanssa; korkea otsa oli kaunis ja sopusuhtainen, ikäänkuin korvatakseen kapeutensa. Intiaania muistuttivat vielä hänen hiuksensa, jotka olivat hyvin suorat ja hyvin mustat, ja niiden kiilto jonka vain hyvä terveys saattoi lahjoittaa.

"Palavan päivän palavat kynttilät", sanoi nauraen Dan MacDonald kuullessaan ilon remahduksen tanssihuoneesta.

"Ja hänessä on miestä sytyttämään ne, vai mitä, Louis?" sanoi Olaf Henderson.

"Kyllä, voit lyödä vetoa siitä", sanoi Ranskan-Louis. "Se poika on silkkaa kultaa — —"

"Ja kun kaikkivaltias Jumala huuhtoo esille Päivänpaisteen sielun viimeisenä suurena huuhtontapäivänä", keskeytti Mac Donald, "täytyy kaikkivaltiaan Jumalan rakentaa vesipato, sillä tavallinen huuhtontakattila ei sellaisessa kullan paljoudessa riitä."

"Hyvä", mutisi Olaf Henderson katsoen vanhaan pelipaikan pitäjään syvästi ihailien.

"Oikein hyvä", vahvisti Ranskan-Louis. "Luulenpa, että otamme naukun sen päälle — vai?"

Kello oli kaksi aamulla, kun tanssijat keskeyttivät tanssinsa puoleksi tunniksi saadakseen jotakin syötävää. Ja juuri sillä hetkellä ehdotti Jack Kearns, että pelattaisiin pokeria. Jack Kearns oli kookas, lihava mies, joka Bettlesin kera oli tehnyt onnettoman retken Koyokukin pääjuoksun varrelle kauas

napapiirin pohjoispuolelle. Tämän jälkeen Kearns oli ollut Forty Milessä ja Sixty Milessä ja ryhtyi sitten toisenlaisiin keinotteluihin tilaamalla Yhdysvalloista pienen sahan ja jokihöyrylaivan. Edellisen olivat jo intiaanit ja koirat hinanneet Chilcootin solan läpi ja sen piti tulla Yukoniin varhain kesällä, jäiden lähdön jälkeen. Myöhemmin kesällä, kun Beringin meri ja Yukonin suupuoli olivat jäätä vapaat, piti höyrylaivan tulla virtaa ylöspäin täydessä ruokataralastissa.

Jack Kearns ehdotti pokeria. Ranskan-Louis, Dan MacDonald ja Campbell (joka oli löytänyt Moosehidessa kultasuonen), kaikki nämä kolme, jotka eivät tanssineet, koska ei ollut tarpeeksi tyttöjä, yhtyivät ehdotukseen. He etsivät parhaillaan viidettä miestä, kun Päivänpaiste ilmestyi takahuoneesta Neito käsipuolellaan ja tanssijat kintereillä. Vastaukseksi pokerinpelaajien kysymykseen hän tuli heidän pöytänsä ääreen nurkkaan.

"Teitä tarvitaan, jotta peli saataisiin käyntiin", sanoi Campbell.
"Millainen onni teillä on?"

"Se on varmasti hyvä tänä yönä", vastasi Päivänpaiste innokkaasti ja tunsu samalla Neidon varoittavasti puristavan käsivarttaan. Neito odotti häntä tanssiin. "Minulla on varmasti onni myötäni, mutta menen mieluummin tanssimaan. En halua riistää teiltä kaikkia rahojaanne."

Ei kukaan väittänyt vastaan. He pitivät hänen kieltoaan lopullisena, ja Neito puristi hänen käsivarttaan johdattaakseen hänet illallisseuriaan, kun hänen mielensä muuttuikin. Se ei johtunut siitä, ettei häntä olisi haluttanut tanssia, eikä siitä, että hän olisi tahtonut loukata tyttöä. Se johtui vain siitä, että tuo vaateliass puristus hänen käsivarressaan sai hänen vapaan miehenluontonsa kapinoimaan. Tästä hänen luonteenomaisuudestaan johtui, ettei hän kaivannut ketään naista toverikseen. Hän oli naisten suosikki siitä huolimatta, ettei hänellä ollut heistä vieviä ajatuksia. He olivat leikkikaluja, osa elämän leikin tarjoamasta huvista. Hän piti naisia whiskyn ja pelin veroisina ja oli pannut merkille, että oli paljon helpompi lähteä juomien ja korttien äärestä kuin naisen luota, kun mies kerran oli oikein kietoutunut pauloihin.

Hän oli oman itsensä orja, mikä on luonnollista terveelle itsekkyydelle, mutta hän ei tahtonut olla kenenkään toisen orja. Rakkauden suloinen orjuus oli jotakin, jota hän ei käsittänyt. Miehet, jotka hän oli nähnyt lemmpauloissa, tuntuivat hänestä mielenvikaisilta, ja hulluutta ei hänen mielestään kannattanut tutkistella. Mutta miesten toveruus oli jotakin toista kuin naisten rakkaus. Toveruudessa ei ollut orjuutta. Toveruus on kuin liikeyritys, missä miehet rehellisesti jakavat keskenään voiton, eivät vainoa toisiaan, vaan jakavat vaarat samoillessaan intiaanipolkuja, jokia ja vuoria tavoitellessaan onnea ja rikkautta. Mies ja nainen vainoavat toisiaan, ja toisen tai toisen täytyy saada toinen alistumaan. Toveruus on vallan toisenlaista. Siinä ei ole mitään orjuutta; ja vaikka hän, joka todella oli voimakas eikä vain voimakkaan näköinen, antoi paljoa enemmän kuin sai, ei hän antanut mitään pakosta, vaan antoi kaiken kuninkaallisen loistavana lahjana. Ja hän jakoi anteliaasti lahjoina työtään ja sankarillisia ponnistuksiaan. Jos saa kantaa päiväkausia myrskyisissä vuorisolissa ja sääskiparviien peittämällä soilla kaksi kertaa niin suuria taakkoja kuin toverinsa, niin siinä ei ole epärehellisyyttä eikä pakkoa. Kukin yrittää parhaansa mukaan. Se oli rehellistä kauppaa, se kuului yrityksen luonteeseen. Muutamat miehet ovat voimakkaampia kuin toiset — se on totta. Mutta kun jokainen tekee voitavansa, on peli rehellistä, kunnian vaatimukset on täytetty ja kaikki on rehellisesti jaettu.

Mutta naiset olivat vallan toisenlaisia. Naiset antoivat vähän ja vaativat kaikki. Naisilla oli esiliinannauhat, ja he olivat halukkaat kietomaan niihin jokaisen miehen, joka vain pari kertaa katsahtikin heidän puoleensa. Sellainen oli Neitokin, joka haukotteli suuntäydeltä hänen tullessaan ja oli onnellinen, kun pääsi hänen kanssaan tanssimaan. Yksi tanssi kävi päinsä, mutta jos tanssi hänen kanssaan kaksi ja kolme kertaa ja vielä useammin, puristi Neito hänen käsivarttaan, kun häntä pyydettiin pokeria pelaamaan. Se oli tuo inhottava esiliinannauha, ensimmäinen niistä monista pakotusyrityksistä, joita Neito tulisi häntä kohtaan tekemään, jos hän vain kerrankin alistuisi. Eipä silti, ettei hän olisi ollut soma tyttö, terve ja voimakas ja kaunis katsella, ja erinomainen tanssimaan sen lisäksi, mutta hän oli nainen, jolla oli naisten kaikki halut sitoa hänet esiliinannauhallaan ja kietoa hänet käsistä ja jaloista merkitäkseen hänet poltinraudalla. Kernaammin pelasi hän pokeria. Sitäpaitsi hän piti pokerista yhtä paljon kuin tanssista.

Käsivarressa tuntuva puristus herätti hänessä vastustushalun, ja hän sanoi:

"Tekisipä sentään mieleni peitota teidät kaikki."

Taas tunsu hän käsivarttaan puristettavan. Neito koetti kietoa esiliinannauhan hänen ympärilleen. Murto-osan sekunnista oli hän villi-ihminen, jota vallitsi mieletön pelko, ja halu murhata tuo nainen heräsi hänessä. Tänä äärettömän lyhyenä hetkenä oli hän aivan pelästyneen tiikerin kaltainen, jonka täyttää raivo ja pelko, kun se huomaa satimen. Ellei hän olisi ollut muuta kuin villi, olisi hän hurjana paennut tai hyökännyt naisen kimppuun ja surmannut hänet. Mutta samalla liikkuvat hänessä kurin taltuttamien sukupolvien veret, kurin, jonka avulla ihmisestä on saatu epätäydellinen yhteiskuntaeläin.

Hienotunteisuus ja myötätunto taistelivat hänessä, ja hän hymyili katsoessaan Neitoa silmiin ja sanoi:

"Mene hankkimaan jotakin suuhunpantavaa. Minun ei ole nälkä. Ja pian tulen taas tanssimaan. Yöhän on vasta alulla. Mene, tyttöseni."

Hän irroitti käsivartensa ja taputti tyttöä leikkillisesti olkapäälle ja kääntyi samalla pokerinpelaajain puoleen.

"Heittäkäähän panosraja, niin tulen mukaan."

"Rajana on katto", sanoi Jack Kearns.

"Ottakaa pois katto."

Pelaajat vilkaisivat toinen toiseensa, ja Kearns sanoi: "Katto on poissa."

Elam Harnish vaipui tyhjään tuoliin, aikoi ottaa esiin kultakukkaronsa, mutta muutti mieltään. Neito näytti hetkisen nyrpeältä ja läksi sitten muiden tanssijoiden pariin.

"Tuon sinulle voileivän, Päivänpaiste", sanoi hän katsahtaen olkansa takaa.

Päivänpaiste nyökäytti päätään. Tyttö hymyili hänelle anteeksiantavasti. Hän oli katkaissut esiliinannauhan, eikä hänen ollut tarvinnut liian kovasti loukata tytön tunteita.

"Pelatkaamme merkeillä", ehdotti hän. "Rahat saavat aina pöydän epäjärjestykseen... Jos se teitä miellyttää?"

"Minä olen halukas", vastasi Hal Campbell. "Minun merkkini vastaavat viittäisataa."

"Minun samoin", vastasi Harnish, ja toisetkin määräsivät omien merkkiensä arvon. Ranskan-Louis, joka oli kohtuullisin heistä, määräsi omat merkinsä sadan dollarin arvoisiksi kunkin.

Alaskassa ei tähän aikaan ollut roistoja eikä väärinpelaajia. Pelattiin rehellisesti, ja miehet luottivat toisiinsa. Miehen sana oli yhtä hyvä kuin hänen kultansa vaakakupissa. Merkki oli litteä, pitkulainen pikkulaatta, noin sentin arvoinen. Mutta kun pani merkin peliin ja ilmoitti sen arvoksi viisisataa dollaria, niin sen arvoksi hyväksyttiin viisisataa dollaria. Voitti sen ken tahansa, hän tiesi merkin liikkeeseenlaskijan lunastavan sen kultahiekkamäärällä, jonka arvoksi vaaka osoitti viisisataa dollaria. Kun merkit olivat erivärisiä, ei omistajan ollut vaikea erottaa niitä muitten merkeistä. Näinä Yukonin seudun alkuaikoina ei kukaan vielä edes uneksintukaan pelata panokset pöydällä. Mies vastasi pelitappioistaan koko omaisuudellaan, eikä kukaan välittänyt siitä, missä hänen omaisuutensa oli tai minkälainen se oli.

Harnish nosti ja joutui jakajaksi. Onneaan parantaakseen hän kortteja sekoittaessaan käski viinurin tuoda lasin kaikille läsnäoleville. Antaessaan ensimmäisen kortin vasemmalla istuvalle MacDonaldille hän sanoi:

"Menkää nyt syvälle kaivokseen, likanaamaiset eskimot ja siwashi-lurjukset. Menkää kaivoksen pohjalle ja kaivakaa syvään! Vetoköysi tiukalle! Vääntäkää vipua kaikella väellä, kiskokaa vetonuuria koko voimallanne ja painollanne! Hei — juu! Hei — juu! Tie auki ja lakit käteen! Tässä tulee ankara työ, ennenkuin aamuun päästään. Ja muutamat vielä saavat mustelmia — oikein tuntuvia."

Kun peli pääsi alkuun, vaikenivat pelaajat miltei kokonaan, vaikka heidän ympärillään jatkui liikettä ja hälinää. Elam Harnish oli syyttänyt kipinän. Tivoliin tuli kullankaivaja toisensa jälkeen ja jäi sinne. Kun Päivänpaiste oli hurjalla päällä, ei kukaan muukaan ollut murheellinen. Tanssilattia oli täynnä. Kun naisia ei riittänyt, kääri moni mies silkkinenäliinan käsivarteensa naisellisuutensa merkiksi ja tanssi muiden miesten kanssa. Kaikki pelipöydät olivat tungokseen asti täynnä, ja pitkän tarjoilupöydän ääressä juttelevien ja uunin eteen kokoontuneiden miesten ääniä säesti rahojen säännöllinen kilinä ja rulettihyrrän vuoroin vaimeneva ja vuoroin kiihtyvä terävä surina. Kaikki Yukonin yölle ominaiset sekalaiset ainekset olivat Tivolissa.

Pelionni vaihteli yksitoikkoisesti, sillä hyviä kortteja ei ollut kukaan vielä saanut. Seurauksena oli, että korkea peli muuttui peliksi pienillä panoksilla, vaikk'ei mikään peli kestänyt kauan. Milloin voitti toinen, milloin toinen.

Mutta kello kolmelta alkoivat pelaajat saada hyviä kortteja. Nyt tuli se suurhetki, jota miehet pokeripelissä odottavat viikkokausia. Sanoma tästä levisi kautta Tivolin. Katselijat kävivät hiljaisiksi. Etäämpänä seisovat lakkasivat juttelemasta ja tulivat pöydän luo. Pelaajat jättivät muut pelipöydät ja tanssihuone jäi tyhjäksi, ja lopulta seisoi pokeripöydän ympärillä alun toistasataa henkeä taajana, äänettömänä ryhmänä. Katsojat olivat alkaneet lyödä vetoja suurista summista, ennenkuin voitto oli

ratkaistu, ja vedot pienenevät jälleen, kun ratkaisu viipyi. Kearns oli jakanut kortit, ja Ranskan-Louis oli avannut pelin yhdellä merkillä, jonka arvo oli sata dollaria. Campbell "kuulosti".

Mutta Elam Harnish, joka sitten oli vuorossa, löi pöytään viisisataa dollaria, huomauttaen MacDonaldille, että päästi tämän halvalla peliin.

MacDonald vilkaisi vielä kortteihinsa ja pani peliin tuhatta dollaria vastaavat merkit. Kearns, joka kauan tarkasteli korttejaan, kuulosti lopulta. Ranskan-Louis sai siis, päästääkseen peliin, suorittaa yhdeksänsataa dollaria, jotka hän suorittikin, samoin kauan aprikoimaan. Campbell sai niinikään suorittaa yhdeksänsataa saadakseen jäädä peliin ja ostaakseen uudet kortit, mutta kaikkien ihmeeksi hän noiden yhdeksänsadan lisäksi pani peliin vielä tuhat dollaria.

"Olettepa lopulta päässeet vauhtiin", huomautti Harnish, kun näki panokset ja vielä lisäsi tuhat dollaria. "Aamuun päästessä peli varmaankin kohoaa, ja parasta on, että te kaikki varustaudutte."

"Samat sanat", jatkoi MacDonald ostaen uudet kortit kahdellatuhannella dollarilla ja pannen peliin vielä tuhat dollaria.

Peli oli päässyt sille asteelle, että pelaajat täysin tajusivat suurten summien olevan kysymyksessä. Vaikk'ei heidän kasvoistaan näkynyt mitään, oli joka mies tahtomattaan jännityksessä. Jokainen koetti näyttää luonnolliselta, ja jokaisen "luonnollisuus" oli erilainen. Hal Campbell teeskenteli tavallista varovaisuuttaan. Ranskan-Louisin mielenkiinto ilmeni selvästi. MacDonald säilytti tavallisen hyväntahtoisuutensa, vaikka se ilmeni hiukan liioitellussa muodossa. Kearns oli kylmä, intohimoton ja epäluuloinen, ja Elam Harnish taas oli yhtä leikkisä ja iloinen kuin aina. Yksitoistatuhatta dollaria oli jo pelissä, ja merkit olivat sikin sokin läjässä keskellä pöytää.

"Minulla ei ole enää merkkejä", huomautti Kearns valittaen. "Meidän on parasta ruveta pitämään kirjaa."

"Olen hyvilläni, että kestätte", kuului MacDonaldin rohkaiseva vastaus.

"En minä vielä lopeta. Minulla on tuhat dollaria, mutt'ei kukaan estäne teitä korottamasta."

"Korottamasta — hiiteen. Uskokaa se, että minä saan kortteja yhtä hyvin kuin tekin." Kearns katsoi korttejaan.

"Sanonpa teille, Mac, mitä teen. Minulla on sellaiset kortit, että kuulostan kolmella tuhannella."

Hän kirjoitti summan paperiliuskalle, piirsi siihen nimensä ja heitti sen keskelle pöytää.

Kaikkien katseet kohdistuivat Ranskan-Louisiin. Hän hypisteli korttejaan hetkisen hermostuneesti. Sitten hän kirahti: "Ei ainoatakaan kunnon korttia, perhana vie!" ja heitti äkeissään korttinsa hylättyjen korttien läjään.

Seuraavassa silmänräpäyksessä alun toistasataa silmäparia suuntasi katseensa Campbelliin.

"En huolisi korttejanne, Jack", sanoi hän suorittaen pakolliset kaksituhatta dollaria.

Silmät kääntyivät Harnishiin, joka kirjoitti jotakin paperipalasalalle ja työnsi sen keskemälle pöytää.

"Aion opettaa teille kaikille, ettei tämä ole mikään pyhäkoulu eikä armeliaisuusseura", hän sanoi. "Näen teidät, Jack, ja korotan tuhannella. Kas tässä, Mac, rahat, jotka saatte korteillanne."

"Minä en korteistani suurin kostu, mutta kuitenkin vielä korotan tuhannella", oli MacDonaldin vastaus. "Onko teillä, Jack, vielä kortteja?"

"Onhan täällä muutama." Kearns hypisteli korttejaan pitkän aikaa. "Ja minä tulen niillä peliin. Mutta teidän täytyy saada tietää millainen on asemani. Ensin höyrylaivani, Bella, tiedättehän, jonka arvo on kaksikymmentätuhatta yhtä varmasti kuin se on unssin arvoinen. Sitten minulla on Sixty Milesä viidentuhannen arvosta tavaroita hyllyllä. Ja tiedätte, että minulla on saha tulossa tänne. Se on nyt Linderman-järvellä, ja lotja on rakenteilla."

"Tulkaa vain peliin, olette täysin kelvollinen", oli Päivänpaistein vastaus. "Ja kun kerran tällaisista tuli puhe, niin minäkin samalla mainitsen, että minulla on kaksikymmentätuhatta Macin kassakaapissa ja toisen kahdenkymmenen arvosta Moosehiden valtausosuuksia. Tunnettehan maaperän, Campbell. Kelpaako?"

"Varmasti, Päivänpaiste."

"Korkeako peli nyt on?" kysyi Kearns. "Kuulostaminen kaksituhatta."

"Te saatte varmasti pietin, jos tulette peliin", varoitti Päivänpaiste.

"Minulla on erinomaiset kortit", sanoi Kearns, pannen kahdentuhannen arvoisen paperiliuskaleensa yhäti kasvavaan läjään pöydän keskelle. "Tunnen miten selkääni syyhyttää."

"On minullakin tavalliset kortit", ilmoitti Campbell, pistäen paperilippunsa kasaan. "Mutta niillä ei kannata korottaa."

"Minun korteillani kannattaa", pisti Päivänpaiste väliin ja kirjoitti sitten ääneti paperilipulle. "Kuulostan tuhannella ja korotan toisella mokomalla."

Neito, joka seisoï hänen takanaan, teki sellaista, mitä ei miehen paras ystäväkään ole oikeutettu tekemään. Kurottautuen Päivänpaisteen olkapään ylitse hän otti käteensä tämän kortit ja katsoi niitä pitäen samalla noiden viiden kortin kuvapuolta varjossa rintaansa vasten. Hän näki, että siinä oli kolme kuningatarta ja kaksi kahdeksikkoo, mutta kukaan ei arvannut mitä hän näki. Kaikki pelaajat tarkkasivat hänen kasvojaan, kun hän katsoi kortteja, mutta ne eivät ilmaisseet mitään. Hänen kasvonsa olivat kuin jäästä, sillä niiden ilme oli sama hänen katsoessaan ja jälkeensä. Ei ainoakaan lihas värähtänyt, sieraimet eivät rahtuakaan laajentuneet eivätkä silmät välähtäneet. Hän asetti kortit kuvapuoli alaspäin takaisin pöydälle, ja häntä tarkanneet katseet kääntyivät hitaasti pois päin saamatta tietää mitään.

MacDonald hymyili hyväntahtoisesti. "Näen panoksenne, Päivänpaiste ja korotan nyt kahdellatuhannella. Millaiset kortit teillä on, Jack?"

"Älähän hätäile, Mac. On minullakin kortit. Panen kolme tuhatta. Ja sitten on vielä Päivänpaisteen vuoro."

"Niin onkin", myönsi Päivänpaiste Campbellin heitettyä pöydälle korttinsa. "Hän tietää mitä hänellä on ja pelaa sen mukaisesti. Minä kuulostan kahdellatuhannella, ja sitten saatte nähdä kuka voittaa."

Kuolonhiljaisuudessa kuuluivat vain noiden kolmen pelaajan hillityt äänet. Kolmekymmentäneljä tuhatta dollaria oli jo pelissä, ja peli oli vielä tuskin puolessa. Neidon hämmästykseksi Päivänpaiste piti kolme rouvaansa, hylkäsi kahdeksikkonsa ja vaati kahta uutta korttia. Ja nyt ei Neitokaan uskaltanut katsoa, mitä hän oli saanut. Hän tunsï valtansa rajan. Eikä Päivänpaistekään katsonut. Nuo kaksi korttia olivat pöydällä kuvapuoli alaspäin, kuten jakaja oli ne heittänyt. "Haluatko kortteja"? kysyi Kearns MacDonaldilta.

"Omani riittävät", kuului vastaus.

"Voitte pyytää, jos haluatte, sen tiedätte", varoitti Kearns häntä.

"En välitä."

Kearns osti itselleen kaksi korttia, mutt'ei katsonut niitä.

Harnish antoi korttinsa vielä olla pöydällä.

"En milloinkaan lähde pelistä kesken", sanoi hän hitaasti, katsoen ravintoloitsijaan. "Antakaa tulla, Mac."

MacDonald tarkasteli korttejaan huolellisesti, ollakseen täysin varma siitä, ettei hänellä ollut huonoja, kirjoitti summan paperipalaselke ja pani sen pöydällä olevaan läjään, virkkaen vain:

"Viisituhatta."

Kearns, jota kaikkien silmät tarkkasivat, katsoi kahta uutta korttiaan, luki kaikki korttinsa ollakseen varma siitä, ettei hänellä ollut liikoja kortteja, ja kirjoitti jotakin paperille.

"Korotan vain pienellä tuhannella, juuri niin paljolla, että voin pitää puoliani Päivänpaistetta vastaan."

Jännittyneiden katselijain katseet suuntautuivat Päivänpaisteeseen, joka niinkään tarkasteli saamiaan uusia kortteja ja laski, oliko hänellä todella kaikkiaan viisi.

"Korotan vielä viidellätuhannella ... voidakseni pitää puoliani teitä vastaan, Jack."

"Ja minäkin korotan viidellätuhannella, pitääkseni puoliani Jackia vastaan", sanoi MacDonald vuorostaan.

Hänen äänensä oli hieman käheä ja värähtelevä, ja suupielet vavahtelivat hermostuneesti hänen

puhuessaan.

Kearns oli kalpea, ja hänen kätensä vapisi, kun hän kirjoitti summan paperille. Mutta hänen äänensä oli muuttumaton.

"Minä korotan vielä viidellätuhannella", sanoi hän. Päivänpaiste oli taas kaikkien huomion esineenä. Katossa palavista öljylampuista lankesi valo hänen hikiselle otsalleen. Poskien pronssiväri oli tummentunut veren noustessa päähän. Hänen mustat silmänsä säihkyivät, ja hänen sieraimensa olivat laajentuneet ja jännittyneet. Sieraimet olivat suuret. Ne olivat perintöä villeiltä esi-isiltä, joilta hän myös oli perinyt erinomaiset keuhkonsa ja avaran henkitorvensa.

"Kortit paranevat tänä iltana kerta kerralta", huomautti Kearns. "Ja sen vuoksi on velvollisuus sanoa: korota, Jack, korota. Ja minä korotan viidellätuhannella."

Päivänpaiste nojautui tuolinsa selkämykseen ja katseli öljylamppuun samalla kuin laski ääneen.

"Viime kierroksella oli aika yhdeksäntuhatta, ja minä kuulostin ja korotin yhdellätoistatuhannella — siis yhteensä kolmekymmentätuhatta. Voin enää vastata vain kymmenestä." Hän kumartui eteenpäin ja katsahti Kearnsiin. "Ostan siis kymmenellätuhannella."

"Voitte korottaa jos haluatte", vastasi Kearns. "Koiranne ovat viidentuhannen arvoiset tässä pelissä."

"Koiriani en pane peliin. Te saatte voittoa kultahiekkani, jopa huuhdontasoranikin, mutta koiristani ette saa ainoatakaan. Ilmoitin jo ostomääräni."

MacDonald tuumiskeli kauan. Kukaan ei liikahtanut, ei ainoatakaan kuiskausta kuulunut. Katselijoiden kasvoissa ei ainoakaan lihas värähtänyt. Kuului vain ilman veto valtavassa takassa ja ulkoa hirsiseinän vaimentamaa koirien ulvontaa. Yukonissa ei joka yö pelattu näin suurista summista. Tämä peli oli suoraan sanoen korkein, mistä seudun historia tiesi kertoa. Vihdoin ravintoloitsija virkkoi:

"Jos joku toinen voittaa, saa hän kiinnityksen Tivoliin."

Molemmat toiset nyökäyttivät päätään.

"Siis minäkin ostan kortit."

MacDonald lisäsi läjään viidentuhannen lippunsa.

Kukaan ei enää halunnut uusia kortteja. Yht'aikaa miehet ääneti laskivat korttinsa pöydälle, kaikkien katselijoiden kurottaessa kaulaansa paremmin nähdäkseen. Päivänpaisteella oli neljä rouvaa ja ässä, MacDonaldilla neljä sotamiestä ja ässä sekä Kearnsilla neljä kuningasta ja kolmonen. Kearns pyyhkäisi panokset molemmilla käsivarsillaan omalle pöydänsyrjälleen. Hänen kätensä vapisivat.

Päivänpaiste otti ässänsä ja pannen sen MacDonaldin ässän viereen sanoi:

"Tämä minut petti, Mac. Tiesin, että vain kuninkaat saattoivat voittaa minut, ja hänellä oli ne."

"Minkälaiset kortit teillä oli?" hän vilkkaasti kysyi kääntyen Campbellin puoleen.

"Neljän samanvärisen sarja, joka olisi voinut jatkaa kummallekin taholle — hyvät pelikortit."

"Varmasti. Siitä olisi voinut tulla viiden sarja tai olisitte ainakin saanut viisi samanväristä."

"Kyllähän minä sitä ajattelin", sanoi Campbell murheissaan. "Minulle juttu maksoi kuusituhatta."

"Olisitte jatkanut", sanoi Päivänpaiste naurahtaen. "Silloin en minäkään olisi saanut neljättä rouvaani. Nyt minun on tehtävä postinkuljetussopimus Billy Rawlinsin kanssa ja sitten kiireesti Dyeaan. Suuriko on saaliinne, Jack?"

Kearns ryhtyi laskemaan, mutta oli liian hermostunut. Päivänpaiste veti panosläjän puoleensa pöydän poikki ja järjesti sitten varmoin sormin pelimerkit ja velkakirjat eri läjiin ja laski hämmästyttävästi summan.

"Satakaksikymmentäseitsemäntuhatta", ilmoitti hän. "Olette nyt varakas mies, Jack."

Voittaja hymyili, nyökäytti päätään, mutta ei saanut sanaa suustaan.

"Tarjoisin ryyppyä", sanoi MacDonald, "mutta tämä talo ei enää ole minun."

"Kyllä se on teidän", sanoi Kearns, ensin kostuttaen kielellä huuliaan. "Velkakirjanne on

rahanarvoinen kuinka kauan tahansa. Mutta minä tarjoan juomat."

"Ryypätkää mitä haluatte, voittaja maksaa!" huusi Päivänpaiste kaikille ympärillään oleville, nousi samalla tuoliltaan ja tarttui Neidon käsivarteen. "Pistetään tanssiksi, kuuletteko. Yö on vasta alullaan; ja huomenna minulla on paljon puuhia. Kuulkaa, Rawlins, minä suostun tuohon sopimukseen. Minä lähdän matkaan tänä aamuna kello yhdeksän — vai? Tulkaa kaikki mukaan! Missä viulunvinguttaja on?"

3

Tämä oli Päivänpaisteen yö. Hän oli remuavan juhlan keskipiste ja johtaja, väsymätön ilontuoja, joka tartutti kujeiluhalun muihinkin. Mikään kuje ei ollut liian hurja hänen tovereittensa mielestä, ja kaikki yhtyivät ilonpitoon, vaikka se vähitellen muuttuikin mielettömäksi hoilaamiseksi ja hurjaksi hihkumiseksi. Kenenkään ei tarvinnut olla huolissaan eikä kainostella. Yukonissa tiedettiin, että kun yö oli Päivänpaisteen, niin viha ja murhe oli kiellettyä. Hänen yönään ei kukaan uskaltanut riidellä. Ennen sellaisia joskus oli tapahtunut, ja miehet olivat silloin oppineet, mitä kelpo tappelu on, ja he olivat saaneet sellaisen löylytyksen, jonka ainoastaan Päivänpaiste saattoi antaa. Hänen yönään täytyi nauraa ja olla onnellinen tai mennä kotiin.

Päivänpaiste oli väsymätön. Tanssien välillä hän maksoi velkansa Kearnsille antamalla kahdenkymmentuhannen arvosta kultahiekkaa ja siirtämällä hänelle oikeutensa Moosehiden valtauksiin. Samaten järjesti hän postinkuljetussopimuksensa Billy Rawlinsin kanssa ja ryhtyi valmisteluihin. Hän lähetti sananviejän kiireesti hakemaan Kamaa, koiriensa ajajaa, joka oli tananawintiaani ja oli joutunut kauas heimonsa asuinsijoilta valkoihoisten riistäjäin palvelukseen. Kama tuli Tivoliin, pitkänä, laihana, jäntevänä, turkit yllään, äänettömänä ja välittämättä juhlijoista, jotka remusivat hänen ympärillään Päivänpaisteen antaessa hänelle määräyksiään.

"Jaa", sanoi Kama, laskien sormillaan määräyksiä. "Saatava kirjeitä Rawlinsilta. Tavarat rekeen. Ruokaa Selkirkiin saakka — kai haluatte koiranruoan riittävän Selkirkiin saakka."

"Riittävästi koiranruokaa, Kama."

"Jaa. Laittaa reki kuntoon kello yhdeksäksi. Tuoda lumikengät. Ei tuoda telttaa. Entä mitä muuta?"

"Ei mitään", vastasi Päivänpaiste päättäväisesti. "Paljon pakkasta."

"Luuletko työtämme helpoksi, vai? Viemme paljon kirjeitä sinne ja tuomme takaisin paljon kirjeitä. Olet voimakas mies. Paljon pakkasta, paljon työtä, kaikki hyvin."

"Ehdottomasti hyvin", murahti Kama alistuen kohtaloonsa. "Valmis kello yhdeksän."

Hän teki täyskäännöksen intiaanisaappaitensa koroilla ja lähti huoneesta, järkähtämättömänä, sfinksin kaltaisena, tervehtimättä ketään, katsahtamatta oikeaan tai vasempaan. Neito vei Päivänpaisteen syrjään muista.

"Kuulehan, Päivänpaiste, sinulla on varmaankin matti kukkarossasi", sanoi hän hiljaa.

"En ole mikään kitupiikki."

"Minulla on kahdeksantuhatta Macin kassakaapissa", alkoi tyttö.

Mutta Päivänpaiste keskeytti hänet. Esiliinannauha kangasti hyvin lähellä hänen mielikuvituksessaan, ja hän arkaili kuin kesytön varsa.

"En tarvitse", sanoi hän. "Rahattomana tulin maailmaan, rahattomana lähdän ja rahattomana olen kulkenut suurimman osan elämäni. Tule, mennään tanssimaan."

"Mutta kuulehan", suostutteli Neito. "Minä en tarvitse rahojani. Lainaisin ne sinulle — alkuun päästäksesi", lisäsi hän nopeasti nähdessään Päivänpaisteen käyvän levottomaksi.

"En huoli keltään apua", oli vastaus. "Tulen omillani toimeen. Ja kun sitten jolloinkin pääsen hyvälle saaliille, on se kokonaan minun. Ei kiitos, tyttöseni! Olen hyvin kiitollinen. Aion nyt hankkia leipäni postinkuljetuksella."

"Päivänpaiste", kuiskasi tyttö hellästi.

Mutta taitavasti teeskennellen äkillistä hurjapäisyyttä Päivänpaiste vei tytön tanssihuoneeseen. Ja kun he liitelivät valssin pyörteissä, mietiskeli Neito, miten kova sydän olikaan tuolla miehellä, joka vei

hätä karkelossa ja vastusti kaikkia hänen houkutuksiaan.

Kello kuudelta aamulla, paljosta paloviinasta huolimatta, Päivänpaiste vielä täysissä voimissaan väänsi joka miehen käden tarjoilupöytänsä. Kädenvääntäminen tapahtui siten, että kaksi miestä asettui vastatusten, oikean käden kynnärpäät tarjoilupöydällä, ja tarttuivat kumpikin vastustajansa oikeaan käteen, koettaen sitten painaa vastustajansa kättä pöytään. Mies toisensa perästä tuli mittelemään voimiaan hänen kanssaan, mutta kukaan ei taivuttanut hänen kättään pöytään. Kookkuudestaan huolimatta joutuivat Olaf Henderson ja Ranskan-Louis tappiolle. Kun he väittivät hänen saavan voitostaan kiittää salatemppeja ja erikoisesti harjoitelleen lihaksiaan tätä varten, haastoi hän heidät toisenlaisille kilpasille.

"Kuulkaa te kaikki!" huusi hän. "Aion tehdä kaksi temppea: ensin punnitsen kultahiekkakukkaroni ja panen sitten sen veikkaan, että teidän kaikkien nostettua lattiasta niin monta jauhosäkkiä kuin kykenette, minä panen vielä kaksi säkkiä lisää ja nostan kaikki tyynni pulskasti lattiasta."

"Minä suostun, hitto vie, vetoon!" jyrisi Ranskan-Louis ääni ylinnä muita.

"Maltahan!" huusi Olaf Henderson. "Kelvannen minä yhtä hyvin kuin sinäkin. Minä otan puolet vedosta."

Päivänpaisteen kultahiekkakukkarot punnittiin, ja sen arvoksi tuli neljäsataa dollaria. Louis ja Olaf jakoivat keskenään vetomäärän. MacDonaldin varastosta haettiin viidenkymmenen naulan jauhosäkkejä. Muut miehet koettivat ensin voimiaan. He asettuivat kahdelle tuolille, jauhosäkit pantiin lattialle ja sidottiin yhteen köydellä. Useat saattoivat täten nostaa neljä tai viisisataa naulaa, kun taas muutamien onnistui nostaa kuusikinsataa. Sitten kävivät nuo kaksi jättiläistä käsiksi säkkeihin, sitoen yhteen seitsemänsataa naulaa yhteensä painavat jauhosäkit. Ranskan Louis lisäsi vielä yhden säkin ja nosti seitsemänsataaviisikymmentä naulaa. Olaf lisäsi vielä yhden säkin, mutta kumpikaan ei voinut nostaa kahdeksaasataa naulaa. Kerran toisensa perästä he koettivat, hiki virtasi heidän otsaltaan, ja heidän luunsa natisivat. Kumpikin sai säkkiläjän liikkumaan, mutta he eivät saaneet sitä kohoamaan lattiasta.

"Hitto vie, Päivänpaiste, tässä vedonlyönnissä sinä suuresti erehdyit", sanoi Ranskan Louis ojentautuen ja astuen tuoilta. "Vain rautainen mies voi sen tehdä. Sata naulaa enemmän, mukamas! Ei kymmentäkään naulaa enempää."

Säkit tuotiin, mutta kun kaksi säkkiä oli lisätty, astui Kearns väliin.

"Vain yksi säkki on pantava lisää."

"Kaksi!" huusi joku. "Kaksi oli määrä vedossa."

"He eivät nostaneet viimeistä säkkiä", pani Kearns vastaan. "He nostivat vain seitsemänsataa viisikymmentä."

Mutta Päivänpaiste torjui jalomielisesti tämän välitysyriksen.

"Mitä hyödyttävät kaikki nuo turhat puheet? Mitä siitä, jos onkin yksi säkki liikaa. Jollen voi nostaa kolmea säkkiä lisää, en voi varmasti nostaa yhtäkään. Sitokaa ne yhteen."

Hän seisoj tuoleilla, kyyristyi ja taivutti hartiansa taaksepäin, kunnes sai köyden käsiensä väliin. Hän muutti hiukan jalkaansa, jännitti lihaksensa nostaakseen, ja antoi niiden sitten jälleen höltyä, ikäänkuin koetellen millä tavoin parhaiten saisi taakan nousemaan lattialta.

Ranskan-Louis, joka katseli epäuskoisena hänen yritystään, huusi:

"Päin mäntyä menee, Päivänpaiste!"

Päivänpaisteen lihakset jännittyivät toisen kerran ja nyt täydellä todella. Ja aivan huomaamatta, ilman äkillistä nykäystä tai ponnistusta, kohosi yhdeksänsadan naulan taakka lattiasta ja heilui edestakaisin hänen jalkojensa välissä.

Olaf huokasi kuuluvasti. Neito, joka oli tietämättään jännittänyt lihaksensa niin, että teki kipeää, aivan herpaantui. Ranskan-Louis mutisi kunnioittavasti:

"Eläköön m'sieu Päivänpaiste! Minä olen suuri lapsi. Te olette suuri mies."

Päivänpaiste päästi taakkansa lattialle, hypähti tuoilta ja meni muiden edellä tarjoilupöydälle päin.

"Punnitkaa!" huusi hän työntäen kukkaronsa punnitsijalle, joka pani sinne neljänsadan dollarin arvosta kultahiekkaa vetonsa hävinneiden kukkaroista. "Tulkaa kaikki mukaan!" sanoi Päivänpaiste

kääntyen.

"Juokaa mitä haluatte. Voittaja maksaa."

"Tämä on minun yöni!" huusi hän kymmenen minuuttia myöhemmin. "Olen yksinäinen urossusi ja olen nähnyt kolmekymmentä talvea. Tämä on syntymäpäiväni, minun ainoa päiväni vuodessa, ja minä voin juottaa joka miehen humalaan. Tulkaa kaikki ulos! Aion heittää teidät kaikki lumeen. Tulkaa pihalle, kaikki arkajalat ja taikinanjuuret[1], niin minä kastan teidät."

Meluava joukko virtasi ulos ovista, kaikki muut paitsi viinurit ja pahimmat viinanjumalan palvelijat. MacDonaldissa heräsi yht'äkkiä omanarvontunto, ja hän lähenei Päivänpaistetta käsi ojona.

"Mitä? Tekö ensin?" sanoi Päivänpaiste nauraen ja puristi hänen kättään kuin tervehtiessä.

"Ei ei", vastusti toinen kiireesti. "Aioin vain onnitella teitä syntymäpäivänne johdosta. Kohteliaisuudesta voitte paiskata minut lumeen. Mitä mahdollisuuksia minulla on pitää puoliani miestä vastaan, joka nostaa yhdeksänsataa naulaa?"

MacDonald painoi satakahdeksankymmentä naulaa, ja Päivänpaiste tarttui häneen vain toisella kädellään, nosti ravintolanomistajan äkkiä maasta ja heitti hänet suin päin kinokseen. Nopeasti lennätti hän sitten lähimmät puolitusinaa miestä lumeen. Vastarinta oli hyödytöntä. He lensivät suin päin hänen käsistään, loukkaantumatta, kaikenlaisiin hullunkurisiin asentoihin pehmeään lumeen. Pian kävi vaikeaksi tähtien himmeässä välkkeessä erottaa niitä, jotka jo oli heitetty lumeen, ja niitä, jotka odottivat vuoroaan, ja Päivänpaiste rupesi tunnustelemaan heidän selkäänsä ja hartioitaan, päätellen heidän tilansa siitä, olivatko ne vai eivätkö olleet lumisia.

"Joko olette kastettu?" kuului hänen yksitoikkoinen kysymyksensä, kun hän ojensi hirveät kätensä.

Muutama kymmen virui jo lumessa pitkässä rivissä, ja toiset polvistuivat teeskennellen nöyryyttä, ripottivat lunta päänsä päälle ja väittivät, että toimitus oli täytetty. Mutta viisi miestä seisoivat pystyssä — Pohjois-Amerikan itäisen aarniometsien uutisasukkaita ja rajamaan miehiä, jotka olivat innokkaat kilpailemaan joka miehen syntymäpäivänä.

He olivat käyneet oppia ja kasvaneet miehiksi mitä ankarimmassa koulussa, he olivat monien mellakoiden ja tappeluiden sankareita, he olivat veren ja hien uupumattomia miehiä. Eikä heiltäkään puuttunut sitä, mitä Päivänpaisteella oli niin suuressa määrin, nimittäin aivojen ja lihasten miltei täydellistä sopusuhtaisuutta. Heille ja heidän elämässään se oli luonnollista, eikä se Päivänpaisteellekaan ollut mikään ansio. Tämän lahjan hän oli saanut jo syntyessään. Hänen hermonsä olivat herkemmat kuin muiden, hänen sieluntoimintansa, joista tahdon toiminta oli täydellisimmäksi kehittynyt, olivat nopeammat kuin muiden. Hänen lihaksensakin, vaikka ne ainekokoomukseltaan olivatkin samanlaiset kuin muiden lihakset. Hän oli nyt sellainen. Hänen lihaksensa toimivat nopeasti ja rajusti kuin räjähdysaine. Hänen ruumiinsa oli vipu, joka toimi yhtä varmasti, oli kysymyksessä leikki tai tosi. Ja kaiken liiman lisäksi hänessä oli tuota yliluonnollista voimaa, jonka on saanut osakseen tuskin yksi ihminen miljoonista voimaa, joka ei riipu ruumiin suuruudesta, vaan sen laadusta, elimistön erinomaisuudesta ja lihasten aineen verrattomuudesta. Hän pani lihaksensa toimimaan niin nopeasti, että ennenkuin toinen sen huomasi ja ryhtyi vastarintaan, lihasten toiminnan tarkoitus oli jo saavutettu. Ja hän puolestaan huomasi vastustajan aikoman otteen niin nopeasti, että hän joko kokonaan vapautui siitä tai teki ajoissa vastaotteen.

"Vai olisi minun käytävä käsiksi kaikkiin teihinkin", virkkoi Päivänpaiste tuolle odottavalle ryhmälle. "Voitte tekin yhtä hyvin heittäytyä lumeen ja kastaa itsenne. Te saatatte voittaa minut jonakin muuna päivänä, mutta syntymäpäivänäni haluan tulla tunnustetuksi miesten parhaaksi. Pat Hanrahan näyttää kovin halukkaalta. Tulehan, Pat."

Pat Hanrahan, entinen ammattinyrkkeilijä ja suurtappelijä, astui esiin. Nuo kaksi miestä kävivät toisiinsa käsiksi, mutta kohta alussa Päivänpaiste teki puolinelsonin ja lennätti armotta irlantilaisen pää edellä lumihankeen. Joe Hines, entinen merimies, joutui samanlaisella tempulla hankeen niin rajusti kuin hän olisi pudonnut kaksikerroksisen rakennuksen harjalta — "ennenkuin vielä ennätti olla varuillaan", kuten hän väitti.

Kaikki tämä ei vielä ollut uuvuttanut Päivänpaistetta. Hän ei edes ollut hengästynyt. Itse asiassa ei hänen ponnistuksiinsa ollutkaan kulunut aikaa. Hänen ruumiinsa loimi hetken äkisti ja rajusti ja sitten seuraavana hetkenä jälleen vaipui lepoon. Niinpä Doc Watson, harmaapartainen, raudanvankka mies, jonka menneisyydestä ei kukaan mitään tiennyt, pelätty tappelupukari, joutui hankeen sekunnin murto-osassa, ennenkuin ennätti tehdä tavallisen rajun hyökkäyksensä. Kun hän juuri kyyristyi hyökätäkseen, oli Päivänpaiste hänen kimpussa ja lannisti hänet täydellisesti hirveällä vauhdilla. Olaf Henderson, joka otti oppia tästä, aikoi nujertaa Päivänpaisteen yllättämällä ja hyökkäsi hänen kimppuunsa sivulta, kun Päivänpaiste juuri ojensi kättään auttaakseen Watsonin pystyyn. Päivänpaiste kaatui kätensä

varaam saaden kylkeensä aimo töytäyksen Olafin polvesta. Olaf itsekin kompastui Päivänpaisteeseen. Ennenkuin hän ennätti nousta, oli Päivänpaiste keikauttanut hänet selälleen ja pesi lumella hänen kasvojaan ja korviaan, pistäen muutaman kourallisen lunta hänen niskaansakin.

"Hitto vie, olen minä mies siinä kuin Päivänpaistekin", mutisi Olaf hangesta kömpiessään, "mutta kautta Jupiterin, en tosiaankaan ole ennen nähnyt sellaista heittoa."

Ranskan-Louis oli viimeinen noista viidestä ja hän oli nähnyt tarpeeksi tietääkseen olla varuillaan. Hän kierteli ja kaarteli hyvän aikaa, ennenkuin ryhtyi asiaan. Ja hyvän aikaa he sitten vielä ponnistelivat kummankaan saamatta voittoisaa otetta. Mutta vihdoinkin, juuri kun kamppailu alkoi käydä jännittäväksi, Päivänpaiste teki yhden noita hänelle ominaisia salamannopeita liikkeitä. Hän muuttui pelkäksi joustavaksi vipuvoimaksi, ja sitten hänen lihaksensa äkkiä toimivat. Ranskan-Louis rynnisteli niin, että hänen isot luunsa rutisivat, ja kuitenkin hän joutui suin päin hankeen.

"Voittaja maksaa!" huudahti Päivänpaiste päästyään vastustajastaan ja rientäen ennen muita Tivoliin. "Tulkaa kaikki! Tätä tietä!"

He nojasivat pitkään tarjoilupöytään kaksi- tai kolmimiehisinä ryhminä ja tömistelivät lämpimikseen intiaanisaappaataan lattiaan — ulkona oli pakkasta enemmän kuin kuusikymmentä astetta[2]. Bettles, vanhin miesten parhaimpia, oli kyseessä työ tai vaara, lakkasi hoilaamasta laulua "sassafras-puun juuresta" ja hoiperteli onnittelemaan Päivänpaistetta. Mutta samassa hänen päähänsä pälkähti, että hänen oli pidettävä puhe, ja hän korotti äänensä kaikuvaan mahtiponteen:

"Sanon teille, pojat, että minä ylpeilen siitä, että voin sanoa Päivänpaistetta ystäväkseni. Me kuljimme entiseen? aikaan yhdessä tuntemattomia intiaanipolkuja, ja hän on, piru vie, kahdeksantoista karaatin kultaa saappaista ylöspäin, senkin vanha kapinen koiraluuska, on totisesti. Hän oli poikanulikka, kun ensin tuli tälle seudulle. Hänen iässään teillä, pojat, tuskin korvantaustat vielä olivat kuivat. Hän ei milloinkaan ollut kakara. Hän on syntynyt täysikasvuiseena miehenä. Ja sanon teille, että siihen aikaan täytyikin miehen olla mies. Silloin ei täällä ollut veltostuttavaa sivistystä, niinkuin nyt jo alkaa olla." Bettles vaikenä niin kauaksi, että ennätti kiertää käsivartensa Päivänpaisteen niskaan, pusertaen hänet karhumaiseen syleilyyn. "Kun minä ja sinä, Päivänpaiste, muinoin ajoimme koirillamme tänne Yukoniin, niin ei taivaasta satanut lihalientä eikä kukaan antanut ryyppyn paineeksi ilmaista ruokaa. Viritimme nuotiomme siihen, missä joku otus joutui saaliiksemme, ja enimmäkseen me elimme lohienperkkeillä ja jänisten suolilla — enkö ole oikeassa?"

Mutta kuullessaan naurunrähäkän, jonka hänen viime sanansa synnyttivät, hän päästi Päivänpaisteen karhunsyleilystään ja kääntyi julmistuneena joukkoon päin.

"Naurakaa vain, räkänokat, naurakaa! Sanon teille suoraan, ettei teistä parhainkaan ole kelvollinen solmimaan Päivänpaisteen saappaanvarsien pauloja. Eikö totta, Campbell? Eikö totta, Mac? Päivänpaiste on vanhaa kaarna, yksi vanhoja, rehtejä 'taikinanjuuria'. Eikä siihen aikaa ollut höyrylaivaa eikä postinkulkua, ja meidän oli hengenpitimiksi pureskeltava lohensuolia ja jäniksen perkkeitä."

Hän katsahti voitonriemuisena ympärilleen, ja hänen puhettaan seuranneiden hyvä-huutojen joukosta kuului kehoituksia, että Päivänpaiste nousisi puhumaan. Tämä ilmoittikin suostuvansa. Haettiin tuoli ja hänet autettiin sille seisomaan. Hän ei ollut selvempi rähisevää joukkoa, jonka yläpuolelle hänet oli korotettu — hurjaa, karkeavaatteista joukkoa, missä joka miehellä oli jalassaan intiaanisaappaat tai eskimokengät. Rukkaset riippuivat joka miehen kaulalla, ja nahkaiset korvalaput oli nostettu ylös, joten ne muistuttivat muinaisten viikinkien kypäränsiipiä. Päivänpaisteen tummat silmät välähtivät, ja väkevät juomat olivat tummentaneet hänen poskiensa pronssinväriin. Häntä tervehtivät joka taholta innokkaat huudot, jotka saivat hänen silmänsä liikutuksesta kosteiksi, vaikka useat äänet olivatkin sammaltavia, humalan sotkemia. Niin, siten ovat miehet käyttäytyneet, juhlineet, tapelleet ja reuhanneet joko pimeissä luolissa tai nuotion ääressä kyyröittäen, Rooman keisarinpalatseissa ja rosvoritarien kalliolinnoissa tai nykyajan pilvenpiirtäjissä ja merikaupunkien tillikoissa. Juuri sellaisia olivat nämäkin miehet, jotka napaseudun yössä loivat valtiota: suurisuisia, juopuneita ja räyhääviä, leväten muutamina hurjina unhotuksen hetkinä sankarillisen kamppailunsa julmasta todellisuudesta. He olivat nykyajan sankareita, eivätkä he olleet missään suhteessa huonompia kuin edeltäjänsä.

"Noh, pojat, en oikeastaan tiedä, mitä sanoisin", alkoi puhua Päivänpaiste verkkaan ja hiljaisesti, järjestellen sekavia ajatuksiaan ja tunteitaan. "Kerronpa teille pienen kaskun. Minulla oli alhaalla Juneaussa yhtiömies. Hän oli kotoisin Pohjois-Carolinasta, ja hänellä oli tapana kertoa minulle tämä sama juttu. Se tapahtui vuoristossa hänen kotiseudullaan, ja silloin oli häät. Saapuvilla olivat koko perhe ja kaikki ystävät. Pappi oli juuri pääsemässä loppuun ja sanoi: 'Ne jotka Jumala on yhteen liittänyt, niitä ei ihmisten pidä erottaman.'

"'Pastori', sanoi sulhanen, 'minusta sananne eivät sattuneet muodollisesti vallan oikein. Haluan, että vihkimiseni tapahtuu moitteettomasti.'

"Kun savu oli hälvennyt, katsoi morsian ympärilleen ja näki kuolleen sulhasen, kuolleen papin, kuolleen veljen, kaksi kuollutta enoa ja viisi kuollutta häävierasta.

"Silloin hän huokasi syvään ja lausui: 'Luulenpa uudenaikaisten, nopeasti laukeavien revolverien vieneen hiiteen tulevaisuudentoiveeni.'

"Ja niin sanon minäkin teille kaikille", lisäsi Päivänpaiste, kun naurunrähäkkä oli hiljentynyt, "Jack Kearnsin neljä kuningatarta ovat vieneet hiiteen tulevaisuudentoiveeni. Minulla on matti kukkarossani, ja minun on taivallettava Dyeaan..."

"Aiotko lähteä karkuun?" kysyi joku.

Hänen kasvonsa vääntyivät silmänräpäyksen ajaksi vihasta, mutta seuraavassa silmänräpäyksessä oli hänen hyvä tuulensa palannut.

"Tiedän, että vain leikillänne pistätte nenänne asiaan, joka ei teille ensinkään kuulu", sanoi hän hymyillen.

"Tietenkään minä en aio karata näiltä mailta."

"Vannomatta paras, Päivänpaiste", sanoi sama ääni.

"Pysyn sanassani. Tulin ensimmäisenä Chilcootin poikki vuonna 83. Kuljin solassa lumimyrskyssä, paita riekaleina ja eväinäni kupponen jauhoja. Sain sinä talvena elantoni Juneaussa ja keväällä kuljin vielä kerran solan poikki. Ja sitten vielä kerran pakotti nälänhätä minut lähtemään. Seuraavana keväänä palasin ja vannoin, etten poistuisi täältä, ennenkuin olen päässyt varakkaaksi. Ja täällä olen pysynyt ja täällä minä nyt olen enkä aio lähteä täältä. Vien postin ja palaan rehellisesti. En pysähdy yöksikään Dyeaan. Ennätän Chilcootiin pian, vaihdan koiria ja otan postin ja koiranruokaa. Ja vannon vielä kerran kautta helvetin tulen ja Johannes Kastajan pään, etten pötki paremmille markkinoille, ennenkuin olen täällä koonnut omaisuuden. Ja sanon teille, ettei se saakaan olla mikään tavallinen omaisuus."

"Mikä sinusta on rikkautta?" kysyi Bettles alhaalta, hellästi hyväillen Päivänpaisteen jalkoja.

"Niin, kuinka paljon? Mikä on teidän mielestänne rikkautta?", huusivat toiset.

Päivänpaiste mietiskeli hetkisen tiukkaan.

"Neljä tai viisi miljoonaa", sanoi hän hitaasti kohottaen kättään, vaatien hiljaisuutta, kun hänen ilmoittamansa määrä otettiin vastaan ivahuudoin. "Niin, minä olen itsepäinen ja panen alkumääräksi miljoonan. Enkä lähde maasta unissanikaan vähemmällä."

Taas kuului ivahuutoja. Koko Yukonista ei siihen mennessä vielä oltu saatu edes yhteensä viiden miljoonan edestä kultaa, eikä kukaan ollut tehnyt sadantuhannen löytöä, miljoonista puhumattakaan.

"Kuulkaa kaikki. Olette nähneet Jack Kearnsin voiton tänä yönä. Näitte hänen epäröivän, ennenkuin hän osti uudet kortit. Hänen kolme kuningastaan eivät riittäneet. Mutta hän tiesi, että hän vielä saattoi saada yhden kuninkaan, se oli hänen voitonmahdollisuutensa, — ja hän sai tuon kuninkansa. Ja vakuutan teille, että minullakin on kortit ja voitonmahdollisuuteni. Yukonissa löydetään kohta oikea kulta-arre. En tarkoita tavallisia Moosehiden ja Birch Creekin kaltaisia kultasuonia. Tarkoitan oikein huikeata kullanrunsautta. Sanon teille, että se synnyttää kansainvaelluksen, jota ei mikään voi estää. Sinne saatte seurata intiaanisappaatteni jälkiä lähimmässä tulevaisuudessa, jos mielitte löytää minut — jostakin Stewart-joen, Indian-joen tai Klondyke-joen seutuvilta. Kun olen tuonut postin takaisin, lähdän sinne niin nopeasti, että lumi vain tuiskuaa ympärilläni. Kultaa tulee, toverit, kultaa pelkästä ruohikostakin, sata dollaria yhdestä huuhdontakattilasta. Te uskotte, että helvetti on irti, kun tämä kulturalöytö on tehty."

Hän kohotti lasinsa huulilleen.

"Toivon, että te kaikki silloin tulette upporikkaiksi."

Hän joi ja astui alas tuolilta, joutuen toisen kerran Bettlesin karhunsyleilyyn.

"Jos olisin teidän sijassanne, Päivänpaiste, en lähtisi tänään", neuvoi Joe Hines, käytyään katsomassa oven ulkopuolella olevaa väkiviinalämpömittaria. "Nyt on oikein paukkuva pakkaneen. Nyt on kuusikymmentäkaksi astetta kylmää ja lämpömittari vielä laskee. On parempi odottaa ilmanmuutosta."

Päivänpaiste nauroi, ja vanhat erämiehet hänen ympärillään nauroivat.

"On juuri teidän keltanokkien tapaista pelätä pientä pakkasta", sanoi Bettles. "Ja

anteeksiantamattoman vähän te tunnette Päivänpaistetta, jos luulette, että pakkanen häntä pidättää."

"Voi ainakin jäädyttää hänen keuhkonsa, jos hän nyt lähtee matkaan", kuului vastaus.

"Jäädyttää paperia ja siirappikaramellia! Kuulkaahan, Hines, olette ollut näillä maililla kolme vuotta. Ette ole vielä tottunut ilmanalaa. Olen nähnyt Päivänpaisteen taivaltavan yhdessä päivässä viisikymmentä mailia Koyokukia pitkin, kun lämpömittari näytti seitsemääkymmentäneljää."

Hines ravisti päätään murheellisena.

"Keuhkot siellä jäätyy", valitti hän. "Jos Päivänpaiste lähtee taipaleelle ennenkuin tulee ilmanmuutos, ei hän ikinä pääse perille — ja hänen on taivallettava levähtämättä."

"Dyean on tuhat mailia", ilmoitti Bettles kiiveten tuolille ja tukien huojuvaa ruumistaan kiertämällä kätensä Päivänpaisteen kaulaan. "Sanon, että sinne on tuhat mailia, ja suurin osa tiestä on ummessa, mutta lyön vetoa, että Päivänpaiste ennättää Dyean kolmessakymmenessä päivässä."

"Se on keskimäärin kolmekymmentäkolme mailia päivässä", varoitti Doc Watson, "ja olen toki itsekin ollut taipaleella. Lumimyrsky Chilcootissa tukkeaisi häneltä tien viikoksi."

"Mitä vielä", vastasi Bettles. "Päivänpaiste suorittaa vielä paluumatkankin kolmessakymmenessä päivässä, ja minä lyön vetoa viisisataa dollaria, että niin käy kuin sanon lumimyrskyistä huolimatta."

Sanojensa vahvikkeeksi hän otti esiin aimo makkaran kokoisen kultahiekkakukkaron ja löi sen tarjoilupöytään. Doc Watson paiskasi kukkaronsa viereen.

"Malttakaahan!" huusi Päivänpaiste. "Bettles on oikeassa, ja minäkin haluan olla vedossa mukana. Lyön vetoa viisisataa dollaria siitä, että olen kuudenkymmenen päivän kuluttua tästä päivästä Tivolin ovella Dyean posti mukana."

Kuului epäluuloista murinaa, ja tusina miehiä otti esiin kukkaronsa. Jack Kearns tunkeutui joukkoon ja vaati puheenvuoroa.

"Minä yhdyn vetoon, Päivänpaiste", huusi hän. "Kaksi yhtä vastaan, ettette tee sitä — seitsemässäkymmenessä päivässä."

"Ei mitään almuja, Jack", kuului vastaus. "Vetosumma on sama kummallakin puolen ja aika on kuusikymmentä päivää."

"Seitsemänkymmentäviisi päivää ja kaksi yhtä vastaan, ettette tee sitä", intti Kearns. "Rantajää on haurasta."

"Mitä minulta voititte, on teidän", sanoi Päivänpaiste. "Ette, piru vieköön, saakaan sitä tällä tavalla annetuksi minulle takaisin. En tahdo lyödä vetoa kanssanne. Te koetatte antaa minulle rahaa. Mutta sanonpa teille jotakin, Jack, minulla on vielä muita mahdollisuuksia. Voitan sen takaisin lähipäivinä. Odottakaahan vain, kunnes suuri kultasuoni löytyy. Silloin pelaamme me, te ja minä, sellaista peliä, jota ei miehen tarvitse hävetä." He puristivat toistensa kättä.

"Luonnollisesti hän sen tekee", kuiskasi Kearns Bettlesin korvaan. "Ja minä lyön vetoa, että Päivänpaiste saapuu takaisin kuudenkymmenen päivän kuluessa."

Billy Rawlins päätti vedon, ja Bettles syleili Kearnsia innoissaan.

"Kautta Jupiterin, tahtoisinpa minäkin olla mukana tässä vedossa", sanoi Olaf Henderson, vetäen Päivänpaisteen pois Bettlesin ja Kearnsin luota.

"Voittaja maksaa!" huusi Päivänpaiste, päättäen vedon. "Ja minä tulen varmasti voittamaan, ja kuusikymmentä päivää on pitkä ryyppyjen väli, joten minä maksan nyt. Sanokaa mitä juomia haluatte!"

Whiskylasi kädessä kiipesi Bettles takaisin tuolilleen ja keinuen edestakaisin lauloi ainoaa taitamaansa laulua: —

Pyhäkoulun perukeitten kera Henry Ward Beecher on, käy sassafrasjuuresta juttu. Mut' kielellä paatuneitten sanan selvitys ei lie mahdoton: mehu kielletyn puun on tuttu.

Ja sitten joukko kertasi kuorossa:

Mut' kielellä paatuneitten sanan selvitys ei lie mahdoton: mehu kielletyn puun on tuttu.

Joku avasi ulko-oven. Heikko, harmaa valo kajasti huoneeseen.

"Päivä jo paistaa, päivä jo paistaa", huusi joku varoittaen.

Päivänpaiste vaikenä kesken puhettaan, meni ovelle ja laski korvalappunsa alas. Kama seisoi ulkona reeni vieressä. Se oli pitkä, kapea laitos, kuusitoista tuumaa leveä ja seitsemän ja puoli jalkaa pitkä, ja sen liistepohja oli kuusi tuumaa teräspohjaisia jalaksia ylempänä. Siinä oli hirvennahkahihnoilla sidotut, keveät, purjekankaaseen käärityt postipussit ja ruokaa ja varusteita koirille ja ihmisille. Sen edessä kyyrötti tavalliseen köyteen valjastettuina viisi huurrekarvaista koiraa. Ne olivat husky-koiria[3], samansuuruisia ja -värisiä, kaikki tavattoman kookkaita ja kaikki harmaita. Julmasta kuonosta tuuheaan häntään saakka ne olivat niin metsäsusien näköisiä kuin herneet palossa ovat toistensa näköiset. Susia ne olivatkin, kesytettyjä tosin, mutta ulkonäöltään ja luonnonlaadultaan susia. Ylinnä kuorman päällä, sidehahnojen alle työnnettyinä ja valmiina heti käytettäväksi, oli kaksi paria lumikenkiä.

Bettles osoitti napajäniksen nahoista tehtyä vaippaa, joka pisti esiin pussin suusta.

"Tämä on hänen vuoteensa", sanoi hän. "Kuusi naulaa jäniksennahkaa. Lämpöisin peite, minkä alla hän milloinkaan on nukkunut, mutta minä en piru vieköön pysyisi siinä lämpimänä, enkä minäkään ole kehoimpia miehiä kylmää kestämaan. Päivänpaisteella palaa helvetin tuli ruumiissaan."

"En tahtoisi olla tuon intiaanin vaatteissa", huomautti Doc Watson.

"Päivänpaiste näännyttää hänet, näännyttää hänet varmaan", lauloi Bettles riemuiten. "Minä kyllä tiedän. Olen ollut Päivänpaisteen kera taipaleella. Se mies ei ole milloinkaan elämässään ollut väsyksissä. Ei tiedä edes, mitä väsymys on. Olen nähnyt hänen tekevän työtä neljänkymmenen viiden asteen pakkasessa sukat märkinä. Kuka muu mies tahansa olisi menettänyt siinä henkensä."

Tällä välin Päivänpaiste sanoi jäähyväisiä niille, jotka parveilivat hänen ympärillään. Neito tahtoi suudella häntä, mutta vaikka Päivänpaiste oli whiskyn juonnista tullut hiukan humalaan, hän osasi nytkin välttää esiliinannauhan. Hän suuteli Neitoa, mutta suuteli yhtä hartaasti noita kolmea muutakin naista. Hän veti käsiinsä pitkät käsineensä, ravisti koirat jalkeille ja asettui paikalleen ohjaustangon[4] luo.

"Hei, liikkeelle kaunottaret!" huusi hän.

Koirat jännittivät koko painollaan kiinnitysköysiä, kumartuivat syvään ja kaivoivat kypälänsä lumeen. Ne vinkuivat kärsimättömästi, ja ennenkuin reki oli kulkenut parisenkymmentä jalkaa eteenpäin, täytyi Päivänpaisteen ja Karman juosta pysäköityä tasalla. Ja juosten laskeutuivat miehet ja elukat alas rantaäärästä Yukon-joen jäälle ja katosivat harmaassa aamuhämärässä näkyvistä.

4

Joenjäällä, missä oli tallattu tie ja missä lumikengät olivat tarpeettomat, kulkivat koirat kuusi mailia tunnissa. Pysäköityä niiden tasalla oli niiden kahden miehen pakko juosta. Päivänpaiste ja Kama pitelivät vuorotellen ohjaustankoa, sillä siinä oli ankarin työ, kun samalla piti ohjata kiitävää rekeä ja pysytellä sen edellä. Toinen mies tuli reeni jäljessä ja hyppäsi silloin tällöin rekeen levähtääkseen.

Se oli tiukkaa työtä, mutta se sai mielen virkeäksi.

He kulkivat juosten suurimman osan tallatusta tiestä. Heidän oli sitten vielä kuljettava talleamatonta tietä, missä kolme mailia tunnissa oli hyvä saavutus. Sitten ei tullut enää kysymykseen reessä-ajo eikä levähtäminen eikä juoksu. Silloin oli reeni ohjaaminen helpompaa, ja mies tuli siihen levähtämään, täytettyään ensin tehtävänsä kulkueen etunenässä, tallattuaan lumikengillä tietä koirille. Se työ oli kaikkea muuta kuin virkistävää. Ja sitten heillä vielä oli edessään taipaleita, missä oli mailimääriä kuljettava pitkin rosoisia jäärykkeitä, jolloin onnen ollessa suotuista eteni vain pari mailia tunnissa. Olipa sellaisiakin välejä, lyhyitä tosin, mutta mahdottomia kiertää, missä oli rajusti ponnisteltava, jos mieli päästä mailin tunnissa.

Kama ja Päivänpaiste eivät puhelleet mitään. Heidän työnsä laatu esti heitä nyt puhelemasta, eikä muutenkaan ollut heidän luonteensa mukaista rupatella työtä tehdessä. Silloin tällöin, kun oli välttämätöntä, he lausuiivat jonkin yksitavuisen sanan. Kama enimmäkseen tyytyi vain murahtelemaan. Välistä joku koirista vinkaisi tai ärähti, mutta ylimalkaan koiravaljakko juoksi ääntä päästämättä. Kuului vain reeni jalasten kolkahtelua ja kitinää ja reeni liitosten natinaa.

Aivan kuin seinän läpi oli Päivänpaiste Tivolin surinasta ja melusta siirtynyt vallan toiseen maailmaan — äänettömyyden ja liikkumattomuuden maailmaan. Ei mikään liikkunut. Yukon uinaili kolmen jalan paksuisen jäävaippansa alla. Ei tuulen henkäyskään tuntunut. Ei yhtä nestepisaraa virrannut rannoilla

kasvavien aarnikuusten ytimissä. Puut, joita painoi niin suuri lumitaakka kuin niiden oksat juuri ja juuri saattoivat kannattaa, olivat kuin kivettyneitä. Pieninkin vavahdus olisi saanut lumen putoamaan, mutta ei lumihiuksienkaan pudonnut. Reki oli ainoa, missä oli liikettä ja elämää tässä juhlallisessa hiljaisuudessa, ja jalasten korviaviiltävä kitinä teki äänettömyyden vielä tuntuvammaksi.

Siellä oli kuollut maailma ja sitäpaitsi harmaa maailma. Sää oli kylmä ja kirkas; ilmassa ei ollut yhtään kosteutta eikä usvaa; taivas oli kuin harmaa vaippa. Tämä johtui siitä, että vaikk'ei ollut pilvenhattaraakaan taivaalla pimittämässä päivän kirkkautta, niin ei ollut aurinkoakaan valaisemassa. Kaukana etelässä kiipesi aurinko säännöllisesti puolipäiväpiiriin, mutta sen ja jäätyneen Yukonin välillä oli maapallon kaartuma. Yukon oli yön varjossa, ja päiväkin oli todellisuudessa vain pitkä hämärä. Neljänneestä vailla kaksitoista, kun joen laajassa polvekkeessa avautui näköala etelään, näkyi taivaanrannalla hiukan auringon yläreunaa. Mutta se ei noussut luotisuoraan. Sen sijaan nousi se viistoon ja oli puolipäivän hetkenä vain kohottanut himmeän reunansa näköpiirin yläpuolelle. Se oli heikko, kalpea aurinko. Sen säteissä ei ollut lämpöä, ja ihminen saattoi silmiään vahingoittamatta katsoa suoraan siihen. Ennenkuin se oli ennättänyt puolipäiväpiiriin, alkoi se kallistua takaisin näköpiirin alapuolelle, ja neljänneksen yli kahdentoista heitti maa jo varjonsa yli maiseman.

Miehet ja koirat kiiruhtivat eteenpäin. Päivänpaiste ja Kama olivat villi-ihmisiä. He saattoivat syödä epäsäännöllisesti, mitä heidän vatsoihinsa tuli. Kun sattui, ahmivat he aikalailta, ja kun sattui, kulkivat he pitkiä taipaleita syömättä mitään. Samoin kuin koiratkin söivät he vain kerran päivässä, ja harvoin enempää kuin naulan kuivattua kalaa mieheen. Heillä oli kova nälkä, ja kuitenkin he olivat erinomaisissa voimissa. Samoin kuin susienkin tapahtui heidän ruoansulatuksensa säästeliäästi ja täydellisesti. Ruoasta ei jäänyt käyttämättä mitään. Viimeinenkin ruoanhiukkanen muuttui voimaksi. Kama ja Päivänpaiste olivat vallan susien kaltaisia. He polveutuivat sukupolvista, jotka olivat kärsineet ja kestäneet, ja hekin kestivät. He tunsivat yksinkertaisen, alkeellisen säästäväisyyden. Vähäiset ruokannokset muuttuivat suunnattomaksi voimaksi. Ei mitään mennyt hukkaan. Sivistyksen veltostuttama mies, joka istui kirjoituspöydän ääressä, olisi laihtunut ja tullut alakuloiseksi eläessään ruoalla ja juomalla, jolla Kama ja Päivänpaiste pysyivät täysissä ruumiinvoimissa. He tiesivät, mitä ei kirjoituspöydän ääressä istuva mies milloinkaan tiedä, sen nimittäin, mitä on olla aina luonnollisesti nälissään, niin että voisi syödä joka tunti. Ruokahalua ei heiltä koskaan puuttunut; he purivat ahnaasti kaikkea, mitä vain oli tarjolla, eivätkä tienneet mitään huonosta ruoansulatuksesta.

Kello kolmelta iltapäivällä muuttui pitkä hämärä yöksi. Tähdet syttyivät taivaalle, näyttäen hyvin läheisiltä ja kirkkailta, ja niiden valossa taivalsivat vielä koirat ja miehet eteenpäin. He olivat väsymättömiä. Eikä tämä ollut yhden päivän saavutus, vaan ensimmäinen kuudestakymmenestä sellaisesta päivästä. Vaikka Päivänpaiste oli viettänyt yön nukkumatta, tanssien ja juoden, ei se tuntunut jättäneen häneen mitään jälkiä. Tähän oli kaksi selitystä: ensiksikin hänen tavaton elinvoimansa ja toiseksi se seikka, että sellaiset yöt olivat harvinaisia hänen elämässään. Kirjoituspöydän miehen työkykyä olisi enemmän vahingoittanut kuppi kahvia ennen maatapanoa, kuin Päivänpaistetta vahingoitti kokonainen juoden ja remuten vietetty yö.

Päivänpaiste kulki ilman kelloa, hän *tunsi* ajan kulun. Kun kello hänen arvelunsa mukaan oli kuusi, rupesi hän katselemaan leiripaikkaa. Eräässä joen polvekkeessa kulki tie joen poikki. Kun he eivät olleet löytäneet sopivaa paikkaa, pyrkivät he vastakkaiselle ranta-äyräälle, joka oli mailin päässä. Mutta puolitiessä oli heitä vastassa jäärykky, joka vaati yhden tunnin ankarat ponnistukset. Viimein keksi Päivänpaiste sen mitä etsi, kuivuneen puun rantaäyrään suojassa. Reki saatiin sinne ylös. Kama mutisi tyytyväisesti, ja leirinteko alkoi.

Työnjako oli erinomainen. Kumpikin tiesi mitä hänen oli tehtävä. Päivänpaiste pilkkoi kirveellä kuivuneen männyn. Lumikengällä ja toisella kirveellä lapioi Kama yhden kahden jalan paksuisen lumikerroksen Yukonin jäältä ja louhi jääpalasia keittämistä varten. Kuivalla koivuntuohella saatiin valkea syttymään, ja Päivänpaiste ryhtyi ruoanvalmistushommiin, Kaman irroittaessa reen ja antaessa koirille näiden annoksen kuivattua kalaa. Ruokasäkin hän heitti korkealle puuhun, jotteivät koirat ulottuisi siihen hyppäämällä. Sitten hän kaatoi nuoren kuusen ja karsi sen oksat. Aivan nuotion äärestä hän tallasi kovaksi pehmeän lumen ja peitti tallatun paikan oksilla. Tälle lattialle hän laski omansa ja Päivänpaisteen vaatesäkit, joissa oli kuivia sukkia ja alusvaatteita ja heidän makuuvaippansa. Kamalla kuitenkin oli kaksi jäniksennahkavaippaa, kun Päivänpaisteella oli vain yksi.

He puuhasivat utterasti, puhelematta, menettämättä yhtään aikaa turhaan. Kumpikin teki mitä tarvittiin, ajattelematta jättää toiselle pienintäkään sattuvaa tehtävää. Niinpä Kama näki, milloin tarvittiin lisää jäätä, ja toimitti sitä, Päivänpaiste taas korjasi lumikengän, jonka koira oli telmiessään työntänyt pois paikaltaan. Sillä aikaa kuin kahvi kiehui, silava käräsi ja omenakakkutaikina oli sekoitettu, ennätti Päivänpaiste panna tulelle ison padallisen papuja. Kama tuli takaisin, istahti kuusenoksille ja ryhtyi odottaessaan paikkaamaan valjaita.

"Luulenpa, että Skookum ja Booga hankkivat tappelua", huomautti Kama heidän aterioidessaan.

"Pidä niitä silmällä", kuului Päivänpaisteen vastaus

Ja tämä oli heidän ainoa keskustelunsa aterian aikana. Mutisten hampaittensa välistä kirouksen juoksi Kama yht'äkkiä kekäle kädessään koirien luo ja erotti tappelevat elukat käyttämällä sitä aseenaan. Päivänpaiste pani syödessään jäälohkareita peltipannuun sulamaan. Aterian päätyttyä Kama kohensi tulta, pilkkoi lisää puita aamuksi ja palasi kuusenhavuvuoteelle ruveten taas valjaita korjaamaan. Päivänpaiste leikkasi silavasta isoja palasia ja pani ne porisevaan papupataan. Molempien intiaanisaappaat olivat märät ankarasta pakkasesta huolimatta; kun ei heidän enää tarvinnut jättää kuusenhavulavaansa, riisuivat he saappaansa ja ripustivat ne lyhyille oksille kuivamaan nuotion ääreen ja käänsivät niitä vähänväliä. Kun pavut olivat kypsyneet, kaatoi Päivänpaiste osan niistä säkkikankaasta tehtyyn puolentoista jalan pituiseen ja läpimitaten kolmen tuuman suuruiseen pussiin. Tämän hän sitten pani lumeen jäätymään. Loput pavuista jätettiin pataan aamiaiseksi.

Kello oli yhdeksän, ja he olivat valmiit käymään levolle. Koirien kiista ja tappelu oli aikoja sitten lakannut, ja väsyneet eläimet makasivat kyyryssä lumessa, jokaisen kuono ja jalat yhdessä rykelmässä tuuhean sudenhännän peittäminä. Kama levitti makuuturkkinsa ja sytytti piippunsa. Päivänpaiste kiersi itselleen ruskeasta paperista savukkeen, ja nyt syntyi illan toinen keskustelu.

"Luulen, että kuljimme lähes kuusikymmentä mailia", sanoi Päivänpaiste.

"Niin luulen minäkin", sanoi Kama.

He kääriytyivät vaippoihinsa riisuutumatta, kumpaisellakin yllään villainen Mackinaw-takki *parkan* asemesta, jota he ennen olivat käyttäneet. Nopeasti, melkein samassa kuin olivat sulkeneet silmänsä, vaipuivat he uneen. Tähdet karkeloivat hyisessä avaruudessa ja revontulet loimusivat.

Päivänpaiste heräsi pimeässä ja herätti Kaman. Vaikka revontulet vielä loimusivatkin, oli uusi päivä jo alkanut. Aamiaiseksi oli heillä lämmitettyjä pannukakkuja, lämmitettyjä papuja, paistettua silavaa ja kahvia. Koirat eivät saaneet mitään, vaikka ne etäämmällä ahnaina kärkkyivät istuen lumessa, häntä kiertyneenä kápälien ympärille. Herkeämättä ne vähänväliä nostivat vuoroin toista, vuoroin toista etukäpääläänsä, aivan kuin pakkaneen olisi niitä nipistellyt. Pakkanen oli pureva. Kylmää oli vähintään 65 astetta, ja kun Kama paljain käsin valjasti koiria, täytyi hänen monta kertaa mennä nuotion ääreen lämmittelemään kohmettuneita sormiaan. Miehet laittoivat yhdessä reen matkakuntoon. He lämmittivät käsiään viimeisen kerran, vetivät kintaat käsiinsä ja ajoivat koirat rantatörmältä jokitielle. Päivänpaisteen arvelun mukaan oli kello seitsemän tienoissa, mutta tähdet karkeloivat vielä yhtä loistavina avaruudessa vihertävien revontulten liekehtivien säteitten himmeästi kajastaessa taivaanlaella.

Kaksi tuntia myöhemmin tuli äkkiä pimeä — niin pimeä, että he saattoivat pysytellä tiellä vain etupäässä vaistonsa avulla; ja Päivänpaiste tiesi nyt, että hänen ajanarvioimisensa oli ollut oikea. Se oli aamunkoittoa ennustava pimeys, joka ei missään ole sen tuntuvampi kuin Alaskassa talvella. Hitaasti, kuin varkain, tunkeutui harmaa valo läpi pimeyden, ensin tuskin huomattavasti, niin että he miltei hämmästyen huomasivat tien häämöttävän jalkojensa alla. Sitten he saattoivat nähdä rekeä lähinnä olevan koiran ja vähitellen vihdoin koko valjakon ja lumiaavikot kummallakin puolen tietä. Sitten kangasti lähin rantaääräs hetkisen, jälleen hävitäkseen näkyvistä, kangasti vielä toisen kerran ja jäi vihdoin näkyviin. Muutaman minuutin kuluttua tuli etäisempikin ranta, joka oli noin mailin päässä, vaatimattomasti näkyviin, ja edessä ja takana saattoi nähdä koko jäätyneen virran ja vasemmalla jonon teräväpiirteisiä, lumipeittoisia vuoria. Ja siinä kaikki. Aurinko ei noussut. Hämärä pysyi hämäränä.

Kerran juoksi ilves tien poikki juuri etumaisen koiran kuonon alitse ja katosi valkeaan metsään. Koirissa heräsivät metsäneläimen vaistot. Ne päästivät metsästysulvonnan, ravistelivat kaulahihnojaan ja kääntyivät tieltä lähteäkseen ajamaan ilvestä. Päivänpaiste huudahti kimakasti, ponnisteli ohjaustangosta pidellen ja sai reen kaatumaan pehmeään lumeen. Koirat pysähtyivät, reki käännettiin pystyyn, ja viisi minuuttia myöhemmin kiitivät he taas eteenpäin kovaksi tallatulla tiellä. Ilves oli ainoa elonmerkki, mitä he olivat kahteen päivään nähneet, ja sekin, juostessaan pehmeästi ja äänettömästi ja pian kadoten näkyvistä, oli pikemmin eloton aave kuin elollinen olento.

Kello kahdeltatoista, kun aurinko pilkisti esiin maapallon kaartuman takaa, he pysähtyivät ja laittoivat pienen nuotion jäälle. Päivänpaiste hakkasi kirveellä palasia jäätyneestä papukeitosta. Sulatettuna ja lämmitettynä oli tämä heidän koko ateriansa. He eivät keittäneet kahvia. Päivänpaiste ei sanonut tarvitsevansa keskellä päivää sellaista ylellisyyttä. Koirat tappelivat keskenään ja katselivat halukkaasti miesten aterioimista. Vain yksi ne saivat kalanaulansa. Väliaikana ne saivat vain raataa.

Ankaraa kylmyyttä yhä jatkui. Vain rautaiset miehet jaksavat taivaltaa sellaisessa kylmyydessä, ja Kama ja Päivänpaiste olivat rotunsa parhaimpia. Mutta Kama tiesi, että toinen oli häntä voimakkaampi, ja lähtöhetkestä alkaen hän oli tietänyt joutuvansa tappiolle. Eipä silti, että hän olisi pienimmässäkään

määrässä vähentänyt ponnistuksiaan tai auliuttaan, mutta häntä heikensi kuorma, jota hän kantoi mielessään. Hänen käytöksensä Päivänpaistetta kohtaan oli kunnioittava. Ollen järkähtämätön, vaitelias ja ylpeä ruumiinvoimistaan hän näki kaikki nämä ominaisuudet ruumiillistuneina valkoihoisessa toverissaan. Siinä oli mies, joka oli etevä seikoissa, joissa kannatti olla etevä, eikä Kama voinut olla häntä kunnioittamatta, — vaikk'ei millään tavalla sitä osoittanut. Ei ollut kumma, että valkoisen miehen rotu voitti, ajatteli hän, kun se synnytti tämänkaltaisia miehiä. Mitä voitonmahdollisuuksia intiaaneilla oli niin kestäväen ja jäntevän rodun rinnalla? Ei intiaanikaan taivaltanut niin kylmällä säällä, ja heillä oli kuitenkin takanaan tuhansien sukupolvien kokemus; mutta nytpä olikin tuo veltosta Etelästä tullut Päivänpaiste heitä etevämpi, hän, joka vain nauroi heidän pelolleen ja taivalsi kymmenen ja kaksitoista tuntia vuorokaudessa. Ja Päivänpaiste luuli voivansa kestää kolmenkymmenenkolmen mailin päivämatkoja kuusikymmentä päivää. Mutta kuinkahan käynee, kun tulee lumipyry tai kun he joutuvat umpitielle tai hauraalle rantajälle, joka reunusti sulia paikkoja?

Siihen mennessä Kama pani parastaan, ei milloinkaan nurkunut eikä milloinkaan koettanut päästä tehtäviään täyttämästä. Lämpömittarin näyttäessä kuuttakymmentäviittä astetta nolla-asteen alapuolella on hyvin kylmä. Koska vesi jäätyy lämpömittarin näyttäessä kolmeakymmentäkahta astetta nolla-asteen yläpuolella[5], on siis kuusikymmentäviisi astetta kylmää yhdeksänkymmentäseitsemän astetta jäätympisteeseen alapuolella. Jonkinlaisen käsityksen tämän merkityksestä voi saada kuvittelemalla samanlaista lämpötilan eroa päinvastaiseen suuntaan. Lämpömittarin näyttäessä sataakahtakymmentäyhdeksää lämpöastetta on polttavan kuuma päivä, ja kuitenkin tämä lämpötila on vain yhdeksänkymmentäseitsemän astetta jäätympisteeseen yläpuolella. Kun kaksinkertaistaa tämän erotuksen, saa jonkinlaisen käsityksen pakkasesta, jossa Kama ja Päivänpaiste taivalsivat kahden pimeän välillä ja yön pimeässäkin.

Kaman posket paleltuivat ahkerasta hieromisesta huolimatta, ja niiden liha muuttui mustaksi ja sierettyneeksi. Niinikään paleltuivat lievästi hänen keuhkokudoksensa vaarallinen juttu ja selvä syy siihen, miksi ihmiselle on epäterveellistä tarpeettomasti ponnistella kuudenkymmenenviiden asteen pakkasessa ulkoilmassa. Mutta Kama ei milloinkaan valittanut, ja Päivänpaisteella oli lämmityslaitos ruumiissaan, hän kun nukkui yhtä lämpimästi kuuden naulan jäniksennahkojen alla kuin Kama kahdentoista naulan.

Toisena yönä, viidenkymmenen mailin matkan jälkeen, he leiriytyivät lähellä Alaskan ja Luoteisalueen rajaa. Paitsi viimeistä lyhyttä taivalta Dyeaan oli loppumatkalla kuljettava Kanadan aluetta pitkin. Tien ollessa kovaa ja kun ei pitkään aikaan ollut satanut lunta, laski Päivänpaiste ennättävänsä Forty Mileen neljäntenä yönä. Hän ilmoitti sen Kamalle, mutta kolmantena päivänä alkoi lämpömittari nousta ja he tiesivät, että lunta oli odotettavissa; sillä Yukonissa seuraa lauhkeaa ilmaa aina lumisade. Tänä päivänä he tapasivat kymmenen mailin laajuisia jääryökykiöitä, joilla heidän oli käsivoimin nostettava reki tavaroineen päivineen suurten jäälohkareitten yli ja laskettava se taas alas. Koirat olivat tässä hyödyttömät, ja sekä ne että miehet väsyivät kovin epätasaista tietä pitkin ponnistellessaan. Yhden tunnin ylimääräinen juoksu korvasi vain osan menetetyistä ajasta.

Kun he aamulla heräsivät, oli heidän vaippojensa päällä kymmenen tuuman paksuinen lumikerros. Koirat olivat hautautuneet sen alle eivätkä mielisuosiolla nousseet mukavasta pesästään. Tämä uusi lumi tiesi vaivalloista kulkua. Reen jalakset eivät luistaneet hyvin, ja toisen miehistä täytyi kävellä koirien edellä ja tallata tie kovaksi lumikengillä. Lumi oli aivan erilaista kuin se, minkä etelässä asuvat tuntevat. Se oli kovaa ja hienoa ja kuivaa. Se muistutti lähinnä jauhosokeria. Jos potkaisi sitä, niin se lensi suhisten kuin hiekka. Hiukkasten välillä ei ollut mitään vetovoimaa, eikä sitä voinut puristaa lumipalloksi. Se ei ollut muodostunut hiutaleista, vaan kiteistä — pienistä säännöllisistä huurrekiteistä. Se ei itse asiassa ollutkaan lunta, vaan huurretta.

Sää oli suojainen, vain kaksikymmentä astetta jäätympisteeseen alapuolella, ja molemmat miehet, jotka olivat nostaneet ylös korvalappunsa ja riisuneet kintaansa, hikoilivat eteenpäin ponnistellessaan. He eivät ennättäneet sinä yönä Forty Mileen, ja kun he seuraavana päivänä sivuuttivat tämän leirin, pysähtyi Päivänpaiste vain jättääkseen postin ja ottaakseen lisää koiranruokaa. Seuraavan päivän illalla he leiriytyivät Klondyke-joen suulle. He eivät olleet tavanneet ristinsieluakaan Forty Milesta lähdettyään ja he olivat tallanneet tien itselleen. Nyt talvella ei kukaan ollut kulkenut joenjäätä pitkin. Forty Milesta etelään, ja koko talven aikana he tulisivat olemaan ainoat, jotka siitä olivat kulkeneet. Siihen aikaan oli Yukon aito maa. Klondyke-joen ja valtameren välillä oli kuusisataa mailia lumenpeittämiä erämaita, ja koko tällä alalla oli vain kaksi paikkaa, joissa Päivänpaiste saattoi odottaa näkevänsä ihmisiä. Molemmat olivat eristettyjä postiasemia, Sixty Mile ja Fort Selkirk. Kesällä saattoi kohdata intiaaneja Stewart- ja White-joen suulla, Big ja Little Salmonin varrella ja Lake Le Bargessa, mutta talvella olivat nämäkin, sen hän hyvin tiesi, seuranneet hirvilaumojen jälkiä vuoristoon.

Tänä yönä, heidän leiriytyessään Klondyke-joen suulla, ei Päivänpaiste mennyt levolle, kun illan tehtävät oli suoritettu. Jos joku valkoinen mies olisi ollut saapuvilla, olisi Päivänpaiste huomauttanut, että kultakuume häntä poltti. Näin ollen hän sitoi lumikengät jalkaansa, jätti lumeen kyyristyneet koirat

ja raskaasti hengittävän Kaman jäniksennahkojensa alle ja kiipesi lakealle paikalle korkean rantaäyrään yläpuolella. Mutta tuuheet kuuset peittivät häneltä näköalan ja hän raivasi itselleen tien lakean paikan poikki ylös ensimmäiselle jyrkästi viettävälle vuorelle. Täältä hän saattoi nähdä idästä suorassa kulmassa virtaavan Klondyken ja etelästä laajasti kaartuvan Yukonin.

Vasemmalla myötävirtaan katsottuna näkyi selvästi tähtien tuikkiessa Moosehide Mountain. Luutnantti Schwatka oli antanut sille nimen, mutta hän, Päivänpaiste, oli ensimmäisenä nähnyt sen paljoa ennen kuin tuo peloton tutkimusmatkailija oli kulkenut Chilootin poikki ja lautalla Yukonia alas.

Mutta vuori kiinnitti vain ohimennen hänen huomiotansa. Päivänpaisteen mielenkiintoa kohdistui suureen lakeuteen, jonka rannoilla oli runsaasti syviä paikkoja laivojen laskea maihin.

"Varmasti sopiva kaupungin paikka", mutisi hän. "Tilaa neljänkymmentuhannen miehen leirille. Tarvitaan vain kultasuoni, ennenkuin siitä mitään syntyy." Hän mietti hetkisen. "Kymmenen dollaria saa kerralla huuhtelukattilasta, ja siitä tulee suurin kansainvaellus, mitä Alaskassa on milloinkaan nähty. Ja jollei se ole täällä, niin se on jossakin täällä lähellä. On varmaan hyvä ajatus matkan varrella pitää silmällä kaupunginpaikkoja."

Hän seisoi vielä hetkisen katsellen autiota tasankoa ja kuvaillen mielessään, miltä seutu näyttäisi kansainvaelluksen päivinä. Mielikuvituksessaan hän rakensi sahat, isot varastohuoneet, ravintolat ja tanssisalit ja pitkät kadut, joiden varsilla olivat kullankaivajien hökkelit. Ja hän näki tuhansien miehen kulkevan edestakaisin näitä katuja, ja varastohuoneitten edustalla oli raskaita kuormarekiä, joiden eteen oli valjastettu pitkät rivit koiria. Niinikään hän näki toimeliaitten tavaravälittäjien kulkevan alas pääkatua Klondyken jälle lähellä sitä kuviteltua paikkaa, missä huuhdontalaitosten piti olla.

Hän nauroi ja karkoitti näyn silmistään, laskeutui alas ja kulki tasaisen aukion poikki leiriin. Viisi minuuttia sen jälkeen, kun hän oli kääriytynyt vaippaansa, avasi hän silmänsä ja nousi istumaan ihmetellen sitä, ettei ollut vielä vaipunut uneen. Hän vilkaisi vieressään nukkuvaan intiaaniin, hiipuvaan nuotioon, noihin viiteen koiraan, jotka makasivat sudenhäntä kuonon ympärille kiedottuna, ja noihin neljään lumessa törröttävään lumikenkään.

"Kylläpä tämä tuottaa minulle päänvaivaa", mutisi hän. Hänen mieleensä johtui pokeripeli. "Neljä kuningasta!" Hän irvisteli tätä ajatellessaan. "Se oli peliä se!"

Hän laskeusi jälleen levolle, vei vaippansa liepeen niskaansa ja korvalappunsa päälle, sulki silmänsä ja vaipui tällä kertaa uneen.

5

Sixty Milesissä he hankkivat lisää ruokavaroja, lisäsivät kuormaansa muutaman naulan kirjekääröllä ja jatkoivat keskeytymättä matkaa. Forty Milestä lähtien oli tie ollut umpea ja niin tuli tästä lähtien olemaan aina Dyeaan saakka. Päivänpaiste kesti matkan vaivat erinomaisesti, mutta Kaman voimat alkoivat uupua. Hänen ylpeytensä esti häntä mitään puhumasta, mutta keuhkojensa kylmettymistä ensimmäisessä tuimassa pakkasessa hän ei voinut salata. Paljain silmin näkymätön oli se keuhkokudoksen reuna, jota pakkas oli vioittanut, mutta se alkoi nyt vihoitella ja synnytti kuivaa yskää. Jokainen erikoisen ankara ponnistus kiihdytti yskänkohtauksia. Veri tunkeutui hänen silmiinsä, kunnes ne pullistuivat kuopistaan, ja kyyneleet valuivat hänen poskiaan pitkin. Paistuvasta silavasta lähtevä käry olisi tuottanut hänelle puolen tunnin yskänpuuskan, ja hän pysytteli huolellisesti tuulen puolella Päivänpaisteen valmistaessa ruokaa.

He ponnistelivat päivät päästään loppumattomasti pehmeässä, tallaamattomassa lumessa. Se oli kovaa, yksitoikkoista työtä; siinä ei ollut sitä iloa ja veren liikkeelle panevaa vauhtia, jota kokee, kun kiittää eteenpäin pitkin kovaa pintaa. Milloin oli toinen etumaisena lumikengissä, milloin oli toinen; aina se oli kovaa, itsepintaista ponnistelua. Oli tallattava kyynärän paksuinen kerros tomunhienoa lunta, ja leveä, kankaalla päällystetty lumikenkä vajosi miehen painosta kaksitoista tuumaa pehmeään lumeen. Lumikengillä ponnisteleminen sellaisella kelillä vaatii paljon enemmän lihasvoimia kuin tavallinen käveleminen. Askel askeleelta kulkiessa ei jalkaa voinut nostaa ja laskea vinosti. Sen täytyi nousta luotisuoraan. Kun lumikenkä oli painunut lumeen, oli sen kärjen edessä pystysuora kahdentoista tuuman korkuinen lumiseinä. Jos jalka kohotessaan meni hiukkasenkaan viistoon, tunkeutui lumikengän kärki lumiseinään ja painui alaspäin, kunnes lumikengän pää sattui miehen sääreen. Jalan täytyi siis joka kerta ja koko aika nousta suorasti kaksitoista tuumaa, ennenkuin saattoi astua askeleen eteenpäin.

Tätä osittain poljettua tietä pitkin tulivat sitten koirat, ohjaustankoa pitelevä mies ja reki. Parhaimmassakin tapauksessa, kun he ponnistelivat niinkuin ainoastaan valiomiiehet saattavat tehdä,

he ennättivät vain kolme mailia tunnissa. Tämä vaati pitempää päivätyötä, ja Päivänpaiste kohottikin työajan kahdeksitoista tunniksi vuorokaudessa hankkiakseen ylijäämää tapaturmien varalle. Kun kolme tuntia kului leirin kuntoonpanemiseen yöksi ja papujen keittämiseen, aamiaiseen aamulla ja leirin purkamiseen ja papujen lämmittämiseen ja voimien kokoamiseen, eivätkä miehet enemmän kuin koiratkaan hukanneet monta minuuttia näistä yhdeksästä tunnista.

Selkirkissä, joka on lähellä Pelly-jokea oleva postiasema, ehdotti Päivänpaiste, että Kama jäisi sinne ja yhtyi häneen hänen palatessaan Dyeasta. Muuan intiaani Lake Le Bargesta oli halukas rupeamaan hänen sijaisekseen, mutta Kama oli itsepäinen. Hän murahteli jotakin kiitollisuudesta ja siinä kaikki. Koiria Päivänpaiste kuitenkin vaihtoi ja jätti oman uupuneeen valjakkonsa lepäämään siksi, kunnes palaisi takaisin, ja lähti matkaan uusilla koirilla.

He olivat olleet taipaleella kello kymmeneen sinä yönä, kun saapuivat Selkirkiin, ja kello kuusi aamulla he jo lähtivät liikkeelle tuolle lähes viidensadan mailin pituiselle erämaataipaleelle, joka oli Selkirkin ja Dyeaan välillä. Sää muuttui taas kylmäksi, mutta olipa pakkanen tai suoja, tie oli yhtäkaikki ummessa. Kun lämpömittari oli laskenut viiteenkymmeneen asteeseen saakka, oli kulku vielä vaivalloisempaa, sillä ankaralla pakkasella lumikiteet olivat hiekkajyvästen kaltaisia, eivätkä reenjalakset niillä luistaneet. Koirien täytyi vetää lujemmin kuin olisi tarvinnut samalla lumella lämpömittarin osoittaessa kahtakymmentä tai kolmeakymmentä astetta kylmää. Päivänpaiste kohotti päivän työajan kolmeksitoista tunniksi. Hän säilytti huolellisesti saavuttamansa ylijäämän, sillä hän tiesi, että vaikeakulkuisia taipaleita oli edessä.

Ei ollut vielä keskitalvi käsissä, ja myrskyinen Fifty Mile-joki osoitti hänen arvelunsa oikeaksi. Se oli useissa kohdin sulana, ja rantajäät molemmin puolin olivat hauraita. Monin paikoin, missä vesi loiski jyrkkiä syvävesisiä kalliorantoja vasten, oli rantajää mahdotonta kulkea. He kääntyivät ja kiertelivät milloin kulkien virran poikki, milloin palaten takaisin, ja joskus heidän täytyi tehdä toistakymmentä yritystä, ennenkuin löysivät tien erikoisen pahojen paikkojen poikki. Se oli hidasta kulkua. Jäälauttoja oli ensin koeteltava, ja joko Päivänpaiste tai Kama kulki edellä lumikengät jalassa ja pitkä tanko poikittain kädessä. Jos jää petti, saattoivat he pitää kiinni tangosta, joka muodosti sillan heidän ruumiinsa tekemän aukon yli. Monta sellaista tapaturmaa sattui kumpaisellekin heistä. Viidenkymmenen asteen pakkasessa ei vyötäisiin saakka kastunut mies voi kulkea paleltumatta; siispä jokainen kylmä kylpy tiesi viivyketä. Niin pian kuin märkä mies oli päässyt varmalle jälle, alkoi hän juosta edestakaisin, jottei olisi kohmettunut, sillä aikaa kuin kuiva toveri sytytti tulen. Tämän ääressä voitiin muuttaa vaatteita ja kuivata kastuneet vaatteet vastaisen tapaturman varalle.

Asioita pahensi vielä se seikka, ettei tällä vaarallisella joenjäällä voinut kulkea pimeässä, ja heidän työpäivänsä supistui kuudeksi tunniksi, minkä puolihämärää kesti. Joka hetki oli kallis, ja he koettivat toimia niin, ettei ainoatakaan hetkeä kulunut hukkaan. Ennenkuin harmaa päivä vielä kajastikaan, oli leiri purettu, reki laitettu matkakuntoon, koirat valjaissa ja molemmat miehet kyyröttivät nuotion ääressä. Eivätkä he pysähtyneet päivällistäkään syömään. Näin ollen oli heidän ennätyksensä paljoa pienempi kuin Päivänpaisteen määräksi panema, sillä joka päivä he kuluttivat ylijäämää, jonka olivat aikaisemmin saavuttaneet. Oli päiviä, jolloin he ennättivät vain viisitoista mailia, ja päiviä, jolloin he eivät ennättäneet kuin kaksitoista. Ja muuatta vaikeaa yhdeksän mailin taivalta kulkeakseen he tarvitsivat kaksi päivää, kun heidän oli pakko jättää joen jää ja kantaa rekensä ja tavaransa vuorien yli.

Viimein he pääsivät Fifty Mile-joelta ja tulivat Lake Le Bergen jälle. Täällä ei ollut avantoja eikä jääryökykiöitä. Enemmän kuin kolmenkymmenen mailin laajuudelta oli jää tasaista kuin pöytä, lunta oli kolmen jalan paksuinen kerros ja se oli pehmoista kuin jauho. Kolme mailia tunnissa oli heidän paras ennätyksensä, mutta Päivänpaiste juhli Fifty Milelta lähtöä tekemällä työtä myöhään. Kello yhdeltätoista aamupäivällä he ennättivät järven rannalle. Kello kolme iltapäivällä, kun napaseudun yö on pimein, alkoivat he merkeistä päättäen lähetä toista rantaa, ja ensimmäisten tähtien syttyessä he olivat selvillä asemasta. Kello kahdeksan illalla he jättivät järven taakseen ja ennättivät Lewes-joen suulle. Siellä he pysähtyivät puoleksi tunniksi lämmittääkseen papukeittoa ja antaakseen koirille ylimääräisen kala-annoksen. Sitten he jatkoivat kulkuaan virtaa pitkin kello yhteen yöllä, jolloin rakensivat tavanmukaisen leirin.

He olivat sinä päivänä olleet taipaleella kuusitoista tuntia; koirat olivat liian uuvuksissa tapellakseen keskenään tai edes muristakseen, ja Kama oli viimeiset mailit kulkenut miltei nilkuttaen; mutta Päivänpaiste oli seuraavana aamuna liikkeellä jo kello kuudelta. Kello yhdeltätoista hän oli White Horsen rannalla ja tänä yönä hän leirytyi Box Canonin luo, viimeinen vaikeakulkuinen jokijäätaival takanaan ja edessään jono järviä.

Ei ollut helppo seurata häntä. He olivat taipaleella kaksitoista tuntia vuorokaudessa, kuusi tuntia puolihämärässä ja kuusi tuntia pimeässä. Kolme tuntia meni keittämiseen, valjaiden korjaamiseen, leirin tekoon ja purkamiseen ja loput yhdeksän tuntia koirat ja miehet nukkuivat kuin tukit. Kaman rautainen voima murtui. Päivä päivältä tämä hirveä kulku kalvoi hänen elinvoimiansa. Päivä päivältä

hän kulutti varavoimiansa. Hänen liikkeensä tulivat hitaammiksi, hänen lihaksensa veltostuivat, eikä hän enää kävellyt muuten kuin nilkuttaen. Mutta hän ponnisteli urheasti, ei milloinkaan laiminlyönyt tehtäviään eikä milloinkaan pienimmälläkään tavalla valittanut. Päivänpaiste oli laiha ja uupunut. Hänkin näytti väsyneeltä, mutta tavalla tai toisella hän ihmeellisen ruumiinrakenteensa avulla yhä kulki eteenpäin, armotta. Kaman silmissä hän ei milloinkaan ollut suuremmoisempi kuin noina viimeisinä päivinä heidän kulkiessaan etelärajan poikki. Intiaani, jonka voimat alkoivat olla lopussa, näki hänen ponnistelevan eteenpäin sellaisella innolla ja kestävyydellä, jommoista hän ei ollut milloinkaan nähnyt tai uneksunut saavansa nähdä inhimillisessä olennossa.

Tuli aika, jolloin Kama ei jaksanut kulkea etunenässä tallaamassa tietä, ja kun hän antoi Päivänpaisteen koko päivän raataa lumikengissä, oli se todistus siitä, että hänen voimansa olivat vallan lopussa. Marshista Lindermaniin ulottuvan järvi- ja järvelin he kulkivat järvi- ja järveltä ja alkoivat nousta Chilcootille. Oikeastaan piti Päivänpaisteen leiriytyä solan viimeiselle kukkulalle pimeään tultua, mutta hän jatkoi matkaa alas Sheep Campiin, sillä hänen takanaan raivosi lumimyrsky, joka olisi viivyttänyt häntä kaksikymmentäneljä tuntia.

Tämä viimeinen ankara ponnistus mursi Kaman kokonaan. Aamulla hän ei voinut enää tehdä työtä. Kun hän jännitettynään kaikki voimansa pääsi istumaan, ähkyi hän ja vaipui takaisin makuulle. Päivänpaiste suoritti molempien työn purkaen leirin, valjastaen koirat, ja kun kaikki oli kunnossa, hän kääri kaikki makuuvaipat avuttoman intiaanin ympärille ja laski hänet kuorman päälle. Kulku luisti hyvin, viimeinen taival oli menossa. Hän ajoi koirat Dyea Canonin halki ja pitkin kovaksi tallattua tietä, joka vei Dyea Postiin. Ja Kaman ähkyessä kuormalla ja Päivänpaisteen juostessa ohjaustangosta pidellen, välttämättä joutumasta kiitävän reen jalasten alle, he saapuivat Dyeaan meren rannalle.

Uskollisena lupaukselleen ei Päivänpaiste pysähtynyt tänne. Tunnin kuluessa hän oli kuormittanut rekeen postipussin ja koiranruoan, valjastanut uudet koirat ja hankkinut uuden intiaanin Kaman sijaan. Kama ei ollut hiiskahtanut sanaakaan tulohetkestä siihen hetkeen, jolloin Päivänpaiste lähtövalmiina seisoi hänen vieressään jättääkseen hyvästit. He puristivat toistensa kättä.

"Te näännytätte tuon intiaanin", sanoi Kama. "Eikö totta, Päivänpaiste? Te näännytätte hänet."

"Vieläpä mitä", sanoi Päivänpaiste irvistellen.

Kama ravisti epäillen päätään ja kääntyi selin, kun Päivänpaiste lähti.

Päivänpaiste ennätti Chilcootin yli samana päivänä, ja pimeässä ja lumipyryssä hän kulki nuo viisisataa jalkaa alas Crater Lakeen, mihin leiriytyi. Kaukana puurajan yläpuolella oli leiri "kylmä", sillä hänellä ei ollut polttopuita mukana. Tänä yönä peitti heidät kolmen jalan paksuinen lumikerros, ja kun he pimeänä aamuna kaivautuivat esille lumesta, yritti intiaani karata. Hän oli saanut tarpeekseen taivaltamisesta miehen kera, jota hän piti mielipuolena. Mutta Päivänpaiste pakotti hänet ankaruudellaan pysymään paikallaan, ja he kulkivat poikki Deep Laken ja Long Laken ja poikki Lake Lindermanin tasaisen jään. Paluumatka oli yhtä näännyttävää ponnistelua kuin menomatkin, eikä tämä intiaani kestänyt sitä enempää kuin Kamakaan. Ei hänkään valittanut. Eikä koettanut toistamiseen karata. Hän raatoi ja teki parhaansa, mutta mielellään hän uudisti päätöksensä välttää vastaisuudessa Päivänpaistetta. Päivät kuuluivat yön ja hämärän vaihdelle; milloin satoi lunta, milloin oli hyytävä pakkanen, ja koko ajan, tuntien verkkaan kuluessa, he jättivät taakseen mailittain taivalta.

Mutta Fifty Milessä heille sattui onnettomuus. Heidän kulkiessaan jäälautan yli jää murtui koirien alta ja virta vei ne jään alle. Hihnat, jotka yhdistivät valjakon lähinnä rekeä olevaan koiraan, katkesivat, ja virta vei valjakon näkyvistä. Vain rekeä lähinnä oleva koira jäi, ja Päivänpaiste pani intiaanin valjaisiin, ruveten itsekin rekeä vetämään. Mutta mies ei tällaisessa työssä vastaa edes yhtä koiraan, ja nyt oli kahden miehen suoritettava viiden koiran työ. Ensimmäisen tunnin kuluttua Päivänpaiste jo vähensi kuormaa reestä. Koiranruoka, tarpeettomat kapineet ja varakirves heitettiin nyt tien oheen. Seuraavana päivänä koiralta tässä ankarassa ponnistuksessa katkesi valtimo. Koiraan ei voinut auttaa, Päivänpaiste ampui sen ja hylkäsi reen. Hän otti selkäänsä 160 naulaa postia ja ruokavaroja ja sälytti intiaanin selkään 125 naulaa. Tarvekalujen kuljettaminen olisi ollut itsekidutusta. Intiaani kauhistui nähdessään, että jokainen naula arvotonta postia säilytettiin, kun taas pavut, juoma-astiat, sangot, ruoka-astiat ja varavaatteet heitettiin kinokseen. Mukaan otettiin vain vaippa mieheen, yksi kirves, pelti-astia ja niukalti silavaa ja jauhoja. Silavan saattoi syödä raakana, ja jauhoista sai kuumaan veteen sekoittamalla vesivelliä, jolla mies pysyi jalkeilla. Rihlapyssy ja sen ampumavarat hylättiin niinikään.

Ja tällä tavoin he kulkivat nuo kaksisataa mailia Selkirkiin. Päivänpaiste oli taipaleella myöhään ja varhain, koska tunnit, jotka ennen olivat kuluneet leirivalmistukseen ja koirien valjastukseen, nyt käytettiin kulkuun. Yöllä he kyyröttivät pienen nuotion ääressä vaippoihinsa kääriytyneinä, söivät jauhovelliä ja paistoivat silavaa tikun kärjessä; ja aamupimeässä he nousivat sanaakaan vaihtamatta, sälyttivät taakat selkäänsä, korjasivat kantohihnoja ja läksivät taipaleelle. Viimeiset mailit Selkirkiin

Päivänpaiste ajoi intiaania eteenpäin kuin juhtaa, kuoppaposkista ja -silmäistä haamua, joka muutoin olisi paneutunut kinokseen nukkumaan ja heittänyt taakkansa maahan.

Selkirkissä valjastettiin koiravaljakko, joka oli levännyt ja nyt hyvissä voimissa. Ja samana päivänä Päivänpaiste ponnisteli eteenpäin hoitaen ohjaustankoa vuorotellen Le Bergen intiaanin kanssa, joka oli vapaaehtoisesti tarjoutunut toimeen menomatalla. Päivänpaiste oli kuluttanut kaksi päivää enemmän kuin hän alkujaan oli laskenut, ja lumipyryjä umpitie pitivät hänet kaksi päivää jäljessä koko matkan Forty Mileen. Mutta täällä ilma suosi häntä. Oli tulossa ankara pakkanen, ja luottaen siihen vähensi Päivänpaiste koirain ja miesten ruokavaroja. Forty Milen miehet ravistivat pahaennustavasti päätään ja tahtoivat tietää, mitä hän tekisi, jos lumipyry yhä jatkuisi.

"Pakkanen tulee varmasti", nauroi Päivänpaiste ja läksi taipaleelle.

Monta rekeä oli jo tänä talvena kulkenut Forty Milen ja Circle Cityn väliä, ja tie oli poljettu kovaksi. Ja ankara pakkanen tuli ja pysyi, ja Circle City oli vain kahdensadan mailin päässä. Le Bergen intiaani oli nuori mies, jonka kokemuspää oli vielä rajoitettu ja joka oli hyvin ylpeä. Hän lähti ilomielin taipaleelle Päivänpaisteen kera ja kuvittelipa ensin voivansa uuvuttaa valkoisen miehen. Ensimmäisiä sataa mailia kuljettaessa hän etsi Päivänpaisteesta heikontumisen oireita ja ihmetteli, kun ei niitä nähnytkään. Toista sataa mailia taivallettaessa hän huomasi heikkouden oireita itsessään ja puri hammasta ja kesti. Ja Päivänpaiste oli väsymätön; hän milloin juoksi ohjaustangon ääressä, milloin lepäsi vuorollaan kiitävissä reissä. Viimeisenä päivänä, jolloin oli kylmempi ja kirkkaampi kuin milloinkaan, oli keli mainio, ja he taivalsivat seitsemänkymmentä mailia. Kello oli kymmenen illalla, kun he nousivat ylös rantaa-yrästä ja huimaa vauhtia kiitivät pitkin Circle Cityn pääkatua; ja nuori intiaani juoksi reen perässä, vaikka oli oikeastaan hänen vuoronsa olla ohjaustangossa. Tämä oli kunnioitettavaa ylvästelyä, sillä hän oli matkalla huomannut voimainsa rajan ja vain vaivoin pysynyt mukana. Nyt hän korskeasti juoksi leiriin.

6

Miesjoukko täytti Tivolin — sama seurue, joka oli nähnyt Päivänpaisteen lähdön kaksi kuukautta takaperin, sillä oli kuudenkymmenennenensimmäisen päivän yö ja mielipiteet olivat eriäviä siitä, voisiko hän suorittaa tehtävänsä. Kello kymmenen lyötiin vielä vetoja, vaikka joka vedon jälkeen ne, jotka luottivat hänen epäonnistumiseensa, uskalsivat yhä suurempia summia vetoon. Sydämensä syvyydessä oli Neito varma siitä, että Päivänpaiste oli menettänyt vedon, mutta löi kuitenkin Charley Batesin kanssa vetoa kahdestakymmenestä unssista neljäkymmentä vastaan, että Päivänpaiste tulisi perille ennen puoltayötä.

Hän ensimmäisenä kuuli koirien haukunnan.

"Kuulkaa!" huusi hän. "Se on Päivänpaiste!"

Kaikki hyökkäsivät yhtenä miehenä ovelle, mutta kun kaksoisovet saatiin auki, perääntyi joukko. He kuulivat koirien vinkunan, koiranruoskan läimäykset ja Päivänpaisteen äänen hänen huudellensa rohkaisusanoja väsyneille eläimille, jotka komeasti päättivät työnsä vetämällä reen pitkin puista lattiaa huoneeseen. Ne tulivat pyrynä sisään, ja niiden kera pakkanen, näkyvä valkea usva, jonka läpi ne häämöttivät valjaitaan kiristellen, kunnes näytti siltä, kuin ne olisivat uinuneet virrassa. Niiden jäljestä tuli ohjaustankoa pitelevä Päivänpaiste, joka näytti kahlaavan polviin saakka ulottuvassa pakkasusvassa.

Hän oli entinen Päivänpaiste, vaikka olikin laiha ja silmät olivat kuopalla, ja hänen mustat silmänsä säteilivät yhtä kirkkaasti kuin konsanaan ennen. Hänen parkansa huppukaulus oli vedetty pään yli kuin munkilla, ja viitan laskokset valuivat suorina poimuina polviin saakka. Leirisavun ja -tulen tahrimana ja polttamana kertoi hänen pukunsa hänen matkansa tarinan. Kaksi kuukautta vanha parta peitti hänen kasvonsa, ja parrassa oli jääpalasia, jotka hänen hengityksensä oli synnyttänyt pitkällä seitsemänkymmenen mailin taipaleella.

Hänen tulonsa huoneeseen oli vaikuttava kuin hyvä kuvaelma, ja hän tiesi sen. Tämä oli hänen elämänsä, juuri hänen mielensä mukaista. Toveriensa keskuudessa hän oli suuri mies, napaseudun sankari. Hän oli ylpeä siitä, ja hänelle oli suuri hetki tulla suoraan kahdentuhannen mailin taipaleelta tähän tarjoiluhuoneeseen koirat, reki, posti, intiaani ja tavarat mukanaan. Hän oli suorittanut vielä yhden mainetyön, josta kerrottaisiin pitkin Yukonia hän, Päivänpaiste, erämaankulkijain ja koiranajajain kuningas.

Hän vavahti hämmästyksestä kuullessaan tervetuliaismelun ja nähdessään Tivolin jokaisen tutun

yksityiskohdan pitkän tarjoilupöydän ja pullorivit, pelipöydät, ison uunin, punnitsijan vaakakuppeineen, soittoniekat, miehet ja naiset, Neidon, Celian ja Nellin, Dan MacDonaldin, Bettlesin, Billy Rawlinsin, Olaf Hendersonin, Doc Watsonin — kaikki heidät. Kaikki oli juuri niin kuin oli ollut hänen lähtiessään, ja ulkonäöstä päätäten olisi tämä vallan hyvin saattanut olla sama päivä, jona hän oli lähtenyt. Nuo kuusikymmentä päivää yhtämittaista taivallusta valkeassa erämaassa olivat nyt äkkiä etäällä, näkymättömissä — niitä ei enää ollutkaan! Ne olivat olleet vain hetken häiveitä. Hän oli vaipunut äänettömään avaruuteen, oli sukeltanut seuraavassa hetkessä sieltä takaisin ja oli nyt taas Tivolin remussa ja hälinässä.

Silmäys rekeen purjekankaaseen käärittyine postipusseineen oli tarpeen, ennenkuin hän tuli vakuuttuneeksi noiden kuudenkymmenen päivän ja kahdentuhannen mailin taivalluksen todellisuudesta. Kun unessa hän puristi tarjottuja käsiä. Hän oli haltioissaan. Elämä oli ihanaa. Hän rakasti sitä. Suuri ystävyys ja toveruuden tunne tempasi hänet mukaansa. He olivat kaikki hänen tovereitaan, hänen kaltaisiaan. Se oli valtavaa, pelottavaa. Hän tunsu sydämensä sulavan ja hän olisi tahtonut puristaa heidät kaikki yht'aikaa rintaansa vasten hellään syleilyyn.

Hän hengähti syvään ja huusi: "Voittaja maksaa, ja minä olen voittaja, eikö totta? Tulkaa, te malemutit ja siwashit, ja sanokaa mitä haluatte! Tässä on Dyeen posti, suoraan merenrannalta tuotuna. Heittäkää purkaminen hiiteen ja tulkaa ryypylle!"

Kaksitoista käsiparia oli ryhtynyt purkamaan rekeä, kun nuori Le Bargen intiaani, joka halusi ryhtyä samaan työhön, äkkiä ja vaivalloisesti suoristihe. Hänen katseestaan kuvastui suuri hämmästyminen, Hän tuijotti silmät suurina ympärilleen, sillä kaikki, mitä hän näki, oli uutta hänelle. Hän oli vallan ymmällä, ja taas hän huomasi mitättömyytensä. Hän vapisi kuin olisi saanut äkillisen halvauskohtauksen, ja hänen polvensa pettivät. Hän vaipui hitaasti poikittain reen yli ja pyörtyi.

"Väsymystä", sanoi Päivänpaiste. "Nostakaa hänet reestä ja pankaa hänet vuoteeseen, joku teistä. Hän on kelpo intiaani."

"Päivänpaiste on oikeassa", lausui Doc Watson hetkistä myöhemmin.
"Mies on vallan kuitti."

Posti avattiin, koirat ajettiin asuntoonsa ja ruokittiin, ja Bettles viritti laulun sassafras-juuresta heidän nojaillessaan pitkään tarjoilupöytänsä jutellen ja perien saataviaan vedoista.

Muutamaa minuuttia myöhemmin pyöri Päivänpaiste tanssilattialla valssia Neidon kanssa. Hän oli vaihtanut parkan nahkalakkiinsa ja villahuopatakkiin, riisunut jäätyneet intiaanisaappaansa ja tanssi nyt sukkasillaan. Hän oli myöhään iltapäivällä kastunut polviin saakka, jatkanut matkaa jalkineita muuttamatta, ja hänen pitkät saksalaiset sukkansa olivat polviin saakka jäässä. Huoneen lämmössä alkoi jää sulaa ja murtua lohkariksi, jotka takertuivat sukkiin. Nämä lohkarit kalisivat hänen tanssiessaan, ja niitä putosi vähänväliä kolahtaen lattiaan ja toiset tanssijat liukastuivat niihin. Mutta kaikki antoivat Päivänpaisteelle anteeksi. Hän, joka oli yksi niitä harvoja, jotka loivat lakia tässä kaukaisessa maassa ja käytöksellään antoivat oikean ja väärän mittapuun, ei kuitenkaan kaikitenaan ollut lain yläpuolella. Hän oli noita harvinaisia ja onnensuosimia kuolevaisia, jotka eivät voi tehdä mitään väärää. Mitä hän teki, oli oikein, olipa se sitten muille sallittua tai ei. Luonnollisesti ovat sellaiset kuolevaiset poikkeusasemassa sen tosiasian perusteella, että he melkein aina johdonmukaisesti tekevät oikein ja tekevät sen hienommin ja ylevämmin kuin muut ihmiset. Niinpä Päivänpaistekin, joka oli vanhin sankari tässä nuoressa maassa ja samalla nuorempi kuin useimmat heistä, liikkui kuin erikoisolento, kuin mies, joka oli päättään pitempi kaikkea muuta kansaa, oikea miesten mies. Eikä ollut ihme, että Neito tanssi tanssin toisensa jälkeen hänen kanssaan ja koko ajan raskain mielin tiesi, ettei hän Päivänpaisteen silmissä ollut mitään muuta kuin hyvä ystävä ja mainio tanssija. Kovin vähän lohdutusta oli tiedosta, ettei hän rakastanut ketään muutakaan naista. Neito oli sairas rakkaudesta Päivänpaisteeseen, ja tämä tanssi hänen kanssaan aivan yhtä kernaasti kuin olisi tanssinut kenen naisen kanssa tahansa, samaten kuin olisi tanssinut miehen kanssa, joka tanssi hyvin ja jonka käsivarren ympäri oli sidottu silkkinenäliina naisellisuuden merkiksi.

Sellaisen miehen kanssa Päivänpaiste tanssikin tänä yönä. Vanhojen erämiesten keskuudessa oli aina ollut kestävyysnäytteenä tanssia toinen mies uuvuksiin, ja kun Ben Davis, farao-pelin pankinpitäjä, kirjava side käsivarressaan pyysi Päivänpaistetta skotlantilaiseen tanssiin, alkoi leikki. Tanssi alkoi, ja kaikki peräänntyivät katselemaan. Nuo kaksi miestä pyörivät ja pyörivät ja aina samaan suuntaan. Sanoma siitä kulki isoon tarjoiluhuoneeseen, ja tarjoilu- ja pelipöydät jäivät tyhjiksi. Soittoniekat soittivat soittamistaan, ja nuo kaksi miestä pyörivät pyörimistään. Davis oli harjaantunut tähän työhön, ja Yukonissa hän oli voittanut painissa monta vahvaakin miestä. Mutta muutaman minuutin kuluttua oltiin selvillä siitä, että hän, eikä Päivänpaiste, joutui tappiolle.

Vielä kotvan he pyörivät ympäri, ja sitten Päivänpaiste äkkiä pysähtyi, päästi irti toverinsa ja etäänntyi seinämälle hoiperellen ja huitoen käsillään kuin ilmaa saadakseen. Mutta Davis, sekava hämmästyksen

hymy kasvoilla, horjahti sivullepäin, kääntyi koettaessaan saavuttaa tasapainon ja syöksyi päistikkaa ovelle. Päivänpaiste hoiperteli ja huitoi ilmaa käsillään ja tarttui lähinnä seisovaan tyttöön aloittaakseen hänen kanssaan valssin. Taas oli hän suorittanut suurtyön. Väsyneenä kahdentuhannen peninkulman matkasta jäätä pitkin ja juostuaan samana päivänä seitsemänkymmentä mailia oli hän tanssinut täysissä voimissa olevan miehen uuvuksiin, ja se mies oli Ben Davis.

Päivänpaiste rakasti kunniapaikkoja, ja vaikka hänen maailmassaan oli sellaisia vähän, oli hän valloittanut korkeimman minkä tiesi. Suuri maailma ei ollut milloinkaan kuullut hänen nimeään, mutta aavassa, hiljaisessa Pohjolassa sen tunsivat joka paikassa valkoihoiset ja intiaanit ja eskimot, Beringin merestä soliin saakka, eteläisten jokien päähaaroilta aina Point Barrowin rannoilla oleville tuntureille saakka. Vallanhimo oli hänessä voimakas, ja se ilmeni kaikessa, joko hän sitten kamppaili luonnonvoimien, toisten miesten tai pelionnen kanssa. Kaikki oli peliä, elämä ja kaikki sen yritykset. Hän pelasi koko sielullaan. Tappionuhka ja voitonmahdollisuudet olivat ruoka ja juoma. Tosin ei elämä ollut täydellisesti sokea, sillä se vaati tietoja, taitoa ja voimia; mutta sen takana oli ikuinen kohtalo, joka toisinaan rikkoi lupauksensa ja musersi viisaat ja siunasi hullut ja narrit — onni, jota kaikki etsivät ja jonka kaikki uneksivat voittavansa. Ja niin hänkin. Kaikissa hänen vaiheissaan syvä elämä lauloi seireenilaulua mahtavuudestaan, aina kuiskaten ja innokkaasti vakuuttaen hänelle, että hän kykenisi aikaansaamaan enemmän kuin muut miehet, voittamaan, missä he olivat joutuneet tappiolle, menestymään siinä, missä he olivat joutuneet surman omiksi. Se oli terveen ja voimakkaan elämän vaatimus, elämän, joka ei tunne heikkoutta eikä rappeutumista ja joka juopuu ylpeästä tyytyväisyydestä ja ihastuu omaan toivehikkuuteensa. Aina, hiljaisimmassakin kuiskauksessa ja äänekkäimmässakin torventoitotuksessa, kuului sanoma, että joskus hän jossakin löytää kohtalon, valtaa sen ja merkitsee sen omakseen. Kun hän pelasi pokeria, kuiskasi se neljästä ässästä ja loistavista sarjoista. Kun hän teki suunnitelmia, kuiski se nurmikosta löydettävästä kullasta, kullasta peruskalliossa ja kullasta joka paikassa. Hänen taivaltaessaan pitkin intiaanipolkuja ja virtoja ja nähdessään nälkää kuului sanoma: toiset saattavat nääntyä, mutta hän pääsee voittajana perille. Se oli tuo vanhanvanha valhe elämästä, joka saa ihmisen muka tuntemaan itsensä, uskomaan olevansa kuolematon ja katoamaton ja kykenevänsä hallitsemaan muitten elämää ja toteuttamaan kaikki sydämensä aivoitukset.

Ja niin Päivänpaiste valssin pyörteissä karkoitti pyörriytyksensä ja vei seurueen juomapöytään. Mutta nyt kohosi yksimielinen vastalause. Ei enää hyväksytty hänen mielilausestaan, että voittaja maksaa. Se oli hyvän tapain ja toverihengen vastaista, ja vaikka tuo mielilause perustui hyvään toveruuteen, ei sitä juuri hyvän toveruuden vuoksi voitu enää noudattaa. Nyt oli Ben Davisin asia tarjota ja hänen täytyi tarjota. Sitäpaitsi oltiin sitä mieltä, että Päivänpaisteen piti saada ilmaiseksi, talon puolesta, mitä vain halusi. Bettles puhui muiden puolesta, ja hänen todisteensa olivat selvät ja siinä maassa tehoavat, ja ne hyväksyttiin epäilyttä.

Päivänpaiste irvisti, astui rulettipöydän luo ja osti kasan keltaisia pelimerkkejä. Kymmenen minuutin kuluttua hän meni punnitsijan luo ja sai kahdentuhannen dollarin arvosta kultahiekkää. Onnea hänellä oli, vaikka tuo onni olikin pelottava. Hän kävi yhä ylimielisemmäksi. Nyt hän eli ja tämä yö oli hänen. Hän kääntyi päin hyväätarkoittavia arvostelijoitaan.

"Nyt kai voittaja varmasti saa maksaa", sanoi hän.

Ja he suostuivat. Ei auttanut vastustella Päivänpaistetta, kun hän herkesi hurjalle päälleen ja ryhtyi komeilemaan.

Kello yksi aamulla hän näki Elijah Davisin, Henry Finnin ja Joe Hinesin yhdessä rykelmässä seisovan ovelle. Päivänpaiste ehätti väliin.

"Minne olette kaikki menossa?" kysyi Päivänpaiste koettaen vetää heitä takaisin tarjoiluväen luo.

"Nukkumaan", vastasi Elijah Davis.

Hän oli laiha, tupakkaa pureskeleva Uuden-Englannin mies, perheenisä, ainoa uskalikko, joka oli kuullut ja noudattanut Lännestä, Mount Desertin laidunmaiden ja salojen takaa kuuluvaa kutsua.

"Menemme levolle", lisäsi Joe Hines anteeksipyytäen. "Aiomme aamulla suoriutua taipaleelle."

Päivänpaiste pidatti heitä vielä.

"Minne? Onko tehty uusi löytö?"

"Ei mitään uutta löytöä", selitti Elijah. "Aiomme vain hiukan yrittää ja käydä käsiksi Ylämaahan. Haluatko tulla mukaan?"

"Haluanpa tietenkin", vahvisti Päivänpaiste.

Mutta kysymys oli tehty leikillä, eikä Elijah ollut kuulevinaan myöntymystä.

"Aiomme käydä käsiksi Stewart-jokeen", jatkoi hän. "Ai Mayo kertoi minulle ensi kerran kulkiessaan Stewartia alas nähneensä joitakin matalikon tapaisia, ja me aiomme tutkia niitä joen vielä ollessa jäässä. Sinä kuulet, Päivänpaiste, ja muista minun sanoneeni: kohta tulee aika, jolloin kullankaivuu on käynnissä talvella. Silloin miehet nauravat meidän talviuntamme."

Tähän aikaan oli talvinen kullankaivuu tuntematon asia Yukonissa. Maa oli jäässä sammalesta ja ruohosta aina peruskallioon saakka, ja jäätynyt sora, kova kuin graniitti, oli kuokan ja lapion tiellä. Kesällä miehet kaivoivat maata, mikäli aurinko sitä sulatti. Sitten he ryhtyivät kullankaivuun. Talvella he kuljettivat varastonsa, kävivät hirvenajossa, laittoivat kaikki valmiiksi kesän työtä varten ja vetelehtivät sitten kylmät, pimeät kuukaudet läpeensä Circle Cityn ja Forty Milen tapaisissa isoissa keskusleireissä.

"Talvikaivuun ryhdytään vielä varmasti", sanoi Päivänpaiste. "Malttakaahan kunnes tuo suuri kultalöytö tehdään virran yläpäässä. Silloin saatte nähdä uudenlaista kaivostyötä. Mikä estää polttamasta puita ja syventämästä kuiluja ja kaivamasta kuljetuskujia pitkin peruskallioita? Jäätynyt maa ja sora pysyy jäässä, kunnes itse helvetti on jäätynyt ja sen myllyvesi muuttunut jääksi. Tulevaisuudessa kaivetaan malmisuonia sadan jalan syvyydessä. Tulen varmasti mukaan, Elijah."

Elijah nauroi, kokosi toverinsa ja aikoi toisen kerran lähteä ovelle.

"Malttakaa", huusi Päivänpaiste. "Puhun kuin puhunkin tosissani."

Nuo kolme miestä kääntyivät äkkiä katsomaan häntä, kasvoillaan hämmästyksiä, mielihyvää ja epäuskoa.

"Olette mieletön", sanoi Finn, hiljainen, vakaa Wisconsinin mies.

"Koirani ja rekeni ovat valmiina", vastasi Päivänpaiste. "Siinä on kaksi valjakkoa ja puoli kuormaa, vaikka meidän täytyy vuorollamme olla helpommalla, sillä koirat ovat tietenkin uuvuksissa."

Nuo kolme miestä olivat hyvin mielissään, mutta vielä hiukan epäilevällä kannalla.

"Kuulkaapas nyt, Päivänpaiste", sanoi Joe Hines ajattelemattomasi. "Meillä on mielessä tosityö. Tuletteko mukaan?"

Päivänpaiste ojensi kätensä ja puristi hänen kättään.

"Silloin teidän on parasta mennä levolle", neuvoi Davis. "Aiomme lähteä liikkeelle kello kuudelta, eikä neljänkään tunnin uni ole pitkä."

"Eiköhän meidän pitäisi siirtää matkaamme päivän verta ja antaa hänen levätä", ehdotti Finn.

Päivänpaisteen ylpeyttä oli loukattu.

"Älkää tehkö sitä", huusi hän. "Lähdemme kello kuudelta. Mihin aikaan haluatte nousta? Kello viisi? Hyvä, minä herätän teidät kello viisi."

"Teidän pitäisi nukkua hiukan", neuvoi Davis vakavasti. "Ette voi yhtämittaa olla taipaleella."

Päivänpaiste oli loukkaantunut, syvästi loukkaantunut. Hänenkin rautainen ruumiinsa tunsu väsymystä. Hänen jokainen lihaksensa kaipasi lepoa, kauhistui jatkuvia ponnistuksia ja ajatusta, että oli taas lähdettävä taipaleelle. Hänen ruumiinsa vastalause herätti kapinan hänen aivoissaan. Mutta syvimpänä oli ylenkatseellisena ja epäilevänä elämä itse, sen oleellinen tuli, ja se kuiskasi, että kaikki Päivänpaisteen toverit odottivat, että nyt oli aika himmentää uudella mainetyöllä entiset, kerskailla voimistaan muiden voimien rinnalla. Siinä oli taas elämä kuiskaamassa vanhoja valheitaan. Ja liitossa sen kanssa oli whisky, joka nosti rohkeuden ja turhamaisuuden ylimmilleen.

"Luuletteko te, että minä olen sylivauva?" kysyi Päivänpaiste. "Kahteen kuukauteen en ole juonut tippaakaan enkä tanssinut askeltakaan enkä ollut ihmisten parissa. Menkää te levolle. Herätän teidät kello viisi."

Ja loppuyön hän tanssi sukkasillaan ja kello viisi aamulla hän koputtaa jyrästi uusien toveriensa majan ovelle ja lauloi laulua, josta hän oli saanut nimensä:

"Päivä jo paistaa, kaikki te Stewart-joen kullanetsijät! Päivä jo paistaa! Päivä jo paistaa! Päivä jo paistaa!"

Tällä kertaa oli kulku helpompaa. Tie oli tallattu kovemmaksi, eikä heidän tarvinnut kulkea postimääräajan kuluessa. Päivämatkat olivat lyhyemmät samoin kuin työpäiväkin. Postia kuljettaessaan oli Päivänpaiste näännyttänyt kolme intiaania, mutta hänen nykyiset toverinsa tiesivät, etteivät he saaneet olla näännyksissä tullessaan Stewartjoen matalikolle, joten he taivalsivat hitaammin. Ja täten hitaasti kuljettaessa Päivänpaiste kokosi voimia ja lepäsi. Forty Milessä he viipyivät kaksi päivää koirien vuoksi, ja Sixty Milessä Päivänpaiste möi koiransa. Päinvastoin kuin Päivänpaiste eivät ne olleet tuon hirveän matkan jälkeen Selkirkistä Circle Cityyn voineet taipaleella koota voimia. Nuo neljä miestä jatkoivat matkaa Sixty Milestä ja Päivänpaisteen reeni edessä oli uusi koiravaljakko.

Seuraavana yönä he leiriytyivät Stewartjoen suussa olevalle saariryhmälle. Päivänpaiste puhui kaupunginpaikoista, ja vaikka toiset nauroivat hänelle, osoitti hän heille joitakuita korkeita metsäisiä saaria.

"Luulen, että suuri kulta-arre löytyy Stewartjoesta", selitti hän. "Tokkopa te olette silloin mukana ja tokkopa te silloin haluattekaan. Mutta minä varmasti tahdon olla mukana. Teidän olisi nyt parempi tutkistella asiaa ja liittyä minuun."

Mutta toiset olivat itsepäisiä.

"Olette yhtä hupsu kuin Harper ja Joe Ladue", sanoi Joe Hines. "Tunnetteko tuon suuren tasangontapaisen Klondykejoen alapuolella ja Moosehide Mountainin alla? No, Forty Milen tuomarin kirjuri kertoi minulle, että he valtasivat sen noin kuukausi takaperin — Harperin ja Laduen kaupunginpaikka. Hahahaa!"

Davis ja Finn yhtyivät nauruun, mutta Päivänpaiste oli ankaran totinen.

"Siellä se on!" huusi hän. "Kultalöytö on tulossa. Sen tuntee ilmassa, sanon minä teille! Minkä vuoksi he olisivat paaluttaneet niin suuren alan, elleivät olisi vainunneet kultaa. Olisittepa te paaluttaneet sen."

Hänen äänensä surullinen sävy synnytti heissä toisen naurunrähäkän.

"Naurakaa vain, naurakaa! Sepä juuri pimittää teidän järkenne. Te luulette kaikki, että kullannetsiminen on ainoa keino päästä rikkaaksi. Mutta minäpä sanon teille, että kun suuri kulta-arre löytyy, raapitte te hiukan maanpintaa ja mutaa, mutta vähän siitä kostutte. Te nauratte elohopealle huuhtontakattilassa ja luulette, että kaikkivaltias Jumala on luonut kultahiekan vartavasten sylväivoimille ja arkajalkaisille uusille tulokkaille. Kultakimpaleita suoraan, se on teidän mielestänne ainoa mahdollinen tapa. Te ette saa puoliakaan siitä, mitä maaperässä on, ja huuhtoessanne menee teiltä siitäkkin vielä puolet hukkaan. — Mutta miehet, jotka luovat maan suuruuden, perustavat kaupunkeja, suur-yhtiöitä, pankkeja..."

Tässä keskeytti hänet taas naurunremahdus. Pankkeja Alaskaan! Ajatus oli kovin hullu.

"Niin, ja perustavat pörssin..."

Miehet vääntelehtivät naurusta. Joe Hines vierähti vuoteelleen ja piteli sivujaan.

"Ja heidän jälkeensä tulevat suuret kaivoshuijarit, jotka ostavat kokonaisia kaivosalueita, missä te roposia saadaksenne olette raaputelleet kuin kanat hernemaassa. Ja he käyttävät kesällä puristettua ilmaa ja talvella höyryä..."

Sulattaa maata höyryllä! Se oli jo liikaa. Päivänpaiste oli varmasti sivuuttanut entiset ennätyksensä leikinlaskussa. Sulattaa höyryllä maata — vaikka sulattaminen puitakin polttamalla oli vain kuviteltu koe, tuulentuoma unelma!

"Naurakaa te vain, naurakaa! Ette ole vielä saaneet silmiänne auki. Olette kuin läjä pieniä naukuvia kissanpoikia. Sanon teille, että Harperista ja Laduesta tulee miljoonanomistajia, jos kulta-arre löydetään Klondykesta. Ja jos se löydetään Stewartista, saatte nähdä Elam Harnishin kaupunginpaikalla kansainvaelluksen. Siihen aikaan te kaikki kuljette ilmaa haukkoen..." Hän huokasi alistuvasti. "No, luulen, että minun täytyy antaa teille jotakin purtavaa tai lientä nieltäväksi tai mitä hyvänsä suuhun pantavaa."

Päivänpaiste näki näyn. Hänen mielikuvituksensa oli ahdasrajainen, mutta kaiken, minkä hän näki, näki hän suuresti. Hänen ajatustapansa oli järjestelmällistä, hänen mielikuvituksensa käytännöllistä, eikä hän milloinkaan uneksunut turhia. Kun hän mielikuvituksessaan rakensi vilkasliikkeisen

suurkaupungin autiolle metsän ja lumen peittämälle lakeudelle, oli sen perustuksena kulturalöytö, joka teki kaupungin mahdolliseksi, ja lähinnä hän otti huomioon sataman, sahan ja varastohuoneiden paikan ja kaikki muut tällaiset seikat, jotka ovat tarpeellisia kaukaisessa kaivoskaupungissa. Mutta tämä kaikki oli vain perustana jollekin suuremmalle, nimittäin mielikuvituksen leikkittelylle. Hän kuvitteli kaupunkinsa kaikki olot, sen taloudelliset ja muut suhteet. Näin sai hän laajemman alan mielikuvitukselleen, joka hipoi taivaan pilviä, rajana toisella puolen etelä ja toisella puolen revontulet. Peli kävisi suurenmoiseksi, suuremmaksi kuin kukaan Yukonin mies saattoi aavistaa, ja hän, Päivänpaiste, kyllä laittaisi itsensä tähän peliin.

Kuitenkaan ei tästä kuvittelusta ollut nyt mitään hyötyä. Kultaa oli löydettävä. Mutta sitä ennen hän saisi kestää yli-inhimillisiä ponnistuksia. Samoin kuin hän uskalsi viimeisen kultaunssinsa hyville pokerikorteille, samoin pani hän elämänsä ja ponnistuksensa kulanetsintään suuren kulturalöydön toivossa. Hän ja hänen kolme toveriaan taivalsivat koirineen, rekineen ja lumikenkineen Stewartin jäätynyttä rantajäätä pitkin, taivalsivat yhä kauemmaksi valkeaan erämaahan, jonka loppumatonta hiljaisuutta eivät milloinkaan olleet häirinneet ihmisäänät, kirveeniskut tai pyssynpamaukset. He liikkuvat autiossa ja hyisessä hiljaisuudessa, pienet ihmismyyrät, ennättäen päivässä määrättyt mailit, sulattaen jäätä juomavedeksi, leirytyen yöksi lumeen. Heidän susikoiransa kyyröttivät huurteisena, karvaisena kasana, heidän kahdeksan lumikenkäänsä töröttivät lumessa rekien vieressä.

He eivät nähneet mitään merkkejä muista ihmisistä, vaikka he kerran näkivät sauvottavan veneen, joka oli talaalla joen rannalla. Ken olikin sen sinne jättänyt, ei hän ollut milloinkaan palannut; ja he ihmettelivät sitä ja jatkoivat matkaa. Toisen kerran he saapuivat paikalle, jossa oli ollut intiaanikylä, mutta intiaanit olivat kadonneet; he olivat epäilemättä hirvenajossa Stewartin oikeanpuolisilla rantamailla. Kahdensadan mailin päässä Yukonista he löysivät nuo matalikot, joista Al Mavo oli kertonut. He rakensivat pitkäaikaisen leirin, panivat ruokatavaransa korkealle telinelle suojellakseen niitä koirilta ja ryhtyivät työhön matalikolla, kaivaen itselleen tien sorakerroksen jääpeitteen läpi.

Se oli kovaa ja alkuperäistä elämää. Suuruksen syötyään he ryhtyivät työhön harmaassa aamunsarastuksessa kun yö yltyi, keittivät he ruokansa ja tekivät muita pikkuaskareita, tupakoivat ja kertoilivat merimiesjuttuja kotvasen, kääriytyivät sitten makuuvaippoihinsa ja nukkuivat revontulien leimutessa taivaalla ja tähtien karkeloidessa avaruudessa. Heidän ravintonsa oli yksitoikkoista: hapanta leipää, silavaa, papuja ja silloin tällöin vadillinen keitettyjä riisiryynejä luumujen kera. Tuoretta lihaa heidän ei onnistunut hankkia. Eläinkunta puuttui miltei kokonaan. Harvoin he näkivät lumikengän jättämällä jäljellä jäniksen tai karpän; ylimalkaan näytti elämä paenneen näiltä mailta. Se ei ollut heille mitään outoa, sillä kerran tai pari oli heidän elämässään sattunut, että he olivat taivaltaneet seudun kautta, jossa yhtenä vuotena vilisi metsänriistaa ja jossa vuotta tai paria myöhemmin ei ollut mitään.

He löysivät kultaa matalikoista, mutta ei niin suurissa määrin, että olisi kannattanut sitä sieltä kaivaa. Ollessaan hirvenajossa viidenkymmenen mailin päässä oli Davis huuhtonut kattilassa ison puron pintasoraa ja huomannut sen lupaavaksi. He valjastivat koirat ja ajoivat paikalle ottaen mukaan vain hiukan ruokavaroja. Täällä ja mahdollisesti ensi kerran Yukonin historiassa otettiin käytäntöön puiden polttaminen kuilua syvennettäessä. Se tapahtui Päivänpaisteen aloitteesta. Poistettuaan sammalet ja ruohon laittoivat he nuotion kuivasta kuusipuusta. Kuuden tunnin polttaminen sulatti kahdeksan tuuman paksuudelta maata. He iskivät kuokkansa siihen, ja kun multamöhkäleet oli lapioitu pois, sytytettiin uusi nuotio. He tekivät työtä myöhään ja varhain, kokeen onnistumisen yllyttäminä. Tunkeuduttuaan kuuden jalan paksuisen jäätyneen multakerroksen läpi oli heidän käytävä käsiksi soraan, joka niinkään oli jäässä. Tässä kävi eteneminen hitaammin. Mutta he oppivat hoitamaan nuotiotansa paremmin ja saattoivat pian sulattaa viisi tai kuusi tuumaa kerrallaan. Sorassa oli kultajauhoa, ja kahden jalan päästä tuli jälleen vastaan multakerros. Seitsemäntoista jalan syvyydeltä he tapasivat hienon sorajuovan ja siinä kultaa, ja koekattilasta saatiin kuuden ja kahdeksan dollarin arvosta kultaa. Ikävä kyllä oli tämä sorajuova vain tuuman paksuinen. Sen alla oli multaa, jossa oli muinaisten puiden runkoja ja maan päältä hävinneiden eläinten luukivettyimiä. Mutta he olivat kuin olivatkin löytäneet kultaa, ja mikä oli luultavampaa kuin että he löytäisivät suuren kerrostuman peruskallioon päästyään? He tahtoivat kaivautua peruskallioon saakka, vaikka se olisi ollut neljäkymmenen askeleen syvyydessä. He työskentelivät nyt yötä päivää kahdessa työvuorossa ja kahdessa kuilussa, ja heidän nuotionsa savusivat aina.

Tähän aikaan heidän papunsa loppuivat, ja Davis lähetettiin pääleiriin hakemaan lisää ruokaa. Davis oli itse sisukas vanhan ajan erämies. Matka edestakaisin oli sata mailia, mutta hän lupasi tulla takaisin kolmantena päivänä, sillä yksi päivä menisi menomatkaan ilman kuormaa kaksipaluumatkaan kuormitettuna. Mutta hän saapuikin toisen vuorokauden yönä. He olivat juuri menneet levolle, kun kuulivat hänen tulevan.

"Mitä hittoa nyt on tapahtunut?" kysyi Henry Finn, kun tyhjä reki tuli nuotion valopiiriin ja kun hän huomasi, että Davisin pitkäkköt, totiset kasvot näyttivät vielä pitemmiltä ja totisemmilta kuin tavallisesti.

Joe Hines heitti puita nuotioon, ja nuo kolme miestä kömpivät makuuvaippoihinsa lämmittelemään. Davisin parrakkaat posket olivat jäässä samoin kuin hänen kulmakarvassakin, joten hän turkeissaan näytti uusenglantilaisen joulupukin irvikuvalta.

"Muistatteko tuota isoa kuusta, joka kannatti telineen joenpuoleista kulmaa?" aloitti Davis.

Onnettomuus oli pian kerrottu. Tuo iso puu, joka oli näyttänyt niin vankalta, että olisi luullut sen kestävänsä useamman sadan kilon painon, oli sisältä ollutkin laho. Sen juuret olivat tavalla tai toisella irroittautuneet maasta. Telineen paino yhdessä lumen painon kanssa oli ollut liikaa sille; tasapaino, jota se ympäristönsä avulla niin kauan oli ylläpitänyt, oli järkytetty; se oli horjunut ja kaatunut rutisten maahan ja turmellut telineen ja järkyttänyt vuorostaan tasapainoa, jonka nuo neljä miestä ja yksitoista koiraa olivat rakentaneet. Ahmat olivat menneet hävitetylle varastopaikalle, ja mitä ne eivät olleet suoneet suuhunsa, sen ne olivat turmelleet.

"Ne olivat popsineet kaiken silavan ja luumut ja sokerin ja koiranruoan", kertoi Davis, "ja olen varma siitä, että ne nakersivat säkkeihin reiät ja ripottelivat jauhot ja pavut ja riisisuurimot Danin ja Beersheban välille. Löysin tyhjiä säkkejä, jotka ne olivat kuljettaneet neljännesmailin päähän paikalta."

Kukaan ei puhunut mitään pitkään aikaan. Ei voinut sattua pahempaa tapaturmaa kuin ruokavarojen kadottaminen napaseudun talven vallitessa ja riistattomassa maassa. He eivät olleet pelkureita, mutta he olivat valmiit katsomaan onnettomuutta suoraan silmiin ja miettimään asemaansa. Joe Hines rupesi ensin puhumaan:

"Voimme etsiä lumesta papuja ja riisisuurimoita ... vaikk'ei riisiä ollut jäljellä kahdeksaa tai kymmentä naulaa enempää."

"Ja joku ottaa valjakon ja lähtee Sixty Mileen", sanoi Päivänpaiste vuorostaan.

"Minä lähden", sanoi Finn.

He tuumivat vielä kotvasen.

"Mutta millä elävät kolme miestä ja toinen valjakko siksi kuin hän palaa?" kysyi Hines.

"On vain yksi neuvo siihen", sanoi Davis puolestaan. "Sinä, Joe, otat toisen valjakon ja kuljet pitkin Stewartia, kunnes löydät intiaanit. Sitten palaat ruokatavarakuorman kera. Ennätät tänne paljoa ennemmin kuin Henry ehtii takaisin Sixty Milesta, ja teidän lähdeytänne on meitä täällä syömässä vain Päivänpaiste ja minä, ja me kyllä tulemme toimeen."

"Ja aamulla me lähdemme leiripaikalle katsomaan, löytäisimmekö mitään ruoka-aineita lumesta." Puhuessaan asettui Päivänpaiste makuulle ja kääri makuuvaipan ympärilleen. "Parasta käydä levolle, koska on varhain lähdeävä taipaleelle. Te kaksi otatte koirat. Davis ja minä lähdemme kumpikin tahollemme katsomaan, emmekö löytäisi hirveä."

8

Ei yhtään aikaa hukattu. Hines ja Finn olivat kaksi päivää olleet taipaleella koirien kera, joiden ruokannokset jo olivat niukat. Kolmantena päivänä keskipäivällä yhdytti heidät Davis ja ilmoitti, ettei ollut nähnyt vilaustakaan hirvestä. Saman päivän yönä tuli Päivänpaiste tuoden saman sanoman. Heti heidän saavuttuaan panivat miehet toimeen tarkan etsinnän lumessa leirin ympärillä. Se oli laajaperäistä, aikaa vaativaa työtä, sillä he löysivät papuja sadan englantilaisen kyynärän päässä leiristä. Vielä yhden päivän miehet jatkoivat vaivalloista etsimistään. Tulos oli kehno, ja nuo neljä miestä näkivät sen kyllä jakaessaan ne muutamat naulat ruokaa, jotka oli löydetty.

Niin pienet kuin heidän ruokavaransa olivatkin, jätettiin suurin osa niistä Päivänpaisteelle ja Davisille. Ne, jotka lähtivät taipaleelle koirien kanssa, toinen Stewartia ylöspäin ja toinen alaspäin, pääsivät pikemmin ravinnon ääreen. Niiden kahden, jotka jäivät, oli tultava toimeen siksi kun toiset palasivat. Sitäpaitsi, vaikka koirat, joiden täytyi elää muutaman unssin päivittäisillä papuannoksilla, kulkivat hitaammin, olisi miehillä, jotka olivat niiden kera taipaleella, viimeisessä hädässä edes koirat syötävänä. Mutta miehillä, jotka jäivät, ei nälänhädän sattua ollut koiriakaan. Tästä syystä olivat Päivänpaiste ja Davis toivottomassa asemassa. Enempää he eivät saattaneet eivätkä uskaltaneet tehdä. Päivät kuuluivat, ja talvi alkoi huomaamatta muuttua napaseudun kevääksi, joka saapuu äkisti kuin salama. Tulossa oli vuoden 1896 kesä. Maaliskuu loppui ja huhtikuu alkoi, ja Päivänpaiste ja Davis laihoina ja nälkäisinä aprikoivat, miten oli käynyt heidän kahden toverinsa. Vaikka otti lukuun kaikki mahdolliset viivytykset ja antoi runsaasti aikaa, oli aika, jolloin heidän olisi pitänyt palata, jo kauan sitten ohi. Epäilemättä oli

heitä kohdannut onnettomuus. Toverukset olivat pitäneet mahdollisena, että yhtä miestä saattoi kohdata onnettomuus, ja pääasiallisesti siksi oli lähetetty kaksi eri suuntiin. Mutta että tapaturma sattuisi heille molemmille, oli lopullinen onnettomuus.

Kuitenkin Päivänpaiste ja Davis elää kituuttivat yhä vielä toivoen, vaikka toivo jo näytti turhalta. Lumi ei ollut vielä alkanut sulaa, joten he saattoivat koota lunta sortuneen telineen ympäriltä ja sulattaa sen pannuissa ja padoissa ja huuhtontakattiloissa. Sen annettiin kotvanen seisoa, ja kun sitten kaadettiin vesi pois, oli astian pohjalle jäänyt ohut sakkakerros. Tämä oli jauhoista, joita siellä täällä lumen seassa oli hajallaan jokunen hiukkanen. Silloin tällöin löytyi tästä vellistä myös vetinen teelehti tai kahvipapu, ja siinä oli multapalasia ja ruohonkorsia. Mutta mitä kauemmaksi he ennättivät telineen paikalta, sitä vähemmän löytyi jauhoja ja sitä ohuemmaksi kävi velli.

Davis oli vanhempi heistä, ja hän se ensiksi uupuikin, niin että makasi suurimman osan päivää turkiksissaan. Silloin tällöin saatiin orava, se piti heidät hengissä. Oravain pyynti tuli Päivänpaisteen toimeksi, ja se oli tarkkaa työtä. Koska ampumavaroja oli niukalti, ei saanut kertaakaan ampua harhaan, ja koska hänen pyssynsä oli isoreikäinen, oli hänen pakko ampua pieniä otuksia päähän. Oravia oli hyvin vähän, ja kului päiviä Päivänpaisteen näkemättä ainoatakaan. Kun hän näki yhden, menetteli hän äärettömän varovaisesti. Hän lähenei sitä tuntikausia. Vaikka hänen käsivartensa vapisivat väsymyksestä, tähtäsi hän lukemattomia kertoja eläintä ja esti liipasimen liikahtuksen. Hänen kestävyytensä oli rautainen. Hän oli mestari. Ehdottoman varma ampuja ei hän kuitenkaan ollut. Kuinka ankara nälkä häntä vaivasikin ja kuinka kiihkeästi hän halusikin tuota nakertajasta saatua suupalasta, ei hän taipunut ampumaan ainoatakaan laukausta, jonka maaliin osumisesta hän ei ollut aivan varma. Niin synnynnäinen pelaaja kuin hän olikin, pelasi hän kylmäverisemmin kuin tavallinen pelaaja. Hänen elämänsä oli panoksena, hänen kortteinansa olivat patruunat, ja hän pelasi niinkuin ainoastaan etevä pelaaja saattaa pelata, äärettömän varovaisesti ja harkiten. Seurauksena oli, ettei hän milloinkaan ampunut harhaan. Joka laukaus kaatoi oravan, ja vaikka päiviä kului laukausten välillä, ei hän milloinkaan muuttanut metsästystapaansa.

Oravista ei mitään heitetty hukkaan. Nahastakin keitettiin lientä ja luut murskattiin, niin että voitiin pureskella niitä ja lopulta niellä ne. Päivänpaiste haki lumesta ja löysi toisinaan hiukan karpaloita. Parhaimmassakaan tapauksessa ei karpaloissa ole muuta kuin vettä ja siemeniä ja sitkeä kuori niiden ympärillä; mutta ne karpalot, jotka hän löysi, olivat edellisen vuoden satoa, kuivia ja kurttuksia, ja niiden ravintoarvo oli aivan pieni. Miltei parempaa oli nuorten puiden kuori, jota keitettiin tunti ja joka nieltiin huolellisen pureskelemisen jälkeen.

Huhtikuu kului loppuun ja kevät koitti. Päivät pitenivät pitenemistään. Auringonpaisteessa alkoi lumi sulaa, ja lumen alta tihkui ohuita vesisateita. Chinooktuuli puhalsi kaksikymmentäneljä tuntia, ja näiden kahdenkymmenen tunnin kuluessa aleni lumi yhden jalan. Myöhään iltapäivällä sulava lumi jäättyi taas niin kovaksi, että hanki saattoi kannattaa miehen painon. Pieniä valkoisia pulmusia tuli etelästä, viipyivät yhden päivän ja jatkoivat matkaa pohjoiseen. Kerran näkyi korkealla ilmassa avovettä etsivä ja liian varhain liikkeelle lähtenyt, kiilana lentävä villihanhiparvi, matkalla pohjoiseen. Ja alhaalla joenrannalla ilmaantui pajuihin urpuja. Näissä nuorissa urvuissa oli keitettynä jonkun verran ravintoa. Davisissä heräsi jälleen toivo, vaikka hänen mielensä taas masentui, kun ei Päivänpaiste löytänytään toista pajukkoa.

Mahla nousi puihin, ja päivä päivältä kävi pikkupurojen lorina yhä äänekkäämmäksi, kun jäätynyt maa heräsi uuteen eloon. Mutta virta pysyi vielä jääkahleissaan. Talvi oli kuukausien kuluessa takonut ne lujiksi, eivätkä ne olleet yhdessä päivässä murretut, ei edes napaseudun salamana saapuvan kevään voimalla. Toukokuu koitti, ja edellisen vuoden sääskiä, täysikasvuisia, vaikka vaarattomia, ryömi esiin kallionkoloista ja lahonneista puista. Sirkat alkoivat sirittää, ja uusia hanhi- ja sorsaparvia tuli näkyviin. Ja joki oli vielä jäässä. Kymmenentenä päivänä toukokuuta irtaantui Stewartin jää suurella pauhulla ja ryskeellä rannoista ja vesi nousi kolme jalkaa. Mutta se ei lähtenyt liikkeelle. Yukon-joessa, joka oli alempana ja johon Stewart laski, täytyi jään ensin murtua ja lähteä liikkeelle. Siihen mennessä saattoi Stewartin jää vain nousta korkeammalle ja korkeammalle veden lisääntyessä sen alla. Milloin Yukon loisi jääpeitteensä, oli tietymätöntä. Se laski kahdentuhannen mailin päässä Beringin mereen, ja jääsuhteista Beringin merellä riippui, milloin Yukon vapautuisi siitä miljoonien tonniain painoisesta jäästä, joka liikkui ja ryski sen pinnalla.

Kahdententoista päivänä toukokuuta läksivät miehet liikkeelle kantaen makuuvaippojaan, kattilaa, kirvestä ja kallisarvoista pyssyään, ja pyrkivät joenjäättä alaspäin. Heidän aikomuksensa oli päästä talaalle nostetun veneen luo, jonka olivat nähneet, laskea se vesille heti avoveden tultua ja ajautua myötävirtaa Sixty Mileen. Väsyneitä kun olivat ja ilman ruokaa, kävi kulku hitaasti ja vaivalloisesti. Davis kaatui usein eikä voinut nousta. Päivänpaiste antoi hänelle osan omasta voimastaan nostaessaan hänet jaloilleen, ja sen jälkeen vanhempi mies hoiperteli koneellisesti eteenpäin, kunnes taas kompastui ja kaatui.

Sinä päivänä, jolloin heidän olisi pitänyt päästä veneen luo, menetti Davis viimeisetkin voimansa. Kun Päivänpaiste nosti hänet pystyyn, kaatui hän uudelleen. Päivänpaiste koetti kantaa häntä, mutta oli itse niin heikontunut, että he kaatuivat molemmat. Hän laahasi Davisin rannalle, rakensi yksinkertaisen leirin ja läksi oravia etsimään. Tällä kertaa häntä itseäänkin pyörrytti. Iltasella hän löysi ensimmäisen oravan, mutta pimeys tuli ennenkuin hän pääsi ampumaan. Villi-ihmisen kärsivällisyydellä hän odotti seuraavaan päivään, ja tunnin kuluttua oli orava hänen.

Päivänpaiste antoi parhaimmat palat Davisille ja piti itse vain sitkeämmät paikat ja luut. Mutta sellainen on elämän aineenvaihdos, että tuo pieni elikko, tuo pivollinen liikkuvaa lihaa, syötynä siirsi miesten ruumiiseen saman kyvyn liikkua. Orava ei enää kiivennyt kuusiin, hypellyt oksalta oksalle tai keinunut naksutellen heiluvilla puunoksilla. Sen sijaan sama elinvoima, joka oli tämän kaiken tehnyt, virtasi miesten herpaantuneisiin lihaksiin ja horjuvaan tahtoon ja sai heidät liikkeelle — ei, liikutti heitä — kunnes he hoipertelivat eteenpäin nuo muutamat mailit, jotka erottivat heidät veneestä. Sinne asti päästyään he kaatuivat ja makasivat pitkän ajan liikkumattomina.

Vaikka veneen maahan laskeminen olisi ollut helppo tehtävä voimakkaalle miehelle, vei se Päivänpaisteelta tunteja. Ja monta tuntia vielä hän joka päivä hoippui veneen ympärillä ja tukkesi sammalilla isoja rakoja. Kun tämä oli tehty, oli virta vielä jäässä. Jää oli noussut monta jalkaa, mutta ei vielä lähtenyt liikkeelle. Ja vielä odotti toinenkin tehtävä, veneen laskeminen vesille, kun virta vapautuisi jäävaipastaan. Turhaan Päivänpaiste hoiperteli ja liukasteli ja kaatui ja ryömi märässä, sulavassa lumessa, tai käveli hangella, kun yöpakkaneen oli jäähdyttänyt lumenpinnan niin kovaksi, että se kantoi miehen painon, ja haki oravaa. Turhaan koetti hän vielä kerran muuttaa karvaisen elukan hyyt ja järjettömän naksutuksen miehen ruumiin äärimmäiseksi voimaponnistukseksi, jolla hilaisi veneen rantajään poikki ja laskisi sen virtaan.

Yhdentenäkolmatta päivänä toukokuuta virta loi jäänsä. Jää alkoi liikkua kello viisi aamulla, ja päivät olivat jo niin pitkät, että Päivänpaiste nousi katselemaan jäidenlähtöä. Davis oli liian heikko ollakseen huvitettu näytelmästä. Vaikka hän oli vielä tajuissaan, makasi hän liikkumatta, kun jää irtaantui rannoista, kun suuret jäätelit syöksyivät rantaääräitä vastaan, repien juurineen irti puita ja irroittaen satojen tonnien painoisia multalohkareita. Heidän ympärillään järisi maa näiden valtavain yhteentörmäysten voimasta. Tunnin kuluttua jää pysähtyi. Jossakin alempana oli jääruuhka sulkenut tien. Silloin alkoi virta nousta ja kohotti jään pinnallaan, kunnes se oli korkeammalla kuin rantaääräs. Takaapäin virtasi yhä uutta vettä, ja yhä uusia suunnattomia jäälohkareita liittyi ruuhkaan. Puserrus ja puristus oli kamala. Suuret jäälohkareet lensivät ilmaan kuin melonin siemenet lapsen puristaessa niitä peukalon ja etusormen välissä, ja rannoille tunkeutui jäämuuri. Kun jääruuhka murtui, alkoi kohina ja ryske uudelleen kaksinkertaisella voimalla. Jäänlähtöä kesti toista tuntia. Virta laski nopeasti. Mutta jäämuuri, joka ulottui veden rajaan saakka, jäi rannalle.

Viimeisetkin jäälautat vyöryivät ohi, ja ensi kerran kuuteen kuukauteen näki Päivänpaiste avovettä. Hän tiesi, etteivät Stewartin ylimmät osat olleet vielä vapaat jäädä, vaan että jää oli kasaantunut rökkiöksi virran yläosassa ja että se saattoi lähteä liikkeelle ja tulla virtaa alas milloin tahansa; mutta asema oli siksi epätoivoinen, ettei enää käynyt viivyttelyminen. Davis oli niin heikko, että saattoi kuolla minä hetkenä tahansa. Omasta puolestaan ei hän ollut varma siitä, oliko hänellä enää herpaantuneissa lihaksissaan tarpeeksi voimia voidakseen työntää veneen vesille. Kaikki oli yhtä uhkarohkeata. Jos hän odottaisi toista jäidenlähtöä, kuulisi Davis varmasti ja hyvin luultavasti hän itsekkin. Jos hänen onnistuisi työntää vene vesille, jos hän välttäisi toisen jäidenlähdön eikä takertuisi Ylä-Yukonilta tuleviin jäihin, jos onni suosisi häntä joka suhteessa, pääsisivät he Sixty Mileen ja pelastuisivat, jos — ja taas jos — hänellä olisi tarpeeksi voimia ohjata vene maihin Sixty Mileen ja he eivät ajautuisi ohi.

Hän ryhtyi työhön. Jäämuuri oli viisi jalkaa korkeammalla kuin vene. Etsiessään parasta paikkaa, mistä työntää veneen vesille, löysi hän kohdan, missä suuri jääteli ulkoni rannasta jokeen, joka virtasi viisitoista jalkaa jäämuurin alapuolella. Tämä jääteli oli vain jonkun jalan päässä, ja tunnin kuluttua hän oli saanut veneen sille. Hän oli merikipeä ponnistuksista, eikä hän aika ajoin voinut nähdä mitään; hänen silmiään kiusasivat valopilkut ja -täplät, jotka olivat yhtä kiduttavat kuin timanttijauho, hänen sydämensä kohosi kurkkuun ja oli tukehduttaa hänet. Davis ei osoittanut mitään mielenkiintoa; Päivänpaisteen oli yksin taisteltava taistelunsa loppuun. Vaipuen polvilleen väsymyksestä hän sai lopulta veneen varmaan tasapainopisteeseen jäämuurin päälle. Ryömien käsin ja jaloin kuljetti hän veneeseen jäniksennahka-vaippansa, pyssyn ja sangon. Hän ei enää kiduttanut itseään kirveen kantamisella. Hänen olisi sen takia tarvinnut ryömiä vielä toiset kaksikymmentä jalkaa edestakaisin, ja hän tiesi hyvin, että jos hän tulisi sitä tarvitsemaan, olisi kaikki hukassa.

Davis tuotti hänelle enemmän vaivaa kuin hän oli aavistanutkaan. Muutaman tuuman kerrallaan ja leväten välillä hän laahasi tämän veneen viereen. Mutta veneeseen ei hän enää ollut saada häntä. Davisin vetelää ruumista oli paljon vaikeampi nostaa ja käsitellä kuin samankokoista ja -painoista kankeaa esinettä. Päivänpaiste ei voinut nostaa häntä, sillä ruumis lysähti kokoon keskeltä kuin puoleksi täytetty jyväpussi. Päivänpaiste meni veneeseen ja koetti turhaan vetää toverinsa perässään.

Hän saattoi vain nostaa Davisin pään ja hartiat veneen laidalle. Kun hän päästi ne irti nostaakseen alaruumista, lysähti Davis kokoon ja putosi takaisin jäälle.

Epätoivoissaan Päivänpaiste muutti menettelytapaa. Hän löi toveriaan kasvoihin.

"Oletko sinäkin muka mies, herra nähköön?" huusi hän. "Siinä saat, kirottu vetelys, siinä saat!"

Joka kirouksella hän löi häntä poskiin, nenään, suuhun, koettaen lyönneillä kutsua takaisin miehen paennutta sielua ja tahtoa. Davisin silmät avautuivat ja pyörivät.

"Kuuntele nyt!" huusi Päivänpaiste tuimasti. "Kun panen pääsi veneen laidalle, niin pidä kiinni siitä! Kuuletko?"

"Pidä kiinni! Käy hampain kiinni siihen, mutta pidä kiinni!"

Davisin silmät pyörivät, mutta Päivänpaiste huomasi, että hän oli tajunnut käskyn. Taas nosti hän avuttoman miehen pään ja hartiat veneen laidalle.

"Pysyttele kiinni siinä, kirottu! Käy hampain kiinni!" huusi Päivänpaiste tarttuessaan häneen alemmaa.

Voimaton käsi irtaantui, toisen käden sormet päästivät otteensa, mutta Davis totteli ja pysytteli hampain kiinni laidassa. Kun Päivänpaiste nosti häntä, sattuivat Davisin kasvot parraslautaan, ja rosainen puu repi nahan hänen nenästään, poskiltaan ja huuliltaan, ja alassuin hän putosi veneen pohjalle ja hänen jalkansa jäivät riippumaan veneen laidalle. Mutta ne olivat vain jalat, ja Päivänpaiste nosti ne veneeseen. Raskaasti hengittäen hän käänsi Davisin selälleen ja peitti hänet makuuvaipoilla.

Tärkein tehtävä oli jäljellä — veneen työntäminen vesille. Tämä oli ehdottomasti vaikeinta kaikesta, sillä hänen oli ollut pakko asettaa toverinsa perään. Siitä syystä vaati veneen nostaminen äärettömiä ponnistuksia. Päivänpaiste karkaisi luontonsa ja aloitti. Ponnistellessaan hän kai satutti itsensä johonkin, vaikk'ei itse siitä tietänyt mitään, sillä kun hän tuli tajuihinsa, huomasi hän makaavansa vatsallaan, allaan terävä peräsin. Nähtävästi hän oli pyörtenyt ensi kerran elämässään. Sitäpaitsi tuntui hänestä, että kaikki oli lopussa, ettei hän enää voinut liikauttaa jäsentäkään ja — mikä oli omituisinta — ettei hän enää viitsinytkään. Hän näki näkyjä, selviä ja todellisia, ja ajatteli ajatuksia teräviä kuin veitsenterä. Hän, joka koko ikänsä oli katsellut alastonta elämää, ei ollut milloinkaan ennen nähnyt elämää niin alastomana. Ensi kerran heräsi hänessä epäily oman itsensä erinomaisuudesta. Tällä hetkellä ei elämä muistanut valehdella. Hän olikin pieni maan mato, aivan samanlainen kuin kaikki muut maan matokset, samanlainen kuin orava, jonka oli syönyt, samanlainen kuin kaikki muut miehet, joiden hän oli nähnyt joutuvan tappiolle ja kuolevan, samanlainen kuin Joe Hines ja Henry Finn, jotka olivat joutuneet tuhon omiksi ja varmaankin kuolleet, samanlainen kuin Davis, joka välinpitämättömänä virui veneen pohjalla kasvot haavoissa. Päivänpaiste saattoi siitä, missä hän makasi, nähdä joen polvekkeeseen saakka, josta ennemmin tai myöhemmin alkaisivat vyöryä toisen jäidenlähden jäät. Siinä katsellessaan tuntui hänestä, kuin hän näkisi kauas menneisyyteen, hamaan siihen aikaan, jolloin tässä maassa ei ollut valkoisia miehiä eikä intiaanejakaan, ja aina hän näki saman Stewart-joen joka talvi jäätyvän ja joka kevät murtavan jääkahleensa ja virtaavan vapaana. Ja samoin näki hän kaukaiseen tulevaisuuteen, kun viimeinen ihmiskukupolvi oli hävinnyt Alaskasta, niinkuin hänkin häviäisi, ja hän näki yhä saman virran, joka jäätyi ja rikkoi jääpeitteensä ja virtasi yhä uomaansa.

Elämä oli valehtelija ja petturi. Se piti pilkkanaan kaikkia olentoparkoja. Se oli pitänyt pilkkanaan häntä, Päivänpaistetta, joka oli ollut sen parhaimpia ja iloisimpia luomia. Hän ei ollutkaan mitään — vain läjä lihaa ja hermoja ja aistimia, joka ryömi mudassa kultaa etsiessään, uneksi, toivoi ja pelasi uhkapeliä, oli kerran, eikä sitten enää ollutkaan. Vain elottomat kappaleet pysyivät muuttumattomina, kappaleet, joissa ei ollut lihaa eikä hermoja eikä aistimia, sellaiset kuin hiekka ja muta ja sora, tasangot, vuoret, itse virta, joka vuosi vuodelta jäätyi ja mursi jääkahleensa. Loppujen lopuksi se oli mitätöntä peliä. Arpa oli heitetty. Ne, jotka kuolivat, hävisivät pelin, ja kaikkihan kuolivat. Ken sitten voitti? Ei elämäkään, tuo syötti, tuo pääpetkuttaja — elämä, tuo aina kukoistava hautausmaa, tuo loppumaton hautausaatto. Silmänräpäykseksi hän palasi nykyhetkeen ja pani merkille, että virta vielä aaltoili vapaana ja että pikkulintu oli istahtanut veneen laidalle ja katseli häntä ujostelematta. Sitten hän vaipui taas unelmiinsa ja mietteisiinsä.

Ei kenkään voinut välttää leikin loppumista. Hän oli varmasti tuomittu jäämään kaikesta siitä osattomaksi. Ja entä sitten? Hän pohti tätä kysymystä yhä uudelleen ja uudelleen.

Sovinnainen uskonto ei ollut vaikuttanut Päivänpaisteeseen. Hänelle oli ollut jonkinlaista hartauden harjoittamista, kun hän toimi rehellisesti eikä tehnyt muille vääryyttä, eivätkä häntä olleet huolettaneet turhat mietteet tulevasta elämästä. Kuolema oli kaiken loppu. Hän oli aina myöntänyt sen, eikä se ollut häntä peloittanut. Ja tällä hetkellä, veneen ollessa viisitoista jalkaa vedenpinnan yläpuolella, viruessaan puolipyörriksissä väsymyksestä, tuntematta voimanrahtuakaan lihaksissaan, hän myönsi yhä vielä, että

kuolema on kaiken loppu, eikä se vielä nytäkään häntä peloittanut. Hänen mielipiteensä olivat liian selvät ja vakavat, jotta ensimmäinen myrsky tai sammuvan elämän kuolemankauhu olisi niitä järkyttänyt.

Hän oli nähnyt ihmisten ja eläinten kuolevan, ja hänen mieleensä johtui nyt kymmenittäin sellaisia kuolemantapauksia. Hän näki ne aivan yhtä selvästi kuin oli kerran ne nähnyt, eivätkä nekään häntä järkyttäneet. Entäpä sitten? He olivat kuolleet, ja kuolleet jo kauan sitten. Kuolema ei ollut tuottanut kärsimystä. He eivät olleet viruneet vatsallaan veneessä odottaen kuolemaa. Kuolema oli helppoa helpompaa kuin hän oli kuvitellutkaan; ja nyt kun se oli lähellä, sai ajatus siitä hänet iloiseksi.

Hän näki uuden näyn. Hän näki unelmiensa vilkasliikkeisen kaupungin — Pohjolan kultakaupungin, joka oli rakennettu korkealle Yukonin rannalle ja ulottui laajan tasangon laitaan. Hän näki jokihöyryt satamassa, hän näki sahat työssä ja pitkät koiravaljakot, kahdet reet takanaan, vetämässä tarpeita kultakentälle. Ja vielä näki hän pelihuoneet, pankit, pörssit ja kaikki pelikojeet ja -merkit, paljon suuremmoisemman pelin voiton- ja tappionmahdollisuudet kuin hän milloinkaan ennen oli nähnyt. Hän ajatteli, että oli kuitenkin ikävää kuolla pois kaikesta tästä, juuri kun kultalöytö oli tulossa. Elämä värähteli ja elpyi ja alkoi vielä kerran toistaa vanhoja valheitaan.

Päivänpaiste kääntyi ja pudottausi veneestä ja istuutui jälle nojaten veneeseen. Hän halusi olla mukana kultalöydössä. Ja miks'ei hän saattaisi olla? Hänen herpaantuneissa lihaksissaan oli siksi paljon voimaa, jos hän saattoi sen koota yhdellä kertaa, että hän saisi veneen työnnettyksi vesille. Kun itsestään heräsi hänessä heti ajatus ostaa Harperilta ja Joe Laduelta osa Klondyken aluetta. He möisivät hänelle varmaan kolmannen osan polkuhintaan. Jos sitten Stewartista löytyisi suuri kultarikkaus, olisi kaikki hyvin. Jos taas Klondykesta, ei hän siinäkään tapauksessa jäisi vallan osattomaksi.

Sitä ennen tahtoi hän koota voimia. Hän asettui pitkin pituuttaan jälle kasvot maahan päin ja virui siinä puolen tuntia ja lepäsi. Sitten hän nousi, karkoitti äkillisen sokeuden silmistään ja tarttui veneeseen. Hän tunsu tarkalleen tilansa. Ellei ensimmäinen yritys onnistuisi, epäonnistuisivat kaikki seuraavatkin yritykset. Hänen täytyi panna kaikki jälleen kootut voimansa yhteen yritykseen ja niin täydellisesti täytyi hänen panna kaikki voimansa liikkeelle, ettei mitään jäisi toisiin yrityksiin.

Hän työnsi, ja hän työnsi yhtä paljon sielullaan kuin ruumiillaan, pannen koko sielunsa ja ruumiinsa tähän yritykseen. Vene liikkui. Hän tiesi olevansa pyörtymäisillään, mutta hän työnsi yhä. Hän tunsu veneen siirtyvän, kun se rupesi luisumaan viettävää jäälauttaa alas. Kooton viimeiset voimansa heittäytyi hän itse siihen ja putosi Davisin jaloille satuttaen itsensä. Hän ei enää kyennyt nousemaan ja lojuessaan hän kuuli ja tunsu, miten vene meni veteen. Puiden latvoista hän näki, että vene pyöri ympäri. Rysähdys ja lentelevät jääpalaset kertoivat hänelle, että vene oli törmännyt rantaan. Toistakymmentä kertaa se pyöri ja törmäili rantaan, sitten se alkoi esteettä liukua virran viemänä.

Päivänpaiste virkosi ja luuli nukkuneensa. Aurinko ilmaisi, että oli kulunut jo monta tuntia. Oli aikainen iltapäivä. Hän laahusti perään ja nousi istumaan. Vene oli keskellä virtaa. Metsäiset rannat jääreunamineen liukuivat ohitse. Lähellä häntä ui suuri, juurineen irti reväisty honka. Virran oikku vei veneen kiinni siihen. Hän ryömi kokkaan ja sitoi kokkanuoran juureen. Puu, joka oli syvemmältä vedessä, kulki nopeammin, ja köysi jännittyi, kun puu alkoi hinata venettä. Luotuaan viimeisen sekavan katseen ympärilleen, missä näki rantojen keinuvan ja auringon heiluvan taivaalla kuin kellonheilurin, Päivänpaiste kääri jäniksennahkavaippansa ympärilleen, asettui pitkäkseen veneen pohjalle ja vaipui uneen.

Kun hän heräsi, oli pimeä yö. Hän virui selällään ja näki tähtien tuikkivan. Kuului virran hiljainen kohina. Äkillinen nykäys ilmaisi hänelle, että nopeammin liikkuva honka oli taas vetänyt kireämmälle kokkaköyden, joka hetkiseksi oli höltynyt. Eksynyt ajojäälautta kolahti venettä vasten ja narisi hipaistessaan sen sivua. Hän ajatteli, ettei jääryöykkiö ollut kaikeksi onneksi vielä saavuttanut heitä, ja nukahti uudelleen.

Oli valoisa päivä, kun hän seuraavan kerran avasi silmänsä. Auringon asemasta päättäen oli keskipäivä. Hän vilkaisi etäänntyneisiin rantoihin ja arvasi ajelehtivansa valtavassa Yukon-joessa. Sixty Mile ei saattanut olla kaukana. Hän oli sanomattoman heikko. Hänen liikkeensä olivat hitaat ja hapuilevat ja virheelliset, ja hänen hengityksensä oli salpautua ja hänen päätään pyörtytti, kun hän laahusti perään istumaan pyssy vieressään. Hän katseli kauan Davisia, mutta ei nähnyt, hengittikö tämä vielä vai eikö, ja hän oli liian väsynyt ottaakseen siitä selkoa.

Hän vaipui taas unelmiin ja mietteisiin, jotka usein keskeytti jonkinlainen horrostila, jolloin hän ei nukkunut eikä ollut tajuton, mutta ei kuitenkaan huomannut, mitä hänen ympärillään tapahtui. Hänestä tuntui silloin, kuin hänen aivoihinsa olisi työnnetty tulppa. Ja näinä selvinä hetkinä hän tutkisteli asemaa. Hän oli yhä vielä hengissä ja luultavasti pelastuisi, mutta mistä johtui, ettei hän virunut kuolleena poikkiteloin veneessä jäämuurin harjalla? Sitten hän muisti viimeisen suuren voimaponnistuksensa. Mutta miksi hän oli sen tehnyt? kysyi hän itseltään. Kuolemanpelkoa se ei ollut.

Hän ei ollut pelännyt kuolemaa, se oli varma. Sitten hän muisti kultasuonen, jonka uskoi ennen pitkää löytyvän, ja tiesi silloin, että häntä oli kannustanut halu olla mukana tässä suuressa pelissä. Ja taas hän kysyi: miksi? Mitä hyödytti miljoonain omistaminen? Hän kuolisi kuitenkin kerran niinkuin nekin, joilla ei milloinkaan ole ollut enempää kuin jokapäiväinen leipä. Minkä tähden siis? Mutta tyhjät aukot hänen ajatustoiminnassaan tulivat yhä lukuisammiksi ja hän jättäytyi kokonaan suloisen voipumuksen huomaan, joka kietoi hänet helmaansa.

Hän heräsi hätkähtäen. Oli kuin joku olisi kuiskannut hänelle, että hänen täytyi herätä. Samassa hän näki Sixty Milen vajaan sadan jalan päässä. Virta oli kuljettanut hänet oikeaan paikkaan. Mutta sama virta oli viemäisillään hänet ohi, asumattomiin erämaihin joen alajuoksun varrelle. Ketään ei näkynyt. Ellei hän olisi nähnyt keittiönpiipuista nousevan savua, olisi saattanut luulla paikkaa autioksi. Hän koetti huutaa, mutta ei saanut ääntä. Luonnoton kähinä vuoroin korisi, vuoroin sähisi hänen kurkussaan. Hän hapuili pysssä, nosti sen olkapäilleen ja painoi liipasinta. Pyssyn potkaisu laukaistessa tärisytti koko hänen ruumistaan, ja hänestä tuntui, kuin sitä olisi tuhansin tavoin kidutuspenkillä piinattu. Pyssy putosi hänen polvilleen, ja hän koetti turhaan nostaa sitä olkapäälleen. Hän tiesi, että hänen oli oltava nopsa, ja hän tunsu olevansa pyörtymäisillään, minkä vuoksi hän painoi liipasinta, vaikk'ei saanutkaan pysssä asentoon. Tällä kertaa pyssy pommahti ylös ja putosi jokeen. Mutta juuri ennenkuin maailma musteni hänen silmissään, hän näki keittiön oven avautuvan ja naisen katsahtavan ulos suuresta hirsitalosta, joka puiden kera iloisesti hyppeli hänen silmissään.

9

Kymmenen päivää myöhemmin saapuivat Harper ja Joe Ladue Sixty Mileen, ja vaikka Päivänpaiste vielä oli hieman heikko, oli hän kuitenkin kyllin voimakas totellakseen kultakuumetta, joka oli saanut hänet valtoihinsa. Hän luovutti kolmanneksen valtauksestaan Stewart-joen varrella heidän Klondyke-joen varrella olevan valtuuksensa kolmannesta vastaan. He luottivat ylämaan kultarikkauteen, ja Harper läksi tavaralautalla myötävirtaa Klondyke-joen suulle, johon hänen piti perustaa pieni asema.

"Päivänpaiste, miksi et käy käsiksi Indian-jokeen?" neuvoi Harper ennen lähtöään. "Maaperä on siellä erinomainen, ja kyllä siellä jossakin on kultaa löytäjänsä odottamassa. Se paikka on minun mieleeni. Sieltä saa kultaa oikein kosolti, eikä Indian-joki ole maailman ääressä."

"Ja siellä on harmaanaan hirviä", lisäsi Joe Ladue. "Bob Henderson on jossakin sielläpäin, on ollut jo kolme vuotta. Ja hän vannoi, että jotakin suurta on tapahtumaisillaan. Hän tappaa siellä laumoittain hirviä ja hakee kultaa ylt'ympäri seutua, kuin olisi hieman hassu."

Päivänpaiste päätti lähteä Indian-joelle "haljuilemaan", kuten hän itse sanoi. Mutta Davis ei taipunut lähtemään hänen kanssaan. Davisin oli nälkä turruttanut, ja häntä kauhistutti kaikkien kärsimystensä toistuminen.

"En tosiaankaan voi lähteä ruoan äärestä", sanoi hän. "Tiedän, että se on hulluutta, mutta minä en tosiaankaan mahda sille mitään. Siinä on kyllin, että pääsen pöydän äärestä, kun vatsa on niin täynnä, etten saa sinne mahtumaan enää ainoatakaan palaa. Palaan Circlen leiriin ja oleilen siellä, kunnes olen tullut jälleen terveeksi."

Päivänpaiste viipyi vielä muutaman päivän, kooten voimia ja järjestellen vähäisiä matkatavaroitaan. Hän aikoi lähteä kevein varustuksin, mukanaan vain seitsemänkymmenenviiden naulan taakka ja sälyttäen hyvään intiaanitapaan jokaiselle viidestä koirastaan kannettavaksi kolmekymmentä naulaa. Laduen kuvauksista oppia ottaen hän aikoi noudattaa Bob Hendersonin esimerkkiä, elää käytännöllisesti ja syödä pelkkää lihaa. Kun Jack Kearnsin lotja, joka toi sahaa Linderman-järveltä, poikkesi Sixty Mileen, niin Päivänpaiste vei siihen tavaransa ja koiransa, antoi Davisin tehtäväksi ilmoittaa valtuuksensa rekisteröitäväksi ja nousi samana päivänä maihin Indian-joen suulla.

Neljänkymmenen mailin päässä joen suusta hän tuli paikalle, jonka hän kuulemiensa kuvausten perusteella päätti olevan Quartz Creekin. Siellä hän näki jälkiä Bob Hendersonin töistä. Kuljettuaan jokivartta vielä kolmekymmentä mailia hän tuli Australia Creekiin. Kului viikkoja, mutta Bob Hendersonia Päivänpaiste ei tavannut. Kaikkialla oli hirviä yllin kyllin, ja hänen koiransa herkuttelivat liharuoalla. Hän löysi tusinan verran kannattavia ja lupaavia kultapaikkoja hiekassa, ja kun hän huomasi parinkymmenen purosien mudan ja soran pinnalla hajallaan kultahiukkasia, päätti hän tästä, että siellä täytyi olla runsaat määrät varsinaista kultamalmiakin, joka nyt vain oli löydettävä. Usein hän loi katseensa vuorenharjanteihin pohjoisessa ja aprikoi, oliko kultaa peräisin sieltä. Lopulta hän samosi Dominion Creekin lähteille, kulki vedenjakajan poikki ja tuli siihen Klondyken seutuun, joka myöhemmin sai nimen Hunker Creek. Jos hän olisi vedenjakajan poikki mennessään kiertänyt vuoren oikealta puolelta, niin hän olisi tullut Gold Bottomiin, minkä nimen oli antanut Bob Henderson,

ensimmäinen mies, jonka hän olisi siellä nähnyt työssä, huuhtomassa todella vaivoja vastaavia kattilallisia Klondykeessa. Mutta Päivänpaiste kiersi vuorenlaen vasemmalta, jatkoi matkaansa Hunkerjoen vartta alas Klondykeen ja sitten edelleen Yukoniin intiaanien kesäkalastuspaikoille.

Täällä hän oli päivän Carmackin, squaw-miehen[6], ja tämän intiaanilangon, Skookum Jimin nuotiotoverina, osti veneen ja kulki sitten koirineen myötävirtaan Yukonia Forty Mileen. Elokuun viimeiset päivät olivat käsissä, päivät lyhenivät lyhenemistään ja talvi teki tuloaan. Yhä vielä lujasti luottaen Ylämaan kultarikkauteen aikoi Päivänpaiste neljän, viiden toverin kera tai, jos se oli mahdollista, ainakin yhden toverin kera sauvoa virtaa ylöspäin, ennenkuin joki jäättyi talveksi. Mutta Forty Milen miehet olivat epäuskoisia. Heille riitti kullankaivu lännessä.

Silloin juuri tuli Carmack, hänen lankonsa Skookum Jim ja Cultus Charlie kanootilla Forty Mileen. He menivät suoraan kulta-asiamiehen luo ja ilmoittivat rekisteröitäväksi kolme valtausta ja löytämänsä Bonanza Creekin valtauksen. Tämän jälkeen he yöllä näyttivät Taikinanjuuren ravintolassa epäuskoiselle miesjoukolle kultametallikappaleita. Miehet nauroivat ja ravistivat päätään. He olivat nähneet, että ennenkin oli erehdytty kulturalöytöjen suhteen. Tämä oli ilmeisesti Harperin ja Joe Laduen suunnitelma, jonka he olivat panneet toimeen houkutellessaan kullanetsijöitä valtauksensa läheisyyteen ja saadakseen sinne postiaseman. Ja ken oli Carmack? Squaw-mies. Kuka oli konsanaan kuullut, että joku squaw-mies olisi löytänyt jotakin? Ja mikä oli Bonanza Creek? Pelkkä hirvilaidun Klondykejoen suulla, sama, jota entisajan miehet olivat nimittäneet Rabbit Creekiä. Jospa edes Päivänpaiste tai Bob Henderson olisi ilmoittanut valtauksia rekisteröitäväksi ja näyttänyt kultametallia, niin he olisivat tietäneet siinä olevan jotakin perää. Mutta Carmack, squaw-mies! Ja Skookum Jim! Ja Cultus Charlie! Ei, ei, se oli tyhjää puhetta!

Päivänpaiste oli epäuskoinen vaikka hän yhä uskoi Ylämaan mahdollisuuksiin. Olihan hän vain joku päivä sitten nähnyt Carmackin maleksimassa intiaaniensa kanssa, aivan kuin hän ei olisi ajatellutkaan kullanetsintää. Mutta kun hän kello yksitoista yöllä istui penkkinsä syrjällä aukomassa intiaanisaappaittensa pauloja, juolahti hänen mieleensä ajatus. Hän pani takin ylleen ja hatun päähänsä ja palasi Taikinanjuureen. Carmack istui yhä vielä siellä ja näytteli kultaansa epäuskoiselle sukukunnalle. Päivänpaiste istahti hänen viereensä ja tyhjensi Carmackin kukkaron sulattajaan. Tätä hän tutkisteli pitkän aikaa. Sitten hän pani omasta kukkarostaan toiseen sulattajaan muutaman unssin verran Circle Cityn ja Forty Milen kultaa. Sitten hän taas pitkän aikaa tutki ja vertaili. Viimein hän pani oman kultansa kukkaroonsa, antoi Carmackille takaisin tämän kullan ja vaati kädenliikkeellä hiljaisuutta.

"Toverit, kerronpa teille jotakin" sanoi hän. "Kultasuoni, on varmasti löydetty virran yläjuoksun varrelta. Ja minä sanon teille selvään ja vakuuttavasti, että se on tehty. Tämänkaltaista kultaa ei ole ennen näillä seuduilla nähty sulattajassa. Se on uutta kultaa. Siinä on enemmän hopeaa. Voitte nähdä sen väristä. Carmack on varmasti löytänyt kultasuonen. Kuka haluaa lähteä kanssani kultapaikalle?"

Ei kukaan halunnut. Sen sijaan kuului vain naurua ja ivailua.

"Onko teilläkin siellä valtaus?" kysyi joku.

"On kuin onkin", kuului vastaus "ja sitäpaitsi kolmannes Harperin ja Laduen valtauksesta. Saatte nähdä, että minä myyn syrjäisetkin palstani korkeammasta hinnasta kuin te milloinkaan olette ansainneet Birch Creekin maata penkomalla".

"Hyvä on, Päivänpaiste", pisti Curly Parson väliin imarrellen. "Teillä on hyvä maine, ja me tiedämme, että teihin voi luottaa. Mutta te olette yhtä hyvin kuin ken tahansa saattanut takertua ansaan, jonka nuo maankiertäjät ovat virittäneet. Kysyn teiltä suoraan: Milloin Carmack on ollut kullanetsinnässä? Sanoittehan itse, että hän kalasti lohia siwashilaisten kera vain joku päivä sitten."

"Ja Päivänpaiste puhui totta", keskeytti Carmack kiihoittuneena. "Ja minä kerron totuuden, taivaallisen totuuden. Minä en ollut etsimässä kultaa. En sinnepäinkään. Mutta kun Päivänpaiste oli lähtenyt, niin kuka muu kuin Bob Henderson tulee tavaralautalla myötävirtaa. Hän tuli Sixty Milestä käsin ja aikoi palata Indian-jokea pitkin ja kantaa tavarat Quartz-Creekin ja Gold Bottomin välillä olevan vedenjakajan poikki."

"Missä helvetissä on Gold Bottom?" kysyi Curly Parson.

"Bonanzan, entisen Rabbit Creekin tuolla puolen", sanoi squaw-mies kääntyen hänen puoleensa. "Siellä on iso puro, joka virtaa Klondykeen. Minä menin sitä tietä, mutta palasin vedenjakajan poikki, kuljin monta mailia sen harjaa pitkin ja laskeuduin Bonanza Creekiin. 'Tule mukaan, Carmack, ja paaluta itsellesi valtaus', sanoi Bob Henderson minulle. 'Löysin sen äskettäin Gold Bottomista. Huuhtelin jo neljäkymmentäviisi unssia!' Ja minä menin mukaan, ja Skookum Jim ja Cultus Charlie samaten. Ja me kaikki paalutimme Gold Bottomissa. Minä palasin Bonanzan kautta, kun näin hirven."

Me pysähdyimme Bonanzan alapuolelle ja keitimme ruokaa. Minä panin nukkumaan, ja Skookum Jim ryhtyi kuin ryhtyikin kullanetsintään. Hän oli, nähkääs, tarkannut Hendersonia. Hän vie yks'kaks' kattilan koivun juurelle, täyttää sen huuhtontasoralla ja saa enemmän kuin dollarin arvosta kultametalli. Sitten herättää minut ja minä ryhdyn huuhtontaan. Sain kaksi ja puoli dollaria ensimmäisestä kattilasta. Sitten minä nimitin poukaman 'Bonanzaksi', paalutin löytöni ja me tulimme tänne rekisteröimään valtauksemme."

Hän katseli innokkaasti ympärilleen, toivoen saaneensa toiset vakuutetuiksi sanojensa todenperäisyydestä, mutta näki vain epäluuloisia kasvoja — kaikkien muitten paitsi Päivänpaisteen, joka koko ajan hänen kertomuksensa kestäessä oli pitänyt silmällä hänen kasvojensa ilmettä.

"Paljonko Harper ja Ladue ovat antaneet teille tämän jutun levittämisestä?" kysyi joku.

"He eivät tiedä siitä mitään", vastasi Carmack. "Se mitä kerroin teille, on totinen tosi. Minä sain yhdestä huuhtontakattilasta kolme unssia."

"Ja siinä on kultaa", sanoi Päivänpaiste. "Sanonpa teille, toverit, ettei milloinkaan ennen ole sulattajassa ollut tämäntapaista kultaa. Katsokaa sen väriä."

"Onhan se hieman tummempaa", sanoi Curly Parson. "On luultavinta, että Carmackilla on ollut samassa kukkarossa hopeadollarin kappaleita. Ja yksi asia vielä: jos siinä on jotakin perää, niin miks'ei Bob Henderson ole tullut tänne ilmoittamaan valtauksiansa rekisteröitäväksi?"

"Hän on Gold Bottomissa", selitti Carmack. "Palattuamme juuri huomasimmekin, mitä olimme löytäneet."

Vastauksena oli naurunrähäkkä.

"Kuka tulee toverikseni ja lähtee huomenna sauvomaan venettä Bonanzaan", kysyi Päivänpaiste.

Ei kukaan ilmoittanut suostuvansa.

"Kuka teistä ottaa toimekseen ennakkomaksusta sauvoa vastavirtaa tuhat naulaa ruokavaroja?"

Curly Parson ja Pat Monahan suostuivat ehdotukseen, ja tavallisella ripeydellään Päivänpaiste maksoi heille etukäteen palkan ja teki ostoksensa, vaikka hän näin ollen tyhjensi kukkaronsa. Hän oli lähtemäisillään, kun hän äkkiä palasi ovelta tarjoilupöydän ääreen.

"Mikä vielä asiana?" kysyi joku.

"Johtuipa mieleeni jotakin", vastasi Päivänpaiste. "Jauhojen hinta varmaankin tänä talvena Klondykeessa nousee suunnattomasti. Kuka lainaa minulle rahaa?"

Silmänräpäyksessä oli parisenkymmentä miestä, jotka olivat kieltäytyneet seuraamasta häntä mielettömälle retkelle, ryhmittynyt hänen ympärilleen tarjoten kultahiekkakukkaroitaa.

"Paljonko haluatte jauhoja?" kysyi Alaskan Kauppayhtiön varastonhoitaja.

"Noin kaksi tonnia."

Tarjottuja kultakukkaroita ei vaadittu takaisin, vaikka niiden omistajat puhkesivat loukkaaviin ihmettelynhuudahduksiin.

"Mitä teette kahdella tonnilla?" kysyi varastonhoitaja.

"Poikani", vastasi Päivänpaiste, "ette ole ollut kyllin kauan näillä seuduilla tunteaksenne kaikki sen mahdollisuudet. Aion perustaa hapankaali-haaraliikkeen ja siihen yhdistää hilseparantolan."

Hän lainasi rahaa oikealta ja vasemmalta ja palkkasi kuusi miestä kantamaan jauhot yhdeksään veneeseen ja maksoi heille palkan etukäteen. Taas oli hänen kukkaronsa tyhjä, ja hän oli korviaan myöten velassa.

Curly Parson pudisti päätään tarjoilupöydän ääressä toivottomuutta ilmaisevin elein.

"En käsitä", vaikeroi hän, "mitä te oikein aiotte tehdä."

"Kerron teille kaikki, selitän teille kaikki päivänselväksi", sanoi Päivänpaiste, nosti sormensa ja alkoi luetella: "Ensimmäinen juttu: Ylämaassa on tehty suuri kultalöytö. Toinen seikka: sen on tehnyt Carmack. Kolmas seikka: hän ei ole löytänyt kaikkea. Siellä on vielä enemmän. Jos ensimmäinen ja toinen asia ovat totta, niin jauhot nousevat huimaavaan hintaan. Jos ensimmäisen ja toisen asian

hyväksyn, niin on minun hyväksyttävä kolmaskin ja käytettävä sitäkin hyväkseni. Jos olen oikeassa, niin jauhot tänä talvena maksavat painonsa kultaa. Ja sanonpa teille, pojat, että kun teillä on joku mahdollisuus, niin käyttäkää sitä kaikin tavoin hyväksenne. Mitä hyötyä on onnesta, ellette osaa ottaa tilaisuudesta vaarin. Ja kun käytätte tilaisuutta hyväksenne, niin käyttäkää oikein hitonmoisesti. Olen ollut vuosikausia näillä mailla ja odottanut, että kerran tehtäisiin suurlöytö. Nyt se on tehty. Hyvä, aion hyötyä siitä, aion totisesti. Hyvää yötä, pojat, hyvää yötä!"

10

Miehet yhä vielä epäilivät puheita uudesta kultalasta perättömiksi. Kun Päivänpaiste saapui raskaine jauholasteineen Klondyke-joen suuhun, huomasi hän suuren lakeuden yhtä autioksi ja asumattomaksi kuin ennenkin. Lähellä virtaa oli intiaanipäällikkö Isaacin ja hänen heimonsa leiri lohenkuivaustelineineen. Muutamia vanhoja kullankaivajia oli siellä niinikään leirissä. Lopetettuaan kesätyönsä Ten Mile Creekissä olivat he tulleet Yukonia alas, lähelle Circle Cityä. Mutta Sixty Milessä he olivat kuulleet kerrottavan uudesta kultasuonesta ja olivat jääneet maaperää tarkastelemaan. He olivat juuri palanneet veneelleen, kun Päivänpaiste laski jauhoaluksensa maihin, ja heidän kertomansa eivät olleet toivehikkaita.

"Kirottu hirvilaidun", sanoi eräs heistä, Pitkä Jim Harney, vaieten välillä puhaltaakseen peltikupissa höyryävää teetä. "Et kostu täällä, Päivänpaiste. Tämä on hävyttömän likaista petkutusta. He ovat ovelasti kyhänneet kokoon jutun uudesta kultasuonesta. Harper ja Ladue ovat varsinaiset suunnittelijat, Carmackia on käytetty vain syöttinä. Onko milloinkaan kuultu kullankaivamisesta hirvilaitumella, puolen mailin päässä rantakallioista ja jumala tiesi kuinka etäällä peruskalliosta!"

Päivänpaiste nyökäytti myöntävästi päätään ja mietti hetkisen.

"Oletteko huuhdelleet ollenkaan?" kysyi hän vihdoin.

"Vai huuhdelleet!" kuului suuttunut vastaus. "Pidätte minua varmaan jonakin eilisen teeren poikana! Vain joku arkajalkainen tulokas saattaisi kulkea tällä laiturilla ja täyttää kattilan huuhdontasoralla. Minua ette sellaisesta mielettömyydestä yllätä. Minulle riitti, kun vain kerran katsoinkin. Lähdemme aamulla Circle Cityyn. En ole milloinkaan luottanut tähän Ylämaahan. Tananan seudut ovat kyllin hyvät minulle, ja huomatkaa sanani, kun suuri kullalöytö tehdään, tehdään se joen alajuoksun varrella. Tämä Johnny tässä paalutti pari mailia, mutta sen hän teki tyhmyyksissään."

Johnny näytti olevan häpeissään.

"Tein sen piloillani", selitti hän. "Antaisin oikeuteni valtaukseseen naulasta puristettua Star-tupakkaa."

"Saatte sen minulta", sanoi Päivänpaiste nopeasti. "Mutta älkää tulko sitten valittamaan, jos minä saan kaksikymmentä tai kolmekymmentä tuhatta siitä irti."

Johnny irvisteli iloisesti.

"Antakaa vain tänne tupakka", sanoi hän.

"Toivon, että minäkin olisin paaluttanut itselleni valtauksen siitä vierestä", mutisi Pitkä Jim valittaen.

"Ei ole vielä liian myöhäistä", sanoi Päivänpaiste.

"Mutta olisi marssittava kaksikymmentä mailia edestakaisin."

"Minä paalutan sen teille huomenna, kun menen sinne", ehdotti Päivänpaiste. "Sitten teette niinkuin Johnny. Saatte maksun Tim Loganilta. Hänellä on tuo Taikinanjuuren ravintola, ja hän lainaa tupakan minulle. Ilmoittakaa valtaus sitten rekisteröitäväksi omissa nimissänne, siirtäkää paperit minulle ja antakaa ne Timille."

"Minä myös", sanoi kolmas vanha kullankaivaja.

Ja kolmella naulalla Star-purutupakkaa osti Päivänpaiste ilman muuta kolme viidensadan jalan valtausta Bonanzasta. Hän saattoi sitäpaitsi omissa nimissään paaluttaa itselleen oman valtauksen, nuo toiset kun olivat vain siirretyt hänelle.

"Olette maar kovin karkäs jakelemaan purutupakoitanne", sanoi Pitkä Jim irvistellen. "Onko teillä täällä jossakin varastopaikka?"

"Ei, mutta minulla on mainio suunnitelma", kuului vastaus, "ja minä sanon teille, että tulee

halvemmaksi kuin huuhtelumuta käyttää tilaisuutta hyväkseen ja ostaa kolme valtausta kolmella naulalla purutupakkaa."

Mutta tuntia myöhemmin tuli hänen omaan leiriinsä Joe Ladue, joka juuri oli saapunut Bonanza Creekiin. Hän oli ensin aivan tietämätön Carmackin kultalöydöstä, sitten hän oli epäilevällä kannalla ja lopulta hän tarjosi Päivänpaisteelle sata dollaria tämän palstasta.

"Nyt heti?" kysyi Päivänpaiste.

"Tietysti. Tässä on rahat."

Näin sanoessaan Ladue otti esiin kultahiekkakukkaronsa. Päivänpaiste otti sen hajamielisenä käteensä ja avasi kuin epähuomiossa siteet ja pudotti hiukan kultahiekkaa kouraansa. Se oli tummempaa kuin mikään kultahiekka, jonka hän oli ennen nähnyt, Carmackin kultaa lukuunottamatta. Hän pani kultan takaisin, satoi kukkaron suun kiinni ja antoi sen takaisin Laduelle.

"Luulen, että olet enemmän sen tarpeessa kuin minä", sanoi Päivänpaiste.

"Eikö mitä; minulla on vielä yllinkyllin", vakuutti toinen.

"Mistä olet saanut tuon kultan?"

Päivänpaiste oli aivan viattoman näköinen tehdessään tämän kysymyksen, ja Ladue näytti sen kuullessaan yhtä tylsältä kuin joku intiaani. Mutta lyhyen silmänräpäyksen katsoivat miehet toisiaan silmiin, ja tässä silmänräpäyksessä näytti Joe Laduen ruumiista ja sielusta lähtevän joku näkymätön ja kuulumaton viesti. Ja Päivänpaisteesta tuntui, että hän oli käsittänyt tuon viestin ja aavistanut, että toisella oli tiedossa joku salaisuus, jota hän aikoi käyttää hyväkseen.

"Tunnet paikan paremmin kuin minä", sanoi Päivänpaiste. "Ja jos minun palstani on sadan dollarin arvoinen sinun silmissäsi, joka tunnet asian, on se sadan dollarin arvoinen minulle, siitä riippumatta, tiedätkö sen arvon vai enkö."

"Annan sinulle kolmesataa", tarjosi Ladue epätoivon vimmassa.

"Taas sama johtopäätös. Tietämättömydestäni huolimatta on sen arvo minulle se, minkä sinä olet halukas siitä maksamaan."

Silloin Joe Ladue muutti häpeissään mielensä. Hän vei Päivänpaisteen syrjään leiristä ja muista miehistä ja uskoi hänelle salaisuutensa.

"Löytö on nyt varmasti tehty", päätti hän puheensa. "Minä en rakentanut patoa, huuhdoin vain jalaskattilassa. Sain koko tämän pussillisen eilen rannalla. Sanon sinulle, että voit saada saman verran vallan ruohonjuurista. Eikä kukaan aavista, mitä on peruskalliossa, puron pohjassa. Mutta paljon siellä on. Älä hiisku mitään, vaan hanki valtauksia niin paljon kuin suinkin saat. Valtaukseni ovat hajallaan, mutta en hämmästy, jos saan niistä viisikymmentätuhatta. Ainoa harmini on, etteivät ne ole suuremmat."

* * * * *

Kuukausi kului, ja Bonanza Creek pysyi hiljaisena. Aniharvat olivat paaluttaneet, ja useimmat heistäkin olivat paalutettuaan lähteneet Forty Mileen ja Circle Cityyn. Ne, jotka uskoivat kyllin kovasti jäädäkseen paikalle, olivat uutterassa työssä rakentaessaan hökkeleitä lähenevän talven varalle. Carmack ja hänen intiaanisukulaisensa rakensivat patoa saadakseen vettä kultanhuuhdontaan. Työ kävi hitaasti, sillä heidän täytyi sahata hirtensä suoraan kasvavasta metsästä. Mutta etäämpänä Bonanzan alapuolella oli neljä miestä, jotka olivat tulleet virran yläpäästä. Dan McGilvary, Dave McKay, Dave Edwards ja Harry Waugh. He olivat hiljaisia toveruksia, jotka eivät puuttuneet toisten asioihin eivätkä puhelleet omistaan ja kulkivat yhdessä omia teitään. Mutta Päivänpaiste, joka oli huuhdellut sieltä täältä Carmackin valtauksen vierestä ja saanut kultaa aivan maanpinnalta, ja joka oli huuhdellut monista muista paikoista löytämättä mitään, oli halukas tietämään, mitä oli peruskalliossa. Hän oli pannut merkille, että nuo neljä vaiteliasta miestä kaivoivat kuilua lähelle rantaa, ja hän oli kuullut heidän lankkusahansa kitinän, kun he sahasivat palkkeja huuhtelupatojaan varten. Hän ei odottanut kutsua, vaan meni katsomaan, kun he ensimmäisen kerran huuhtelivat siinä kultaa. Kun yksi miehistä oli nostanut viisi lapiollista, hän näki heidän saavan kolmetoista ja puoli unssia kultaa. Siinä oli kultaa pienistä jyväsistä aina kahdentoista dollarin arvoisiin kimpaleisiin, ja se oli saatu peruskalliosta. Tänä päivänä satoi ensimmäisen lumen, ja napaseudun talvi teki tuloaan, mutta Päivänpaiste ei välittänyt pakenevan lyhyen kesän kalpeanharmaasta synkeydestä. Hän näki unelmansa käyvän toteen, ja hankien keskelle kohosi hänen mielikuvituksensa kultakaupunki. Kultaa oli löydetty peruskalliosta.

Tämä oli suurta. Carmackin löytö oli varmennettu. Päivänpaiste paalutti omissa nimissään valtauksen niiden kolmen lisäksi, jotka oli ostanut puru tupakalla. Hänellä oli nyt kahdentuhannen jalan pituinen yhtäjaksoinen kaistale, joka ulottui rantakalliosta rantakallioon.

Palatessaan tänä yönä leiriinsä Klondyke-joen suulle hän tapasi Kaman, tuon intiaanin, jonka oli jättänyt Dyeaan. Kama oli tullut kanootilla tuoden vuoden viimeistä postia. Hänellä oli parin sadan dollarin arvosta kultahiekkää, jonka Päivänpaiste heti lainasi häneltä. Vastapalvelukseksi hän paalutti Kamalle valtauksen, joka tämän piti Forty Milen ohi kulkiessaan ilmoittaa rekisteröitäväksi. Kun Kama seuraavana aamuna läksi, vei hän tukun kirjeitä kaikille Päivänpaisteen vanhoille tovereille, joita kehoitettiin viipymättä tulemaan paaluttamaan. Samansuuntaisia kirjeitä antoivat muutkin Bonanzassa työskentelevät miehet Kaman vietäväksi.

"Siitä tulee varmaan aika rynnäkkö tänne", ajatteli Päivänpaiste hymähtäen, kun hän mielikuvituksessaan näki Forty Milen ja Circle Cityn kiihoittuneen asujamiston kiirehtivän veneisiin ja soutavan kilpaa satoja maaleja Yukonia ylöspäin; sillä hän tiesi, että hänen sanoihinsa luotettiin ehdottomasti.

Ensimmäisten venekuntien saavuttua vilkastui elämä Bonanza Creekissä, ja senjälkeen alkoi pitkäaikainen kilpajuoksu valheen ja totuuden välillä. Miehet valehtelivat niin urheasti kuin vain osasivat, mutta todellisuus voitti aina heidän valheensa. Kun miehet, jotka epäilivät Carmackin kertomusta kahdesta ja puolesta dollarista kattilalta, itse huuhtelivat kaksi ja puoli, valehtelivat he ja sanoivat saaneensa yhden unssin. Ja jo kauan ennen kuin tämä valhe oli oikein päässyt vauhtiin, olivat he saaneet viisi unssia eikä vain yhtä. Tällöin he väittivät saaneensa kymmenen unssia, ja kun he täyttivät kattilan soralla vahvistaakseen valheensa, saivatkin he siitä kaksitoista unssia. Ja niin kilpajuoksua jatkui. He valehtelivat yhtä urheasti, mutta totuus oli yhä suurempi kuin heidän valheensa.

Eräänä joulukuun päivänä täytti Päivänpaiste kattilan peruskalliosta omissa valtauksessaan ja vei sen majaan. Siellä paloi tuli, jolla hän piti vettä sulana vesisäiliössä. Hän kumartui vesisäiliön yli ja alkoi huuhdella. Multa ja sora näytti täyttävän kattilan. Kun hän pyöritti sitä ympyrässä, huuhtoutuivat kevyemmät ainekset vii laidan. Silloin tällöin hän haravoi pintaa sormillaan ja kokosi kourallisittain soraa. Kattilan sisällys väheni. Kun hän läheni pohjaa, tyhjensi hän kärsimättömästi äkillisellä liikkeellä kattilan vedestä. Koko pohja näytti siltä, kuin se olisi ollut voin peitossa. Keltainen kulta tuli näkyviin, kun mutainen vesi oli kaadettu pois. Siinä oli kultaa — kultahiekkää, kultarakeita, kultakimpaleita, isoja kimpaleita. Hän oli aivan yksin. Hän asetti kattilan syrjään hetkeksi ja tuumi pitkään. Sitten hän lopetti huuhtelun ja punnitsi saaliinsa. Jos laski unssin hinnaksi kuusitoista dollaria, oli hän saanut kattilasta alun kahdeksantasataa dollaria. Se oli enemmän kuin hän milloinkaan oli uneksinutkaan. Hänen rohkeimmatkaan ennakkolaskelmansa eivät olleet kohonneet korkeammalle kuin kahteenkymmeneentai kolmeenkymmeneentuhanteen dollariin valtaukselta; mutta tämän mukaan olivat valtaukset vähintään puolen miljoonan arvoiset jokainen.

Hän ei palannut työhönsä kuiluun sinä päivänä, eikä seuraavana, eikä sitäköön seuraavana päivänä. Sen sijaan hän lakki päässä ja käsineet kädessä, jäniksennahkainen vaippa kiinnitettynä hihnoilla selkään teki monen päivän jalkamatkan pitkin vedenjakajia ja puroja ja tarkasti koko lähiseudun. Joka paikassa kehoitettiin häntä hankkimaan itselleen valtaus, mutta hän oli varovainen. Vain Hunker Creekissä hän paalutti valtauksen. Bonanza Creek oli paalutettu suusta lähteisiin, ja jok'ainoa pienoinen joenuoma tai puro, joka siihen laski, oli niinkään paalutettu. Näistä sivuhaaroista ei oltu uskottu juuri löytyvän mitään. Niitä olivat paaluttaneet ne sadat miehet, joiden ei ollut onnistunut saada valtausta Bonanzasta. Suosituin näistä puroista oli Adams. Vähemmän suosittu oli Eldorado, joka laski Bonanzaan juuri Carmackin Discovery-valtauksen yläpuolella. Ei Päivänpaistekaan pitänyt Eldoradon paikoista; mutta käyttäen tilaisuutta hyväkseen hän osti puolella jauhosäkkillä osan siitä. Kuukautta myöhemmin hän maksoi kahdeksansataa dollaria viereisestä valtauksesta. Kolme kuukautta myöhemmin hän aluettaan laajentaessaan maksoi neljäkymmentätuhatta kolmannesta valtauksesta; ja vaikka se oli vielä peittyneet tulevaisuuden hämärään, täytyi hänen pian sen jälkeen maksaa sataviisikymmentätuhatta neljänneestä valtauksesta, jota oli pidetty kaikkein vähimmin lupaavana.

Siitä päivästä lähtien, jolloin hän yhdestä ainoasta huuhtontakattilasta oli saanut seitsemänsataa dollaria ja kumartuneena sen vii tuuminut pitkään, ei hän enää koskenut kuokkaan eikä lapioon. Hän olikin sanonut Joe Laduelle tuona yönä, jolloin hän teki tuon ihmehuuhtontansa:

"Joe, en enää milloinkaan käy käsiksi kovaan työhön. Nyt alan tehdä työtä aivoillani. Rupean kaivattamaan muilla kultaa. Kulta kasvaa itsestään, jos sinulla on vain ymmärrystä ja kykenet hankkimaan alun siemeneksi. Kun näin nuo seitsemänsataa kattilan pohjalla, niin tiesin, että minulla vihdoinkin oli siemen."

"Mihin aiot kylvää sen?" oli Joe kysynyt.

Ja Päivänpaiste heilutti kättään ja osoitti koko ympäristöä ja aluetta vedenjakajan takana.

"Tuonne", sanoi hän, "ja kohta saat nähdä savuni. Tuossa on miljoonia miehille, joka vain osaa ne nähdä. Ja minä näin kaikki nuo miljoonat tänään iltapäivällä, kun nuo seitsemänsataa dollaria pilkistivät silmiini kattilan pohjalta ja visersivät: 'Jo löysi Päivänpaiste meidät vihdoinkin!'"

11

Päivänpaiste, joka oli aikaisemmin, ennen Carmackin löytöä, ollut Yukonin sankari, oli nytkin kultakaivoksen sankari. Tarinaa hänen onnestaan ja siitä, kuinka hän osasi käyttää sitä hyväkseen, kerrottiin ylt'ympäri maata. Epäilemättä hän oli menetellyt paljon rohkeammin kuin kukaan muu, sillä ei viidelläkään niistä, joita onni parhaiten oli suosinut, ollut yhteensä hallussaan niin paljon ja arvokkaita valtauksia kuin hänellä. Ja sitäpaitsi hän yhä kartutti omaisuuttaan vähenemättömällä rohkeudella. Jotkut viisaat ravistivat päätään ja ennustivat, että hän vielä kadottaa joka unssin, jonka on voittanut. He väittivät, että hän teki kauppoja aivan kuin koko seutu olisi ollut täynnä kultaa, eikä kukaan, joka sillä tavoin rehenteli kullanhuuhtelupaikalla, voinut voittaa.

Toisaalla arveltiin hänen omaisuutensa arvon nousevan miljooniin, ja oli niinkin herkkäuskoisia miehiä, että he pitivät mielettömänä miestä, joka ryhtyi vedonlyöntiin Päivänpaisteen kanssa. Hänen loisteliaassa tuhlaavaisuudessaan ja huolettomassa rahojenkäytössään piili selvää, käytännöllistä arvostelukykä, mielikuvitusta ja kaukonäköisyyttä. Hänessä oli suuren pelaajan rohkeutta. Hän kuvitteli sellaista, mitä ei milloinkaan ollut omin silmin nähnyt, ja hän pelasi voittaakseen paljon tai hävitäkseen kaikki.

"Täällä Bonanzassa on liian paljon kultaa, jotta se päättyisi tähän", päätteli hän. "Jossakin muualla on pääsuoni, ja uusia löytöjä tehdään vielä. Pitäkää silmällä Indian-jokea. Joet, jotka laskevat siltä puolelta Klondyken vedenjakajaa, saattavat aivan yhtä hyvin olla kultarikkaita kuin ne, jotka laskevat tältä puolen."

Hän oli niin varma tässä uskossaan, että palkkasi puolen tusinaa retkikuntia etsimään malmia Indian-joen varsilta. Toisia miehiä, sellaisia, joiden ei ollut onnistunut paaluttaa kultarikkaita valtauksia, hän pani työhön Bonanzassa oleviin kaivoksiinsa. Ja hän maksoi heille hyvin kuusitoista dollaria päivältä kahdeksantuntisesta työvuorosta, ja hän oli järjestänyt kolme vuoroa. Hänellä oli niin paljon ruokavaroja, että saattoi panna työn alkuun, ja kun jäiden lähdettyä *Bella* laski maihin tuoden ruokatavaroita, luovutti hän Jack Kearnsille varastohuoneen paikan ruokatavaravarastoa vastaan, josta kaikki hänen miehensä saivat elantonsa vuoden 1896 koko talven ajan. Ja tänä talvena, kun nälänhätä uhkasi ja jauhonaula maksoi kaksi dollaria, hän piti kolme työvuoroa työssä Bonanzan kaikilla neljällä valtauksella. Toiset kaivoksenomistajat maksoivat viisitoista dollaria päivässä miehilleen; mutta hän oli ensimmäisenä ottanut miehiä työhön ja alusta alkaen maksanut heille täyden unssin päivältä. Seurauksena oli, että hänellä oli työssään parhaimmat miehet, jotka hyvin ansaitsivat suuremman palkkansa.

Yhden rohkeimmista kaupoistaan hän teki syystalvella joen jäädyttyä. Satoja kullankaivajia, jotka olivat paaluttaneet itselleen valtauksia muualta kuin Bonanzasta, oli palannut ennen joen jäätymistä myötävirtaa Forty Mileen ja Circle Cityyn. Päivänpaiste panttasi Alaskan Kauppayhtiölle yhden Bonanza-valtauksistaan ja osti rahoillaan matkakreditiivin. Sitten hän valjasti koiransa ja lähti taivaltamaan myötävirtaa jäätä pitkin suorittaen päivamatkoja, jollaisia vain hän saattoi suorittaa. Hän uuvutti menomatalla yhden intiaanin, paluumatkalla toisen ja neljä koiravaljakkoa. Ja Forty Milessä ja Circle Cityssä hän osti valtauksia tusinoittain. Useimmat niistä osoittautuivat aivan arvottomiksi, mutta muutamista saatiin parempia tuloksia kuin Bonanzasta. Hän osti oikealta ja vasemmalta ja maksoi niinkin alhaisen hinnan kuin viisikymmentä dollaria ja niinkin korkean kuin viisituhatta. Kalleimman valtauksensa hän osti Tivolin ravintolassa. Se oli Eldoradon ylimmäinen valtaus, ja kun hän suostui hintaan, nousi Jacob Wilkins, vanhan ajan kullankaivaja, joka oli juuri käynyt vilkaisemassa hirvilaidunta, ja lähti huoneesta sanoen:

"Päivänpaiste, olen tuntenut sinut seitsemän vuotta, ja sinä olet aina tähän saakka näyttänyt järkevältä mieheltä. Ja nyt olet juuri antamaisillasi niiden nylkeä itseäsi oikealta ja vasemmalta. Sehän on suoraa nylkemistä. Viisituhatta valtauksesta tuolla kiroitulla hirvilaitumella. En voi jäädä huoneeseen ja katsella, kuinka sinua petkutetaan."

"Sanon sinulle, Wilkins", vastasi Päivänpaiste, "että Carmackin kultalöytö on niin suuri, ettemme sen päätä voi nähdäkään. Tämä on kuin arpajaisissa. Jokainen valtaus, jonka ostan, on arpa. Ja sieltä saa varmaan erinomaisia voittoja."

Jacob Wilkins, joka seisoi avoimessa ovelta, puhisi epäuskoisesti.

"Otaksupa nyt, Wilkins", jatkoi Päivänpaiste, "otaksupa, että tietäisit taivaasta satavan lientä. Mitä tekisit silloin? Ostaisit tietysti lusikoita. No hyvä, minä ostan parhaillaan lusikoita. Klondyckessa rupeaa satamaan lientä, ja ne, joilla on haarukat, eivät saa mitään suuhunsa."

Mutta Wilkins paiskasi oven jälkeensä kiinni, ja Päivänpaiste ryhtyi päättämään kauppaansa.

Palattuun Dawsoniin hän teki työtä ankarammin kuin milloinkaan ennen elämässään, vaikka hän piti sanansa eikä kertaakaan koskenut kuokkaan tai lapioon. Hänellä oli tuhat rautaa tulella, ja ne pitivät häntä aina toimessa. Edustaminen kävi kalliiksi, ja hänen täytyi usein taivaltaa valtaukselta toiselle, voidakseen päättää, missä piti keskeyttää työt ja missä piti jatkaa kaivua. Hän oli itse nuoruudessaan ennen Alaskaan tuloaan ollut vuorikristallinkaivajana ja haaveili nyt pääsuonen löytämisestä. Kullanhuhdonta-leiri on lyhytaikainen, kun taas vuorikristallileiri on pysyväinen, ja hän palkkasi kuukausimääräksi parisenkymmentä miestä etsimään sitä. Pääsuonta ei milloinkaan löydetty, ja vuosien kuluttua hän arvioi sen etsimisen tulleen itselleen maksamaan viisikymmentätuhatta dollaria.

Mutta hänellä oli suuret suunnitelmat. Vaikka hänen menonsa olivatkin suuret, olivat hänen tulonsa vieläkin suuremmat. Hän kylvi rahaa, osti puolia osuuksia, antoi ruokaa ja sai lisää alueita. Hänen koiransa olivat yöt päivät matkavalmiina, ja hänellä oli parhaimmat valjakot; kun tehtiin uusi suurlöytö, taivalsi Päivänpaiste pisimmät, kylmimmätkin yöt läpeensä, kunnes pääsi ennen muita perille ja iski paalunsa löytäjän valtauksen viereen. Tavalla tai toisella (monista arvottomista valtauksista puhumattakaan) hän hankki valtauksia hyvistä kultapaikoista, sellaisista kuin Sulphur, Dominion, Excelsis, Siwash, Christo, Alhambra ja Doolittle. Tuhannet, jotka virtasivat hänen käsistään, tulivat takaisin kymmeninä tuhansina. Forty Milen miehet kertoivat hänen kahdesta jauhotonnistaan ja tekivät laskelmia siitä, miten paljon ne olivat tuottaneet hänelle voittoa, ja arvioivat sen miljoonaksi tai puoleksi. Yksi seikka tiedettiin varmasti, nimittäin että puolikas Eldoradon ensimmäisestä valtauksesta, jonka Päivänpaiste oli ostanut jauhosäkin puolikkaalla, oli viidensadantuhannen arvoinen. Toisaalta kerrottiin, että kun tanssijatar Freda saapui solien poikki Peterborough-kanootilla ajojaiden keskitse ja tarjosi tuhat dollaria kymmenestä jauhosäkistä, eikä kenelläkään ollut myydä, antoi Päivänpaiste jauhot hänelle lahjaksi, vaikk'ei ollut milloinkaan häntä nähnytkään. Samoin hän antoi kymmenen säkkiä yksinäiselle katoliselle papille, joka oli pannut kuntoon Klondycken ensimmäisen sairashuoneen.

Hänen anteliaisuutensa oli tuhlaavainen. Muut sanoivat sitä mielettömäksi. Kun hän kerran kaupoissa oli saanut jauhosäkin puolikkaasta puoli miljoonaa, niin oli sulaa hulluutta antaa kaksikymmentä täyttä säkellistä tanssijattarelle ja papille. Mutta se oli nyt hänen tapaistaan. Rahat olivat vain pelimerkkejä. Häntä viehätti itse peli. Miljoonien omistaminen muutti vähän hänen elämäntapojaan, lukuunottamatta sitä, että hän hoiti peliään intohimoisemmin. Kohtuullinen kun oli aina ollut, paitsi harvoissa poikkeustapauksissa, joi hän vielä vähemmän nyt, kun hänellä olisi ollut varoja juoda määrättömästi ja juomat aina olivat saatavissa. Suurin muutos hänen elämäntavoissaan oli tapahtunut siinä, että hän enää vain matkoilla keitti itse ruokansa. Muuan rampa kullankaivaja asui hänen kanssaan hirsimajassa ja valmisti hänen ruokansa. Mutta se oli samaa ruokaa: silavaa, papuja, jauhoja, luumuja, kuivattuja hedelmiä ja riisisuurimoita. Hänen pukunsakin oli yhä vielä sama kuin ennenkin: kaikkialla saksalaiset säärystimet, intiaanisaappaat, flanellipaita, nahkalakki ja villahuopatakki. Hän ei ruvennut polttamaan sikareitaan, jotka halvimmatkin maksoivat puoli dollaria tai dollarin kappale. Sama Bull Durham-tupakka ja ruskeasta paperista kierretyt savukkeet kelpasivat hänelle. Tosin hän piti enemmän koiria ja maksoi niistä suunnattomia hintoja. Ne eivät olleet ylellisyyttä, vaan tarpeen vaatimia. Hänen täytyi kulkea nopeasti. Ja samasta syystä hän palkkasi keittäjänkin. Hänellä oli liian paljon työtä ennättääkseen keittää itselleen, siinä koko juttu. Ei kannattanut tuhlata aikaa tulen virittämiseen ja veden sulattamiseen, kun piteli miljoonia.

Dawson kasvoi nopeasti tänä talvena, 1896. Rahaa virtasi Päivänpaisteelle maapalstojen myynnistä. Hän sijoitti sen heti uusiin tuottaviin yrityksiin. Hän pelasi vaarallista peliä, niin vaarallista kuin kullanhuhdonta-leirissä saattoi tulla kysymykseen. Mutta hän pelasi silmät auki.

"Odottakaahan kunnes uutinen tästä löydöstä ennättää etäämmälle", sanoi hän vanhoille ystävilleen Moosehornin ravintolassa. "Uutinen ennättää levitä ensi kevääseen mennessä. Silloin on odotettavissa kolme rynnäkköä. Kesäryntäys, jolloin miehet tulevat ilman liikoja kapistuksia, syysryntäys, jolloin he tulevat tavaroineen ja kevätryntäys ensi vuoden keväänä, jolloin tulee viisikymmentätuhatta miestä. Silloin täällä on arkajalkoja maa kirjavanaan. No, puhuaksemme aluksi vuoden 1897 kesä- ja syysryntäyksestä. Mihin toimenpiteisiin aiotte sen johdosta ryhtyä?"

"Mihin toimenpiteisiin aiotte itse ryhtyä?" kysyi muuan ystävä.

"En mihinkään", vastasi hän. "Olen jo ryhtynyt toimenpiteisiin. Olen lähettänyt kaksitoista miesjoukkiota Yukonia ylöspäin hakkaamaan hirssiä. Jäiden lähdettyä saatte nähdä heidän lauttansa tulevan myötävirtaa tänne. Majoja! Niistä varmaan ensi syksynä miehet maksavat mitä jaksavat. Hirssiä! Ne nousevat varmaan huimaavaan hintaan. Minulla on kolme sahaa, joita paraikaa hinataan solien poikki. Ne tulevat tänne heti, kun järvet ovat tulleet jäistä vapaiksi. Ja jos olette hirsien tarpeessa, teen

heti kanssanne sopimuksen — kolmesataa dollaria tuhannelta."

Syrjäisempiä palstoja halutuimmista valtauksista myytiin tänä talvena kymmenestä, jopa kolmestakymmenestäkin tuhannesta. Päivänpaiste lähetti uusille tulokkaille sanan tuoda hirsilauttoja alas myötävirtaa, ja seurauksena oli, että kesällä 1897 hänen saansa olivat työssä yötä päivää kolmessa työvuorossa ja vielä jäi häneltä hirsiiä majojen rakennuttamiseen. Näistä majoista ja niitä ympäröivästä maapalstasta hän sai muutamia tuhansia dollareita. Kaksikerroksiset rakennukset leirin keskuksessa tuottivat hänelle neljäkymmentä tai viisikymmentä tuhatta dollaria jokainen. Nämä pääoman lisäykset hän heti käytti toisiin yrityksiin. Kultaa tulvi hänelle joka taholta, kunnes kaikki, mihin hän koski, näytti muuttuvan kullaksi.

Mutta tämä ensimmäinen talvi Carmackin kullalassa opetti Päivänpaisteelle paljon. Tuhlaavaisuudestaan huolimatta hän tiesi kuitenkin määränsä. Hän katseli miljoonamies-nousukkaiden hurjaa tuhlausta eikä käsittänyt sitä. Hänen kannaltaan oli aivan paikallaan yhden yön iloisessa leikissä panna menemään kaikki säästönsä. Sen hän olikin tehnyt pelatessaan Circle Cityssä pokeria, missä menetti viisikymmentätuhatta — kaiken mitä omisti. Mutta viisikymmentätuhatta oli hänen mielestään ollut vain pikkusumma. Toista oli, kun tuli miljoonista kysymys. Niin suuri omaisuus oli panos, jota ei saanut kylvää, niinkuin tekivät humalaiset miljoonanomistajat, jotka olivat menettäneet kaiken käsityksen mitasta ja määrästä. Sellainen oli McMann, jonka yksi ainoa ravintolalasku nousi kolmeenkymmeneenkahdeksantuhanteen dollariin; ja Raaka Jimmie, joka menetti satatuhatta kuukaudessa ja hurjasteli neljä kuukautta, kunnes eräänä maaliskuun yönä kaatui humalaisena lumeen ja paleltui kuoliaaksi; ja Swiftwater Bill, joka tuhlattuaan kolmen arvokkaan valtauksen hinnan kohtuuttomissa juomingeissa lainasi kolmetuhatta dollaria lähteäkseen seudulta, ja joka erään naisen tähden, joka keimaillen oli vakuuttanut pitävänsä munista, osti Dawsonin torilta satakymmenen tusinaa munia maksaen niistä kaksikymmentäneljä dollaria tusinalta ja syötti ne heti koirille.

Samppanja maksoi neljä-viisikymmentä dollaria neljännes ja osterirasia viisitoista dollaria. Päivänpaiste ei sallinut itselleen mitään sellaista ylellisyyttä. Hän tarjosi mielellään tarjoiluhuoneen täyteiselle miesjoukolle whiskyä, joka maksoi viisikymmentä senttiä lasi, mutta hänen tuhlaavaisessa ja hurjassa luonteessaan oli jonkinlainen kohtuullisuuden tunne, joka esti häntä maksamasta viittätoista dollaria osterirasian sisällöstä. Toisaalta menetti hän mahdollisesti enemmän rahaa kovaonnisten auttamiseen kuin hurjimmatkaan vastaleivotuista miljoonamiehistä panivat mielettömiin hurjasteluihinsa. Sairaalan isä Judge olisi voinut kertoa paljoa suuremmista lahjoituksista kuin ensimmäiset kymmenen jauhosäkkiä olivat. Ja entiset toverit, jotka tulivat Päivänpaisteen luo hädässään, läksivät aina hänen luotaan autettuina. Mutta viisikymmentä dollaria vaahtoavasta samppanjaneljänneksestä! Se oli liikaa!

Ja kuitenkin hän vielä toisinaan vietti yön entiseen tapaan juoden ja reuhuten. Mutta hän teki niin eri systä. Ensiksikin hän kaipasi tällaisia öitä, syystä että ne entiseen aikaan olivat kuuluneet hänen elämänjärjestykseensä. Ja toiseksi hänellä oli varoja siihen. Mutta hän ei enää pitänyt tästä huvittelumuodosta aivan yhtä paljon kuin ennen. Hän oli saanut hiukan esimakua vallasta. Sitä oli seurannut vallanhalu. Hän oli rikkain Alaskan kullankaivajista, mutta hän halusi tulla vielä rikkaammaksi. Hän pelasi suurta peliä ja piti siitä enemmän kuin mistään muusta pelistä. Se vaati tavallaan luovaa työtä. Hän teki jotakin. Kuitenkaan ei tyydytys, jota hän tunsu Eldoradon miljoonavaltauksen johdosta, ollut koskaan niin syvä kuin ilo, jota hän tunsu nähdessään saansa työssä ja hirsilauttojen laskevan rantaan Moosehide Mountainin tuolla puolen. Kultra vaakakupeissa oli sekin oikeastaan epätodellista, käytännössä merkityksetöntä. Se edusti esineitä ja voimaa tehdä. Mutta sahat olivat itse esineitä, joiden avulla tehtiin uusia esineitä. Ne olivat todellisuudeksi muuttunut unelma, kauniiden haaveiden kova ja epäämätön toteutus. Kesärynnäkön mukana tuli suurten sanomalehtien ja aikakauskirjojen erikoiskirjeenvaihtajia, ja kaikki he kirjoittivat Päivänpaisteesta, joten Päivänpaisteesta tuli sanomalehtiä lukevan yleisön silmissä Alaskan tärkein henkilö. Luonnollisesti maailman mielenkiinto muutaman kuukauden kuluttua kohdistui Espanjan sotaan, mutta Klondyckessa Päivänpaiste vielä sittenkin pysyi huomattavimpana henkilönä. Kun hän kulki Dawsonin kaduilla, kääntyivät kaikkien katseet seuraamaan häntä, ja ravintoloissa uudet tulokkaat tuskin käänsivät silmiään hänestä, niin kauan kuin hän oli heidän näköpiirissään. Hän ei ainoastaan ollut seudun rikkain mies, vaan hän oli Päivänpaiste, uranuurtaja, mies, joka tämän nuoren maan nuoruudenaikana oli kulkenut Chilcootin poikki ja ajautunut myötävirtaa Yukonia pitkin tapaamaan noita vanhempia sankareita, Ai Mavoja ja Jack McQuestionia. Hän oli Päivänpaiste, lukemattomien hurjien seikkailujen sankari, mies, joka halki jääaavikoiden oli vienyt sanan Pohjois-Jäämereen jäätyneeseen valaanpyytäjälaivastoon, joka oli kuljettanut postin Circlestä valtamerelle ja sieltä takaisin kuudessakymmenessä päivässä, joka talvella 91 pelasti koko Tananan heimon kuolemasta sukupuuttoon — lyhyesti sanoen, mies, joka sai tulokkaiden mielikuvituksen enemmän liikkeelle kuin kaksitoista muuta miestä yhteensä.

Hänellä oli tuo turmiollinen taipumus puhua itsestään. Hänen tilapäiset ja luonnollisetkin tekonsa leimasi yleisön mielikuvitus merkittäviksi. Ja hänen viimeinen tekonsa oli aina joka miehen huulilla, joko

hän sitten oli ensimmäisenä ennättänyt Danish Creekin löytöpaikalle tai voittanut kanootinsoutukilpailun Queens Birthdayssa, oltuaan pakotettu ottamaan osaa kilpailuun viime tingassa, kun vanhojen kullankaivajien edustaja ei saapunut. Eräänä yönä hän pelasi Moosehornissa Jack Kearnsin kanssa pokeria, josta he jo aikoja sitten olivat sopineet. Taivas ja kello kahdeksan aamulla olivat rajana, ja pelin päätyttyä oli Päivänpaiste voittanut kaksisataakolmekymmentätuhatta dollaria. Jack Kearnsille, joka jo oli monimiljonääri, ei tämä häviö ollut huimaava. Mutta koko yhteiskunta vapisutti panosten suuruus, ja jokainen noista kahdestatoista kirjeenvaihtajasta lähetti edelleen mieltäkihoittavan kyhäelmän.

12

Monista tulolähteistään huolimatta oli Päivänpaiste koko ensi talven ahtaalla. Kultasora, joka sulatettiin peruskalliossa, jäättyi heti, kun se hinattiin maanpinnalle. Siten hänen kaivoksensa, joissa oli monen miljoonan arvosta kultaa, olivat hyödyttömät. Vasta kun palaava aurinko sulatti maan ja veden, missä voi huuhtoa, saattoi hän käyttää hyväkseen niissä löytyvää kultaa. Ja silloin hän talletti kahteen vastaperustettuun pankkiin ylijäämän; ja monet miehet ahdistivat häntä ankarasti saadakseen hänet sijoittamaan pääomansa heidän yrityksiinsä.

Mutta hän huomasi parhaaksi hoitaa omaa peliään ja liittyi muihin vain silloin, kun oli yhteinen puolustus tai hyökkäys kysymyksessä. Niinpä hän, vaikka oli maksanut korkeimmat päiväpalkat, liittyi Kaivostenomistajain liittoon, ratkaisi taistelun ja lannisti perinpohjin päivätyöläisten kytevän uppiskaisuuden. Aika oli muuttunut. Entiset ajat olivat olleet ja menneet. Uusi aikakausi oli alkanut, ja Päivänpaiste, joka oli rikkain kaivostenomistaja, oli uskollinen nykyiselle yhteiskuntaluokalleen. Tosin hän teki vanhan ajan kullankaivajat, jotka olivat hänen työssään, uusien tulokkaiden päällysmiehiksi, estääkseen heitä liittymästä järjestyneen työväen ammattiyhdistykseen; mutta tämä oli Päivänpaisteelle sydämen asia eikä pää. Sydämessään ei hän ollut voinut unohtaa entisiä aikoja, vaikka hän järjellään hoiti taloudellista peliä noudattaen viimeisiä ja tarkoituksenmukaisimpia menetelmiä.

Mutta lukuunottamatta työnantajain liittoon yhtymistä hän kieltäytyi sitoutumasta kenenkään peliin. Hän pelasi yksin suurta peliä ja tarvitsi kaikki rahansa omiin yrityksiinsä. Hiljattain perustettu arvopaperipörssi herätti hänessä vilkasta mielenkiintoa. Hän ei ollut milloinkaan ennemmin nähnyt sellaista laitosta, mutta hän näki heti sen ansiopuolet ja osasi käyttää sitä hyväkseen. Kaupanteko siellä oli ennen kaikkea uhkapeliä, ja monta kertaa, vaikk'ei se ollut välttämätöntä hänen omien suunnitelmiansa edistämiseksi, hän sai aikaan paniikin pörssissä pelkästä kevytmielisyydestä ja kujeilunhalusta.

"Tämä on kuin saraopeliä", sanoi hän eräänä päivänä, kun hän, pidettyään viikon ajan Dawsonin pörssipelaajia jännityksessä vuoroin ostamalla ja myymällä, näytti kaikille korttinsa ja luopui voitosta, joka jollekin toiselle olisi ollut melkoinen rikkaus.

Koottuaan omaisuuden olivat toiset miehet lähteneet etelään, Yhdysvaltoihin, luopuen napaseudun julmasta taistelusta. Mutta kun Päivänpaisteelta kysyttiin, milloin hän aikoi lähteä etelään, nauroi hän aina ja sanoi lähtevänsä vasta sitten, kun oli pelannut pelinsä loppuun. Hän lisäsi vielä, että hullu oli se mies, ken luopui pelistä juuri kun oli saanut voittoisat kortit.

Tuhannet uudet tulokkaat, jotka jumaloivat Päivänpaistetta kuin sankaria, väittivät, että hän oli mies, joka ei tietänyt mitä pelko on. Mutta Bettles ja Dan Mac Donald ja muut entisajan miehet pudistivat päätään ja nauroivat mainitessaan sanan *naiset*. Ja he olivat oikeassa. Hän oli aina pelännyt naisia aina siitä lähtien kuin "Kuningatar Anna" Juneausta oli avoimella ja naurettavalla tavalla osoittanut rakkauttaan hänelle, seitsentoistavuotiaalle nuorukaiselle. Tämän takia ei hän milloinkaan ollut tuntenut naisia. Hän oli syntynyt kaivosleirissä, missä naiset ovat harvinaisia ja salaperäisiä; hänellä ei ollut yhtään sisarta, hänen äitinsä oli kuollut hänen pienenä ollessaan, joten hän ei milloinkaan ollut joutunut tekemisiin heidän kanssaan. Tosin oli hän paettuaan "Kuningatar Annan" luota tavannut heitä myöhemmin Yukonissa ja seurustellut heidän kanssaan — uranuurtaja-naisten, jotka olivat miesten jälkiä seuraten kulkeneet solien poikki ensimmäisille kultakaivospaikoille. Mutta yksikään lammas ei ollut milloinkaan kulkenut suden kanssa suuremmalla pelolla ja vavistuksella kuin hän oli kulkenut heidän kanssaan. Hänen miehisestä ylpeydestään johtui, että hän seurusteli heidän kanssaan, mutta hän oli tehnyt sen vain näön vuoksi; naiset olivat hänelle yhä suljettu kirja, ja hänestä oli hauskeempaa pelata yksin tai sitten isossa joukossa.

Ja nyt, kun hänet tunnettiin nimellä "Klondyken kuningas", kun hänellä oli kosolti muitakin kuninkaallisia arvonimiä, kuten "Eldoradon kuningas", "Bonanzan kuningas", "Metsäparoni" ja "Kultalan ruhtinas", puhumattakaan hänen parhaimmasta lisänimestään, joka oli "Taikananjuurten isä", hän pelkäsi naisia enemmän kuin milloinkaan ennen. Innokkaammin kuin konsanaan koettivat he kietoa

hänet pauloihinsa, ja päivä päivältä tulvaili paikkakunnalle uusia naisia. Joko hän istui päivällistä syöden kulta-asiamiehen talossa tai tarjosi heille tanssisalissa juotavaa tai suostui New Yorkin "Sun"-lehden naisreportterin haastateltavaksi, koettivat he kaikki kietoa häntä pauloihinsa.

Oli vain yksi poikkeus, ja se oli tanssijatar Freda, jolle hän oli antanut jauhoja. Tämä oli ainoa nainen, jonka seurassa hän viihtyi, sillä tämä oli ainoa, joka ei koettanut häntä kietoa. Ja kuitenkin oli kohtalo määrännyt, että juuri tämä nainen hänessä herätti entistä ankaramman pelon.

Tämä tapahtui syksyllä 1897. Hän oli paluumatkalla tavalliselta nopealta retkeltään, tarkastamassa Henderson-jokea, joka laskee Yukoniin, oltuaan tällä kertaa aivan Stewartin yläpuolella. Tahni oli tullut yhtäkkiä, ja hänen täytyi kulkea seitsemänkymmentä mailia Yukonia alaspäin kehnossa Peterborough-kanootissa myötävirtaa ajelehtivien jäälohkareitten keskitse. Pysytellen lähellä rantajäätä, joka jo kesti, hän ennätti Klondyken suuhun parhaiksi näkemään, miten yksinäinen mies kiihoittuneena hyppeli rannalla ja osoitti veteen. Samassa hän näki turkkeihin puettujen naisten ruumiin kasvot alaspäin vajoamassa jäälauttojen väliin. Kun kapea kuja avautui jäiden keskelle, oli vain muutaman silmänräpäyksen työ ohjata kanootti paikalle, tarttua naiseen ja vetää hänet varovaisesti kanootin viereen. Nainen oli Freda. Ja kaikki olisi käynyt hyvin, ellei tämä myöhemmin tultuaan tuntoihinsa, olisi katsonut häneen vihasta säihkyvin sinisilmin ja kysynyt: "Miksi teitte sen? Voi, miksi teitte sen?"

Tämä ahdisti hänen mieltään. Seuraavana yönä hän sen sijaan, että olisi heti vaipunut uneen, niinkuin tapansa oli, makasi valveilla ja näki yhä edessään nuo vihasta säihkyvät sinisilmät ja mietti noita sanoja. Ne olivat kuuluneet vilpittömiltä. Moite oli todellinen. Tyttö oli tarkoittanut juuri sitä, mitä oli sanonut. Ja yhä hän aprikoi.

Kun hän ensi kerran sen jälkeen tapasi Fredan, kääntyi tämä vihaisen ja halveksivan näköisenä pois päin. Kuitenkin hän tuli sitten pyytämään Päivänpaisteelta anteeksi ja kertoi jostakin miehestä, jonka takia hän oli menettänyt kaiken elämänhalunsa. Hän puhui suoraan, mutta sekavasti, ja Päivänpaiste sai hänen puheistaan selville vain sen, että tuo tapaus, mikä se sitten lienee ollutkin, oli sattunut jo vuosia takaperin. Niinikään sai hän selville, että Freda oli rakastanut tuota miestä.

Sellaista oli rakkaus. Se toi onnettomuutta mukanaan. Se oli peloittavampi kuin pakkanen tai nälkä. Naiset olivat hyvät olemassa, kauniit ja suloiset nähdä; mutta jos se, mitä sanottiin rakkaudeksi, sai heissä vallan, poltti se heidät luihin saakka ja teki heidät niin sekapäisiksi, ettei milloinkaan saattanut arvata, mihin he seuraavalla hetkellä ryhtyisivät. Tämä Freda oli komea naisolento, uhkea, kaunis ja älykäs; mutta rakkaus oli tullut ja katkeroittanut hänen elämänsä, pakottanut hänet lähtemään Klondykeen ja etsimään väkivaltaista kuolemaa niin innokkaasti, että hän rupesi vihaamaan miestä, joka pelasti hänen henkensä.

Tähän saakka Päivänpaiste oli välttänyt rakkauden kuten oli välttänyt isonrokonkin; mutta se oli yhtä tarttuvaa kuin rokkoja aiheutti vielä pahempia vaurioita. Se sai miehet ja naiset tekemään hirveitä ja mielettömiä tekoja. Se muistutti juoppohulluutta, mutta oli vain pahempi. Jos se saisi valtoihinsa hänet, Päivänpaisteen, hämmäntäisi se hänetkin. Se oli hulluutta, ja päällepäätteeksi tarttuvaa. Puolisen tusinaa miestä oli rakastunut Fredaan. He kaikki halusivat mennä hänen kanssaan naimisiin. Mutta Freda taas oli rakastunut johonkin mieheen toisella puolella maailmaa eikä tahtonut olla missään tekemisissä heidän kanssaan.

Mutta Neito sittenkin herätti hänessä ankarimman pelon. Hänet löydettiin eräänä aamuna kuolleena majastaan. Hän oli ampunut luodin päähänsä eikä ollut jättänyt jälkeensä mitään viestiä eikä selitystä. Siitä puhuttiin paljon. Jotkut tiesivät, että Päivänpaiste oli synnä tähän tapaukseen. Neito oli surmannut itsensä hänen tähtensä. Kaikki tiesivät sen ja lausuiivat sen julki. Sanomalehtien kirjeenvaihtajat kirjoittivat siitä, ja vielä kerran täytyivät Yhdysvaltain sunnuntaisalehtien palstat mieltäkihoittavilla kuvauksilla Päivänpaisteesta, "Klondyken kuninkaasta". Neito oli viettänyt hyvin vaatimatonta elämää, kertoivat kirjeenvaihtajat, ja se oli totta. Hän ei ollut milloinkaan käynyt Dawsonin tanssisalissa. Circle Citystä tultuaan hän oli ensin hankkinut elatuksensa vaatteiden pesulla. Sitten hän oli hankkinut ompelukoneen ja valmistanut miesten parkatakkeja, turkislakkeja ja hirvennahkakäsineitä. Sitten hän oli mennyt virkailijaksi ensimmäiseen Yukonin pankkiin. Tämä ja vielä muutakin tiedettiin, ja kaikki olivat yksimielisiä siitä, että Päivänpaiste oli tahtomattaan syyppä hänen ennenaikaiseen kuolemaansa.

Ja pahinta oli, että Päivänpaiste itsekin tiesi sen olevan totta. Aina oli hän muistava tuon viimeisen yön, jona oli nähnyt hänet. Hän ei silloin ollut ajatellut mitään sen johdosta; mutta kun hän ajatteli kulunutta elämäänsä, muistui hänen mieleensä jokainen pikkupiirre ja tapahtuma. Tämän surullisen tapauksen valossa hän ymmärsi kaiken — Neidon levollisuuden, hänen tyynen varmuutensa. Oli aivan kuin Neito olisi ratkaissut kaikki elämän kiduttavat kysymykset ja vaientanut ne, ja tuo taivaallinen lempeys kaikessa, mitä hän sanoi ja teki, oli ollut miltei äidillistä. Päivänpaiste muisti, miten hän oli katsonut häneen, miten hän oli nauranut, kun hän kertoi erehdyksestä, minkä Mickey Dolan oli tehnyt paaluttaessaan kappaleen Skookumrotkosta. Hänen naurunsa oli ollut iloista, ja kuitenkin oli siitä samalla puuttunut sen entinen voima. Ei niin, että Neito olisi ollut vakava ja alistuvainen. Päinvastoin

oli hän näyttänyt ilmeisen tyytyväiseltä, ihmeen rauhalliselta. Hän oli pettänyt Päivänpaistetta, joka oli todenteolla hölmö. Hän oli tuona yönä ajatellut, että Neidon rakkaus häntä kohtaan oli sammunut, ja tämä ajatus oli tuottanut hänelle mielihyvää ja hän oli kuvitellut heidän vastaista ystävyyttään, jota rakkaus ei enää häiritsisi.

Päivänpaiste muisti, kuinka hän sitten seisoj lakki kädessä ovella ja sanoi hyvää yötä. Hänestä oli silloin tuntunut naurettavalta ja kiusalliselta, että Neito oli kumartunut ja suudellut hänen kättään. Hänestä oli tuntunut, että Neito piti häntä pilkkanaan, mutta nyt hän värisi muistaessaan sen ja tuntiessaan vielä kerran kädellään Neidon huulien kosketuksen. Neito oli sanonut hänelle jäähyväiset, ikuiset jäähyväiset, eikä hän ollut aavistanut sitä. Sillä hetkellä ja koko illan oli tyttö kylmäverisesti ja tarkoin punnittuaan, yhtä varmasti kuin hän, Päivänpaiste tiesi mitä teki, päättänyt kuolla. Jospa hän olisi vain tietänyt sen! Vaikk'ei tuo tarttuva tauti ollutkaan häneen itseensä kajonnut, olisi hän mennyt naimisiin Neidon kanssa, jos olisi vain hiukankaan aavistanut, mitä tällä oli mielessä. Ja kuitenkin hän tiesi, että Neidossa oli tuollaista jäykkäpolvista ylpeyttä, joka ei olisi sallinut hänen suostua avioliittoon, jota tarjottiin säälistä. Hän ei itse asiassa ollutkaan enää pelastettavissa. Rakkaudentauti oli iskenyt häneen kyntensä, ja hän oli alusta alkaen tuomittu sortumaan.

Neidon ainoa pelastumismahdollisuus olisi ollut se, että itäneenkin, Päivänpaisteeseen, olisi sama tauti tarttunut. Mutta se ei ollut tarttunut häneen. Jos hän olisi rakastunut, olisi hän todennäköisimmin rakastunut Fredaan tai johonkin toiseen naiseen. Hän tunsi Dartworthyn, joka oli paaluttanut itselleen kultarikkaan valtauksen Bonanzasta. Kaikki tiesivät, että vanhan Doolittlen tytär Bertha oli mielettömästi rakastunut häneen. Mutta ennen kaikkia muita naisia oli kapteeni Walthstone, suuren Guggenhammerin liikkeen kaivostentuntijan vaimo sytyttänyt hänen rakkautensa ja vastannut siihen. Seurauksena oli kolme mielettömyyttä: Dartworthy myi kaivoksensa kymmenesosaan sen arvosta; naisraukka uhraa kunniansa ja pakenee hänen kanssaan avonaisessa veneessä Yukonia alas; ja kapteeni Walthstone, jonka on vallannut murhan ja hävityksen himo, ajaa heitä takaa toisessa avonaisessa veneessä. Tuo traagillinen kolmikko oli kulkenut alas Yukonia, ohi Forty Milen ja Circlen, ja sen takana oleva erämaa oli ollut murhenäytelmän todistajana. Oli totinen tosi, että rakkaus toi onnettomuutta ja hämmennystä miesten ja naisten elämään, kylvi hävitystä ja kuolemaa ympärilleen, pani ylösalaisin kaikki käsitteet oikeasta ja järkevästä, teki kelpo naisista avioliitonrikkooja tai itsemurhaajia sekä konnia ja murhamiehiä miehistä, jotka aina olivat olleet rehellisiä ja moitteettomia.

Ensi kerran elämässään Päivänpaiste menetti tarmonsaa. Hän tunnusti suoraan itselleen pelkäävänsä pahasti. Naiset olivat hirveitä olentoja, ja rakkaudentautien orasti erittäin vehmaasti heidän läheisyydessään. Ja he olivat niin häikäilemättömiä, niin pelottomia. Heitä ei peloitannut Neidon kohtalo. He koettivat viekoittelevammin kuin milloinkaan kietoa häntä pauloihinsa. Rikkauksittainkin, pelkkänä miehenä, joka juuri oli täyttänyt kolmekymmentä ja oli harvinaisen voimakas, hyvännäköinen ja hyväluontoinen, hän olisi tavallisen naisen silmissä ollut tavoittelemisen arvoinen. Mutta kun hänen luontaisiin avuihinsa liittyi hänen nimensä romanttinen sädekehä ja hänen suunnaton rikkautensa, niin jokainen naimaton nainen katsoi häneen ihastunein silmin, jopa moni naimisissaolevakin. Muut miehet olisivat siinä asemassa menettäneet järkensä; mutta tämän kaiken ainoa vaikutus häneen oli se, että hänen pelkonsa kasvoi. Seurauksena oli, että hän useimmiten vastasi kieltävästi sellaisten talojen kutsuihin, joissa hän saattoi tavata naisia, ja kävi vain poikamiesten luona Moosehornin ravintolassa, jonka yhteydessä ei ollut tanssisalia.

Talvi 1897 toi Dawsoniin kuusituhatta miestä, työt kaivoksissa vilkastuivat, ja solien takaa tuli sanoma, että satatuhatta lisää oli odotettavissa keväällä. Myöhään eräänä lyhyenä iltapäivänä, istuessaan pengermällä French Hillin ja Skookum Hillin välissä, Päivänpaiste näki taas entistä suuremmoisemman tulevaisuudenkuvan. Hänen allaan oli Eldoradon kultarikkain alue, ja Bonanza näkyi mailien laajuisena. Se oli aukea maisema, jossa kaikkialla huomasi hävityksen jälkiä. Mäiltä oli huippuihin saakka puut kaadettu, ja niiden paljailla rinteillä näkyi jälkiä kuopista, joita ei lumivaippakaan saanut peiteteksi. Hänen alapuolellaan oli joka suunnalla ihmisasumuksia. Mutta vähän ihmisiä oli näkyvissä. Savupeite kattoi laaksot ja muutti harmaan päivänvalon synkeäksi hämäräksi. Savu kohosi tuhansista lumessa olevista onkaloista, missä syvällä peruskalliolla, jäätyneessä mudassa ja sorassa miehet ryömivät ja kaapivat ja kaivoivat, ja yhä rakennettiin uusia nuotioita, joilla käytiin pakkasen jäädyttämää maata sulattamaan. Siellä täällä, missä uusia kuiluja ryhdyttiin kaivamaan, loimusivat nuotiotulet punertavina. Miehiä ryömi ulos koloista tai katosi niihin, tai ne nostivat käsivintturilla sulatetun soran maanpinnalle, missä se heti taas jäättyi. Keväthuuhdonnan jälkiä näkyi kaikkialla — huuhdontapatojen paaluja, huuhdontakouruja, isoja vesirattaita — kullankaivaja-armeijan kuormaston tähteitä.

"Tuo kaikki on pelkkää maamyyrän työtä", mutisi Päivänpaiste ääneen.

Hän katseli alastomia mäkiä ja sai selvän kuvan siitä suunnattomasta metsänhaaskauksesta, mikä oli tapahtunut. Täältä ylhäältä katsoen hän selvään näki heidän kuumeisen työnsä suunnattoman järjestyksenpuutteen. Se ei vastannut tarkoitustaan. Jokainen työskenteli itsekseen, ja seurauksena oli sekasorto. Tällä kultarikkaimmallakin kaivosalueella maksoi kahden dollarin kultamäärän kaivattaminen yhden dollarin, ja jokaisen dollarin ohella, minkä he kuumeentapaisilla, suunnittelemattomilla menettelytavoillaan saivat irti maasta, jäi toinen dollari toivottomasti sinne. Vuoden kuluttua olisi työ useimmissa valtauksissa lopetettu, eikä niistä saatu kultamäärä olisi yhtään suurempi kuin kultamäärä, joka oli jäänyt maahan.

Tarvittiin järjestelmällisyyttä, hän päätti; ja hänen nopea mielikuvituksensa näki jo Eldorado-joen suusta lähteisiin ja vuoren huipulta toiselle taitavan johdon käsissä. Höyryllä sulattamistakin, jolla ei vielä oltu kokeiltu, mutta joka oli tuleva käytäntöön, hän piti vain hätävarakeinona. Oli ryhdyttävä puristetulla ilmalla sulattamaan laakson sivuja ja pengermiä ja sitten joen pohjassa käytettävä kultaruoppaajaa, kuten hän oli kuullut Kaliforniassa tehtävän.

Siinä oli vielä oikea mahdollisuus suurtyöhön. Hän olikin juuri ihmetelty, mistä syystä Guggenhammer ja suuret englantilaiset yhtiöt olivat lähettäneet paikalle kallispalkkaiset asiantuntijansa. Tämä oli heidän suunnitelmansa. Tämän vuoksi he olivat tarjoutuneet ostamaan valtauksia, joissa työt jo oli lopetettu, sekä huuhtelumutaa. He antoivat pienten kaivostenomistajain kaivaa valtauksistaan niin paljon kuin saivat irti, sillä miljoonia jäi vielä jäljelle.

Ja katsellessaan savuavaa helvettiä, missä ankara työ oli käynnissä, suunnitteli Päivänpaiste uuden pelinsä pääpiirteet, pelin, jossa Guggenhammer ja nuo muut saivat ottaa hänet huomionsa. Mutta ilon ohella, jonka nämä uudet suunnitelmat tuottivat, hän tunsi väsymystä ja kyllästymistä. Pitkät napaseudulla vietetyt vuodet olivat kuluttaneet häntä, ja ulkomaailma houkutteli hänen uteliaisuuttaan — tuo avara maailma, josta hän oli kuullut muiden miesten kertovan, mutta jonka suhteen hän oli tietämätön kuin lapsi. Sielläkin pelattiin. Siellä oli avarampi pelipöytä, eikä mikään estänyt häntä miljoonineen käymästä sen ääreen ja ottamasta kortteja. Tänä iltapäivänä Skookum Hiilissä hän siis päätti pelata viimeiset parhaat korttinsa Klondykeessa ja lähteä sitten Yhdysvaltoihin.

Se vei kuitenkin aikaa. Hän palkkasi luotettavia asiamiehiä seuraamaan suurten asiantuntijain jälkiä, ja missä nämä olivat alkaneet ostaa, osti hänkin hylättyjä valtauksia. Missä tahansa he tuumivat pilkkahinnasta ostaa kulta-alueen, oli hän ennättänyt heidän tielleen ja hankkinut itselleen valtauksen osia tai viekkaasti heidän valtaustensa joukkoon sijoitettuja valtauksia, jotka tekivät heidän suunnitelmansa mitättömiksi.

"Pelaan avonaista peliä voittaakseni — enkö ole oikeassa?" sanoi hän kerran kiihkeässä neuvottelussa.

Seurauksena oli otteluita, aselepoja, sovitteluita, voittoja ja tappioita. Vuonna 1898 oli Klondykeessa kuusikymmentätuhatta miestä, ja kaikkien heidän omaisuuteensa ja asioihinsa vaikuttivat Päivänpaisteen käymät taistelut. Ja yhä enemmän ja enemmän kasvoi Päivänpaisteen halu suuriin yrityksiin. Olihan hän jo ollut käsikähmässä suuren Guggenhammerin liikkeen kanssa ja voittanut, ylpeästi voittanut. Mutta hänen uhkarohkein yrityksensä oli ehkä kuitenkin Ophir, joka parhaiten vastasi hirvilaitumen nimeä ja jonka huuhtelutoran alhaisen kultamäärän korvasi vain alueen laajuus. Seitsemän valtauksen omistaminen sen keskuksessa saattoi Päivänpaisteen sen valtiaaksi, eivätkä he voineet sopia kauppaehdoista. Guggenhammerin asiantuntijat arvelivat, että yritys kävi yli Päivänpaisteen voimien, ja kun he esittivät hänelle loppuvaatimuksensa, suostui hän siihen ja osti heiltä loput alueesta.

Suunnitelma oli hänen omansa, mutta hän kutsui Yhdysvalloista taitavia insinöörejä panemaan sitä täytäntöön. Rinkabillyn vedenjakajalle kahdeksankymmenen mailin päähän hän rakensi vesisäiliön, ja kahdeksankymmenen mailin pituinen suuri puinen vesijohto kuljetti veden seudun poikki Ophiriin. Vesisäiliön ja -johdon kustannusarvio oli kolme miljoonaa, mutta ne tulivat maksamaan lähes neljä. Hän ei pysähtynyt tähänkään. Hän hankki sähkölaitoksia, ja hänen työmiehensä saivat tehdä työtä kirkkaassa sähkövalossa. Toiset "taikinanjuuret", vanhan ajan miehet, joiden rohkeimmatkin unelmat olivat täyttyneet yli odotuksen, pudistivat synkästi päätään, varoittivat häntä häviöstä ja kielsivät häntä ryhtymästä niin uhkarohkeaan yritykseen. Mutta Päivänpaiste nauroi ja myi jäljellä olevat maapalstansa. Hän myi oikeaan aikaan, kun kultakuume oli kiihkeimmillään. Kun hän ennusti vanhoille ystävilleen Moosehornin ravintolassa, ettei neljän vuoden kuluttua Dawsonissa saisi maapalstoja rahallakaan ja että majoja revittäisiin polttopuiksi, he nauroivat hänelle ja vakuuttivat, että pääsuoni löytyisi jo ennen tätä aikaa. Mutta hän jatkoi aloittamaansa suuntaan ja myi yhtä hyvästä hinnasta sahaansa, kun ei enää tarvinnut hirssiä. Niinikään hän myi hajallaan olevat maapalstansa eri alueilla ja kenenkään varoituksista huolimatta rakensi vesijohtonsa valmiiksi, rakensi ruoppaajansa, tuotti Yhdysvalloista koneita ja ryhtyi heti kaivamaan kultaa Ophirista. Ja hän, joka neljä vuotta takaperin oli

Indian-joelta päin kulkenut vedenjakajan poikki ja vaeltanut hiljaisessa erämaassa, intiaanitapaan itse eläen hirvenlihalla, kuuli nyt käheä-äänisten vihellysten kutsuvan satoja työmiehiä työhön ja näki heidän ahertavan sähkölamppujen valkeassa, häikäisevässä valossa.

Mutta tämän tehtyään hän oli lähtövalmis. Ja kun hän ilmoitti aikovansa myydä Ophirin, kilpaili Guggenhammer englantilaisen yhtiön ja uuden ranskalaisen yhtiön kera siitä, kuka saattoi tarjota enemmän. Guggenhammer tarjosi enemmän, ja hinta oli niin hyvä, että Päivänpaisteelle jäi miljoona puhdasta voittoa. Huhuiltiin, että hänen omaisuutensa nousi kahden-kolmenkymmenen miljoonan paikkeille. Mutta hän yksin tiesi, kuinka suuri se oli, tiesi, että hän viimeisen valtauksen myytyään oli kaiken kaikkiaan vähän päälle yhdentoista miljoonan omistaja.

Hänen lähtöjuhlaansa oli merkkitapaus Yukonin historiassa kuten hänen muutkin tekonsa. Koko Yukon oli hänen vieraanaan, ja Dawson oli juhlan keskipiste. Tänä viimeisenä yönä ei kelvannut kenenkään muun kultahiekka kuin hänen. Juomat eivät olleet kaupan. Joka kapakka oli auki, ja väsyneillä viinureilla oli apuna lisäväkeä eikä juomista ollut puutetta. Muuan mies, joka kieltäytyi nauttimasta hänen vieraanvaraisuuttaan ja tahtoi maksaa puolestaan, sai tusinan miehiä kimppuunsa. Viimeiset uudet tulokkaat nousivat puolustamaan Päivänpaisteen nimeä moista solvausta vastaan. Ja kaiken tämän keskellä liikkui Päivänpaiste intiaanisaappaissaan, hurjapäinen Päivänpaiste, mieli tulvillaan hyväntahtoisuutta ja toveruutta, ulvoen kuin urossusi ja vaatien, että yö tunnustettaisiin hänen omakseen, painaen miesten käsivarsia tarjoilupöytänsä, suorittaen voimannäytteitä. Hänen pronssinkarvaiset kasvonsa punoittivat juomisesta, hänen mustat silmänsä välähtelivät, hänellä oli päällystakki ja villahuopalakki, hänen korvaläpsänsä riippuivat, hänen kalvosimilla varustetut käsineensä heiluivat hartioiden yli ristiin kulkevista hihnoista. Mutta tällä kertaa hän ei pannut koko omaisuuttaan peliin kuten kerran ennen; hän käytteli rahojaan vain mikäli häntä huvitti juottaa muita.

Tämä juhlayö saattoi varjoon kaiken, mitä Dawsonissa oli milloinkaan nähty. Päivänpaiste halusi tehdä sen ikimuistettavaksi ja hän onnistuikin siinä. Suurin osa Dawsonin väkeä joi itsensä juovuksiin tänä yönä. Sää oli syksyinen, ja vaikkei Yukon ollut vielä jäänyt, osoitti lämpömittari kahtakymmentäviittä astetta nollapisteen alapuolella ja laski yhä. Sen vuoksi oli tarpeenvaativaa panna liikkeelle hengenpelastusjoukkueita, jotka kulkivat vahdissa kaduilla ja hakivat lumeen kaatuneita juopuneita miehiä, joille tunnin uni lumessa olisi käynyt turmiolliseksi.

Päivänpaiste, joka mielijohdettaan noudattaakseen oli juottanut sadoittain ja tuhansittain miehiä juovuksiin, pani alkuun hengenpelastustoiminnan. Hän tahtoi, että Dawson tänä yönä juhli, mutta hän ei hurjimmallakaan päällä ollessaan ollut koskaan ajattelematon eikä kevytmielinen ja hän piti huolen siitä, ettei sattunut mitään onnettomuutta. Ja kuten entisaikojenkin öinä antoi hän määräyksen, ettei saanut riidellä eikä tapella, ja lupasi itse rangaista rauhanhäiritsijöitä. Mutta hänen ei tarvinnut ruveta ketään rankaisemaan. Sadat uskolliset opetuslapset pitivät huolen siitä, että riidanrakentajaa kieriteltiin lumessa ja hänet heitettiin vuoteeseen.

Kun suuressa maailmassa mahtavat teollisuuspäälliköt kuolevat, pysähtyvät kaikki pyörät minuutiksi heidän johtamissaan tehtaissa. Mutta Klondyken iloinen suru päällikkönsä lähdön johdosta oli niin suuri, etteivät kahteenkymmeneen tuntiin mitkään pyörät liikkuneet. Suuressa Ophirissakin tuhansine työmiehineen oli työ seisahduksissa. Seuraavana päivänä ei kukaan kyennyt tai saanut mennä työhön.

Seuraavana aamuna, päivän koittaessa, sanoi Dawson jäähyväiset. Tuhatlukuisella joukolla, joka seisoi rannalla, oli käsineet käsissä ja korvalaput oli vedetty tiukasti korville. Oli kolmekymmentä astetta nollapisteen alapuolella, ja Yukonissa ajelehti jäälohkareita. "Seattlen" kannelta huusi Päivänpaiste jäähyväisensä. Kun köydet oli irroitettu ja höyrylaiva eteni rannasta, näkivät lähinnä seisovat Päivänpaisteen silmien kostuvan. Olihan tämä tavallaan hänelle lähtö synnyinmaasta, ankaralta napaseudulta, ainoasta maasta, minkä hän todella oli tuntenut. Hän kiskaisi lakin päästään ja heilutti sitä.

"Hyvästi!" huusi hän. "Hyvästi!"

JÄLKIMMÄINEN OSA

Päivänpaisteen tulo San Franciscoon ei herättänyt lainkaan huomiota. Ei ollut unohdettu vain häntä, vaan vieläpä hänen kerallaan koko Klondykekin. Muut asiat kiinnittivät ihmisten mieliä, ja Alaskan tapahtumat samoin kuin sota Espanjaa vastaan kuuluivat jo menneisyyteen. Paljon oli tapahtunut sen jälkeen. Huomiotaherättäviä tapahtumia sattui joka päivä, eikä sanomalehtien tarvinnut tekemällä tehdä uutisia. Oli kuitenkin tavallaan virkistävää liikkua näin tuntemattomana. Hän oli ollut suurmies pohjan perillä. Nämä uudet olot olivat sikäläisiä paljon suurenmoisemmat. Se näkyi siitäkin, ettei välitetty yhdentoista miljoonan miehestä, vaikkapa hänellä oli sellainen elämäntyö takanaan kuin Päivänpaisteella oli.

Hän asettui asumaan St. Francis-hotelliin. Aloitteleva reportteri haastatteli häntä sivumennen ja antoi hänelle hyviä neuvoja. Päivänpaiste naurahti itsekseen, alkoi tarkata ympäristöään ja opetella hänelle uutta elämää ja asiain järjestystä. Hän oli hyvin kömpelö ja itsetietoinen. Yhdentoista miljoonan omaisuus jäykisti hänen niskaansa luontaisen itseluottamuksen lisäksi. Mikään ei hämmästyttänyt häntä, hän ei ihmetellyt uuden ympäristön loistoa, sivistystä eikä suurpiirteisyyttä. Tämä oli vain toisenlaista erämaata, siinä kaikki. Hänen oli opittava tuntemaan sen tiet, tienmerkit, polut ja hyvät lähdepaikat sekä pahat taipaleet ja vaaralliset virrankurimot. Tavalliseen tapaansa hän pelkäsi naisia. Viimeisten kokemustensa johdosta hän oli vielä niin peloissaan, ettei päästänyt lähelleen noita häikäisevän komeita olentoja, jotka hän miljooniensa vuoksi olisi voinut saada omakseen. He loivat häneen kaihoisia katseita, mutta hän salasi niin hyvin arkuutensa, että liikkui näennäisesti rohkeana heidän parissaan. Eikä vain hänen rikkautensa saattanut häntä heidän silmissään viehättäväksi. Hänessä oli erityisen paljon miehekkyyttä ja hän oli epätavallinen mies. Vielä nuori, vain 36-vuotias, huomattavan kaunispiirteinen, erinomaisen voimakas, elinvoimaa uhkuva. Katukivetykseen tottumattoman erämiehen joustava käynti ja tummat silmät, jotka olivat tottuneet erämaan laajoihin näköaloihin eivätkä vielä olleet väsyneet kuin ahtaissa sokkeloissa liikkuneen kaupunkilaisen, saivat monen naisen uteliaasti ja veikeästi katsahdamaan häneen. Hän näki sen, ymmärsi ja naurahti itsekseen ja katsoi naisia kasvoin samoin kuin oli säikkymättä katsellut muutakin vaaraa, kylmäverisesti, vaikkakin hänen täytyi terästää tahtoaan enemmän kuin nälän, pakkasen ja tulvan uhatessa.

Hän oli tullut Yhdysvaltoihin kamppailukseen miehiä vastaan eikä pitämään peliä naisten kanssa. Miehiä hän ei vielä ollut oppinut tuntemaan. Miehet olivat hänestä velttoruumiisia; mutta hän aavisti heidän olevan liikeasioissa kovia, perin pehmeästä pinnastaan huolimatta. Hänen mielestään heissä oli jotakin kissamaista. Hän tapasi heitä klubeissa ja aprikoi, kuinka todellista heidän osoittamansa ystävyys oli ja kuinka pian he paljastaisivat kyntensä ja repisivät ja raapisivat. "Sepä juuri on pulma", tuumi hän, "mitä he tekevät, kun leikki on lopussa." Hän tunsu syyttä suotta epäilevänsä heitä. "He ovat pirujaan täynnä", oli hänen salainen arvostelunsa; ja muutamat sanat, joita hänen toverinsa silloin tällöin tulivat lausuneiksi, tukivat hänen ajatustaan. Muuten heistä säteili miehekkyyttä ja rehtyyttä. He saattoivat repiä ja raapia taistelussa — mikä olikaan sen luonnollisempaa; mutta hän tunsu kuitenkin, että he repisivät ja raapisivat sääntöjä noudattaen. Tällainen oli hänen heistä saamansa käsitys. Ikävä vain, että heidän joukossaan oli jokin määrä roistoja.

Hän vietti San Franciscossa muutamia kuukausia, joiden kuluessa hän tutki peliä ja sen sääntöjä ja valmistautui ottamaan siihen osaa. Hän otti yksityisopetusta englannin kielessä ja hänen onnistui poistaa puheestaan pahimmat virheellisyydet, vaikka hän mielenkuohon hetkinä olikin taipuvainen käyttämään Klondyken seutujen voimasanoja. Hän oppi syömään ja pukeutumaan ja ylimalkaan käyttäytymään sivistyneiden ihmisten tapaan; mutta kaikesta huolimatta hän pysyi omana itsenään; hän ei ollut liian nöyrä eikä liian varovainen, eikä hän milloinkaan epäröinyt siekailematta rikkoa jotakin sovinnaisuussääntöä, joka oli hänen tiellään, jos kiusaus oli kyllin suuri. Hän ei, kuten useimmat syrjäseuduilta tulleet pohatat, tuntenut kunnioitusta kaikkia sivistyneisyyden epäjumalia kohtaan. Hän oli nähnyt ennenkin jumalankuvia ja tiesi niiden arvon.

Kyllästyneenä olemaan vain katselijana läksi hän Nevadaan, jossa oli löydetty lupaava kultakaivos — "vain hieman jaloitellakseen" kuten hänen sanansa kuuluivat. Hän viipyi Tonopahin arvopaperipörssissä kymmenen päivää, pistäen lopulta taskuunsa sievoisen, puolen miljoonan voiton. Se jälkeen hän huuliaan maiskuttaen palasi San Franciscoon ja St. Francis-hotelliin. Alku ennusti hyvää, ja hänen pelihimonsa kiihtyi.

Ja vielä kerran kirjoittivat sanomalehdet hänestä huomiota herättäviä uutisia. Nimi *Päivänpaiste* painettiin taas lihavilla kirjaimilla. Haastattelijat hyörivät hänen ympärillään. Aikakauslehtien ja sanomalehtien vanhat vuosikerrat tarkastettiin, ja romanttinen ja historiallinen Elam Harnish, "Pohjanperän seikkailija", "Klondyken kuningas" ja "Taikananjuurten isä", pääsi paahdetun leivän ja aamiaisruoan kera miljoonien kotien aamiaispöydälle. Jo ennenkuin hänen omasta mielestään hänen aikansa oli tullutkaan, täytyi hänen käydä leikkiin käsiksi. Rahamiehet ja keinottelijat ja kaikki liike-elämän meren hylt työntyivät hänen yhdentoista miljoonansa kallioita vastaan. Itsepuolustukseksi oli

hänen ollut pakko turvautua julkisiin virastoihin. Hän oli antanut heille tietoja itsestään, ja nyt he jakoivat hänelle kortteja, tahtoipa hän tai ei, ja julistivat hänen olevan pelissä mukana. Hyvä, pelata hän tahtoikin; hän vielä näyttää heille — huolimatta ylpeistä ennustuksista, kuinka hän pian muka törmää karille, ja huolimatta kuvauksista hänen hurjasta ja nyreästä ulkonäöstään ja siitä kömpelöstä ja moukkamaisesta tavasta, millä hän muka tuli peliään hoitamaan.

Hän ryhtyi ensin pikkurytyksiin, "aikansa ratoksi", kuten hän selitti Holdsworthille, ystävälleen Alta-Pacific-klubissa. Päivänpaiste oli klubin jäsen, Holdsworthy oli ehdottanut hänet jäseneksi. Ja hyvä olikin, että Päivänpaiste aluksi hoiti peliään varovaisesti, sillä hän huomasi pian hämmästykseseen, miten paljon huijareita — "Ammattihuijareita", kuten hän heitä nimitti — parveili hänen ympärillään. Hän näki helposti mitä he olivat miehiään, jopa häntä kummastutti, että niin suurelle joukolle riitti saalista, mistä elää. Heidän veijarimaisuutensa ja epäilyttävyytensä oli niin läpinäkyvää, ettei hän käsittänyt, kuinka kukaan antoi heidän puijata itseään.

Ja sitten hän huomasi, että oli eroa huijareilla ja huijareilla. Holdsworthy kohteli häntä enemmän veljenään kuin pelkkänä klubituttavana. Holdsworthy piti hänestä huolta, neuvoi häntä ja esitteli hänet sikäläisen liikemaailman mahtimiehille. Hänen perheensä asui viehättävässä kesäasunnossa lähellä Menlo-puistoa, ja siellä Päivänpaiste vietti muutamia lauantai- ja sunnuntaipäiviä ja näki hienoa ja herttaista kotielämää, jollaisesta hän ei milloinkaan ollut uneksunutkaan. Holdsworthy oli innokas kukkien viljelijä ja miltei hulluuteen saakka innostunut siipikarjan hoitoon, ja nämä intohimot olivat ainaisena ilonlähteenä Päivänpaisteelle, joka laski niistä hyväntahtoista pilaa. Sellainen rakastettava tahdonheikkous todisti miehen terveyttä ja teki hänet Päivänpaisteelle rakkaammaksi. Hän oli Päivänpaisteen mielestä hyväonninen, kyvykäs liikemies vailla suurta kunnianhimoa — mies, joka niin helposti tyytyi pieniin pelipanoksiin, ettei milloinkaan yrittänytkään koettaa onneaan suuressa pelissä.

Kerran hänen käydessään sai Holdsworthy hänet tekemään hyvän kaupan, hyvän pikkukaupan, ostamaan Glen Ellenin tiilitehtaan. Päivänpaiste kuunteli tarkasti toisen selityksiä asemasta. Se oli varsin edullinen kauppa, ja Päivänpaisteen ainoa vastaväite oli, että se oli liian pieni yritys eikä kuulunut hänen alaansa; ja hän ryhtyi siihen vain ystävyystyöstä, kun Holdsworthy oli selittänyt sijoittaneensa hiukan rahoja ja olevansa pakotettu tekemään uhrauksia toisaalla voidakseen kehittää sitä. Päivänpaiste suoritti kauppasumman viisikymmentätuhatta dollaria, ja selitti nauraen jälkeensä: "Tein kyllä tyhmyyden, mutta ei Holdsworthy minua siihen puijannut. Tein sen hänen kyyhkystensä ja marjapensaittensa vuoksi."

Se oli kuitenkin hyvä opetus, sillä hän oppi, että liikemaailmassa oli vähän rehellisyyttä ja ettei tavallinen kestiystäväkään merkinnyt mitään arvottoman tiilitehtaan ja viidenkymmentuhannen dollarin käteisen rinnalla. Mutta hän teki sen johtopäätöksen, että kaikenkarvaiset huijarit olivat pinnalla. Syvällä, arveli hän, oli rehellinen ja vakava liikemaailma. Noiden suurten teollisuusjohtajain ja pohattain kanssa saattoi olla liikeasioissa, päätteli hän. Heidän suurten kauppojensa ja yritystensä luonteesta johtui, että heidän täytyi pelata rehellisesti. Siinä eivät soveltuneet pikkuhuijarien juonet ja vehkeet. Ei ollut kummeksittavaa, että vähäpätöiset miehet paransivat kultakaivoksia haulipyssyllä ja möivät arvottomia tiilitehtaita ystävilleen, mutta suuressa liikemaailmassa eivät sellaiset menettelytavat pitkälle auttaneet. Siellä miehet vaikuttivat maan kehitykseen, perustivat rautateitä, avasivat kaivoksia, tekivät sen suuret luonnolliset tulolähteet hyötyätuottaviksi. Heidän pelinsä täytyi pakostakin olla rehellistä ja vakavaa. "He eivät voi käyttää pelipetturien menettelytapoja", kuului hänen loppupäätelmänsä.

Tästä johtui, että hän päätti jättää Holdsworthin kaltaiset vähäpätöiset miehet omaan oloonsa; ja vaikka hän seurusteli tuttavallisesti heidän kanssaan, ei hän huolinut ketään läheiseksi ystäväkseen. Hän piti siitä huolimatta vähäpätöisistä miehistä, Alta-Pacificin miehistä. Hän ei vain yksinkertaisesti huolinut heistä tovereikseen siinä suuressa pelissä, jota aikoi pelata. Hän ei vielä tietänyt minkälaista tämä suuri peli olikaan. Hän odotti sopivaa tilaisuutta. Ja odottaessaan hän yritteli yhtä ja toista pientä ja piti silmänsä auki suurelle mahdollisuudelle, kun se kerran ilmestyisi.

Ja sitten hän kohtasi John Dowsettin, suuren John Dowsettin. Se tapahtui sattumalta. Sitä ei voinut epäillä. Kuten Päivänpaiste itse tiesi, oli pelkkä sattuma, että hän Los Angelesista lähtiessään poikkesi Santa Catalinan saarelle, sen sijaan että olisi palannut suoraan San Franciscoon niinkuin oli suunnitellut. Siellä hän tapasi John Dowsettin, joka oli jäänyt muutamaksi päiväksi lepäämään kesken kiireellistä matkaansa lännessä. Dowsett oli luonnollisesti kuullut puhuttavan kuuluisasta "Klondyken kuninkaasta" ja hänen huhutuista kolmestakymmenestämiljoonastaan, ja kun he tutustuivat toisiinsa, herätti Päivänpaiste varmaankin hänessä mielenkiintoa. Jo tällöin lienee hänen aivoissaan herännyt muuan ajatus. Mutta hän ei lausunut sitä julki, vaan kypsytti sitä huolellisesti. Hän siis puhui yleisistä asioista ja koetti parhaansa mukaan miellyttää Päivänpaistetta ja voittaa hänen ystävyystensä.

Hän oli ensimmäinen mahtimies, jonka kanssa Päivänpaiste oli seurustellut, ja viimeksimainittu oli hurmaantunut ja ihastunut. Uusi tuttava oli niin ystävällinen ja miellyttävä, niin nerokkaan

alentuvainen, että Päivänpaiste oli vaikea uskoa, että hänellä oli edessään itse John Dowsett, useiden pankkiyhtymien esimies, vakuutuskeinottelija, Standard Oilin johtomiesten liittolainen ja Guggenhammerin liittolainen. Eikä hän tuntunut olevan halukas väittämään perättömäksi mainettaan eikä toimintatapaansa.

Ulkonäöltään hän vastasi sitä kuvaa, minkä Päivänpaiste kuulemansa perustuksella oli hänestä saanut. Hänen kuudestakymmenestä ikävuodestaan ja lumivalkeasta tukastaan huolimatta oli hänen kädenpuristuksensa lujan sydämellinen eikä hänessä näkynyt mitään merkkejä vanhuuden heikkoudesta. Hän käveli reippaasti ja nopeasti, hänen liikkeensä olivat varmoja ja täsmällisiä. Hänen ihonsa oli terveen punakka, ja hänen ohuet, tiukasti yhteen puristetut huulensa osasivat vetäytyä hymyyn, kun hän kuuli jonkun sukkeluuden. Hänellä oli rehelliset, hyvin vaaleat sinisilmät; ne katsoivat kanssaihmiseen ystävällisesti ja suoraan tuuheiden, harmaiden kulmakarvojen alta. Hänen järkensä toimi täsmällisesti ja järjestelmällisesti ja oli Päivänpaisteenkin mielestä pettämätön kuin terässakset. Hän oli mies, joka *tiesi* ja joka ei milloinkaan verhonnut tietoaan tunteen tai mielenliikutuksen narrinkoruihin. Oli ilmeistä, että hän oli oppinut käskemään, ja jokainen sana ja ilme kertoi vallasta. Tähän tuli lisäksi hänen hyvänsuopaisuutensa ja tahdikkautensa, ja Päivänpaiste saattoi helposti havaita ne tuntomerkit, jotka erottivat hänet Holdsworthyn kaltaisista vähäpätöisistä miehistä. Päivänpaiste tunsu hänen elämäntarinansa, vanhan amerikkalaisen suvun, josta hän polveutui, hänen omat sankariryönsä sodassa. Hänen esi-isiään olivat John Dowsett, joka oli tunnetun pankkiiriliikkeen perustaja, vuoden 1812 sodan amiraali Dowsett, vapaussodan kenraali Dowsett ja ensimmäinen Dowsett, jolla oli entisaikaan ollut maita ja orjia Uudessa Englannissa.

"Hän on varmasti rehti mies", sanoi hän myöhemmin eräälle klubituttavalleen Alta-Pacificin tupakkahuoneessa. "Sanonpa teille, Gallon, että hän oli minulle todellinen yllätys. Tiesin, että mahtimiehet ovat sellaisia, mutta minun täytyi nähdä hänet, ennenkuin todella sen tiesin. Hän on niitä, jotka saavat aikaan jotakin. Sen näkee koko hänen olennostaan. Hänen kaltaisiaan on yksi tuhannessa. Hän ei pelkää minkäänlaista peliä, ja saatte olla varma siitä, että hänessä on miestä peliään hoitamaan. Lyönpä vetoa, ettei kuuden miljoonan häviö tai voitto saa häntä silmääkään räpäyttämään."

Gallon puhalsi savun sikaristaan ja katsoi ylistyspuheen päätyttyä uteliaasti kumppaniinsa; mutta Päivänpaisteelta, joka tilasi cocktailin, jäi tämä utelias silmäys huomaamatta.

"Otaksun, että olette jossakin hänen liikeyrityksessään osakkaana", huomautti Gallon.

"Ei sinnepäinkään. — Tämä on ystävyyttä. Aion juuri sanoa, että olen päässyt selville, kuinka nuo mahtimiehet saavat suuria aikaan. Niin, minulla oli hänestä sellainen tunne, että hän tiesi kaiken, ja minä oikein häpesin itseäni."

"Luulen, että voisin antaa hänelle hyviä neuvoja, jos olisi ajettava koiravaljakkoa", huomautti Päivänpaiste mieterikkaan vaitiolon jälkeen. "Ja minä kyllä myönnän, että voisin antaa hänelle yhden ja toisen osviitan pokeripelissä ja kullankaivuussa ja ehkä myös kanootin melomisessa. Ja ehkäpä minulla olisi suuremmat mahdollisuudet perehtyä siihen peliin, jota hän on koko ikänsä pelannut, kuin hänellä olisi perehtyä siihen peliin, jota minä pelasoin pohjan perillä."

2

Vähän sen jälkeen Päivänpaiste läksi New Yorkiin. John Dowsettin kirje oli aiheuttanut matkan — tavallinen pieni koneella kirjoitettu, muutamia rivejä sisältävä kirje. Mutta Päivänpaiste oli vavahtanut sen lukiessaan. Hän muisti, miten hän kerran ennenkin, ollessaan viisitoistavuotias poikanen, oli vavahtanut, kun pelaaja Tom Galsworthy oli neljännen miehen puuttuessa sanonut hänelle: "Tule pelaamaan, poika." Nytkin hän vavahti. Nuo kuivat koneella kirjoitetut lauseet näyttivät hyvin salaperäisiltä. *"Meidän herra Howison tulee hotelliinne teitä tapaamaan. Hän on luotettava. Meitä ei saa nähdä yhdessä. Te ymmärrätte kaikki, kun olemme saaneet puhella."* Päivänpaiste aprikoi näitä sanoja yhä uudelleen. Tässä se oli. Tilaisuus suureen peliin oli tullut, ja näytti siltä, kuin hänet olisi kutsuttu ottamaan siihen osaa. Aivan varmaan, sillä mistään muusta syystä ei mies niin suoraan kehottaisi toista miestä matkustamaan Amerikan mantereeseen poikki.

"Meidän" herra Howisonin toimesta he tapasivat toisensa Hudsonin rannalla komeassa huvilassa. Saamiaan ohjeita noudattaen saapui Päivänpaiste sinne yksityisautolla, joka oli annettu hänen käytettäväkseen. Hän tiesi yhtä vähän kenen auto se oli, kuin hän tiesi kuka omisti talon uudenaikaisine mukavuuksineen. Dowsett oli jo siellä, ja eräs toinen mies, jonka Päivänpaiste tunsu, ennenkuin heidät oli esiteltykään toisilleen. Se oli Nathaniel Letton eikä kukaan muu. Päivänpaiste oli nähnyt hänen kuvansa usean kerran aikakauslehdissä ja sanomalehdissä ja lukenut hänen asemastaan liikemaailmassa ja hänen lahjoituksistaan Daratonan Yliopistolle. Hänkin teki Päivänpaisteeseen

voimaihmissen vaikutuksen, vaikka hän joutui ymmälle, kun ei nähnyt hänessä mitään yhtäläisyyksiä Dowsettin kanssa. Lukuunottamatta rehellisyyttä — rehellisyyttä, joka näytti tunkeutuneen hänen olemuksensa salatuimpiinkin sopukkoihin — oli Nathaniel Letton joka suhteessa erilainen kuin toverinsa. Ollen luonnottoman laiha näytti hän kylmältä liekkimieheltä, jonkunlaiselta salaperäiseltä kemialliselta ihmisliekiltä, jonka jäisen pinnan alla piili tuhansien aurinkojen tulinen kuumuus. Hänen suuret harmaat silmänsä etupäässä synnyttivät tämän vaikutelman ja ne katsoivat kuumeisina päästä, joka kasvojen kapeuden ja ihon aavemaisen kalpeuden takia näytti miltei ruumiin kallolta. Vaikka hän oli vasta viisikymmenvuotias, näytti hän harvoine raudanharmaine hiuksineen usein Dowsettin ikäiseltä. Mutta Nathaniel Lettonilla oli valtaa — Päivänpaiste näki sen selvästi. Hän oli kapeakasvoinen sueetti, joka eli korkeassa, ohennetussa, tyvenessä ilmakehässä — sulanut kiertotähti ylimaailmallisen jääkuoren peittämänä. Ja kuitenkin teki Päivänpaisteeseen valtavimman vaikutuksen miehen pelottava ja kunnioitusta herättävä vilpittömyys. Hänessä ei ollut mitään turhanpäiväistä. Hänet oli nähtävästi tuli puhdistanut. Päivänpaisteella oli tunne, että mehevä kirous olisi ollut kuolettava loukkaus hänen korvissaan, häväistys ja herjaus.

He joivat — toisin sanoen Nathaniel Letton joi kivennäisvettä, jota talossa oleva palvelija tarjosi hiilihappovesikoneesta, Dowsett joi skotlantilaista whiskyä soodan kera ja Päivänpaiste otti cocktailin. Ei kukaan näyttänyt huomaavan, että oli tavatonta juoda martini-cocktailia keskiyöllä, vaikka Päivänpaiste juuri sen vuoksi piti heitä tarkoin silmällä; sillä hän oli jo aikoja sitten oppinut, että martineilla on tarkoin määrätty aikansa ja paikkansa. Mutta hän piti martineista ja ollen luonnollinen mies hän joi mitä kulloinkin halutti. Muut olivat panneet merkille tämän hänen ominaisuutensa, mutta eivät Dowsett ja Letton; ja Päivänpaisteen salainen ajatus oli: "He eivät varmaankaan silmiäänkään röpäyttäisi, jos pyytäisin lasillisen myrkyllistä sublimaattiliuosta."

Leon Guggenhammer tuli huoneeseen heidän parhaillaan juodessa ja pyysi skotlantilaista whiskyä. Päivänpaiste tarkasteli häntä uteliaana. Tässä hän oli mahtavan Guggenhammerin perheen jäsen, nuori tosin, mutta yksi niistä, joiden kanssa hänellä oli ollut monta tuimaa ottelua pohjan perillä. Eikä Leon Guggenhammerkaan jättänyt mainitsematta tuota vanhaa juttua. Hän viisti Päivänpaisteen rohkeutta. — "Tiedättekö, kaikuja Ophirista kuului tänne meille saakka. Ja minun on sanottava, herra Päivänpaiste — anteeksi herra Harnish — että voititte meidät loistavasti siinä jutussa." *Kaikuja!* Päivänpaiste ei voinut olla hätkähtämättä tämän sanan kuullessaan, — *kaikuja* taistelusta, johon hän oli käynyt koko voimallaan ja klondykelaisten miljooniensa voimalla, oli tullut heidänkin korviinsa. Guggenhammerien täytyi varmaan olla upporikkaita, kun niin valtava taistelu oli vain kahakka, josta he suvaitisivat kuulla kaiun. "He varmaankin pelaavat tavattoman suurta peliä täällä", oli hänen loppupäätelmänsä, ja siihen liittyi ylpeyttä sen johdosta, että hänet oli kutsuttu ottamaan osaa juuri tähän suunnattoman suureen peliin. Tällä hetkellä hän katkerasti valitti sitä, ettei huhu ollut totta ja etteivät hänen yksitoista miljoonaansa todellisuudessa olleetkaan kolmekymmentä miljoonaa. No, tässä seikassa hänen täytyi olla suora; hän ilmaisi heille tarkalleen varansa.

Leon Guggenhammer oli nuori ja lihava. Hän ei ollut päiväkään yli kolmenkymmenen ja lukuunottamatta pusseja silmien alla olivat hänen kasvonsa sileät ja rypyttömät kuin poikasen. Hänkin teki rehellisen miehen vaikutuksen. Hänen ihonväriinsä oli raikkaan punakka, hänen puhdas, sileä ihonsa kertoi erinomaisesta terveydestä. Tämän erinomaisen ihon vuoksi täytyi hänen lihavuuttaan ja pyöreää vatsaansa pitää luonnollisena. Hänen ruumiinrakennuksensa oli taipuvainen lihavuuteen, siinä kaikki.

Puhe kääntyi pian liikeasioihin, vaikka Guggenhammer ensin sanoi sanottavansa piakkoin tapahtuvasta kansainvälisestä purjehduskilpailusta ja omasta oivallisesta höyrypurrestaan Electrasta, jonka äskettäin hankitut koneet jo olivat vanhentuneet. Dowsett kertoi suunnitelmasta, ja toiset kaksi autoivat häntä satunnaisilla huomautuksilla. Päivänpaiste kyseli. Olipa ehdotus mikä hyvänsä, hän tahtoi avoimin silmin sen hyväksyä tai hylätä. Ja he täyttivät hänen mielikuvituksensa käytännöllisillä näyillä siitä, mitä heillä oli mielessä.

"Heille ei ikinä pälkähdä päähän, että te olette liittynyt meihin", sanoi Guggenhammer, kun asia oli pääpiirteissään selvitettyjä hänen kauniit juutalaissilmänsä säteilivät innostuksesta. "He luulevat teidän ajavan omia asioitanne oikein merirosvon tapaan."

"Tietysti te, herra Harnish, käsitätte, että meidän liittomme on pidettävä aivan salassa", varoitti Nathaniel Letton vakavasti.

Päivänpaiste nyökäytti päätään.

"Ja luonnollisesti te niinkään käsitätte", jatkoi Letton, "että tulos voi olla vain hyvä. Yritys on laillinen ja oikea ja saattaa vahingoittaa vain pörssipelaajia. Emme koeta saada aikaan tuhoja rahamarkkinoilla. Kuten itsekin näette, on teidän ostamalla saatava hinnat nousemaan. Kunniallinen pääomansijoittaja hyötyy."

"Niin juuri on asia", sanoi Dowsett. "Kuparin tarve kaupassa yhä kasvaa. Ward Valleyn kupari ja kaikki mitä siihen kuuluu — kuten näytin teille, tyydyttää se itse asiassa neljänneksen koko maailman kysynnästä — on suuri yritys, niin suuri, ettemme mekään voi sitä tarkoin arvioida. Valmistuksemme ovat jo suoritettut. Meillä on kyllin pääomaa itsellemme, ja nyt haluamme lisää. Nyt on liian paljon Ward Valleyn osakkeita liikkeellä, haitaksi nykyisille suunnitelmillemme. Siispä me pudotamme kaksi pääskystä samalla kivellä..."

"Ja minä olen se kivi", keskeytti Päivänpaiste hymyillen.

"Juuri niin. Teidän ei ole ainoastaan koetettava saada Ward Valleyn osakkeiden hintoja kohoamaan, vaan teidän on samalla ostettava niitä. Tästä on meille arvaamatonta hyötyä, ja te ja me kaikki saamme osamme voitosta. Ja kuten herra Letton huomautti, on asia laillinen ja oikea. Tämän kuun kahdeksantentoista päivänä on johtokunnan kokous ja osinko korotetaan kaksinkertaiseksi."

"Ja ketkä joutuvat kärsimään!" huusi Leon Guggenhammer kimeästi.

"Keinottelijat", selitti Nathaniel Letton, "pelaajat, Wall Streetin pintavaahto — käsitättehän. Varsinaiset pääomansijoittajat eivät joudu häviölle. Sitäpaitsi oppivat he tuhannennen kerran luottamaan Ward Valleyhin. Ja käyttämällä hyväkseen heidän luottamustaan voimme panna toimeen laajat parannukset, joista olemme teille pääkohdissa tehneet selkoa."

"Tulee liikkumaan kaikenlaisia huhuja kaupungilla", varoitti Dowsett Päivänpaistetta, "mutta älkää pelästykö niitä. Nämä huhut voivat olla meidänkin alkuunpanemiamme. Käsitätte kyllä miten ja miksi. Mutta huhut eivät liikuta teitä. Te olette selvillä asioista. Teidän on vain ostettava, ostettava, ostettava, ostettava ja tehtävä viimeinen kaappauksenne juuri kun johtokunta korottaa osingon kaksinkertaiseksi. Ward Valleyn osakkeet on korotettava niin korkeiksi, ettei kukaan enää tästä lähtien pysty niitä ostamaan."

"Me haluamme", sanoi Letton vuorostaan ottaen puheenvuoron ja vaikeni maistaakseen kivennäisvettään, "me haluamme saada suuren määrän Ward Valleyn osakkeita pois yleisön hallusta. Me voisimme tehdä tämän helposti kiristämällä rahamarkkinoita ja peloittamalla osakkeenomistajia. Ja se kävisi meille siten halvemmaksikin. Mutta me olemme ehdottomasti tilanteen herroja, ja me olemme siksi hyvänsuopaisia, että ostamme Ward Valleyn osakkeita huippuhintoihin. Eipä silti, että mielisimme harjoittaa hyväntekeväisyyttä, mutta me tarvitsemme pääomansijoittajia suurissa parannussuunnitelmissamme. Emmekä suoranaisesti häviäkään näin menetellessämme. Kun johtokunnan päätös tulee tunnetuksi, kohoavat Ward Valleyn osakkeet pilviin. Tämän laillisen liiketoimemme ohessa me samalla aimo tavalla höyhennämme hankintakaupalla keinottelevia. Mutta tämä on vain satunnaista ja tavallaan välttämätöntä. Hankintakaupalla keinottelevat ovat tietysti oikeita pelaajia, ja heille tapahtuu ansion mukaan."

"Ja vielä yksi seikka, herra Harnish", sanoi Guggenhammer. "Jos ostate yli käytettävänä olevien varojenne tai sen summan, minkä uskallatte tähän kauppaan panna, niin kutsukaa viipymättä meitä avuksenne. Muistakaa, että olemme takananne."

"Niin, me olemme takananne", toisti Dowsett.

Nathaniel Letton nyökäytti päätään vahvistukseksi.

"Puhukaamme nyt tuosta kahdeksantentoista päivänä kaksinkertaistuvasta osingosta..." John Dowsett repäisi lehden muistikirjastaan ja korjasi silmälasejaan. "Esitän teille numerot. Tässä te näette..."

Ja sitten hän esitti pitkän ammattitietoisen ja historiallisen selonteon Ward Valleyn tuloista ja osingoista sen perustamispäivästä lähtien.

Koko neuvottelu kesti vain tunnin, jonka kuluessa Päivänpaiste eli korkeimmalla huipulla, minne milloinkaan oli elämässään kiivennyt. Nämä miehet olivat suurpelaajia. He olivat mahtimiehiä. Tosin hän tiesi, etteivät he olleet kaikkein suurimpia. He eivät olleet Morganien ja Harrimanien vertaisia. Mutta he olivat kuitenkin tekemisissä noiden jättiläisten kanssa ja olivat itse pienempiä jättiläisiä. Häntä miellytti heidän käytöksensä häntä kohtaan. He kohtelivat häntä hyväntahtoisesti, mutta ei alentuvasti. He kohtelivat häntä kunnioittavasti kuin vertaistaan, ja se hiveli Päivänpaisteen mieltä, sillä hän tiesi hyvin, että he tiedoissa ja varallisuudessa olivat häntä paljon edellä. "Me saamme hiukan eloa keinottelijajoukkueeseen", sanoi Leon Guggenhammer riemuiten, kun he nousivat lähteäkseen. "Ja te, herra Harnish, olette mies sen tekemään. He luulevat varmasti, että te ajatte omia asioitanne, ja heidän aseensa ovat teroitettut teidänlaisenne vasta-alkajan varalle."

"He tulevat varmaan erehtymään", vahvisti Letton, ja hänen harmaat silmänsä katselivat ison kaulahuivin poimuista, joka peitti hänen kaulansa korviin saakka. "Heidän ajatuksensa kulkevat vanhoja

uraaan. Joku odottamaton seikka tekee tyhjäksi heidän kaavamaiset laskelmansa joku uusi yhdistelmä, joku outo tekijä, joku uusi muunnos. Ja te, herra Harnish, olette heille kaikkea tätä. Ja toistan vielä, he ovat pelaajia ja ansaitsevat kohtalonsa. He häiritsevät ja painostavat jokaista laillista yritystä. Teillä ei ole käsitystäkään siitä, mitä häiriötä he tekevät meikäläisille vähän väliä pelitempuillaan tekemällä tyhjiksi terveimmätkin suunnitelmat, saattamalla häviöön vakavaraisimmatkin laitokset."

Dowsett ja nuori Guggenhammer nousivat toiseen autoon, Letton yksinään toiseen. Päivänpaisteeseen, jonka ajatukset vielä askaroivat kuluneen tunnin tapahtumissa, lähtöhetki teki syvän vaikutuksen. Nuo kolme konetta seisoivat kuin loihditut öiset hirviöt hiekoitetulla pihalla pimeän ajoportin alla. Yö oli pimeä, ja autojen valonheittäjät leikkasivat pimeyttä yhtä terävästi kuin veitset leikkaavat kovaa puuta. Kuuliainen palvelija — koneellisesti toimiva haltija talossa, joka ei ollut kenenkään noista kolmesta miehestä — seisoi vakavana kuin kuvapatsas autettuaan heidät vaunuihin. Turkispukuiset ajajat hämmöttivät epäselvinä, valtavina hahmoina istuimiltaan. Toinen toisensa perästä kiitivät voimavaunut kuin ratsastajan kannustamat juoksijat pimeyteen, kääntyivät ajotielle ja hävisivät yöhön.

Päivänpaisteen auto kulki viimeisenä, ja kurkistaessaan ulos hän näki vilahdukselta valaisemattoman talon, joka pimeydessä näytti vuoren suuruiselta. Kenen se oli? aprikoi hän. Kuinka he juuri sitä käyttivät salaiseen neuvotteluunsa? Puhuisiko palvelija? Entä ajajat? Olivatko hekin luotettavia miehiä kuten "meidän" herra Howison? Salaperäisyyttä? Asian menestys riippui siitä. Ja käsi kädessä salaperäisyyden kanssa kulki voima. Hän nojasi taaksepäin ja imi savukettaan. Suuria yrityksiä oli tekeillä. Kortit oli jaettu varkain, ja hänkin otti osaa suureen peliin. Hänen mieleensä muistuivat entiset pokeripelit Jack Kearnsin kanssa, ja hän nauroi ääneen. Hän oli pelannut tuhansista, mutta nyt hän palasi miljoonista. Häntä hytkäytti, kun hän kuvitteli noiden miesten tappiota kahdeksantenatoista päivänä, jolloin johtokunta päätti jakaa kaksinkertaisen osingon — noiden miesten, jotka olivat teroittaneet aseitaan nolatakseen hänet — hänet, Päivänpaisteen.

3

Hänen palatessaan hotelliinsa olivat reporterit odottamassa haastattelakseen häntä, vaikka kello oli jo lähes kaksi aamulla. Seuraavana aamuna oli niitä vielä enemmän. New York otti hänet vastaan paperitorven toivotuksin. Vielä kerran esiintyi hänen kuvansa sanomalehtien palstoilla. Klondyken kuningas, Napaseudun sankari, Pohjanperän kolmenkymmenen miljoonan pohatta oli tullut New Yorkiin. Mitä varten hän oli tullut? Nolatakseen New Yorkin asukkaat, kuten oli nolannut tonopahilaiset Nevadassa. Wall Streetin oli paras pitää varansa, sillä Klondyken hurjimus oli juuri tullut kaupunkiin. Tai ehkäpä Wall Street nolaisi hänet. Wall Street oli nolannut monta hurjaa miestä, se oli tuleva tämän Päivänpaisteenkin kohtaloksi. Päivänpaiste nauroi itsekseen ja antoi haastatteluissa epäselviä vastauksia. Se hyödytti peliä, ja hän nauroi taas ajatellessaan, että Wall Street saisi paljon tekemistä, ennenkuin se oli saanut hänet nolatuksi.

He olivat varmat siitä, että hän ryhtyisi peliin, ja kun Ward Valleyn osakkeita alettiin ostaa, oltiin pian yksimielisiä siitä, että hän oli takana. Liikemaailman lörpöttelijät supattelivat. Hän ahdisti vielä kerran Guggenhammeria. Tarina Ophirista kerrottiin vielä kerran siinä määrin liioiteltuna, että Päivänpaiste tuskin tunsu sitä. Hiljaa, se kaikki vain hyödytti hänen tehtävänsä. Pörssipelaajat olivat selvästi petetyt. Joka päivä hän lisäsi ostotarjouksiaan, ja niin innokkaita olivat myyjät, että Ward Valleyn osakkeet nousivat, vaikka hitaasti. "Tämä on varmaan jännittävämpää kuin pokeripeli", kuiskasi Päivänpaiste iloisesti itsekseen huomattaessaan aikaansaamansa hämmingin: Sanomalehdet esittivät lukemattomia arveluita ja otaksumia, ja Päivänpaistetta ahdisti alati reporterilauma. Hänen haastattelunsa olivat mestarillisia. Huomatessaan, miten sanomalehtiä huvittivat hänen klondykelaiset sanasutkauksensa ja kielivirheensä, hän vielä liioitteli näitä puhetapansa ominaisuuksia, käytti lauseparsia, joita oli kuullut muiden vanhojen "taikinajuurten" käyttävän, ja keksi itse silloin tällöin uusia.

Viikko ennen torstaita, kahdeksattatoista päivää, oli hänelle hyvin jännittävä. Hän ei ainoastaan pelannut kiihkeämmin kuin milloinkaan ennen elämässään, vaan hän pelasi maailman suurimmalla pelipöydällä ja niin suurilla panoksilla, että karastuneinkin pelaaja joutui pakosta ymmälle. Siitä huolimatta, että osakkeita rajattomasti myytiin, kohosivat Ward Valleyn osakkeet kohoamistaan, ja kun torstai lähestyi, oli asema kireä. Jotakin oli tekeillä. Kuinka paljon tuo klondykelainen pelaaja aikoi ostaa Ward Valleyn osakkeita? Kuinka paljon hän *saattoi* ostaa? Mitä teki Ward Valleyn johtokunta koko tämän ajan? Päivänpaisteen mielestä eivät heidän haastattelunsa merkinneet mitään, ne olivat huvittavan tyyniä haastatteluja. Leon Guggenhammer uskalsi ilmaista ajatuksen, että tämä Pohjanperän Kroisos mahdollisesti oli erehtynyt. Mutta eipä silti, että he olisivat olleet huolissaan, selitti John Dowsett. Eivät he tehneet vastaväitteitäkään. Vaikk'eivät tienneetkään hänen aikeistaan, olivat he yhdestä seikasta aivan varmat, nimittäin siitä, että hän koetti saada Ward Valleyn osakkeita

kohoamaan. Eivätkä he käsittäneet tätä. Vähätpä siitä, miten kävi hänen ja hänen pörssikauppojensa, Ward Valleyn osakkeet olivat varmat ja pysyivät varmoina, lujina kuin Gibraltarin kallio. Ei, heillä ei ollut Ward Valleyn osakkeita myydä. Tämä keinotekoinen pula rahamarkkinoilla meni pian ohitse, eikä Ward Valleyn tarvinnut muuttaa kantaansa jonkun mielettömän arvopaperihämmennyksen takia. "Se on pelkkää uhkapeliä alusta loppuun", sanoi Nathaniel Letton, "ja me kieltäydymme ryhtymästä mihinkään toimenpiteisiin sen johdosta ja ottamasta sitä missään muodossa huomioon".

Tämän ajan kuluessa oli Päivänpaisteella ollut muutama salainen kohtaaminen keinottelutoveriensa kanssa — hän oli kerran neuvotellut Leon Guggenhammerin kanssa, kerran John Dowsettin ja kerran herra Howisonin kanssa. Mutta lukuunottamatta onnitteluja ei niistä ollut mitään todellista tulosta, sillä, kuten hänelle vakuutettiin, kaikki kävi tyydyttävästi.

Mutta tiistaiamuna tuli Päivänpaisteen korville huhu, joka oli omiaan saamaan hänet pois tasapainosta. Se oli niinkään julkaistuna Wall Street Journalissa, joka oli saanut sen tietää varmalta taholta. Huhu kertoi, että kun Ward Valleyn johtokunta torstaina kokoontuu, niin päätetään tavanomukaisen osingon määräämisen asemasta ryhtyä verottamaan osakkaita lisämaksulla. Se oli ensimmäinen Päivänpaistetta kohdannut este. Samalla hänestä tuntui, että jos se oli totta, oli hän menettänyt miestä. Niinkään hän huomasi, että oli suunnattomiin yrityksiinsä käyttänyt yksinomaan omia rahojaan. Dowsett, Guggenhammer ja Letton eivät olleet panneet alttiiksi mitään. Se oli tosin lyhytaikainen säikähdyks, mutta kyllin kiihkeä muistutukseksi hänelle Holdsworthya ja tiilitehdasta ja saadakseen hänet peruuttamaan kaikki ostomääräykset hyökätessään puhelimeen.

"Siinä ei ole perää — pelkkä huhu", kuuluivat Leon Guggenhammerin kurkkuaanella lausutut sanat puhelimesta. "Kuten tiedätte", sanoi Nathaniel Letton, "kuulun minäkin johtokuntaan ja tietäisin varmasti, jos joku semmoinen päätös olisi tekeillä." Ja John Dowsett: "Varoitinhan jo teitä sellaisista huhuista. Siinä ei ole rahtuakaan perää — ei rahtuakaan. Vakuutan sen teille kunniani kautta."

Kovasti häveten hetkellistä mielenmalttinsa menettämistä Päivänpaiste palasi tehtävänsä. Keskeytys osakkeiden ostossa oli muuttanut arvopaperipörssin hulluinhuoneeksi, ja pitkin linjaa aikaansaivat "karhut", laskusuunnan keinottelijat, hävitystä. Ward Valleyn osakkeet, jotka olivat kohonneet korkeimmalle, joutuivat ankarimman hyökkäyksen esineiksi ja olivat jo alkaneet horjua. Päivänpaiste lisäsi tyynesti ostotarjouksensa kaksinkertaisiksi. Ja tiistaina, keskiviikkona ja torstaiamuna hän yhä osti, ja Ward Valley kohosi voitokkaana korkeammalle. He yhä myivät ja hän osti yhä, monin verroin enemmän kuin hänen olisi kannattanutkaan, jos hänen todella olisi tarvinnut lunastaa kaikki ostamansa osakkeet. Mitäpä siitä? Tänäpä päätetään jaettavaksi kaksinkertainen osinko, vakuutti hän itselleen. Vain keinottelijat joutuvat pulaan. He saavat sopia ehdoista hänen kanssaan.

Ja sitten iski salama. Huhu, joka oli kertonut, että Ward Valleyn johtokunta päättäisi verottaa osakkaitaan, osoittautui todeksi. Päivänpaisteen kädet puristuivat nyrkkiin. Hän hankki varmuuden tiedon todenperäisyydestä ja lakkasi pelistä. Eivät ainoastaan Ward Valleyn osakkeet, vaan kaikki arvopaperit alenivat voitokkaiden "karhujen" toimesta. Päivänpaiste ei enää viitsinyt ottaa selvää, alenivatko Ward Valleyn osakkeet yhä vai pysyivätkö paikallaan. Vaikka Wall Street oli mielettömänä, ei Päivänpaiste ollut huumaantunut eikä ällistynyt. Hän väistyi taistelutantereelta harkitukseen asemaa. Lyhyen neuvottelun jälkeen välittäjänsä kanssa hän läksi hotelliinsa ostaen matkalla iltalehtiä ja silmäili niiden otsakkeita. *Päivänpaiste menettänyt kaikki rahansa*, luki hän; *Päivänpaiste saanut rötkkiinsä; epäonnistunut yritys hankkia helpolla rahaa*. Kun hän ennätti hotelliinsa, kerrottiin myöhemmässä painoksessa, että muuan nuori mies, joka oli noudattanut Päivänpaisteen esimerkkiä, oli tehnyt itsemurhan. *"Miksi, piru vieköön, hän meni tappamaan itsensä?"* mutisi Päivänpaiste. Hän meni huoneisiinsa, tilasi martini-cocktailin, riisui kenkensä ja istuutui miettimään. Puolen tunnin kuluttua hän nousi juomaan, ja kun hän tunsu alkoholin lämmittäen virtaavan ruumiissaan, väentyivät hänen kasvonsa lihakset kylmään, jäykkään, todelliseen irvistykseen. Hän nauro i itselleen.

"Puijattu!"

Sitten irvistys katosi hänen kasvoiltaan, ja ne muuttuivat kalpeiksi ja vakaviksi. Lukuunottamatta osuuksiaan muutamia Lännen yrityksiin (joiden takia hän vielä sai maksaa suuria lisämaksuja) oli hän häviöön joutunut mies. Mutta kovemman kolauksen oli saanut hänen ylpeytensä. Hän oli ollut niin lyhytnäköinen. He olivat kynineet hänet putipuhaaksi, eikä hänellä ollut mitään, jolla olisi sen todistanut. Typerinkin moukka olisi vaatinut todistuskappaleita, mutta hän oli tyytynyt gentlemannin vakuutukseen ja päällepäätteeksi vielä suulliseen. *Gentlemannin vakuutus!* Hän myhähti sille. Hänen korvissaan soivat Dowsettin sanat puhelimesta: *"Kunniani kautta."* He olivat varkaita ja huijareita, eivät ollenkaan sen parempia, ja he olivat antaneet hänelle aimo iskun. Sanomalehdet olivat olleet oikeassa. Hän oli tullut New Yorkiin joutuakseen puijatuksi, ja herrat Dowsett, Letton ja Guggenhammer olivat sen tehneet. Hän oli pieni kala, ja he olivat leikkineet hänen kanssaan kymmenen päivää — kyllin kauan riistääkseen häneltä hänen kymmenen miljoonaansa. Tietysti he olivat koko ajan myyneet osakkeitaan hänelle ja ostivat nyt Ward Valleyn osakkeita takaisin polkuhinnasta, ennenkuin rahamarkkinat

tasaantuivat. Oli luultavinta, että Nathaniel Letton käytti voitto-osuutensa uuden talon rakennuttamiseen yliopistolle. Leon Guggenhammer hankkisi uudet koneet huvipurteensa tai kokonaisen huvipursilaivaston. Mutta hän ei keksinyt, mitä pirullinen Dowsett tekisi saaliillaan — todennäköisintä oli, että hän perustaisi uusia pankkirenkaita.

Ja Päivänpaiste istui ja tyhjensi cocktaileja ja muisteli elämäänsä Alaskassa ja eli uudelleen nuo julmat vuodet, jolloin hän oli taistellut yhdentoista miljoonansa puolesta. Hetkeksi valtasi hänet murhanhimo, ja hurjia ajatuksia ja keskeneräisiä aikeita surmata pettäjänsä liikkui hänen mielessään. Se olisi tuon nuoren miehen pitänyt tehdä sen sijaan, että oli tappanut itsensä. Hänen olisi pitänyt ampua. Päivänpaiste avasi käsilaukkunsa ja otti esille automaattisen pistoolinsa — se oli iso Colt 44. Hän veti sen vireeseen ja tyhjensi sen patruunasäiliön. Sieltä vierähti yksitellen kahdeksan patruunaa. Hän täytti säiliön jälleen, työnsi sinne sitten vielä lisäpatruunan. Hän veti pistoolin vireeseen ja painoi varmistimen paikoilleen. Sitten hän pisti aseensa taskuunsa ja tilasi uuden martinin ja joi sen.

Hän ajatteli tiukasti tunnin ajan, mutta hän ei enää irvistellyt. Hänen kasvohinsa ilmaantui ryppyjä, ja nämä rypyt kertoivat työstä pohjan perillä, pakkasesta, kaikesta siitä, mitä hän oli suorittanut ja kestänyt — pitkistä, loputtomista viikoista taipaleella, Point Barrowin kalpeista lumiaavikoista, Yukonin ruskivista jäälohkareista, kamppailusta ihmisten ja eläinten kera, nälän vaikeista päivistä, pitkistä kuukausista Koyokukin varrella sääskien ahdistellessa, raatamisesta kuokka ja lapio kädessä, raskaiden taakkojen kantamisesta ja kahdestakymmenestä vaivan, hien ja ponnistusten pitkistä vuodesta.

Kello kymmeneltä hän nousi ja tutki tarkoin kaupungin karttaa. Sitten hän pani kengät jalkoihinsa, otti ajurin ja läksi yön selkään. Kaksi kertaa hän muutti ajuria ja meni lopulta erään salapoliisitoimiston yökonttoriin. Hän valvoi itse asian suoritusta, maksoi runsaasti etukäteen, valikoi kuusi miestä, jotka tarvitsi, ja antoi heille ohjeet. Milloinkaan eivät nämä olleet saaneet niin hyvää palkkiota niin yksinkertaisesta tehtävästä, sillä toimiston palkan lisäksi hän antoi jokaiselle viisisataa dollaria ja lupasi antaa vielä saman verran, jos he onnistuisivat tehtävässään. Hän oli varma siitä, että hänen kolme salaista yhtiökumppaniaan kohtaisivat toisensa seuraavana päivänä, ellei jo ennemmin. Hän oli pannut kaksi salapoliisia pitämään kutakin heitä silmällä. Hän halusi tietää vain paikan ja ajan.

"Älkää antako minkään estää itseänne, pojat", kuului hänen viimeinen ohjeensa. "Minun täytyy saada tämä tieto. Vastaa kaikesta mitä ikinä teettekin, mitä ikinä tapahtuneekin."

Hotelliinsa palatessaan hän kaksi kertaa vaihtoi ajuria, kuten ennenkin, meni huoneeseensa, joi vielä yhden cocktailin, paneutui levolle ja nukkui. Aamulla hän puukeutui ja ajeli partansa, käski lähettämään aamiaisen ja sanomalehdet huoneeseensa ja odotti. Mutta hän ei juonut mitään. Kello yhdeksältä alkoi puhelin soida ja tiedonantoja tulla. Nathaniel Letton oli lähtenyt junassa Tarrytowniin. John Dowsett oli tulossa maanalaisella rautatiellä. Leon Guggenhammer ei vielä ollut lähtenyt liikkeelle. Ja kaupungin kartta edessään seurasi Päivänpaiste täten noiden kolmen miehen liikkeitä, heidän lähtiessään kohtaamaan toisiaan. Nathaniel Letton oli konttorissaan Mutual-Solanderin talossa. Ensimmäinen saapui Guggenhammer. Dowsett viipyi vielä omassa konttorissaan. Mutta kello yhdeltätoista tuli sana, että hänkin oli saapunut, ja muutamia minuutteja myöhemmin kiiruhti Päivänpaiste vuokra-autolla Mutual-Solanderin taloa kohti.

4

Nathaniel Letton puhui juuri kun ovi avautui; hän vaikenä ja kahden toverinsa kera tuijotti huoneeseen astuvaan Päivänpaisteeseen kyeten hyvin peittämään ällistyksensä. Kenties tietämättään liioitteli Päivänpaiste käynnissään erämaakävijän vapaita, heiluvia liikkeitä. Näytti todella siltä, kuin hän olisi tuntenut polun jalkainsa alla.

"Hyvää päivää, herrat, hyvää päivää", sanoi hän, olematta huomaavinaan sitä luonnotonta tyyneyttä, millä he ottivat hänet vastaan. Hän tervehti heitä vuorotellen kädestä, kulkien toisen luota toisen luo ja puristaen heidän käsiään niin sydämellisesti, ettei Nathaniel Letton voinut olla irvistämättä. Päivänpaiste heittäytyi jyrkävään nojatuoliin ja oikoi laiskasti jäseniään, ikäänkuin olisi ollut väsyksissä. Nahkaisen laukun, jonka hän oli tuonut mukanaan huoneeseen, hän laski huolettomasti viereensä lattialle.

"Kyllä jukoliste nyt olen ollut leikissä", alkoi hän huoaten puhua, nyt ollenkaan välttämättä kotiseutunsa murteellisuuksia. "Olemme pulskasti nolanneet heidät. Enkä minä oivaltanut pelin hienouksia, ennenkuin se oli jo lopussa. Isku heitti kerrassa tantereeseen. Ja heidän surmaniskunsa oli todella hämmästyttävä."

He rauhoittuivat kuunnellessaan hänen lännen murteella verkkaan ja hyvänsävyisesti lausuilevan.

Hän ei siis lopulta ollutkaan niin pelottava. Huolimatta siitä, että hän oli tunkeutunut huoneeseen vastoin Lettonin konttoriväelleen antamia määräyksiä, ei näyttänyt siitä, että Päivänpaiste rupeaisi rettelöimään ja raakuuksia syyttämään. "Noh, eikö teillä ole mitään sanottavaa yhtiötoverillenne?" kysyi Päivänpaiste hyväntuulisesti. "Vai onko hänen loistava häviönsä häikäissyt teidät kokonaan?"

Letton rykäisi käheästi. Dowsett istui tyynenä ja odotti. Leon Guggenhammer sai sanotuksi:

"Olette kuin kuolleista noussut Kain."

Päivänpaisteen mustat silmät välähtivät iloisesti.

"Todellako!" sanoi hän riemuiten. "Emmekö pitäneet heitä pilkkanamme? Olin vallan ällistynyt. En olisi luullut teitä niin lyhytnäköisiksi."

"Ja nyt", jatkoi hän antamatta vaitiolon käydä kiusalliseksi, "on meidän paras tehdä tili. Aion tänään iltapäivällä lähteä Länteen." Hän tarttui laukkuunsa, avasi sen ja penkoi sitä molemmin käsin. "Mutta älkää unohtako, toverit, että kuiskaatte korvaani sanasen, kun ensi kerran haluatte lähettää minut Wall Streetin mylläkkään. Siitä on minulle hyötyä."

Hän otti laukusta kaksi suurta kasaa papereita, maksumääräyslomakkeita ja välittäjiä kuitteja. Nämä hän asetti läjään isolle pöydälle ja kaivoi sitten vielä esiin muutamia papereita, jotka lisäsi läjään. Hän katsoi paperilappua, jonka oli ottanut takkinsa taskusta, ja luki ääneen:

"Kymmenen miljoonaa kaksikymmentäseitsemäntuhatta neljäkymmentäyksi dollaria ja kuusikymmentäkahdeksan senttiä on minulla ollut kuluja. Tietysti lasketaan tämä voitosta, ennenkuin rupeamme laskemaan osuutta saaliista. Mitkä ovat teidän numeronne?"

Nuo kolme miestä katsoivat hämmästyneinä toinen toistaan. Tuo mies oli suurempi narri kuin he olivat luulleetkaan, tai sitten hän pelasi peliä, josta heillä ei ollut aavistusta.

Nathaniel Letton kostutti huuliaan ja loihe lausumaan:

"Kestää muutaman tunnin, ennenkuin tili on tehty, herra Harnish. Herra Howison laskee sitä juuri. Otaksun, että syömme yhdessä välipalaa ja juttelemme siitä. Panen konttoristit kiireellä työhön, jotta hyvissä ajoin ennätätte junaanne."

Dowsett ja Guggenhammer ilmaisivat miltei silminnähävästi tuntemansa huojennuksen. Asema alkoi selvitä. Oli hermoillekäypää oleskella samassa huoneessa kuin tämä jäntevälihaksinen, intiaanin kaltainen mies, jonka rahat he olivat ryövänneet. He muistelivat kauhulla monia tarinoita hänen väkevyystään ja häikäilemättömyydestään. Jos Letton vain voisi karkoittaa hänet siksi kauas, että he pääsisivät pakenemaan konttorin oven ulkopuolelle, poliisin suojeleman maailman turviin, olisi kaikki hyvin; ja näytti aivan siltä, kuin Päivänpaiste olisikin aikonut lähteä.

"Hauska kuulla", sanoi hän. "En tahtoisi myöhästyä junasta, ja olen tuntenut itseni ylpeäksi saadessani olla liikeasioissa teidän kanssanne, hyvät herrat. Tajuan sen täydellisesti, vaikk'en kykene tunteitani ilmaisemaan. Mutta olen kovin utelias ja tahtoisin hirveän mielelläni tietää, paljonko arvellette meidän voittaneen. Voitteko suunnilleen arvioida sitä?"

Nathaniel Letton ei katsonut vedoten ystäviinsä, mutta lyhyen vaitiolon kestäessä nämä tunsivat, että hän vetosi heihin. Dowsett, joka oli karskimpaa ainetta kuin nuo toiset, alkoi aavistaa, että klondykelaisella oli jotakin mielessä. Mutta toiset kaksi antoivat hänen lapsellisen viattomuutensa yhä pettää itseään.

"Se on kovin vaikeata", alkoi Leon Guggenhammer, "Ward Valleyyn osakkeiden kurssi on vaihdellut, joten..."

"Joten edeltäkäsini on mahdotonta tehdä mitään arvioita", täydensi Letton.

"No sinnepäin vain", neuvoi Päivänpaiste ystävällisesti. "Miljoona sinne tai tänne ei paljon merkitse. Täsmälliset numerot saamme sitten myöhemmin. Mutta olen nyt niin utelias. Miksi ette sano?"

"Miksi leikkiä kauemmin tyhjiä sanoilla?" kysyi Dowsett äkkiä ja kylmästi. "Tehkäämme nyt heti asiat selviksi. Herra Harnishilla on väärä käsitys asioista, ja häntä täytyy neuvoa. Tässä liikeyrityksessä..." Mutta Päivänpaiste keskeytti hänet. Hän oli pelannut siksi paljon pokeria, etteivät sielulliset tekijät olleet jääneet häneltä huomaamatta, ja hän ehätti ennen Dowsettia suorittaakseen pelin paljastuksen omalla tavallaan.

"Liikeyrityksestä puhuttaessa", hän sanoi, "muistuu mieleeni muuan pokeripeli, jonka näin kerran Renossa, Nevadassa. Se ei ollut oikein rehellistä peliä. Kaikki, jotka olivat siinä mukana, olivat väärinpelaajia. Mutta siellä oli muuan uusi tulokas — härkäpojiksi niitä siellä sanottiin. Hän seiso jakajan takana ja näki, että tämä jakoi itselleen neljä ässää korttipakan pohjasta. Härkäpoika säikähtyi. Hän hiipi jakajaa vastapäätä istuvan pelaajan luo. 'Kuulkaahan', kuiskasi hän, 'näin jakajan antavan itselleen neljä ässää'. 'No, entäpä sitten?' sanoi pelaaja. — 'Luulin, että minun olisi se kerrottava teille', sanoi Härkäpoika. 'Hän antoi itselleen neljä ässää.' 'Kuulkaahan, herraseni', sanoi pelaaja, 'teidän on paras suoria täältä tiehenne. Te ette ymmärrä peliä ollenkaan. Nythän on *hänen* vuoronsa jakaa.'"

Nauru, joka tervehti hänen juttuaan, oli väkinäistä, mutta Päivänpaiste ei näyttänyt sitä huomaavan.

"Otaksun, että jutullanne on jokin tarkoitus", sanoi Dowsett painokkaasti.

Päivänpaiste katsoi häneen viattomasti eikä vastannut. Hän kääntyi hilpeästi Nathaniel Lettonin puoleen.

"Sanokaa pois", sanoi hän. "Sanokaa, paljonko suunnilleen voitamme. Kuten jo äsken sanoin, ei miljoona sinne tai tänne vaikuta asiaan, kun voitto on niin suuri."

Mutta tällä kertaa oli Letton rohkaistunut Dowsettin ottamasta asenteesta, ja hänen vastauksensa oli suora ja täsmällinen.

"Pelkään, että olette käsittänyt väärin, herra Harnish. Teille ei tule mitään voitto-osuutta. Pyydän, älkää nyt kiihtykö. Minun tarvitsee vain painaa tätä nappulaa..."

Puhumattakaan siitä, että Päivänpaiste olisi kiihtynyt, hän näytti kaikesta päättäneen vallan hölmistyneeltä. Hän haki hajamielisenä liivintaskustaan tulitikun, sytytti sen ja huomasi, ettei hänellä ollut savukkeita. Nuo kolme miestä seurasivat jännittyneinä hänen liikkeitään. Nyt kun se oli sanottu, he tiesivät, että heillä oli edessään kiusalliset hetket.

"Ettekö sanoisi sitä vielä kerran?" sanoi Päivänpaiste. "Minusta tuntuu, etten käsittänyt aivan oikein. Te sanoitte...?"

Hän näytti tuskallisessa jännityksessä odottavan Nathaniel Lettonin sanoja.

"Sanoin, että olette käsittänyt väärin, herra Harnish, siinä kaikki. Olette harjoittanut pörssipeliä ja kärsinyt suuria tappioita. Mutta ei Ward Valley enkä minä eivätkä yhtiötoverini tunnusta, että olemme teille mitään velkaa."

"Tuo tuossa vastaa kymmentä miljoonaa kahtakymmentäseitsemäätuhatta neljääkymmentäkahta dollaria ja kuuttakymmentäkahdeksaa senttiä puhdasta rahaa. Eikö se teidän mielestänne ole mitään?"

Letton hymyili ja kohautti hartioitaan.

Päivänpaiste katsoi Dowsettiin ja mutisi:

"Alanpa aavistaa, että tuolla jutullani oli kuitenkin tarkoitus." Hän yritti nauraa. "Oli teidän vuoronne jakaa kortit, ja kyllä te ne jaoittekin. Hyvä, en tahdo puuttua siihen. Olen tuon pokeripelaajan kaltainen. Oli teidän vuoronne jakaa, ja teillä oli oikeus katsoa eteenne. Ja sen te teittekin — kynitte minut putipuhtaaksi kädenkäänteessä."

Päivänpaiste osoitti kuitti- ja paperikasaa pöydällä ja tuijotti siihen tyrmistyneen näköisenä.

"Ja kaikki tuo ei ole edes sen paperin arvoinen, jolle se on kirjoitettu. Oh ei, en tahdo valittaa. Oli teidän vuoronne jakaa, ja te puijasitte minua, ja mies, joka pyrkii toisen miehen osuutta anastamaan, ei ole mies eikä mikään. Ja nyt on peli päättynyt, kortit ovat pöydällä ja tappiot on suoritettu, mutta..."

Hänen kätensä sukelsi nopeasti povitaskuun ja otti esiin automaattisen Colt-pistoolin.

"Kuten sanoin, on vanha peli jo päättynyt. Nyt alkaa *minun* pelini, ja haluanpa nähdä, kykenenkö minä pitämään neljä ässääni — — Ottakaa pois kätenne, te valkeaksi sivuttu hauta!" huusi hän ankarasti.

Nathaniel Lettonin käsi, joka oli hiipinyt lähemmäksi soittonappulaa, pysähtyi äkkiä.

"Muuttakaa paikkoja", komensi Päivänpaiste. "Muuttakaa tämä tuoli sinnemmä, te raadonkarvainen petturi. Pian! Kautta Jumalan! Tai laitan teihin sellaisen vuodon, että luulevat isänne olleen vesijohtohanan ja äitinne kasteluvaunun. Te, Guggenhammer, siirtäkää tuolinne lähemmäksi, ja te, Dowsett, istukaa tänne, niin selitän teille tämän pistoolin hyvät ominaisuudet. Se on ladattu suurta peliä varten ja siinä on kahdeksan panosta. Se on varma kapine, kun vain alkaa sillä paukutella. — —

Kun alkuhuomautukset nyt on tehty, käyn käsiksi peliin. Ottakaa huomioon, etten ole tehnyt mitään muistutuksia teidän peliänne vastaan. Te teitte parhaanne, ja se oli oikein. Mutta nyt on minun pelini vuoro ja minun on tehtävä parhaani. Ensiksikin, te tunnette minut. Olen Päivänpaiste — tiedätkö sen? En pelkää Jumalaa, piru, kuolemaa enkä murhaa. Ne ovat minun neljä ässäni, ja niiden rinnalla teidän valttinne, piru viekoon, ovat vain hakkuja. Katsokaahan tuota elävää luurankoa. Letton, teitä kuolema varmaan pelottaa. Teidän luunne rutisevat säikähdyksestä. Ja katsokaa tätä lihavaa juutalaista. Tämä pieni ase tekee hänet jumalaapelkääväiseksi. Hän on keltainen kuin sitruuna. Dowsett, te olette kylmäverinen mies. Ette ole edes silmäännä räpäyttänyt. Se johtuu siitä, että olette taitava laskennossa. Ja se tekee pelini helpoksi. Te istutte siinä ja laskette kaksi ja kaksi yhteen ja tiedätte, että minä varmasti nyljen teidät. Te tunnette minut ja tiedätte, etten pelkää mitään. Ja te laskette kaikki rahanne ja tiedätte, ettette kuole, jos vain voisitte sen estää."

"Tahdon nähdä teidät hirressä", kuului Dowsettin vastaus.

"Sitä ette, piru vie, näe. Kun leikki alkaa, ammun teidät ensiksi. Tulen kyllä roikkumaan hirressä, mutta te ette saa olla elossa nähdäkseenne sitä. Te kuolette tässä ja nyt heti, mutta minä kuolen vasta pitkän ajan päästä lain käden kautta — ymmärrätkö? Kuoltuanne, kun ruoho kasvaa haudoillanne, ette saa tietää milloin minut hirtetään, mutta minulla on oleva pitkät ajat ilo tietää, että olen ampunut teidät."

Päivänpaiste vaikeni.

"Ette kaiketi tahdo surmata meitä?" kysyi Letton kummallisella, kimeällä äänellä.

Päivänpaiste ravisti päätään.

"Se olisi kaiketi liikaa tuhlausta. Ette ole sen arvoiset. Otan mieluummin rahani takaisin. Ja arvaan, että tekin mieluummin annatte rahani takaisin kuin joudutte paareille."

Seurasi pitkä äänettömyys.

"No, olen jakanut kortit. Nyt on teidän pelattava. Mutta ennenkuin rupeatte harkitsemaan asiaa, on minun varoitettava teitä: jos tuo ovi avautuu ja joku konttoristeistanne huomaa, että täällä on jotakin tavatonta tekeillä, niin ammun heti. Ei kukaan pääse ulos tästä huoneesta muuten kuin jalat edellä."

Seurasi pitkä kolmen tunnin istunto. Ratkaisevana tekijänä ei ollut iso, automaattinen pistooli, vaan varmuus siitä, että Päivänpaiste käyttäisi sitä. Eivät ainoastaan nuo kolme muuta miestä olleet varmoja siitä, vaan Päivänpaiste itsekkin oli siitä vallan varma. Hän oli lujasti päättänyt tappaa miehet, ellei saisi rahojaan takaisin. Ei ollut helppoa yht'äkkiä hankkia kymmentä miljoonaa paperirahaa, ja kiusallisia viivytyksiä sattui. Toistakymmentä kertaa kutsuttiin herra Howison ja konttoripäällikkö huoneeseen. Tällöin oli pistooli huolellisesti piilossa sanomalehden alla ja Päivänpaiste kierteli tai sytytti tapansa mukaan savukkeitaan. Mutta lopulta oli kuitenkin kaikki valmista. Muuan konttoriapulainen haki odottavasta autosta lippaan, ja Päivänpaiste lukitsi sen. Hän pysähtyi ovelle tehdäkseen loppuhuomautuksensa.

"Minulla on vielä kolme seikkaa teille sanottavana. Kun olen ennättänyt tämän oven ulkopuolelle, niin olette vapaat toimimaan, ja minä haluan juuri varoittaa teitä siitä, mitä aiotte tehdä. Ensiksikin: ei mitään toimenpiteitä minun vangitsemisekseni — ymmärrätkö? Nämä rahat ovat minun, enkä minä ole niitä teiltä ryöstänyt. Jos tulee ilmi, kuinka te petkutitte minua ja miten minä maksoin teille samalla mitalla, joudutte te naurunalaisiksi, teille nauretaan oikein makeasti. Tämä nauru ei varmaan ole teille oikein tervetullut. — Jos te sen jälkeen kun olen saanut takaisin rahani, jotka te ryöväsitte minulta, haastatte minut oikeuteen ja koetatte toistamiseen ryövätä minua, niin ammun teidät, aivan varmaan tapan teidät. Eivät teidän kaltaisenne arat peukaloiset nyle Päivänpaistetta. Jos te voitatte, niin te häviätte, ja täällä saadaan varmasti viettää muutamia odottamattomia hautajaisia. Katsokaa minua nyt silmiin, niin tiedätte, että tarkoitan täyttä totta. Nuo paperit ja kuitit pöydällä ovat teidän. Hyvästi."

Kun ovi oli sulkeutunut hänen jälkeensä, juoksi Nathaniel Letton puhelimeen, mutta Dowsett ehätti häntä estämään.

"Mitä aiotte tehdä?" kysyi Dowsett.

"Hälyyttää poliisin. Tämä on suoraa ryöväystä. En aio kärsiä sitä. Sanon teille, etten aio kärsiä sitä."

Dowsett hymyili julmasti, mutta kantoi samalla laihan rahamiehen takaisin ja laski hänet nojatuoliin.

"Puhumme siitä tarkemmin", sanoi hän ja sai Leon Guggenhammerista huolestuneen liittolaisen.

Eikä siitä milloinkaan tullut sen enempää. Asia pysyi noiden kolmen miehen salaisuutena. Ei

Päivänpaistekaan milloinkaan ilmaissut salaisuutta, vaikka hän tänä iltapäivänä, riisuttuaan kenkensä ja nostettuaan jalkansa tuolille, kauan ja sydämellisesti nauraa hihitti hotellihuoneessaan. New York sai ainaista päänvaivaa tästä jutusta; se ei kyennyt keksimään mitään järjellistä selitystä. Kaikesta päättäen olisi Päivänpaisteen pitänyt menettää kaikki rahansa mutta tiedettiin, että hän heti sen jälkeen palasi San Franciscoon ja liikkui ilmeisesti koskematonta pääomaan. Tämä havaittiin selvästi hänen yritystensä suurenmoisuudesta. Hän esimerkiksi riisti Shefstyltä Panaman radan johtajavallan ja myi sitten kahden kuukauden kuluttua osuutensa tähän yhtiöön Harrimanille voitolla, joka herätti suunnatonta huomiota.

5

San Franciscossa Päivänpaisteen maine kohosi nopeasti. Tavallaan oli hänen maineensa kaikkea muuta kuin kadehdittava. Miehet pelkäsivät häntä. Häntä pidettiin tappelijana, vihollisena, tiikerinä. Hänen pelinsä oli repimistä ja musertamista, eikä kukaan tietänyt, miten ja mihin hän seuraavan iskunsa suuntaisi. Kaikki mitä hän teki, kohtasi muita yllätyksenä. Hän, joka vasta oli tullut pohjan periltä, ei ajatellut totuttujen kaavojen mukaan, vaan kykeni keksimään tavattoman paljon uusia temppeja ja sotajuonia. Ja voitettuaan kerran jonkin edun käytti hän sydämettämyyksiä sitä hyväkseen. "Järkähtämätön kuin punainen intiaani", sanottiin hänestä, ja se oli totta.

Toisaalta pidettiin häntä "rehellisenä". Hänen sanansa oli yhtä varma kuin hänen velkakirjansa, vaikka hän itse puolestaan ei luottanut kenenkään sanoihin. Ehdotukset, jotka perustuivat *gentlemanin vakuutuksiin*, saivat hänet aina vetämään vastakynttä, ja henkilö, joka liikeasioissa Päivänpaisteen kanssa pani kunniansa pantiksi, sai kiusallisen hetken. Hän ei milloinkaan antanut lupaustaan, ellei ollut voiton puolella. Toisen asia oli hyväksyä se tai jäädä pois leikistä.

Laillinen pääomansijoitus ei kuulunut Päivänpaisteen peliin. Se kahlehti rahan ja vähensi uhkayrityksen mahdollisuutta. Hänet lumosi se, mikä liike-elämässä on uhkapeliä, ja kun pelasi kuten hän, piti rahojen aina olla saatavissa. Hänen rahansa olivat vain lyhyinä väliaikoina sidotut, sillä hän liikkui niitä alinomaan. Varma, viisi prosenttia tuottava rahansijoitus ei häntä miellyttänyt; mutta pannaan peliin miljoonia kovissa, tuimissa otteluissa, joissa saattoi menettää kaikki tai voittaa viisikymmentä tai sata prosenttia, hän tunsu oikein elävänsä. Hän pelasi sääntöjä noudattaen, mutta hän pelasi säälimättömästi. Kaadettuaan kumoon jonkun miehen tai yhtiön ei hän hellittänyt otettaan, vaikka he valittivatkin. Armonpyynnöt liike-elämässä kaikuvat kuuroille korville. Hän oli vapaa, eikä hänellä ollut mitään ystävyysuhteita. Hänen silloin tällöin solmimissaan suhteissa olivat liike-edut määräävinä, ja hän piti liittolaisiaan henkilöinä, jotka tahtoivat pettää häntä tai saattaa hänet häviöön, jos vain sopiva tilaisuus sattuisi. Tästä elämänsä katsomuksesta huolimatta hän oli uskollinen liittolaisilleen. Mutta hän oli uskollinen juuri niin kauan kuin he olivat uskollisia, eikä yhtään kauemmin. Heti, kun hän oli päässyt selville heidän petollisuudestaan, oli hän valmis maksamaan heille samalla mitalla.

Tyynenmeren rannikon liike- ja rahamiehet eivät milloinkaan unohtaneet läksytystä, jonka hän antoi Charles Klinknerille ja "California and Altamont Trust" yhtiölle. Klinkner oli sen johtaja. Hän oli liittossa Päivänpaisteen kanssa, ja yhdessä he kävivät "San Jose Interurbanin" kimppuun. Mahtava "Lake Power" ja "Sähkövalaistusyhtiö" tulivat avuksi, ja juuri taistelun ollessa kuumimmillaan meni Klinkner vihollisen puolelle luullen siitä hyötyvänsä. Päivänpaiste menetti kolme miljoonaa mieluummin kuin piti sen hyvänä, ja "California and Altamont Trust" yhtiö sai joutua toivottomasti häviöön ja Klinkner tehdä itsemurhan pahantekijän vankikopissa. Päivänpaiste ei ainoastaan menettänyt otettaan "San Jose Interurbaniin", vaan sai taistelunsa synnyttämän kauppapulan aikana vielä kovia tappioita joka taholta. Asiantuntijat väittivät, että hän olisi voinut tehdä sovinnon ja pelastaa paljon. Mutta sen sijaan hän tahallansa luopui taistelusta "San Jose Interurbania" ja "Lake Poweria" vastaan ja näennäisesti voitettuna kävi napoleonimaisella äkkiryynnäköllä Klinknerin kimppuun. Sitä Klinkner kaikkein vähimmin osasi odottaa, ja Päivänpaiste tiesi sen. Hän tiesi niinkään, että "California and Altamont Trust" yhtiö oli sellaisenaan terve likeyritys, mutta että se juuri sillä hetkellä Klinknerin keinottelujen takia oli joutunut epävarmaan asemaan. Hän tiesi myös, että muutaman kuukauden kuluttua Trust-yhtiö seisoi vankemmin jaloillaan kuin milloinkaan ennen juuri noiden samojen keinottelujen vuoksi ja että oli iskettävä heti, jos ollenkaan mieli iskeä. "Siitä on minulla yhtä paljon ja enemmänkin hyötyä tulevaisuudessa", kerrottiin hänen sanoneen tappioistaan. "Tästä lähtien miehet, jotka ryhtyvät kanssani liikeasioihin, tuumivat päänsä ympäri, ennenkuin koettavat pettää minua."

Syynä hänen hurjaan menettelytapansa oli se, että hän halveksi miehiä, joiden kanssa oli tekemisissä. Hän oli vakuutettu siitä, ettei yksi sadastakaan ollut moitteettoman rehellinen, ja hän ennusti, että rehellisille kierossa pelissä kävisi hullusti. Hänen kokemuksensa New Yorkissa olivat avanneet hänen silmänsä. Hän oli repäissyt rikki liike-elämän peliä verhoavat harhaluulot ja näki sen

alastomuudessaan. Hän katseli yhteiskuntaa ja teollisuutta jotenkin tämäntapaisessa valossa:

Järjestetty yhteiskunta oli suurta, epärehellistä peliä. Oli olemassa paljon synnynnäisesti kykenemättömiä — miehiä ja naisia, jotka eivät olleet kyllin sairaita joutuakseen heikkomielisten koteihin eivätkä kyllin voimakkaita kyetäkseen muuhun kuin puunhakkaajiksi ja vedenkantajiksi. Sitten oli narreja, jotka ottivat järjestelmällisen narrinpelin vakavasti, kunnioittivat ja pitivät sitä arvossa. He olivat helppoa saalista toisille, jotka näkivät selvästi ja tiesivät narrinpelin siksi, mitä se oli.

Työ, oikea työ oli kaiken rikkauden lähde. Olipa sitten kysymyksessä säkillinen perunoita, loistopiano tai seitsemän matkustajaa kuljettava auto, oli se työn tulos. Pelin nurjuus kävi ilmi siitä, miten nämä esineet jaettiin ihmisten kesken sen jälkeen, kun työ oli ne luonut. Hän ei nähnyt karkeakouraisia työmiehiä soittamassa loistopianoilla eikä ajamassa autoilla. Tämä johtui siitä, että peli oli väärää. Kymmeniätuhansia ja satojatuhansia miehiä valvoi öisin mieltien keinoja, miten saattoivat asettua työmiesten ja heidän työnsä väliin. Nämä keinottelijat olivat liikemiehiä. Kun he tunkeutuivat työmiehen ja hänen työnsä tulosten väliin, ottivat he osan siitä itselleen. Osan suuruus ei riippunut kohtuullisuuden säännöistä, vaan heidän omasta voimastaan ja sikamaisuudestaan. Sanottiinhan aina: "kaikki kauppa kannattaa". Hän näki kaikkien liikemiesten tekevän siten.

Ollessaan eräänä päivänä lempeällä mielellä (jonka useat cocktailit ja hyvä välipala olivat herättäneet) hän rupesi pakinoille Jonesin, hissipojan kanssa. Jones oli laiha, hurjapäinen mies, joka näytti hoitavan tointaan loukatakseen ihmisiä, joita palveli. Tämä juuri herätti Päivänpaisteen mielenkiinnon, eikä kestänyt kauan, ennenkuin hän huomasi, mikä Jonesia vaivasi. Hän oli oman luokituksensa mukaan köyhälistöläinen, proletaari, ja hän olisi tahtonut elää kirjailemalla. Kun aikakauskirjat eivät olleet huolineet hänen kirjoituksiaan ja kun hänen oli pakko hankkia ruokaa ja katto päänsä päälle, oli hän mennyt pieneen Petachan laaksoon lähes sadan mailin päässä Los Angelesista. Hän aikoi päivisin käydä työssä voidakseen öisin kirjoittaa ja lukea. Mutta rautatie nieli kaiken, mitä liike tuotti. Petacha oli autio laakso, ja sieltä saatiin vain kolmenlaisia tuotteita: karjaa, polttopuita ja puuhiiliä. Rahti vaununlastilta karjaa Los Angelesiin maksoi rautatiellä kahdeksan dollaria. Tähän Jones selitti olevan syynä sen seikan, että karjalla oli jalat ja sen saattoi ajaa Los Angelesiin yhtä suurilla kustannuksilla kuin mitä vaununlasti maksoi. Mutta polttopuilla ei ollut jalkoja, ja rautatie kiskoi täsmälleen kaksikymmentäneljä dollaria vaununlastilta.

Tämä oli näppärä järjestelmä, sillä kun puiden myyntihinnasta Los Angelesissa laskettiin rahti, jäi puunhakkaajalle kahdentoista tunnin työstä dollari ja kuusikymmentä senttiä. Jones oli luullut pääsevänsä voitolle pelissä muuttamalla puunsa puuhiileksi. Hänen arviolaskunsa olivat tyydyttäviä. Mutta rautatie oli niinkään tehnyt arvioita. Se määräsi neljäkymmentäkaksi dollaria hiilen rahdiksi vaununlastilta. Kolmen kuukauden kuluttua Jones teki tilinpäätöksen ja huomasi, että hän yhä vielä ansaitsi vain dollarin ja kuusikymmentä senttiä päivässä.

"Silloin minä jätin koko homman", lopetti Jones, "ja olin hampparina vuoden päivät. Ajoin varkain rautatiellä, koska ne olivat nylkeneet minua aikaisemmin. Lopettaakseni juttuni lyhyeen: Sierran seudulla minä eräänä kesäiltana pistin tulitikun lähelle heidän lumisuojaustaan. Siitä tuli vain pieni kolmenkymmentätuhannen dollarin kokkovaalke, mutta luulenpa, että silloin olimme jokseenkin kuitit."

"Mutta kuulkaahan, ettekö pelkää kertomasta tuollaista", kysyi Päivänpaiste vakavasti.

"En hituistakaan", vastasi Jones. "Kuka voi sen todistaa. Voisittehan te sanoa minun itse kertoneen sellaista, mutta silloin minä sanoisin sen olevan valetta, ja sillä asia olisi selvitetty."

Päivänpaiste meni konttoriinsa ja mietti vielä kotvasen. Siinäpä se oli: *kaikki kauppa kannattaa*. Huipusta pohjaan saakka se oli pelin sääntönä; ja peli pysyi pystyssä siitä syystä, että joka minuutti syntyi maailmaan raukkoja. Jos Jonesin kaltainen ihminen syntyisi joka minuutti, ei peli kestäisi kauankaan. Onni pelaajille, etteivät työmiehet olleet Jonesin kaltaisia.

Mutta pelissä oli muitakin ja suurempia puolia. Pikkuliikemiehet, kamasaksat ja muut sellaiset, ottivat työmiehen työn tuotteesta niin suuren osan kuin saivat; mutta lopuksi kuitenkin suurliikemiehet käyttivät hyväkseen työmiehiä pikkuliikemiesten avulla. Loppujen lopuksi jälkimmäiset, kuten Jones Petachan laaksossa, saivat vain päiväpalkan vaivoistaan. He olivat todenteolla vain suurkauppiasten palkollisia. Vielä ylempänä olivat oikeat mahtimiehet. He käyttivät suuria ja monimutkaisia laitoksia päästäkseen satojentuhansien työntekijäin ja heidän työnsä väliin. Nämä miehet eivät olleet niin paljon pelkkiä ryöväreitä kuin pelaajia. Ja kosk'eivät he tyytyneet suoranaiseen voittoonsa, ryöstivät ne toinen toiseltaan. He nimittivät tätä pelin muotoa suureksi liike-elämäksi. He ryöstivät ensi kädessä työntekijöiltä, mutta silloin tällöin he lyöttäytyivät yhteen ja ryöstivät koottua saalista toisiltaan. Tämä selitti ne viisikymmentätuhatta dollaria, jotka Holdsworth ryösti häneltä, ja sen kymmenenmiljoonan dollarin ryöstön, jonka Dowsett, Letton ja Guggenhammer olivat panneet toimeen. Ja kun hän ryösti Panaman rautatieyhtiön, oli hän menetellyt juuri samalla tavalla. Hänen loppupäätelmänsä oli, että

hienompaa urheilua oli ryöstää toisilta ryöväreiltä kuin rosvota typeriä työmiesraukoja.

Vaikka Päivänpaiste oli tuiki perehtymätön filosofiaan, omaksui hän itselleen kahdenkymmenennen vuosisadan yli-ihmisen aseman ja kutsumuksen. Hän huomasi, että harvoja ja satunnaisia poikkeuksia lukuunottamatta eivät liikemies- ja rahamiesylimykset välittäneet tunnuslauseesta *aateluus velvoittaa*. Kuten muuan älykäs matkailija oli kerran päivällisen jälkeen sanonut Alta-Pacific-klubissa, "varkaatt pitivät kiinni kunniaista, ja juuri se erotti heidät kunniallisista miehistä". Siinäpä se. Se oli kuin naulan päähän osattu. Nykyaikaiset rosvot olivat ahnaita rosvoja, jotka menivät hävyttömyydessä niin pitkälle, että saarnasivat uhreilleen lakia oikeasta ja väärästä, mutta eivät itse käytännössä sitä toteuttaneet. Heidän keskuudessaan piti mies lupauksensa vain niin kauan kuin hänen oli pakko se pitää. "*Ei sinun pidä varastaman*" sopi vain kunniallisille työmiehille. He, yli-ihmiset, olivat sellaisten käskyjen yläpuolella. He luonnollisesti varastivat, ja toverit kunnioittivat heitä sitä enemmän, mitä enemmän he varastivat.

Mitä kauemmin Päivänpaiste otti osaa peliin, sitä selvemmäksi kävi asema hänelle. Siitä huolimatta, että jokainen rosvo oli halukas ryöstämään jokaiselta toiselta rosvolta, olivat he hyvin järjestäneet kaikki asiat. He todenteolla vallitsivat yhteiskunnan valtiollista koneistoa pikkupolitikoitsijasta aina Yhdysvaltain senaattiin saakka. He äänestivät lakeja, jotka antoivat heille etuoikeuden ryöstää. He pitivät voimassa näitä lakeja poliisiin, siviilivirkamiesten, nostoväen, säännöllisen armeijan ja tuomioistuimien avulla. Yli-ihmisen suurin vaara oli toinen yli-ihminen. Suuri, typerä kansanjoukko ei ymmärtänyt mitään. Se oli luotu sellaisesta raaka-aineesta, että ilmeisinkään lain vääristely ei herättänyt siinä epäluuloja. Yli-ihminen käsitteli koneiston ohjausnappuloita, ja kun työmiesten riistäminen kävi kuivaksi ja yksitoikkoiseksi, nylkivät he toinen toistaan.

Päivänpaisteella oli taipumus miettiä maailman menoa, mutta hän ei ollut mikään filosofi. Hän ei ollut milloinkaan lukenut kirjoja. Hän oli teräväpäinen käytännön mies, ja hänestä oli kaukana ajatuskin ruveta milloinkaan lukemaan kirjoja. Hän oli elänyt elämänsä alkuperäisissä oloissa, missä kirjat eivät olleet välttämättömiä elämänilmiöiden ymmärtämiseksi, ja nyt näytti monimutkainenkin elämä hänestä yksinkertaiselta. Hän näki sen petosten ja keksintöjen lävitse ja huomasi, että se oli yhtä alkeellista kuin elämä Yukonin varsilla. Ihmiset olivat luodut samoista aineksista. Heillä oli samat intohimot ja toiveet. Liike-elämä oli vain pokeripeliä laveammassa muodossa. Sitä pelasivat ne, joilla oli rahaa. Työmiehiä olivat ne pelitoverit, jotka raatoivat päiväpalkasta. Hän näki, että peliä pelattiin pysyvien sääntöjen mukaan, ja hänellä oli itselläänkin kortit. Ihmiskunnan suunnaton vähäpätöisyys, ihmiskunnan, jota rosvojoukko johti ja nylki, ei häntä kummastuttanut. Se oli luonnollinen järjestys. Olivathan kaikki inhimilliset ponnistukset itse asiassa turhia. Hän oli niin usein sen huomannut. Hänen toverinsa olivat kärsineet nälkää ja kuolleet Stewart-joella. Sadat entisajan kullankaivajat eivät olleet hankkineet valtauksia Bonanzasta ja Eldoradosta, kun taas ruotsalaiset ja uudet tulokkaat olivat tietämättään paaluttaneet hirvilaitumelle miljoonavaltauksia. Sellaista oli elämä, ja elämä oli julmaa. Sivistyneen maailman miehet ryöstivät siksi, että heidän luontonsa oli sellainen. He ryöstivät yhtä luonnollisesti kuin kissat kynsivät, nälkä ahdistaa ja pakkanen puree.

Täten tuli Päivänpaisteesta kyvykäs rahamies. Hän ei ryhtynyt työmiehiä pettämään. Hänellä ei ensinkään ollut sydäntä siihen, ja sitäpaitsi se ei tyydyttänyt hänen pelivaistoaan. Työmiehiä oli niin helppo pettää, he olivat niin typeriä. Heidän pettämisenä muistutti fasaanien lahtaamista Englannin rauhoitetuilla metsästysmailla, josta hän oli kuullut kerrottavan. Hänen mielestään urheilua oli väijyä kyvykkäitä ryöväreitä ja riistää heidän saaliinsa. Siinä oli hauskuutta ja jännitystä, ja silloin tällöin kävi taistelu oikein hitonmoiseksi. Kuten Robin Hood entisaikaan ryösti Päivänpaiste mieluummin rikkaita ja jakoi vähissä erin tarvitsevaisille. Mutta hän oli armelias omalla tavallaan. Suuri inhimillinen kurjuus ei häntä liikuttanut. Se kuului ainaiseen maailmanjärjestykseen. Hän ei sietänyt järjestettyjä hyväntekeväisyysseuroja eikä hyväntekeväisyys-ammattikauppiaita. Eikä hän antanutkaan omaatuntoaan rauhoittaakseen. Hän ei ollut kenellekään velkaa eikä voinut ajatella hyvitystä. Mitä hän antoi, oli vapaaehtoinen lahja, ja hän antoi niille, joiden kanssa tuli tekemisiin. Hän ei milloinkaan antanut rahastoon, jota koottiin maanjärjestyksestä kärsineiden japanilaisten hyväksi, eikä New Yorkin Cityn kansanopistojen hyväksi. Sen sijaan hän antoi Jonesille, hissimiehelle, niin paljon rahaa, että tämä saattoi vuoden ajan kirjoittaa kirjaansa. Saatuaan tietää, että hänen tarjoilijansa vaimo poti keuhkotautia, hän lähetti hänet Arizonaan, ja kun lääkärit myöhemmin julistivat potilaan toivottomaksi, lähetti hän miehenkin sinne, jotta hän saisi olla vaimonsa luona tämän kuolemaan saakka. Niinikään osti hän monet jousiset ratsastusohjukset eräältä rangaistusvangilta, joka levitti hyvää sanomaa tästä, kunnes Päivänpaiste arveli joka toisen vankilan rangaistusvangeista tekevän hänelle ohjaksia. Hän osti ne kaikki ja maksoi jokaiselle heistä kahdestakymmenestä viiteenkymmeneen dollariin. Ne olivat kauniita ja hyödyllisiä kapineita, ja hän koristi niillä kaikki tyhjät paikat makuuhuoneensa seinillä.

Ankara elämä Yukonissa ei ollut tehnyt Päivänpaistetta kovaksi. Vasta sivistys sai sen aikaan. Siinä hurjassa pelissä, jota hän nyt pelasi, hävisi huomaamatta hänen tavallinen iloisuutensa samaten kuin hänen pitkävetinen ja hidas puhetapansa. Samoin kuin hänen puheensa muuttui teräväksi ja hermostuneeksi, samoin muuttui hänen aivotointansa. Pelin tuoksinassa oli hänellä yhä vähemmän

aikaa olla hyväntahtoinen. Muutos näkyi hänen kasvoissaankin. Hänen piirteensä kävivät kovemmiksi. Harvoin kaartuivat hänen huulensa leikilliseen myhäilyyn, harvoin sai hymyily hänen silmäkulmansa vetäytymään ryppyihin. Itse silmissä, jotka olivat mustat ja välkkyivät kuin intiaanin, näkyi julmuuden ja raa'an voimantunnon välähdyksiä. Hänen pelottava elinvoimansa oli jäljellä ja säteili koko hänen olemuksestaan, mutta se ilmeni nyt miestenpolkijan, miestenvoittajan elinvoimana. Hänen taistelunsa alkuperäistä luontoa vastaan olivat tavallaan olleet persoonattomia; nyt hän taisteli vertaistensa miesten kanssa, ja kamppailut taipaleella, joella ja pakkasessa olivat vahingoittaneet häntä paljon vähemmän kuin nykyisen taistelun katkeruus ja kiihkeys.

Hänellä oli vielä iloisuuden ja sydämellisyyden hetkiä, mutta ne olivat ajoittaisia ja pingoitettuja, ja tavallisesti olivat niiden aiheuttajana ennen aterian aikaa nautitut cocktailit. Pohjan perillä hän oli juonut hillittömästi ja epäsäännöllisten väliaikojen perästä; mutta nyt muuttui hänen juomisensa säännölliseksi ja hillityksi. Muutos oli tapahtunut itsetiedottomasti, mutta se perustui hänen ruumiillisiin ja henkisiin elinehtoihinsa. Hän käytti cocktailia ehkäisykeinona. Vaikkei hän ollut sitä ajatellut, vaati jännitys, joka johtui hänen yritystensä uhkarohkeudesta, ehkäisyä tai välihetkiä, ja viikkojen ja kuukausien kuluessa hän huomasi cocktailien täyttävän tämän tehtävän. Ne rakensivat kiviseinän. Hän ei milloinkaan juonut aamulla eikä konttoritunteina; mutta heti konttorista lähdettyään hän ryhtyi rakentamaan alkoholin luomaa unohduksen muuria tietoisuutensa suojaksi. Konttori muuttui heti joksikin, jonka kanssa hänellä ei ollut mitään tekemistä. Se lakkasi olemasta. Iltapäivällä, välipalan jälkeen, se eli taas tunnin tai pari, kunnes hän sieltä lähtiessään rakensi unohduksen muurin. Luonnollisesti hän joskus poikkesi tästä tavasta; ja niin ankara oli hänen itsekurinsa, että hän pidättäytyi juomasta, jos hänellä oli edessään päivälliset tai neuvottelu, missä hän kohtasi vihollisia tai liittolaisia ja päätti liikeyrityksistä. Mutta heti kun liikeasiat oli järjestetty, heräsi hänessä halu saada martini tai kaksoismartini, tarjoiltuna korkeassa lasissa, jottei se olisi antanut aihetta muistutuksiin.

6

Päivänpaisteen elämään tuli Dede Mason. Hän tuli miltei huomaamatta. Päivänpaiste oli ottanut hänet palvelukseensa kiinnittämättä häneen sen enempää huomiota kuin konttorikalustoon, juoksupoikaan, Morrisoniin, konttoripäällikköön ja ainoaan apulaiseen, tai kaikkeen muuhun, mikä kuului yli-ihmisen pelipaikan, liiketoimiston tarpeisiin. Ensimmäisten kuukausien kuluessa, jotka Dede Mason oli hänen palveluksessaan, hän ei olisi voinut sanoa, minkä väriset silmät tällä oli, jos joku olisi sitä kysynyt. Hänellä oli hämärä käsitys, että Dede Mason oli tumma, vaikka hän itse asiassa oli keskiväliltä. Niinikään oli hänellä mielikuva, ettei Dede Mason ollut laiha, vaikkei hän silti tuntunut lihavaltakaan. Päivänpaisteella ei ollut minkäänlaista käsitystä siitä, kuinka hän pukeutui. Hänen silmänsä eivät olleet harjaantuneet huomaamaan sellaisia asioita, eikä hän ollut niistä kiinnostunutkaan. Päinvastaisen vaikutelman puutteessa hän piti selvänä, että hän oli hyvin puettu. Hän tunsi hänet "neiti Masonina", ja siinä kaikki, vaikka hän oli pannut merkille, että hän pikakirjoittajana oli nopsa ja täsmällinen. Tämäkin vaikutelma oli kuitenkin hyvin epämääräinen, sillä hän ei ollut milloinkaan ollut tekemisissä muiden pikakirjoittajien kanssa ja piti luonnollisena, että he kaikki olivat nopsia ja täsmällisiä.

Allekirjoittaessaan eräänä aamuna kirjeitä huomasi hän sanat *I shall*. Silmäiltyään nopeasti sivua, nähdäkseen, oliko siellä samoja lausetapoja, hän huomasi useassa kohden sanat *I will*. *I shall* oli yksin. Se näytti epäilyttävältä. Hän painoi kahdesti soittonappulaa, ja hetkistä myöhemmin tuli Dede Mason huoneeseen.

"Sanoinko noin, neiti Mason?" hän kysyi ojentaen hänelle kirjettä ja osoittaen epäilyttävää lausetta.

Mielipahan varjo häivähti Dede Masonin kasvoilla. Hänet oli tavattu virheestä.

"Olen erehtynyt", sanoi hän. "Olen pahoillani. Mutta se ei ole virhe, te tiedätte", hän lisäsi nopeasti.

"Mistä sen tiedätte?" väitti Päivänpaiste. "Se ei kuulu oikealta minun korvissani."

Dede Mason oli jo ennättänyt ovelle ja kääntyi nyt kirje kädessään.

"Se on aivan oikein niin."

"Mutta silloinhan ovat kaikki nuo *I will* väärin", päätteli Päivänpaiste.

"Niin ovatkin", kuului rohkea vastaus. "Muutanko ne?"

"*I shall be over to look that affair up on Monday.*" Päivänpaiste toisti ääneen kirjeen lauseen. Hän

sanoi sen totisen ja hartaan näköisenä ja kuunteli tiukkaan oman äänensä sointua. Hän ravisti päätään. "Se ei kuulu oikealta, neiti Mason. Se ei kuulosta oikealta, eihän kukaan kirjoita minulle sillä tavoin. Kaikki sanovat *I will* — ja toiset heistä ovat sivistyneitä miehiä. Eikö se ole niin?"

"On", myönsi tyttö ja meni koneensa ääreen korjatakseen kiistanalaisen kohdan.

Samana päivänä sattui, että muuan nuori englantilainen, muuan kaivosinsinööri kuului seuraan, jonka kanssa hän söi välipalaa. Jos se olisi tapahtunut joskus toiste, olisi se jäänyt Päivänpaisteelta huomaamatta, mutta nyt, pikakirjoittajattaren kanssa tapahtuneen kiistan perästä Päivänpaiste pani heti merkille, että englantilainen sanoi *I shall*. Aterian kuluessa toistui tämä lause monta kertaa, ja Päivänpaiste oli varma, ettei se tapahtunut erehdyksestä.

Välipalan jälkeen hän saattoi ahdinkoon McIntoshin, yhden niistä klubin jäsenistä, jonka hän tiesi olleen yliopistossa, päättäen siitä maineesta, joka hänellä oli jalkapallopelissä.

"Kuulehan, Bunny", kysyi Päivänpaiste, "kumpi on oikein: *'I shall be over to look that affair up on Monday'*, vai *'I will be over to look that affair up on Monday?'*"

Entinen jalkapallomestari tuumi vaivalloisesti hetkisen.

"Kunpa vain tietäisin", tunnusti hän. "Miten minä sen sanon?"

"*I will* tietysti."

"Silloin se toinen on oikea muoto, luota vain siihen. Olen aina ollut kehu kieliopissa."

Paluumatkalla konttoriinsa pistäysi Päivänpaiste kirjakauppaan ja osti kieliopin; ja nostettuaan jalkansa pöydälle hän tutki pitkän tovin sitä huolellisesti.

"On totta tosiaan tyttö oikeassa", sanoi hän ääneen tutkistelun päätyttyä. Ensi kerran juolahti hänen mieleensä, ettei hänen pikakirjoittajattarensa ollut niinkään vähäpätöinen henkilö. Hän oli ollut Päivänpaisteen silmissä naisolento, jotakin, joka kuului konttorin sisustukseen. Mutta nyt, kun oli käynyt ilmi, että hän osasi paremmin kielioppia kuin liikemiehet ja yliopistotutkinnon suorittaneet, hän muuttui yksilöksi. Hän esiintyi nyt Päivänpaisteen tietoisuudessa yhtä selvänä kuin *I shall* oli esiintynyt koneellakirjoitetulla sivulla, ja isäntä alkoi tehdä huomioita.

Hän päätti tänä iltapäivänä odottaa tytön poislähtöä ja huomasi ensi kerran, että hän oli kaunisvartaloineen ja pukeutui hyvin. Päivänpaiste ei tietänyt mitään naisten pukujen yksityiskohdista eikä nähnyt mitään yksityiskohtia pikakirjoittajattarensa sievässä puserossa ja moitteettomassa kävelytuvussa. Hän näki vain yleisvaikutelman. Tyttö näytti hyvin puetulta. Hänen puvussaan ei ollut mitään sopimatonta eikä tarpeetonta.

"Hän on aika sievä tyttö", kuului hänen arvostelunsa, kun ulko-ovi oli sulkeutunut tytön jälkeen.

Sanellessaan seuraavana aamuna kirjeitä hän huomasi pitävänsä hänen kampaustavastaan, vaikkei millään ehdolla olisi osannut sitä määritellä. Vaikutus oli miellyttävä, siinä kaikki. Tyttö istui hänen ja ikkunan välissä, ja hän huomasi, että tytön hiukset olivat vaaleanruskeat ja vivahti kultapronssiin. Kalpea aurinko, joka paistoi sisään, sai tukan kultapronssin välähdelemään tavalla, jota oli hyvin hauska katsella. Hän ajatteli leikkillisesti, ettei ollut milloinkaan ennen huomannut tätä luonnonilmiötä.

Keskellä kirjettä täytyi hänen käyttää muotoa, joka edellisenä päivänä oli saanut aikaan hämmennystä. Hän muisti kielioppi-ottelunsa ja saneli:

"*I shall meet you halfway in this proposition* —".

Neiti Mason vilkaisi häneen nopeasti. Ele oli aivan vaistomainen ja hämmästyksen aiheuttama. Seuraavassa silmänräpäyksessä hän oli jälleen luonut alas silmänsä ja odotteli sanelua. Mutta hänen vilkaistessaan ylös oli Päivänpaiste huomannut, että hänen silmänsä olivat harmaat. Myöhemmin hän sai tietää, että noissa harmaissa silmissä oli kultaisia välähdyksiä, mutta sekin, mitä hän nyt näki, kummastutti häntä, sillä hän tajusi äkkiä, että oli aina pitänyt neiti Masonia tummaverisenä ja ruskeasilmäisenä.

"Te olitte kuitenkin oikeassa", tunnusti hän, ja hänen kasvoilleen ilmestyi hymy, joka ei ollenkaan sopinut hänen jyrkkiin, intiaania muistuttaviin piirteisiinsä.

Taas hän sai palkinnokseen katseen ja hymyilyn, ja tällä kertaa hän varmisti huomionsa, että tytön silmät olivat harmaat.

"Mutta se ei kuulu oikealta", valitti hän.

Tälle neiti Mason suorastaan nauroi.

"Pyydän anteeksi", kiiruhti tyttö korjaamaan asiaa ja pilasi sen sitten lisäämällä, "mutta te olette niin lystikäs."

Päivänpaiste alkoi joutua hiukan hämilleen, ja aurinko kisaili yhä tytön hiuksissa.

"En tarkoittanut olla lystikäs", sanoi hän.

"Juuri sitä minä nauroinkin. Mutta se on oikein ja aivan kieliopin mukaista."

"Hyvä", huokasi Päivänpaiste — *"I shall meet you halfway in this proposition* — joko kirjoititte sen?"

Ja sanelu jatkui. —

Päivänpaiste huomasi, että väliaikoina, kun neiti Masonilla ei ollut mitään tekemistä, hän luki kirjoja ja aikakauslehtiä tai valmisteli jotakin somaa naisten käsityötä.

Kerran hän meni hänen pöytänsä ääreen, otti käteensä nidoksen Kiplingin runoja ja selaili sitä hämillään.

"Te pidätte kirjoista, neiti Mason?" sanoi hän laskien kirjan takaisin pöydälle.

"Kyllä", kuului vastaus, "hyvin paljon."

Toisen kerran oli pöydällä Wellsin "Onnen pyörät".

"Mikä kirja se on?" kysyi Päivänpaiste.

"Oh, se on romaani, rakkaustarina."

Hän vaikenä, mutta Päivänpaiste yhä odotti, ja hän katsoi velvollisuudekseen jatkaa.

"Siinä kerrotaan vähäpätöisestä kangaskauppiaan apulaisesta, joka vapaa-aikanaan tekee polkupyörämatkan ja rakastuu nuoreen tyttöön, joka on paljon hänen yläpuolellaan. Tytön äiti on kuuluisa kirjailija. Tilanne on hyvin omituinen ja surullinen ja traaginen. Haluatteko lukea sen?"

"Saako hän tytön?" kysyi Päivänpaiste.

"Ei, sepä juuri on kuvaava piirre. Hän ei..."

"Hän ei saa tyttöä, ja te luette kaikki nuo sivut, satoja sivuja, saadaksenne sen tietää?" mutisi Päivänpaiste kummissaan.

Neiti Mason oli harmistunut ja huvittunut.

"Mutta luettehan te kaivos- ja liikeutisia joka päivä", vastasi hän.

"Siitä on minulle hyötyä. Ne ovat liikeasioita ja se on eri juttu. Siitä minä saan rahaa. Mitä te saatte kirjoista?"

"Elämäkatsomuksia, uusia ajatuksia, elämää."

"Sellaista, mikä ei ole sentinkään arvoista."

"Elämä on arvokkaampaa kuin raha."

"Niin kaiketi", sanoi Päivänpaiste miehekkään suvaitsevasti, "niin kauan kuin nautitte siitä. Otaksun, että se on sitä, minä sitä pidätte, eikä makuasioista sovi kiistellä."

Huolimatta omasta väheksyvistä näkökannastaan oli Päivänpaisteella se käsitys, että neiti Mason tiesi paljon asioita, ja hänellä oli ohimennen sama tunne kuin raakalaisella, joka näkee jonkin peloittavan kulttuuri-ilmiön. Päivänpaisteen mielestä sivistys oli arvotonta, ja kuitenkin hänen käsityksiään nyt hiukan järkytti aavistus, että sivistys oli arvokkaampaa kuin hän luulikaan.

Ohimennessään hän näki taas neiti Masonin pöydällä kirjan, joka oli hänelle tuttu. Tällä kertaa hän ei pysähtynyt, sillä hän tunsi kansilehden. Se oli erään aikakauslehden kirjeenvaihtajan kirja Alaskasta, ja hän tiesi, että siinä oli hänen kuvansa ja elämäkertansa, ja hän tiesi niinikään, että siinä oli muuan luku, jossa kerrottiin erään naisen itsemurhasta.

Tämän jälkeen hän ei enää puhunut neiti Masonin kanssa kirjoista. Hän kuvitteli, mitä vääriä johtopäätöksiä tyttö oli tehnyt tuon erityisen luvun perusteella, ja se harmitti häntä sitä enemmän, kun

ne olivat ansaitsemattomia. Kaikista epämieluisista asioista oli vastenmielisin huhu, että hän oli naistensurmaaja — hän, Päivänpaiste — ja että nainen oli hänen tähtensä surmannut itsensä. Hän tunsikin olevansa maailman kovaonnisin mies ja aprikoi, mikä kohtalon oikku oli juuri tuon kirjan kaikista tuhansista kirjoista saattanut hänen pikakirjoittajattarensa käsiin. Muutaman päivän ajan oli hänellä epämielilyttävä rikollisuuden tunne aina neiti Masonin seurassa ollessaan; ja kerran hän huomasi, että tämä katsoi häneen tiukkaan ja uteliaasti aivan kuin päästäkseen selville, mikä hän oli miehiään.

Hän kuulusteli Morrisonia, konttoristia, joka purki omakohtaiset valituksensa neiti Masonia kohtaan, ennenkuin saattoi kertoa sitä vähäistä, mitä tästä tiesi.

"Hän on kotoisin Siskiyousta. Hän on tietysti hyvin ystävällinen toveri täällä konttorissa, mutta hän on ylpeä, tiedättekö."

"Mistä sen päätätte?" kysyi Päivänpaiste.

"Hän on mielestään liian hyvä seurustellakseen työtoveriensa kanssa täällä konttorissa. Hän ei, nähkääs, tahdo olla missään tekemisissä toverien kanssa. Olen monta kertaa pyytänyt häntä mukaani teatteriin ja muihin huvituksiin. Mutta mikään ei kelpaa. Hän sanoo, että tahtoo nukkua tarpeeksi eikä voi nousta myöhään aamulla ja että hänen on käveltävä koko matka Berkeleyhin — siellä hän asuu."

Tämä kohta kuvauksesta oli Päivänpaisteen mieleen. Neiti Mason oli koko joukon yläpuolella tavallisen. Mutta Morrisonin seuraavat sanat tekivät hänet taas tyytymättömäksi.

"Mutta se on pelkkää lorua. Hän seurustelee ylioppilaiden kanssa. Hän tarvitsee muka paljon unta eikä voi tulla teatteriin minun kanssani, mutta hän saattaa tanssia heidän kanssaan milloin tahansa. Olen kuullut varmalta taholta, että hän käy kaikissa heidän tanssiaisissaan. Liian hieno ja ylpeä pikakirjoittajattareksi. Ja hänellä on hevonenkin. Hän ratsastaa sillä pitkin mäkiä siellä maalla. Näin itse hänet eräänä sunnuntaina. En käsitä, kuinka hänellä on varoja siihen. Kuusikymmentäviisi dollaria kuukaudessa ei pitkälle riitä. Sitten hänellä on vielä sairas velikin."

"Asuuko tämä kotonaan."

"Ei, heillä ei ole kotia eikä omaisia. Olen kuullut, että he olivat varakkaita. Heidän täytyi olla, muutoin ei tämä hänen veljensä olisi voinut mennä Kalifornian yliopistoon. Hänen isällään oli iso maatila ja karjaa, mutta hän rupesi keinottelemaan kaivoksilla ja teki vararikon ennen kuolemaansa. Hänen äitinsä oli kuollut jo paljon varhemmin. Hänen veljensä kulutti varmaankin paljon rahaa. Hän pelasi jalkapalloa, oli innokas metsämies ja vuoristoretkeilijä. Hän loukkasi jalkansa ratsastusmatkalla ja sai sitten luovalon tai jonkun sentapaisen. Toinen jalka on lyhyempi kuin toinen ja hiukan surkastunut. Hän kulkee kainalosauvojen nojassa. Näin heidät kerran yhdessä — lautalla. Lääkärit ovat kokeilleet hänellä vuosikautia, ja luulen, että hän on nyt Ranskalaisessa sairaalassa."

Kaikki nämä lisätiedot neiti Masonista lisäsivät Päivänpaisteen mielenkiintoa. Mutta niin suuresti kuin häntä olisi haluttanutkin, ei hän tullut rakentaneeksi lähempää tuttavuutta tytön kanssa. Hänen teki mieli pyytää tätä kanssaan välipalalle, mutta hänessä oli vanhan ajan miesten luontaista ritarillisuutta eikä hän koskaan pannut ajatustaan täytäntöön. Hän tiesi, ettei ollut itseään kunnioittavan, rehellisen miehen tapaista tarjota pikakirjoittajattarelleen välipalaa. Hän tiesi, että sellaista kyllä sattui, sillä hän oli kuullut klubilla juoruja, mutta hän ei ajatellut hyvää sellaisista miehistä ja niitä tyttöjä hän surkutteli. Hänellä oli se omituinen käsitys, että miehellä oli vähemmän oikeuksia niihin, jotka olivat hänen palveluksessaan, kuin pelkkiin tuttaviiin tai vieraisiin. Ellei siis neiti Mason olisi hänen palveluksessaan, olisi hän varmaan pyytänyt häntä välipalalle tai teatteriin. Mutta hän tunsikin, että koska osti virkailijan aikaa maksamalla työtunneista, olisi ollut väärin, jos olisi jollakin tavalla anastanut työntekijänsä vapaata aikaa. Jos hän olisi tehnyt sen, olisi hän ollut kerskuri. Asema oli kiero. Hän olisi siinä tapauksessa käyttänyt hyväkseen sitä tosiasiaa, että virkailija saattaisi suostua tarjoukseen pelosta, että loukkaisi työnantajaa, eikä tullut halusta.

Tässä tapauksessa hän tiesi, että sellainen tarjous olisi ollut erityisen moitittava, sillä olihan neiti Mason lukenut tuon Klondyken kirjeenvaihtajan kirjan. Mahtoi hänellä olla kauniit ajatukset hänestä, tuolla työllä, joka oli liian ylpeä seurustellakseen Morrisonin laisen hauskanäköisen kelpo toverin kanssa! Mutta pääsyynä oli kuitenkin se, että Päivänpaiste oli arka. Ainoat, mitä hän koskaan elämässään oli pelännyt, olivat naiset, ja hän oli pelännyt heitä koko ikänsä. Tämä arkuus ei heti ottanut haihtuakseen, kun hän nyt ensi kerran tunsikin hiukan kaipaavansa naista. Esiliinannauhan aave kummitteli vielä hänen ajatuksissaan ja auttoi häntä selittämään itselleen sen, ettei hän päässyt lähemmäksi Dede Masonia.

Kun Päivänpaisteen ei onnistunut päästä Dede Masonin lähemmäksi tuttavaksi, laimeni hänen mielenkiintonsa vähitellen. Tämä oli aivan luonnollistakin, sillä hän oli korviaan myöten kiinni uhkarohkeissa yrityksissä ja pelin lumous ja sen laajuus vaati kaiken sen tarmon, jonka hänen erinomainen elimistönsä tarjosi. Nämä yritykset vaativat niin kokonaan hänen huomionsa, että kaunis pikakirjoittajatar hitaasti ja huomaamatta lakkasi olemasta keskeinen ilmiö hänen tietoisuudessaan, että haihtui ensimmäinen arka naisen kaipausta, mitä hän parhaimmillaan merkityksessä oli milloinkaan tuntenut. Hänellä oli enää vain miellyttävä tyydytyksen tunne siitä, että hänellä oli sievä pikakirjoittajatar.

Ja viimeisetkin kytevät toiveet, mitkä hän mahdollisesti oli kiinnittänyt Dede Masoniin, unohtuivat täydellisesti, kun hän parhaiksi joutui kiihkeään, katkeraan taisteluun Rannikkolaiva-yhtiötä ja Havaijin, Nicaraguan ja Tyynenmeren-Meksikon höyrylaivayhtiötä vastaan. Hän herätti suuremman myrskyn kuin oli aikonutkaan, ja häntä itseäänkin kauhistutti nähdessään, miten laajalle taistelu haaraantui ja miten odottamattomia ja vastakkaisia etuja oli pelissä. Jokainen sanomalehti San Franciscossa kääntyi häntä vastaan. Tosin oli pari niistä alussa antanut ymmärtää, että ne olivat halukkaat häntä puolustamaan, mutta Päivänpaiste arveli, ettei tilanne oikeuttanut sellaisia menoja. Tähän saakka oli sanomalehdistö ollut häntä kohtaan leikillisen suvaitsevainen ja hyväntahtoisen liioitellusti puhunut hänestä, mutta nyt hän sai tietää, mihin myrkyllisiin raakuuksiin vihamielinen sanomalehdistö kykeni. Hänen elämänsä jokainen yksityiskohta kaivettiin esiin ilkeämielisten valheiden perustukseksi. Päivänpaistetta kummastutti se uusi tapa, millä kaikki hänen tekonsa nyt tulkittiin. Alaskan sankarista hän oli muuttunut alaskalaiseksi seikkailijaksi, petturiksi, turmiontuottajaksi ja joka suhteessa "haljuksi mieheksi". Tähän ei vielä tyydytty, vaan hänestä keksittiin valhe toisensa jälkeen. Hän ei milloinkaan vastannut näihin, vaikka hän kerran kevensikin mieltään puolelle tusinalle reporttereita.

"Tehkää vain parhaanne", sanoi hän heille. "Päivänpaiste on selvitellyt suurempiakin juttuja kuin teidän likaiset valehtelevat lehtenne. Enkä minä teitä moitikaan, pojat ... en ainakaan paljoa. Ette voi auttaa sitä. Elettävähän teidänkin on. Tässä maailmassa on paljon naisia, jotka saavat elatuksensa samankaltaisella tavalla kuin tekin sen vuoksi, etteivät kykene parempaan. Jonkun täytyy tehdä likaistakin työtä ja miksette tekin. Saatte maksun siitä, ettekä kykene kunnollisempaan hommaan."

Kaupungissa sosialistinen sanomalehdistö käytti riemulla hyväkseen tätä lausuntoa ja levitti sitä sanfranciscolaisille lehtiensä kymmentuhantisissa painoksissa. Ja sanomalehtimiehet, joita oli pistetty arkaan kohtaan, kostivat ainoalla vallassa olevalla keinolla — käyttämällä väärin painomustetta. Hyökkäys kävi raivokkaammaksi kuin milloinkaan ennen. Varsinainen asia unohtui, ja sijaan tuli alhaista kostonhimoa ja raivoa. Naisraukka, joka oli surmannut itsensä hänen vuokseen, nostettiin haudastaan ja kuvattiin suunnattomissa paperiryöykkiöissä marttyyriksi ja Päivänpaisteen kauhean julmuuden uhriksi. Julkaistiin vakavia tilastollisia tutkielmia, joissa todettiin hänen päässeensä rikastumisen alkuun ryöstämällä köyhiltä kullankaivajilta näiden valtauksat ja anastamalla lopun omaisuuttaan pettämällä Guggenhammeria Ophirin kauppajutussa. Oli pääkirjoituksia, missä häntä nimitettiin yhteiskunnan viholliseksi, jolla oli luolaihminen käytöstapa ja sivistys, suurten liikepulien aikaansaajaksi, kaupungin liike-elämän hävittäjäksi ja vaaralliseksi anarkistiksi. Eräässä pääkirjoituksessa vakavasti todistettiin, että hirttäminen olisi paras loppu hänelle ja hänen kaltaisilleen, ja lausuttiin se harras toivomus, että hänen autonsa jonakin päivänä räjähtäisi ilmaan ja samalla tuhoaisi hänet.

Hän oli kuin iso karhu, joka ryöstää mehiläispesää ja pistoksista huolimatta itsepintaisesti hakee hunajaa. Hän kiristeli hampaitaan ja iski takaisin. Hän nujersi aluksi kaksi höyrylaivayhtiötä ja siitä hän joutui kiihkeään taisteluun muuatta kaupunkia, valtiota ja mannermaan rantarataa vastaan. Hyvä; he olivat halunneet taistelua ja sitä he tulivat saamaankin. Sitäpä hänkin halusi, ja hänellä oli mielestään oikeus siihen siksi, että hän oli tullut Klondykesta, sillä täällä hän pelasi suurempaa peliä kuin mikä Klondykesta saattoi tulla kysymykseen. Hänellä oli liittolaisena muuan lakimies Larry Hegan, nuori irlantilainen, jonka hän ruhtinaallisilla lupauksilla ja loistavalla palkkatarjouksella oli houkutelut puolelleen. Tämä lakimiesnero oli ollut tuntematon, kunnes Päivänpaiste hänet keksi. Heganissa oli kelttiläistä mielikuvitusta ja rohkeutta ja niin runsaassa määrin, että tarvittiin Päivänpaisteen kylmempää päätä pitämään aisoissa hänen hurjaa haaveiluaan. Heganilla oli napoleonimainen lakimiesäly, se oli vailla tasapainoa, mutta juuri tämä tasapaino oli Päivänpaisteella. Yksin olisi irlantilainen ollut tuomittu ajamaan karille, mutta Päivänpaisteen johtamana hän oli varallisuuteen ja maineeseen vievällä valtatiellä. Hänellä ei ollut sen enempää yksityis- eikä kansalaisomaatuntoa kuin Napoleonillakaan.

Hegan auttoi Päivänpaistetta selviytymään nykyaikaisen politiikan sokkeloista, työväenjärjestöstä ja kauppa- ja yhdistyslaista. Juuri Hegan, jonka pää oli täynnä ajatuksia ja suunnitelmia, avasi Päivänpaisteen silmän kahdennenkymmenennen vuosisadan sodankäynnin ennenaavistamattomille mahdollisuuksille; ja Päivänpaiste vuorostaan hylkäsi, hyväksyi ja seuloi ehdotukset, suunnitteli taistelut ja pani ne toimeen. Tyynenmeren rannikon Puginin salmesta Panamaan saakka hälistessä ja kohistessa ja San Franciscon raivotessa näytti siltä, kuin nuo molemmat suuret höyrylaivayhtiöt olisivat

voittaneet. Näytti siltä, kuin Päivänpaiste olisi lannistettu maahan saakka. Ja silloin hän iski — höyrylaivayhtiötä, San Franciscoa ja koko Tyynenmeren rannikkoa.

Alku oli vähäpätöinen. Kristillinen yhdistys oli pitänyt kokousta San Franciscossa, ja kantajain liiton:o 927 rupesi rettelöimään matkatavarain kantamisesta lauttauspaikalle. Muutamia loukkaantui, joitakuita vangittiin ja tavarat vietiin määräpaikkaansa. Ei kukaan olisi aavistanut, että tämän vähäpätöisen rettelön takana oli Heganin viekas irlantilainen käsi, jonka Päivänpaisteen klondykelainen kulta oli tehnyt voimakkaaksi. Se oli aivan merkityksetön juttu — tai ainakin näytti siltä. Mutta kuorma-ajurien liitto yhtyi riitaan ja sitä auttoi vesijohtotyömiesten liitto. Askel askeleelta lakko levisi. Keittäjät ja tarjoilijat kieltäytyivät palvelemasta rikkureiksi menneitä kuorma-ajureita ja heidän esimiehiään ja yhtyivät lakkoon. Teurastajat ja ruokatavarapurret kieltäytyivät kajoamasta ruokatavaraan, joka oli määrätty meneväksi työläisiä vastustaviin ravintoloihin. Yhtyneiden työnantajien liitto muodosti lujan rintaman ja huomasi, että sillä oli vastassaan 40 000 San Franciscon järjestynyttä työläistä. Ravintolanleipurit ja leipomovaunujen kuljettajat liittyivät lakkoon, ja heitä seurasivat lypsäjät, maidonkuljettajat ja lintujenkynijät. Rakennustyöntekijät ilmoittivat selvin sanoin kantansa, ja koko San Francisco oli kuohuksissa.

Mutta vielä rajoittui lakko yksinomaan San Franciscoon. Heganin juonet olivat mestarillisia, ja Päivänpaisteen taistelutanner yhä laajeni. Voimakas taistelujärjestö, joka tunnettiin nimellä Tyynenmeren merimiesten liitto, kieltäytyi työskentelemästä laivoissa, joiden lastauksen ja lastinpurkamisen toimittivat rikkureiksi ruvenneet laivatyömiehet. Liitto esitti loppuvaatimuksensa ja sitten julisti lakon. Tähän oli Päivänpaiste koko ajan tähdännyt. Liiton virkamiehet menivät jokaiseen satamaan saapuneeseen laivaan, ja miehistö lähetettiin maihin. Ja merimiesten mukana lähtivät lämmittäjät, koneenkäyttäjät ja laivakeittäjät ja tarjoilijat. Joka päivä kasvoi joutilaiden laivojen luku. Oli mahdotonta hankkia uutta työväkeä, sillä merimiesten liittoon kuului taistelijoita, jotka olivat harjaantuneet meren kovassa koulussa, ja kun he tekivät lakon, tiesi se verta ja kuolemaa lakonrikkureille. Tämä lakko levisi pitkin koko Tyynenmeren rannikkoa, kunnes kaikki satamat olivat täynnä joutilaita laivoja ja meriliike pysähtynyt. Päivät ja viikot vierivät ja lakkoa yhä kesti. Rannikkolaiva-yhtiö ja Hawaijin, Nicaraguan ja Tyynenmeren-Meksikon höyrylaivayhtiö olivat täydellisesti sidotut. Toimenpiteet lakon lannistamiseksi tuottivat suunnattomia kuluja eivätkä hyödyttäneet mitään, ja päivä päivältä kävi asema yhä pahemmaksi, kunnes alettiin vaatia "rauhaa mistä hinnasta tahansa". Eikä rauhaa syntynyt, ennenkuin Päivänpaiste ja hänen liittolaisensa olivat pelanneet pelinsä loppuun ja korjanneet voitot.

Seuraavina vuosina pantiin merkille, että useat työväen johtomiehet rakensivat itselleen taloja vuokratonteille ja tekivät matkoja Eurooppaan, ja jo aikaisemmin pääsivät toiset johtajat ja "mustat hevoset" valtiollisiin toimiin ja valvomaan kunnallishallintoa ja kunnallisvarojen käyttöä. Puoluepomojen ylivalta San Franciscossa edisti Päivänpaisteen valtavaa taistelua suuremmissa määrin kuin kaupungin asukkaat saattoivat uneksiakaan. Sillä hänen osuutensa taistelussa, vaikkakin sen yksityiskohdista liikkui vain huhuja ja arveluita, tuli vähitellen ihmisten tietoon, ja tästä johtui, että Päivänpaisteesta pian tuli suuresti vihattu ja kirottu mies. Päivänpaiste ei itsekään aavistanut, että hänen taistelunsa laivayhtiötä vastaan paisuisi niin valtavaksi kuin se oli paisunut.

Mutta hän oli saanut mitä oli tavoitellut. Hän oli pelannut jännittävää peliä ja voittanut musertamalla tomuksi höyrylaivayhtiöt ja armotta peijannut osakkeenomistajia oivallisten, laillisten menettelytapojen mukaan. Luonnollisesti olivat hänen liittolaisensa niiden suurten rahasummien lisäksi, jotka hän oli maksanut, anastaneet etuja, jotka myöhemmin oikeuttaisivat heidät ryöstämään kaupungilta. Hänen liittonsa murhaajien kanssa oli aikaansaanut paljon murhaamista. Mutta omatunto ei häntä soimannut. Hän muisti, että oli kerran kuullut vanhan papin sanovan: joka miekkaan tarttuu, se miekkaan hukkuu. Joku käytti mahdollisuuksia hyväkseen, leikkiessään murhaajien kanssa, ja hän, Päivänpaiste, oli yhä vahingoittumaton. Siinäpä se. Ja hän oli voittanut. Kaikki oli peliä ja taistelua voimakkaiden miesten kesken. Narreja ei otettu lukuun. He saivat aina selkäänsä, ja sen vähäisen nojalla, mitä hän tiesi historiasta, hän teki sen johtopäätöksen, että he olivat aina saaneet rökkiinsä. San Francisco oli tahtonut sotaa, ja hän oli antanut sille sodan. Sellaista oli peli. Kaikki mahtimiehet tekivät samoin ja vielä paljon pahempaakin.

"Älkää puhuko minulle moraalista ja kansalaisvelvollisuudesta", sanoi hän eräälle itsepäiselle haastattelijalle. "Jos te jonakuna päivänä jätätte toimenne ja siirrytte toisen lehden palvelukseen, niin te kirjoitatte juuri niin kuin teitä käsketään kirjoittamaan. Se merkitsee teille nyt siveellisyyttä ja kansalaisvelvollisuutta; uudessa toimessa teidän täytyisi tukea varastavia rautateitä ... 'siveellisyydellä ja kansalaisvelvollisuudella', luullakseni. Teidän palkkanne, ystäväni, on noin kolmekymmentä dollaria viikossa. Siitä hinnasta te myytte itsenne. Mutta lehtenne olisi ostettavissa hiukan suuremmasta summasta. Rahalla saa tähän aikaan kaikkea, ja lehtenne muuttaisi mädän politiikkansa joksikin muuksi mädäksi politiikaksi."

"Ja kaikki tämä johtuu siitä, että joka hetki syntyy maailmaan raukkoja. Niin kauan kuin kansa sallii

sen, on heillä hyvä olla, ystäväni. Osakkeenomistajat ja liikemiehet voisivat yhtä hyvin julkisesti ilmoittaa, miten paljon heitä on vahingoitettu. Ette ole milloinkaan kuullut kenenkään heistä säälittelevän, kun ovat saaneet toisen toverin alleen ja mukiloivat häntä. Nyt on heidän vuoronsa tulla mukiloiduiksi ja siinä kaikki. Puhua heittoista! Nuo samat miehet olisivat valmiita varastamaan vaatteet nälistyneiltä ja kultapaikat vainajien hampaista ja pahasti kirkumaan, jos joku vainaja alkaisi kummitella. He ovat kaikki samankarvaisia, suuret ja pienet. Ajatelkaahan esimerkiksi sokeritrustia — miljoonistaan huolimatta se alhaisen taskuvarkaan tavoin kavaltaa vettä New Yorkin kaupungilta, eivätkä sen synnit paina raskaina hallituksen vaakakupeissa. Sellaista on siveellisyys ja kansalaiskunto! Turhaa lörpötellä siitä."

8

Päivänpaisteen tulo sivistyneeseen maailmaan ei ollut tehnyt häntä paremmaksi. Tosin hän kävi paremmin puettuna, oli oppinut hienompia tapoja ja puhui virheettömämpää englanninkieltä. Pelaajana ja miestensurmaajana hän oli tuntuvasti edistynyt. Hän oli päässyt korkeammalle elämäntasolle ja hän oli hionut järkensä teräväksi kuin partaveitsen kamppailevien miesten uljaassa monimutkaisessa taistelussa. Mutta hän oli kovettunut, ja se oli tapahtunut hänen entisen terveen hyväsydämisyytensä kustannuksella. Hän ei tuntenut sivistyksen todellista hienostumista. Hän ei tietänyt, että sitä oli olemassakaan. Hän oli muuttunut kynnilliseksi, katkeraksi ja väkivaltaiseksi. Hän epäili mahtavia riistäjiä, halveksi typerää laumaa, joka antoi riistää itseään, ja luotti vain itseensä. Tämä vei kohtuuttomaan ja väärään itsetehostukseen, samalla kuin ystävällinen toisten kunnioittaminen — vieläpä tavallinen arvonantokin — oli kadonnut, eikä häneen jäänyt muuta kuin itsensä palvominen.

Ruumiillisesti hän ei enää ollut se rautalihaksinen mies, joka hän oli ollut Alaskasta lähtiessään. Hänellä ei ollut tarpeeksi ruumiinliikettä, hän söi enemmän kuin oli hyväksi hänelle ja joi niinikään liian paljon. Hänen lihaksensa olivat tulleet veltoiksi, ja hänen räätälinensä huomautti hänen avartuvasta housunkauluksestaan. Itse asiassa oli Päivänpaiste tulemaisillaan lihavaksi. Tämä ruumiillinen rappeutuminen ilmeni hänen kasvoissaankin. Hänen laihat intiaanikasvonsa olivat muuttuneet. Kuopat poskissa ulkonevien poskiluitten alla olivat täyttyneet. Silmien alle alkoi muodostua selvät pussit. Niska oli pöhötynyt, ja ihraleuan ensimmäinen poimu näkyi selvästi. Entinen askeettisuuden leima, jonka hirveät kärsimykset ja ponnistukset olivat synnyttäneet, oli hävinnyt, piirteet olivat käyneet leveämmiksi ja karkeammiksi; elämä, jota hän eli, oli niihin lyönyt leimansa, joka kertoi miehen itsejumoimisesta, kovuudesta ja väkivaltaisuudesta.

Hänen tuttavapiirinsäkin oli huonontunut. Hän pelasi yksinäistä peliä, halveksi useimpia niitä miehiä, joiden kanssa pelasi, ja kun hän ei tuntenut myötätuntoa eikä ymmärtämystä heitä kohtaan ja oli heistä täysin riippumaton, oli hänellä vähän yhteistä niiden kanssa, joita hän tapasi esim. Alta-Pacific-klubissa. Kun taistelu höyrylaivayhtiöitten kanssa oli kuumimmillaan ja hänen ryöstönsä oli tuottanut liikemaailmalle suunnattomia vaurioita, kehoitettiin häntä päällepäätteeksi eroamaan Alta-Pacificista. Tämä tapaus oli oikeastaan hänelle mieleen, ja hän löysi uuden olinpaikan Riverside-klubissa, jonka kaupungin puoluepomot olivat perustaneet ja jota he pitivät yllä. Oikeastaan hän piti sellaisista miehistä enemmän. He olivat alkuperäisempiä ja luonnollisempia eivätkä olleet olevinaan. He olivat kunniallisia rosvoja, suoria ja rehellisiä omalla tavallaan, pinnalta raakoja ja sivistymättömiä, mutta heitä ei ollut kiilotettu liukkaalla tai miellyttävällä tekopyhyydellä. Alta-Pacific oli ehdottanut, että hänen eronsa pidettäisiin yksityisasiana, mutta oli kuitenkin yksityisesti antanut siitä tiedon sanomalehdille. Nämä olivat pitäneet suurta ääntä tästä pakollisesta eronpyynnöstä, mutta Päivänpaiste nauroi ja meni hiljaa matkoihinsa, vaikka panikin mustan merkin muutamain klubin jäsenten nimen viereen. Nämä saivat sitten myöhemmin kokea klondykelaisen rahamiehen kypälän musertavaa painoa.

Sanomalehtien yhteisen hyökkäyksen kestäessä kuukausimääriä revittiin Päivänpaisteen luonne riekaleiksi. Hänen elämäntarinassaan ei ollut tekoa, jota ei olisi vääristely rikokseksi tai paheeksi. Se, että hänestä julkisesti tehtiin luonnoton hirviö, musersi hänen viimeisenkin viipyvän toiveensa päästä Dede Masonin tuttavaksi. Hän tunsu, ettei ollut mitään mahdollisuuttakaan, että tämä olisi voinut edes ystävällisin silmin katsella hänen laistaan miestä, ja korotettuaan hänen palkkansa seitsemääkymmeneenviiteen dollariin kuukaudessa Päivänpaiste luuli vähitellen unohtavansa hänet. Palkankorotuksen hän ilmoitti hänelle Morrisonin välityksellä, ja myöhemmin Dede Mason kiitti häntä, ja siihen se asia päättyi.

Eräänä lauantaina hän oli alakuloinen ja kyllästynyt kaupunkiin ja sen katuihin ja noudatti mielijohdetta, joka myöhemmin sai aikaan tärkeän käänteen hänen elämässään. Hän halusi hengittää maalaisilmaa ja nähdä toisenlaisia näköaloja kuin mitä oli tarjona kaupungissa. Mutta itselleen hän keksi Glen Ellenin matkansa tekosyyksi sen, että hänen oli tarkastettava tiilitehdasta, jonka

Holdsworthy oli viekoitellut hänet ostamaan.

Hän vietti yön pienessä maalaishotellissa ja läksi sunnuntaiamuna kylästä ratsastaen Glen Ellenin teurastajalta vuokraamallaan hevosella. Tiilitehdas oli lähellä, Sonoma-järven rannalla. Kuivausuunit näkyivät puiden välistä, kun hän katsoi vasemmalle ja näki puolen mailin päässä metsänpeittämän kukkularykkelmän Sonoma-vuoren rinteellä. Vuori, joka sekin oli metsäinen, näkyi niiden takaa. Kukkulat näyttivät ikäänkuin viittovan hänelle. Kuiva päivänpaisteinen kevätkesän ilma vaikutti häneen kuin viini. Vaistomaisesti hän joi sitä syvin henkäyksin. Tiilitehdas näytti hyvin vähän houkuttevalta. Hän oli väsynyt kaikkiin liikeasioihin, ja metsäiset kukkulat kutsuivat häntä. Hänellä oli jalkojensa välissä hevonen — vieläpä hyvä hevonen, kuten hän oli huomannut; se toi hänen mieleensä entiset hurjat ratsastusretket Etelä-Oregonissa, kun hän vielä oli nuori poikanen. Hän oli ollut jotakuinkin hyvä ratsastaja nuorena ollessaan, ja satulan narina kuului hyvältä hänen korvissaan.

Päätettyään huvitella ensin ja tarkastaa tiilitehdasta myöhemmin hän ratsasti vuorelle päin etsien tietä, joka veisi suoraan kukkuloille. Hän jätti maantien ensimmäiselle veräjälle ennätettyään ja ratsasti täyttä laukkaa heinäpellon läpi. Heinä oli molemmin puolin lähes miehen korkuista, ja hän veti nautinnolla sieraimiinsa sen lämmintä tuoksua. Leivosia lensi ilmaan hänen edestään, ja jostakin kuului suloista linnunlaulua. Tietä oli silmännähtävästi käytetty saven kuljetukseen uudelle, hyödyttömälle tiilitehtaalle. Rauhoittaen omaatuntoaan ajatuksella, että tämä oli hänen aluettaan, hän ratsasti savikuopalle, joka oli kuin iso kuilu vuoren kupeella. Mutta hän ei viipynyt kauan, vaan kääntyi taas vasemmalle ja jätti tien. Ei ainoatakaan taloa ollut näkyvissä, ja siirtyminen kaupungin melusta tänne hiljaisuuteen tuntui viihdyttävältä. Hän ratsasti pitkin kapeaa, raivattua, kukkien reunustamaa aukeamaa, kunnes tuli lähteelle. Hän asettui vatsalleen maahan ja joi kirkasta vettä ja katsellessaan ympärilleen hän huomasi yht'äkkiä, kuinka kaunis maailma oli. Se yllätti hänet äkisti, kuin hän olisi keksinyt jotakin; hän ei ollut milloinkaan ennen sitä huomannut ja hän oli niinikään paljon unohtanut. Eihän ihminen voinut yht'aikaa huolehtia tärkeistä liikeasioista ja nauttia luonnonkauneudesta. Kun hän joi ilmaa, nautti näköalasta ja etäisestä leivosten laulusta, oli hänellä sama tunne kuin pokerinpelaajalla, joka lopettaa yön kestäneen pelin ja lähtee ummehtuneesta kapakkailmasta raikkaaseen aamuilmaan.

Kukkulain juurella hän näki luhistumaisillaan olevan paaluaidan. Sitä katseltuaan hän arveli sen olevan vähintään neljäkymmenen vuoden vanha — sen oli rakentanut joku uudisasukas, joka oli tullut maahan, kun kultakuume oli loppunut. Puut olivat hyvin paksuja täällä, missä ei ollut pensaikkoa niiden juurilla, ja hän ratsasti suurten oksain varjossa. Nyt hän joutui muutaman eekkerin suuruiselle alalle, missä tammien, manzanita- ja madronopuitten asemesta kasvoi muhkeita punapuita. Jyrkästi viettävän kukkulan juurelta hän löysi punapuuryhmän, joka reunusti kapeata, lirisevää puroa.

Hän pysähtyi hevosensa, sillä puron rannalla kasvoi villi kalifornialainen lilja. Se oli ihmeen ihana korkeiden puiden muodostamassa holvissa. Se oli vähintään kahdeksan jalkaa korkea, ja sen runko kohosi suorana ja solakkana, vihreänä ja paljaana kaksi kolmannesta sen pituudesta ja puhkesi sitten lukemattomiksi lumivalkeiksi, vahamaisiksi kelloiksi. Siinä oli sadoittain kukkia ja kaikki saman varren päässä, nuokkuen hentoina ja hauraina. Päivänpaiste ei ollut milloinkaan nähnyt mitään senkaltaista. Hitaasti hänen katseensa siirtyi siitä kaikkeen, mitä oli hänen ympärillään. Hän otti hartaana hatun päästään. Tämä oli suurenmoista. Täällä ei ollut sijaa ylenkatseelle eikä synnille. Tämä oli vilpitöntä ja raitista ja kaunista jotakin, jota hän saattoi kunnioittaa. Tämä oli aivan kuin kirkko. Täällä vallitsi pyhä rauha. Täällä ihminen tunsu ylevien asioiden vaikutuksen. Tällaista ja vielä paljon muutakin liikkui Päivänpaisteen sydämessä, kun hän katseli ympärilleen. Mutta se ei kiteytynyt ajatukseksi. Hän vain tunsu sen ajattelematta sitä.

Jyrkällä vierulla lähteen yläpuolella kasvoi hienoja neidonhius-nimisiä sanajalkoja, ja korkeammalla kasvoi leveämpiä sanajalkoja. Siellä täällä maassa oli suuria, kaatuneita, sammalpeitteisiä puunrunkoja, jotka lahosivat vähitellen metsän multa. Taempana hiukan valoisammassa paikassa kiersivät villit viiniköynnökset ja kuusamapensaat vanhojen ryhmyisten tammien runkoja. Harmaa orava kiipesi oksalle ja katseli häntä. Jostakin etäältä kuului tikan nakutus. Tämä ääni ei häirinnyt metsän hiljaisuutta ja hartautta. Puiden hiljainen humina teki yksinäisyyden täydelliseksi. Puron porehtivat kareet ja harmaa orava puussa olivat mittoja, joilla saattoi mitata äänettömyyttä ja liikkumatonta lepoa. "Täältä mahtaa olla miljoona mailia ihmisasuntoon", kuiskasi Päivänpaiste itsekseen.

Mutta yhä hänen katseensa palasi ihmeelliseen liljaan poreilevan puron partaalla.

Hän sitoi hevosensa puuhun ja vaelsi jalan kukkuloilla. Niiden huippuja peittivät satavuotiset kuuset, ja niiden rinteillä kasvoi tammia ja madrono-puita ja rautatammia. Mutta komea punapuumetsä raivasi itselleen tien kukkulain keskitse. Täältä hän ei löytänyt avonaista paikkaa, mistä olisi päässyt kulkemaan hevosineen, ja hän palasi liljan luo puron partaalle. Hevostaan taluttaen hän kulki kompastellen ylös vuoren rinnettä. Ja sanajalat muodostivat ruohomaton hänen jalkojensa alle, metsä kiipesi kilpaa hänen kerallaan ja rakensi holvin hänen päänsä päälle, ja ilo ja onni hiipi hänen

mieleensä.

Huipulle päästyään hän kulki läpi tiheikön, ja tuli avonaiselle rinteelle, joka vei kapeaan laaksoon. Kirkas auringonpaiste häikäisi häntä ensin, ja hän pysähtyi lepäämään, sillä hän läähätti ponnistuksesta. Hän ei ollut entisaikaan niin kovasti hengästynyt, eivätkä hänen lihaksensa olleet niin helposti väsyneet kiipeämisestä. Kapea joki virtasi kapeaan laaksoon kapean niityn poikki, jossa kasvoi tiheää polvenkorkuista heinää ja sini- ja valkoapilaa. Vuorenrinne oli täynnä mariposa-liljoja ja viljejä hyasintteja, joiden yli hänen hevosensa hitaasti ja varovaisesti ja vastahakoisesti asteli.

Kuljettuaan ojan poikki Päivänpaiste seurasi karjapolkua matalan, kallioisen kukkulan yli ja manzanita-metsikön läpi ja laskeutui toiseen kapeaan laaksoon, jonka poikki virtasi toinen kapea, niityn reunustama oja. Kaniini ponnahti esiin pensaikosta aivan hänen hevosensa turvan alitse, juoksi ojaan ja katosi vastakkaisen rinteiden vaivaistammien väliin. Päivänpaiste katseli sitä ihailien ratsastaessaan niityn päähän. Täällä hän pelotti liikkeelle metsäkauriin, jolla oli monihaaraiset sarvet ja joka näytti lentävän niityn poikki, paaluaidan ylitse ja yhä lentäen katoavan turvalliseen metsikköön niityn taakse.

Päivänpaiste nautti rajattomasti. Hänestä tuntui, ettei hän ollut milloinkaan ollut niin onnellinen. Hänen entiset metsänkulkijan vaistonsa olivat heränneet, ja kaikki herätti hänessä mielenkiintoa — puiden ja oksien sammal, mistelikimput, jotka riippuivat tammissa, metsärotan pesä, vesikrassi, joka kasvoi pienen joen rantojen suojassa, perhoset, jotka lentelivät puiden himmentämässä auringonvalossa, siniset närhit, jotka loivat loistavia väritäpliä metsän vihreälle taustalle, peukaloisia muistuttavat pikkulinnut, jotka hyppelivät pensaikossa ja matkivat viiriäisten huutoa, ja tikka, jolla oli karmosiininpunainen harja päässä ja joka lakkasi nokkimasta puuta ja pani päänsä kallelleen häntä katsellessaan. Kuljettuaan joen poikki hän näki epäselviä jälkiä metsätiestä, jota luultavasti oli käytetty miespolvi takaperin, kun niityltä oli raivattu siellä silloin kasvavat tammetsä. Hän löysi haukanpesän kuuden jalan korkuisen punapuun latvasta. Ja päällepäätteeksi oli hänen hevosensa kompastua muutamia puolikasvuisiin viiriäispoikueisiin, ja ilma oli täynnä niiden piipitystä. Hän pysähtyi ja katseli niiden pakoa maassa silmiensä edessä ja kuunteli, miten vanhat viiriäiset, jotka olivat piilossa tiheikössä, hätäisesti kutsuivat poikasiaan.

"Menlo Parkin kesäasunnot eivät vedä vertoja tälle", sanoi hän ääneen, "ja jos minun joskus rupeaa tekemään mieleni maalaiselämään, niin tulen tänne".

Vanha metsätie vei hänet aukealle paikalle, missä viininpunaisessa maassa kasvoi viiniköynnöstä. Karjapolku, puita ja tiheikköä — ja hän oli laskeutunut alas vuorenrintettä kaakkoiselle aukeamalle. Täällä ison, metsistyneen kentän yläpuolella oli pieni maatalo, jonka pääty oli Sonoma-laaksoon päin. Se oli navettoineen ja ulkoahuoneineen ryöminyt aivan vuorenrinteen juurelle, joka suojeli sitä lännestä ja pohjoisesta. Hän arveli, että vuorenrinteeltä syöksynyt irrallinen multakerros oli muodostanut pienen, tasaisen maakaistaleen, johon oli sitten tehty keittiökasvitarha. Multa oli lihavaa ja mustaaja vettä oli runsaasti, sillä hän näki muutamia auki olevia kastelujohdon hanoja.

Tiilitehdas oli unohtunut. Ei ketään ollut kotona, mutta Päivänpaiste laskeutui hevosen selästä ja käyskenteli keittiökasvitarhassa syöden hyötymansikoita ja vihreitä herneitä. Sitten hän katseli vanhaa, auringossa kuivuneista tiilistä rakennettua navettaa ja ruosteista auraa ja kiersi itselleen savukkeita ja poltti niitä katsellessaan kananpoikueitten ja emokanojen lystikästä tepastelua pihalla. Polku, joka vei laaksoon, houkutteli häntä, ja hän läksi kulkemaan sitä pitkin. Vesijohtoputki kulki maanpinnalla yhdensuuntaisesti polun kanssa, jonka hän arveli vievän vastavirtaa järven rannalle. Vuorensinä oli monta sataa jalkaa korkea, ja niin uhkeat olivat koskemattomat puut, että paikka oli aina varjossa. Siellä oli kuusia, jotka silmämitalla olivat viisi ja kuusi jalkaa läpimitaten, ja vielä suurempia punapuita. Hän näki yhden punapuun, joka oli vähintään kymmenen tai yksitoista jalkaa läpimitaltaan. Polku vei suoraan pienelle padolle, mistä sai alkunsa vesijohtoputki, jolla keittiökasvitarhaa kasteltiin. Täällä joen partaalla kasvoi leppiä ja laakeripuita, ja hän kulki sanajalkojen keskitse, jotka olivat häntä korkeammat. Sametinpehmoista sammalta kasvoi kaikkialla, ja siitä yleni neidonhiusta ja muita sananjalkalajeja.

Patoa lukuunottamatta se oli neitseellistä aarniometsää. Ei kenenkään kirves ollut häirinnyt metsän rauhaa, ja puut kaatuivat vain vanhuuttaan ja talvimyrskyn raivotessa. Kaatuneiden puiden paksut rungot olivat sammalen peitossa ja lahosivat hitaasti jälleen maahan, josta olivat nousseet. Muutamat olivat jo lahonneet niin kauan, että olivat jo miltei muuttuneet mullaksi, vaikka niiden epäselvät ääriiviivat vielä saattoi erottaa. Toiset muodostivat sillan joen yli, ja erään jättiläisen rungon alta kasvoi puolisen tusinaa nuoria puita, jotka se kaatuessaan oli kaatanut ja musertanut. Ne elivät vielä ja kukoistivat, virta huuhteli niiden juuria, ja töröttävillä oksillaan ne imivät auringonvaloa aukosta, joka oli metsän holvissa.

Palattuaan maataloon nousi Päivänpaiste hevosensa selkää ja ratsasti pois sen takana olevalle jyrkemmälle rinteelle. Hänen lupapäivämielialaansa ei mikään muu voinut tyydyttää kuin Sonoma-vuorelle nouseminen. Ja tämän huipulle hän kolme tuntia myöhemmin pääsikin, väsyneenä ja hikisenä,

vaatteet riekaleina ja kasvot ja kädet naarmuissa, mutta hänen silmänsä säteilivät ja hän nautti tavattomasti. Hänen mielensä oli kuin koulupojan, joka on luvatta jäänyt pois koulusta. Iso pelipöytä San Franciscossa tuntui hyvin kaukaiselta. Mutta tämä oli enemmän kuin koulupojan luvatonta huvittelemista. Oli aivan kuin hän olisi ottanut jonkinlaisen puhdistavan kylvyn. Täällä ei ollut sijaa sille alhaisuudelle, kurjuudelle ja paheellisuudelle, joka täytti kaupunkielämän samean lätäkön. Vaikkei hän tarkemmin miettinyt tätä kaikkea, tunsikin puhdistuneensa ja kohonneensa. Jos häntä olisi pyydetty selittämään, miltä hänestä tuntui, olisi hän vain sanonut, että hänen oli hyvä olla, sillä hän ei tietoisesti tajunnut luonnon valtavaa viehätysvoimaa, joka virtaili hänen kaupungin turmelemaan ruumiiseensa ja sieluunsa. Se tehoi häneen sitä voimakkaammin, kun hän polveutui korvenraatajaesivanhemmista ja kun hänen oma sivistyksensä oli peräti pintapuolista.

Sonoma-vuoren huipulla ei ollut taloja, ja ollen yksin Kalifornian sinisen taivaan alla hän antoi hevosensa hitaasti kävellä huipun eteläiselle laidalle. Hän näki metsittyneiden vuorilaaksojen halkomia aukeita laidunmaita, jotka pengerrin penkereeltä alenivat hänen jalkojensa juurelta itään ja etelään Petaluma-laaksoon päin, joka oli tasainen kuin biljardipöytä, talonpoikain mittausopillisen säännöllisiin viljelyspalstoihin jaettu. Taustassa lännessä kohosi vuorijono toisensa jälkeen, ja niiden huippuja hyväili laaksoista kohoava purppuranpunainen sumu. Ja vielä etäämmällä, viimeisen vuorijonon takana, hän näki Tyynen valtameren hopeanhohteisen ulapan. Hän käänsi hevosensa ja katseli länteen ja pohjoiseen, Santa Rosasta St. Helenan vuorelle ja itään Sonoma-laakson ylitse viidakkopeitteisiin vuoriin, jotka peittivät näköalan Napa-laaksoon. Lähellä idässä Sonoma-laakson rinteellä olivat Glen Ellenin pikkukylän talojenot. Hän näki uurren vuorenrinteessä. Hän luuli sitä ensin kaivoksen kaatopaikaksi, mutta kun hän muisti, ettei tämä ollut kultarikasta seutua, niin hän heitti uurren mielestään ja jatkoi kaakkoisen maiseman ihailua. Siellä hän saattoi nähdä San Pablon lahden vesien ylitse Diabolo-vuoren kaksoishuipun selvästi. Etelässä oli Tamalpais-vuori, ja viidenkymmenen mailin päässä, missä Tyynen valtameren tuulet raikkaina puhalsivat Kultaisessa portissa, San Franciscon savupilvet leijailivat kuin usvahattarat.

"En ole pitkään aikaan nähnyt niin paljon maata yhdellä kertaa", ajatteli hän ääneen.

Häntä ei haluttanut lähteä, eikä hän vielä pitkään aikaan kyennyt irtautumaan näköalasta ja aloittamaan vuorelta laskeutumista. Häntä huvitti kulkea uutta tietä alas, ja siksipä olikin jo myöhäinen iltapäivä käsissä, kun hän ennätti metsäisille kukkuloille. Siellä keksivät hänen terävät silmänsä vihreän väriläikän, joka jyrkästi erosi kaikista niistä värivivahduksista, mitä hän päivän kuluessa oli nähnyt. Katseltuaan sitä hetkisen päätti hän, että sen muodosti kolme sypressiä, ja hän tiesi, ettei mikään muu kuin ihmiskäsi ollut saattanut istuttaa niitä sinne. Vallan poikamaisen uteliaisuuden pakottamana hän päätti ottaa siitä selvän. Kukkulalla kasvoi puita niin tiheässä ja se oli niin jyrkkä, että hänen täytyi laskeutua hevosensa selästä ja kulkea jalan, paikkapaikoin ryömiä päästäkseen tiheään pikkumetsän läpi. Hän joutui aivan lähelle sitä paikkaa, missä sypressit kasvoivat. Ne olivat pienen neliskulmaisen aitauksen sisällä; hän saattoi selvästi nähdä, että paalut oli kahden lapsen hautakummut. Kaksi puista ristiä, jotka niinkään olivat käsin veistetyt, kertoivat tarinan: *Pieni Davie, syntynyt 1855, kuollut 1859, ja Pieni Lily, syntynyt 1853, kuollut 1860.*

"Pienet lapsiraukat", mutisi Päivänpaiste.

Merkeistä päättäen hoidettiin hautoja huolellisesti. Kummuilla oli kuihtuneita villikukkavihkoja, ja poikkipuun kirjaimet oli hiljattain maalattu. Tämä antoi Päivänpaisteelle aiheen hakea polkua, ja hän löysikin polun, joka vei vastakkaiseen suuntaan kuin mistä hän oli tullut. Hän kiersi kukkulan juuren, nousi hevosensa selkään ja ratsasti maatalolle. Savupiipusta nousi savua, ja hän joutui pian keskustelemaan hermostuneen, laihan nuoren miehen kera, joka, kuten hän sai tietää, oli vain maatalon vuokraaja. Kuinka suuri se oli? Satakahdeksankymmentä eekkeriä, vaikka se näytti paljon isommalta. Se johtui siitä, että sen rajat olivat niin epäsäännölliset. Kyllä siihen kuului savikuoppa ja kukkulat, ja sen raja, joka kulki pitkin suurta rotkoa, oli yli mailin pituinen.

"Nähkääs", sanoi nuori mies, "se oli niin epätasaista ja kivikkoa, että kun ensin ruvettiin viljelemään seutua, ostivat maanviljelijät hyvän maan sen laidoilta. Siitä syystä sen rajat ovat niin epätasaiset ja kalvetut."

Niin kyllä, hän ja hänen vaimonsa saivat elatuksensa tarvitsematta kovinkaan paljon rehkiä. Heidän ei tarvinnut maksaa suurta vuokraa. Hillard, omistaja, sai tulot savikuopasta. Hillard oli varakas mies, ja hänellä oli viljelyksiä ja viinitarhoja alhaalla laaksossa. Tiilitehdas maksoi savesta kymmenen senttiä kuutiokyyntä. Maalla oli paikkapaikoin hyviä viljelysmaita, jotka olivat raivatut, kuten keittiökasvitarha ja viinitarha, mutta muu osa oli liian epätasaista.

"Te ette ole farmari", sanoi Päivänpaiste.

Nuori mies nauroo ja pudisti päätään.

"En, olen sähköttäjä. Mutta vaimoni ja minä päätimme ottaa kahden vuoden loman ja ... täällä me olemme. Mutta loma-aika on kohta lopussa. Palaan syksyllä toimistoon saatuaani viinirypäleet korjuuseen."

Niin, hänellä oli yhdentoista eekkerin suuruinen viinitarha, jossa kasvoi viinirypäleitä. Hän sai rypäleistä tavallisesti hyvän hinnan. Hän kasvatti suurimman osan siitä, mitä he söivät. Jos paikka olisi ollut hänen omansa, olisi hän raivannut maatilkun kukkulan rinteelle viinitarhan yläpuolelle ja istuttanut pienen hedelmäpuutarhan. Multa oli hyvää. Maatilalla oli runsaasti karjalaitumia, ja siellä oli muutamia raivattuja tilkkuja, kaikkiaan viisitoista eekkeriä, joissa hän kasvatti hienointa vuoriheinää mitä saattoi olla olemassa. Siitä maksettiin kolme, jopa viisikin dollaria enemmän tonnilta kuin korkeatasoisesta laaksoheinästä.

Kuunnellessaan Päivänpaiste tunsu äkkiä kateutta tuota nuorta miestä kohtaan, joka asui keskellä sitä uhkuvaa luontoa, jota hän oli monta tuntia samoillut.

"Mitä hittoa te palaatte sähkösanomatoimistoon?" kysyi hän.

Nuori mies hymyili hiukan huolestuneesti.

"Siksi, ettemme edisty täällä..." (hän epäröi hetkisen) "ja siksi, että lisämenoja on tulossa. Vuokra tuntuu, vaikka se onkin pieni, ja sitäpaitsi minä en ole kyllin vahva viljelläkseni voimaperäisesti tilaa. Jos omistaisin sen tai jos olisin oikein reipas, kuten te, en pyytäisi mitään parempaa. Eikä vaimonikaan." Taas häivähti huolestunut hymy hänen kasvoillaan. "Me olemme nähkääs maaseudun lapsia, ja oleskeltuamme muutamia vuosia kaupungissa me tunnemme, että maaseutu on paras. Olemme tuumineet koota hiukan varoja ja sitten ostaa jostakin maatilkun ja jäädä siihen."

Lasten haudat? Niin, hän oli maalannut uudelleen hautakirjoitukset ja kuokkinut pois rikkaruohot. Se oli tullut tavaksi täällä. Jokainen, joka asui tilalla, teki sen. Monena vuonna, kertoi tarina, olivat isä ja äiti palanneet joka kesä haudoille. Mutta sitten oli tullut aika, jolloin he eivät enää tulleet, ja silloin oli vanha Hillard pannut tavan alulle. Uurre poikki laakson? Entinen kaivos. Se ei ollut milloinkaan kannattanut. Miehet olivat kaivaneet siinä vuosikaudet, sillä merkit olivat olleet hyvät. Mutta siitä oli jo vuosikymmeniä. Mitään kannattavaa kaivosta ei oltu milloinkaan tavattu laaksosta, vaikka koelouhoksia oli alinomaa tehty, ja kolmekymmentä vuotta takaperin oli sinne tulvinut kullankaivajia.

Hennon näköinen nuori nainen tuli ovelle kutsumaan nuorta miestä illalliselle. Päivänpaisteen ensimmäinen ajatus oli, ettei hän soveltunut kaupunkielämään. Ja sitten hän pani merkille hänen kasvojensa päivettymän ja onnellisen hohteen ja hän päätti, että maaseutu oli hänen paikkansa. Hyläten illalliskutsun hän jatkoi matkaa Glen Elleniin istuen jalat rentoina satulassa ja hyräillen unohtuneita lauluja. Hän ratsasti epätasaista, kiemurtelevaa tietä halki tammimetsien, joissa siellä täällä oli manzanita-tiheikköjä ja aukeita paikkoja, joista metsä oli raivattu. Hän kuunteli mielissään viiriäisen kutsuhuutoja ja nauroi kerran pelkästä ilosta pienelle oravalle, joka hyppäsi vihaisesti naksutellen pengermälle, liukastui pehmeässä maassa ja putosi alas. Sitten se hyppäsi tien poikki hänen hevosensa turvan alitse ja yhä toraillen kiipesi suojelemaan tammeen.

Päivänpaiste ei tänä päivänä malttanut pysyä valmiiksi poljetuilla teillä ja oikaistessaan seudun läpi Glen Elleniin hän joutui vuorisolaan, joka niin salpasi häneltä tien, että hän oli iloinen voidessaan seurata rauhallista karjapolkua. Tämä vei pieneen majaan. Ovet ja ikkunat olivat auki, ja ovensuussa ruokki kissa poikasiaan, mutta ketään ei näkynyt kotosalla. Hän läksi ratsastamaan alas polkua, joka nähtävästi kulki rotkon poikki. Vähän matkan päässä hän kohtasi vanhuksen, joka tuli lännestäpäin. Hänellä oli kädessään sanko vaahtoavaa maitoa. Hänellä ei ollut hattua päässä, ja hänen kasvoillaan, joita lumivalkea tukka ja parta reunusti, oli mailleen menevän kesäpäivän punertava hohde ja tyytyväisyys. Päivänpaiste ajatteli, ettei ollut milloinkaan nähnyt niin tyytyväisen näköistä olentoa. "Kuinka vanha olette, vaari?" kysyi hän. "Kahdeksankymmentäneljä vuotta", kuului vastaus. "Niin, herra, kahdeksankymmentäneljä vuotta ja reippaampi kuin monet."

"Olette varmaankin hoitanut itseänne hyvin?" arveli Päivänpaiste.

"En tiedä sitä. En ole milloinkaan vetelehtinyt joutilaana. Kuljin härkävaljakkoa ajaen tasankojen poikki ja tappelin intiaaneja vastaan 1851. Olin silloin perheellinen mies ja seitsemän lapsen isä, samanikäinen kuin te nyt olette tai jotenkin sinnepäin."

"Eikö teistä ole yksinäistä täällä?"

Vanhus laski sangon maahan ja rupesi tuumimaan.

"Kuinka sen ottaa", sanoi hän epämääräisesti. "En ole milloinkaan ollut yksin, ennenkuin vanha vaimoni kuoli. Toiset ovat yksin ihmisjoukossa, ja minä olen niitä. Olen yksin vain silloin, kun käyn Friscossa. Mutta nyt en enää mene sinne. Tämä kelpaa minulle. Olen ollut tässä laaksossa vuodesta 54

alkaen — olin ensimmäisiä uutisasukkaita espanjalaisten jälkeen."

Päivänpaiste pani hevosensa liikkeelle ja sanoi:

"Hyvää yötä, vaari. Hyvää vointia. Te saatatte kaikki nuoret miehet häpeään, ja arvaanpa, että vielä ennätätte haudata monta heistä."

Vanhus nauroi, ja Päivänpaiste jatkoi matkaa kumman tyytyväisenä itseensä ja koko maailmaan. Näytti siltä, että entinen tyytyväisyys, jota hän oli tuntenut Yukonissa, taipaleella ja leirissä, oli palannut. Hän ei voinut karkoittaa silmistään vanhan uutisasukkaan kuvaa. Tämä oli riipeä ukko kahdeksankymmentäneljävuotiaaksi. Päivänpaisteen mieleen johtui ajatus seurata hänen esimerkkiään, mutta suuri peli San Franciscossa karkoitti tämän ajatuksen.

"Kerran vielä", päätti hän, "kun olen tullut vanhaksi ja kyllästyn peliin, asetun asumaan johonkin tämänkaltaiseen paikkaan, ja kaupunki saa mennä helvettiin."

9

Sen sijaan että olisi palannut maanantaina kaupunkiin, vuokrasi Päivänpaiste teurastajan hevosen toiseksi päiväksi ja ratsasti laakson poikki itäisille kukkuloille tarkastellakseen kaivosta. Täällä oli kuivempaa ja kivikkoisempaa kuin siellä, missä hän oli ollut edellisenä päivänä, ja rinteillä kasvoi etupäässä matalaa tammimetsää — niin tiheää, että oli mahdotonta päästä sen läpi ratsain. Mutta rotkossa oli runsaasti vettä, ja siitä syystä siellä oli uhkea kasvullisuus. Kaivos oli hylätty, mutta häntä huvitti puolisen tuntia kiipeillä sitä tarkastellen. Hänellä oli kokemusta kvartsikaivoksista ennen Alaskaan menoaan, ja hän huomasi ilokseen, ettei entinen viisaus ollut unohtunut. Tarina oli selvä hänelle: hyvät näytteet, jotka takasivat tunnelin kaivamisen kukkulan rinteeseen; kolmen kuukauden työ ja rahojen loppuminen; työnseisaus, jolloin miehet olivat hakemassa muuta työansioita; sitten paluu ja työn jatkaminen uusin työvoimin, kunnes vuosien toivehikkaan odotuksen jälkeen oli jätetty työ kesken ja lähdetty pois. Luultavasti he jo tätä nykyä olivat kuolleet, ajatteli Päivänpaiste, kun kääntyi satulassa ja katseli rotkon ylitse entistä kaatopaikkaa ja tunnelin mustaa suuta.

Kuten edellisenäkin päivänä kulki hän huvikseen karjapolkuja umpimähkään ja raivasi itselleen tien huipuille. Jouduttuaan ylöspäin vievälle ajotielle seurasi hän sitä muutaman mailin ja joutui pieneen vuorien ympäröimään laaksoon, missä puolisen tusinaa köyhää tilallista viljeli viinirypäleitä jyrkillä rinteillä. Sen takana alkoi tie taas kohota. Tiheä, matala tammimetsä peitti kukkulan rinteet, mutta rotkoissa kasvoi suuria kuusia ja villiä kauraa ja kukkia.

Puoli tuntia myöhemmin hän tuli vuoren huippujen suojaamalle aukeamalle, mistä metsä oli raivattu pois. Siellä täällä, missä multa oli hyvää eikä rinne ollut kovin jyrkkä, kasvoi viiniköynnöksiä. Päivänpaiste saattoi huomata, että siinä oli nähty paljon vaivaa ja että villi luonto näytti hiljattain päässeensä voiton puolelle. Tammivesakko oli tunkeutunut aukeamalle, viinitarhakaistaleet olivat kokonaan tai osaksi ruohottuneet ja hylätyt, ja kaikkialla oli vanhoja paaluaitoja, jotka turhaan koettivat suojella viinitarhaa tungettelihoilta. Tie päättyi tähän pienen asuinrakennuksen eteen, jota suuret ulkokuonerakennukset ympäröivät. Takana sulki vesakko tien.

Hän näki vanhan naisen, joka käänsi hangolla lantaa navetan pihalla, ja pysähdytti hevosensa veräjälle.

"Hoi, muori", tervehti hän, "eikö täällä ole yhtään miesväkeä, joka tekisi tuon edestänne".

Nainen nojasi hankoonsa, kiinnitti hameensa vyötäisiltä ja katsoi häneen iloisesti. Päivänpaiste näki, että hänen työhön tottuneet kätensä olivat aivan kuin miehen, känsäiset, paksut sorminivelistä ja karkeat, ja että hänen sukattomissa jaloissaan oli raskaat miehen kengät.

"Ei täällä ole yhtään miestä", vastasi nainen. "Ja mistä te olette kotoisin? Ettekö halua pysähtyä ja levähtää ja juoda lasia viiniä?"

Astuen kömpelösti, mutta tarmokkaasti kuten työmies, nainen vei hänet asuinrakennukseen, missä Päivänpaiste näki käsipusertimen ja viininvalmistukseen tarvittavat kapineet. Oli liian pitkä matka ja liian paha tie, jotta olisi voinut kuljettaa viinirypäleet laakson viinipuristimoihin, selitti nainen, ja niinpä täytyi heidän itse valmistaa viini. "He" olivat hän itse ja hänen tyttärensä, joka oli leski ja neljäkymmenen vuoden vanha. Oli ollut helpompaa, ennenkuin tyttärenpoika kuoli ja ennenkuin hän meni taistelemaan villedä vastaan Filippiineille. Hän oli kaatunut siellä jossakin kahakassa.

Päivänpaiste joi täyden juomalasillisen oivallista Riesling-viiniä, puheli muutaman minuutin ja pyysi

sitten toisen lasillisen. Niin, he tulivat juuri ja juuri toimeen, niin ettei tarvinnut puutetta kärsiä. Hänen miehensä ja hän olivat tulleet tänne vuonna 1857 ja raivanneet viinitarhan ja viljelleet sitä, kunnes mies kuoli, jolloin hän oli jatkanut työtä. Tätä nykyä ei tämä homma oikein maksanut vaivannäköä, mutta mitäpä he muutakaan olisivat tehneet? Oli muodostettu viinitrusti, ja viinin hinta oli alhainen. Mitäkö hän sai tästä Riesling-viinistä? Hän kuljetti sen rautatielle alas laaksoon ja sai kaksikymmentäkaksi senttiä mitalta. Ja matka oli pitkä. Meni päivä, ennenkuin oli kulkenut sen edestakaisin. Hänen tyttärensä oli nyt lähtenyt matkaan kuorman kera.

Päivänpaiste tiesi, että hotellissa Riesling-viini, joka ei ollut edes näinkään hyvää, maksoi puolitoista ja kaksi dollaria neljännekseltä. Ja vanhus sai kaksikymmentäkaksi senttiä mitalta. Sellaista oli peli. Hän kuului typerään, vähäväkiseen rahvaaseen — niihin, jotka tekivät työn, ajoivat härkensä kenttien poikki, raivasivat uutisasutuksen neitseelliseen maahan, ahersivat kaikki päivät ja kaikki vuodenaajat, maksoivat veronsa ja lähettivät poikansa ja pojanpoikansa taistelemaan lipun puolesta, joka suojeli heitä niin kurjalla tavalla, että heidän täytyi myydä viininsä kahdestakymmenestä kahdesta sentistä. Samasta viinistä hän, Päivänpaiste, maksoi St. Francis-hotellissa kaksi dollaria neljännekseltä tai kahdeksan dollaria pieneltä mitalta. Sellaista oli maailman meno.

Oli seitsemän dollarin seitsemänkymmenen kahdeksan sentin ero hinnassa, jonka nainen sai vuoristossa käsipuseritimella valmistamastaan viinistä ja jonka hän, Päivänpaiste, maksoi viinistä hotellissa. Viekas kaupunkilaisjoukko rupesi välittäjäksi ja nylki heitä molempia. Ja heidän ohellaan oli koko joukko muita, jotka ottivat osansa. He nimittivät sitä rautatieksi, vaihtokaupaksi, tukkukaupaksi, maaomaisuudeksi ja muuksi sellaiseksi, mutta jutun summa oli se, että he anastivat voiton, samalla kuin vanhus sai rippeet — kaksikymmentäkaksi senttiä. Niinpä niin, raukkoja syntyi joka hetki, huokasi hän itseksensä, eikä ketään voinut moittia; se kuului kaikki peliin, ja vain harvat saattoivat voittoa, mutta se oli hyvin kovaa raukoille.

"Kuinka vanha olette, muori?" kysyi hän.

"Tammikuussa täytän seitsemänkymmentäyhdeksän."

"Arvaan, että olette aina tehnyt kovaa työtä?"

"Siitä lähtien, kun olin seitsenvuotias. Olin palveluksessa Michiganissa, kunnes tulin täysikasvuiseksi. Sitten menin naimisiin ja tunnustan, että työ kävi aina yhä raskaammaksi."

"Milloin lepäätte?"

Vanhus katsoi häneen aivan kuin olisi ajatellut, että kysymys oli leikillä tehty, eikä vastannut.

"Uskotteko Jumalaan?"

Vanhus nyökäytti päätään.

"Silloinhan te saatte siitä palkinnon", vakuutti Päivänpaiste; mutta sydämessään hän ihmetteli jumalaa, joka salli niin monen raukan syntyä eikä tehnyt loppua pelistä, jossa heitä nyljettiin kehdosta hautaan.

"Paljonko saatte tätä Riesling-viiniä?"

Vanhus loi silmäyksen viinitynnyreihin ja laski. "Suunnilleen kahdeksansataa mittaa."

Päivänpaiste ihmetteli mitä tekisi sillä kaikella ja aprikoi kenelle voisi sitä lahjoittaa.

"Mitä tekisitte, jos saisitte dollarin mitalta?" kysyi Päivänpaiste.

"Laskette varmaan leikkiä?"

"En, puhun vakavasti."

"Hankkisin tekohampaat, teettäisin uuden katon taloon ja ostaisin uudet vaunut. Tiet ovat hyvin pahat vaunuilla kulkea."

"Ja sitten?"

"Ostaisin itselleni ruumisarkun."

"No, muoriseni, ne ovat teidän, ruumisarkkuja kaikki."

Vanhus katsoi häneen epäuskoisesti.

"Ei, minä tarkoitan totta. Tässä on viisikymmentä dollaria kaupan päättäjäisiksi. Kuittia ei tarvita."

Ainoastaan rikkaiden täytyy olla valppaita, heidän muistinsa kun on niin lyhyt, kuten tiedätte. Tässä on osoitteeni. Teidän on kuljetettava viini rautatielle. Ja nyt näyttäkää minulle tie täältä. Haluan nousta huipulle."

Hän kulki vesakon läpi seuraten eksyttäviä karjapolkuja ja nousten hitaasti ylöspäin, kunnes tuli vedenjakajalle ja katsoi alas Napa-laaksoon ja takaisin Sonoma-vuorelle.

"Ihana maa", mutisi hän, "hyvin ihana maa."

Hän haki toista tietä Sonoma-laaksoon, mutta karjapolut näyttivät häviävän jäljettömiin ja vesakko kävi yhä tiheämmäksi, ja vaikka hän vielä paikkapaikoin itse pääsikin tunkeutumaan sen lävitse, olivat rotkoja pienet sivurotkot liian äkkijyrkkiä hänen hevoselleen, ja hänen täytyi kääntyä takaisin. Mutta se ei häntä harmittanut. Hän iloitsi kaikesta, sillä hän oli jälleen lähellä luontoa. Myöhään iltapäivällä hän murtautui vesakon lävitse ja kulki hyvää polkua pitkin, joka vei alas kuivuneeseen kalliorotkoon. Siellä odotti häntä uusi yllätys. Hän oli kuullut koiran haukuntaa muutamia minuutteja aikaisemmin ja äkkiä näki hän ison vuorikauriin kiitävän pakoon paljaan kallion poikki hänen yläpuolellaan. Ja vähän matkan päässä juoksi koira, komea elukka. Päivänpaiste istui jännittyneenä satulassa ja seurasi niitä silmillään, kunnes ne katosivat näkyvistä. Hän hengitti kiivaammin, aivan kuin olisi hänkin ottanut osaa metsästykseseen; hänen sieraimensa laajenivat, ja hänen jäsenissään oli entinen kiihko, ja hänen päässään vilisi muistoja niiltä ajoilta, jolloin hän ei vielä asunut kaupungissa.

Kuiva kalliorotko päättyi ja alkoi toinen, jonka pohjalla virtasi kapea vesijuova. Polku yhtyi metsätiehen, ja metsätie yhtyi jonkun matkan päässä huonosti hoidettuun maantiehen. Lähettyvillä ei näkynyt mitään viljelysmaita eikä mitään taloja. Maa oli laihaa, multaa oli niukalti kallioilla tai oli kallio kokonaan näkyvissä. Manzanita ja rautatammi kukoistivat täällä kuitenkin ja muodostivat molemmin puolin tietä viidakoseinämän. Ja viidakosta tuli näkyviin mies hypellen tavalla, joka muistutti Päivänpaisteesta kaniinia.

Hän oli pienoinen mies, hänen vaatteensa olivat monesta kohden paikatut; hän oli paljain päin, ja hänen pumpulipaitansa oli auki kaulasta ja rinnasta. Aurinko oli paahtanut hänen kasvonsa punaisenruskeiksi ja vaalistanut hänen hiekanväriset hiuksensa ruosteenvärisiksi. Hän viittasi Päivänpaistetta pysähtymään ja näytti kädessään olevaa kirjettä.

"Jos olette menossa kaupunkiin, niin olisin kiitollinen, jos panisitte tämän postiin", sanoi hän.

"Teen sen kyllä", sanoi Päivänpaiste ja pisti kirjeen takkinsa taskuun. "Asutteko täällä, vieras?"

Mutta pikku mies ei vastannut. Hän tuijotti Päivänpaisteeseen hämmästyneesti ja kiinteästi.

"Minä tunnen teidät", sanoi pieni mies. "Te olette Elam Harnish — sanomalehdet nimittävät teitä Päivänpaisteeksi. Olenko oikeassa?"

Päivänpaiste nyökkäsi päätään.

"Mutta mitä kummaa teette täällä viidakossa?"

Päivänpaiste irvisteli vastatessaan:

"Olen täällä solmimassa uusia liikesuhteita."

"Olen hyvilläni, että kirjoitin tuon kirjeen tänään", jatkoi pieni mies, "muuten en olisikaan nähnyt teitä. Olen nähnyt kuvanne monta kertaa sanomalehdessä, ja ihmiskasvot painuvat hyvin mieleeni. Tunsin teidät heti. Nimeni on Ferguson."

"Asutteko täällä?" toisti Päivänpaiste kysymyksensä.

"Asun. Minulla on pieni tammimetsikkö täällä viidakon takana ja hyvä lähde ja muutamia hedelmäpuita ja marjapensaita. Tulkaa katsomaan. Ja lähde on oikea aarre. Ette milloinkaan ole maistanut sellaista vettä, jota siitä saa. Tulkaa maistamaan."

Kävellen ja taluttaen hevostaan Päivänpaiste seurasi nopeasti astelevaa innokasta pikku miestä vihreää tunnelia pitkin ja joutui äkkiä raivatulle aukeamalle, jos siksi voi nimittää paikkaa, missä villi luonto ja ihmiskätketty työ olivat sulautuneet yhteen. Se oli pieni sopukka vuoristossa, kalliorotkon jyrkkien seinien suojassa. Siinä kasvoi isoja tammia, sillä maaperä oli siellä parempaa. Vuoren rinteeltä aikojen kuluessa vyöryneet maakerrostumat olivat vähitellen muodostaneet siihen lihavamman multakerroksen. Tammien alla, miltei niiden peitossa, oli karkeatekoinen maalaamaton maja, jonka avaraa kuistia tuoleineen ja riippumattoineen nähtävästi käytettiin makuuhuoneena. Päivänpaisteen terävät silmät näkivät kaiken. Raivattu alue oli epäsäännöllinen, sillä metsä oli raivattu niistä kohdin, missä oli paras multa, ja jokaisen hedelmäpuun ja marjapensaan, vieläpä jokaisen keittiökasvin luo oli

johdettu vettä. Kapeita kastelukanavia oli kaikkialla, ja muutamista niistä virtasi parhaillaan vettä.

Ferguson katseli innokkaasti vierastaan kasvoihin odottaen hyväksymistä.

"Mitä arvelette tästä?"

"Kaikki tehty käsin." Päivänpaiste nauroi, mutta ilo ja tyydytys, joka säteili hänen silmistään, miellytti pikku miestä.

"Tiedättekö, tunnen joka puun, aivan kuin ne olisivat omia poikiani. Olen ne itse istuttanut, niitä kastellut ja hoitanut. Tulkaa katsomaan lähdettä."

"Se on aika poika", kuului Päivänpaisteen arvostelu, kun he palasivat taloon käytyään lähdettä katsomassa ja maistelutuaan sen vettä.

Majan sisustus oli Päivänpaisteelle täydellinen yllätys. Keittiö oli erikseen pienessä majasta ulkonevassa rakennuksessa, ja koko maja oli yhtenä ainoana avarana asuinhuoneena. Keskellä oli iso pöytä, joka oli täynnä kirjoja ja aikakauslehtiä. Seinillä oli lattiasta kattoon ulottuvat kirjahyllyt täynnä kirjoja. Päivänpaisteesta tuntui, ettei hän milloinkaan ollut nähnyt niin paljon kirjoja yhdessä paikassa. Lattialla oli villikissan ja hirvennahkoja.

"Olen itse ampunut ja parkinnut ne", ilmoitti Ferguson ylpeästi.

Huoneen kaunistus oli iso, hakkaamattomista paasista ja mukulakivistä tehty tulisija.

"Olen rakentanut sen itse", sanoi Ferguson, "ja jumaliste, se vetää! Ei milloinkaan savunhäivettäkään muualla kuin savutorvessa, ei edes rajujen kaakkoistuulten puhaltaessa."

Päivänpaiste oli ihastunut pikku mieheen ja samalla utelias. Kuinka tämä oli kirjoineen joutunut tänne viidaksoon? Hän ei ollut mielipuolet, sitä ei voinut huomata. Kuinka siis? Koko asia vivahti seikkailulle, ja Päivänpaiste otti vastaan illalliskutsun ja oli puolittain valmistunut siihen, että isäntä olisi raakojen hedelmien syöjä tai joku muu sentapainen terveysintoilija. Pöydässä istuessaan ja syödessään riisiä ja kaniinimuhennosta (kaniinin oli Ferguson ampunut) he puhuivat siitä, ja Päivänpaiste huomasi, ettei pikkumiehellä ollut mitään ravinto-"periaatteita". Hän söi kaikkea mistä piti ja vältti vain sellaisia yhdistelmiä, jotka kokemus oli osoittanut vahingollisiksi hänen ruoansulatukselleen.

Sen jälkeen Päivänpaiste otaksui Fergusonin saaneen jonkun uskonnollisen päähänpiston; mutta keskustelussa, jossa kosketeltiin mitä erilaisimpia asioita, ei hän parhaalla tahdollaankaan voinut keksiä mitään omituisuutta. Kun he sitten olivat pesseet ja kuivanneet ja korjanneet astiat ja asettuneet mukavasti tupakoimaan, esitti Päivänpaiste kysymyksensä.

"Kuulkaahan, Ferguson. Siitä lähtien kuin olemme olleet yhdessä, olen koettanut päästä selville siitä, mikä teissä on vikana, mutta en ole, hitto vie, siinä onnistunut. Mitä kummaa te täällä teette? Mikä sai teidät tulemaan tänne? Millä ansaitsitte elatuksenne ennen tänne tuloanne? Selittäkäähän!"

Ferguson näytti olevan hyvillään kysymyksistä.

"Ennen kaikkea", aloitti hän, "säilyttivät lääkärit minut sanomalla tilani toivottomaksi. He antoivat minulle parhaimmassa tapauksessa muutaman kuukauden elinaikaa, ja tämä tapahtui sen jälkeen, kun olin oleskellut parantolassa, käynyt Euroopassa ja Hawajissa. He koettivat parantaa minua sähköllä, käskivät minua vuoroin syömään kovasti, vuoroin paastoamaan. Olin jo koettanut vaikka mitä. He olivat köyhdyttäneet minut laskuillaan, mutta minä tulin vain huonoa huonommaksi. Heikkouteeni oli kaksi syytä: ensiksikin olin synnynnäisesti heikko ja toiseksi olin elänyt luonnottomasti — liian paljon työtä ja vastuunalaisuutta ja ponnistuksia. Olin *Times-Tribunen* päätoimittaja..."

Päivänpaiste aivan ällistyi, sillä *Times-Tribune* oli San Franciscon suurin ja vaikutusvaltaisin sanomalehti ja oli aina ollut.

"— enkä ollut kyllin vahva siihen toimeen. Luonnollisesti kärsi ruumiini ja mielentilanikin siitä. Sitä täytyi virkistää whiskyllä, joka ei tehnyt hyvää sille enemmän kuin klubien ja hotellien ruoka oli hyvää vatsalleni. Minua vaivasi se, että olin elänyt aivan nurinkurisesti."

Hän kohautti olkapäitään ja veti savuja piipustaan.

"Kun lääkärit hylkäsivät minut, selvitin minä asiani ja hylkäsivät lääkärit. Se tapahtui viisitoista vuotta sitten. Olin poikasena loma-aikana retkeillyt täällä, ja kun mieleni oli aivan masennuksissa, heräsi minussa halu lähteä takaisin maalle. Niin minä läksin, jätin peruuttamattomasti kaikki ja asetuin asumaan Kuunlaaksoon — se on nimittäin Sonoma-laakson intiaaninimitys. Ensi vuoden asuin pikkurakennuksessa; sitten rakensin tämän majan ja tuotin kirjani tänne. En milloinkaan ennen tietänyt

mitä onni ja terveys on. Katsokaa minua nyt ja sanokaa, luulisitteko minua neljäkymmentäseitsemänvuotiaaksi."

"En olisi luullut teitä päivääkään vanhemmaksi kuin neljäkymmentä vuotta", tunnusti Päivänpaiste.

"Tänne tullessani näytin lähes kuusikymmenvuotiaalta, ja se oli viisitoista vuotta sitten."

He jatkoivat puheluaan ja Päivänpaiste katseli maailmaa uudelta puolelta. Tässä oli mies, joka ei ollut katkera eikä kyynillinen ja joka nauroi kaupunkilaisille ja sanoi heitä mielettömiksi; mies, joka ei välittänyt rahasta ja jonka vallanhimo oli aikoja sitten kuollut. Hänen isäntänsä puhui varmasti kaupunkilaisten ystävydestä.

"Mitä tekivät kaikki nuo miehet, jotka tunsin, klubien jäsenet, joiden kera olin tuttavallisesti seurustellut ties kuinka kauan? Minä en ollut heille kiitollisuuden velassa mistään, ja kun läksin sieltä, ei heidän joukossaan ollut ainoatakaan, joka olisi kirjoittanut minulle riviäkään ja kysynyt: 'Miten on laitasi, ukkoseni? Voinko millään palvella sinua?' Muutaman viikon kuluttua sanottiin: Kuinka on Fergusonin käynyt? Sen jälkeen olin heille vain muisto. Jok'ikinen heistä tiesi, ettei minulla ollut muuta kuin palkkani ja etten ollut siitä pannut penniäkään säästöön?"

"Mutta kuinka te nyt menettelette?" kysyi Päivänpaiste.

"Tarvitsettehan rahaa vaatteisiin ja aikakauslehtiin?"

"Teen silloin tällöin viikon tai kuukauden päivätyötä, kynnän talvella tai poimin viinirypäleitä syksyllä ja pitkin kesää saan tilanomistajilta aina jotakin työtä. Minä en tarvitse paljon rahaa, joten minun ei tarvitse paljon tehdä työtäkään. Suurimman osan ajastani vietän täällä kotosalla. Voisin ansaita kirjoittelemalla sanomalehtiin ja aikakauskirjoihin, mutta pidän enemmän kyntämisestä ja rypäleiden poiminnasta. Katsokaa minuun tarkoin, niin käsitätte, mistä se johtuu. Minä olen vankka kuin kallio. Ja minä pidän työstä. Mutta minä sanon teille, että siihen täytyy ensin tottua. On suurenmoista, kun kykenee koko pitkän päivän poimimaan rypäleitä ja kun päivätyön päätyttyä tulee kotiin väsyneenä ja onnellisena, sen sijaan että olisi ruumiillisen turtumuksen tilassa. Tuo tulisija — nuo isot kivet. — Olin silloin heikko, vähäverinen ja alkoholin turmelema, ja muutamat noista isoista kivistä olivat vähällä murtaa selkärankani ja sydämeni. Mutta minä olin itsepintainen ja käytin ruumistani luonnon säätämällä tavalla en istumalla pöydän ääressä ja juomalla whiskyä ... ja tässä minä nyt olen entistä ehompana, ja tuossa on tulisija, kaunis ja käyttökelpoinen, vai mitä?"

Hetken kuluttua hän jatkoi:

"Ja nyt kertokaa minulle Klondykesta ja kuinka viime kaappauksellanne panitte San Franciscon ylösalaisin. Olette kelpo taistelija ja panette mielikuvitukseni liikkeelle, vaikka kylmempi järkeni sanoo, että te olette yhtä mieleton kuin muutkin. Vallanhimo! Se on hirveä tauti! Miksi ette pysynyt Klondykessanne? Tai miksi ette raivaa itsellenne maakaistaletta ja elä luonnollista elämää, kuten minä esimerkiksi? Näette, että minäkin osaan tehdä kysymyksiä. Puhukaa nyt ja antakaa minun hetkinen kuunnella."

Vasta kello kymmeneltä Päivänpaiste läksi Fergusonin luota. Tähtitaivaan alla ratsastaessa heräsi hänessä ajatus ostaa maatila laakson toisesta päästä. Hän ei aikonut milloinkaan asettua siihen asumaan. Mutta hän piti paikasta ja aikoi heti konttoriin palattuaan ryhtyä kauppoihin Hillardin kanssa. Sitäpaitsi kuului maatalaan tiilitehtaan savikuoppa, ja se olisi hänellä hyvänä turvana Holdsworthya vastaan, jos tämä joskus mielisi tehdä hänelle kepposet.

10

Aika kului ja Päivänpaisteen peli jatkui. Mutta peli oli joutunut uuteen vaiheeseen. Pelurin vallanhimo oli muuttumassa kostajan vallanhimoksi. San Franciscossa oli monta miestä, joiden varalle hän oli muistikirjaansa pannut mustan merkin, ja silloin tällöin hän salamantapaisella hyökkäyksellään pyyhki yhden sellaisen merkin pois. Hän ei pyytänyt armoa, mutta ei antanutkaan armoa. Ihmiset pelkäsivät ja vihasivat häntä, eikä kukaan rakastanut häntä, lukuunottamatta Larry Hegania, hänen lakimiestään, joka olisi antanut henkensä hänen edestään. Mutta hän olikin ainoa mies, joka oli Päivänpaisteen läheinen ystävä, vaikka tämä oli ystävällisissä suhteissa Riverside-klubin raakoihin ja löyhäperiaatteisiin puoluepomoihin.

Muuten oli San Francisco alkanut kohdella Päivänpaistetta toisella tavalla kuin ennen. Vaikka hän äkkiarvaamattomine merirosvon menettelytapoineen oli selvänä uhkana tavallisille pelaajille, oli hän siitä huolimatta niin painava uhka, että he olivat hyvillään, kun saivat jättää hänet rauhaan. Hän oli jo opettanut heille, kuinka terveellistä oli antaa nukkuvan koiran olla alallaan. Vieläpä monet niistä, jotka

tiesivät olevansa vaarassa joutua tekemisiin hänen suuren karhunkäpälänsä kansaa, kun se ryhtyi ryöstämään hunajakekoja, koettivat lepyttää häntä ja saada hänet ystäväkseen. Alta-Pacific-klubi lähenteli häntä salaa ja olisi ottanut hänet jälleen jäsenekseen. Mutta hän hylkäsi jyrkästi tarjouksen. Hän vaaniskeli muutamia tämän klubin jäseniä ja tilaisuuden sattuessa hyökkäsi heidän kimppuunsa ja nujersi heidät. Sanomalehdetkin, yhtä tai kahta suoranaisella kiristyksellä elävää lukuunottamatta, lakkasivat häntä pahoinpitelemästä ja muuttuivat kunnioittaviksi häntä kohtaan. Lyhyesti sanoen, häntä pidettiin napamailta tulleena sileäkuonoisena harmaana karhuna, jota oli paras väistää. Siihen aikaan kun hän rosvosi höyrylaivayhtiöitä, olivat lehdet joukolla nalkutelleet ja pilkanneet häntä, ja tulos oli ollut vain se, että hän vielä huimemmin oli suominut San Franciscoa.

Ei helposti unohdettu Tyynenmeren merimiesten lakkoa ja kunnallishallinnon joutumista työväen puoluepomojen käsiin. Charles Klinknerin sekä "California and Altamont Trust" yhtiön tuhoaminen oli ollut varoituksena. Mutta se oli ollut yksityistapaus, ja he olivat luottaneet monilukuisuuteensa — kunnes hän opetti heille muuta.

Päivänpaiste ryhtyi yhä vielä uhkarohkeihin yrityksiin. Japanin-Venäjän sodan uhatessa hän, tottunut ja menestyksellinen kun oli laivaliikekeinottelussa, teki suurkaappauksen ja pääsi todella yksinvaltiaana määräämään höyrylaivojen rahat. Tuskin oli merellä sitä laivapahasta, jonka rahtisopimuksia hän ei määrännyt. Kuten tavallisesti oli hänen kantansa tämä: "Teidän täytyy tulla minua katsomaan." Ja he tulivat ja he "maksoivat nenälläänkin", käyttäeksemme toista hänen sanontatapaansa, saadakseen rahdata laivoja. Mutta kaikella tällä uhkapelillä ja kamppailulla oli vain yksi tarkoitus. Hän uskoi Heganille, että hän kerran, kun oli koonnut tarpeeksi varoja, menisi New Yorkiin ja perinpohjin nujertaisi herrat Dowsettin, Lettonin ja Guggenhammerin. Hän näyttäisi heille, mikä hän oikeastaan oli miehiään ja miten typeriä he olivat olleet yrittäessään puijata häntä. Mutta hän maltoi mielensä, sillä hän tiesi, ettei hän vielä ollut kyllin voimakas käydäkseen kuolettavaan taisteluun kolmea niin voimakasta vihollista vastaan. Mutta hän oli mielessään merkinnyt heidät tuhonpäivää ennustavilla mustilla merkeillä.

Dede Mason oli vielä toimistossa. Päivänpaiste ei ollut tehnyt mitään tarjouksia, ei ollut enää keskustellut kirjoista eikä kieliopista. Hänen mielenkiintonsa oli laimentunut, ja pikakirjoittajatar oli hänelle miellyttävä muisto jostakin, jota ei ollut milloinkaan tapahtunut, ilo, jota hänen luontonsa oli estänyt häntä milloinkaan tuntemasta. Mutta vaikka hänen mielenkiintonsa oli uinahtanut ja hänen tarmonsensa suunnattu loppumattomiin uhkarohkeihin taisteluihin, tunsin hän jokaisen valonkisailun Dede Masonin hiuksissa, hänen jokaisen nopean ja varman liikkeensä ja hänen vartalonsa jokaisen viivan, jonka hänen sievä pukunsa sai selvästi näkymään. Päivänpaiste oli muutaman kerran noin kuuden kuukauden väliaikojen perästä korottanut hänen palkkaansa, kunnes hän sai yhdeksänkymmentä dollaria kuukaudessa. Sen yli hän ei uskaltanut mennä, vaikka hän oli kiertänyt sen tekemällä hänen työnsä helpommaksi. Tämän hän oli tehnyt siten, että oli pikakirjoittajattaren lomalta palattua ottanut hänen sijaisensa hänelle apulaiseksi. Niinikään oli hän muuttanut konttorihuoneiston järjestelyä siten, että noilla kahdella työllä oli nyt oma huoneensa.

Hänen katseensa teroittui suuresti kaiken sen suhteen, mikä koski Dede Masonia. Hän oli aikoja sitten huomannut, että tämä oli ylpeä. Ei millään loukkaavalla tai silmiinpistävällä tavalla, mutta ylpeä hän oli. Päivänpaiste arveli tavasta, millä hän sitä osoitti, että hän piti ruumistaan jonakin, josta kannatti olla ylpeä ja johon kannatti olla ihastunut kuin kauniiseen ja arvokkaaseen omaisuuteen ainakin. Tässä ja siinä tavassa, millä hän kantoi pukujaan, Päivänpaiste vertasi häntä hänen apulaiseensa sekä pikakirjoittajattariin, joita hän näki muissa konttoreissa ja katukäytävillä. "Hän on todellakin komea", päätteli Päivänpaiste itsekseen, "ja hän osaa pukeutua liioittelematta ja lisäilemättä mitään."

Mitä enemmän hän Dede Masonia katselija mitä paremmin hän luuli hänet tuntevansa, sitä vähemmän hän uskoi olevan mahdollisuutta milloinkaan lähestyä häntä. Mutta siitä lähtien, kun hän oli luopunut aikeesta koettaa lähestyä häntä, ei tämä enää ollut hänelle muuta kuin epätyytyttävä tosiasia. Hän oli iloinen siitä, että Dede Mason oli hänen konttorissaan, ja toivoi, että hän pysyisi siellä, ja siinä kaikki.

Päivänpaiste ei vuosien vierieessä muuttunut parempaan päin. Elämä ei pidellyt häntä hyvin. Hän lihoi ja veltostui, ja hänen lihaksensa menettivät jänteveytensä. Mitä enemmän hän joi cocktaileja, sitä useampia täytyi hänen niitä juoda saavuttaakseen toivotun tuloksen, voidakseen unohtaa ainaiset liikeasiansa. Sen lisäksi hän joi aterioilla viiniä ja istui päivällisen jälkeen pitkään Riverside-klubissa juoden skotlantilaista whiskyä ja soodaa. Sitäpaitsi kärsi hänen ruumiinsa liikunnan puutteesta ja hänen sielunsa kunnollisten ystävien puutteesta. Koska hän ei milloinkaan kyennyt peittämään mitään, joutuivat muutamat hänen poikamaisuutensa yleisön tietoon, sellaiset kuin huviretket hänen isolla punaisella moottorivaunullaan San Josehen — tapaukset, joista sanomalehdissä sitten tehtiin pilaa.

Ei ollut mitään, joka olisi voinut pelastaa hänet. Uskonto ei ollut herättänyt hänessä vastakaikua.

Ihmiskunnan kehitys ei herättänyt hänessä mielenkiintoa. Hänen karkean yhteiskuntaoppinsa mukaan oli kaikki peliä. Jumala oli oikullinen, aineeton, mielipuoli olio, jota nimitettiin onneksi. Pelin kulku riippui siitä, miksi kukin sattui syntymään — raukaksi tai rosvoiksi; onni jakoi kortit, ja pienet pilit ottivat kortit, jotka arpa heille määräsi. Vastarinta oli turhaa. Sellaiset olivat heidän korttinsa, ja heidän täytyi pelata niillä, joko sitten tahtoivat tai eivät, joko sitten olivat kyttyräselkäisiä tai suoraselkäisiä, rampoja tai virheettömiä, tyhmiä tai terävä-älyisiä. Siinä ei ollut mitään oikeudenmukaisuutta. Useimmat saivat huonot kortit; harvat saivat sellaiset kortit, että saattoivat ruveta rosvoiksi. Korteilla pelaamista oli elämä; pelaaja oli yhteiskunta. Pelipöytä oli maailma; ja maa, möhkäleinä ja lohcareina, leipäpalasesta isoihin punaisiin moottorivaunuihin, oli panoksena. Ja lopuksi tuli niin onnellisille kuin osattomillekin kuolema.

Se oli kovaa vähäväkisille, sillä he olivat syntymästä alkaen tuomitut menettämään pelissä. Mutta mitä enemmän hän katseli noita muita, näennäisiä voittajia, sitä vähemmän näytti heillä olevan syytä kerskua mistään. Hekin kuolivat kuitenkin lopuksi, ja heidän elämäntyönsä hupeni mitättömäksi. Elämä oli kurjaa, eläimellistä taistelua; voimakkaat tallasivat heikkoja, ja hän oli huomannut, etteivät voimakkaat — miehet sellaiset kuin Dowsett, Letton ja Guggenhammer — välttämättä olleet parhaita. Hän muisti kaivostoverinsa Alaskassa. He olivat typeriä, vähäväkisiä, he tekivät raskasta työtä, ja muut ryöstivät heiltä heidän työnsä hedelmät aivan kuin tuolta vanhalta vaimoltakin, joka valmisti viiniä Sonoma-vuoristossa; ja kuitenkin olivat he rehellisempiä, uskollisempia ja parempia tovereita toisilleen kuin ne, jotka ryöstivät heiltä. Näytti siltä, että voittajien täytyi olla kavalia, epärehellisiä ja turmeltuneita. Eikä heilläkään oikeastaan ollut valtaa valita. He pelasivat korteilla, jotka heille oli annettu; ja onni, hirveä, mielipuolisen hyvä olio, katseli peliä ja nauroi. Se kokosi läjiin olemassaolon korttipakat.

Korttien jaossa ei noudatettu oikeutta. Pieniltä ihmisaluilta, jotka tulivat maailmaan, pieniltä pehmeäruumiisilta kapalolapsilta ei edes kysytty, tahtoivatko he ottaa osaa peliin. Heillä ei ollut valinnan vapautta. Sattuma heitti heidät maailmaan, paiskasi heidät pelipöytään, jonka ympärillä toisiaan töykkivä joukko hyöri, ja sanoi heille: "Nyt pelatkaa, piru vie, pelatkaa!" Ja nuo pienet raukat tekivät parhaansa. Toisten peli vei höyrypursiin ja palatseihin, toisten hulluinhuoneeseen ja vaivaistalolle. Toiset pelasivat samalla kortilla koko ajan, valmistivat koko ikänsä viiniä viidakossa toivoen lopulta voivansa hankkia tekohampaat ja ruumisarkun. Toisten peli loppui lyhyeen: he olivat saaneet kortin, jonka nimi oli väkivaltainen kuolema, nälänhätä kuivalla kankaalla tai inhoittava ja hivuttava tauti. Muutaman kortin nimi oli kuninkuus ja edesvastuuton ja ansaitsematon valta; toisten kortteja nimitettiin kunnianhimoksi, suunnattomaksi rikkaudeksi, alennukseksi ja häpeäksi tai naisiksi ja viiniksi.

Hän oli itse saanut hyvät kortit, vaikk'ei hän voinut nähdä kaikkia korttejaan. Hänelle saattoi vielä tapahtua jotakin. Oikullinen onni saattoi tehdä hänelle vielä ikävät kepposet. Muutama onneton sattuma, ja kuukauden kuluttua saattoi rosvojoukko tanssia sotatanssia hänen omaisuutensa raunioitten ympärillä. Tai vielä tänä päivänä saattoi kadulla auto ajaa hänen ylitseen tai myymälänkilpi pudota jostakin rakennuksesta ja musertaa hänen pääkallonsa. Tai saattoi häntä kohdata parantumaton sairaus, onnen julmin oikku. Ken saattoi sanoa? Huomenna tai jonakin muuna päivänä hän voisi saada ruumiiseensa jonkun taudinsiemenen, joka kaataisi hänet tautivuoteelle. Hän ajatteli tohtori Bascomia, Lee Bascomia, joka oli viikko sitten seisonut hänen rinnallaan ja puhellut ja nauranut, nuoruuden, voiman ja terveyden loistavana kuvana. Ja kolmen päivän päästä hän oli kuollut — keuhkotulehdukseen, sydänhalvaukseen ja ties mihin muuhun tautiin sitäpaitsi — ja kuolinkamppailun kestäessä hän oli huutanut niin, että se kuului läpi rakennuksen. Se oli kamalaa. Se oli Päivänpaisteella vielä tuoreessa muistissa. Ja milloin tulisi hänen oma vuoronsa? Ken saattoi sanoa? Siihen mennessä ei ollut muuta neuvoa kuin käyttää niitä kortteja, jotka hän näki edessään, ja ne olivat taistelu, kosto ja cocktailit. Ja onni istui kaiken yläpuolella ja nauroi.

Eräänä sunnuntaina myöhään iltapäivällä joutui Päivänpaiste paluumatkalla Oaklandista Piedmontin kukkuloille. Hän oli, kuten tavallisesti, isossa autossa, vaikkei tällä kertaa omassaan, Swiftwater Billin vieraana, tuon onnen lempilapsen, joka oli tullut etelään tekemään loppua seitsemännestä omaisuudesta, minkä oli löytänyt napaseudun jäätyneestä sorasta. Hän oli yleisesti tunnettu tuhlari, ja hänen viimeinen omaisuutensa oli jo hyvällä alulla menossa samaa tietä kuin kuusi edellistäkin. Hän se oli, joka Dawsonin ensi aikoina oli juonut määrättömästi samppanjaa maksaen viisikymmentä dollaria neljännekseltä, ja joka viimeisillä rahoillaan oli ostanut kaikki munat, mitä oli Alaskassa, maksaen kaksikymmentäneljä dollaria tusinalta kaikkiaan sadastakymmenestä tusinasta, tehdäkseen kiusaa naiselle, joka oli pitänyt häntä pilkkanaan; ja hän se oli, joka maksaen ruhtinaallisesti nopeudesta oli vuokrannut yksityisjunan ja voittanut kaikki ennätykset San Franciscon ja New Yorkin välisellä

matkalla. Ja täällä oli vielä kerran tuo "onnen löytökäinen", kuten Päivänpaiste häntä nimitti, ja tuhlassa viimeistä omaisuuttaan entisellä kevytmielisyydellä.

Se oli iloinen seurue, ja heillä oli ollut hupainen päivä. He olivat San Franciscosta lähdettyään kiertäneet merenlahdet, sivuuttaneet San Josen, käyneet Oaklandissa, ja heidät oli kolmasti pysäytetty liian nopean ajon vuoksi, mutta kolmannella kerralla he olivat ryöstäneet poliisin, joka oli heidät pidättänyt, ja kuljettivat nyt häntä mukanaan. Koska he pelkäsivät, että oli puhelimitse annettu määräys pidättää heidät, olivat he kääntyneet kukkulain kautta kulkevalle takatielle ja kiitäessään nyt uutta tietä Oaklandia kohti he keskustelivat äänekkäästi siitä, mihin toimenpiteisiin ryhtyisivät poliisin suhteen.

"Kymmenen minuutin kuluttua me olemme Blair Parkissa", sanoi yksi heistä. "Kuulkaahan, Swiftwater, vähän matkan päässä alkaa syrjätie, joka vie Berkeleyhin. Sitten voimme palata Oaklandiin toiselta haaralta, palata kaupunkiin lautalla ja antaa kuljettajan yönaikaan tuoda kiertoteitä koneen perille."

Mutta Swiftwater Bill ei käsittänyt, mikseivät he menisi Oaklandiin Blair Parkin kautta, ja he päättivät tehdä niin.

Samassa tuli tienkäänteessä näkyviin se takatie, jota he olivat päättäneet olla käyttämättä. Tiellä he näkivät punaisenruskean raudikon selässä nuoren naisen, joka kallistui ulospäin satulassa ja kiinnitti sitä parhaillaan. Ensi silmäyksellä Päivänpaiste huomasi, että hänessä oli jotakin omituisen tutunomaista. Seuraavassa silmänräpäyksessä nainen suoristui satulassa liikkeellä, jota Päivänpaiste ei voinut olla tuntematta, ja alkoi täyttää ravia ratsastaa heistä poispäin. Se oli Dede Mason — Päivänpaiste muisti Morrisonin sanoneen, että hänellä oli ratsuhevonen, ja hän oli hyvillään siitä, ettei tyttö ollut nähnyt häntä tässä meluavassa seurassa. Swiftwater Bill seiso ja piteli toisella kädellä kiinni etuistuimen selustasta ja heilutti toista kättään kiinnittääkseen nuoren naisen huomion puoleensa. Hänen huulensa jo vetäntyivät kimeään vihelykseen, jossa hän oli taitava ja jonka Päivänpaiste tuns vanhastaan, kun Päivänpaiste kävi häntä kiinni hartioista ja paiskasi ällistyneen Billin takaisin istuimelle.

"Te varmaankin tunnette neitosen", sopersi Swiftwater Bill.

"Niin tunnen", vastasi Päivänpaiste, "olkaa siis alallanne".

"No onnittelen hyvää makuaanne, Päivänpaiste. Hän on kaunis ja ratsastaa erinomaisesti."

Puut kätkivät hänet tällä hetkellä näkyvistä, ja Swiftwater Bill syventyi kysymykseen, mitä tehdä heidän poliisilleen, mutta Päivänpaiste nojautui silmät ummessa istuimeen ja oli yhä näkevinään Dede Masonin ratsastavan täyttää ravia tietä pitkin. Swiftwater Bill oli oikeassa. Hän osasi varmasti ratsastaa. Ja istuessaan miehensatulassa hevosen selässä hän oli ryhdiltään sokea ja varma. Se sopi Dedelle! Hänellä oli siis kaikkien avujensa lisäksi rohkeutta ratsastaa ainoalla luonnollisella ja järjellisellä tavalla. Hänellä oli pää oikealla paikalla, se oli varma.

Kun Dede maanantiaamuna tuli kirjoittamaan sanelun mukaan, katsoi Päivänpaiste häneen uudella mielenkiinnolla, vaikkei mitenkään sitä osoittanut; ja koneellinen työ suoritettiin tavalliseen koneelliseen tapaan. Mutta seuraavana sunnuntaina oli Päivänpaiste itse ratsastusretkellä Piedmontin kukkuloilla. Hän viipyi siellä kauan, mutta ei nähnyt vilahdustakaan Dede Masonista, vaikka hän kulki tuota syrjätieta pitkin ja kävi Berkeleyssä. Ratsastaessaan pitkin talojen välisiä kapeita kujia ja katuja ylös ja alas hän aprikoi, missä niistä Dede Mason asui. Morrison oli aikoja sitten sanonut hänen asuvan Berkeleyssä, ja hän oli myöhään iltapäivällä edellisenä sunnuntaina ratsastanut sinne vievää tietä pitkin — luultavasti hän oli silloin palannut kotiinsa.

Päivä oli käytetty turhaan, mitä Dede Masoniin tuli; mutta kuitenkin ei se ollut aivan hukkaan heitetty, sillä hän oli nauttinut raittiista ilmasta ja ratsastuksesta siinä määrin, että hän maanantaina antoi kauppiaille määräyksen hankkia parhaan punaisenruskean raudikon, minkä rahalla saattoi ostaa. Viikon varrella hän monta tuntia tarkasteli punaisenruskeita raudikoita, ratsasti koetteeksi muutamilla ja oli tyytymätön. Vasta lauantaina hän löysi Bobin. Hän mieltä siihen heti ensi silmäyksellä. Se oli suuri ratsuhevoseksi, mutta ei kuitenkaan liian iso niin kookkaalle miehelle kuin Päivänpaisteelle. Bob oli erinomaisissa voimissa, sen karva kiilsi auringonpaisteessa kuin tulenliekki, ja sen kaula kaartui uljaasti.

"Siinä on oiva hevonen", päätti Päivänpaiste, mutta kauppias ei ollut yhtä innostunut. Hän oli saanut hevosen myytäväksi, ja omistaja oli vaatinut, että Bobin oikea luonnonlaatu oli ilmaistava ostajalle. Kauppias kuvasi sen.

"Se ei ole oikeastaan pahanilkinen hevonen, mutta vaarallinen. Täynnä oikkuja ja vehkeitä, mutta ei pahassa tarkoituksessa, vaan ikäänkuin leikillä. Itse en uskaltaisi sillä ratsastaa. Mutta se on hyvin kestävä. Katsokaa tuota rintakehää. Ja katsokaa noita jalkoja. Ei pienintäkään vikaa. Sitä ei ole

milloinkaan pidelty pahoin eikä rasitettu työssä. Ei kukaan ole kyennyt sitä hallitsemaan. Sitäpaitsi se on vuoristohevonen, varmajalkainen kuin vuorikauris. Ei säikkyile. Ei todella pelkää mitään, mutta on pelkäävinään. Ei potki, mutta nousee takajaloilleen, ja siksi on sillä ratsastettaessa käytettävä rintahihnaa. Sillä on paha tapa pyöriä ympäri ilman syytä. Se luulee siten huvittavansa ratsastajaa. Kaikki riippuu siitä, millä tuulella se sattuu kulloinkin olemaan. Toisena päivänä saattaa sillä ratsastaa kaksikymmentä mailia rauhallisesti ja vaivatta. Seuraavana päivänä se rupeaa vikuroimaan, ennenkuin on ennättänyt lähteä liikkeellekään. On niin tottunut autoihin, että saattaa paneutua nukkumaan auton viereen tai syödä siitä kuroja. Se saattaa silmää räpäyttämättä sivuuttaa yhdeksäntoista, mutta kahdenkymmenennen nähdessään lähteä laukkaamaan kuin vimattu. Ylimalkaan se on liian raisu ja levoton herrasmiehelle. Nykyinen omistaja on antanut sille lisänimen Juudas Iskariot ja kieltäytyy myymästä sitä, ellei ostaja saa tietää sen kaikkia pahoja tapoja. Nyt olen kertonut kaikki mitä tiedän, mutta katsokaahan sen harjaa ja häntää. Oletteko milloinkaan nähnyt mitään niiden kaltaista. Karva niin hienoa kuin pienen lapsen tukka."

Kauppias oli oikeassa. Päivänpaiste tunnusteli harjaa ja huomasi, että se oli hienompaa kuin minkään hevosen karva, jonka hän milloinkaan oli nähnyt. Sen värikin oli epätavallinen, sillä se oli melkein kastanjanruskea. Kun hän kampasi sitä sormillaan, käänsi Bob päätään ja hieroi leikillisesti turpaansa hänen olkapäähänsä.

"Satuloikaa se, niin ratsastan sillä koetteeksi", sanoi hän kauppiaalle. "Tokkohan se on tottunut kannuksiin. En huoli englantilaista satulaa. Antakaa minulle hyvä meksikolainen satula ja kankikuolaimet — älkää panko niitä liian kireälle."

Päivänpaiste valvoi valmistuksia, korjasi kuolaimien solkihahnaa ja jalustinkannattimien pituutta. Hän epäili rintahihnan tarpeellisuutta, mutta myöntyi kauppiaan neuvon ja salli panna sen hevoselle. Ja Bob pysyi jotakuinkin siivona valjastettaessa. Lukuunottamatta muutamaa anteeksiannettavaa syrjähyppäystä ja tanssimista ei se tunnin ratsastusmatkallakaan käyttäytynyt huonosti. Päivänpaiste oli ihastuksissaan; kauppa päätettiin heti, ja Bob vietiin valjaineen ja ratsastustarpeineen asuntoonsa Oaklandin ratsastuskoulun talliin.

Seuraava päivä oli sunnuntai, ja Päivänpaiste oli varhain liikkeellä. Hän meni lautalla Oaklandiin mukanaan Wolf, rekivaljakkonsa johtaja, ainoa koira, jonka hän Alaskasta lähtiessään oli ottanut mukaansa. Vaikka hän etsi pitkin Piedmontin kukkuloita ja kävi Berkeleyhin vievällä syrjätiellä, ei hän nähnyt Dede Masonia eikä tämän punaisenruskeata raudikkoa. Mutta hänellä oli vähän aikaa tuntea pettymystä, sillä hänen oma punaisenruskea raudikkonsa piti häntä jännityksessä. Bob koetti kaikkia mahdollisia pirullisuuksia ja temppuja ja koetti lannistaa ratsastajansa, samoin kuin ratsastaja koetti lannistaa sitä. Päivänpaiste käytti kaikki hevoshoitotietonsa ja -taitonsa, samalla kuin Bob vuorostaan yritti jokaista mahdollista kujeita. Kun se huomasi, että rintahihna oli tavallista höllemmällä, antoi se näytteen takajaloilleen nousemisesta ja takajaloilla kävelemisestä. Kun se oli pitänyt tätä peliään kymmenen minuuttia, pääsi Päivänpaiste alas hevosen selästä ja kiristi rintavyötä. Senjälkeen Bob käyttäytyi enkelimäisen siivosti. Se sai Päivänpaisteen täydellisesti petetyksi. Puolen tunnin kuluttua Päivänpaiste ratsasti huolettomana käymälää ja kiersi savuketta polvet veltoina, ollenkaan olematta varuillaan, ja suitset hevosen kaulalla. Bob rupesi äkkiä pyörimään salaman nopeudella. Se pyöri takajaloillaan, ja etujalat olivat hiukan koholla maasta. Päivänpaisteen oikea jalka irtaantui jalustimesta, hän putosi satulasta ja tarrautui käsin hevosen kaulaan, ja Bob käytti tilaisuutta hyväkseen hypähtäkseen tiensyrjään. Toivoen, ettei tapaisi Dede Masonia tällä hetkellä, Päivänpaiste pääsi tavalliseen ratsastusasentoon ja sai hevosen hillityksi.

Heidän palattuaan samalle paikalle rupesi Bob taas pyörimään. Tällä kertaa Päivänpaiste pysyi satulassa, mutta lukuunottamatta hyödyttömiä ohjaksia ristissä hevosen kaulalla ei hän tehnyt mitään estääkseen pyörimistä. Hän pani merkille, että Bob pyöri aina oikeaan, ja päätti pitää sen oikealla suunnalla painamalla vasemman jalan kannuksen sen kylkeen. Mutta niin äkillisiä ja nopeita olivat pyörähdykset, että niitä tuskin saattoi aavistaa, ennenkuin ne jo olivat tapahtuneet.

"No, Bob", puheli hän hevoselle ja pyyhki hikeä kasvoiltaan. "Minun täytyy myöntää, että olet pirullisin ja nopein nelijalkainen elukka, minkä milloinkaan olen nähnyt. Arvaan, että ainoa keino hillitä sinua on pitää kannus aina valmiina iskemään — ah, sinä paholainen!"

Sillä samassa silmänräpäyksessä, kun kannus kosketti hevosta, se potkaisi vasemmalla takajalallaan jalustinta antaen sille aimo iskun. Uteliaisuudesta Päivänpaiste monta kertaa iski kannuksen sen kylkeen, ja joka kerta Bob potkaisi jalustinta. Sitten Päivänpaiste noudatti hevosen esimerkkiä ja iski äkkivarmasta molemmat kannukset sen kylkiin ja löi sitä ruoskalla vatsaan.

"Sinä et ole milloinkaan saanut oikein kunnollista löylytystä", mutisi hän, kun Bob lopetti vikuroimisensa ja läksi nuolen nopeudella kiitämään eteenpäin.

Kannuksien ja ruoskan käyttäminen puolisen tusinaa kertaa lannisti sen, ja Päivänpaiste valmistausi

nauttimaan hurjasta vauhdista. Kun hevosta ei enää kuritettu, hiljensi se vauhtiaan puoli mailia kiidettyään ja kulki nyt tasaista ravia. Wolf, joka oli jäänyt jälkeen, sai heidät kiinni, ja kaikki näytti käyvän hyvin.

"Annan sinun nyt hieman pyörähdellä", sanoi Päivänpaiste, kun Bob pyöri.

Bob keskeytti yht'äkkiä ravinsa ja iski etujalkansa jäykkinä maahan. Päivänpaiste keikahti satulasta juoksijansa kaulaa vasten ja tarrautui siihen molemmin käsin, ja samassa alkoi Bob etujalat ilmassa pyöriä ympäri. Vain taitava ratsastaja saattoi välttää hevosen selästä putoamisen, ja Päivänpaisteelle oli vähällä käydä niin. Kun hän pääsi takaisin satulaan, juoksi Bob täyttä laukkaa samaa tietä takaisin ja sai Wolfin tekemään syrjähyppyäisiä pensaikkoon.

"Hyvä on, sinä kirottu!" murisi Päivänpaiste käyttäen kerran toisensa perästä kannuksia ja ruoskaa. "Takaperin sinä haluat kulkea ja takaperin saatkin kulkea, kunnes lopen näännyt."

Kun Bob tunnin kuluttua yritti hiljentää hurjaa vauhtiaan, sai se taas tuta kannuksia ja ruoskaa, jotka yllyttivät sen uusiin ponnistuksiin. Ja kun Päivänpaiste viimein arveli, että hevonen oli saanut tarpeekseen, käänsi hän sen äkkiä ja pani sen hiljaksen ravaamaan eteenpäin. Hetkisen kuluttua hän pysähdytti sen ohjaksista nykäisemällä nähdäkseen, huohottiko se.

Bob seisoj hetkisen, käänsi päätään ja hieroi veitikkamaisesti ja kärsimättömästi turpaansa ratsastajansa jalustimeen aivan kuin huomauttaakseen, että oli aika jatkaa matkaa.

"No, onko kummempaa nähty!" puhkesi Päivänpaiste. "Ei vastahakoinen, ei vihoissaan, ei mitään — ja tämän kurituksen perästä! Olet verraton veitikka, Bob."

Vielä kerran hevonen narrasi Päivänpaisteen vaipumaan varomattomaan huolettomuuteen. Tunnin ajan käyttäytyi Bob niin mallikelpoisesti kuin ratsuhevoselta saattoi vaatia, kun se kuten ennenkin yht'äkkiä ja aavistamatta rupesi pyörimään ja läksi laukkaamaan takaisin samaa tietä, mitä oli tullut. Päivänpaiste sai sen kannuksien ja ruoskan avulla pysähtymään ja ajoi rangaistukseksi monta mailia siihen suuntaan, mihin se oli lähtenyt laukkaamaan. Mutta kun hän käänsi sen ja lähti eteenpäin, oli Bob pelkäävinään puita, lemmiä, pensaita, Wolfia, omaa varjoaan — lyhyesti sanoen jokaista mahdollista ja mahdotonta esinettä. Tällöin Wolf asetui loikomaan varjoon ja katseli, kuinka Päivänpaiste taisteli hevosta vastaan.

Niin kului päivä. Muitten kujeittensa ohella Bob oli rupeavinaan pyörimään eikä kuitenkaan pyörinytkään. Tämä oli yhtä voimiakysyvää kuin jos se todella olisi pyörinyt, sillä joka kerta se sai Päivänpaisteen narratuksi jännittämään kaikki lihaksensa. Ja kun se sitten muutaman kerran oli ollut rupeavinaan pyörimään, pyöri se todella ja heitti Päivänpaisteen entiseen asentoon, kädet hevosen kaulan ympärille. Ja koko loppupäivän Bob koetti milloin toista, milloin toista kujetta; sivuutettuaan Oaklandin tiellä kaksitoista autoa se oli yht'äkkiä hurjasti pelkäävinään aivan tavallisia pieniä rattaita. Ja juuri vähää ennen kuin he saapuivat tallille, rupesi se päivän päättäjäiseksi yht'aikaa pyörimään ja nousemaan takajaloilleen, jolloin rintahihna katkesi ja se pääsi pystysuoraan asentoon takajaloilleen. Tällä ratkaisevalla hetkellä petti jalustimen vanhuuttaan hauras nahka, ja Päivänpaiste putosi kuin putosikin hevosen selästä.

Mutta hän oli mieltynyt hevoseen eikä katunut kauppaansa. Hän oli selvillä siitä, ettei Bob ollut äksy eikä häijyluontoinen, vaan että sen viat johtuivat sen vilkkaudesta ja älykkydestä, joka oli kokolailla suurempi kuin tavallisen hevosen. Juuri vilkkaus ja älykkyys tavattoman veitikkamaisuuden ohella tekivät sen siksi, mikä se oli. Sitä taltuttamaan vaadittiin lujaa kättä, sopivaa kovuutta ja hiukan väkivaltaisuuttakin.

"Nyt on kysymys siitä, pääsenkö minä voitolle vai sinäkö, Bob", sanoi Päivänpaiste useammin kuin kerran sinä päivänä.

Ja tallirengille hän sanoi yöllä:

"Mutta siinäpä vasta on hevonen! En ole ikinä nähnyt mitään sen veroista. Paras hevonen, millä milloinkaan olen ratsastanut, ja minä olen eläissäni nähnyt monta hevosta."

Ja Bobille, joka oli kääntänyt päänsä ja hieroi veitikkamaisesti turpaansa isäntänsä olkapäähän, hän sanoi:

"Hyvästi, veitikka. Näen sinut jälleen ensi sunnuntaina, ja saammepa nähdä, eivätkö kujeet sinusta lähde."

Koko viikon kiinnitti Bob Päivänpaisteen mieltä miltei yhtä paljon kuin Dede; ja koska hänellä ei tällä haavaa ollut vireillä mitään suurta liikeyritystä, niin on luultavaa, että nämä molemmat herättivät hänessä enemmän mielenkiintoa kuin liikeasiat. Bobin pyöriminen tuotti hänelle paljon päänvaivaa. Miten estää se — siinä kysymys. Entäpä jos hän tapaisi Deden kukkuloilla? Ja entäpä jos hän jostakin kohtalon oikusta saisi ratsastaa hänen rinnallaan? Silloin olisi Bobin pyöriminen hyvin häiritsevää ja harmillista. Hän ei olisi mielellään suonut Deden näkevän häntä käsin tarrautuneena Bobin kaulaan. Eikä olisi myöskään ollut hauskaa äkkiä jättää häntä ja lähteä kiitämään hevosen selässä takaisinpäin käyttäen ruoskaa ja kannuksia.

Täytyi keksiä jokin menetelmä, jolla saattoi estää tuon salamannopean pyörimisen. Täytyi pysähdyttää hevonen, ennenkuin se rupesi pyörimään. Ohjaksilla ei sitä tehty. Eikä kannuksillakaan. Entä ruoskalla? Mutta miten menetellä? Hajamielisiä hetkiä sattui hänelle usein tällä viikolla, kun hän konttorituolillaan istuessaan mielikuvituksessaan oli ratsastavinaan ihmeellisellä punaisenruskealla raudikolla ja koettavinaan estää odotettavissa olevaa pyörimistä. Tällainen hetki sattui hänelle kerran lopulla viikkoa, kun hän parhaillaan neuvotteli Heganin kanssa. Hegan, joka kehitteli uutta, paljon lupaavaa suunnitelmaa, huomasi, ettei Päivänpaiste kuunnellut. Hänen silmänsä olivat kiillottomat, ja hänkin eli omissa näyissään.

"Jopa keksin sen!" huusi hän äkisti. "Hegan, onnittele minua! Se on niin yksinkertaista kuin hirren vierittäminen. Minun on lyötävä sitä turpaan ja lyötävä kovasti."

Sitten hän selvitti asian ällistyneelle Heganille ja muuttui jälleen tarkkaavaiseksi kuulijaksi, mutta hän ei voinut olla silloin tällöin äänettömästi nauramatta tyytyväisyydestä ja mielihyvystä. Hänen suunnitelmansa oli tällainen. Bob pyöri aina oikeaan. No hyvä. Hän ottaa käteensä kaksi ruoskaa, ja samassa silmänräpäyksessä kuin Bob alkaa pyöriä, hän lyö sitä tällä kaksinkertaisella ruoskalla turpaan. Ei ollut olemassa sellaista hevosta, jonka olisi tehnyt mieli pyöriä vielä sittenkin, kun oli saanut kaksinkertaisesta ruoskasta turpaansa.

Selvemmin kuin milloinkaan tuli Päivänpaiste tämän viikon kuluessa huomaamaan, ettei hänellä ollut minkäänlaista seurallista eikä inhimillistäkään kosketusta Dede. Asema oli sellainen, ettei hän voinut tehdä tytölle tuota yksinkertaista kysymystä, aikoiko tämä ensi sunnuntaina mennä ratsastamaan vai eikö. Oli uudenlainen vaikeus olla kauniin tytön työnantajana. Päivänpaiste katsoi häneen usein, kun päivän tavanmukainen työ oli käynnissä, ja kysymys, jota hän ei voinut tehdä, poltti hänen huulillaan: *Aikoiko Dede mennä ensi sunnuntaina ratsastamaan?* Ja katsoessaan hän aprikoi, kuinka vanha hän mahtoi olla ja mitä rakkausjuttuja hänellä oli mahtanut olla noiden ylioppilasnulikoiden kera, joiden kanssa Morrison oli sanonut hänen seurustelevan ja tanssivan. Hän ajatteli Dedeä hyvin paljon näinä kuutena pyhäpäivien välipäivänä, ja yksi seikka kävi hänelle aivan selväksi: hän kaipasi Dedeä. Ja hän kaipasi häntä niin palavasti, että hänen entinen esiliinannauhan pelkonsa oli hävinnyt. Hän, joka suurimman osan ikäänsä oli paennut naisia, oli nyt tullut niin rohkeaksi, että tavoitteli naista omakseen. Jonakuna sunnuntaina ennemmin tai myöhemmin hän tapaisi Deden konttorin ulkopuolella jossakin kukkuloilla, ja elleivät he silloin solmisi lähempää tuttavuutta, niin siihen olisi syynä se, ettei Dede tahtonut.

Siispä hän oli saanut uuden kortin, jonka mieleton kohtalo oli hänelle antanut. Hän ei aavistanut, kuinka tärkeä tämä kortti tuli olemaan, mutta hän arveli, että se oli varsin hyvä kortti. Väliin hän epäili. Entäpä jos se olikin kohtalon punoma juoni hänen turmioon saattamiseksi? Otaksupa, ettei Dede häntä huolisikaan, ja otaksupa, että hän, Päivänpaiste, rupeaisi tyttöä yhä enemmän, yhä kiihkeämmin rakastamaan! Hänen entinen ylimalkainen pelkonsa, jota hän aina oli rakkautta kohtaan tuntenut, heräsi uudelleen. Hän muisti tuntemiensa miesten ja naisten rakkaustarinat. Hän muisti Bertha Doolittlen, vanhan Doolittlen tyttären, joka oli ollut mielettömästi rakastunut Dartworthyyhyn, rikkaaseen Bonanza-valtauksen omistajaan. Ja Dartworthy vuorostaan ei lainkaan rakastanut Berthaa, vaan eversti Walthstonen vaimoa ja karkasi hänen kanssaan Yukonista. Ja eversti Walthstone itse rakasti mielettömästi omaa vaimoaan ja ajoi takaa pakenevaa paria. Ja mikä oli tulos ollut? Tietenkin oli Berthan rakkaus onneton ja traagillinen ja samoin noiden kolmen toisenkin rakkaus. Minookin alapuolella olivat eversti Walthstone ja Dartworthy taistelleet keskenään. Dartworthy oli saanut surmansa. Ja kuula, joka oli tunkeutunut eversti Walthstonen keuhkojen läpi, oli heikontanut hänet siinä määrin, että hän seuraavana keväänä kuoli keuhkotulehdukseen. Eikä everstin vaimolla ollut enää maailmassa ketään, jota olisi rakastanut.

Ja Freda, joka oli heittäytynyt kevätjäiseen jokeen jonkun toisessa päässä maailmaa asuvan miehen takia, ja joka vihasi häntä, Päivänpaistetta, siksi, että hän oli hänet pelastanut elämään. Ja Neito... Entiset muistot pelottivat häntä. Jos hänen rakkautensa vain kasvaisi ja kiihtyisi ja jollei Dede huolisi hänestä, kärsisi hän miltei yhtä paljon kuin silloin, kun Dowsett, Letton ja Guggenhammer häntä pettivät. Jos hänen kytevä intohimonsa olisi ollut pienempi, olisi tämä pelko karkoittanut hänen jokaisen

ajatuksensa lähestyä Dedeä. Näin ollen lohdutti häntä ajatus, että jotkut rakkausjutut päättyivät onnellisesti. Ja kukaties oli kohtalo antanut hänelle voitokkaat kortit. Kukaties hän olikin sellainen mies, synnynnäinen onnenmyyrä, joka ei voinut hävitä.

Sunnuntai tuli, ja Bob käyttäytyi Piedmontin kukkuloilla kuin enkeli. Se oli tosin vilkas ja pyrki hypähtelemään, mutta se oli lauhkea kuin lammas. Päivänpaiste, jolla oli kaksinkertainen ruoska valmiina oikeassa kädessään, odotti pyörähdystä, vain yhtä pyörähdystä, mutta Bob esiintyi kiusoittavan mallikelpoisesti eikä pyörinyt. Dedeä ei Päivänpaiste tavannut. Turhaan hän kierteli kukkulateita ja turhaan hän nousi vedenjakajan jyrkkää rinnettä ja laskeutui Maraga-laaksoon. Juuri kun hän oli päässyt laaksoon, kuuli hän ravaavan hevosen kavioiden kapseen. Se kuului siltä suunnalta, minne hän oli menossa. Mitä jos se olikin Dede? Hän käänsi Bobin ja läksi käymäjalkaa palaamaan samaa tietä, jota oli tullutkin. Jos se oli Dede, oli hän onnenmyyrä, sillä tapaaminen ei olisi saattanut sattua paremmissa olosuhteissa. Olivathan he molemmat menossa samaan suuntaan, ja Dede saavuttaisi hänet juuri sillä kohtaa, missä jyrkkä rinne pakottaisi ajamaan käyden. Dedellä ei olisi muuta neuvoa kuin ratsastaa hänen kanssaan vedenjakajan huipulle, ja sinne päästyä pakottaisi yhtä jyrkkä rinne toisella puolen taas ajamaan käyden.

Kavioiden kapse lähenei, mutta hän katsoi suoraan eteensä, kunnes kuuli hevosen takanaan rupeavan kävelemään. Silloin hän vilkaisi olkapäensä ylitse. Se oli Dede. He tunsivat heti toisensa, ja Dede näytti hämmästyvän tätä kohtaamista. Mikä olikaan sen luonnollisempaa kuin että Päivänpaiste käänsi hevostaan ja odotti, kunnes Dede ennätti kohdalle, ja että he sitten rinnakkain ratsastivat rinnettä ylös. Se mitä Päivänpaiste jo kauan oli toivonut, oli tapahtunut, ja niin helposti. Hän oli saattanut helpotuksesta huoahtaa. Tervehdykset oli vaihdettu, nyt he ratsastivat rinnakkain samaan suuntaan ja heillä oli maileja edessään.

Päivänpaiste huomasi, että Dede ensin katsoi hevosta ja vasta sitten häntä itseään.

"Kuinka kaunis hevonen!" oli hän huudahtanut Bobin nähdessään. Hänen säteilevät silmänsä ja onnea hohtavat kasvonsa nähdessään saattoi Päivänpaiste tuskin uskoa, että ne olivat saman nuoren naisen kasvot, jonka hän oli nähnyt joka päivä konttorissa hillittyine, virallisine ilmeineen.

"En tietänyt, että te ratsastatte", sanoi Dede miltei ensi sanoikseen. "Luulin, että olitte mieltynyt nopeihin autoihin."

"Olenkin myöhään ruvennut ratsastamaan", kuului vastaus. "Olen, nähkääs, alkanut lihoa liikaa ja minun täytyy jollakin tavalla päästä siitä."

Dede heitti häneen pikaisen syrjäsilmyksen, joka tarkasti Päivänpaisteen kiireestä kantapäähän satuloineen päivineen, ja sanoi:

"Mutta olette ratsastanut ennemmin."

Hän varmaankin ymmärtää hevosia ja hevosasioita, ajatteli Päivänpaiste vastatessaan:

"En moneen vuoteen. Mutta pidin itseäni aimo hevostiehenä poikanulikkana ollessani Itä-Oregonissa ja olin usein hevosen selässä."

Täten he Päivänpaisteen suureksi huojennukseksi olivat osuneet aiheeseen, joka huvitti molempia. Päivänpaiste kertoi Bobin kujeista ja pyörimisestä ja miten hän oli ajatellut tehdä siitä lopun, ja Dede myönsi, että hevosia oli kohdeltava järkipäisen ankarasti huolimatta ollenkaan siitä, miten paljon niistä piti. Tämä hänen Mabinsa oli ollut hänellä kahdeksan vuotta, ja hänen oli täytynyt vieroittaa se tavasta potkia pilttuutaan. Menettely on ollut tuskallista Mabilille, mutta se on parantanut tapansa.

"Olette ratsastanut paljon", sanoi Päivänpaiste.

"En todellakaan voi muistaa, milloin ensi kerran olin hevosen selässä", sanoi Dede. "Olen kasvanut maalla, eikä minua voitu pitää erossa hevosista. Rakkaus hevosiin lienee synnynnäistä minussa. Sain ensimmäisen ponini, kun olin kuusivuotias. Kun olin kahdeksanvuotias, olin päivät pitkät satulassa Daddyn selässä. Kun olin yksitoistavuotias, menetin sen ensimmäisellä hirvenmetsästysretkelläni. Hevosetta minä vallan menehtyisin. Vihaan kamarielämää, ja ilman Mabilia minä varmaankin olisin aikoja sitten sairastunut ja kuollut."

"Te pidätte maaseudusta?" kysyi Päivänpaiste, ja samalla hän ensi kerran huomasi Deden silmissä valohäivähdyksen, joka ei ollut harmaa.

"Yhtä paljon kuin vihaan kaupunkia", vastasi Dede. "Mutta nainen ei voi ansaita elatustaan maaseudulla. Niinpä minäkin elän miten parhaiten taidan — Mabin kanssa."

Ja sitten hän kertoi enemmän elämästä maalla ennen isänsä kuolemaa. Ja Päivänpaiste oli onnellinen. Heidän tuttavuutensa oli hyvällä alulla. Keskustelu ei ollut kertaakaan tyrehtynyt sinä runsaana puolituntisena, minkä he olivat olleet yhdessä.

"Minä olen kotoisin samoilta seuduilta", sanoi hän. "Olen kasvanut Itä-Oregonissa, eikä se ole niin kaukana Siskiyousta."

Seuraavassa silmänräpäyksessä hän olisi tahtonut purra kielensä poikki, sillä Dede kysyi nopeasti:

"Kuinka tiedätte, että minä olen kotoisin Siskiyousta? Olen varma, etten ole milloinkaan sitä maininnut."

"En tiedä", sanoi Päivänpaiste hämillään. "Kuulin jostakin, että olette sieltä kotoisin."

Wolf, joka samassa hiipi näkyviin kevytjalkaisena ja varjomaisena, säilytti Deden hevosen ja karkoitti hämilläolon, sillä he puhuivat alaskalaisista koirista, kunnes keskustelu kääntyi takaisin hevosiin. Ja hevosista he puhuivat koko ajan, minkä tarvitsivat ratsastaakseen ylös rinnettä ja sitten alas toiselle puolelle.

Kun Dede puhui, kuunteli Päivänpaiste ja seurasi häntä katseillaan, ja kuitenkin hän koko ajan samalla hautoi omia ajatuksiaan ja vaikutelmiaan. Tämä miehensatulassa ratsastaminen vaati Dedeltä tarmoa, eikä Päivänpaiste oikein tietänyt, pitikö siitä vai eikö. Hänen käsityksensä naisista olivat hiukan vanhanaikaiset, ne olivat samat, jotka hän oli imenyt itseensä nuoruudessaan, jolloin ei ketään nähty muussa kuin naisensatulassa. Häneen oli juurtunut se hiljainen käsitys, etteivät naiset hevosen selässä olleet kaksijalkaisia. Dede, joka istui niin miesmäisenä satulassa, oli hänelle yllätys. Mutta hänen täytyi tunnustaa, että tämä näky sellaisenaan häntä miellytti.

Kaksi muutakin seikkaa häntä hämmästytti. Ensiksikin se, että Deden silmissä oli kultaisia täpliä. Ihme ja kumma, ettei hän milloinkaan ennen ollut sitä huomannut. Ehkei valaistus konttorissa ollut sovelias ja ehkäpä ne välillä hävisivät. Ei, ne olivat värihohdetta, jonkunlaista häivähtelevää kultaista valoa. Ei se ollut oikein kultaistakaan, mutta se muistutti enemmän sitä, kuin mitään muuta väriä, minkä hän tunsi. Varmasti se ei ainakaan ollut mikään keltainen vivahdus. Rakastajan ajatukset ovat aina värikkäät, ja olisi saattanut epäillä, jos joku muu maailmassa olisi sanonut Deden silmiä kultaisiksi. Mutta Päivänpaiste otti asian tunnontarkasti ja hän piti niitä mieluummin kultaisina, ja siitä syystä ne olivatkin kultaiset.

Ja sitten Dede oli niin luonnollinen. Hän oli pitänyt Dedeä nuorena naisena, jonka kanssa oli hyvin vaikea seurustella. Mutta se olikin aivan helppoa. Dedessä toverina ei ollut mitään mahtipontista — tällä tuttavallisella tavalla hän nimitti Dedeä hevosen selässä erotukseksi siitä Dedestä, jonka hän oli nähnyt konttorissa. Ja kuitenkin, vaikka hän iloitsi siitä helppoudesta, millä kaikki kävi, ja siitä, ettei heiltä ollut puuttunut puheenaihetta, kyti hänessä kuitenkin salainen tyytymättömyys. Olihan kaikki tämä puheleminen turhaa ja hedelmätöntä. Hän oli toiminnan mies, joka kaipasi häntä, Dede Masonia, naista; hän tahtoi rakastaa tuota naista ja voittaa hänen vastarakkautensa.

Hän oli tottunut voimakeinoihin, tottunut käymään käsiksi ihmisiin ja asioihin ja taivuttamaan ne tahtonsa mukaan, ja nytkin hän tunsi samaa pakottavaa vallanhalua. Hän olisi tahtonut sanoa Dedelle, että rakasti häntä ja ettei Deden auttanut muu kuin mennä naimisiin hänen kanssaan. Ja kuitenkin hän ei noudattanut tätä halua. Naiset olivat arvoituksellisia olentoja, eikä pelkkä kovakouraisuus ollut paikallaan. Hän muisti, miten kauan oli odottanut, ennenkuin ampui otusta nälänhädän aikana, jolloin osaaminen tai harhalaukaus tiesi elämää tai kuolemaa. Tosin ei tämä tyttö merkinnyt juuri elämää tai kuolemaa, mutta merkitsi kuitenkin paljon — nyt enemmän kuin milloinkaan, kun hän sai ratsastaa hänen rinnallaan ja vilkaista häneen niin usein kuin vain uskalsi. Korderoi-ratsastuspuvussa Dede oli niin uljaan miesmäinen ja kuitenkin niin täydellisesti ja ilmeisesti naisellinen, kun hän hymyili, nauroi ja jutteli säteilevin silmin ja poskien heloittaessa kesätuulen ja auringon vaikutuksesta.

Seuraavana sunnuntaina kiertelivät mies ja hevonen ja koira Piedmontin kukkuloita. Ja taas Päivänpaiste ja Dede ratsastivat yhdessä. Mutta tällä kertaa sekaantui Deden hämmästykseen hänen Päivänpaisteen nähdessään hiukan epäluuloa; tai oikeammin, hänen hämmästyksensä oli toisenlaatuista. Heidän tapaamisensa edellisenä sunnuntaina oli ollut aivan satunnainen, mutta kun nyt Päivänpaiste toisen kerran ilmestyi hänen mielikukkuilleen, ei se enää saattanut olla satunnaista. Päivänpaiste aavisti, että Dede epäili häntä, ja kun hän muisti nähneensä kivilouhoksen Blair Parkin lähellä, kertoi hän heti aikovansa ostaa sen. Tiilitehtaan osto oli herättänyt hänessä tämän ajatuksen —

ja se oli hänestä hyvä ajatus, sillä se antoi hänelle aiheen ehdottaa, että Dede ratsastaisi hänen kanssaan tarkastamaan kivilouhosta.

Päivänpaiste vietti useita tunteja hänen seurassaan, ja Dede oli sama tyttö kuin ennenkin, luonnollinen, teeskentelemätön, iloinen, hymyilevä ja naurava, hyvä toveri, joka puhui hevosista erehtymättömällä innostuksella ja hieroi ystävyyttä tylyluontoisen Wolfin kera ja ilmaisi halunsa ratsastaa Bobilla, johon hän sanoi olevansa entistä ihastuneempi. Tähän viimeiseen teki Päivänpaiste vastaväitteitä. Bob oli täynnä vaarallisia kujeita, eikä hän pahinta vihamiestään lukuunottamatta olisi sallinut kenenkään nousta sen selkään.

"Te luulette, etten minä ymmärrä ollenkaan hevosia, siksi että olen tyttö", sanoi Dede. "Mutta hevonen on siksi usein heittänyt minut satulasta, että osaan olla aina varuillani. Enkä minä ole mieletön. En tahtoisi ratsastaa potkivalla hevosella. Olen oppinut, ettei se käy laatuun. Enkä lainkaan pelkää muunlaisia hevosia. Ja te itse kerroitte, ettei Bob potki."

"Mutta ettehan ole milloinkaan nähnyt Bobin tekevän temppujaan", vastusti Päivänpaiste.

"Mutta teidän tulee muistaa, että olen nähnyt monen muun hevosen elkeet ja itse ratsastanut monella. Olen totuttanut Mabin olemaan säikkymättä raitiovaunuja, vetureita ja autoja. Se oli vain kesytön varsa, kun sain sen omiin hoteisiini. Totutettu satulaan, siinä kaikki. En muutoin tahtoisi vahingoittaa hevostanne."

Vastoin parempaa tietoaan Päivänpaiste myöntyi, ja hiljaisella tienkohdalla he vaihtoivat satuloita ja ratsastusneuvoja.

"Muistakaa, että se on nopea kuin salama", varoitti hän auttaessaan Dedeä satulaan.

Dede nyökäytti päätään, ja Bob höristi korviaan huomattessaan, että sillä oli vieras ratsastaja selässään. Leikki alkoi pian — liiankin pian Dedeelle, joka joutui Bobin kaulaa vasten, kun se rupesi pyörimään ja laukkaamaan takaisin toista tietä. Päivänpaiste seurasi Deden hevosella ja katseli. Hän näki Deden pian pakottavan hevosen seisahtumaan ja heti sen jälkeen ohjakset ristissä kaulalla ja vasen kannus valmiina iskemään karauttavan takaisin samaa tietä, mitä he olivat tulleet ja miltei yhtä nopeasti.

"Pitäkää ruoska valmiina iskemään sitä turpaan", kehoitti Päivänpaiste.

Mutta Bob rupesi taas liian äkkiarvaamatta pyörimään, vaikka tällä kertaa Dede ankaralla ponnistuksella pelastautui tuosta hiukan sopimattomasta asennosta sen kaulalla. Hän ei voinut estää sitä karkaamasta takaisin, mutta hän pakotti sen hypähtelevään raviin ja käänsi sen armotta kannuksella varustetulla kantapäällään. Tavassa, millä hän sitä kohteli, ei ollut mitään naisellista; hänen menettelynsä oli käskevää ja miesmäistä. Ellei niin olisi ollut, olisi Päivänpaiste luullut hänen saaneen tarpeekseen. Mutta tämä alkunäyte oli antanut hänelle hyvän käsityksen Deden ominaisuuksista. Ja ellei se olisi riittänyt, olisi silmäys hänen ankariin harmaisiin silmiinsä ja lujasti suljettuun suuhunsa kertonut hänelle samaa. Päivänpaiste ei ehdottanut mitään, vaan katseli miltei iloisena hänen puuhiaan ja odotti, mitä juonikas Bob saisi. Ja Bob sai sen ensi pyörähdyksellään tai oikeammin pyörähdysryityksellään, sillä se oli ennättänyt vain puolittain ympäri, kun ruoska sattui sen turpaan. Hämmästyksensä ja tuska sai sen laskemaan maahan etujalkansa, jotka olivat hiukan koholla maasta.

"Hyvä!" onnitteli Päivänpaiste. "Kaksi ruoskaa tehoaa siihen paremmin. Se on kyllin viisas tietääkseen, milloin leikki on kaukana."

Taas Bob koetti. Mutta tällä kertaa se oli ennättänyt vain neljänneksen kierrosta, kun kaksinkertainen ruoska läjähti sen turpaan ja pakotti sen laskemaan etujalkansa maahan. Senjälkeen ei Dede enää tarvinnut ohjaksia eikä kannuksia, vaan hallitsi sen pelkällä ruoskalla.

Dede katsoi voitonriemuisena Päivänpaisteeseen.

"Saanko ratsastaa sillä kovasti?" kysyi hän.

Päivänpaiste nyökäytti päätään, ja Dede kiiti Bobin selässä tietä alaspäin. Päivänpaiste seurasi häntä katseillaan, kunnes hän tienkäänteessä hävisi näkyvistä, ja odotti, kunnes hän palatessaan taas tuli näkyviin. Hänpä osasi ratsastaa, ajatteli Päivänpaiste, ja hän oli varmasti oikea naisen esikuva. Jumala, siinä olisi miehelle vaimo. Ja ajatella, että tuo koko viikon naputteli kirjoituskonetta. Siinä ei ollut hänen paikkansa. Hänen olisi pitänyt olla miehen vaimo, pukeutua silkkiin, samettiin ja jalokiviin ja puuhailta koirien ja hevosten ja muiden sellaisten kanssa. — "Ja saammepa nähdä, herra Päivänpaiste, mitä sinä

ja minä voimme tässä suhteessa tehdä", mutisi hän itsekseen. Ja ääneen hän sanoi Dedeille:

"Te olette kelpo ratsastaja, neiti Mason. Ei mikään hevonen ole kyllin hyvä teille, joka, vaikka olette nainen, osaatte noin ratsastaa. Ei, pysykää vain Bobin selässä, niin ratsastamme kivilouhokselle." Hän nauroi. "Bob todenteolla huokasi, kun te viimeisen kerran lölylitte sitä. Kuulitteko sitä? Ja näittekö, miten se lasi jalkansa maahan — kuin olisi nähnyt edessään kiviseinän? Ja se on tarpeeksi älykäs tietääkseen, että sama kiviseinä on aina oleva valmiina, jos se yrittää juonitella."

Kun he iltapäivällä erosivat toisistaan Berkeleyn tienhaarassa, ratsasti Päivänpaiste vähän matkan päässä kasvavien puiden luo, mistä hän huomaamatta saattoi katsella Dedeä, kunnes tämä hävisi näkyvistä. Palattuaan Oaklandiin vievälle tielle johtui hänen mieleensä ajatus, joka sai hänet katuvan näköisenä irvistelemään. "Ja nyt minun on kuin onkin pakko ostaa tuo kirottu kivilouhos", mutisi hän itsekseen. "Mikään vähempi asia ei riitä tekosyyksi näillä kukkuloilla kuljeksimiselleni."

Mutta kivilouhos menetti joksikin aikaa kaiken merkityksensä hänelle, sillä seuraavana sunnuntaina hän ratsasti yksin. Dede kastanjanruskean raudikon selässä ei tullutkaan tänä päivänä Berkeleyhin vievää syrjätieta eikä tullut viikkoa myöhemminkään. Päivänpaiste oli kärsimättömyydestä ja pettymyksestä suunniltaan, vaikka hän konttorissa hillitsi itsensä. Hän ei huomannut Dedessä mitään muutosta ja koetti olla itekin näyttämättä mitään muutosta. Sama yksitoikkoinen koneellinen työ jatkui, vaikka se nyt oli ärsyttävää ja oli vähällä tehdä hänet hulluksi. Päivänpaiste oli tyytymätön maailmaan, joka ei sallinut miehen käyttäytyä pikakirjoittajatartaan kohtaan niinkuin kaikki miehet naisia kohtaan käyttäytyvät. "Mitä hyötyä on miljoonien omistamisesta?" kysyi hän eräänä päivänä pöytäkalenterilta, kun Dede sanelun päätyttyä poistui.

Kun kolmas viikko oli kulumassa loppuun ja uusi ikävä sunnuntai oli odotettavissa, päätti Päivänpaiste puhua, vaikka sen täytyikin tapahtua konttorissa. Ja luonteensa mukaisesti hän kävi heti suoraan asian ytimeen. Dede oli lopettanut työnsä ja keräili papereitaan ja kyniään poistuakseen, kun Päivänpaiste sanoi:

"Vielä yksi asia, neiti Mason, ja minä toivon, ettette pane pahaksenne, vaikka olenkin suora ja puhun suuni puhtaaksi. Olette aina tuntunut minusta järkevältä tytöltä, enkä luule, että loukkaannutte siitä, mitä aion sanoa. Tiedätte kuinka kauan olette ollut konttorissani — jo vuosikausia, monta vuotta ainakin, ja tiedätte, että aina olen käyttäytynyt teitä kohtaan moitteettomasti ja rehellisesti. En ole milloinkaan ottanut itselleni vapauksia. Syystä että olette konttorissani, olen tässä suhteessa ollut tunnontarkempi kuin ellette — ellette olisi konttorissani — te ymmärrätte. Mutta se ei estä minua tuntehasta inhimillisesti. Olen yksinäinen mies — älkää käsittäkö tätä ystävällisyyden rukoukseksi. Aikomukseni on vain selvittää teille, miten paljon nuo kaksi ratsastusmatkaa teidän kanssanne merkitsevät minulle. Ja nyt toivon, ettette pahastu, kun kysyn teiltä, miksi ette ollut ratsastamassa kahtena viime sunnuntaina?"

Hän vaikeni ja odotti hyvin innokkaana ja hämillään, ja pieniä hikikarpaloita kohosi hänen otsalleen. Dede ei heti puhunut, ja Päivänpaiste kulki huoneen poikki ja kohotti akkunaa.

"Olen ollut ratsastamassa", vastasi Dede, "toisella suunnalla."

"Mutta miksi...?" — hän ei syystä tai toisesta täydentänyt kysymystään. "Pyydän, olkaa suora minua kohtaan", pyysi hän. "Aivan yhtä suora kuin minä olen teitä kohtaan. Miksi ette ratsastanut Piedmontin kukkuloilla? Minä etsin teitä kaikkialta."

"Ja juuri sen vuoksi en tullut sinne." Dede hymyili ja katsoi häntä hetkisen suoraan silmiin, sitten hän loi alas katseensa. "Te käsitätte kyllä, herra Harnish."

Päivänpaiste ravisti nyrpeästi päätään.

"Käsitän, enkä käsitä. En ole tottunut kaupunkilaistapoihin. On asioita, joita ei tarvitse tehdä ja joita minä en muista, niin kauan kuin en halua niitä tehdä."

"Mutta entä silloin, kun haluatte tehdä?" kysyi Dede nopeasti.

"Silloin minä teen niin." Näin sanoessaan hän puristi huulensa lujasti yhteen, mutta seuraavalla hetkellä hän oli valmis korjaamaan väitettään. "Se on, enimmäkseen minä teen niin. Mutta miksi ette voi tehdä jotakin, missä ei ole mitään väärää ja mikä ei vahingoita ketään — kuten esimerkiksi tämä ratsastus."

Dede leikkitteli hetkisen hermostuneesti kynällä, ikäänkuin olisi harkinnut vastaustaan, ja Päivänpaiste odotti kärsivällisesti.

"Tämä ratsastus", alkoi hän, "ei ole oikein ihmisten mielestä. Päätäkää itse. Te tunnette maailman."

Te olette herra Harnish, miljoonanomistaja —"

"Pelaaja", keskeytti Päivänpaiste tuimasti.

Dede nyökäytti hyväksyvästi päätään ja jatkoi:

"Ja minä olen pikakirjoittajattarena teidän konttorissanne —"

"Te olette tuhat kertaa minua parempi —" yritti Päivänpaiste keskeyttää, mutta Dede keskeytti hänet vuorostaan:

"Ei ole siitä kysymys. Se on selvä ja yleinen pulma, joka täytyy ottaa huomioon. Minä teen teille työtä. Ei ole kysymys siitä, mitä te tai minä ajattelemme, vaan mitä muut ihmiset ajattelevat. Eikä ole tarvis kertoa teille sen enempää siitä. Te tiedätte itse."

Hänen kylmä, asiallinen puhetapansa oli ristiriidassa hänen naisellisuutensa kanssa — tai Päivänpaiste ainakin ajatteli niin katsellessaan hänen vartalonsa kaarevia viivoja, povea, joka nousija laski syvään, ja punaa, jonka mielenliikutus oli kohottanut hänen poskilleen.

"Olen pahoillani, että olen peloittanut teidät mielipaikoiltanne", sanoi hän miltei tarkoituksettomasti.

"Te ette ole minua peloittanut", vastasi Dede hiukan tulistuneena. "En ole typerä koulutyttö. Olen jo kauan pitänyt huolta itsestäni, eikä minua ole säilytetty. Olimme yhdessä kahtena sunnuntaina ja olen varma siitä, etten pelännyt Bobia enkä teitä. Ei ole siitä kysymys. Osaan pitää huolen itsestäni, mutta maailma tahtoo yhtäkkiä huolehtia minusta. Siinä pulma. On kysymys siitä, mitä ihmiset sanoisivat, jos minä ja työnantajani säännöllisesti tapaisimme toisemme ja ratsastaisimme yhdessä kukkuloilla sunnuntaisin. Se on naurettavaa, mutta niin se on. Voisin huomiota herättämättä ratsastaa jonkun konttoristin kanssa, mutta teidän kanssanne — en."

"Mutta ihmiset eivät tiedä eikä heidän tarvitse tietää", sanoi Päivänpaiste.

"Siten asia tavallaan pahenee, sillä silloin täytyy hiiviskellä syrjäiteitä ja tuntea koko ajan tekevänsä jotakin väärää. Minusta olisi hienompaa ja uljaampaa julkisesti..."

"Tulla kanssani jonakin arkipäivänä ravintolaan syömään välipalaa", sanoi Päivänpaiste arvaten hänen epätäydellisen todistelunsa tarkoituksen.

Dede nyökäytti päätään.

"En juuri sitä ajatellut, mutta niin se olisi. Minusta on parempi tehdä peittelemättä jotakin, jonka jokainen tietää, kuin tehdä jotakin salaa ja pelätä, että se tulee ilmi. Eipä silti, että haluaisin tulla kanssanne ravintolaan", lisäsi hän hymyillen, "mutta olen varma, että ymmärrätte kantani."

"Miksi ette sitten ratsasta julkisesti ja rehellisesti kanssani kukkuloilla?" kysyi Päivänpaiste.

Dede pudisti päätään, ja Päivänpaisteen mielestä hän tuntui olevan hieman pahoillaan. Ja äkkiä Päivänpaiste tunsu miltei hulluuteen saakka kaipaavansa häntä.

"Kuulkaahan, neiti Mason, tiedän, ettette pidä siitä, että puhumme asioista täällä konttorissa. En minäkään. Ei kai pidetä sopivana, että mies puhuu pikakirjoittajattarensa kanssa muista kuin liikeasioista. Tahdotteko ratsastaa kanssani ensi sunnuntaina, niin puhumme asiasta perusteellisesti ja teemme jonkunlaisen päätöksen? Siellä kukkuloilla voimme puhua muustakin kuin liikeasioista. Arvelen, että tunnette minut tarpeeksi tietääksenne, että olen moitteettoman rehellinen. Minä — minä kunnioitan ja pidän teitä arvossa, ja ... ja muuta sellaista, ja minä..." Hän oli alkanut puhua epäselvästi, ja käsi, joka lepäsi pöydän imupaperilla, vapisi nähtävästi. Hän koetti suistaa mielenliikutuksensa. "Toivon sitä hartaammin kuin mitään ennen elämässäni. Minä — minä en voi sitä selittää, mutta niin se on. Tahdotteko? — Juuri ensi sunnuntaina? Huomenna?"

Hän ei aavistanut, että juuri hikipisarat hänen otsallaan, hänen vapiseva kätensä ja silminnähtävä tuskansa saivat Deden taivutetuksi vastahakoiseen myöntymykseen.

"Tietysti on mahdotonta saada selville se, mitä joku tahtoo, siitä, mitä hän sanoo." Päivänpaiste hipaisi ruoskallaan Bobin kapinallisia korvia ja aprikoi tyytymättömänä juuri lausumiaan sanoja. Ne eivät sanoneet sitä, mitä hän oli tarkoittanut. "Olette päättäväisesti sanonut, ettette halua tavata minua

enää, ja olette ilmoittanut syyne, mutta kuinka tiedän, että ne ovat teidän todelliset syyne. Kukaties ette halua seurustella kanssani ettekä tahdo sanoa sitä pelosta, että loukkaisitte minua. Ymmärrätekö? En mistään hinnasta maailmassa tahdo tungetella kenenkään seuraan, joka ei minua suvaitse. Jos luulisin, ettette enää haluaisi minua tavata, niin suorisin tieheni niin nopeasti, ettette näkisi minua pölyltä."

Dede hymyili hänen sanoilleen, mutta jatkoi äänetönnä ratsastusta. Ja tämä hymy, ajatteli Päivänpaiste, oli suloisin ja ihmeellisin hymy, minkä hän milloinkaan oli nähnyt. Hän vakuutti itselleen, että se erosi kaikista hymyistä, joita Dede ennemmin oli hänelle antanut. Niin hymyili se, joka hiukkasen häntä tunsu, se, joka hiukan tunsu ystävyttä häntä kohtaan. Tietysti se oli itsetiedotonta Deden puolelta, koetti hän tyynnyttää itseään. Sellaista varmaan sattui keiden tahansa kahden henkilön seurustelussa. Joku vieras, joku liikemies, konttoristi, ken tahansa saisi muutaman satunnaisen yhdessäolon jälkeen osakseen samanlaisia ystävyiden osoituksia. Sellaista varmaan tapahtui, mutta kun Dede sen teki, teki se häneen suuremman vaikutuksen; ja sitäpaitsi se oli niin suloinen ja ihmeellinen hymy. Muut naiset, joita hän oli tuntenut, eivät milloinkaan olleet hymyilleet siten; hän oli varma siitä.

Se oli ollut onnellinen päivä. Päivänpaiste oli tavannut Deden Berkeleyyn syrjätiellä, ja he olivat ratsastaneet monta tuntia yhdessä. Vasta nyt, kun päivä jo oli päättymässä ja kun he lähenivät Berkeleyn tien veräjää, oli Päivänpaiste ottanut puheeksi tärkeän kysymyksen.

Dede aloitti vastauksensa viimeiseen väitteeseensä ja Päivänpaiste kuunteli kiitollisena.

"Mutta otaksukaa, otaksukaa vain, että ilmoittamani syyt ovat ainoat — ettei ole ollenkaan kysymys siitä, haluanko oppia teitä tuntemaan?"

"Silloin minä ahdistan teitä kuten Sam Scratch", sanoi Päivänpaiste nopeasti. "Koska, nähkääs, olen aina huomannut, että ihmiset, jotka ovat taipuvaiset johonkin, ovat paljon vilpittömämmät kuullessaan, että asia on päätetty. Mutta jos teillä on tuo toinen syy, ellette te halua tutustua minuun, ja jos — jos, no, jos te ajattelette, ettei minun tunteitani pidä loukata siitä syystä, että teillä on hyvä paikka konttorissani..." Tällöin pelkän mahdollisuuden ajattelemisen täytti hänet pelolla, että se olikin todellisuus, ja hän kadotti perustelujensa langan. "No, oli miten oli, teidän tarvitsee vain lausua sana ja minä katoan. Enkä ole loukkaantunutkaan; ajattelen vain, että minulla on ollut huono onni. Siis olkaa rehellinen, neiti Mason, ja sanokaa, onko tämä syy — olen miltei varma siitä, että niin on laita."

Dede katsahti häneen silmät äkkiä hiukan kosteina ja näytti puolittain loukkaantuneelta, puolittain suuttuneelta.

"Oi, mutta tämä ei ole kaunista", huudahti hän. "Minun täytyy joko valhetella teille ja loukata teitä päästäkseni teistä eroon tai luopua suojastani sanomalla teille totuuden, sillä silloin te, kuten itse sanoitte, aiotte ahdistaa minua."

Hänen poskensa punoittivat, hänen huulensa vapisivat, mutta hän tuijotti Päivänpaistetta suoraan silmiin.

Päivänpaiste hymyili tyytyväisenä.

"Olen todella iloinen, neiti Mason, todella iloinen noista sanoista."

"Mutta ne eivät tyydytä teitä", jatkoi Dede kiireesti. "Ne eivät hyödytä teitä. Älkää luulkokaan. Tämä on viimeinen ratsastusretkemme, ja ... tuossa on portti."

Hän ohjasi tammansa portin ääreen, kumartui, avasi säpin ja ratsasti aukenevasta portista.

"Ei, ette saa tulla", sanoi hän, kun Päivänpaiste yritti seurata häntä.

Nöyränä ja tottelevaisena Päivänpaiste peräytyi, ja portti sulkeutui heidän välillään. Mutta he eivät olleet vielä puhuneet loppuun sanottavaansa, ja Dede pysähtyi.

"Kuulkaa, neiti Mason", sanoi Päivänpaiste matalalla äänellä, joka vavahteli vilpittömyydestä. "Tahdon vakuuttaa teille muuatta seikkaa. Ei ole tarkoitukseni pettää teitä. Pidän teistä, kaipaen teitä, enkä milloinkaan elämässäni ole ollut totisemmalla mielellä. Aikeissani ei ole mitään väärää. Aikomukseni ovat kunnialliset —"

Mutta Deden kasvojen ilme sai hänet pysähtymään. Tyttö oli vihainen ja nauroi samalla.

"Ne olivat vihoviimeiset sanat, mitkä teidän piti sanoa", huudahti Dede. "Ne muistuttavat avioliittotoimistoa: aikeet täysin kunnialliset; tarkoitus avioliitto. Mutta en ansainnut sen parempaa. Tätä te kai sanotte ahdistamiseksi Sam Scratchin lailla."

Päivänpaisteen ruskea hipiä oli vaalentunut kaupungissa, joten veriaalto kuului punaisena noustessaan niskaan ja levitessään kasvoille. Päivänpaiste ei suuressa onnettomuudessaan aavistanut, että Dede tällä hetkellä katsoi häneen ystävällisemmin kuin kertaakaan ennen tänä päivänä. Hän ei ollut ennen nähnyt suurten ikämiesten punastuvan kuin koulupojat, ja hän jo katui äkillistä ilkeyttään.

"Katsokaas, neiti Mason", alkoi Päivänpaiste ensin hitaasti ja hapuillen, mutta sitten yhä nopeammin. "Olen karkeatapainen mies, tiedän sen kyllä, ja tiedän, etten paljoakaan tiedä maailman menoista. En ole harjaantunut käyttämään kauniita sanoja. En ole milloinkaan kosinut enkä ole milloinkaan rakastanutkaan — enkä tiedä, miten silloin on meneteltävä. Ette saa takertua houkkiomaisiin sanoihini, vaan oppikaa tuntemaan mies, joka on sanojen takana. Se mies olen minä, ja tarkoitukseni on vilpittön, vaikken tiedäkään, miten sen teille selvittäisin."

Dede Mason oli vilkas kuin lintu ja siirtyi nopeasti mielialasta toiseen; ja nyt hän oli täynnä katumusta ja sovittamishalua.

"Suokaa anteeksi nauruni", sanoi hän portin toiselta puolen. "En todella aikonut nauraa. Se tuli vallan tahtomattani, olin niin hämmästynyt ja loukkaantunutkin. Nähkääs, herra Harnish, en ole..."

Hän vaikenä äkkiä epäröiden täydentää ajatusta, jonka hän vilkkaudessaan oli aloittanut.

"Tarkoitatte, ettette ole tottunut sellaiseen kosintaan", sanoi Päivänpaiste. "Näin se käy: Hyvää päivää, hauska tutustua, suostutteko tarjoukseeni."

Dede nyökäytti päätään ja purskahti nauruun, johon Päivänpaiste yhtyi ja joka karkoitti nolouden tunteen. Päivänpaisteen rohkeus kasvoi nauraessa, ja hän rupesi nyt kylmäverisemmin ja maltillisemmin ajamaan asiaansa.

"Siinä näette. Teillä on kokemusta näissä asioissa. En epäile, että teitä on monta kertaa kosittu. No, minä en ole milloinkaan ketään kosinut ja olen kuin kala kuivalla maalla. Sitäpaitsi ei tämä ole kosimista. Tämä on epätavallinen tilanne, siinä kaikki, ja minä olen ahdingossa. Minulla on kylliksi paljon talonpoikaisjärkeä tietääkseni, ettei otaksuta miehen esittävän avioliittoa tytön kanssa syyksi, minkä vuoksi tahtoo seurustella hänen kanssaan. Ja juuri siksi minä olen pulassa. Ensiksikin, minä en voi seurustella kanssanne konttorissa. Toiseksi, te sanotte, ettette tahdo tavata minua konttorin ulkopuolella. Kolmanneksi syyksi te sanotte sen, että ihmiset juoruavat, syystä että te olette minun konttorissani. Neljänneksi, minun täytyy saada seurustella kanssanne ja minun täytyy saada teidät uskomaan, että tarkoitukseni ovat oikeat ja vilpittömät. Viidenneksi, te olette toisella puolen veräjää valmiina lähtemään ja minä olen toisella puolen veräjää aivan toivottomana ja koetan sanoa jotakin, joka saisi teidät muuttamaan mielenne. Kuudenneksi, minä sanoin sanottavani. Ja nyt minä toivon, että te olette muuttanut mieltänne."

Ja kuunnelleessaan häntä, nähdessään hänen totiset, levottomat kasvonsa ja kuullessaan hänen koruttomat, arkipäiväiset sanansa, jotka vain tekivät hänen totisuutensa huomattavammaksi ja tekivät silmiinpistävämmäksi eron hänen ja kaikkien niiden keskinkertaisten miesten välillä, jotka hän oli tuntenut, unohti Dede lopulta kuunnella ja vaipui omiin ajatuksiinsa. Voimakkaan miehen rakkaus kiehtoo aina terveysieluista naista, ja katsellessaan suljetun veräjän yli Päivänpaistetta Dede tunsu voimakkaammin kuin milloinkaan sen tenhovoiman. Tosin ei hänellä ollut kaukaisintakaan aikomusta mennä naimisiin Päivänpaisteen kanssa — monet syyt estivät häntä siitä; mutta saattoihan hän hiukan enemmän seurustella hänen kanssaan. Päivänpaiste ei suinkaan ollut hänelle vastenmielinen. Päinvastoin Dede piti hänestä, oli pitänyt hänestä siitä päivästä lähtien, kun oli ensi kerran nähnyt hänen laihat intiaaninkasvonsa ja hänen säkenöivät intiaaninsilmänsä. Hän oli miesten mies muissakin suhteissa kuin erinomaisten lihaksiensa puolesta. Olihan hän monien seikkailujen sankari, tämä miehekäs, hienostumaton Pohjanperien seikkailija, tämä monien sankaritekojen ja monien miljoonien mies, joka oli tullut napaseudulta kamppailemaan niin mestarillisesti Etelän miesten kanssa.

Hurja kuin punainen intiaani, pelaaja ja irstailija, mies, jolla ei ollut moraalia ja jonka kostonhimo ei milloinkaan saanut kyllikseen. Mies, joka polki kasvoihin kaikkia niitä, jotka vastustivat — niin, hän tiesi kyllä kaikki hänen raskauttavat nimensä. Mutta hän ei pelännyt häntä. Hänen nimeensä sisältyi muutakin. *Päivänpaiste* herätti eloon muunlaisiakin mielikuvia. Niistä kerrottiin sanomalehdissä, aikakauskirjoissa ja kirjoissa Klondykesta. Kaiken kaikkiaan sisältyi *Päivänpaiste* nimeen paljon sellaista, mikä sai joka naisen mielikuvituksen liikkeelle, niinkuin se sai hänen, Deden, mielikuvituksen liikkeelle, kun hän veräjän takana kuunteli hänen kaihoavaa ja intohimoista puhettaan. Dede oli nainen, ja hänellä oli naisen sukupuoliturhamaisuus, ja tätä turhamaisuutta hiveli ajatus, että sellainen mies hädässään kääntyä hänen puoleensa.

Ja vielä muutakin liikkui hänen mielessään — väsymyksen ja yksinäisyyden tunteita; tuhansia epäselviä tunteita ja vielä epäselvempiä mielijohotteita. Hän tunsu suurta kiusausta ratsastaa tämän miehen kanssa kukkuloilla. Eihän se milloinkaan muuttuisi muuksi, sillä hän oli varma siitä, ettei hän

milloinkaan voisi jakaa Päivänpaisteen elämää. Toisaalta ei häntä kiusannut mikään tavallinen naisellinen pelko eikä arkuus. Hän ei milloinkaan epäillyt, että kaikissa olosuhteissa voisi huolehtia itsestään. Siis: miksikä ei? Olihan se kuitenkin niin pieni seikka.

Hänen elämänsä oli jokapäiväistä ja ikävää. Hän näki kuin kuvaelmasarjana erakkoelämänsä vierivän ohitse: kuusi päivää viikossa konttorissa ja matkat edestakaisin lautalla; tunnit ennen maatamenoaa, jotka hän kuin varkain käytti pianonsoittoon, vaatteittensa ompelemiseen ja korjaamiseen; kaksi iltaa viikossa, jolloin hän salli itselleen seuraelämän huvituksia; muut varkain anastetut hetket ja lauantai-iltapäivä, jonka hän vietti veljensä luona sairaalassa; ja seitsemäs päivä, sunnuntai, hänen virkistyspäivänsä, jonka hän vietti Mabin selässä kukkuloilla. Mutta hänen täytyi ratsastaa yksin. Monet naisylioppilaat olivat koettaneet ratsastaa, mutta vietettyään sunnuntain tai pari vuokrattujen hevoskaakkien selässä olivat he menettäneet halunsa. Madeline oli ostanut oman hevosen ja ratsastanut innokkaasti muutaman kuukauden, mutta oli sitten mennyt naimisiin ja poistunut Etelä-Kaliforniaan. Aikojen kuluessa kävi yksitoikkoiseksi aina ratsastaa yksin.

Hän oli niin poikamainen, tuo suuri miljoonainomistajajättiläinen, jota puolet San Franciscon rikkaista miehistä pelkäsi. Niin poikamainen! Dede ei ollut milloinkaan aavistanut tätä hänen luonteensa puolta.

"Miten ihmiset joutuvat naimisiin?" jatkoi Päivänpaiste puhettaan. "No, ensiksikin he tapaavat toisensa; toiseksi mieltyvät toistensa ulkomuotoon; kolmanneksi tutustuvat toisiinsa; ja neljänneksi menevät naimisiin tai ei, riippuen siitä, minkä verran he pitävät toisistaan opittuaan tuntemaan toisensa. Mutta en käsitä, miten meillä on mahdollisuus saada selville, pidämmekö toisistamme, ellemme itse luo tätä mahdollisuutta."

Äkkiä Deden mieliala muuttui ja asema tuntui hänestä naurettavalta ja eriskummaiselta. Häntä halutti nauraa — ei vihaisesti eikä hysteerisesti, vaan ainoastaan hilpeästi. Se oli niin hullunkurista. Hän itse — pikakirjoittaja, ja Päivänpaiste — kuuluisa ja mahtava miljoonainomistaja, ja heidän välissään veräjä, jonka yli vyöryivät hänen todistelunsa siitä, miten ihmiset tutustuvat toisiinsa ja menevät naimisiin. Olihan asema mahdoton. Nämä salaiset kohtaukset kukkuloilla lakkaisivat. He eivät missään konttorin ulkopuolella tapaisi toisiaan. Ja jos Päivänpaiste näinollen koettaisi konttorissa kosia häntä, menettäisi hän hyvin edullisen paikan, ja siihen juttu loppuisi. Sitä ei ollut hauska ajatella, mutta hän oli huomannut, että miehet, etenkin kaupungeissa, olivat kaikkea muuta kuin hienotunteisia. Hän oli kyllin kauan tehnyt työtä elatukseksen vapautukseksi monesta harhaluulosta.

"Emme piileskele ratsastusretkillämme", selitti Päivänpaiste. "Ratsastamme niin rohkeasti kuin haluatte, ja jos joku näkee meidät, niin nähköön. Jos he juoruavat — no, niin kauan kuin omatuntomme on puhdas, ei meidän tarvitse kiusata itseämme. Suostukaa, ja Bobilla on selässään maailman onnellisin mies."

Dede pudisti päätään, hillitsi tammaa, joka kärsimättömänä tahtoi kotiin, ja katsoi merkitsevästi piteneviin varjoihin.

"On myöhä jo", sanoi Päivänpaiste, "emmekä ole päässeet mihinkään ratkaisuun. Vielä yksi sunnuntai — se ei ole paljon pyydetty — tehdäksemme lopullisen päätöksen."

"Meillä on ollut koko tämä päivä", sanoi Dede.

"Mutta me rupesimme liian myöhään sitä pohtimaan. Ensi kerralla ryhdymme siihen aikaisemmin. Voin sanoa teille, että tämä on minulle vakava ja tärkeä ehdotus. Luvatkaa siis ensi sunnuntaina."

"Eivätkö miehet milloinkaan ole rehellisiä?" kysyi Dede. "Tiedätte varsin hyvin, että ensi sunnuntailla tarkoitatte monena sunnuntaina."

"No luvatkaa sitten monena sunnuntaina", huusi Päivänpaiste häikäilemättömästi, ja Dede ajatteli, ettei ollut milloinkaan nähnyt häntä kauniimpana. "Sanokaa se sana. Vain se sana. Ensi sunnuntaina kivilouhoksella..."

Dede kokosi ohjat käteensä lähtövalmisteluksi.

"Hyvää yötä", sanoi hän, "ja — —"

"Kyllä", kuiskasi Päivänpaiste, ja hänen äänessään oli tuskin tuntuva käskevä väre.

"Kyllä", sanoi Dede hiljaisella mutta selvällä äänellä.

Samassa hän kannusti tamman raviin ja ratsasti tietä alaspäin katsahtamatta kertaakaan taakseen, kiinteästi aprikoiden omia tunteitaan. Vaikka hänen teki mieli kieltää ja viime hetkeen saakka hän oli päättänyt kieltää, olivat hänen huulensa kuitenkin lausuneet myöntymyksen. Tai näytti ainakin siltä, kuin hän olisi myöntynyt vain huulillaan. Hän ei ollut aikonut myöntyä. Miksi hän siis oli myöntynyt?

Hänen ensi hämmästyksensä ja ihmettelynsä niin täysin harkitsemattomasta teosta muuttui säikähdykseksi, kun hän mietti sen seurauksia. Hän tiesi, ettei Päivänpaiste ollut mies, joka tyytyi vähään, ja että hän teeskentelemättömyydestään ja poikamaisuudestaan huolimatta, oli itse asiassa voimakas, miehekäs olento ja että hän oli vannoutunut tulevaisuudelle, josta välttämättä tulisi jännittävä ja myrskyinen.

15

Elämä konttorissa jatkui jotenkin samaan tapaan kuin ennenkin. He eivät milloinkaan edes sanalla tai katseella ilmaisseet, että asema oli mitenkään entisestä muuttunut. Joka sunnuntai he sopivat, missä seuraavana sunnuntaina kohtaisivat; tähän he eivät milloinkaan puuttuneet konttorissa. Päivänpaiste oli tarkka ja ritarillinen tässä suhteessa. Hänelle tuotti ehtymätöntä iloa nähdä Dede työssä. Hän ei kuitenkaan käyttänyt tätä väärin viivyttämällä sanelua tai määräämällä ylimääräistä työtä, joka olisi pidättänyt Dedeä kauemmin hänen silmiensä edessä. Hänen rakkautensa rehelliseen peliin voitti sellaisen itsekkyyden. Häntä olisi hävettänyt käyttää hyväkseen aseman satunnaisia etuja. Rakkaus oli hänelle korkeampaa kuin pelkkää omistamista. Hän tahtoi tulla rakastetuksi oman itsensä vuoksi.

Vaikka Päivänpaiste olisi ollut kaikkein taitavin juonienpunoja, ei hän olisi voinut noudattaa viisaampaa menettelytapaa. Dede muistutti lintua yksilöllisessä vapaudenrakkaudessaan, joka ei sietänyt vaatimalla vaatimisia eikä pakkoa tunneseikoissa, ja siksi hän piti suuressa arvossa Päivänpaisteen hillittyä käytöstä. Hän teki sen tietoisesti, mutta syvemmällä hänen itsetiedottomassa olemuksessaan tuntuivat sen vaikutukset huomaamattomina kuin hienot hämähäkinseitit. Aivan huomaamatta Päivänpaisteen persoonallisuuden verkko kietoutui hänen ympärilleen. Lanka langalta nämä salaiset ja aavistamattomat siteet vahvistuivat. Kukaties ne juuri olivat saaneet Deden sanomaan "kyllä", kun hän oli aikonut sanoa "ei". Ja kukaties hän samaten tulevaisuudessa jossakin tärkeämmässä vaiheessa, huolimatta terveen järjen ohjeista, antaisi toisenkin suostumuksen, jota ei ollut aikonut antaa.

Päivänpaisteen yhä kasvavasta tuttavallisuudesta Deden kanssa oli muiden muassa se hyvä seuraus, ettei Päivänpaiste uskaltanut juoda niin paljon kuin ennen. Hänen alkoholinhimonsa oli vähentynyt niin, että hän lopulta sen itsekin huomasi. Tavallaan oli Dede itse välttämätön este. Deden ajatteleminen vaikutti kuin cocktail. Tai jossakin määrin Dede vastasi tiettyä cocktailmäärää. Luonnottoman kaupunkielämän jännitys ja kiihkeä liikepelejä oli tehnyt Päivänpaisteesta säännöllisen juomarin. Saadakseen huojennusta ankaraan jännitykseen täytyi hänen aina rakentaa unohduksen muuri, ja Dede oli osana tässä muurissa. Hänen persoonallisuutensa, hänen naurunsa, hänen äänensä väreet, oudot kultaiset välähdykset hänen silmissään, valoleikki hänen hiuksissaan, hänen vartalonsa muodot, hänen pukunsa, hänen liikkeensä hevosen selässä — kaikki tämä, joka oli syöpyntynyt Päivänpaisteen mieleen, sai hänet jättämään juomatta monta cocktailia tai whiskygrogia.

Huolimatta heidän päätöksestään olivat heidän kohtauksensa kuitenkin jokseenkin salaisia. Itse asiassa he tapasivat toisensa varkain. He eivät uljaasti ratsastaneet yhdessä koko maailman nähden. Päinvastoin he aina kohtasivat toisensa syrjäisillä teillä, Dede ratsasti Berkeleyhin vievää syrjätieta, ja Päivänpaiste tuli häntä puolitiessä vastaan. He ratsastivat vain vähäliikkeisiä teitä pitkin kirkkoon menevien maalaisten ohitse, jotka tuskin olisivat tunteneet Päivänpaistetta hänen kuvistaan sanomalehdissä.

Päivänpaiste huomasi pian, että Dede oli hyvä hevosenainen — ei ainoastaan hyvä ratsastaja, vaan kestäväkin. Muutamina päivinä he ratsastivat kuusikymmentä, seitsemänkymmentä, jopa kahdeksankymmentäkin mailia; eikä Dede milloinkaan valittanut päivää liian pitkäksi eikä mikä Päivänpaisteen mielestä oli mainio puoltolause väsyttävimmänkään päivän jälkeen kastanjanruskean raudikon selässä ollut pienintäkään lyöttymää. "Siinä vasta on tyttö", kuului Päivänpaisteen kaavamainen, mutta aina innostunut arvostelu.

He oppivat paljon tuntemaan toisiaan näillä pitkillä keskeytymättömillä ratsastusretkillä. Heillä ei ollut paljon muuta puhuttavaa kuin itsestään ja samalla kuin Dede sai hyvän käsityksen napaseudun ponnistuksista ja kullankaivusta, sai Päivänpaiste yhä selvemmän kuvan Dedestä. Dede kertoi seikkaperäisesti elämästä maatilalla, jutteli hevosista ja koirista ja ihmisistä ja asioista, kunnes Päivänpaiste oli näkevinään hänen kasvinaikansa ja kotinsa ilmielävänä edessään. Hän kertoi myös isänsä vararikosta ja kuolemasta, jolloin hänen oli täytynyt keskeyttää opintonsa yliopistossa ja ottaa paikka konttorissa. Myöskin veljestään hän puhui ja pitkällisistä ponnistuksistaan saada tämä terveeksi ja nyt heikkenevistä toiveistaan. Päivänpaiste arveli, että oli helpompaa kuin hän oli aavistanutkaan oppia häntä ymmärtämään, vaikka hän aina tajusi sen, että kaiken sen takana ja alla, mitä hän Dedestä tiesi, oli salaperäinen ja oikukas nainen ja sukupuoli. Hän tunnusti nöyrästi itselleen, että siinä oli

kartoittamaton ja rajaton meri, josta hän ei tiennyt mitään ja jota hänen kuitenkin täytyi jotenkuten purjehtia.

Hänen ainainen naisen pelkonsa oli aikaansaanut sen, ettei hän ymmärtänyt naisia, ja se oli estänyt häntä koettamastakaan heitä ymmärtää. Dede hevosen selässä, Dede poimimassa unikoita aurinkoisella mäenrinteellä, Dede, joka nopein pikakirjoituspiirroin pani hänen sanelunsa paperille — tämän kaiken hän käsitti. Mutta hän ei tuntenut Dedeä, joka niin nopeasti siirtyi mielialasta toiseen, Dedeä, joka kivenkovaan kieltäytyi ratsastamasta hänen kanssaan, ja sitten äkkiä myöntyi, Dedeä, jonka silmissä kultainen välke kisaili ja kuiski käskyjä ja viestejä, jotka eivät olleet hänen korviaan varten. Kaikessa tällaisessa hän näki sukupuolen hämmöttävät syvyydet, tunnusti niiden tenhon ja piti niitä käsittämättöminä.

Dedessä oli toinenkin puoli, jonka suhteen hän tiesi olevansa tietämätön. Dede oli lukenut paljon ja hänellä oli tuota salaperäistä ja peloittavaa "sivistystä". Ja kuitenkin ei hänen alituisesti kummastukseen tämä sivistys koskaan tunkeutunut heidän keskusteluihinsa. Dede ei milloinkaan puhunut kirjoista eikä taiteesta eikä senkaltaisista aiheista. Hän oli miltei yhtä koruton ja luonnollinen kuin Päivänpaiste itse. Hän piti raittiista ulkoilmaelämästä, hevostista ja kukkuloista, auringonpaisteesta ja kukista. Päivänpaisteelle oli kasvikuunta täällä osittain outo, ja Dede opasti häntä, näytti hänelle eri tammilajit, tutustutti hänet madronoon ja manzanitaan, opetti hänelle lukemattomien villien kukkien, pensaiden ja sanajalkojen nimet, elintavat ja kasvupaikat. Deden kirikkaat silmät, jotka olivat harjaantuneet metsässä ja joilta harva seikka jäi huomaamatta, ihastuttivat Päivänpaistetta. Eräänä päivänä he koetteeksi päättivät katsoa, kumpi heistä keksisi enemmän linnunpesiä. Ja Päivänpaiste, joka aina oli ylpeillyt teräväksi harjaantuneesta huomiokyvystään, huomasi olevan vaikeata pysyä voitolla. Päivän päätyttyä oli Päivänpaiste vain kolme pesää edellä. Hän onnitteli Dedeä ja sanoi, että syynä hänen menestykseensä oli se, että hän itsekkin oli lintu ja että hänellä oli linnun kirkas katse ja vilkkaat liikkeet.

Mitä enemmän Päivänpaiste oppi Dedeä tuntemaan, sitä enemmän tytössä hänen mielestään oli linnun ominaisuuksia. Siitä syystä Dede myös piti ratsastamisesta, päätteli hän. Se muistutti lähinnä lentoa. Unikkoketo, sanajalkojen kattama vuorensola, poppelirivi kapealla tiellä, ruskeankeltainen kukkulanrinne, etäinen, auringonpaisteinen vuorenhuippu — kaikki tämä sai hänet puhkeamaan nopeihin ilonhuudahduksiin, jotka Päivänpaisteen mielestä olivat kuin laulunhyrähdyksiä. Dede iloitsi pikkuseikoista ja näytti aina laulavan. Vakavammissakin asioissa hän muistutti lintua. Kun hän ratsasti Bobilla ja kamppaili tämän erinomaisen hevosen kanssa herruudesta, olivat kotkan ominaisuudet hänessä silmiinpistävimpiä.

Nämä Deden pienet nopeat ilonhuudahdukset olivat Päivänpaisteelle ilon lähteitä. Hän iloitsi Deden ilosta, hänen silmänsä olivat yhtä hartaasti kiintyneinä hänen mielenkiintonsa esineeseen. Deden avulla hän oppi paremmin käsittämään luontoa ja luonnon kauneutta. Dede näytti hänelle maisemassa värejä, joita hän ei milloinkaan ollut luullut olevan olemassakaan. Hän oli tuntenut vain päävärit. Kaikki punaiset värit olivat punaista. Musta oli mustaa ja ruskea oli ruskeaa, kunnes se muuttui keltaiseksi, jolloin se ei enää ollut ruskeaa. Hän oli aina luullut, että purppura oli punaista, jokseenkin verenväristä, kunnes Dede opetti hänelle muuta. Kerran he ratsastivat pitkin korkean kukkulan reunaa, missä tuulentuomista siemenistä kasvaneet unikat helottivat heidän hevostensa polvien ympärillä, ja Dede tuli haltioihinsa nähdessään ääriiviivat eri etäisyyksien päässä. Hän laskei niitä seitsemän, ja Päivänpaiste, joka oli koko ikänsä katsellut maisemia, sai ensi kerran tietää, mitä oli "etäisyys". Tämän jälkeen ja aina hän katsoi luontoon silmillä, jotka näkivät enemmän, ja hän löysi iloa katsellessaan purppuraisia kesäusvia, jotka verhosivat etäisten kukkulain huiput.

Mutta kaiken lävitse kulki rakkauden kultainen lanka. Ensimmäinen oli Päivänpaiste tyytyväinen, kun sai ratsastaa Deden kanssa ja olla toverillisessa suhteessa häneen; mutta hänen himonsa ja tarpeensa olla Deden läheisyydessä kasvoivat. Mitä enemmän hän oppi Dedeä tuntemaan, sitä kalliimmaksi tämä hänelle kävi. Jos Dede olisi ollut umpi mielinen ja ylpeä häntä kohtaan tai ollut pelkkä nauraa kikattava, teeskentelevä naisolento, olisi ollut toista. Sen sijaan Dede hämmästytti häntä luonnollisuudellaan ja toverillisuudellaan. Tämä jälkimmäinen oli odottamatonta hänelle. Hän ei milloinkaan ollut nähnyt sitä puolta naisessa. Nainen: leikkikalua; verenimijä; nainen: välttämätön vaimo ja suvun jälkeläisten äiti — muuta hän ei ollut naisessa nähnyt. Mutta nainen toverina, leikkitoverina, ilotoverina — tällä oli Dede häntä hämmästyttänyt. Ja mitä enemmän hyviä puolia hän Dedessä keksi, sitä tulisempaan hehkui hänen rakkautensa, joka itsetiedottomasti väritti hänen äänensä hyväileväksi ja syytti merkkitulia hänen silmiinsä. Eikä se jäänyt Dedeltä huomaamatta, mutta kuten niin moni nainen ennen häntä, luuli hän voivansa leikkiä tulella ja välttää sen luonnollisen seurauksen, tulipalon.

"Talvi lähenee", sanoi Dede surullisesti ja tarkoituksella, "ja sitten täytyy jättää ratsastaminen."

"Mutta minun täytyy saada samaten tavata teitä talvellakin", sanoi Päivänpaiste nopeasti.

Dede pudisti päätään.

"Olemme olleet hyvin onnellisia", sanoi hän ja katsoi Päivänpaistetta lujasti suoraan silmiin. "Muistan teidän hullunkuriset todisteenne, miksi ihmiset tutustuvat toisiinsa; mutta se ei johda mihinkään, ei saata. Tunnen itseni liian hyvin voidakseni erehtyä."

Hänen kasvonsa olivat totiset, niistä näkyi selvästi, ettei hän olisi tahtonut loukata, ja hänen silmänsä olivat järkähtämättömät, mutta niissä oli kultaiset valot — sukupuolen syvyydet, joihin Päivänpaiste nyt vallan pelotta katsoi.

"Olen ollut oikein kiltti", julisti Päivänpaiste. "Enkö teidänkin mielestänne? Saatan sanoa teille, että se on kyllä ottanut kovalle. Ajatelkaahan. En ole kertaakaan sanonut teille sanaakaan rakkaudesta, ja kuitenkin olen koko ajan teitä rakastanut. Se on vaikeata miehelle, joka on tottunut kulkemaan omia teitään. Kun on työnteko kysymyksessä, en minä siekaile. Ja kuitenkin olen teidän edessänne lauhkea kuin lammas. Luulen, että tämä on todisteena siitä, miten paljon teitä rakastan. Luonnollisesti haluan mennä kanssanne naimisiin. Olenko sanonut teille sanaakaan siitä? En tavuakaan, en henkäystäkään. Olen ollut tyyni ja kiltti, vaikka tämä tyynenä pysyminen on ollut aika-ajoin tehdä minut sairaaksi. En ole kosinut teitä. En kosi teitä nytkään. Eipä silti, ettette te tyydyttäisi minua. Tiedän varmasti, että te olette minulle sopiva vaimo. Mutta tunneteko te minua tarpeeksi tietääksenne oman mielenne." Hän kohautti olkapäitään. "Minä en tiedä, enkä pidä sitä todennäköisenä. Teidän täytyy varmasti tietää, voitteko uskoa minulle elämänne vai ettekö voi, ja minä pelaan hidasta ja maltillista peliä. En tahdo hätiköimällä pilata peliäni."

Tällaista rakkaudentunnustusta ei Dede vielä milloinkaan ollut kuullut. Sen tulisuuden puute tuotti hänelle pettymyksen, jonka hän saattoi karkottaa vain muistamalla, miten Päivänpaisteen käsi kerran oli vavissut, ja muistamalla intohimoa, jonka juuri tänä päivänä ja joka päivä oli nähnyt hänen silmissään tai kuullut hänen äänessään. Sitten hän muisti vielä, mitä Päivänpaiste joitakuuta viikkoja takaperin oli sanonut hänelle. "Tokko te tiedätteköän, mitä kärsivällisyys on", oli hän sanonut ja kertonut hänelle oravien ampumisesta, silloin kun hän ja Elijah Davis olivat nähneet nälkää Stewart-joella.

"Näette siis", sanoi Päivänpaiste, "että meidän on juuri tehdäksemme rehelliset kaupat seurusteltava toistemme kanssa hiukan enemmän. On luultavinta, ettette te ole vielä selvillä tunteistanne — —"

"Mutta minä olen selvillä", keskeytti Dede. "En uskaltaisi rakastua teihin. En löytäisi onnea teidän rinnallanne. Pidän teistä, herra Harnish, mutta siitä ei milloinkaan voi tulla mitään sen enempää."

"Te ajattelette niin siksi, ettette pidä elämäntavastani", sanoi Päivänpaiste ja ajatteli itsekseen huomiotaherättäviä autoajeluja ja irstailijan mainetta, jolla sanomalehdet olivat häntä kunnioittaneet — ajatteli tätä ja aprikoi, kieltäisikö Dede tyttömäisestä kainoudesta tietävänsä tästä mitään.

Hänen hämmästykseseen oli Deden vastaus suora ja taipumaton.

"Ei, en pidä siitä."

"Tiedän, että olen ollut hiukan raju noilla autoajeluilla, joista on kerrottu sanomalehdissä", aloitti Päivänpaiste puolustuspuheensa, "ja että olen seurustellut vallattomien veikkojen kanssa — —"

"En tarkoita sitä", sanoi Dede, "vaikka tiedän senkin enkä voi sanoa pitäväni siitä. Mutta en pidä elämästänne yleensä, toimestanne. On naisia, jotka saattavat mennä naimisiin teidän kaltaiseen miehen kanssa ja tulla onnelliseksi, mutta minä en saata. Mitä enemmän olisin rakastunut sellaiseen mieheen, sitä onnettomammaksi tulisin. Onnettomuuteni tekisi vuorostaan miehenikin onnettomaksi. Minä pettyisin ja saisin hänet pettymään, vaikkei hän olisi niin onneton, koska hänellä yhä olisi liikeasiansa."

"Toimeni!" ihmetteli Päivänpaiste. "Mitä pahaa siinä on? Minä hoidan liikeasiani rehellisesti ja moitteettomasti. En käytä mitään salateitä, mitä ei voida sanoa useankaan liikkeen hoidosta, olipa sitten kysymyksessä suuret yhtiöt tai pettävät, valhettelevat vähäpätöiset kamasaksat. Noudatan rehellisesti pelin sääntöjä enkä valhettele enkä petä enkä syö sanaani."

Dede tervehti helpotuksen tunteella uutta keskustelun vaihetta ja tilaisuutta saada puhua suunsa puhtaaksi.

"Muinaisessa Kreikassa", hän alkoi opettavaisesti, "pidettiin kunnan kansalaisena sitä, joka rakensi taloja, istutti puita — —". Hän ei jatkanut johdantoaan, vaan teki reippaasti johtopäätöksen. "Kuinka monta taloa te olette rakentanut? Kuinka monta puuta olette istuttanut?"

Päivänpaiste pudisti päätään epätietoisena, sillä hän ei käsittänyt

Deden todistelujen tarkoitusta.

"No niin", jatkoi Dede, "kaksi talvea sitten te saitte aikaan pulan hiilimarkkinoilla".

"Vain San Franciscossa", irvisteli Päivänpaiste sitä muistellessaan, "vain San Franciscossa. Ja minä käytin hyväkseni lakkoa Brittiläisessä Columbiassa."

"Mutta te ette itse ollut kaivamassa tätä hiiltä. Kuitenkin te kohotitte hinnan neljällä dollarilla tonnilta ja ansaitsitte paljon rahaa. Tämä oli teidän liikkeenhoitoanne. Te pakotitte köyhät maksamaan enemmän hiilistään. Te sanoitte pelaavanne rehellisesti, mutta te pistitte kätenne kaikkien heidän taskuihinsa ja ryöstitte rahanne heiltä. Minä tiedän. Minä poltan arkihuoneessani Berkeleyyssä valkeata. Ja sen sijaan että olisin maksanut yksitoista dollaria hiilitonnilta, maksoin sinä talvena viisitoista. Te ryöstitte minulta neljä dollaria. Minä saatoin maksaa nuo neljä dollaria. Mutta oli tuhansittain oikein köyhiä, jotka eivät voineet niitä maksaa. Voitte nimittää sitä lailliseksi peliksi, mutta minusta se on suoraa ryöväystä."

Päivänpaiste ei hämmästynyt. Tämä ei ollut mitään uutta hänelle. Hän muisti vanhaa naista, joka valmisti viiniä Sonoma-kukkuloilla, ja miljoonia hänen kaltaisiaan, jotka oli luotu riistettäväksi.

"Tunnustan, neiti Mason, että tuossa on hieman perää. Mutta olette jo pitkän ajan kuluessa nähneet liikeasiain hoitoani ja tiedätte, ettei ole tapanani ryöstää köyhiltä. Minä ahdistan pomoja. He ovat minun miehiäni. He ryöstävät köyhiltä ja minä ryöstän heiltä. Tuo hiilijuttu oli tapaturma. Minä en tavoitellut köyhien rahoja, vain rikkaiden, ja ne minä sainkin. Köyhät sattuiivat olemaan tiellä ja saivat samalla kärsiä, siinä kaikki."

"Ettekö näe", jatkoi hän, "että koko elämä on peliä. Jokainen pelaa tavalla tai toisella. Maanviljelijä pelaa säätä ja markkinoita vastaan vuodentulollaan. Niin tekee Yhdysvaltojen rautayhtiö. Monen elinkeinona on ryöstää köyhiltä. Tiedän sen. Olen aina ahdistanut ryöväreitä."

"Kadotin näkökohtani", sanoi Dede. "Odottakaa hetkinen."

Ja he ratsastivat hetkisen äänettöminä.

"Näen sen selvemmin kuin saatan sen selvittää, mutta jotenkin tähän tapaan. On rehellistä työtä ja on työtä, joka — no, joka ei ole rehellistä. Maanviljelijä muokkaa maata ja kasvattaa jyviä. Hän tekee jotakin, joka on hyödyllistä ihmiskunnalle. Hän todella tavallaan luo jotakin, jyviä, jotka täyttävät nälkäisen suun."

"Ja sitten rautatiet ja kauppiaat ja muut ryöstävät häneltä melkoisen osan noiden jyvien hinnasta", keskeytti Päivänpaiste.

Dede hymyili ja kohotti kättään.

"Odottakaa hetkinen. Hämmennätte ajatuksenuoksumi. Ei vaikuta asiaan, jos he ryöstävät häneltä kaikki, niin että hän näantyy nälkään. Vehnä, jonka hän kasvatti, on yhä vielä maailmassa. Se on olemassa. Ettekö käsität? Maanviljelijä luo jotakin, sanokaamme kymmenen tonnia vehnää, ja nämä kymmenen tonnia ovat olemassa. Rautatiet kuljettavat vehnän kauppaan, suihin, jotka tahtovat syödä sen. Tämä on niinkään rehellistä. Se on samantapaista kuin jos joku toisi teille lasin vettä tai ottaisi kivensiruksen silmästäanne. Jotakin on tehty, jotakin on saatu aikaan, aivan kuin vehnä."

"Mutta rautatiet ryöstävät kuin ryöväri Sam Scratch", oikaisi Päivänpaiste.

"Silloin työ, jonka ne suorittavat, on osittain rehellistä, osittain ei. Nyt tulemme teihin. Te ette luo mitään. Mitään uutta ei ole olemassa, kun te olette päättänyt jonkun liikeyrityksenne. Samoin kävi tuossa hiilijutussa. Te ette kaivanut sitä. Te ette kuljettanut sitä kauppaan. Te ette hankkinut sitä. Käsitättekö? Tätä minä tarkoitan puiden istuttamisella ja talojen rakentamisella. Te ette ole istuttanut yhtään puuta ettekä rakentanut ainoatakaan taloa."

"En milloinkaan ole aavistanut, että kukaan nainen maailmassa osaisi puhua tuolla tavoin liikeasioista", mutisi Päivänpaiste ihailen. "Ja te olette pannut minut ahtaalle. Mutta minun kannaltanikin on paljon sanomista. Nyt kuunnelkaa te minua. Puhun kolmessa osassa. Ensiksi: Elämämme on lyhyt parhaimmassakin tapauksessa ja kuolema kohtaa pian. Elämä on peliä. Toiset ovat syntyneet onnellisiksi ja toiset ovat syntyneet onnettomiksi. Jokainen ottaa osaa peliin ja jokainen koettaa ryöstää joltakulta toiselta. Useammilta ryöstetään. He ovat synnynnäisiä raukkoja. Joku minun kaltaiseni veikko pääsee perille pelin juonesta. Minulla on kaksi valintamahdollisuutta. Voin vetää yhtä köyttä raukkojen kanssa tai voin vetää yhtä köyttä ryöväriä kanssa. Raukkana en voi mitään. Leivänkannikankin riistävät ryövärit suustani. Teen kovaa työtä koko ikäni ja kuolen työni ääreen. En

ole milloinkaan saanut hengähtää. Minulla ei ole ollut mitään muuta kuin työtä, työtä, työtä. Puhutaan työn arvokkuudesta. Sanon teille, ettei senlaatuudessa työssä ole mitään arvokkuutta. Toinen mahdollisuuteni on vetää yhtä köyttä ryövärien kanssa, ja minä vedän yhtä köyttä heidän kanssaan. Tahdon ansaita. Saan autoja ja hyvää ruokaa ja pehmeitä vuoteita.

"Toiseksi: Ei ole suurta eroa siinä, jos on puolittain ryöväri, kuten rautatie, joka kuljettaa maanviljelijän vehnän kauppaan, tai jos on kokonaan ryöväri ja ryöstää ryöväriltä, kuten minä. Ja sitäpaitsi on puolinen ryövääminen liian hidasta peliä minulle. En saata ansaita kyllin nopeasti."

"Mutta minkä vuoksi haluatte ansaita?" kysyi Dede. "Teillä on jo miljoonia ja miljoonia. Ette voi ajaa useammalla kuin yhdellä autolla kerrallaan, ette nukkua useammassa kuin yhdessä vuoteessa kerrallaan."

"Numero kolme antaa siihen vastauksen", sanoi Päivänpaiste, "ja näin se kuuluu: Ihmisillä ja luontokappaleilla on eri halut ja mieliteot. Kaniini pitää kasvisravinnosta. Ilves pitää lihasta. Sorsat uivat; kananpojat pelkäävät vettä. Joku mies kerää postimerkkejä, joku toinen kerää perhosia. Tämä mies pitää tauluista, tuo mies huvipursista, ja jonkun toisen intohimo on metsästyks. Jonkun mielestä on kilpa-ajo hevosilla tärkeintä maailmassa, toiselle tuottaa suurimman tyydytyksen seurustelu näyttelijättärien kanssa. He eivät voi mitään näille haluilleen. Heillä on ne ja mitä tehdä? — Nyt minä pidän pelistä. Pidän pelaamisesta. Tahdon pelata korkeata peliä ja pelata nopeasti. Sellainen on luontoni. Ja minä noudatan sitä."

"Mutta miksi ette voi tehdä hyvää rahoillanne?"

Päivänpaiste nauroi.

"Tehdä hyvää rahoillanne! Sehän olisi samaa kuin antaa Jumalalle korvapuusti, kuin sanoa hänelle, ettei hän osaa johtaa maailmaansa ja että te olisitte kiitollinen, jos hän väistyisi syrjään ja antaisi teidän yrittää. Eikö ole naurettavaa kulkea iso nuija kädessä ja murskata ihmisten päitä ja ottaa heidän rahansa, kunnes on koonnut aimo omaisuuden, ja sitten katua tekojaan ja kulkea sitomassa päitä, jotka muut ryövärit ovat musertaneet. Eikö totta? Siksi muuttuu hyvän tekeminen rahalla. Silloin tällöin joku ryöväreistä muuttuu helläsydämiseksi ja ryhtyy ajamaan sairasvaunua. Niin teki Carnegie. Hän, joka oli oikein suurryöväri, nujersi päitä vimmatuissa taisteluissa, ryösti raukoilta viisisataa miljoonaa ja nyt hän kulkee jakelemassa sitä heille takaisin. Naurettavaa! Eikö totta?"

Hän kiersi savukkeen ja odotti puoleksi uteliaana, puoleksi huvitettuna Deden vastausta. Hänen vastauksensa ja häikäilemätön ajatustapansa sai vastustajan helposti ymmälle, ja Dede palasi lähtökohtaansa.

"Minä en voi väitellä kanssanne, ja te tiedätte sen. Vaikka nainen olisi kuinka oikeassa, on miehillä kuitenkin sellainen taito, että kaikki mitä he sanovat, tuntuu vakuuttavammalta, ja kuitenkin nainen on yhtä varma siitä, että hän on oikeassa. Mutta on olemassa jotakin muuta — luomisilo. Nimittäkää sitä pelaamiseksi jos tahdotte, mutta sentään tuottaa minusta enemmän tyydytystä luoda jotakin, tehdä jotakin, kuin pyöritellä koko päivä arpanappuloita. Toisinaan kun halusin ruumiinliikuntaa tai kun minun täytyi maksaa viisitoista dollaria hiilistä, rupesin sukimaan Mabilia. Ja kun sen karva kiilsi hienona kuin silkki, olin tyytyväinen työhöni. Samaa täytyy tuntea miehen, joka rakentaa talon tai istuttaa puita. Hän saattaa katsella sitä. Hän teki sen. Se on hänen kättensä töitä. Vaikka joku teidän kaltaisistanne ottaisi hänen puunsa, olisivat puut silti olemassa ja hän tietäisi, että hän on ne istuttanut. Te, herra Harnish, ette kaikkine miljoonillenne voi riistää häneltä sitä tietoa. Se on luomisiloa, ja se on puhtaampaa iloa kuin pelkkä pelaaminen. Ettekö milloinkaan ole itse tehnyt mitään esinettä — hirsimajaa Yukonissa, tai kanoottia, tai lauttaa, tai jotakin muuta? Ja ettekö muista, miten tyytyväinen olitte ja miten hyvältä tuntui ollessanne työssä ja sen jälkeen kuin olitte päättänyt työnne."

Hänen puhuessaan heräsi Päivänpaisteen mielessä samansuuntaisia muistoja. Hän näki aution lakeuden Klondyke-joen varrella, hän näki hirsimajojen ja varastohuoneiden nousevan maasta ja hän näki sahaa yöt ja päivät työssä kolmessa työvuorossa.

"Niin, olkoon menneeksi, neiti Mason. Te olette oikeassa — tavallanne. Olen rakentanut satoja taloja siellä napaseudulla ja muistan, että olin ylpeä ja iloinen nähdessäni ne valmiina. Ja olen iloinen ja ylpeä nyt, kun muistan niitä. Ja siellä oli Ophir — kehnoin hirvilaidun kullankaivupaikaksi mitä milloinkaan on nähty. Ja minä tein siitä Suuren Ophirin. Minä johdin sinne veden Rinkabillysta, kahdeksankymmenen mailin päästä. Kaikki sanoivat, etten minä voi sitä tehdä, mutta minä tein sen ja se oli tehty. Pato ja huuhtontaväylä maksoivat minulle neljä miljoonaa. Mutta teidän olisi pitänyt nähdä Ophir — sähkölaitokset, sähkövalo ja satoja miehiä työssä yöt ja päivät. Luulen hieman aavistavani, mitä te tarkoitatte luomisella. Minä loin Ophirin ja se oli, piru vie, suurenmoinen homma — pyydän anteeksi. En aikunut kirotta. Mutta tämä Ophir! — Tietenkin minä olen ylpeä siitä nyt kuten silloinkin, kun viimeksi sen näin."

"Ja te voititte jotakin, joka on arvokkaampaa kuin pelkkä raha", rohkaisi Dede. "Nyt saatte tietää, mitä minä tekisin, jos minulla olisi paljon rahaa ja kuitenkin tahtoisin hankkia yhä lisää. Katsokaa noiden paljaiden kukkuloiden eteläisiä ja läntisiä rinteitä. Minä ostaisin ne ja istuttaisin niille eukalyptuspuita. Minä tekisin sen pelkän ilon vuoksi, jonka tämä työ minulle tuottaisi; mutta jos minussa olisi luo kummallinen pelihimo, niin tekisin sen kuitenkin ja ansaitsisin rahaa puilla. Ja tässä on taas minun toinen näkökohtani. Sen sijaan että korottaisin hiilten hintaa tuomatta unssiakaan hiiltä kauppaan, minä hankkisin tuhansia syliä polttopuita. Ja jokainen, joka kulkisi lautalla lahden poikki, näkisi nuo metsäiset kukkulat ja ilostuisi. Kuka ilostui siitä, että te korotitte hiilen hintaa neljällä dollarilla tonnilta?"

Nyt oli Päivänpaisteen vuoro olla hetkinen ääneti, sillä aikaa kuin Dede odotti vastausta.

"Soisitteko mieluummin, että tekisin jotakin tämäntapaista?" kysyi hän viimein.

"Se olisi parempi maailmalle ja parempi teille", vastasi Dede.

16

Koko viikon tiesi jokainen konttorissa, että jotakin uutta ja tärkeätä liikkui Päivänpaisteen mielessä. Lukuunottamatta muutamia vähäpätöisiä liikeyrityksiä ei hän moneen kuukauteen ollut osoittanut mielenkiintoa mihinkään. Mutta nyt tekivät hänen aivonsa ankaraa työtä, hän teki äkillisiä ja pitkäjänteisiä retkiä lahden poikki Oaklandiin tai istui äänettömänä ja liikkumatta pöytänsä ääressä tuntikausia. Hän näytti hyvin onnelliselta näissä mietteissään. Silloin tällöin tuli miehiä neuvottelemaan hänen kanssaan — ja nämä olivat aivan toisenlaisia kuin ne, jotka tavallisesti tulivat häntä tapaamaan.

Sunnuntaina Dede sai tietää kaikki.

"Olen paljon tuuminut keskusteluumme", alkoi Päivänpaiste, "ja minulla on valmiina suunnitelma, joka saa hiukset nousemaan pystyyn päässä. Se on sellaista, mitä te sanotte rehelliseksi ja samalla se on suurenmoisinta peliä, mihin kukaan mies milloinkaan on ryhtynyt. Mitä sanotte siitä, jos lahjoittaa ihmisille aikaa tukuttain, antaa heille kaksi minuuttia siihen, mihin ennen on ollut varaa vain yksi minuutti? Niin, ja istuttaa puitakin — monta miljoonaa puuta. Te muistatte tuon kivilouhoksen, jonka sanoin aikovani ostaa? No niin, minä ostan sen. Ostan nämä kalliit tästä Berkeleyyn ympäriltä ja toiselta puolen San Leandroon saakka. Olen jo ostanut osan niistä tätä tarkoitusta varten. Mutta tämä on visusti pidettävä salassa. Ennenkuin kukaan aavistaa mitään, on minulla jo suuret alat hallussani. Te näette tuon kukkulan vastapäätä. Siitä olen ostanut jo alueen. Eikä se ole vielä mitään sen rinnalla, mitä aion ostaa."

Hän vaikeni voitonriemuksena.

"Ja kaikki tämä siinä tarkoituksessa, että voisitte lahjoittaa ihmisille kaksi minuuttia yhden asemesta?" kysyi Dede ja nauroi samalla sydämellisesti hänen salaperäisyydelleen.

Päivänpaiste katsoi häneen lumottuna. Hänellä oli sellainen suora poikamainen tapa nauraessaan heittää päätään taaksepäin. Ja hänen hampaitaan Päivänpaiste ihaili ihailemasta päästyään. Ne eivät olleet pienet, mutta säännölliset ja lujat, ilman ainoatakaan koloa, ja ne olivat Päivänpaisteen mielestä terveimmät, valkoisimmat ja kauneimmat hampaat, mitkä hän milloinkaan oli nähnyt. Ja jo kuukausia hän oli verrannut niitä jokaisen tapaamansa naisen hampaisiin.

Vasta kun Deden nauru oli lakannut, hän saattoi jatkaa:

"Lauttausjärjestelmä Oaklandin ja San Franciscon välillä on kehnoin ja vanhanaikaisin laitos Yhdysvalloissa. Te kuljette sillä joka päivä edestakaisin, kuutena päivänä viikossa. Siis kahtenakymmenenäviitena päivänä kuukaudessa, tai kolmenasatana vuodessa. Miten pitkä aika menee teiltä joka kerta tähän kulkuun? Neljäkymmentä minuuttia parhaassakin tapauksessa. Minä vien teidät ylitse kahdessakymmenessä minuutissa. Jollen täten lahjoita ihmisille kahta minuuttia yhden asemesta, niin olen Matti. Säästän teille kaksikymmentä minuuttia kerrallaan. Se on neljäkymmentä minuuttia päivässä, kaksitoista tuhatta minuuttia vuodessa teille — yhdelle henkilölle. Malttakaahan: se on kaksisataa tuntia. Otaksutaan, että minä säästän kaksisataa tuntia vuodessa tuhansille muille — se on jo jotakin, eikö totta?"

Dede saattoi vain hengästyneenä nyökäyttää päätään. Häneen oli tarttunut Päivänpaisteen innostus, vaikei hän ollutkaan selvillä siitä, miten tämä aikaa säästäessään aikoi menetellä.

"Tulkaa", sanoi Päivänpaiste. "Ratsastakaamme tuonne kukkulalle, ja päästyämme huipulle, mistä on avara näköala, minä selitän teille kaikki."

Kapea polku vei alas kalliorotkon kuivuneeseen uomaan, jonka poikki heidän täytyi kulkea, ennenkuin saattoivat aloittaa kiipeämisen. Rinne oli jyrkkä ja tiheän pensaikon peittämä, jossa heidän hevosensa kompastelivat. Bob suuttui, kääntyi äkkiä ja koetti päästä Mabin ohitse. Se työnsi tamman syrjään tiheään pensaikkoon, missä tämä oli vähällä kaatua. Tasapainon saavutettuaan työntyi Mab koko painollaan Bobia vastaan. Välttämätön seuraus oli, että molemmat ratsastajat törmäsivät yhteen, ja kun Bob syöksyi rinnettä alaspäin, oli Dede vähällä pudota hevosen selästä. Päivänpaiste sai hevosensa hillityksi ja auttoi Deden samalla satulaan. Oksa- ja lehtisade rapisi heidän päälleen ja vastus seurasi vastusta, kunnes he vaatteet revittyinä, mutta onnellisina ja virkein mielin pääsivät huipulle. Täällä eivät mitkään puut peittäneet näköalaa. Se kukkula, jonka huipulla he olivat, ulkoni säännöllisestä kukkulajonosta, joten he näkivät kolme neljänestä ympyrästä. Alhaalla lahden ympärillä olevalla tasangolla oli Oakland ja lahden takana oli San Francisco. Näiden kahden kaupungin välillä he saattoivat nähdä valkeat lauttaveneet vedessä. Heidän oikealla puolellaan oli Berkeley ja vasemmalla harvaanasutut kylät Oaklandin ja San Leandron välillä. Suoraan heidän edessään oli Piedmont umpimähkäisille asumuksineen ja viljelysmaineen, ja Piedmontista vietti maa säännöllisesti alenevina aaltoina Oaklandiin.

"Katsokaa", sanoi Päivänpaiste tehden kaarevan liikkeen käsivarrellaan. "Tuolla asuu satatuhatta ihmistä, eikä mikään estä siellä asumasta puolta miljoonaa. Siinä mahdollisuus lisätä asukasluku viidenkertaiseksi. Tällainen on suunnitelmani lyhyesti kerrottuna. Miksi ei Oaklandissa asu enemmän väkeä? Puuttuu hyvä yhdysliikenne San Franciscon kanssa, ja sitäpaitsi on Oakland nukkuvaa paikkakuntaa. Se on paljon sopivampi asuinpaikaksi kuin San Francisco. Otaksukaamme nyt, että minä ostan kaikki Oaklandin, Berkeleyyn, Alamedan, San Leandron ja muut raitiotiet — hankin niille pätevän ja yhteisen johdon. Otaksukaamme, että minä lyhennän San Franciscon-matkaan tarvittavan ajan puoleen rakentamalla suuren aallonmurtajan Goat Islandin tienoille ja järjestämällä lauttauslaitoksen uusilla ajanmukaisilla veneillä? No, silloin ihmiset haluavat asua tällä puolen lahtea. Hyvä. He tarvitsevat maata, mille rakentaa. Siispä minä ensin ostan maan. Mutta maa on halpaa nyt. Miksi? Siksi, että tämä on maaseutua, siksi, ettei ole sähköraitioiteita, ei nopeita kulkulaitoksia, eikä kukaan aavista, että sähköraitiotiet ovat tulossa. Minä rakennan raitiotiet. Se saa maan arvon kohoamaan. Sitten minä myyn maata niin paljon kuin ihmiset haluavat ostaa parannetun lauttauslaitoksen ja kulkuneuvojen houkuttelemina.

"Te näette, rakentamalla tiet minä lisään maan arvoa. Sitten minä myyn maan ja saan arvon takaisin, ja sitten ovat vielä jäljellä raitiotiet, jotka kuljettavat ihmisiä edestakaisin ja ansaitsevat suuria summia. En saata hävitä tässä pelissä. Ja on muitakin mahdollisuuksia ansaita miljoonia. Millaista on alue vanhan aallonmurtajan ja sen paikan välillä, mihin aion rakentaa aallonmurtajani? Vesi on siinä matalaa. Minä täytän ja ruoppaan sen ja rakennan laivatelakoita, joihin sadat laivat laskevat. San Franciscon telakoilla on tungosta. Ei ole enää tilaa laivoille. Jos sadat laivat purkavat lastinsa lahden tällä puolen suoraan kolmen suuren rautatielinjan tavaravaunuihin, perustetaan tehtaita tänne sen sijaan, että nyt perustetaan niitä San Franciscoon. Tehtaat tarvitsevat maata. Minun on siis ostettava tehtaanpaikat ennenkuin kukaan aavistaa, että maan arvo tulee kohoamaan. Tehtaat tuovat mukanaan kymmeniä tuhansia työmiehiä perheineen. Nämä tarvitsevat enemmän taloja ja enemmän maata, siis minua, sillä minähän heille myyn maan. Ja kymmenet tuhannet perheet tuovat joka päivä kymmeniä tuhansia nikkelilantteja sähköraitiovaunuihin. Kasvava asutus tarvitsee enemmän kauppoja, enemmän pankkeja, enemmän kaikkea. Kaikkeen tähän tarvitaan minua. Mitä arvelette siitä?"

Ennenkuin Dede ennätti vastata, jatkoi Päivänpaiste taas puhettaan. Hänen sielunsa silmien edessä vilisi kuvia tästä uudesta unelmainsa kaupungista, jonka hän rakensi Alamedan kukkuloille.

"Tiedättekö — olen ollut sitä katsomassa — Clyden vuono, missä kaikki rautalaivat rakennetaan, ei ole puoleksikaan niin suuri kuin Oaklandin lahti tuolla alhaalla, missä kaikki vanhat laivahylyt viruvat? Miks'ei se ole Clyden vuono? Siksi että Oaklandin kaupunginhallitus kuluttaa aikansa kiistelemällä joutavista asioista. Tarvitaan joku, joka näkee asiat, ja sen jälkeen tarvitaan järjestelykykyä. Minä olen siinä mies paikallani. En suotta onnistunut niin hyvin tehdessäni Ophirin siksi, mikä se oli. Ja kun asiat ensin ovat ruvenneet luonnistamaan, tulvii kyllä vierasta pääomaa yritykseen. Minun on vain pantava se alkuun. 'Hyvät herrat', sanon minä, 'täällä on kaikki luonnolliset edellytykset suurelle kaupungille. Kaikkivaltias Jumala on ne pannut tähän ja pannut minut näkemään ne. Haluatteko laskea maihin teenne ja silkinne Aasiasta ja lähettää sen laivoilla suoraan Itään? Tässä ovat laivatelakat höyrylaivoillenne ja tässä ovat rautatiet. Haluatteko tehtaita, joista voitte kuljettaa tavarat suoraan maitse tai meritse? Tässä on paikka tehtaille ja tässä on nykyaikainen ajanmukainen kaupunki viimeisine parannuksineen teidän ja työmiestenne asuttavaksi.'

"Sitten on vesijohtokysymys. Tulen jokseenkin täydellisesti omistamaan vedenjakajan. Miksi en vesilaitoksiakin? Oaklandissa on nyt kaksi vesiyhtiötä, jotka tappelevat keskenään kuin kissa ja koira.

Suurkaupunki tarvitsee hyvää vesijohtolaitosta. Nuo yhtiöt eivät voi sitä antaa. Ne ovat kehnosti järjestetyt. Minä anastan, nielen ne ja hankin kaupungille hyvää vettä. Siitäkin tulee rahaa — rahaa kaikkialta. Jokainen parannus saa jonkun muun arvon kohoamaan. Arvo riippuu asukasluvusta. Mitä suurempi on jonkin paikkakunnan asukasluku, sitä arvokkaampi on siellä maaomaisuus. Ja tämä on kuin luotu suuren ihmisjoukon asuinpaikaksi. Katsokaa sitä! Katsokaahan vain! Ette voisi löytää parempaa paikkaa suurelle kaupungille. Tarvitaan vain asukkaita, ja kahden vuoden kuluttua on täällä parisataatuhatta asukasta lisää. Ja mikä on enemmän, tässä ei tapahdu mitään huijausta. Se on rehellistä peliä. Kahdenkymmenen vuoden kuluttua on lahden tällä puolen miljoona asukasta. Puuttuu vielä hotellit. Täällä ei ole yhtään kunnollista hotellia. Minä rakennan pari ajanmukaista hotellia, jotka herättävät huomiota. En välitä siitä, vaikka ne eivät vuosikausiin tuottaisikaan voittoa. Niistä on kuitenkin minulle toisissa suhteissa hyötyä. Ja sitten aion vielä istuttaa miljoonia eukalyptuspuita näille kukkuloille."

"Mutta miten aiotte menetellä?" kysyi Dede. "Teillä ei ole kylliksi rahaa kaikkiin näihin suunnitelmiinne."

"Minulla on kolmekymmentä miljoonaa, ja jos tarvitsen enemmän, voin lainata maata vastaan. Kuoletuslainan korot eivät lähimainkaan niele maan arvon kohoamista, ja aion myydä maata kosolti."

Seuraavina viikkoina oli Päivänpaiste aina toimessa. Hän vietti suurimman osan ajastaan Oaklandissa ja tuli harvoin konttoriin. Hän aikoi muuttaa konttorin Oaklandiin, mutta, kuten hän sanoi Dedelle, sitä ennen oli alkuvalmistukset, maan osto, suoritettava loppuun. Sunnuntain toisensa perästä lie milloin miltäkin kukkulanhuipulta katselivat uneksittuun kaupunkiin ja sen maataviljeleviin esikaupunkeihin, ja Päivänpaiste näytti Dedelle viimeiset ostonsa. Aluksi ne olivat maakaistaleita sieltä täältä, mutta sitä mukaa kuin viikot vierivät, harvenivat kohdat, joita Päivänpaiste ei omistanut, kunnes ne lopulta olivat kuin saaria, joita Päivänpaisteen maa ympäröi.

Se vaati nopeaa ja suurisuuntaista toimintaa, sillä Oaklandissa ja sen lähiseuduilla piankin huomattiin summaton maanostaminen. Mutta Päivänpaiste maksoi heti, ja nopea toimiminen oli aina kuulunut hänen menettelyohjeisiinsa. Ennenkuin muut saattoivat aavistaakaan hänen suunnitelmiaan, hän kaikessa hiljaisuudessa saattoi loppuun monta aietta. Samaan aikaan kuin hänen asiamiehensä ostivat maa-alueita sekä liikekeskusta että tehtaita varten, hankki Päivänpaiste kaupunginneuvostolta etuoikeuksia, valtasi nuo kaksi vedetöntä vesi-yhtiötä ja kahdeksan tai yhdeksän itsenäistä raitiotielinjaa ja sai haltuunsa lahden rantamat telakoitaan varten. Rantamista oli vuosikausia käräjäyty, ja hän ryhtyi ripeästi asiaan — osti yksityisomistajien osuudet ja samalla vuokrasi osan kaupungilta.

Samaan aikaan kuin Oakland oli kuohuksissa tämän odottamattoman, joka suuntaan ulottuvan toiminnan johdosta ja kiihtyneenä kyseli sen tarkoitusta, osti Päivänpaiste salaa republikaanisen puolueen pää-äänenkannattajan ja demokraattisen puolueen pää-äänenkannattajan ja muutti rohkeasti uuteen konttorihuoneistoonsa. Tämä oli luonnollisesti suuri, se käsitti neljä kerrosta kaupungin ainoassa ajanmukaisessa konttorirakennuksessa — ainoassa rakennuksessa, jota ei myöhemmin tultais repimään, kuten Päivänpaiste arveli. Siellä oli osasto toisensa jälkeen ja satoja konttoristeja ja pikakirjoittajia. Kuten hän kertoi Dedelle:

"Minulla on enemmän yhtiöitä kuin osaatte laskeakaan. Alamedan & Contra Costan Maarengas, Yhdistetyt Katuraitiotiet, Yerba Buenan Lauttayhtiö, Yhdistetty Vesi-yhtiö, Piedmontin Kiinteistöyhtiö, Fairview ja Portola-hotelliyhtiö ja puolisen tusinaa muita, joiden nimet minun on täytynyt merkitä muistikirjaan voidakseni ne muistaa. Vielä on Piedmontin Pesulaitosyhtiö ja Redwoodin Yhdistetyt Kivilouhokset. Ostettuani aluksi tuon louhoksen, josta on ollut puhetta, olen nyt aikeissa ostaa ne kaikki. Ja sitten on laivanrakennusyhtiö, jolle en vielä ole antanut nimeä. Kun minun kerran täytyy hankkia lauttausveneitä, niin päätin rakentaa ne itse. Ne ovat valmiina siksi kuin aallonmurtajakin on kunnossa. Kylläpä tässä on ollut hommaa. Ja minulla on ollut ilo samalla pettää ryövärijoukkuetta. Vesi-yhtiön miehet kiljuvat nyt. Annoin varmaankin heille aimo iskun. Tein lopun hyvästä tulolähteestä."

"Mutta minkä vuoksi vihaatte heitä noin?" kysyi Dede.

"Siksi, että he ovat sellaisia raukkamaisia pettureita."

"Mutta he pelaavat samaa peliä kuin tekin."

"Kyllä, mutta eivät samalla tavalla." Päivänpaiste katseli häntä miettiväisenä. "Kun sanon raukkamaisia pettureita, niin tarkoitan juuri sitä — raukkamaisia pettureita. He ovat olevinaan aika pelaajia, eikä yhdellä tuhannestakaan heistä ole rohkeutta olla pelaaja. He ovat pieniä pumpulihäntäisiä kaniineja, jotka koettavat uskotella olevansa suuria peloittavia susia. Katsokaa, miten he menettelevät. Kun mahtimiehet halusivat myydä Little Copperin osakkeita, lähettivät he Jakey Fallowin New Yorkin arvopaperipörssiin huutamaan: 'Minä ostan kaikki Little Copperin osakkeet tai osan niistä viidestäkymmenestäviidestä.' — Little Copper oli silloin viidessäkymmenessäneljässä. Ja

kolmessakymmenessä minuutissa nuo pumpulihännät — *rahamiehiksi* jotkut nimittävät heitä — saivat Little Copperin kohoamaan kuuteenkymmeneen. Ja tunnin kuluttua syntyi paniikki ja Little Copper aleni neljäänkymmeneenviiteen, jopa neljäänkymmeneen.

"He toimivat tietämättään pomojen käytyinä. Miltei yhtä paljon kuin he ryöstivät raukkoja, ryöstävät pomot heitä. Tai käyttävät pomot heitä välikappaleinaan ryöstäessään toisiaan. Tällä tavoin trusti viime paniikissa kaappasi Chattanogan Hiili- ja Rautayhtiön osakkeita. Trusti sai aikaan tuon paniikin. Se tahtoi saattaa häviöön pari suurta pankkiyhtiötä ja löylyttää samalla puolta tusinaa pomoja; ja se teki tämän pelottamalla pumpulihännät. Pumpulihännät pitivät huolen muusta, ja yhtiö keräsi Chattanogan Hiili- ja Rautayhtiön osakkeita. Ken tahansa, kellä on rohkeutta ja ymmärrystä, voi tanssittaa pumpulihäntiä mielensä mukaan. Minä en suorastaan vihaa heitä, mutta en juuri kunnioita tuollaisia pelkureita."

17

Päivänpaiste oli kuukausia hautautuneena työhön. Menot olivat hirvittävät, eikä mitään tuloja ollut. Lukuunottamatta yleistä maanarvon nousua ei Oakland ollut hyväksynyt hänen tunkeutumistaan taloudelliselle näyttämölle. Kaupunki odotti häntä, tahtoi nähdä, mitä hän aikoi tehdä, eikä hän vitkastellut. Hän palkkasi työn eri aloja varten parhaiten harjaantuneet aivot, mitä oli saatavissa. Mahdollisiin alkuerehdyksiin ei hänellä ollut kärsivällisyyttä ja hän oli päättänyt alkaa oikein. Siksi hän otti palvelukseensa Wilkinsonin ja korotti hänen entisestäänkin suuren palkkansa miltei kaksinkertaiseksi, saadakseen hänet jättämään toimensa Chigacossa ja ottamaan huolekseen raitiotieliikenteen järjestelyn. Yöt ja päivät ahersivat raitiotietyömiehet kaduilla. Ja yöt ja päivät iskivät paaluttajat suuria paaluja San Franciscon lahden mutaan. Aallonmurtajasta aiottiin tehdä kolme mailia pitkä, ja Berkeleyyn kukkuloilta hakattiin kokonaisia eukalyptusmetsiä paaluiksi.

Samaan aikaan kuin raitiotieraitteita rakennettiin, kartoitettiin kaurapeltoja ja raivattiin kaupungin puistikoiksi ja sinne tänne laitettiin parhaita nykyaikaisia menettelytapoja noudattaen kiemurtelevia puistokatuja ja puistoja. Kadut tehtiin leveitä ja suunniteltiin hyvin, viemäri- ja vesijohdot tehtiin valmiiksi ja ne laskettiin sepelikivillä hänen omista louhoksistaan. Niinikään laskettiin katukäytävät sementillä, joten ostajan tarvitsi vain valita tontti ja arkkitehti ja ryhtyä rakentamaan. Päivänpaisteen uusilla raitioteilla pääsi nopeasti Oaklandin laajan alueen joka kolkkaan, ja jo aikoja ennen kuin lauttauslaitos oli kunnossa, rakennettiin satoja taloja. Hänen maasta saamansa voitto oli suunnaton. Yhdessä päivässä oli hän rahamiestempullaan muuttanut tavallisen maanviljelysseudun parhaiten asutuksi kaupunginosaksi.

Mutta tämän rahan, joka virtasi hänelle, käytti hän heti muihin yrityksiinsä. Raitiovaunujen tarve oli niin suuri, että hän ryhtyi itse niitä rakentamaan. Ja vaikka maanarvo jo oli noussut, osti hän yhä vielä tehdas- ja asuinrakennustontteja. Wilkinsonin neuvosta rakennettiin uudelleen kaikki jo käytännössäkin olleet raitiotiet. Kevyet, vanhanaikaiset kiskot revittiin ja sijaan pantiin raskaimmat, mitä oli saatavissa. Hän osti syrjäkatuja, joita lavennettiin, jotta raitiotievaunut olisivat päässeet nopeammin kulkemaan. Sama laajasuuntainen järjestelmä toteutettiin vesijohtolaitoksessa. Kaiken piti olla parasta laadultaan, jos mieli hänen suurten yritystensä menestyä. Oaklandista oli tehtävä ensi luokan kaupunki, ja sen hän aikoi toteuttaa. Suurten hotelliensa lisäksi hän rakensi huvipuistoja rahvaalle ja klubihuoneistoja hienommalle väelle. Jo ennenkuin väkiluku oli lisääntynyt, oli liike raitioteilla huomattavasti vilkastunut. Hänen suunnitelmissaan ei ollut mitään turhia ouseja. Ne olivat terveesti harkittuja yrityksiä.

"Oakland tarvitsee ensi luokan teatterin", sanoi hän ja koetettuaan turhaan innostuttaa paikkakunnan rahamiehiä asiaan ryhtyi hän itse rakentamaan teatteria, sillä hän yksin aavisti nuo kaksisataatuhatta uutta asukasta, jotka kaupunki tulisi saamaan.

Mutta huolimatta siitä, miten kiire Päivänpaisteella oli, käytti hän aina sunnuntait ratsastukseen kukkuloilla. Eivät edes sateiset talvisäät tehneet loppua näistä ratsastusretkistä Deden kera. Eräänä lauantaina iltapäivällä konttorissa Dede sanoi hänelle, ettei hän seuraavana päivänä voinut tavata Päivänpaistetta, ja kun tämä vaati selitystä, sanoi Dede:

"Olen myynyt Mabin."

Päivänpaiste oli hetkisen sanattomana. Deden teko merkitsi niin vakavia asioita, ettei hän heti osannut sitä selittää itselleen. Se vivahti miltei petokseen. Oliko Dedellä ehkä rahahuolia? Vai oliko se hänen tapansa antaa hänen, Päivänpaisteen ymmärtää, ettei enää tahtonut seurustella hänen kanssaan. Vai...

"Mistä syystä?" sai Päivänpaiste kysytyksi.

"En voinut ruokkia sitä, kun kaurat maksavat neljäkymmentäviisi dollaria tonnilta", vastasi Dede.

"Oliko tämä teidän ainoa syyne?" kysyi Päivänpaiste ja katsoi häneen lujasti, sillä hän muisti Deden kerran kertoneen hänelle, miten viisi vuotta takaperin oli ruokkinut yhden talven tammaa, vaikka kaurat olivat maksaneet kuusikymmentäkin dollaria tonnilta.

"Ei. Veljeni menot ovat niinkään nousseet, ja minun täytyi päättää, että koska en voinut molempia tyydyttää, niin oli parempi luopua tammasta ja auttaa veljeäni."

Päivänpaiste tunsu itsensä sanomattoman alakuloiseksi. Elämä tuntui hänestä äkkiä hyvin tyhjältä. Mitä olisi sunnuntai ilman Dedeä. Ja loppumattomat sunnuntait ilman häntä. Hän rummutti neuvottomana sormillaan pöytään.

"Kuka sen osti?" kysyi hän.

Deden silmät välähtivät tavalla, jonka hän jo kauan sitten oli oppinut tuntemaan ja jonka hän tiesi merkitsevän suuttumusta.

"Uskallatteko ostaa sen minulle takaisin?" sanoi Dede. "Älkääkö kieltäkö, että ajattelitte sitä."

"Ei, en tahdo kieltää sitä. Sitä juuri ajattelin. En olisi tehnyt sitä kysymättä ensin teidän mieltänne, ja kun näen, miten te sen otatte, en kysykään. Mutta te piditte paljon tammasta ja on kovaa teille menettää se. Olen pahoillani. Ja olen pahoillani siitäkin, ettette huomenna ratsasta kanssani. En tiedä miten saan päiväni kulumaan."

"En minäkään tiedä", tunnusti Dede alakuloisena, "paitsi että minulla nyt on aikaa ommella."

"Mutta minä en osaa ommella."

Päivänpaisteen ääni oli surkean valittava, mutta salaisesti teki Deden yksinäisyyden tunnustus hänet onnelliseksi. Tämä tieto korvasi miltei tamman menettämisen. Dede siis hiukan piti hänestä. Hän ei ollut aivan vastenmielinen.

"Toivon, että ajattelette vielä asiaa, neiti Mason", sanoi hän. "Ei ainoastaan tamman vuoksi, vaan minun vuokseni. Raha ei merkitse tässä mitään. Tamman ostaminen ei minulle olisi sen suurempi asia kuin muille on lähettää kukkavihko tai makeisrasia nuorelle naiselle. Enkä minä ole milloinkaan lähettänyt teille kukkia enkä makeisia." Hän näki varoittavan välähdyksen Deden silmissä ja kiiruhti jatkamaan estääkseen kieltä. "Sanonpa teille, miten me teemme. Otaksutaanpa, että minä ostan tamman ja pidän sen itse ja lainaan sen teille, kun te haluatte ratsastaa. Siinä ei ole mitään väärää. Joku lainaa hevosen joltakin toiselta, siinä kaikki."

Taas hän näki, että Dede kieltäisi, ja hän kiiruhti jatkamaan, ennenkuin tämä ennätti sen tehdä:

"Monet miehet ajelevat naisten kanssa. Siinä ei ole mitään väärää. Ja mies aina maksaa hevosen ja ajopelit. No, mitä eroa on siinä, jos huomenna ajelen kanssanne ja maksan hevosen ja kärryt tai ratsastan kanssanne ja maksan hevoset?"

Dede ravisti päätään ja kieltäytyi vastaamasta, samalla katsoen ovelle ikäänkuin huomauttaakseen, että oli aika lopettaa tämä epävirallinen keskustelu. Päivänpaiste teki vielä lyhyen yrityksen.

"Tiedättekö, neiti Mason, ettei minulla ole maailmassa muuta ystävää kuin te. Tarkoitin todellista ystävää, miestä tai naista, jonka seurassa on mielellään ja jota kaipaa, kun on erossa hänestä. Hegan on minua lähinnä oleva mies, ja hän on minusta miljoonan mailin päässä. Liikeasioiden ulkopuolella emme ollenkaan sovi yhteen. Hän on suuri kirjatoukka ja viettää aikansa lukemalla ranskan- ja englannin- ja muita vieraskielisiä kirjoja — milloin hän ei kirjoita runoja ja näytelmiä. Minulla ei ole ketään muuta ystävää kuin te, ja te tiedätte, miten vähän olemme olleet yhdessä — kerran viikossa, sunnuntaisin, ellei ole satanut. Olen tavallaan teistä riippuvainen. Teistä on tavallaan tullut minulle — — —"

"Tottumus", sanoi Dede hymyillen.

"Niin juuri. Ja tuo tamma ja te sen selässä tulossa tiellä puiden varjossa tai auringonpaisteessa — jos kadotat teidät molemmat, ei ole enää mitään arvokasta, mitä koko viikon odottaisi. Jos sallitte minun ostaa sen — — —"

"Ei, ei, sanon teille, ettei siitä tule mitään." Dede nousi kärsimättömänä tuoliltaan, mutta hänen silmänsä olivat kosteat, kun hän muisti suosikkiaan. "Pyydän, älkää puhuko minulle enää Mabista. Jos luulette, että minun oli helppo erota siitä, niin erehdytte. Mutta minä olen nähnyt sen viimeisen kerran ja haluan unohtaa sen."

Päivänpaiste ei vastannut mitään, ja ovi sulkeutui Deden jälkeen.

Puoli tuntia myöhemmin hän neuvotteli Jonesin, entisen hissinkuljettajan ja hurjan köyhälistöläisen kanssa, jolle hän aikoja sitten oli antanut vuoden elantoon tarvittavat varat. Jones oli käyttänyt tämän ajan kirjailemiseen, mutta tuloksena ollut romaani oli epäonnistunut. Kustantajat eivät olleet huolineet siitä, ja Päivänpaiste käytti julmistunutta kirjailijaa pieniin salaisiin yksityisiin tehtäviin, joihin tarvitsi luotettavaa miestä. Jones, joka väitti, ettei mikään häntä hämmästyttänyt hänen musertavien kokemustensa jälkeen polttopuiden ja hiilen rautatierahdeista, ei osoittanut mitään kummastusta, kun hänen tehtäväkseen annettiin etsiä erään kastanjanruskean tamman ostaja.

"Paljonko saan maksaa siitä?" kysyi hän.

"Mitä tahansa. Pääasia on, että ostate sen. Tinkikää kovasti, jottette herättäisi epäluuloja, mutta ostakaa se. Sitten viette sen Sonomaan miehelle, jonka osoite on tässä. Hän hoitaa pientä maatilaa, joka minulla on siellä. Sanokaa, että hänen on hoidettava sitä hyvin. Ja tämän jälkeen unohtakaa koko juttu. Älkää sanoko minulle sen miehen nimeä, jolta sen ostate. Älkää sanoko minulle mitään muuta kuin että olette ostanut sen ja vienyt sen määräpaikkaan. Ymmärrättekö?"

Mutta viikko ei ollut vielä kulunut, kun Päivänpaiste huomasi Deden silmissä välähdyksen, joka tiesi levottomuutta.

"Onko jotakin hullusti — mitä sitten?" kysyi hän rohkeasti.

"Mab", sanoi Dede. "Mies, joka osti sen, on jo myynyt sen. Jos luulisin, että teillä on jotakin tekemistä siinä asiassa — — —"

"Minä en edes tiedä, kuka sen osti", vastasi Päivänpaiste. "Ja mikä on tärkeämpää, minä en ole sillä vaivannut päätäni. Se oli teidän tammanne, eikä kuulu minuun, mitä te sillä teette. Olette myynyt sen, se on varmaa ja sitä pahempi. Ja koska kerran nyt olemme ottaneet puheeksi arkaluontoiset asiat, niin aion käydä käsiksi vielä viiteen. Eikä teidän ole pakko pitää sitä niin arkaluontoisena, sillä se ei oikeastaan ole teidän asianne."

Dede odotti äänettömänä jatkoa ja silmäili häntä miltei epäluuloisesti.

"Tarkoitan veljeänne. Hän tarvitsee enemmän kuin te voitte tehdä hänen hyväkseen. Myymällä tuon tamman te ette voi lähettää häntä Saksaan. Ja sitä sanoo hänen oma lääkäriinsä hänen tarvitsevan — tuota taitavaa saksalaista erikoistuntijaa, joka silpoo ihmisen luut ja lihakset muodottomaksi lihamöhkäleeksi ja sitten muovailee ne taas uuteen uskoon. No, minä haluan lähettää hänet Saksaan tuon taitavan erikoistuntijan käsiteltäväksi."

"Jospa se vain olisi mahdollista!" sanoi Dede aivan hengästyneenä ja osoittamatta lainkaan suuttumusta. "Se ei vain ole mahdollista ja te tiedätte sen. En voi ottaa rahaa teiltä — — —"

"Malttakaahan", keskeytti Päivänpaiste. "Ettekö tahtoisi ottaa vettä yhdeltä kahdestatoista apostolista, jos olisitte kuolemaisillanne janoon? Tai pelkäisittekö noita ainaisia tarkoituspieriä" — Dede teki kielteisen eleen — "tai sitä, mitä ihmiset sanoisivat siitä?"

"Mutta sehän on aivan toista", alkoi Dede.

"Kuulkaahan, neiti Mason. Te olette saanut päähänne jonkun hullun mielipiteen. Tuo rahakäsitys on hullunkurisinta mitä olen nähnyt. Otaksukaamme, että te pinoaisitte kallonkielekkeltä, enkö silloin tekisi oikein jos kumartuisin ja tarttuisin teitä käsivarteen? Tietenkin se olisi oikein tehty. Mutta otaksukaamme, että te tarvitsette muunlaista apua — käsivoimani asemesta kukkaroni vahvuutta. Se olisi väärin. Niin sanovat kaikki. Mutta miksi he sanovat niin? Siksi, että rosvojoukkue tahtoo, että raukat olisivat rehellisiä ja pitäisivät rahaa arvossa. Jolleivät raukat olisi rehellisiä eivätkä kunnioittaisi rahaa, niin miten kävisi silloin rosvojen. Ettekö käsitä? Rosvot eivät tee kauppaa käsivoimilla, he tekevät kauppaa dollareilla. Siksi on käsivoima tavallista ja yleistä, mutta dollarit ovat pyhitettyjä — niin pyhiä, ettette te salli minun lainata teille pikkusummaa."

"Tai voi ajatella toisinkin asiaa", hän jatkoi Deden äänettömän vastarinnan kannustamana. "On oikein ja paikallaan, jos autan teitä käsivoimillani, kun olette putoamaisillanne kallonkielekkeltä. Mutta jos käytän näitä samoja käsivoimia ansaitakseni kaivamisella kaksi dollaria päivässä, niin ette tahdo tietää mitään näistä kahdesta dollarista. Kuitenkin on tässä sama käsivoima uudessa muodossa. Sitäpaitsi ei tässä ehdotuksessa ole oikeastaan kysymys teistä. En lainaa teille, Autan veljeänne aivan samalla tavalla kuin jos hän olisi putoamaisillaan kallonkielekkeltä. Ja olisipa kauniisti tehty teiltä tulla huutamaan 'seis' ja antaa veljenne pudota jyrkänteeltä. Hän tarvitsee tuota taitavaa saksalaista erikoistuntijaa saadakseen jalkansa terveiksi, ja minä tarjoan hänelle apua."

"Toivon, että voisitte nähdä huoneeni. Seinät ovat täynnä hevosenjouhisuitsia — niitä on siellä

sadottain. Minä en niitä tarvitse, ja niillä on huimaava hinta. Mutta muutamat rangaistusvangit tekevät niitä ja minä ostan kaikki. Olen käyttänyt enemmän rahaa yhden yön whiskyyn kuin mitä tarvittaisiin parhaiden erikoistuntijain palkkioksi ja kahdentoista samanlaisen sairaustapauksen hoitokuluihin, mikä veljellenne on. Ja muistakaa, ettei teillä ole mitään tekemistä tässä. Jos veljenne haluaa pitää tätä lainana, niin hyvä on. Se on hänen asiansa, ja teidän on väistyttävä, kun minä autan hänet takaisin kallionkielekkeelle."

Dede vastusti vielä, ja Päivänpaisteen todistelu muuttui kiusallisemmaksi.

"Arvaan, että te seisotte veljenne tiellä vain siksi, että olette saanut päähänne väärän ajatuksen, että tämä on minun tapani kosia. No niin, sitä se ei ole. Yhtä hyvin voisitte luulla, että minä kosin kaikkia noita rangaistusvankeja, joilta ostan suitsia. En ole pyytänyt teitä vaimokseni, ja jos pyytäisinkin, en koettaisi ostaa teidän suostumustanne. Kun kosin teitä, ei se tapahdu salateitä käyttämällä."

Dede punastui ja näytti suuttuneelta.

"Jos te tietäisitte, miten naurettava olette, niin te lakkaisitte", kuohahti hän. "Te kohtelette minua kiusallisemmin kuin kukaan mies, jonka olen tuntenut. Vähänväliä te annatte minun ymmärtää, ettette ole vielä kosinut minua. En halua, että te kositte minua, ja olen alusta alkaen varoittanut teitä ja sanonut, ettei teillä ole mitään mahdollisuuksia. Ja kuitenkin te uhkaatte minua sillä, että kerran aiotte kosia minua. Olkaa hyvä ja kosikaa minua nyt, niin saatte tietää vastaukseni, ja sitten on asia päätetty."

Päivänpaiste katsoi häneen ihaillen.

"Rakastan teitä niin mielettömästi, neiti Mason, etten uskalla kosia teitä nyt" sanoi hän niin surkeana ja vakavana, että Dede heitti päätään taaksepäin ja nauroi suoralla ja poikamaisella tavallaan. "Sitä paitsi minä, kuten olen sanonut teille, olen kokematon näissä asioissa. En ole milloinkaan kosinut ketään, enkä halua tehdä mitään erehdyksiä."

"Mutta te teette kuitenkin alati erehdyksiä", huudahti Dede innokkaasti. "Ei kukaan mies ole ikinä koettanut voittaa naista omakseen uhkaamalla häntä kosinnalla."

"En tee sitä enää milloinkaan", sanoi Päivänpaiste nöyrästi. "Mutta jouduimme pois asiasta. Siinä, mitä hetki sitten puhuin, on vielä perää. Te olette veljenne tiellä. Huolimatta siitä, mitä hullutuksia olette saanut päähänne, on teidän nyt väistyttävä ja annettava hänelle mahdollisuus koettaa tulla terveeksi. Saanko mennä häntä tapaamaan ja puhumaan hänelle asiasta?"

Dede silmännähtävästi epäröi.

"Ja muistakaa yksi seikka, neiti Mason; nyt on kysymys hänen jaloistaan eikä teidän."

Dede ei vielääkään vastannut, ja Päivänpaiste jatkoi vahvistaen asemaansa:

"Ja muistakaa, että minä menen yksin häntä tapaamaan. Hän on mies, ja tulen paremmin toimeen hänen kanssaan, kun ei ole naisväkeä siinä ympärillä. Menen sinne huomenna iltapäivällä."

18

Päivänpaiste oli puhunut täyttä totta sanoessaan Dedelle, ettei hänellä ollut ketään todellisia ystäviä. Vaikka hän oli hyvänpäiväntuttava tuhansien kanssa ja satojen juomatoveri, oli hän yksinäinen mies. Hänen ei onnistunut löytää miestä tai miesryhmää, jonka läheinen ystävä hän olisi voinut olla. Kaupungit eivät ole niin omiansa toveruustunnetta herättämään kuin oli elämä Alaskassa. Sitä paitsi olivat miehet erilaisia. Päivänpaiste epäilijä halveksi liikemiehiä, ja hänen suhteensa San Franciscon puoluepomoihin perustui miltei yksinomaan laskelmiin. Hän piti enemmän näiden puoluepomojen ja heidän johtajiensa suorasukaisesta raakuudesta, mutta hän ei voinut tuntea heitä kohtaan mitään syvää kunnioitusta. He olivat liian taipuvaisia vilpistelyyn. Velkakirjat olivat varmemmat kuin miehen sana, ja miehen täytyi tarkasti pitää kiinni velkakirjoista. Yukonissa oli ollut toisin. Velkakirjoista ei välitetty. Mies sanoi omistavansa niin ja niin paljon, ja pokeripelissäkin hyväksyttiin tämä arvio.

Larry Hegan, jonka taito riitti Päivänpaisteen suurimpiinkin liikeyrityksiin ja jolla oli harvoja harhaluuloja ja jolle teeskentely oli vielä vieraampaa, olisi saattanut olla ystävä, jollei hän luonteeltaan ja taipumuksiltaan olisi ollut niin omituinen. Hän oli omituinen nero, lain Napoleon, mutta konttorin ulkopuolella hänellä ei ollut mitään yhteistä Päivänpaisteen kanssa. Hän vietti aikansa kirjojen parissa, joita Päivänpaiste ei voinut sietää. Niinikään hän kirjoitti näytelmiä, joita ei milloinkaan painettu eikä näytelty, ja Päivänpaiste yksin tunsu salaisuuden, että hän nautti säännöllisesti vaikka kohtuullisesti hashishia. Hän vietti koko elämänsä huoneessaan kirjojen parissa mielikuvituksen maailmassa.

Ulkomaailmaa hän ei ymmärtänyt eikä suvainnut. Syömisessä ja juomisessa hän oli kohtuullinen kuin munkki ja ruumiinliikuntaa hän vihasi.

Päivänpaisteen ystävät olivat juomaveikkoja ja remutovereita. Ja kun sunnuntairatsastukset Deden kera olivat loppuneet, rupesi hän yhä enemmän käyttämään tämantapaisia huvituksia. Unohtaakseen täytyi hänen juoda enemmän cocktaileja kuin milloinkaan ennen. Suuri punainen auto oli nyt entistä useammin liikkeellä, ja tallirengas oli palkattu ratsastamaan Bobilla. Hänen varhaisempana San Franciscon-aikanaan oli hänen liikeyrityksillään ollut väliaikoja, mutta tässä hänen nykyisessä suurimmassa yrityksessään oli jännitys alinomainen. Kahteen kolmeen kuukauteen ei sitä voitu saattaa onnelliseen tulokseen. Ja se oli niin monimutkainen ja laaja-alainen, että selkkauksia ja pulmia ilmaantui alinomaan. Jokainen päivä toi omat pulmansa, ja selvitettyään ne mestarillisella tavalla hän lähti konttorista isolla autollaan ja miltei huokasi helpotuksesta ajatellessaan lähenevää martini-cocktaileja. Harvoin hän oli juovuksissa. Siihen oli hänen ruumiinrakenteensa liian vahva. Sen sijaan hän oli pahin kaikista juomareista, säännöllinen, varovainen ja hillitty juomari, joka nautti paljon suuremmat määrät alkoholia kuin epäsäännöllinen ja hillitön juomari.

Kuuteen viikkoon hän ei ollut nähnyt Dedeä muualla kuin konttorissa ja siellä hän lujasti pidättäytyi lähestymästä häntä. Mutta seitsemäntenä sunnuntaina kävi kaipaus hänelle ylivoimaiseksi. Se oli myrskyinen päivä. Navakka koillistuuli puhalsi, ja vähänväliä tuli sadekuuro. Hän ei voinut karkoittaa Dedeä mielestään ja hän oli näkevinään hänet akkunaa ääressä ompelemassa joitakin naisten pikkuesineitä. Kun tuli aika, jolloin hänelle tuotiin ensimmäinen cocktail ennen väliateriaa hänen huoneisiinsa, ei hän juonutkaan sitä. Täynnä rohkeaa päättäväisyyttä hän katsoi muistikirjastaan Deden puhelinnumeron ja soitti.

Ensin tuli Deden emännän tytär vastaamaan, mutta hetkisen kuluttua hän kuuli äänen, jota oli kaihonnut.

"Tahdon vain ilmoittaa teille, että tulen teitä tapaamaan", sanoi hän. "En tahtonut varoittamatta tunkeutua luoksenne."

"Onko jotakin tapahtunut"? kysyi ääni.

"Kerron sinne päästyäni", vastasi Päivänpaiste vältellen.

Hän jätti punaisen autonsa kahden talon päähän Deden asunnosta ja saapui jalan hauskan, kolmikerroksisen Berkeleyn talon eteen. Vain hetkisen hän huomasi epäröivänsä, sitten hän soitti ovikelloa. Hän tiesi, että se, mitä hän teki, oli vastoin Deden toivomuksia ja että hän oli antamassa Dedeelle vaikean tehtävän ottaa sunnuntaivierailijana vastaan kuuluisan miljoonanomistajan Elam Harnishin, josta sanomalehdet niin paljon puhuivat. Toisaalta hän oli varma siitä, ettei Dede ottaisi häntä epäystävällisesti vastaan.

Eikä hän siinä pettynytäkään.

Dede tuli itse häntä vastaan ovelle ja puristi hänen kättään. Päivänpaiste ripusti hattunsa ja sadetakkinsa vaatenaulakkoon hauska eteisessä.

"Tuolla on vieraita", sanoi Dede osoittaen vastaanottohuonetta, josta kuului nuorten äänestä puhelua ja jonka avoimesta ovesta Päivänpaiste näki yliopistonuorisoa. "Teidän täytyy tulla minun huoneisiini."

Dede ohjasi hänet huoneeseensa, ja sinne päästyään jäi Päivänpaiste hämillään seisomaan kuin kiinninlautattuna lattiaan, katseli ympärilleen ja Dedeä ja koetti samalla olla katsomatta. Hämmästyksissään ei hän kuullut eikä nähnyt, että Dede pyysi häntä istumaan. Tällaiset olivat siis hänen huoneensa. Ne olivat parihuoneet, toista nähtävästi käytettiin arkihuoneena, ja toinen, jonne hän saattoi nähdä avoimesta ovesta, oli makuuhuone. Lukuunottamatta tammista pukeutumispöytää, jolla oli harjoja ja kampoja ja somia naisten pikkukapineita, ei siinä ollut mitään, joka olisi osoittanut, että sitä käytettiin makuuhuoneena. Leveä leposohva vaaleanpunaisine peitteineen ja tyyntyneen oli varmaankin vuoteena, vaikei Päivänpaiste milloinkaan ennen ollut nähnyt sivistyneessä maailmassa sellaista vuodetta.

Tosin ei hän nähnyt paljon yksityiskohtia siinä hämillään seisossaan. Hänen yleinen vaikutelmansa oli se, että täällä oli lämmintä, mukavaa ja kaunista. Lattialla ei ollut mattoja, mutta siellä täällä oli suden ja preeriakoiran nahkoja. Eniten kiinnitti hänen huomiotaan Venuksen kuvapatsas, joka seisoi Steinwaypianon päällä, seinälle ripustettu vuorileijonan talja taustanaan.

Mutta Dede itse kuitenkin eniten viehätti häntä. Hän oli aina mielihyvällä ajatellut, että Dede oli hyvin naisellinen hänen vartalonsa viivat, hänen hiuksensa, hänen silmänsä, hänen äänensä, hänen linnunkaltainen tapansa nauraa olivat syynä siihen; mutta täällä hänen omassa huoneessaan ja väljässä

puvussa ilmeni hänen naisellisuutensa vielä paljoka selvemmin. Päivänpaiste oli tottunut näkemään hänet vartalonmukaisissa kävelypuvuissa ja paitapuserossa tai ratsastuspuvussa, ja Dede kotipuvussa oli hänelle aivan uusi ilmestys. Hän näytti niin paljon suloisemmalta, niin paljon notkeammalta ja hennommalta. Hän kuului tähän rauhan ja kauneuden ilmakehään. Hän sopi siihen niinkuin hän toisenlaisessa puvussa oli sopinut vakavaan konttoriympäristöön.

"Ettekö istuisi", toisti Dede.

Päivänpaiste tunsu samaa kuin eläin, jolta on kauan puuttunut ravinto. Hänen rakkaudennälkänsä läikähti hänessä. Nyt ei ollut aikaa kärsivällisyyteen eikä valtioviisauteen. Suorinkaan tie ei ollut kyllin nopea hänelle, ja vaikkei hän tiennyt sitä, oli se se tie, joka parhaiten vie voittoon.

"Kuulkaahan", sanoi hän äänellä, joka värisi intohimosta, "en tahdo kosia teitä toimistossa. Siksi olen täällä, Dede Mason, minä tahdon teidät omakseni, minä tahdon."

Puhuessaan hän lähenei Dedeä, hänen silmänsä hehkuivat, ja veri nousi tummana hänen poskiinsa.

Hänen liikkeensä olivat niin äkkiarvaamattomat, että Dede ennätti vain huudahtaa hämmästyksestä ja astahtaa askeleen taaksepäin ja samalla tarttua Päivänpaisteen toiseen käteen, kun tämä koetti sulkea hänet syliinsä.

Päinvastoin kuin Päivänpaisteen, pakeni veri Deden poskilta. Käsi, jolla hän oli torjunut Päivänpaisteen käden ja joka vielä piti siitä kiinni, vapisi. Hän irroitti sormensa, ja Päivänpaisteen käsi putosi hänen kupeelleen. Hän tahtoi sanoa jotakin, tehdä jotakin, päästä tästä kiusallisesta asemasta, mutta ainoatakaan järkevää ajatusta ei tullut hänen mieleensä. Hänen teki vain mielensä nauraa. Tämä halu oli osittain hysteerinen, osittain välittömästä huumorintunteesta syntynyt. Hän ei voinut olla näkemättä jutun naurettavaa puolta. Hänen mielialansa oli kuin henkilön, joka säikähtää murhanhimoista maantierosvoa ja sitten huomaakin tämän rauhalliseksi jalkamatkailijaksi, joka kysyy kelloa.

Päivänpaiste oli ripeämpi toimimaan.

"Ooh, tiedän kyllä, että näytän mielettömältä", sanoi hän. "Minun täytyy kai istuutua. Älkää pelätkö, neiti Mason. Minä en ole todenteolla vaarallinen."

"Minä en pelkää", vastasi Dede hymyillen ja istuutui nojatuoliin, jonka vieressä lattialla oli ompelukori, josta pisti esiin pitsiä ja ohutta kangasta. Hän hymyili vielä kerran. "Vaikka tunnustan, että te säikäytitte minua hetki sitten."

"On hullunkurista", huokasi Päivänpaiste miltei valittaen, "että tässä minä istun, vaikka olen kyllin vahva taivuttaakseni teidät kaksinkerroin. Tässä istun minä, joka olen tottunut taivuttamaan ihmiset ja eläimet ja kaikki tahtoni mukaan. Ja minä istun tässä nojatuolissa nöyränä ja avuttomana kuin karitsa. Te olette minut niin nujertanut."

Dede vaivasi turhaan päätään koettaen keksiä vastausta näihin huomautuksiin. Sen sijaan pysähtyivät hänen ajatuksensa itsepintaisesti siihen tosiasiaan, että Päivänpaiste kesken väkivaltaista kosintaa malttoi tehdä asiaankuulumattomia huomautuksia. Häntä hämmästytti Päivänpaisteen miehekäs varmuus. Niin vähän tämä epäili, että saisi hänet omakseen, että saattoi ylimalkaisesti viisastella rakkaudesta ja rakkauden vaikutuksista.

Dede huomasi, että Päivänpaiste tietämättään pisti kätensä takintaskuun, missä Dede tiesi hänen pitävän tupakkansa ja savukepaperinsa.

"Saatte polttaa, jos haluatte", sanoi hän.

Päivänpaiste veti kätensä niin äkisti taskusta, kuin olisi taskussa ollut jotakin, joka olisi pistänyt häntä.

"Ei, en ajatellut polttamista. Ajattelin teitä. Mitä muuta voi mies tehdä kuin pyytää vaimokseen naista, jota rakastaa. Juuri niin minä teenkin. En osaa tehdä sitä kaikkien sääntöjen mukaan. Tiedän sen. Mutta osaan puhua suuni puhtaaksi selvällä englanninkielellä, ja se riittää minulle. Rakastan teitä hurjasti, neiti Mason. Te olette miltei aina mielessäni. Ja haluan tietää, rakastatteko tekin minua. Siinä kaikki."

"Toivon, ettette olisi kysynyt", sanoi Dede lempeästi.

"Ehkä on parasta, että saatte tietää yhtä ja toista, ennenkuin annatte vastauksen", jatkoi Päivänpaiste huomaamatta, että vastaus jo oli annettu. "En ole milloinkaan ennen elämässäni tavoitellut naista omakseni, sanomalehtireportterien päinvastaisista jutuista huolimatta. Lortut, mitä sanomalehdissä ja kirjoissa olette lukenut minusta — että minä muka olisin naistensurmaaja — ovat väärä. Niissä ei ole

totta siteeksikään. Arvaan, että kortinpeluussa ja whiskynjuonnissa olen suorittanut enemmän kuin oman osani, mutta naiset olen jättänyt rauhaan. Muuan nainen surmasi itsensä, mutta minä en tietänyt, että hän rakasti minua niin hurjasti, sillä muuten olisin nainut hänet — en rakkaudesta, vaan estääkseni häntä tappamasta itseään. Hän oli paras siellä olevasta naisjoukosta, mutta minä en milloinkaan antanut hänelle aihetta luulla, että rakastin häntä. Kerron teille tämän kaiken siksi, että olette lukenut siitä ja haluan, ettei teillä ole minusta vääriä käsityksiä."

"Naistensurmaaja!" ähkyi hän. "No niin, neiti Mason, en muista, olenko kertonut teille, että olen pelännyt naisia koko ikäni. Te olette ensimmäinen nainen, jota en ole pelännyt. Se on omituista. Pidän teitä arvossa, enkä kuitenkaan pelkää teitä. Johtuneeko se ehkä siitä, että te olette toisenlainen kuin ne naiset, jotka olen tuntenut. Te ette ole milloinkaan ajanut minua takaa. Naistensurmaaja! Olen paennut naisia niin kauan kuin muistan ja luulen, että minut pelasti se, että olin voimakas enkä milloinkaan taittanut jalkaani tai saanut muuta vammaa."

"En myöskään milloinkaan tahtonut mennä naimisiin ennenkuin opin tuntemaan teidät, enkä vielä pitkään aikaan sittenkään. Miellyin teihin alusta alkaen; mutta en milloinkaan luullut, että siitä sukeutuisi niin vakava asia kuin avioliitto. En voi nukkua öisin, kun ajattelen teitä ja kaipaen teitä."

Hän vaikenä ja odotti. Dede oli ottanut korista musliinin ja pitsin, mahdollisesti rauhoittaakseen hermojaan, ja alkanut ommella. Milloin Dede ei katsonut häneen, ahmi Päivänpaiste häntä silmillään. Hän katseli varmoja, taitavia käsiä — käsiä, jotka kykenivät hillitsemään Bobin tapaisen hevosen, käsiä, jotka osasivat käytellä kirjoituskonetta miltei yhtä nopeasti kuin ihminen puhui, käsiä, jotka osasivat ommella kauniita vaatteita ja jotka epäilemättä osasivat soittaa tuota pianoa tuolla. Toisenkin tuiki naisellisen yksityiskohdan hän huomasi — Deden tohvelit. He olivat pienet ja pronssinväriset. Hän ei ollut milloinkaan aavistanut, että Dedellä oli niin pienet jalat. Hän oli tähän saakka nähnyt niissä vain kävelykengät ja ratsastusaappaat, eivätkä ne olleet antaneet hänelle oikeaa käsitystä Deden jalkojen pienuudesta. Pronssinväriset tohvelit lumosivat hänet, ja niihin hänen katseensa lakkaamatta kääntyivät.

Ovelle koputettiin, ja Dede riensi avaamaan. Päivänpaiste ei voinut olla kuulematta keskustelua. Dedeä pyydettiin puhelimeen.

"Pyytäkää herraa soittamaan uudelleen kymmenen minuutin päästä", kuuli hän Deden sanovan, ja sana "herra" herätti hänessä äkillisen mustasukkaisuudentunteen. Hän päätti, että olipa tuo puhelimeen pyytäjä ken tahansa, pitäisi Päivänpaiste hänet lämpimänä. Oli hänen mielestään ihme, ettei Deden kaltainen tyttö ollut jo aikoja sitten joutunut naimisiin.

Dede palasi, hymyili hänelle ja tarttui ompelukseensa. Päivänpaisteen katse siirtyi nopsista käsistä pronssinkarvaisiin tohveleihin ja taas takaisin, ja hän oli varma siitä, että maailmassa oli hyvin vähän Deden kaltaisia pikakirjoittajattaria. Hän oli varmaankin hyvin hyvästä suvusta ja saanut hyvän kasvatuksen. Mitenkään muuten ei voinut selittää hänen huoneittensa sisustusta ja hänen pukujaan ja tapaa, jolla hän niitä kantoi.

"Kymmenen minuuttia kuluu nopeasti", sanoi Päivänpaiste.

"Minä en voi mennä kanssanne naimisiin", sanoi Dede.

"Ettekö rakasta minua?"

Dede pudisti päätään.

"Pidättekö minusta — hiukkasenkaan?" Tällä kertaa hän nyökkäsi päätään ja samalla hymyili huvitettuna. Mutta hänen hymyilyssään ei ollut mitään halveksivaa vivahdusta. Tilanteen humoristinen puoli jäi harvoin häneltä huomaamatta.

"No, siitä voi sukeutua enemmänkin", sanoi Päivänpaiste. "Se on alku. Minäkin vain pidin teistä ensin ja nyt olen joutunut näin pitkälle. Te muistatte, että kerran sanoitte, ettette pidä minun elämäntavastani. No hyvä, olen koko lailla muuttanut sitä. En ole enää pelaaja niinkuin olin ennen. Olen ryhtynyt rehelliseen työhön, kuten te sitä nimitätte, säästän aikaa ja lisään paikkakunnan väkiluvun kolminkertaiseksi. Ja ensivuonna tähän aikaan kasvaa kukkuloilla kaksi miljoonaa eukalyptuspuuta. Sanokaa, pidättekö minusta enemmän kuin hiukkasen?"

Dede kohotti katseensa työstään ja katsoi häneen vastatessaan:

"Pidän teistä paljonkin, mutta — — —"

Päivänpaiste odotti hetkisen, että Dede olisi täydentänyt lauseensa, mutta kun Dede vaikenä, jatkoi hän itse:

"Minulla ei ole liian hyviä käsityksiä itsestäni, joten voi kerskailematta sanoa, että minusta tulee oikein hyvä aviomies. Minulla ei ole taipumusta moittimiseen eikä jankuttamiseen. Arvaan, mitä merkitsee teidänlaisellenne naiselle riippumattomuus. No hyvä, te saatte olla riippumaton minun vaimonani. Teitä ei mikään kahlehti. Saatte noudattaa omaa tahtoaanne eikä mikään ole teille liian hyvää. Minä annan teille kaikki, mitä sydämenne halajaa — — —"

"Paitsi itseänne", keskeytti Dede äkisti, miltei terävästi.

Päivänpaisteen ällistys oli lyhytaikainen.

"En käsitä sitä", sanoi Dede. "Sen sijaan, että antaisitte itsenne vaimollenne, te antaisitte itsenne Oaklandin kolmellesadalletuhannelle asukkaalle, raitioteillenne ja lauttauslaitoksellenne, noille kahdelle miljoonalle puulle kukkuloilla — kaikille liikeyrityksillenne — ja — ja — kaikelle sille, mitä tarkoitan."

"Saammepa nähdä, ettei niin käy", vastasi Päivänpaiste ylpeästi.

"Minä olisin teidän, milloin vain käskisitte — — —"

"Niin te ajattelette, mutta toisin kävisi." Dede tuli äkkiä hermostuneeksi. "Meidän täytyy lopettaa tämä keskustelu. Se muistuttaa liiaksi kaupanhierontaa. 'Paljonko annatte?' 'Annan niin ja niin paljon.' 'Tahdon enemmän' ja niin edespäin. Pidän teistä, mutta en kylliksi voidakseni mennä naimisiin kanssanne, enkä milloinkaan tule pitämään teistä niin paljon, että tulisin vaimoksenne."

"Miten tiedätte sen?" kysyi Päivänpaiste.

"Koska pidän teistä yhä vähemmän ja vähemmän."

Päivänpaiste meni sanattomaksi. Isku näkyi selvästi hänen kasvoillaan.

"Oi, te ette käsitä", huudahti Dede kiihkeästi ja alkoi menettää itsehillitsemiskykynsä. "En tarkoita siten. Pidän teistä; mitä enemmän olen oppinut teitä tuntemaan, sitä enemmän olen pitänyt teistä. Ja mitä enemmän olen oppinut teitä tuntemaan, sitä vähemmän uskaltaisin mennä kanssanne naimisiin."

Tämä arvoituksellinen lausunto sai Päivänpaisteen aivan neuvottomaksi.

"Käsitätekö?" jatkoi Dede kiireesti. "Olin voinut ennemmin mennä naimisiin sen Elam Harnishin kanssa, joka juuri oli tullut Klondykesta, kun ensi kerran näin hänet, kuin mennä naimisiin teidän kanssanne sellaisena kuin te nyt istutte edessäni."

Päivänpaiste ravisti hitaasti päätään.

"Tuo on liian monimutkaista minulle. Mitä enemmän te opitte miestä tuntemaan ja mitä enemmän pidätte hänestä, sitä vähemmän te haluatte mennä hänen kanssaan naimisiin. Tutustuminen synnyttää ylenkatsetta — arvaan että tarkoitatte sitä."

"Ei, ei", huudahti Dede, mutta ennenkuin hän ennätti jatkaa, koputettiin oveen.

"Nuo kymmenen minuuttia ovat kuluneet", sanoi Päivänpaiste.

Hänen silmänsä, joiden huomiokyky oli nopea kuin intiaanin, harhailivat pitkin huonetta Deden poissaollessa. Lämmön, mukavuuden ja kauneuden vaikutelma oli hallitseva, vaikkei hän osannut selvittää sitä itselleen. Täällä vallitseva yksinkertaisuus viehätti häntä. Hän arveli, että huonekalut yksinkertaisuudestaan huolimatta olivat kalliita jäännöksiä Deden isänsä kodista. Hän ei ollut milloinkaan aavistanut, että paljas puulattia parine sudennahkoineen näytti niin hauskalta; se varmaankin löi laudalta kaikki matot. Hän katseli juhlallisella mielin kirjahyllyä, jossa oli parisataa kirjaa. Siinä oli salaisuus. Hän ei voinut käsittää, mistä ihmiset löysivät niin paljon kirjoittamisen aihetta. Kirjoittaminen ja puhuminen ei ollut samaa kuin teot, ja hän toiminnan miehenä käsitti vain teot.

Hänen katseensa siirtyi Venuksen patsaasta pieneen teepöytään hauraine ja hienoine kalustoineen ja kirkkaaseen kuparikattilaan ja kupariseen hehkupannuun, jolla lautasia ja laseja lämmitetään. Hehkupannut eivät olleet hänelle tuntemattomia, ja hän aprikoi, lämmittikö Dede sillä illallista nuorille ylioppilaille, joista hän oli kuullut puhuttavan. Pari vesivärimaalausta seinällä oli Dede arvatenkin itse maalannut. Seinällä oli sitäpaitsi valokuvia hevosista ja vanhojen mestarien tauluista. Mutta yhäti hänen katseensa palasi Venukseen pianolla. Hänestä, joka oli arkipäiväinen, hienostumaton mies, näytti omituiselta, että nuori suloinen tyttö piti sellaista rohkeaa, ellei juuri syntistä esinettä huoneessaan. Mutta koska Dede sen teki, niin se oli aivan niinkuin olla pitikin. Se kuului nähtävästi sivistykseen. Larry Heganilla oli samantapaisia veistoksia ja valokuvia kirjojen täyttämässä huoneissaan. Mutta Larry Heganin nähden se oli toista. Hänessä oli jotakin epätervettä, jonka Päivänpaiste aina tunsikin ollessaan hänen seurassaan, kun Dede sen sijaan näytti joka suhteessa terveeltä. Hänessä oli auringonpaisteen ja

tuulen raikkautta. Ja jos sellainen viaton, terve tyttö kuin Dede piti alastomia naisia pianollaan, niin *täytyi* sen olla oikein. Dede teki sen oikeaksi. Sitäpaitsi ei hän, Päivänpaiste, ymmärtänyt ensinkään sivistystä.

Dede palasi huoneeseen, ja kun hän astui lattian poikki nojatuolilleen, ihaili Päivänpaiste tapaa, jolla hän käveli, ja pronssinkarvaiset tohvelit olivat tehä hänet hulluksi.

"Tahtoisin tehdä teille joitakuita kysymyksiä", alkoi hän heti.
"Aiotteko mennä naimisiin jonkun toisen kanssa?"

Dede nauroi iloisesti ja pudisti päätään.

"Pidättekö jostakin toisesta enemmän kuin minusta? esimerkiksi siitä miehestä, jonka kanssa äsken puhuitte puhelimesta?"

"Ei ole ketään toista. En tunne ketään, josta pitäisin tarpeeksi paljon mennäkseni naimisiin. Siksi luulen, etten ole avioliittoon sopiva nainen. Konttorityö näkyy turmelevan naisen."

Päivänpaiste katsoi häntä kasvoista pronssinkarvaisten tohvelien kärkiin tavalla, joka sai veren kohoamaan tytön poskille. Samalla hän pudisti epäilevästi päätään.

"Minusta tuntuu, että te olette eniten avioliittoon sopiva nainen, mikä milloinkaan on pannut miehen pään pyörälle. Ja nyt toinen kysymys. Pidättekö jostakin toisesta enemmän kuin minusta?"

Mutta Dede piti hyvin puoliaan.

"Tuo ei ole kaunista", sanoi hän. "Ja jos ajattelette hiukan asiaa, niin teette nyt jotakin, jota muka ette milloinkaan tee — jankutatte nimittäin. Kieltäydyn vastaamasta enää yhteenkään kysymykseen. Puhukaamme muusta. Kuinka Bob voi?"

Puoli tuntia myöhemmin Päivänpaiste kiiti sateessa Telegraph Avenueta Oaklandiin ja poltti ruskeapaperista savukettaan ja muisteli mitä oli tapahtunut. Hänen loppupäätöksekseen tuli, että huonomminkin olisi hänelle saattanut käydä, vaikka Deden sanoissa oli paljon, mikä sai hänet neuvottomaksi. Olihan Dede sanonut pitävänsä hänestä sitä enemmän, mitä paremmin oppi häntä tuntemaan, ja samalla sitä vähemmän tahtovansa mennä hänen kanssaan naimisiin. Se oli pulmallinen kysymys.

Mutta se tosiasia, että Dede oli antanut hänelle rukkaset, osoitti jonkinlaista ylpeyttä. Antaessaan rukkaset hänelle oli Dede antanut rukkaset hänen kolmellekymmenelle miljoonalleen. Se oli huomattava teko pikakirjoittajattarelta, jolla oli yhdeksänkymmenen dollarin kuukausipalkka ja joka oli nähnyt parempia päiviä. Oli ilmeistä, ettei Dede välittänyt rahasta. Jokainen nainen, jonka hän oli tavannut, oli näyttänyt halukkaalta ottamaan hänet hänen rahojensa takia. Hän oli kaksinkertaistuttanut omaisuutensa, ansainnut viisitoista miljoonaa siitä päivästä lähtien kun Dede oli tullut hänen konttoriinsa, ja Deden halu mennä naimisiin hänen kanssaan oli vähentynyt sitä mukaa kuin hänen rahansa olivat lisääntyneet.

"Perhana!" mutisi hän. "Jos voitan tässä maakaupassa sata miljoonaa, niin ei hän enää tahdo vaihtaa sanaa kanssani."

Mutta hän ei voinut leikkiä laskemalla karkoittaa asiaa mielestään. Hänen mielensä oli yhä vielä hämmentynyt tuosta arvoituksellisesta selityksestä, että Dede olisi ennemmin saattanut mennä naimisiin vasta Klondykesta tulleen Elam Harnishin kanssa kuin nykyisen Elam Harnishin kanssa. Hyvä, päätteli hän, hänen olisi siis tultava enemmän entisen Päivänpaisteen kaltaiseksi, joka oli tullut pohjan periltä koettamaan onneaan suuremmassa pelissä. Mutta se oli mahdotonta. Ollutta ja mennyttä ei saatu takaisin. Toivomalla ei sitä saanut takaisin, eikä mitään muuta keinoa ollut. Yhtä hyvin olisi hän saattanut toivoa saavansa poikavuotensa takaisin.

Toisenkin tyydytyksen oli heidän keskustelunsa hänelle tuottanut. Hän oli ennen kuullut puhuttavan pikakirjoittajattarista, jotka antoivat rukkaset työnantajalleen ja heti sen jälkeen erosivat toimestaan. Mutta Dede ei ollut viitannut sinnepäinkään. Olivatpa hänen puheensa miten hämmennystä herättävät tahansa, järjetön ja typerä hän ei ollut. Hän oli selväpäinen. Mutta hän, Päivänpaiste, oli niinikään ollut selväpäinen, ja se oli osaksi hänenkin ansiotaan. Hän ei ollut koettanut käyttää hyväkseen Deden konttorissaoloa. Tosin oli hän kaksi kertaa astunut yli rajojen, mutta hän ei ollut ottanut sitä tavaksi. Dede tiesi, että häneen saattoi luottaa. Mutta tästä kaikesta huolimatta hän tiesi, että useimmat nuoret naiset olisivat kyllin typerät jättämään paikkansa, jos heidän olisi täytynyt antaa rukkaset työnantajalleen. Ja sitäpaitsi oli Dede sallinut hänen lähettää veljensä Saksaan, kun Päivänpaiste oli esittänyt hänelle asian oikeassa valossa.

"Heleijaa!" päätti hän, kun auto pysähtyi hänen hotellinsa edustalle. "Jos olisin vain tiennyt sen, minkä nyt tiedän, niin olisin kosinut häntä ensimmäisenä päivänä, kun hän tuli toimistoon. Hänen omien puheittensa mukaan olisi silloin ollut otollinen hetki. Hän pitää minusta yhä enemmän ja enemmän, ja mitä enemmän hän minusta pitää, sitä vähemmän hän uskaltaisi mennä kanssani naimisiin! Mitä nyt tästä arvelet. Hän on varmaan hieman hassahtava."

19

Vielä kerran eräänä sateisena sunnuntaina viikkojen kuluttua Päivänpaiste kosi Dedeä. Kuten ensi kerrallakin hän hillitsi itseään, kunnes kaipaus kävi hänelle ylivoimaiseksi ja pakotti hänet kiittämään punaisella autollaan Berkeleyyn. Hän jätti auton muutaman talonvälin päähän ja meni jalan taloon. Mutta Dede oli poissa, kertoi emännän tytär hänelle ja lisäsi, että hän oli kävelemässä kukkuloilla. Sitä paitsi kertoi nuori neitonen hänelle, missäpäin Dede luultavammin käveli.

Päivänpaiste noudatti tytön ohjeita ja oli pian päässyt viimeisten talojen ohi tien päähän, mistä kukkulain ensimmäiset jyrkät rinteet alkoivat. Ilma oli kostea tulevasta sateesta, sillä myrsky ei ollut vielä puhjennut, vaikka yltyvä tuuli ilmaisi, että se oli tulossa. Niin pitkälle kuin hän saattoi nähdä, ei Dedestä näkyneet vilaustakaan tasaisilla ruohoisilla kukkuloilla. Oikealla kasvoi notkossa täysikasvuisia eukalyptuspuita. Täällä oli rätinää ja liikettä, komeat hoikkaarunkoiset puut heiluivat edestakaisin tuulessa ja löivät oksiaan yhteen. Kun tuulenpuuska tuli, kuului syvä rummuttava, kuin valtavan harpun synnyttämä ääni, joka voitti kaikki hiljaisemmat äänet, natinan ja rapinan. Päivänpaiste, joka tunsu Deden, arvasi, että tämä oli jossakin täällä lehdossa, missä myrskyn vaikutus ilmeni niin selvästi. Ja hän löysikin Deden vastakkaisen rinteiden avoimelta huipulta, missä tuuli oli rajuimmillaan.

Tavassa, millä Päivänpaiste kosi, oli jotakin yksitoikkoista, vaikkei ikävystyttävää. Hän ei kyennyt kiertelemään eikä punnitsemaan askeleitaan, vaan oli suora ja myrskyinen kuin vihuri itse. Hänellä ei ollut aikaa edes tervehtiä tai pyytää anteeksi.

"Sama juttu taas", sanoi hän. "Rakastan teitä ja tulen pyytämään teitä omakseni. Teidän täytyy tulla vaimokseni, Dede, sillä mitä enemmän sitä mietin, sitä varmemmaksi tulen siitä, että teidän mieltymyksenne minuun ei ole noita tavallisia. Ettekö te rohkene sanoa, ettei se ole totta; vai rohkenettekö?"

Hän oli kätellyt Dedeä samalla kuin oli alkanut puhua ja piti yhä vielä hänen kättään omassaan. Kun Dede ei vastannut, tunsu hän Päivänpaisteen hiljaa, mutta hellittämättä, puristavan kättään aivan kuin vetääkseen hänet luokseen. Tahtomattaan hän puolittain antoi hänelle periksi, hänen halunsa oli tällä hetkellä voimakkaampi kuin hänen tahtonsa. Sitten hän äkkiä perääntyi, vaikka salli yhä Päivänpaisteen pitää kiinni kädestään.

"Ette kai pelkää minua?" kysyi Päivänpaiste.

"En." Dede hymyili surullisesti. "En teitä, vaan itseäni."

"Ette ole niin rohkea kuin minä", ahdisti Päivänpaiste kuultuaan nämä rohkaisevat sanat.

"Ei, ei", pyysi Dede. "Me emme voi milloinkaan mennä naimisiin, älkäämme puhuko siis siitä."

"Silloin olen varma siitä, että menetätte vedon." Päivänpaiste oli miltei iloinen nyt, sillä menestys oli tullut pikemmin kuin hän oli rohkeimmissa unelmissaankaan uskaltanut toivoa. Dede piti hänestä, siitä ei ollut epäilystäkään; Dede piti hänestä siksi paljon, että salli hänen pitää kädestään, siksi paljon, että sieti häntä lähellään.

Dede pudisti päätään.

"Ei, se on mahdotonta. Te menettäisitte vedon."

Ensi kerran juolahti Päivänpaisteen mieleen synkkä epäluulo — ajatus, joka selitti kaikki.

"Sanokaa, ettehän vain ole salaisesti naimisissa?"

Hänen äänessään ja kasvoissaan ilmenevä kauhu oli liikaa Dedelle, hän purskahti iloiseen ja välittömään nauruun.

Päivänpaiste tiesi vastauksen ja suuttuneena itseensä hän päätti, että teko oli tehokkaampi kuin puhe. Hän asettui siis seisomaan niin, että suojausi Dedeä tuulelta, ja veti hänet lähelleen. Tavattoman, navakka tuuli puhalsi heidän ympärillään ja rummutti puidenlatvoja heidän pänsä päällä, ja he

vaikenivat kuunnellakseen. Heidän päälle putosi liiteleviä lehtiä, ja tuuli toi mukanaan sadepisaraita. Päivänpaiste katseli alas Dedeä ja hänen hiuksiaan, joita tuuli heilutteli hänen kasvoilleen, ja Deden läheisyys sai hänet niin vapisemaan, että Dede huomasi sen kädestä, joka piteli hänen kättään.

Äkkiä Dede nojasi häneen, taivutti päätään ja painoi sen kevyesti hänen rintaansa vasten. Ja he seisoivat niin, kun toinen tuulenpuuska tuli tuoden mukanaan liiteleviä lehtiä ja yksinäisiä sadepisaraita. Yhtä nopeasti hän jälleen kohotti päätään ja katsoi Päivänpaisteeseen.

"Tiedättekö", sanoi hän, "viime yönä rukoilin teidän puolestanne. Rukoilin, että joutuisitte häviöön, että menettäisitte kaikki — kaikki!"

Päivänpaiste tuijotti häneen, kummissaan tästä salaperäisestä lausunnosta.

"En varmaankaan ymmärrä sitä. Olen aina sanonut, että naiset käyvät yli ymmärrykseni, ja nyt te puhutte asioista, joita en käsitä. Te toivotte, että menettäisin kaikki, ja kuitenkin pidätte minusta — —"

"En ole milloinkaan sitä sanonut."

"Ette uskalla kieltääkään. Niin, kuten sanoin: käy yli ymmärrykseni, miksi te toivotte minun joutuvan häviöön, kun pidätte minusta. Se on yhtä käsittämätöntä kuin teidän toinen arvoituksellinen lausuntonne: mitä enemmän te minusta pidätte, sitä vähemmän haluatte mennä kanssani naimisiin. Teidän täytyy selittää."

Hän kietoi kätensä Deden ympärille ja veti hänet lähemmäksi itseään, ja tällä kertaa ei Dede vastustanut. Hänen päänsä oli painuksissa, eikä Päivänpaiste voinut nähdä hänen kasvojaan, mutta hän tunsu vaistomaisesti, että Dede puhuisi suunsa puhtaaksi. Päivänpaiste oli oppinut äännettömyyden arvon ja odotti. Asiat olivat kehittyneet sille kannalle, että Deden täytyi sanoa nyt hänelle jotakin. Sen hän tunsu.

"En ole romanttinen", alkoi Dede ja katsoi taas häneen puhuessaan. "Olisi ehkä parempi minulle, jos olisin. Silloin voisin pettää itseäni ja olla onneton koko lopun ikääni. Mutta terve järkeni estää sen. Enkä silti ole rahtustakaan onnellisempi."

"En ole vieläkään entistä viisaampi", sanoi Päivänpaiste turhaan odotettuaan, että Dede jatkaisi. "Teidän pitää selittää minulle, ettekä te vielä ole selittänyt mitään. Teidän terve järkenne ja rukouksenne, että minä joutuisin häviöön, ovat minulle vielä yhtä käsittämättömät. Pieni nainen, rakastan teitä ja haluan mennä kanssanne naimisiin. Se on suoraa ja rehellistä ja mutkatonta puhetta. Tahdotteko tulla vaimokseni?"

Dede pudisti päätään hitaasti. Ja kun hän sitten puhui, näytti hän vähitellen muuttuvan ankaraksi ja murheelliseksi, ja Päivänpaiste tiesi, että tämä ankaruus oli suunnattu häneen.

"Sallikaa minun siis selittää ja aivan yhtä suoraan ja selvästi kuin te olette kosinut." Hän vaikenä aivan kuin miettiäkseen miten alkaisi. "Te olette rehellinen ja vilpitön. Haluatteko, että minä olen rehellinen ja vilpitön, vaikka naisten ei luulla osaavan sitä olla? — haluatteko, että sanon teille sellaista, mikä tulee teitä loukkaamaan? — että teen tunnustuksia, joita häpeän? — että käyttäydyn tavalla, jota miehet pitävät epänaissellisenä?"

Käsivarsi, jonka Päivänpaiste oli kietonut Deden ympärille, puristi rohkaisevasti, mutta hän ei puhunut.

"Tahtoisin mielelläni tulla vaimoksenne, mutta minä pelkään. Olen samalla kertaa ylpeä ja nöyrä sen johdosta, että teidänlaisenne mies on rakastunut minuun. Mutta teillä on liian paljon rahaa. Siihen minun terve järkeni kompastuu. Vaikka menisimmekin naimisiin, ette te voisi milloinkaan olla minun mieheni — rakastajani ja aviomieheni. Te olisitte rahojenne orja. Tiedän olevani hupsu nainen, mutta minä vaadin mieheni itselleni. Te ette olisi vapaa. Rahanne pitävät teidät orjanaan, anastavat aikanne, ajatuksenne, tarmonne, kaikki, pakottavat teidät menemään sinne ja tänne, tekemään tämän ja tuon. Käsitättekö? Ehkä se on pelkkää houkkamaisuutta, mutta minä tunnen, että voin rakastaa paljon, antaa paljon — antaa kaikki, ja vaikka en vastalahjaksi vaadi kaikkea, niin vaadin paljon paljon enemmän kuin te rahoiltanne voisitte minulle antaa.

"Ja rahanne turmelevat teidät; ne tekevät teidät yhä epämiellyttävämmäksi. En häpeä sanoa, että rakastan teitä, koska en milloinkaan aio mennä kanssanne naimisiin. Ja minä rakastin teitä paljon ennen kuin ollenkaan tunsinkaan teitä, kun olitte vasta tullut Alaskasta ja minä tulin konttoriin. Te olitte minun sankarini. Te olitte kultamaiden Päivänpaiste, rohkea erämies ja kullankaivaja. Ja te näytitte siltä. En käsittänyt kuinka kukaan nainen saattoi nähdä teidät rakastumatta teihin — silloin. Mutta te ette näytä siltä nyt.

"Suokaa anteeksi, että loukkaan teitä. Te halusitte suoraa puhetta, ja minä puhun teille suoraan. Kaikki nämä viime vuodet te olette elänyt luonnottomasti. Te, ulkoilmaihminen, olette sulkeutunut kaupunkeihin. Te ette ole lainkaan sama mies, ja rahanne turmelevat teidät. Teihin on vähitellen tullut jotakin muuta, jotakin, joka ei ole niin tervettä, niin tahratonta, niin kunnollista. Rahanne ja elämäntapanne ovat sen saaneet aikaan. Te olette lihonut, eikä se ole tervettä lihomista. Tiedän, että olette minua kohtaan hyvä ja sydämellinen, mutta te ette ole kaikkia kohtaan hyvä ja sydämellinen, niinkuin olitte silloin. Te olette muuttunut tyyksi ja julmaksi. Ja minä tiedän. Ottakaa huomioon, että olen tarkastellut teitä kuusi päivää viikossa kuukaudesta kuukauteen, vuodesta vuoteen; ja minä tiedän teistä enemmän kuin te minusta. Julmuus ei ole ainoastaan sydämessänne ja ajatuksissanne, vaan se on kasvoissannekin. Se on piirtänyt viivansa kasvoihinne. Olen nähnyt niiden ilmaantuvan ja syvenevän. Rahanne ja elämä, jota se pakottaa teidät viettämään, ovat kaiken tämän alku. Te olette raaistunut ja mennyt alaspäin. Ja tämä kehitys voi vain jatkua edelleen, kunnes olette auttamattomasti rappiolla. — —"

Päivänpaiste koetti keskeyttää, mutta Dede ehkäisi hänet, ja hänen äänensä vapisi.

"Ei, ei, antakaa minun puhua loppuun. En ole tehnyt muuta kuin miettinyt, miettinyt, miettinyt kaikki nämä kuukaudet siitä lähtien kun aloimme yhdessä ratsastaa, ja kun nyt olen alkanut puhua, niin puhun kaikki mitä minulla on mielessäni. Rakastan teitä, mutta en voi mennä kanssanne naimisiin ja raiskata rakkauttani. Te olette muuttumassa sellaiseksi, että minun lopulta täytyy halveksia teitä. Te ette voi sitä auttaa. Enemmän kuin te voitte minua rakastaa, te rakastatte liikepelejä. Nämä liikeasiat, jotka ovat kaikki vallan tarpeettomia, sillä te olette jo rikas, vaativat teidät kokonaan. Väliin ajattelin, että olisi helpompaa jakaa teidät toisen naisen kanssa kuin jakaa teidät liikeasioiden kanssa. Omistaisinhan edes puolet teistä. Mutta liikeasiat eivät anasta teistä vain puolta, vaan yhdeksän kymmenesosaa tai yhdeksänkymmentäyhdeksän sadasosaa.

"Muistakaa, ettei avioliiton tarkoitus minulle ole se, että saisin miehen rahat käytettäväkseni. Minä tahdon miehen. Te sanotte, että te tahdotte *minut*. Ja otaksukaa, että minä suostuisin, mutta antaisin teille vain yhden sadasosan itsestäni. Otaksukaa, että elämässäni olisi jotakin muuta, joka anastaisi toiset yhdeksänkymmentäyhdeksän sadasosaa ja joka sitäpaitsi turmelisi vartaloni, muodostaisi pussit silmiäni alle ja vanhuudenrypyt silmäkulmiini ja rumentaisi ruumiini ja sieluni? Tyytyisittekö tähän yhteen sadasosaan minusta? Kuitenkaan te ette tarjoa minulle sen enempää? Kummeksitteko, etten tahdo tulla vaimoksenne — etten voi?"

Päivänpaiste odotti nähdäkseen, oliko hän jo lopettanut, ja hän jatkoi vielä:

"Se ei johdu siitä, että minä olen itsekäs. Onhan rakkaus etupäässä antamista eikä ottamista. Mutta minä näen niin selvästi, etten kaikella antamisellani tekisi teille mitään hyvää. Te olette kuin sairas mies. Te ette pelaa liikepelejä kuten muut miehet. Te pelaatte sitä sydämellänne ja sielullanne ja koko olemuksellanne. Huolimatta siitä, mitä te uskotte ja aiotte, olisi vaimo teille vain lyhyt ajanviette. Teillä on tuo mainio Bob, joka talliin suljettuna on menehtyä. Te ostaisitte minulle kauniin asunnon ja jättäisitte minut siihen ikävöimään, kunnes joutuisin pois suunniltani, tai itkemään silmäni puhki avuttomuudessa ja kykenemättömyydessäni teitä pelastamaan. Liikehuolet kalvaisivat teitä ja pitäisivät teitä koko ajan vallassaan. Te pelaatte liikepelejä niinkuin olette pelannut kaikkea muutakin, niinkuin te Alaskassa pelasitte uhkapeliä matkoillanne. Ei kukaan voinut taivaltaa niin nopeasti ja kauas, tehdä työtä niin ankarasti ja kestävästi. Teitä ei pidättänyt mikään; te panitte kaikki mitä omistitte jokaiseen uuteen yritykseen — —"

"Rajana on taivas", mutisi Päivänpaiste vahvistukseksi. "Mutta jos te vain tahtoisitte siten olla rakastaja — aviomiehenä — —"

Hänen äänensä petti, ja hänen kosteille poskilleen kohosi puna, kun hän loi alas katseensa Päivänpaisteen katseen edessä.

"Ja nyt en sano enää sanaakaan", lisäsi hän. "Olen pitänyt aika saarnan."

Hän nojasi nyt teeskentelemättä ja avoimesti Päivänpaisteen käsivarteen, eikä kumpikaan tuntenut tuulta, joka puhalsi yhä navakemmin. Rankkasade ei ollut vielä tullut, mutta vähänväliä toi tuulenpuuska mukanaan usvankaltaista sadetta. Päivänpaiste oli hämillään eikä koettanut sitä peittää, ja hän oli vielä hämillään, kun alkoi puhua.

"Olen hämilläni. Olen nolattu, neiti Mason — tai Dede, koska mielelläni puhuttelen teitä sillä nimellä. En voi olla myöntämättä, että siinä, mitä sanotte, on paljon perää. Kuten sen käsitin, on loppupäätelmänne se, että te tulisitte vaimokseni, jollei minulla olisi senttiäkään ja jollen olisi lihonut. — Ei, ei, en laske leikkiä. Se on vain minun tapani iskeä asian ytimeen. Jollei minulla olisi senttiäkään ja jos viettäisin terveellistä elämää ilman muuta päämäärää kuin saada rakastaa teitä ja olla miehenne, sen sijaan että nyt olen korviin saakka hautautunut liikeasioihin — niin te tulisitte vaimokseni.

"Tämä on kaikki selvempää kuin painettu sana. Te olette tarkkanäköisempi ja johdonmukaisempi kuin milloinkaan aavistinkaan. Te olette hiukan avannut silmiäni. Mutta minä olen kiinni. Mitä voin tehdä? Liikeasiani ovat orjuuttaneet minut. Olen sidottu käsistä ja jaloista enkä voi irtautua ja vaeltaa vihreillä kedoilla. Olen kuin mies, joka sai karhua hännästä kiinni. En voi irtautua; ja minä rakastan teitä ja minun täytyy irtautua, ennenkuin saan teidät vaimokseni.

"En tiedä mitä tekisin, mutta jotakin täytyy varmaankin tapahtua. En voi luopua teistä. En voi. Enkä aio luopua teistä. Liikeasiat ovat sittenkin vähempiarvoiset. Liikeasiat eivät milloinkaan pidä minua öisin hereillä.

"Ette jättänyt minulle mitään mahdollisuutta väittää vastaan. Tiedän, etten ole sama mies kuin silloin, kun tulin Alaskasta. En pystyisi taivaltamaan koirien kanssa niinkuin ennen. Lihakseni ovat veltostuneet ja mieleni on kovettunut. Ennen kunnioitin ihmisiä. Nyt heitä halveksin. Olen elänyt koko ikäni ulkosalla ja myönnän että olen ulkoilmaihminen. Minulla on Glen Ellenissä kaunein pieni maatila, minkä milloinkaan olette nähnyt. Se on sielläpäin, missä minulla on tuo arvoton tiilitehdas. Muistatte kirjeenvaihdon asiasta. Näin vain kerran tuon maatilaa ja miellyin siihen niin, että sittemmin ostin sen. Ratsastin pitkin kukkuloita ja olin onnellinen kuin koulupoika lomalla. Olisin parempi ihminen, jos asuisin maalla. Kaupunkielämä ei tee minua paremmaksi. Siinä olette aivan oikeassa. Tiedän sen. Mutta otaksukaa, että rukouksenne täytettäisiin ja minä menettäisin kaikki ja minun olisi pakko ansaita elatukseni päivätyöllä."

Dede ei vastannut, vaikka koko hänen ruumiinsa tuntui vaativan häntä myöntämään.

"Otaksukaa, ettei minulla olisi mitään muuta kuin tuo pieni maatila ja että minä tyytyisin kasvattamaan muutamia kananpoikia ja maata muokkaamalla hankkimaan elatukseni — tulisitteko silloin vaimokseni, Dede?"

"Miksi en, saisimmehan silloin olla koko ajan yhdessä!" sanoi Dede.

"Mutta minun täytyisi silloin tällöin mennä kyntämään", varoitti Päivänpaiste, "tai kaupunkiin hankkimaan ruokaa."

"Mutta siellä ei olisi konttoria, eikä tarvitsisi nähdä alinomaa ihmisiä. Mutta tämä on kaikki mieleltöntä ja mahdotonta, ja meidän täytyy lähteä, jos mielimme välttää sadetta."

Heidän kulkiessaan puiden lomitse, ennenkuin he alkoivat laskeutua alas kukkulan rinnettä, tuli hetki, jolloin Päivänpaiste olisi saattanut painaa Deden syliinsä ja suudella häntä. Mutta uudet ajatukset, jotka Dede oli hänessä herättänyt, täyttivät hänen mielensä niin, ettei hän älynnyt käyttää tilaisuutta hyväkseen. Hän tarttui vain Dedeä käsivarteen ja auttoi häntä epätasaisella polulla.

"Glen Ellenissä on hyvin kaunista", sanoi hän miettiväisenä. "Toivon, että voisitte nähdä sen."

Heidän ennätettyään eukalyptuslehdon reunaan ehdotti Päivänpaiste, että he eroaisivat siinä.

"Olemme lähellä asuntoanne ja ihmiset juoruavat."

Mutta Dede tahtoi häntä saattamaan asunnolleen saakka.

"En voi pyytää teitä sisään", sanoi hän ojentaen kätensä rappusten edessä.

Tuuli humisi kovasti säännöllisin väliajoin, mutta sade yhä viipyi.

"Tiedättekö", sanoi Päivänpaiste, "kun otan kaikki lukuun, niin tämä on elämäni onnellisin päivä". Hän otti hatun päästään, ja tuuli heilutti hänen mustaa tukkaansa, kun hän juhlallisena jatkoi: "Ja olen kiitollinen Jumalalle tai sille, olkoon hän sitten kuka tahansa, joka on vastuunalainen teidän olemassaolostanne maan päällä. Sillä te pidätte minusta paljon. On ollut suuri ilo minulle saada kuulla teidän sanovan sen tänään minulle. Se on — —" Hän jätti lauseensa kesken, ja hänen kasvonsa saivat tutun, omituisen ilmeen, kun hän kuiskasi: "Dede, Dede, meidän täytyy mennä naimisiin. Se on ainoa keino, ja luottakaa onneen, että kaikki käy hyvin."

Kyynelöt olivat taas vähällä nousta Deden silmiin, kun hän pudisti päätään, kääntyi ja nousi portaita ylös.

lyhentynyt puoleksi, olivat Päivänpaisteen hirvittävät menot voineet vähentyä. Mutta ne eivät todella vähentyneet, sillä hän ryhtyi heti muihin yrityksiin. Hän myi tuhansittain tontteja, tuhansia koteja oli rakennettu ja parhaillaan rakennettiin. Niinikään hän myi tehtaanpaikkoja ja liiketalojen tontteja Oaklandin keskuksesta. Tästä oli seurauksena, että Päivänpaisteen maa-alueiden arvo varmasti kohosi. Mutta kuten ennenkin oli hänellä suurenmoiset suunnitelmat. Hän oli jo alkanut lainata pankeilta. Suuret voitot, mitkä hän sai myymällä maata, hän heti käytti uusiin maaostoihin; ja sen sijaan että olisi maksanut entiset lainat, hän hankki uusia. Hän käytti Oaklandissa samaa menettelytapaa, mitä oli käyttänyt Dawson Cityssä; mutta hän teki sen tietäen, että nyt oli kysymys varmasta liikeyrityksestä eikä epävarmasta kullankaivusta.

Pienessä muodossa muut miehet seurasivat hänen esimerkkiään, ostivat ja myivät maata ja hyötyivät hänen parannuksistaan. Mutta tämä ei ollut mitään odottamatonta, ja heidän ansaitsemansa pienet omaisuudet eivät Päivänpaistetta harmittaneet. Oli kuitenkin yksi poikkeus. Simon Dolliverilla, jolla oli rahaa sekä ymmärrystä ja rohkeutta käyttää sitä, näytti olevan hyvät toiveet koota monta miljoonaa Päivänpaisteen kustannuksella. Dolliver noudatti Päivänpaisteen menettelytapaa, toimi nopeasti ja täsmällisesti ja käytti voittonsa heti uusiin ostoihin. Useammin kuin kerran oli hän Päivänpaisteen tiellä, kun tämä oli ruvennut noudattamaan samaa menettelytapaa kuin Guggenhammerin liike keksittyään Ophirin.

Päivänpaisteen laivatelakoilla tehtiin ripeää työtä, mutta ne nielivät suunnattomasti rahaa eikä niitä saatu niin nopeasti valmiiksi kuin lauttauslaitosta. Rakentamisvaikeudet olivat suuret ruoppaaminen ja täyttäminen jättäjäistyötä. Pelkkään paaluttamiseen menevä rahaerä ei ollut vähäinen. Keskimäärin tuli jokainen paalu valmiiksi kiinnitettynä maksamaan kaksikymmentä dollaria kullassa, ja näitä paaluja tarvittiin tuhansittain. Kaikki saatavissa olevat täysikasvuiset eukalyptuspuut käytettiin ja suuret lautalliset mäntypaaluja tuotettiin Pugetin salmen rannoilta.

Päivänpaiste ei tyytynyt raitiotietään varten valmistamaan sähköä vanhanaikaisella tavalla, voimasemilla, vaan perusti Sierran ja Salvadorin voimayhtiön. Tästä tuli heti suurisuuntainen. Matkallaan vuoristosta se kulki San Joaquin-laakson poikki ja Contra Costa-kukkulain lävitse. Se saattoi antaa voimaa ja valoa monelle kauppalalle ja suurehkolle kaupungille; siitä piti saada sekä katu- että asuntovalaistus. Heti kun sähkölaitosten maanosto Sierrassa oli pikaisesti päätetty, aloitettiin rakennustyöt.

Ja tähän tapaan työt jatkuivat. Oli tuhansia reikiä, joihin lakkaamatta täytyi syytää rahaa. Mutta se oli kaikki niin tervettä ja rehellistä, että Päivänpaiste, joka oli syntynyt pelaajaksi ja oli selvä- ja kaukonäköinen, ei voinut pelata varovaisesti ja varmasti. Nyt oli sopiva tilaisuus, ja hän saattoi vain yhdellä tavalla käyttää sitä hyväkseen: pelaamalla suurta peliä. Eikä hänen ainoa neuvonantajansaakaan, Larry Hegan, joka tunsu kaikki hänen suunnitelmansa, kehoittanut häntä varovaisuuteen. Päinvastoin oli Päivänpaisteen pakko hillitä tämän hashish-uneksijan hurjia näkyjä. Päivänpaiste ei ainoastaan ottanut suuria lainoja pankeilta ja trustiyhtiöiltä, vaan hänen täytyi sitäpaitsi myydä muutamien yhtiöitten osakkeita. Hän teki sen kuitenkin vastahakoisesti ja piti useimmat suuret yrityksensä kokonaan ominaan. Niiden yhtiöiden joukossa, joihin hän vasten tahtoaan salli ostavan yleisön liittyä, oli Kultaisen portin telakkayhtiö, Huvipuistoyhtiö, Yhdistynyt vesiyhtiö, Encinalin laivanrakennusyhtiö ja Sierran ja Salvadorin voimayhtiö. Kuitenkin jätti hän itselleen ja Heganille niin paljon osakkeita, että heillä oli määräämisvalta kaikissa näissä yrityksissä.

Hänen suhteensa Dede Masoniin pysyi ennallaan. Vaikka hän viivytteli käymästä käsiksi siihen omituiseen aivoitukseen, jonka tuo suhde asetti hänen ratkaistavakseen, kasvoi hänen rakkautensa yhä. Hänen pelikielellään kuului hänen päätelmänsä: Onni oli antanut hänelle korttipakan tärkeimmän kortin, ja hän oli vuosikausia halveksinut sitä. Rakkaus oli se kortti. Rakkaus oli valttikuningas, viides ässä. Se oli korttien kortti, ja hän aikoi lyödä sen pöytään, pelata rajaan saakka, kun tuli mahdollisuus siihen. Hän ei vielä voinut nähdä mitään mahdollisuutta. Nykyinen peli täytyi ensin saattaa jonkunlaiseen loppuun.

Mutta hän ei voinut aivoistaan karkoittaa muistoa noista pronssinkarvaisista tohveleista, tuosta väljästä puvusta ja Deden naisellisesta suloudesta ja notkeudesta kauniissa Berkeleyn huoneessa. Vielä kerran hän eräänä sateisena sunnuntaina ilmoitti puhelimella tulonsa. Ja niinkuin oli tapahtunut alinomaa siitä lähtien kuin mies ensi kerran katsoi naiseen ja sanoi häntä hyväksi, käytti hän hyväkseen miehekkään pakon sokeaa voimaa naisen salaista heikkoutta vastaan. Tosin ei Päivänpaisteen tapa ollut pyytää ja rukoilla. Päinvastoin teki hän mestarillisesti kaiken mitä teki, mutta hänellä oli kummallinen tapa mielistellä, jota Deden oli vaikeampi vastustaa kuin nöyrästi pyytävän rakastajan rukouksia. Heidän kohtaauksensa ei päättynyt onnellisesti, sillä suuttuneena omaan heikkouteensa Dede sanoi:

"Te vaaditte minua koettamaan onnea, menemään kanssanne naimisiin ja luottamaan siihen, että kaikki käy hyvin. Ja elämä on peliä, sanotte. No niin, pelatkaamme. Ottakaa raha ja heittäkää se ilmaan. Jos se putoaa kuvapuoli ylöspäin, niin tulen vaimoksenne. Jollei, niin teidän on jätettävä minut

ainaiseksi rauhaan, ettekä milloinkaan saa puhua sanaakaan avioliitosta."

Päivänpaisteen silmissä välähti rakkauden ja pelihimon tuli. Vaistomaisesti hän kohotti kättään ottaakseen taskustaan rahan. Sitten hänen kätensä pysähtyi ja tuli hänen silmissään sammui.

"Jatkakaa", kehoitti Dede terävästi. "Älkää viivytelkö, tai minä saatan muuttaa mieleni ja menetätte mahdollisuutenne."

"Pieni nainen." Päivänpaisteen vertaukset olivat humoristisia, mutta hänen tarkoituksensa oli vakava. Hänen ajatuksensa olivat juhlalliset kuten hänen äänensäkin. "Pieni nainen, pelaisin koko tien Luomisesta hamaan Tuomiopäivään, panisin peliin kultaharpun toisen ihmisen pyhimyssädekehää vastaan, pelaisin vielä Uuden Jerusalemin kynnyksellä kruunua ja klaavaa penninrahoilla tai faraopeliä Päärlyporttien takana; mutta olen ikuisesti kadotettu, jos pelaan rakkaudesta. Rakkaus on minulle siksi tärkeä, etten tahdo heittäytyä sattuman varaan. Rakkauden täytyy olla varma, ja teidän ja minun välillä se on varma. Vaikka olisi sata mahdollisuutta yhtä vastaan, että voittaisin tämän heiton, niin en sittenkään heittäisi."

Keväällä tuli suuri paniikki. Ensimmäisenä varoituksena oli se, että pankit alkoivat vaatia maksettaviksi lainojaan. Päivänpaiste maksoi heti ensimmäiset henkilökohtaiset lainansa; sitten hän arvasi, että tämä osoitti vain miltä suunnalta tuuli rupeaisi puhaltamaan ja että Yhdysvalloissa kohta riehui tuollainen hirvittävä taloudellinen myrsky, jollaisista hän oli kuullut puhuttavan. Hän ei aavistanut miten pelottava juuri tästä myrskystä tulisi. Kuitenkin hän ryhtyi kaikkiin valloissaan oleviin varokeinoihin eikä epäillyt voivansa sitä kestää.

Rahamarkkinatkin kiristyivät. Aluksi tekivät muutamat Idän suurimmista pankkiliikkeistä vararikon, ja kireys levisi, kunnes jokainen paikkakunnan pankki supisti luotonantoaan. Päivänpaiste oli pinteessä ja hän oli pinteessä juuri siitä syystä, että hän ensi kerran pelasi rehellistä liikepeliä. Entiseen aikaan olisi tuollainen paniikki suurine arvonalennuksineen ollut hänelle kultainen ansiotilaisuus. Nyt hänen ei auttanut muu kuin pysyä lujana ja kestää pelin hänelle tuottamat vaarat.

Hän näki selvästi asemansa. Kun pankit vaativat häntä maksamaan lainansa, niin hän tiesi, että ne olivat pahassa rahapulassa. Mutta hän oli vielä pahemmassa. Ja hän tiesi, etteivät pankit välittäneet hänen ylimääräisistä takuistaan, jotka niillä oli hallussaan. Niistä ei ollut pankeille mitään hyötyä. Kun arvot siten alenivat, ei ollut mitään myydä. Hänen takuunsa olivat hyvät, erittäin terveet ja arvokkaat. Mutta ne olivat arvottomat sellaisena aikana, jolloin lakkaamatta vaadittiin vain rahaa, rahaa, rahaa. Kun pankit huomasivat hänet paatuneeksi, vaativat ne enemmän takuita, ja kun rahapula yhä kiristyi, vaativat ne kaksi ja kolme kertaa niin paljon takuita kuin olivat alkujaan vaatineet.

Toisinaan Päivänpaiste alistui näihin vaatimuksiin, mutta useammin ei, ja aina hän otteli tuimasti.

Hän taisteli aivan kuin olisi savella vahvistanut hajoamaisillaan olevaa vallia. Kaikki vallin osat olivat vaarassa luhistua, ja hän kulki ympäri ja vahvasti alituisesti heikompia paikkoja savella. Savi oli rahaa, ja sitä käytettiin summa siellä ja summa täällä, mikäli sitä tarvittiin, mutta ainoastaan kun sitä kipeimmin tarvittiin. Hänen asemaansa vahvistivat Yerba Buenan lauttayhtiö, Yhdistetyt katuraitiotiet ja Yhdistetty vesiyhtiö. Vaikka ihmiset eivät enää ostaneet asunto- ja liiketalo- ja tehtaantontteja, täytyi heidän kulkea hänen raitiovaunuissaan ja lauttausveneissään ja käyttää hänen vettänsä. Kun koko liikemaailma kipeästi kaipasi rahaa ja oli sen puutteessa joutua häviöön, virtasi joka kuukauden ensimmäisenä päivänä monta tuhatta dollaria vesijohtomaksuina hänen kassakirstuihinsa, ja raitioiteiltä ja lautalta tuli joka päivä kymmentuhatta dollaria hopea- ja nikkelilanteissa.

Rahaa ennen kaikkea tarvittiin, ja kaikki olisi ollut hyvin, jos hän olisi saanut käyttää kaikki rahat säännöllisistä tulolähteistään. Asiain näin ollen hän sai lakkaamatta taistella voidakseen pitää osan niistä. Parannustyöt lakkautettiin ja vain ehdottomasti välttämättömät korjaukset suoritettiin. Tuimimmin täytyi hänen otella voidakseen suorittaa juoksevat menot, eikä tämä taistelu milloinkaan päättynyt. Pakko hankkia velkaa ja säästää ahdisti häntä lakkaamatta. Hän kiristi suurhankkijoita ja säästi konttorihenkilökunnan palkoissa ja postimerkkikuluissakin. Kun hänen alijohtajansa ja osastopäällikkönsä saivat aikaan ihmeitä menojen vähentämisessä, vaati hän enemmän. Kun he toivottomina vääntelivät käsiään, osoitti hän heille, miten voitiin saada enemmän aikaan.

"Te saatte kahdeksantuhatta dollaria vuodessa", sanoi hän Matthewsonille. "Teillä on parempi palkka kuin milloinkaan ennen elämässänne. Teidän menestyksenne riippuu minun menestyksestäni. Teidänkin on kestettävä osanne jännityksestä ja tappionuhasta. Teillä on luottoa kaupungilla. Käyttäkää sitä. Tehkää velkaa teurastajalle ja leipurille ja kaikille muillekin. Ymmärrättekö? Te saatte nyt suunnilleen kuusisataakuusikymmentä dollaria kuukaudessa. Minä vaadin nämä rahat. Tästä lähtien alennetaan jokaisen palkka sadaksi dollariksi. Minä korvaan teille tappionne, kun myrsky on ohitse."

Kun he kaksi viikkoa myöhemmin tarkastelivat palkkauslistaa, sanoi Päivänpaiste:

"Matthewson, kuka on kirjanpitäjä Rogers? Sisarenpoikanneko? Niinpä arvelinkin. Hän saa kahdeksankymmentäviisi dollaria kuukaudessa. Saakoon hän tästä lähtien kolmekymmentäviisi. Nuo viisikymmentä minä lainaan."

"Mahdotonta!" huudahti Matthewson. "Hän tuskin tulee toimeen nykyisellä palkallaan, ja hänellä on vaimo ja kaksi lasta."

Päivänpaiste keskeytti hänet kirouksella.

"Ei voi! Mahdotonta! Mitä helvettiä luulette minun tekevän? Luuletteko minun kustantavan heikkomielisten kotia? Luuletteko minun ruokkivan ja vaatettavan idiootteja, jotka eivät kykene pitämään huolta itsestään? En ikinä. Minä olen nyt pinteessä, ja nyt täytyy jokaisen, joka tekee minulle työtä, olla pinteessä. Minä en halua mitään kauniinilman lintuja istumassa konttorini nojatuoleilla. Nyt on ruma ilma, kirotun ruma ilma, ja heidän on kärsittävä siitä kuten minunkin. Oaklandissa on juuri nyt kymmenentuhatta ihmistä työtönnä ja San Franciscossa kuusikymmentätuhatta. Sisarenpoikanne ja kaikki muut saavat tehdä niinkuin juuri sanoin tai suoria tiehensä. Jos joku heistä joutuu rahattomaksi, niin auttakaa te heitä luotollanne. Ja alentakaa kaikki palkat samaan tapaan. Olen pitänyt huolta monesta tuhannesta ihmisestä, joiden täytyy nyt jonkun aikaa itse pitää huolta itsestään."

"Te sanotte, että on hankittava uusi suodatin", sanoi hän vesijohtolaitospäällikölleen. "Saammehan nähdä. Juokoot Oaklandin asukkaat vaihteeksi mutaa. Siitä he oppivat pitämään arvossa hyvää vettä. Keskeyttäkää työt. Erottakaa työmiehet. Peruuttakaa tilaukset. Sopimuksentekijät antavat haasteen? Antakoot vain."

Ja Wilkinsonille:

"Poistakaa lauttauslaitosten viimeinen kulkuvuoro. Soutakoon yleisö ja tulkoon varhain kotiin vaimojensa luo. Ja poistakaa viimeinen raitiovaunu, joka liittyy 12,45 Twentysecondiin ja Hastingsiin tulevaan veneeseen. En voi kuljettaa sitä parin kolmen matkustajan takia. Tulkoot aikaisemmassa veneessä kotiin tai kävelkööt. Nyt ei ole aikaa harjoittaa hyväntekeväisyyttä. Poistakaa samalla muutamia raitiovaunuja, jotka kulkevat vilkkaimpaan liikeaikaan."

Ja toiselle johtajalle, jota alituiset menojensupistusvaatimukset tuskastuttivat:

"Sanotte, ettette voi tehdä sitä ettekä voi tehdä tätä. Näytän teille viimeiset esimerkit tässä suhteessa. Onko teidän pakko alistua? Hyvä, jos ajattelette niin. En ole milloinkaan tavannut miestä, joka olisi ollut niin pahassa rahapulassa kuin minä nyt. Ja jos joku luulee, etten tule toimeen ilman häntä, niin näytän hänelle viimeisen esimerkin ja annan hänelle lähtöpassin."

Ja tähän tapaan hän taisteli ja pakotti ja uhmaili ja vieläpä mielistelikin saadakseen muut taipumaan tahtonsa. Se oli taistelua, taistelua, taistelua ilman pysähdystä aamusta iltaan. Hänen yksityiskonttorissaan oli joka päivä tungosta. Kaikki tulivat häntä tapaamaan tai saivat määräyksen tulla. Milloin julisti hän toivehikkaan mielipiteensä paniikista, milloin kertoi hupaisen jutun, keskusteli vakavasti liikeasioista tai vaati jotakuta suoraan hyväksymään jonkun toimenpiteen tai jättämään paikkansa. Eikä ollut ketään, joka olisi häntä tukenut ja rauhoittanut. Hänen täytyi pakottaa, pakottaa, pakottaa ja hän yksin pystyi siihen. Ja tätä jatkui päivästä päivään; koko liikemaailma huojui hänen ympärillään, ja liike toisensa perästä teki vararikon.

"Kaikki hyvin, ukkoseni", sanoi hän joka aamu Heganille, ja samoja iloisia sanoja hän toisti päivät päästään paitsi silloin, kun hänen täytyi kuumimmin otella taivuttaakseen ihmiset ja asiat tahtonsa mukaan.

Kello kahdeksalta hän oli joka aamu konttorissaan. Kello kymmeneltä hän läksi autollaan pankkeihin. Ja tavallisesti oli hänellä vaunussa mukanaan nuo kymmenentuhatta dollaria taikka enemmän, jotka hänen lauttansa ja raitiotiensä olivat edellisenä päivänä ansainneet. Nämä olivat liikepadon heikoimpia kohtia varten. Ja toisen pankinjohtajan kanssa toisensa perästä hän esitti samantapaisia kohtauksia. He olivat kaikki pelon lamauttamia, siksi hän ennen kaikkea esitti mahtavan ja elinvoimaisen optimistin osaa. Ajat olivat jo paranemaan päin. Tietysti olivat. Merkit olivat jo ilmassa. Täytyi vain kestää vielä jonkun aikaa. Siinä kaikki. Idässä oli jo runsaammin rahaa liikkeessä. Katsokaa kaupanhierontaa Wall Streetillä viime vuorokauden aikana. Siitä näki, mistä päin tuuli alkoi puhaltaa. Eikö Ryan ollut sanonut niin ja niin? Ja eikö kerrottu, että Morgan aikoi tehdä sen ja sen?

Mitä häneen itseensä tuli, niin eivätkö tulot raitiotieltä yhä lisääntyneet? Paniikista huolimatta muutti Oaklandiin yhä enemmän väkeä. Ja maata alettiin taas ostaa. Hän oli myynyt tuhansia eekkeriä maata esikaupungeistaan. Luonnollisesti se oli uhraus, mutta se vähentäisi jännitystä ja rohkaisisi pelkureita.

Pelkurit — nepä juuri saivatkin häiriötä aikaan. Jollei olisi ollut pelkureita, niin ei olisi ollut paniikkiakaan. Idän rengas hieroi nyt hänen kanssaan kauppoja ottaakseen haltuunsa osake-enemmistön Sierran ja Salvadorin voimayhtiössä.

Ja ellei iloinen keskustelu auttanut, vaan Päivänpaisteen täytyi rukoilla ja pyytää, tai jos pankit osoittautuivat taipumattomiksi, muutti hän menettelytapaa. Jos he saattoivat uhmailla, niin saattoi hänkin uhmailla. Jos palvelus, jota hän pyysi, kiellettiin, osasi hän vaatia. Ja kun tuli avoin ja kaunistelematon taistelu kysymykseen, osasi hän kyllä pitää puoliaan.

Mutta hän tiesi myöskin, milloin ja miten tuli taipua. Kun hän näki, että valli jollakin kohtaa oli auttamattomasti luhistumisillaan, paikkasi hän sen rahalla, jota sai kolmesta tuottavasta yhtiöstään. Jos pankit sortuivat, sortui hänkin. Kaikki riippui siitä, kestivätkö ne. Jos ne tekivät vararikon ja kaikki hänen arvopaperinsa, jotka niillä oli hallussaan, joutuisivat sekasortoisille markkinoille, oli se hänenkin loppunsa. Ja kun aika kului, sattui joskus, että hän päivittäisen rahaerän lisäksi kuljetti punaisessa autossaan varmimpia arvopapereitaan, nimittäin Lauttausyhtiön, Vesijohtoyhtiön ja Yhtyneiden raitioteiden osakkeita. Mutta sen hän teki vastahakoisesti ja taistellen tuuma tuumalta.

Merchant Antonio-pankin johtajalle, joka väitti, että pankkiin tuotiin niin paljon muita papereita, hän sanoi:

"Ne ovat vähäpätöisiä liikeyrityksiä. Tehköt ne vararikon. Hyödytte enemmän, jos autatte minua. Minä olen liian voimakas joutuakseni häviöön. Te voisitte vain saattaa minut pulaan ja joutuisitte itse rettelöihin. Antakaa pikku liikkeitten tehdä vararikkoja minä autan teitä siinä."

Ja tänä liikesekasorron aikana Päivänpaiste järjesti Simon Dolliverin asiat ja sai aikaan, että tämä kilpailija teki täydellisen vararikon. Golden Gate National oli Dolliverin päävarustus, ja tämän laitoksen johtajalle Päivänpaiste sanoi:

"Te olette nyt joutunut kovaan ahdinkoon, sillä Dolliver on käyttänyt teitä ja minua hyväkseen koko ajan. Se ei käy päinsä. Te kuulette, se ei käy päinsä. Dolliver ei voisi hankkia teille yhtätoista dollaria pelastaakseen teidät. Minä annan teille neljän päivän nikkelilantit raitioteiltä — siitä tulee neljäkymmentätuhatta dollaria. Ja kuukauden kuudentena päivänä te saatte kaksikymmentätuhatta lisää Vesijohtoyhtiöstä." Hän kohautti olkapäitään. "Hyväksykää tai hylätkää. Ne ovat minun sanani."

"Minä olen kaikkiruokainen, en halveksi mitään tarjona olevaa ruokaa", selitti Päivänpaiste sinä iltapäivänä Heganille; ja Simon Dolliver vaelsi samaa tietä kuin muutkin onnettomat tässä suuressa paniikissa, jossa oli paljon papereita ja vähän rahaa.

Päivänpaisteen keinot ja neuvot olivat hämmästyttävät. Ei ollut mitään niin suurta eikä pientä, jota hänen kirkkaat silmänsä eivät olisi keksineet. Jännitys, jossa hän eli, oli hirveä. Hän ei syönyt enää väliateriaa. Päivät olivat liian lyhyet, ja hänen yhdeksän tuntiansa olivat täynnä puuhaa ja hänen konttorinsa täynnä väkeä. Kun työpäivä oli päättynyt, oli hän lopen uuvuksissa, ja hillittömämmin kuin milloinkaan ennen hän etsi unohdusta alkoholista. Hän ajoi suoraan hotelliinsa ja meni suoraan huoneisiinsa, mihin hänelle heti tuotiin päivän ensimmäinen martini. Päivällisellä olivat hänen aivonsa jo hyvin tylstyneet ja paniikki oli unohtunut. Maata mennessä, jolloin hän vielä joi skotlantilaista whiskyä, hän oli juovuksissa — ei rajusti eikä meluavasti juovuksissa eikä tolkuttomana, vaan suloisessa tylsyydentilassa.

Seuraavana aamuna hän heräsi huulet ja suu kuivina ja päässä raskauden tunne. Mutta se hävisi pian. Kello kahdeksan hän oli konttoripöytänsä ääressä taisteluvalmiina, kello kymmeneltä hän lähti kierrokselleen pankkeihin ja tämän jälkeen hän keskeytymättä iltaan saakka selvitteli teollisuuden, rahamaailman ja ihmislunnon sotkuisia johtolankoja. Ja illalla hän palasi hotelliin martincocktailien ja skotlantilaisen whiskyän ääreen, ja tällainen oli hänen päiväjärjestyksensä päivästä päivään, kunnes päivät kertyivät viikoiksi.

Vaikka Päivänpaiste toverien seurassa esiintyi rohkeana ja väsymättömänä, tarmoa ja elinvoimaa uhkuvana, oli hän sielunsa syvyydessä hyvin väsynyt mies. Ja toisinaan, kun hän oli väkijuomien huumaamana, oli hänen järkensä kirkkaampi kuin hänen selvänä ollessaan, kuten esimerkiksi eräänä yönä, kun hän istui vuoteensa laidalla kenkä kädessään ja mietti Deden sanoja, ettei hän voinut nukkua useammassa kuin yhdessä vuoteessa kerrallaan. Yhä pitäen kenkää kädessään hän katseli jouhisuitsia seinillä. Sitten hän kenkä kädessään nousi ja rupesi niitä laskemaan ja meni kahteen muuhunkin huoneeseensa voidakseen laskea kaikki. Sitten hän palasi vuoteelleen ja sanoi juhlallisesti kengälleen:

"Pieni nainen on oikeassa. Vain yksi vuode kerrallaan. Sataneljäkymmentä kappaletta jouhisuitsia, enkä yhdelläkään niistä tee mitään. Yhdet suitset kerrallaan! En voi ratsastaa yhdelläkään hevosella. Vanha Bob raukka. Olisi parasta lähettää sinut laitumelle. Kolmekymmentä miljoonaa dollaria ja sata miljoonaa tai ei mitään tulossa, ja mitä hyötyä on minulle siitä? On paljon sellaista, mitä rahalla ei voi ostaa. En voi ostaa tuota pientä naista. Mitä hyötyä on kolmestakymmenestä miljoonasta, kun minuun ei mahdu enempää kuin puolisen litraa cocktaileja päivässä. Olisi eri asia, jos minulla olisi sadan litran cocktailjano. Mutta yksi puoli litraa — vaivainen puolikas litraa! Minä, kolmenkymmenen miljoonan omistaja, olen joka päivä enemmän orjuutettu kuin kaksitoista miestä, jotka ovat minulla työssä, ja ainoa palkkani on kaksi ateriaa, jotka eivät maistu hyvälle, vuode, puoli litraa martini-cocktaileja ja sata neljäkymmentä kappaletta jouhisuitsia seinillä." Hän tuijotti synkkänä ympärilleen. "Herra Kenkä, olen suuttunut."

Paljon pahempi kuin hillitty, säännöllinen juomari, on yksinjuoja, ja sellaiseksi oli Päivänpaiste kehittymässä. Hän joi enää harvoin seurassa, mutta sen sijaan omassa huoneessaan, itsekseen. Palattuaan väsyneenä joka päivän keskeytymättömien ponnistusten perästä hän huumasi itsensä uneen, tietäen, että hän aamulla heräisi kuivin ja polttavin suin ja toistaisi saman päiväjärjestyksen.

Mutta tilanne ei selvinnytkään yhtä joustavasti kuin ennen. Rahaa ei ollut liikkeellä, vaikka Päivänpaisteen ja kaikkien muiden lehtien tilapäinen lukija olisi voinut tehdä vain sen johtopäätöksen, että kireä raha-aika jo oli ohi ja että paniikki kuului menneisyyteen. Kaikki julkiset lausunnot olivat toivehikkaita ja iloisia, mutta yksityisesti moni näiden lausuntojen antajista oli hyvinkin ahtaalla. Kohtaukset Päivänpaisteen yksityiskonttorissa ja hänen johtajiensa neuvottelukokoukset olisivat kumonnet hänen sanomalehtiensä pääartikkelit, kuten esimerkiksi silloin, kun hän sanoi Sierran ja Salvadorin voimayhtiön, Yhdistetyn vesiyhtiön ja muutamien muiden osakeyhtiöitten suurille osakkeenomistajille:

"Teidän täytyy ponnistaa. Teillä on hyvät osakkeet, mutta teidän täytyy tehdä uhrauksia saadaksenne pitää ne. Ei kannata pitää koreita puheita kireästä ajasta. Enkö minä muka tiedä, että nyt on kovat ajat käsissä? Olettehan te juuri siitä syystä täällä. Kuten jo ennemmin sanoin, teidän täytyy ponnistaa. Minulla on osake-enemmistö, ja asiat ovat sillä kannalla, että on yhdyttävä verottamaan osakkeita. On tehtävä joko se tai vararikko. Pienet osakkeenomistajat voivat mennä menojaan, mutta te suuret ette voi. Tämä laiva ei vajoa niin kauan kuin te olette siinä mukana. Mutta jos te jätätte sen, niin te varmasti vajoatte pohjaan, ennenkuin ennätätte rannalle. Tähän verotukseen on suostuttava, siinä kaikki."

Suurilla tukkuliikkeenomistajilla, hänen hotelliensa hankkijoilla ja kaikilla niillä, jotka lakkaamatta vaativat maksua, oli kuumat puolituntisensa hänen kanssaan. Hän kutsui heidät konttoriinsa ja selvitteli heille viimeisiä esimerkkejä siitä, mitä voidaan saada aikaan, kun kovalle ottaa.

"Kautta Jumalan, teidän täytyy tukea minua!" sanoi hän heille. "Jos te luulette, että nyt on kysymyksessä pieni hupainen whistipeli ja että te voitte sen lopettaa ja mennä kotiin milloin haluatte, niin te suuresti erehdytte. Watkins, te huomautitte muutama minuutti sitten, ettette voi kestää sitä. Nyt sanon minä teille jotakin. Te kestätte, sillä hyvä. Teidän täytyy yhä edelleenkin hankkia minulle mitä tarvitsen ja ottaa paperini, kunnes rahapula on ohitse. Miten te siitä selviätte, on teidän asianne eikä minun. Muistatteko mitä tein Klinknerille ja Altamont Trust yhtiölle? Tunnen liikeasiante paremmin kuin te itsekään tunnette, ja jos te koetatte hylätä minut, niin minä saatan teidät häviöön. Vaikka itse joutuisinkin häviöön, niin olisi minulla kuitenkin aikaa käydä kimppuunne ja vetää teidät mukana. Meidän kaikkien täytyy yhdessä vajota tai uida, ja te kyllä käsitätte, että teidän täytyy oman etunne vuoksi auttaa minua."

Ehkä kuumimmat ottelunsa oli hänellä Yhdistetyn vesijohtoyhtiön osakkeenomistajain kanssa, sillä hän käytti koko tämän yhtiön suuret tulot omiin tarpeisiinsa. Mutta hän ei milloinkaan antanut omavaltaisuutensa mennä liian pitkälle. Vaikka hän pakotti uhrauksiin henkilöt, joiden kohtalo riippui hänen kohtalostaan, auttoi hän heidät kuitenkin pälkähästä, kun he joutuivat pahaan pulaan. Ainoastaan voimakas mies saattoi pelastaa niin sotkuisen aseman niin jännittävänä aikana, ja Päivänpaiste oli mies siihen. Hän kierteli ja kaarteli, suunnitteli ja keksi keinoja, uhmaili heikompia, rohkaisi pelkureita eikä armahtanut niitä, jotka karkasivat leikistä.

Ja vihdoinkin, kun kesä oli alulla, kaikki kääntyi parempaan päin. Tuli päivä, jolloin Päivänpaiste teki jotakin odottamatonta. Hän lähti konttorista tuntia aikaisemmin kuin tavallisesti ja siitä syystä, että nyt ensi kerran paniikin alkamisesta lukien siellä ei ollut mitään välttämätöntä tehtävää suoritettavana. Ennen lähtöään hän pistäytyi Heganin yksityiskonttoriin juttelemaan, ja kun hän nousi lähteäkseen, niin hän sanoi:

"Hegan, me olemme onnenpoikia. Olemme suoriutuneet pulskasti pulmasta tarvitsematta jättää jälkeemme ainoatakaan lunastamatonta panttia. Pahin on ohitse ja loppu on näkyvissä. Vain ohjat kireällä vielä parin viikon ajan, hiukan rahapulaa tai levottomuutta silloin tällöin, ja me saamme sylkäistä kämmeniimme."

Hän muutti ohjelmaansa. Sen sijaan, että olisi lähtenyt suoraan hotelliinsa, hän teki kierroksen ravintoloihin, joi cocktailin siellä ja cocktailin täällä ja kaksi tai kolme, kun tapasi tuttavii. Noin tunnin kuluttua hän pistäytyi Parthenonin ravintolaan juodakseen vielä viimeisen cocktailin, ennenkuin läksi päivälliselle. Tällöin oli alkoholi miellyttävästi lämmittänyt koko hänen olemuksensa, ja hän oli parhaimmalla tuulellaan. Ravintolan nurkassa koettivat muutamat nuoret miehet parhaillaan vanhaa tempua yrittää painaa toistensa kätet alas kyynärpäitten ollessa pöydällä. Muuan leveäharteinen nuori jättiläinen ei milloinkaan liikauttanut kyynärpäätään, vaan aina painoi kaikkien kätet pöytään. Tämä herätti Päivänpaisteen mielenkiinnon.

"Se on Slossom", kertoi tarjoilija vastaukseksi hänen kysymykseensä. "Hän on U.C:n paras moukarinheittäjä. Lyönyt kaikki ennätykset tänä vuonna, ja hänellä on maailmanennätys. Hän on oikein voimakas."

Päivänpaiste nyökäytti päätään ja meni hänen luokseen ja pani kätensä vääntöasentoon.

"Minäkin tahtoisin yrittää, poikaseni", sanoi hän.

Nuori mies nauroi ja tarttui hänen käteensä; ja Päivänpaisteen hämmästykseksi painui hänen oma kätensä pöytään.

"Malttakaahan", mutisi hän. "Vielä kerran. En ollut tällä kertaa valmiina."

Taas heidän kätensä yhtyivät. Se kävi nopeasti. Päivänpaisteen lihasten hyökkäysasento muuttui silmänräpäyksessä puolustusasennoksi, mutta vastustuskin oli turhaa, hänen kätensä painui pöytään. Päivänpaiste oli ymmällä. Tässä ei ollut tapahtunut mitään konnaankoukkuu. Molemmat olivat harjaantuneet tähän tempuun, tai oikeastaan hän itse oli harjaantuneempi. Voima, pelkkä voima oli hänet voittanut. Hän tilasi juomia ja yhä ymmällään mietiskellen hän piti ylhäällä kättään ja katseli käsivarttaan aivan kuin olisi nähnyt uuden, oudon esineen. Hän ei tuntenut tätä käsivartta. Se ei ollut varmaankaan se käsivarsi, jota hän oli kuljettanut mukanaan kaikki nämä vuodet. Entinen käsivarsi. Ennen oli ollut leikintekoa hänelle painaa tuon nuoren miehen käsi pöytään. Mutta tämä käsivarsi — hän katseli sitä katselemistaan niin epäillen ja kummissaan, että nuoret miehet purskahtivat nauruun.

Tämä nauru herätti hänet mietteistään. Hän yhtyi siihen aluksi, mutta sitten hänen kasvonsa hitaasti muuttuivat vakaviksi. Hän kääntyi moukarinheittäjän puoleen.

"Poikaseni", sanoi hän, "antakaahan, kun kuiskaan teille salaisuuden. Lähtekää täältä ja lopettakaa juominen, ennenkuin olette aloittanutkaan."

Nuori mies punastui suuttuneena, mutta Päivänpaiste jatkoi:

"Nyt kuulette isänne puhuvan ja sallikaa hänen sanoa teille yhtä ja toista. Minä olen itse nuori mies, mutta kuitenkin olen kuin vanhus. Muutamia vuosia takaperin olisi kätenne taivuttaminen pöytään ollut lasten leikkiä minulle."

Slossom katsoi häneen epäuskoisena, ja toiset naureskelivat ja kokoontuivat Päivänpaisteen ympärille.

"Poikaseni, en ole taipuvainen pitämään saarnoja. Tämä on ensimmäinen kerta, kun olen milloinkaan puhunut jostakin katuun, ja se on teidän syynne. Olen kokenut yhtä ja toista aikoinani, enkä ole turhamainen, kuten voitte luulla. Mutta sanon teille suoraan, että omistan piru tiesi kuinka monta miljoonaa ja että antaisin varmasti kaikki juuri tässä paikassa, jos voisin taivuttaa kätenne pöytään, jos saisin takaisin ruumiinvoimani, joka minulla oli silloin kun nukuin taivasalla ja ennenkuin tulin kaupunkien kanakoppeihin juomaan cocktaileja ja ajamaan autolla. Poikaseni, näin on minun laitani ja näin minä siitä ajattelen. Peli ei ole minkään arvoinen. Pitäkää huolta itsestänne ja miettikää neuvoani. Hyvää yötä!"

Hän kääntyi ja hoiperteli pois sieltä, ja hänen sanojensa vaikutusta vähensi suuresti se seikka, että hän ne lausueissaan oli niin silmännähtävästi juovuksissa.

Yhä vielä ymmällä saapui Päivänpaiste hotelliinsa, söi päivällisensä ja valmistautui menemään levolle.

"Kirottu nuori keltanokka!" mutisi hän. "Painaa pöytään minun käteni aivan kuin ei mitään. Minun käteni!"

Hän piti pystyssä loukattua jäsentä ja katseli sitä ihmetellen. Käsi, joka ei vielä milloinkaan ollut tavannut vahvempaansa! Käsi, joka oli saanut Circle Cityn jättiläiset vääntelehtimään! Ja ylioppilaspoika oli nauruun taivuttanut sen pöytään — kahdesti. Dede oli oikeassa. Hän ei ollut sama mies. Asema oli vakavampi kuin hän oli milloinkaan myöntänyt. Mutta nyt ei ollut aika ajatella sitä.

Päivänpaiste heräsi suu ja huulet ja kurkku kuivina kuten tavallisesti, joi pitkän siemauksen vettä vuoteen vieressä olevasta kannusta ja selvitteli yöllisiä ajatuksiaan. Hän ajatteli, että rahapula oli hellittänyt. Asiat olivat vihdoinkin paranemaan päin. Vaikka kulku vielä oli hankalaa, olivat pahemmat vaarat jo ohitse. Kuten hän oli Heganille sanonut, tarvittiin nyt vain kireitä ohjia ja varovaista peliä. Pulmia ja vaaroja voisi vielä tulla, mutta ei niin vakavia kuin ne, jotka he jo olivat läpäisseet. Hän oli ollut ahtaalla, mutta hän oli läpäissyt ehjin nahoin, mitä Simon Dolliver ja moni muu ei saattanut sanoa. Eikä ainoakaan hänen liikeystävistään ollut joutunut häviöön. Hän oli pakottanut heidät auttamaan itseään, ja he olivat samalla itse pelastaneet nahkansa.

Hänen ajatuksensa siirtyivät tapaukseen Parthenonin ravintolassa, missä nuori atleetti oli vääntänyt hänen kätensä pöytään. Tapahtuma ei enää häntä kummastuttanut, mutta hän oli murheissaan ja järkytetty, kuten voi olla ainoastaan voimakas mies, joka huomaa voimansa menneeksi. Ja tulos oli niin selvä, ettei hän itselleenkaan viitsinyt etsiä verukkeita. Hän tiesi, miksi käsi oli painunut alas. Ei siksi, että hän oli vanha mies. Hän oli mies parhaassa iässään, ja jos hänen ruumiinsa olisi ollut kunnossa, olisi tuon moukarinheittäjän käsi painunut alas. Päivänpaiste tiesi, että oli tehnyt pahaa itselleen. Hän oli aina pitänyt voimaansa ehtymättömänä, ja kuitenkin se vuosien kuluessa oli vähitellen tihkunut hänestä. Hän oli taivasalta muuttanut kaupunkeihin. Hän oli miltei unohtanut kävelemisen. Hän oli ajanut autoilla, vaunuilla ja raitiovaunuilla. Hänellä ei ollut ruumiinkuntoa ja hän oli turmellut lihaksensa alkoholilla.

Ja oliko tämä elämä sen arvoista. Mitä merkitsi kaikki hänen rahansa loppujen lopuksi? Dede oli oikeassa. Se ei voinut ostaa hänelle enempää kuin yhden vuoteen kerrallaan ja samalla se teki hänet kurjimmaksi kaikista orjista. Se kiinnitti hänet lujin sitein. Hän oli juuri nukin sidottu. Vaikka häntä olisi haluttanutkin, ei hän olisi voinut maata vuoteessa tätä päivää. Hänen rahansa kutsuivat häntä. Konttorin vihellys kuului pian, ja hänen täytyi noudattaa sitä. Varhainen auringonpaiste tulvi sisään ikkunasta olisi ollut hauskaa ratsastaa Bobilla kukkuloilla. Dede rinnalla Mabin selässä. Mutta kaikki hänen miljoonansa eivät voineet ostaa hänelle tätä päivää. Saattaisi taas sattua joku pulma ja hänen täytyi olla konttorissa sitä selvittelemässä. Kolmekymmentä miljoonaa! Ja ne olivat voimattomat taivuttamaan Dedeä ratsastamaan Mabilla — Mabilla, jonka hän oli ostanut ja joka hyödyttömänä lihoi laiturilla. Kolmekymmentä miljoonaa — jotka pakottivat hänet menemään sinne ja menemään tänne, jotka painoivat häntä kuin yhtä monta myllynkiveä, jotka kasvaessaan turmelivat häntä, jotka estivät häntä saamasta omakseen tyttöä, joka ansaitsi yhdeksänkymmentä dollaria kuukaudessa.

Mikä oli parempi? kysyi hän itseltään. Kaikki tämä oli Deden omaa ajatusta. Sitä oli Dede tarkoittanut rukoillessaan, että hän, Päivänpaiste, joutuisi häviöön. Hän piti pystyssä loukattua oikeaa käsivarttaan. Se ei ollut sama entinen käsivarsi. Luonnollisesti ei Dede voinut rakastaa tätä käsivartta ja tätä ruumista, kuten oli rakastanut entistä voimakasta ja kaunista käsivartta ja ruumista. Hän ei itse pitänyt tästä käsivarresta ja ruumiista. Nuori keltanokka oli tehnyt sille mitä oli tahtonut. Hän oli mennyt taaksepäin. Hän nousi äkkiä istumaan. Hän oli totisesti mennyt taaksepäin. Hänen arvonsa oli laskenut Deden silmissä.

Dede oli oikeassa, tuhat kertaa oikeassa, ja hänellä oli kylliksi järkeä tietääkseen sen, kylliksi järkeä kieltäytyäkseen menemästä naimisiin rahan orjan kanssa, jonka ruumiin whisky oli pilannut.

Hän jätti vuoteen ja katseli itseään vaatekaapin oven pitkässä peilissä. Hän ei ollut kaunis. Entiset laihat posket olivat hävinneet. Nämä olivat raskaat, tuntuivat riippuvan omasta painostaan. Hän etsi julmuuden viivoja, joista Dede oli puhunut, ja hän löysi ne ja löysi niinkään silmistä kovuuden, silmistä, jotka olivat sumeat edellisen yön ja edellisten kuukausien ja vuosien cocktaileista. Hän katseli silmiensä alla selvästi näkyviä pusseja, ja ne pelästyttivät häntä. Hän kääri ylös puvuntakkinsa hihaa. Ei kumma, että moukarinheittäjä oli taivuttanut hänen kätensä pöytään. Nämä eivät olleet lihaksia. Ne olivat hautaantuneet lihaan. Hän kohotti yöpukuaan. Taas häntä kauhistutti, tällä kertaa ruumiinsa pyöreys ja pulleus. Se ei ollut kaunis. Laiha vatsa oli muuttunut ihravatsaksi. Rinta-, hartia- ja vatsalihakset hukkuivat rasvakerroksiin.

Hän istui vuoteen laidalle, ja hänen mielessään vilahti kuvia hänen loistavasta nuoruudestaan, vaivoista, joita hän oli kestänyt, intiaaneista ja koirista, jotka hän oli uuvuttanut näännyttävänä päivinä ja öinä Alaskassa, suurenmoisista voimannäytteistä, jotka olivat tehneet hänestä jäntevärotuisten vanhojen kullankaivajien kuninkaan.

Ja nyt oli hänen miehuusaikansa käsissä. Sitten hän ajatteli vanhaa miestä, jonka hän oli nähnyt Glen

Ellenissä ja joka tuli auringonpaisteessa kukkulan rinnettä ylöspäin, valkopäisenä ja valkopartaisena, kahdeksankymmentäneljävuotiaana, kädessään kuohuva maitosanko ja mailleen menevän kesäpäivän lämmin hohde ja tyytyväisyys kasvoillaan. Sellainen pitäisi vanhuuden olla. "Niin, herra, olen kahdeksankymmentäneljä vuotta vanha ja reippaampi kuin monet", oli hän kuulevinaan vanhuksen sanovan. "Enkä ole milloinkaan ollut joutilaana. Kuljin härkävaunuilla ruohoaavikoiden poikki, olin mukana vuonna 51, ja minulla oli silloin perhe ja seitsemän lasta."

Sitten hän muisti vanhan naisen, joka valmisti viiniä uutisasunnollaan vuoristossa; ja Fergusonin, pikku miehen, joka oli tielle tullessaan hypellyt kuin kaniini, suuren sanomalehden entisen päätoimittajan, joka tyytyi elämään tammivesakossa kalliolähteineen ja itse istuttamine puineen. Ferguson oli selvittänyt pulman. Vaikka hän oli heikko ja alkoholisti, oli hän jättänyt lääkärit ja kaupungin kanakopit ja imenyt itseensä terveyttä kuin janoinen sieni. Hyvä, mielti Päivänpaiste, jos sairas mies, jonka lääkärit ovat hyljänneet, saattoi muuttua terveeksi maatyöntekijäksi, niin mitä tuloksia saavuttaisikaan samanlaisissa olosuhteissa hänen kaltaisensa voimakas mies?

Hän näki ruumiinsa entisessä nuorekkaassa oivallisuudessaan ja istuutui äkkiä vuoteelle miltei säikähtäen ajatuksen suuruutta, joka hänessä oli herännyt.

Hän ei istunut kauan. Hänen ymmärryksensä, joka toimi tavallisella pontevalla tavallaan, tutki ajatusta kaikessa sen laajuudessa. Se oli suuri — suurempi kuin mikään, mikä ennemmin oli hänen aivoissaan syntynyt. Ja hän tarttui siihen molemmin käsin ja käänteli sitä ja katseli sitä. Sen yksinkertaisuus viehätti häntä. Hän nauraa hykerteli sille, teki päätöksensä ja rupesi pukeutumaan. Kesken pukeutumistaan hän meni puhelimeen.

Hän soitti ensin Dedeille.

"Älkää tulko konttoriin tänä aamuna", sanoi hän, "tulen kohta teitä tervehtimään".

Hän soitti muille. Hän käski laittamaan autonsa lähtökuntoon. Jonesille hän antoi määräyksen viedä Bobin ja Wolfin Glen Elleniin. Hegania hän hämmästytti pyytämällä tätä etsimään Glen Ellenin maatilaa siirtokirjan ja laittamaan uuden Dede Masonin nimelle. "Kenen?" kysyi Hegan "Dede Masonin", toisti Päivänpaiste järkähtämättömänä — "puhelin mahtaa olla tänä aamuna epäkunnossa. *Dede Mason*. Kuulitteko?"

Puoli tuntia myöhemmin hän kiiti Berkeleyhin. Ja ensi kerran hänen suuri punainen autonsa pysähtyi suoraan talon eteen. Dede aikoi ottaa hänet vastaan vastaanottohuoneessa, mutta Päivänpaiste ravisti päätään ja nyökäytti Deden huoneisiin päin.

"Tuolla", sanoi hän. "Mikään muu paikka ei sovellu."

Kun ovi oli suljettu, kietoi hän kätensä Deden ympärille. Sitten hän seiso i kädet Deden olkapäillä ja katsoi häntä kasvoihin.

"Dede, jos sanon teille suoraan ja mutkattomasti, että aion muuttaa asumaan tuolle Glen Ellenin maatilalle, etten ota senttiäkään mukaani, että aion työllä ansaita joka suupalan, minkä syön, ja etten pelaa enää ainoatakaan korttia liikepelissä, niin haluatteko tulla mukaani?"

Dede päästi iloisen, hillityn huudahduksen, ja Päivänpaiste puristi häntä lähemmä itseään. Mutta seuraavassa hetkessä oli Dede irroittautunut ja peräytynyt entiseen asentoonsa käsivarren mitan päähän.

"Minä — minä en käsitä", sanoi hän nopeasti hengittäen.

"Etkä sinä ole vastannut ehdotukseeni, vaikka arvaan, ettei vastausta tarvitse. Me menemme heti naimisiin ja lähdemme kaupungista. Olen lähettänyt Bobin ja Wolfin jo matkaan. Milloin olet valmis?"

Dede ei voinut olla hymyilemättä.

"Mikä rajumyrsky mieheksi! Ettehän ole vielä selittänyt minulle hituistakaan."

Päivänpaiste hymyili vastaan.

"Katsos, Dede, tämä on sitä, mitä väärinpelaajat nimittävät korttien näyttämiseksi. Meidän välillämme ei enää tule olemaan rakkausloruja eikä kursailua eikä kinasteluja. Meidän on puhuttava suumme puhtaaksi — sanottava totuus, koko totuus, eikä mitään muuta kuin totuus. Nyt sinä vastaat muutamiin minun kysymyksiini ja sitten minä vastaan sinun kysymyksiisi." Hän vaiken i. "No niin, minulla on vain yksi kysymys; rakastatko minua kylliksi tullaksesi vaimokseni?"

"Mutta — — —" alkoi Dede.

"Ei mitään muttia", keskeytti Päivänpaiste terävästi. "Nyt on näytettävä kortit. Kun puhun avioliitosta, niin tarkoitan sitä, mitä ensin sinulle kerroin, että me muutamme asumaan maatilalle. Rakastatko minua tarpeeksi voidaksesi sen tehdä?"

Dede katsoi häneen hetkisen, sitten hänen silmäluomensa painuivat alas ja koko hänen olemuksensa tuntui ilmaisevan suostumusta.

"Tule sitten, lähtekäämme." Päivänpaisteen jalkalihakset jännittyivät ehdottomasti, aivan kuin olisivat tahtoneet viedä häntä ovelle. "Autoni odottaa ulkona. Kun panet vain hatun päähäsi, niin voimme lähteä."

Hän kumartui Deden ylitse. "Luulen, että tämä on sallittua", sanoi hän suudellessaan Dedeä.

Siitä tuli pitkä suudelma, ja Dede alkoi ensimmäisenä puhua.

"Te ette ole vastannut minun kysymyksiini. Kuinka tämä on mahdollista? Kuinka voitte jättää liikeyrityksenne? Onko jotakin tapahtunut?"

"Ei, mitään ei ole vielä tapahtunut, mutta tulee pian tapahtumaan. Olen laskenut saarnasi sydämelleni ja aion tehdä parannuksen. Sinä olet minun Herra Jumalani, ja minä aion palvella sinua. Muulle minä annan palttua. Sinä olit oikeassa. Olen ollut rahojeni orja, ja koska en voi palvella kahta herraa, niin annan rahojen mennä menojaan. Tahdon ennemmin omakseni sinut kuin koko maailman rahat." Taas hän syleili Dedeä. "Ja minä saan sinut omakseni, Dede. Minä saan."

"Ja minulla on vielä muutakin kerrottavaa. Olen juonut viimeisen juomani. Sinä menet naimisiin whiskynjuojan kanssa, mutta miehesi ei ole sellainen. Hänestä tulee toinen niin pian, ettet häntä tunnekaan. Muutaman kuukauden kuluttua sinä jonakin aamuna heräät Glen Ellenissä ja huomaat, että sinulla onkin ventovieras kanssasi talossa ja sinun on tutustuttava häneen. Sinä sanot: 'Olen rouva Harnish, kuka olette te?' ja minä sanon: 'Olen Elam Harnishin nuorempi veli. Olen juuri tullut Alaskasta hautajaisiin!' — 'Mihin hautajaisiin?' sanot sinä. Ja minä sanon: 'Tuon kelvottoman, pelaavan, whiskyä juovan Päivänpaisteen — miehen, joka kuoli sydämen rasvoittumiseen, jonka hän hankki pelatessaan yöt ja päivät liikepelejä. Niin, hyvä rouva', sanon minä, 'häntä ei ole enää ja minä olen tullut hänen sijaansa tekemään teidät onnelliseksi. Ja nyt, hyvä rouva, jos sallitte, niin menen laitumelle lypsämään lehmää, sillä aikaa kuin te valmistatte aamiaista.'"

Taas hän tarttui Deden käteen ja yritti viedä häntä ovelle. Kun Dede vastusti, kumartui hän ja suuteli häntä uudelleen ja uudelleen.

"Kaipaam sinua kipeästi, pieni nainen", mutisi hän.

"Sinä saat kolmekymmentä miljoonaa näyttämään kolmeltakymmeneltä sentiltä."

"Istukaa ja olkaa järkevä", pyysi Dede. Hänen poskensa hehkuivat, ja kultainen hohde hänen silmissään paloi kultaisempana kuin milloinkaan ennen.

Mutta Päivänpaiste tahtoi tehdä sen omalla tavalla, ja kun hän istuutui, täytyi Deden istuutua hänen viereensä ja Päivänpaiste kietoi kätensä hänen ympärilleen.

"Niin, hyvä rouva", sanon minä, 'Päivänpaiste oli kyllä kelpo poika, mutta on parempi, että olette päässyt hänestä. Hän lakkasi nukkumasta lumessa jäniksennahkoihin käärittynä ja rupesi elämään kanakopissa. Hän lakkasi kävelemästä ja tekemästä työtä ja eli martini-cocktailien ja skotlantilaisen whiskyn varassa. Hän luuli rakastavansa teitä, rouva, ja hän yritti parhaansa mukaan, mutta hän rakasti cocktailejaan enemmän ja hän rakasti rahojaan enemmän kuin teitä!' Ja sitten minä sanon: 'Rouva, luokaa silmänne minuun ja huomatkaa, miten erilainen minä olen. Minulla ei ole cocktailien janoa ja minulla on kaikkiaan rahaa dollari ja neljäkymmentä senttiä ja niillä minä ostan uuden kirveen, sillä entinen on kulunut kelvottomaksi, ja minä voin rakastaa teitä yksitoista kertaa enemmän kuin ensimmäinen miehenne teitä rakasti. Nähkääs, hän oli liian lihava. Ja minussa ei ole unssiakaan liikaa lihaa!' Ja minä käänin ylös hihani ja näytän sinulle ja sanon: 'Rouva Harnish, tahdotteko ottaa mieheksenne tällaisen hoikan nuoren miehen oltuane naimisissa tuon vanhan lihavan rahasäkin kanssa?' Ja sinä itket hiukan vanhaa Päivänpaiste-raukkaa ja katsot minuun myöntäväinen ilme silmissäsi, ja sitten minä ehkä punastun hiukan, koska olen nuori mies, ja kierrän käsivarteni ympärillesi, näin, ja sitten — sitten minä nain veljeni lesken ja menen askareilleni siksi aikaa kuin sinä keität ruokaa."

"Mutta ette ole vastannut kysymyksiini", moitti Dede punakkana ja säteilevänä irtautuen syleilystä, joka oli päättänyt Päivänpaisteen kertomuksen.

"Mitä haluat sitten tietää?" kysyi Päivänpaiste.

"Haluan tietää, kuinka kaikki tämä on mahdollista? Kuinka voitte jättää liikeyrityksenne tällaiseen aikaan? Mitä tarkoittatte sanoessanne, että jotakin tulee pian tapahtumaan? Minä — —" hän epäröi ja punastui, "minä vastasin kysymykseen, te tiedätte".

"Menkäämme siis heti naimisiin", sanoi Päivänpaiste. "Tiedät, että minun on väistyttävä tuon nuoren voimakkaan veljeni tieltä, eikä minulla ole pitkä elinaikaa." Dede näytti kärsimättömältä, ja Päivänpaiste jatkoi vakavasti: "Näetkös, Dede, näin ovat asiat. Olen siitä lähtien kuin tuo kirottu paniikki alkoi, tehnyt työtä kuin neljäkymmentä hevosta, ja koko ajan olivat nuo ajatukset, jotka sinä olet minulle antanut, valmiina itämään. No niin, ne itivät tänä aamuna, siinä kaikki. Nousin ylös aikoen mennä konttoriin, kuten tavallista. Mutta minä en mennytkään konttoriin. Kaikki nuo ajatukset valtasivat minut juuri silloin. Aurinko paistoi ikkunasta, ja minä tiesin, että kukkuloilla oli nyt kaunista. Ja minä tiesin, että halusin kolmekymmentä miljoonaa kertaa enemmän ratsastaa kanssasi kukkuloilla kuin mennä konttoriin. Ja minä tiesin koko ajan, että se oli mahdotonta. Ja miksi? Konttorin vuoksi. Konttori ei minua päästänyt. Kaikki rahani nousivat takajaloilleen ja asettuivat tielle eivätkä mielineet päästää minua menemään. Sillä tavoin kirottu raha asettuu tielle. Tiedän sen itse.

"Ja sitten minä olin selvillä siitä, että olin parhaillani tienristeyksessä. Toinen tie vei konttoriin. Toinen tie vei Berkeleyhin. Ja minä valitsin Berkeleyyn tien. En enää milloinkaan astu jalallani konttoriin. Minun työni siellä on päättynyt, ja minä teen vararikon. Olen päättänyt sen. Näetkös, minulla on nyt uskonto, ja se on varmaankin entisajan uskonto; uskontoni on rakkaus sinuun, ja se on vanhempi kuin maailman vanhin uskonto. Se on tärkein tekijä maailmassa."

Dede katsoi häneen äkillinen säikähtynyt ilme kasvoissaan.

"Te tarkoittatte — — —?" alkoi hän.

"Tarkoitan juuri sitä. Aion tehdä vararikon. Kun nuo kolmekymmentä miljoonaa dollaria asettuivat tielleni ja sanoivat, etten minä voisi mennä tänään kanssasi kukkuloille, niin minä tiesin, että oli tullut aika ottaa ratkaiseva askel. Ja minä olen ottanut ratkaisevan askelen. Saan omakseni sinut ja voimani tehdä työtä sinun puolestasi ja tuon pienen maatilan Sonomassa. Siinä kaikki mitä haluan ja aion pelastaa hävityksestä, ja sitäpaitsi vielä Bobin ja Wolfin, vaatearkun ja sadatneljäkymmenet jouhisuitset. Kaikki muu saa mennä. Se on hylkytavaraa."

Mutta Dede oli itsepäinen. "Siis ei tämä suunnaton vararikko ole välttämätön?" kysyi hän.

"Niin en ole sanonut. Se on välttämätön. Jos raha luulee voivansa asettua tielleni ja kieltää minua ratsastamasta sinun kanssasi — — —"

"Ei, ei, olkaa vakava", keskeytti Dede. "En tarkoita sitä, ja sen te tiedätte. Haluan tietää, ovatko liikeasiat sillä kannalla, että tämä vararikko on välttämätön?" Päivänpaiste pudisti päätään.

"Se ei ole välttämätöntä. Se on juuri jutun korkokohta. Minä en tee vararikkoa siksi, että paniikki on minut nujertanut ja minun on pakko tehdä vararikko. Minä teen sen vasta kun olen nujertanut paniikin ja olen voiton puolella. Tämä juuri osoittaa, miten vähän välitän koko jutusta. Vain sinusta, pieni nainen, minä välitän ja sovitan pelini sen mukaan."

Mutta Dede irtautui hänen suojaavista käsivarsistaan.

"Sinä olet mieletön, Elam."

"Sano minua uudelleen siksi", kuiskasi Päivänpaiste haltioissaan. "Se kuuluu suloisemmalta kuin miljoonien kilinä."

Dede ei ollut tästä kaikesta tietävinään.

"Se on mielettömyyttä. Sinä et tiedä mitä teet — —"

"Oi, kyllä, minä tiedän", vakuutti Päivänpaiste. "Saan sydämeni rakkaimman toiveen toteutetuksi. Pikkusormesi on arvokkaampi — — —"

"Ole hetkinen järkevä."

"En ole milloinkaan elämässä ollut järkevempi. Tiedän mitä haluan ja minä saan sen. Tahdon saada sinut omakseni ja tahdon viettää ulkoilmaelämää. Tahdon päästä katukiviyksestä ja puhelimesta. Tahdon pienen maatilan kauneimmalla seudulla, mitä Jumala milloinkaan on luonut, ja tahdon askaroida täällä maatilalla — lypsää lehmiä ja hakata puita ja harjata hevosia ja kyntää maata ja kaikkea muuta sen lisäksi, ja haluan elää siellä sinun kanssasi. Olen peräti kyllästynyt kaikkeen muuhun. Ja minä olen varmasti maailman onnellisin mies, sillä minä saan omakseni sen, jota rahalla ei voi ostaa. Minä saan omakseni sinut, eikä sinua voida ostaa kolmellakymmenellä miljoonalla eikä

Ovelta kuuluva koputus keskeytti hänet ja hän jäi katselemaan Venuksen kuvapatsasta ja muita Deden kauniita kapineita sillä aikaa kuin Dede kävi puhelimesta.

"Se on herra Hegan", sanoi Dede palattuaan. "Hän on puhelimesta. Hän sanoo, että hänellä on tärkeitä asioita."

Päivänpaiste pudisti päätään ja hymyili.

"Pyydä herra Hegan poistumaan puhelimesta. Minä olen lopettanut työni konttorissa enkä halua kuulla mistään mitään."

Minuutin kuluttua Dede tuli taas takaisin.

"Hän kieltäytyy poistumasta. Hän pyysi minua kertomaan sinulle, että Unwin on nyt konttorissa odottamassa sinua ja Harrison niinikään. Herra Hegan sanoi, että Grimshaw ja Hodgins ovat pulassa. Että näyttää siltä, kuin heidän olisi tehtävä vararikko. Ja hän puhui jotakin puolustuksesta."

Nämä olivat peloittavia tietoja. Sekä Unwin että Harrison edustivat suuria pankkiyhtiöitä, ja Päivänpaiste tiesi, että jos Grimshaw ja Hodgins tekisivät vararikon, olisi seurauksena monta muuta vararikkoa ja vakavanlaatuinen häiriö liikemaailmassa. Mutta Päivänpaiste hymyili ja pudisti päätään ja matki virallisen sävytöntä konttoriääntä sanoessaan:

"Neiti Mason, olkaa hyvä ja sanokaa herra Heganille, etten aio ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin ja että hänen on lopetettava puhelu."

"Mutta sinä et voi sitä tehdä", rukoili Dede.

"Odotahan", vastasi Päivänpaiste julmasti.

"Elam!"

"Sano se uudelleen!" huudahti Päivänpaiste. "Sano se uudelleen, ja kymmenen Grimshawia ja Hodginsia saa tehdä vararikon!"

Hän tarttui Deden käteen ja veti hänet luokseen.

"Anna Heganin odottaa puhelimesta siksi kunnes väsy. Emme voi suoda hänelle sekuntiakaan tällaisena päivänä. Hän pitää vain kirjoista ja liikeasioista, mutta minulla on sylissäni todellinen elävä nainen, joka rakastaa minua, vaikka rimpuilee vastaan."

23

"Mutta minä tiedän jotakin taistelusta, jonka olet kestänyt", sanoi Dede. "Jos sinä nyt pysähdyt, niin joutuu hukkaan kaikki mitä olet saanut aikaan. Sinulla ei ole oikeutta tehdä sitä. Sinä et voi sitä tehdä."

Päivänpaiste oli paatunut. Hän pudisti päätään ja hymyili.

"Ei mitään joudu hukkaan, Dede, ei mitään. Et käsitä liikepelejä. Sitä pelataan paperilla. Etkö käsitä? Missä on kulta, jonka kaivoin Klondyckessa? Se on kahdenkymmenen dollarin rahoissa, kultakelloissa ja vihkisormuksissa. Otaksu, että kuolisit nyt juuri. Se ei vaikuttaisi kultaan hituistakaan. Samoin on nykyisessä tilanteessa. Kaikki, mistä vastaan, on papereita. Minulla on papereita tuhansien eekkerien arvoiseen maa-alueeseen. No hyvä. Polta paperit ja polta minut niiden keralla. Maa jää, eikö totta? Sade lankee sille, jyvät itävät, puut kasvavat siinä, talot seisovat sillä ja raitiovaunut kulkevat sen poikki. On yhdentekevää, menetänkö paperini vai menetänkö henkeni, se ei muuta ainoatakaan hiekkajyvistä tässä maassa tai käännä ainoatakaan ruohonkortta toiseen suuntaan.

"Mitään ei mene hukkaan — ei ainoatakaan paalua telakoilta, ei ainoatakaan raitioraiteiden naulaa. Raitiovaunut kulkevat, olivatpa paperit minun tai jonkun toisen. Liike Oaklandiin jatkuu. Väkeä alkaa taas tulvata sinne. Rakennustontteja myydään edelleen. Huolimatta siitä, miten käy minun tai paperien, ovat nuo kolmesataatuhatta asukasta yhtäkaikki tulossa. Ja Oaklandissa on raitiovaunuja heitä kuljettamaan ja taloja heidän asuttavakseen ja hyvää vettä heidän juotavakseen ja sähköä, josta he saavat valoa ja kaikkea muuta."

Tällöin oli Hegan ennättänyt perille autolla. Sen jyskytys kuului avonaisesta ikkunasta, ja he näkivät sen pysähtyvän punaisen auton viereen. Unwin ja Harrison istuivat vaunussa, ja Jones istui ohjaajan

vieressä.

"Haluan tavata Hegania", sanoi Päivänpaiste Dedelle. "Muita ei tarvita. Odottakoot he autossa."

"Onko hän juovuksissa?" kuiskasi Hegan Dedelle ovella.

Dede pudisti päätään ja vei hänet huoneeseensa.

"Hyvää huomenta, Larry", tervehti Päivänpaiste. "Istuja lepuuta jalkojasi. Näytät levottomalta."

"Niin olen", vastasi pieni irlantilainen terävästi. "Grimshaw ja Hodgins tekevät vararikon, ellei jotakin pian tehdä. Miksi et tule konttoriin? Mitä aiot tehdä?"

"En mitään", sanoi Päivänpaiste laiskasti venyttäen sanojaan.

"Paitsi, että luullakseni annan heidän mennä vararikkoon — — —"

"Mutta — — —"

"En ole missään asioissa Grimshawin ja Hodginsin kanssa. En ole heille velkaa mitään. Sitä paitsi teen itse vararikon. Kuulepas, Larry, sinä tunnet minut. Sinä tiedät, että kun teen päätökseni, on minulla tosi mielessä. No niin, olen tehnyt päätökseni. Olen kyllästynyt koko peliin. Aion jättää sen niin pian kuin voin, ja vararikko on nopein keino päästä siitä."

Hegan tuijotti päällikköön, sitten hän siirsi kauhistuneen katseensa Dedeeseen, joka nyökäytti päätään myötätuntoisesti.

"Tulkoon siis vararikko, Larry", jatkoi Päivänpaiste. "Sinun on vain suojeltava itseäsi ja kaikkia ystäviämme. Nyt kuuntele, kun sanon mitä sinun on tehtävä. Ei ketään saa vahingoittaa. Jokaisen, joka on auttanut minua, täytyy selviytyä asiasta vahingoitta. Kaikki maksamatta jääneet palkat täytyy suorittaa asianomaisille. Kaikki rahat, jotka olen anastanut vesiyhtiöltä, raitiotieyhtiöltä ja lauttausyhtiöltä, on suoritettava takaisin. Etkä sinä tule kärsimään vahinkoa. Kaikki yhtiöt, joissa sinulla on osakkeita, tulevat selviytymään — — —"

"Sinä olet mieletön, Päivänpaiste!" huudahti pikku lakimies. "Tämä on heikkomielistä lörpöttelyä. Mikä sinua vaivaa? Oletko nauttinut jotakin myrkyä tai muuta?"

"Olen kai", hymyili Päivänpaiste vastaukseksi. "Ja nyt minä pääsen siitä vapaaksi. Olen sairas kaupungissa asumisesta ja liikeasioitten hoitamisesta. Aion lähteä auringonpaisteeseen ja maalle vihreille ruohikoille. Ja Dede tulee mukaani. Joten sinulla on tilaisuus ensimmäisenä onnitella minua."

"Onnitella — piru vie!" puuskahti Hegan. "En aio olla mukana tällaisessa mielettömyydessä."

"Kyllä sinä olet; jollet sinä ole mukana, niin tulee mullistus suuremmaksi ja jotkut joutuvat luultavasti kärsimään. Sinä omistat nyt itse miljoonan tai enemmän, ja jos tottelet minua, niin selviydyt asiasta ehein nahoin. Minä haluan tehdä vararikon ja menettää kaikki. Sitä juuri tavoittelin, eikä ole olemassa ketään, joka voisi minua estää. Ymmärrätkö, Hegan? Ymmärrätkö?"

"Mitä olette tehnyt hänelle?" murisi Hegan Dedelle.

"Malta, Larry." Ensi kerran oli Päivänpaisteen ääni terävä, ja kaikki tutut julmuutta ilmaisevat juovat hänen kasvoissaan näkyivät taas. "Neiti Masonista tulee kohta vaimoni, ja jos haluat puhua hänelle, niin sinun täytyy käyttää erityistä äänensävyä, ellet mieli joutua sairaalaan. Ja salli minun kertoa sinulle vielä yksi seikka. Tämä kaikki on minun työtäni. Hänkin sanoo, että minä olen mieletön."

Hegan pudisti päätään sanattomassa murheessaan ja tuijotti yhä.

"Kantomiehiä ei tietysti voida välttää", jatkoi Päivänpaiste, "mutta ne eivät vaivaa ketään eivätkä kauan. Sinun täytyy viipymättä pelastaa kaikki — miehet, jotka ovat antaneet palkkansa käytettäväkseni, kaikki velkojat ja kaikki yhtiöt, jotka ovat auttaneet minua. New Jersey'n joukkue on ostellut muuatta maa-aluetta. He ostaisivat parituhatta eekkeriä ja tekevät kaupat nyt, jos vain annat heille mahdollisuuden. Fairmontin alue on paras paikka siinä, ja he maksavat tuhatkin dollaria eekkeriltä osasta sitä. Siitä saat hyvän avun. On onni, jos he maksavat kaksisataa eekkeriltä alueesta, joka on sen takana."

Dede, joka tuskin oli kuunnellut, näytti äkkiä tehneen päätöksensä ja astui molempien miesten eteen. Hänen kasvonsa olivat kalpeat, mutta päättäväiset, niin että Päivänpaiste katsoessaan niitä muisti päivää, jolloin Dede ensi kerran oli ratsastanut Bobilla.

"Maltakaa", sanoi hän. "Haluan sanoa jotakin. Elam, jos teet tämän mielettömän teon, niin en mene kanssasi naimisiin. Kieltäydyn menemästä kanssasi naimisiin."

Surkeudesta huolimatta loi Hegan häneen pikaisen kiitollisen katseen.

"Aion käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseni", alkoi Päivänpaiste.

"Odota", keskeytti Dede taas. "Ja jollet tee sitä, niin minä menen kanssasi naimisiin."

"Annahan kun selvittelen itselleni tätä ehdotusta." Päivänpaiste puhui hitaasti ja hillitysti. "Jos ymmärsin oikein, niin sinä haluat tulla vaimokseni, jos minä jatkan liikepeliäni? Sinä tulet vaimokseni, jos minä näännytän itseni työllä ja juon martinicocktaileja?"

Joka kysymyksen jälkeen hän vaikenä, ja Dede nyökkäsi myöntymyksen osoitukseksi.

"Ja sinä menet heti kanssani naimisiin?"

"Kyllä."

"Tänään? Nyt?"

"Niin."

Päivänpaiste tuumi hetkisen.

"Ei, pieni nainen, en tee sitä. Se ei käy päinsä, ja sinä tiedät sen itse. Tahdon sinut omakseni — kokonaan; ja saadakseni sinut kokonaan omakseni täytyy minun antaa sinulle itseni kokonaan, mutta jos jatkan liikepeliä, jää minusta hyvin vähän jäljelle sinulle annettavaksi. Kun sinä, Dede, olet kanssani maatilalla, olen varma sinusta ja varma itsestäni. Sinusta olen varma joka tapauksessa. Sinä saat sanoa mitä haluat, mutta yhtäkaikki sinä varmasti tulet vaimokseni. Ja nyt, Larry, on sinun parasta lähteä. Palaan pian hotelliin, ja koska en enää astu jalallani konttoriin, saat tuoda kaikki paperit huoneisiini allekirjoitettaviksi. Ja voit soittaa minulle puhelimella milloin tahansa. Tämä vararikko on täyttä totta. Ymmärrätkö? Olen sen päättänyt."

Hän nousi osoittaakseen Heganille, että oli aika lähteä. Jälkimmäinen oli aivan ymmällä. Hän nousi niinikään, mutta jäi avuttomana katselemaan ympärilleen.

"Suoraa mielettömyyttä", mutisi hän.

Päivänpaiste laski kätensä toverinsa olkapäille.

"Rohkaise mielesi, Larry. Olet aina puhunut ihmisluonnon ihmeistä, ja nyt minä annan sinulle siitä esimerkin, etkä sinä ymmärrä arvostaa sitä. Minä olen suurempi uneksija kuin sinä, siinä kaikki, ja minä uneksin sellaista, mistä tulee tosi. Se on suurin, parhain unelma, mitä milloinkaan olen uneksinut, ja minä aion sen toteuttaa —"

"Menettämällä kaiken mitä omistat", puhkesi Hegan puhumaan.

"Niin — menettämällä kaiken mitä omistan ja mitä en halua omistaa. Mutta minä otan mukaani sataneljäkymmentä kappaletta jouhisuitsia. Nyt on sinun parasta mennä Unwinin ja Harrisonin luo ja lähteä kaupunkiin. Olen hotellissa ja voit soittaa minulle milloin tahansa."

Hän kääntyi Deden puoleen heti kun Hegan oli lähtenyt ja tarttui hänen käteensä.

"Ja nyt ei sinun, pieni nainen, tarvitse mennä enää konttoriin. Voit pitää itseäsi erotettuna toimestasi. Ja muista, että minä olin sinun työnantajasi, joten sinun täytyy pyytää minulta suosituksia, ja jollet ole oikein hyvä, niin en anna sinulle mitään. Sillä välin saat levätä ja tuumia, mitä tavaroita aiot ottaa mukaan, sillä meidän täytyy sisustaa ainakin osa taloa sinun huonekaluillasi."

"Mutta, Elam, minä en tahdo, en tahdo. Jos teet tämän mielettömän teon, en milloinkaan mene kanssasi naimisiin."

Hän koetti irroittaa kätensä, mutta Päivänpaiste puristi sitä suojelevasti ja isällisesti.

"Tahdotko olla suora ja rehellinen? Hyvä on. Minkä tahtoisit mielummin — minut ja rahat vai minut ja maatilat?"

"Mutta — — —" alkoi Dede.

"Ei mitään muttia. Minut ja rahat?"

Dede ei vastannut.

"Minut ja maatilat?"

Dede ei vieläkään vastannut, mutta Päivänpaiste ei menettänyt malttiaan.

"Näethän, että tiedän vastauksesi, Dede, eikä tässä asiassa ole enää muuta sanottavaa. Sinä ja minä lähdemme täältä ja menemme Sonomaan. Sinä päätät mitä otat mukaasi, ja minä lähetän tänne parin päivän kuluttua muutamia miehiä pakkaamaan tavaroitasi. Se on viimeisiä palveluksia, mitä kukaan meille tekee. Sinä ja minä puramme ne itse perillä."

Dede teki viimeisen yrityksen.

"Elam, etkö tahdo olla järkevä? Vielä on aikaa muuttaa päätös. Minä voin soittaa ja pyytää puhelimeen herra Heganin heti kun hän saapuu konttoriin — —"

"Minä olen ainoa järkevä mies koko joukossa", sanoi Päivänpaiste. "Katsohan minuun — niin tyyni kuin vain suvaitset ja yhtä onnellinen kuin kuningas, kun he hyörivät kuin säikähtynyt villihanhiparvi, jota vaara uhkaa."

"Minä huutaisin, jos luulisin siitä olevan mitään hyötyä", uhkasi Dede.

"Siinä tapauksessa minä syleilisin sinua hiukan pitempään ja hyväilisin sinua", uhkasi Päivänpaiste vuorostaan.

"Ja nyt minä lähdän. On ikävää, että olet menettänyt Mabin. Olisit voinut lähettää sen maatilalle. Mutta minä pidän huolta siitä, että saat toisen tamman ratsastaaksesi."

Kun Päivänpaiste seisoj portaiden päässä lähdössä, sanoi Dede:

"Sinun ei tarvitse lähettää noita miehiä. Ei ole mitään pakettavaa, koska minä en aio mennä kanssasi naimisiin!"

"Et voi minua säikäyttää", vastasi Päivänpaiste ja meni portaita alas.

24

Kolme päivää myöhemmin Päivänpaiste meni Berkeleyhin punaisella autollaan. Hän käytti sitä viimeistä kertaa, sillä huomenna tämä iso vaunu siirtyi uudelle omistajalle. Nuo kolme päivää olivat olleet myrskyiset, sillä hänen vararikkonsa oli suurin, minkä paniikki oli aikaansaanut Kaliforniassa. Sanomalehdet olivat olleet täynnä selontekoja siitä, ja suuri suuttumuksen ja harmin huuto oli päässyt juuri niiltä miehiltä, jotka myöhemmin huomasivat, että Päivänpaiste oli täysin suojellut heidän etujaan. Nämä tosiasiat, jotka vähitellen tulivat ilmi, antoivat vauhtia sille laajalti levinneelle väitteelle, että Päivänpaiste oli menettänyt järkensä. Liikemiehet olivat yksimielisesti vakuuttuneita siitä, ettei kukaan tervejärkinen mies voinut sillä tavoin menetellä. Toisaalta ei hänen pitkällinen säännöllinen juomisensa eikä hänen suhteensa Dedeeseen ollut tullut julkisuuteen, joten ainoa mahdollinen johtopäätös oli se, että hurja alaskalainen rahamies oli menettänyt järkensä. Ja Päivänpaiste oli ilkkunut ja vahvistanut epäluuloa kieltäytymällä vastaanottamasta reportteita.

Hän pysähdytti auton Deden oven eteen ja käyttäytyi häntä kohtaan entisellä myrskyisellä tavallaan, sulki hänet syliinsä ennenkuin sanaakaan oli voitu lausua. Vasta sitten, kun Dede oli irroitautunut hänestä ja saanut hänet istumaan, alkoi hän puhua.

"Minä olen tehnyt sen", julisti hän. "Olet tietysti lukenut sanomalehtiä. Olen selviytynyt kaikesta ja olen tullut tänne saadakseni tietää, minä päivänä haluat lähteä Glen Elleniin. Lähdön täytyy tapahtua pian, sillä elämä Oaklandissa tulee tähän aikaan kalliiksi. Elantoni hotellissa on maksettu vain tämän viikon loppuun, ja sen jälkeen en voi enää olla täällä. Ja huomisesta alkaen on minun käytettävä raitiovaunuja, ja ne kuluttavat nikkeliänteja."

Hän vaikeni ja odotti ja katsoi Dedeeseen. Deden kasvot ilmaisivat päättämättömyyttä ja hämminkiä. Sitten alkoi hymy, jonka Päivänpaiste niin hyvin tunsu, väreillä hänen huulillaan ja silmissään, kunnes hän heitti päätään taaksepäin ja nauroi entisellä raikkaalla, poikamaisella tavallaan.

"Milloin nuo miehet tulevat hakemaan tavaroitani?" kysyi hän.

Ja taas hän nauroi ja oli turhaan koettavanaan välttää Päivänpaisteen karhunkäsivarsia.

"Rakas Elam", kuiskasi hän, "rakas Elam" — ja suuteli häntä ensi kerran itsestään.

Hän siveli hyväillen Päivänpaisteen hiuksia.

"Sinun silmäsi ovat juuri nyt aivan kultaiset", sanoi tämä. "Voin katsoa niihin ja sanoa, kuinka paljon sinä rakastat minua."

"Ne ovat jo kauan olleet sinun mielestäsi aivan kultaiset. Luulen, että pikku maatilallamme ne ovat aina aivan kultaiset."

"Sinun hiuksissasikin on kultaa, jonkinlaista hehkuvaa kultaa." Päivänpaiste käänsi äkkiä hänen kasvonsa ja piti niitä käsiensä välissä ja katsoi kauan hänen silmiinsä. "Ja sinun silmäsi olivat täynnä kultaa sinäkin päivänä, kun sanoit, ettet tahtonut tulla vaimokseni."

Dede nyökäytti päätään ja nauroi.

"Sinä halusit pitää oman pääsi", tunnusti hän. "Mutta minä en voinut olla osallisena sellaiseen mielettömyyteen. Ja kaikki nuo rahat olivat sinun eivätkä minun. Mutta minä rakastin sinua koko ajan, Elam, siksi että sinä olit suuri poika, joka särjit kolmenkymmenen miljoonan leikkikalun, jolla olit kyllästynyt leikkimään. Ja kun sanoin 'ei', niin tiesin koko ajan, että tarkoitin 'kyllä'. Ja olen varma, että silmäni olivat koko ajan kultaiset. Pelkäsin ainoastaan, ettet menettäisikään kaikkea. Sillä, rakkahin, minä tiesin, että menisin joka tapauksessa naimisiin kanssasi, ja minä niin suuresti halusin juuri sinua ja maatilaa ja Bobia ja Wolfia ja noita jouhisuitsia. Kerronko sinulle salaisuuden? Heti kun olit lähtenyt, soitin miehelle, joka oli ostanut Mabin."

Hän kätki hetkeksi kasvonsa Päivänpaisteen rintaa vasten ja sitten taas katsoi häneen kasvot ilosta säteillen.

"Näetkö, Elam, siitä huolimatta, mitä huuleni puhuivat, olin minä selvillä itsestäni jo silloin. Minulla ei yksinkertaisesti ollut muuta neuvoa kuin mennä kanssasi naimisiin. Mutta minä rukoilin, että sinun onnistuisi unohtaa kaikki. Ja sitten minä koetin saada selville, mihin Mab oli joutunut. Mutta mies, joka oli sen ostanut, ei tiennyt, miten sille oli käynyt. Näetkö, minä halusin ratsastaa kanssasi Glen Ellenin kukkuloilla samoin kuin olin ratsastanut Piedmontin kukkuloilla."

Päivänpaiste oli vähällä ilmaista Mabin olinpaikan, mutta hillitsi itsensä.

"Lupaan hankkia sinulle tamman, josta pidät aivan yhtä paljon kuin Mabista", sanoi hän.

Mutta Dede pudisti päätään eikä suvainnut tätä uskoa.

"Nytpä keksin jotakin", sanoi Päivänpaiste kiiruhtaen johtamaan keskustelun vähemmän vaaralliselle uralle. "Me pakenemme kaupungista, sillä koska sinulla ei ole sukulaisia eikä ystäviä, ei minusta näytä oikein sovelialta, että me menemme naimisiin kaupungissa. Näin olen tuuminut: minä menen maatilalle ja laitan asiat reilaan talossa ja annan maatalanhoitajalle lähtöpassin. Sinä seuraat minua parin päivän kuluttua, tulet aamujunassa. Pappi on valmiina ja odottaa. Ja vielä muutakin minä keksin. Sinä tuot ratsastuspukusi matkalaukussa. Ja niin pian kuin vihkiminen on toimitettu, menet sinä hotelliin ja muutat pukua. Sitten sinä tulet ulos ja minä olen odottamassa kahden hevosen kanssa, ja sitten me ratsastamme perille, niin että saat ensiksi nähdä maatilalan kauneimmat paikat. Ja maatila on kuin onkin kaunis. Ja nyt päätämme, että minä odotan sinua ylihuomenna aamujunassa."

Dede punastui puhuessaan.

"Sinä olet sellainen hirmumyrsky mieheksi."

"Niin, rouva kulta", sanoi Päivänpaiste. "Minä en mielelläni hukkaa aikaa. Ja sinä ja minä olemme jo hukanneet paljon aikaa. Olemme olleet pahennustaherättävän huimapäiset. Meidän olisi pitänyt jo vuosia takaperin mennä naimisiin."

* * * * *

Kahta päivää myöhemmin seiso Päivänpaiste odottamassa pienen Glen Ellenin hotellin ulkopuolella. Vihkiminen oli toimitettu, ja Dede oli mennyt hotelliin muuttamaan pukua, sillä välin kuin Päivänpaiste haki hevoset. Hän piteli nyt Bobia ja Mabilia, ja vesiruuhen varjossa loikoi Wolf ja katseli. Jo kaksi päivää Kalifornian polttavassa auringonpaisteessa oli päivettänyt Päivänpaisteen kasvot. Mutta vielä lämpimämpi hohde syttyi hänen poskiinsa ja silmiinsä, kun hän näki Deden tulevan ovesta ratsupiiska kädessä ja Piedmontin ajoilta tuttu puku yllään. Deden kasvot hohtivat, kun hän vastasi Päivänpaisteen katseeseen ja vilkaisi hänen ohitseensa hevosiin. Sitten hän näki Mabin. Mutta hänen katseensa siirtyi taas mieheen.

"Oi Elam!" sanoi hän läähättäen.

Se oli miltei kuin rukous, johon sisältyi tuhansia ajatuksia. Päivänpaiste koetti heittäytyä typeräksi, mutta hänen sydämensä tykytti hurjasti pelkästä ilosta. Lausuessaan hänen nimensä oli Deden ääni ilmaissut kaikkea — moitetta, kiitollisuutta ja ennen kaikkea rakkautta ja iloa.

Dede tuli luo ja hyväili tammaa ja kääntyi taas ja katsoi mieheen ja kuiskasi:

"Oi Elam!" —

Ja hänen silmissään kuvastui kaikki se, mikä väreili hänen äänessään, ja niissä Päivänpaiste näki välähdyksen syvyydestä, jota ei ajatus kyennyt käsittämään — naissukupuolen ja rakkauden koko selvittämättömän salaisuuden ja ihmeen.

Taasen hän koetti lyödä leikiksi, mutta hetki oli liian suuri rakkaudenkin leikinlaskuun. Ei kumpikaan puhunut. Dede tarttui ohjiin, ja Päivänpaiste kumartui ja sai hänen jalkansa käteensä. Dede hypähti Päivänpaisteen nostaessa ja pääsi satulaan. Seuraavalla hetkellä oli Päivänpaiste satulassa, ja rinnatusten ja Wolfin juostessa etunenässä omaa tyyppillistä sudenraviaan he tulivat mäelle, joka vei ulos kauppalasta — kaksi rakastunutta kahden kastanjanruskean raudikon selässä, ratsastamassa kuherruskuukauttaan viettämään. Päivänpaiste tunsu olevansa kuin juopunut viinistä. Hän oli elämänsä korkeimmalla kukkulalla. Korkeammalle ei kukaan mies voinut kohota eikä ollut milloinkaan kohonnut. Tämä oli hänen päivien päivänsä, hänen rakkautensa päivä ja hänen hääpäivänsä, ja kaiken huippukohtana oli tuon neitseellisen puolison omistaminen, joka oli sanonut "Oi Elam!" ja katsonut häneen sielunsa sisimmästä.

He olivat päässeet kukkulan huipulle, ja Päivänpaiste näki, miten Deden kasvot säteilivät ilosta, kun kaunis raikas maaseutu levisi heidän eteensä. Päivänpaiste osoitti metsäistä kukkularyhmää tuleentuneiden viljapeltojen takana.

"Nuo ovat meidän", sanoi hän. "Ja ne ovat ainoastaan näytteenä maatilasta. Maltahan, kunnes näemme suuren louhikon. Siellä on portimoita ja kauriita — tuolla vuorella niitä oikein vilisee, ja luulen, että jos hyvin käy, niin voimme säilyttää liikkeelle vuorileijonan. Ja siellä on pieni niitty — no, en kerro enempää. Saat odottaa ja nähdä itse."

He kääntyivät veräjältä, missä savikuopalle vievä tie kulki vainioiden poikki, ja molemmat hengittivät mielihyvällä lämmintä tuoksua, joka tuleentuneesta heinästä nousi heidän sieraimiinsa. Kuten Päivänpaisteen ensi kertaa täällä käydessä visertelivät leivoset ja lehahtivat lentoon hevosten edestä, kunnes he ennättivät metsään ja kukkien reunustamille aukeamille, jolloin he leivosten asemesta näkivät sininärhejä ja tikkoja.

"Nyt olemme omalla maallamme", sanoi Päivänpaiste, kun heinäpelto jäi heidän taakseen. "Epätasaisimmat alat ovat meidän. Odota, niin saat nähdä."

Kuten ensi kerrankin kaarsi hän savikuopan ja kulki vasemmanpuoleisten metsien läpi, sivuutti ensimmäisen lähteen ja antoi hevosten hypätä paaluaidan lahonneiden jäännösten ylitse. Täältä lähtien oli Dede alati hurmaantunut milloin mihinkin. Puron partaalla, joka lorisoi punapuiden välitse, kasvoi suuri villi lilja, jonka hoikan varren päässä kasvoi runsaasti valkeita vahamaisia kelloja. Tällä kertaa ei Päivänpaiste laskeutunut hevosen selästä, vaan ratsasti syvään kalliorotkoon, johon virta oli uurtanut tien kukkulain väliin. Hän oli ahkeroinut täällä, ja jyrkkä ja liukas hevospolku kulki nyt puron poikki, ja he ratsastivat hämärän punapuunmetsikön läpi ja etäämpänä tammi- ja madronos-metsikön kautta. He tulivat muutaman eekkerin suuruiselle raivatulle alueelle, missä kasvoi korkeata heinää.

"Meidän", sanoi Päivänpaiste.

Dede kumartui satulassa, taittoi tuleentuneen heinäkorren ja pureskeli sitä hampaissaan.

"Hyvää vuoristoheinää", sanoi hän. "Siitä Mab pitää."

Ja heidän ratsastaessaan hän yhä päästeli hämmästyksen ja ihastuksen huudahduksia.

"Ja sinä kun et milloinkaan kertonut minulle tästä!" moitiskeli hän miestänsä, kun he pienen aukeaman ja metsäisten rinteiden ylitse katselivat mutkitteluvaan Sonoma-laaksoon.

"Tule", sanoi Päivänpaiste; ja he kääntyivät ja palasivat varjokkaan metsän kautta, kulkivat virran poikki ja tulivat puron partaalla kasvavan liljan luo.

Tännekin hän oli raivannut epätasaisen hevostien, joka kulki jyrkkiä kukkuloita ylös ja alas. Kun he vaivalloisesti etenivät pitkin mutkitteluvaan tietä, näkivät he paikka paikoin vilahduksen lehtiverkon lävitse. Mutta paljoa ei näkynyt, sillä kaikkialla sulkivat oksat näköalan ja kaikkialla oli heidän päänsä päällä lehtikatot, jonka lävitse vain niukalti pääsi auringonvalo tunkeutumaan. Ja kaikkialla heidän ympärillään kasvoi sanajalkoja, eri lajeja, hienosta neidonhius-sanajalasta aina kuuden ja kahdeksan

jalan korkuusiin. Kun he nousivat mäkiä ylöspäin, näkivät he vanhojen puiden ryhmyisiä runkoja ja oksia ja yläpuolellaan samanlaisia suuria ryhmyisiä oksia.

Dede pysähdytti hevosensa ja huokasi, niin valtavasti vaikutti kaikki tämä kauneus häneen.

"On aivan kuin olisimme uimassa", sanoi hän, "ja nousisimme syvästä, rauhallisesta poukamasta. Yllämme on taivas ja aurinko, mutta tässä on poukama ja me olemme syliä syvällä."

He lähtivät liikkeelle, mutta muuan orvokkilaji, joka kasvoi neidonhius-sanajalkojen seassa, sattui Deden silmiin ja sai hänet taas pysähdyttämään hevosensa.

He pääsivät huipulle ja sukelsivat kuin toiseen maailmaan, sillä nyt he olivat tiheikössä, jossa kasvoi samettirunkoisia nuoria madronos-puita ja josta oli vapaa näköala aurinkoisen rinteeseen ja nuokkuvan ruohikon ylitse kapeaan sini- ja valkoapilasniittyyn kapean joen kummallakin puolen. Dede taputti käsiään.

"Täällä on kaiketi kauniimpaa kuin konttorissa", huomautti Päivänpaiste.

"On kyllä", vastasi Dede.

He kulkivat virran poikki ja yli matalan, kallioisen kukkulan vievää karjapolkua ja matalan manzanita-metsikön lävitse, kunnes joutuivat kapeaan laaksoon, jonka läpi virtaavan joen kummallakin puolen oli niitty.

"Jollemme nyt pian tapaa viiriäisiä, niin olen hämmästynyt", sanoi Päivänpaiste.

Ja juuri kun hän oli saanut nämä sanat sanotuksi, kuului hurjaa rummutusta, kun vanhat viiriäiset lehahtivat lentoon Wolfin ympäriltä ja poikaset hyppivät pakoon ja katosivat kuin ihmeen kautta aivan katselijoiden silmien edestä.

Päivänpaiste näytti Dedelle haukanpesän punapuun latvassa, ja Dede keksi metsähiiren pesän, jota Päivänpaiste ei ollut ennen nähnyt. Sitten he kulkivat entistä puutietä ja tulivat kahdentoista eekkerin aukeamalle, missä kasvoi viinirypäleitä punertavassa tuliperäisessä maassa. Sitten he kulkivat karjapolkua uusien metsien ja tiheikköjen ja raivattujen alueiden lävitse ja laskeutuivat alas kukkulan rinnettä, niistä suuri vuorenrotkon partaalla oleva maatalo tuli näkyviin vasta kun he olivat aivan sen edessä.

Dede seisoi avaralla kuistilla, joka oli talon etuseinän pituinen, sillä aikaa kun Päivänpaiste sitoi hevoset. Oli hyvin rauhallista. Oli kuiva, lämmin Kalifornian keskipäivän aika, jolloin ei tuulenhenkäyskään puhaltanut. Koko maailma näytti torkkuvan. Jostakin kuului kyyhkysten kuherrusta. Hengähtäen syvään väsymyksestä laskeutui Wolf, joka oli juonut kylkiseen kaikista matkan varrella olleista lähteistä, kuistin viileään varjoon. Dede kuuli Päivänpaisteen askeleet ja hengitti nopeammin. Päivänpaiste tarttui hänen käteensä, ja ovenriippaa vääntäessään hän tunsu Deden epäröivän. Silloin hän kietoi kätensä vaimonsa ympärille; ovi aukeni, ja yhdessä he astuivat sisään.

25

Monet, jotka ovat kaupungissa syntyneet ja kasvaneet, ovat muuttaneet maalle ja tulleet hyvin onnellisiksi. Niissä tapauksissa he ovat onnistuneet vain tottumalla pettymyksiin. Mutta Deden ja Päivänpaisteen laita oli toisin. He olivat molemmat syntyneet maalla ja tiesivät, miten siellä elettiin. He olivat kuin kaksi ihmistä, jotka kauan harhailtuaan maailmalla ovat palanneet kotiin. Heidän askaroimisensa luonnossa tarjosi heille vähemmän uutta, mutta sen heille korvasi muistojen sulous. Heistä oli tervettä ja luonnollista se, mikä jonkun arkanahkaisemman mielestä olisi ollut likaista ja vastenmielistä. He tiesivät, miten luontoa piti kohdella. He tekivät harvemmin erehdyksiä. He tiesivät paljon ennestään, ja heille tuotti iloa muistutella mieleensä, mitä olivat unohtaneet.

Ja he oppivat senkin, että oli helpompaa sille, joka oli herkutellut lihapatojen ääressä, tyytyä köyhyyteen, kuin sille, joka tunsu vain köyhyyden. Eipä silti, että heidän elämänsä olisi ollut köyhää. Erotus oli siinä, että nyt pikkuasiat tuottivat heille suurempaa iloa ja syvempää tyydytystä. Päivänpaiste, joka oli hoidellut suurenmoisinta ja omituisinta peliä, mitä ajatella saattaa, huomasi, että täällä Sonoma-vuoren rinteellä oli sama tuttu peli yhä käynnissä. Täälläkin oli yhä työtä, joka kysyi voimia, esteitä, jotka täytyi voittaa. Kun hän kokeili kasvattamalla muutamia kyyhkysiä kaupaksi, tuotti hänelle arvioiminen, miten paljon saisi kyyhkysenpoikia, yhtä paljon iloa kuin ennen, kun miljoonat

olivat olleet kysymyksessä. Työtä ja vaivaa sekin kysyi, vaikka hän käytti järkipäisempiä menettelytapoja.

Kotikissa, joka oli villiintynyt ja ryösti hänen kyyhkysiaan, oli yhtä vaarallinen hänen tuumilleen kuin liike maailmassa oli ollut Charles Klinkner, joka oli koettanut riistää häneltä muutamia miljoonia. Haukat ja portimot ja sudet olivat yhtä monta Dowsettia, Lettonia ja Guggenhammeria, jotka salaa vahingoittivat häntä. Villin kasvillisuuden meri, joka heitteli aaltojaan hänen viljelysmaittensa rajoja vastaan ja silloin tällöin viikon ajaksi pääsi tulvimaan hänen alueelleen, ei ollut mikään vähäpätöinen vihollinen. Hänen keittiökasvitarhansa kukkuloiden kulmauksessa, jossa maa oli hedelmällistä, ei oikein ottanut menestyäkseen ja tuotti hänelle paljon päänvaivaa. Kun hän ratkaisi tämän yhä tärkeämmäksi käyvän kysymyksen laittamalla sinne salaojat, sai hän aina iloita menestyksestään.

Hän ryhtyi laittamaan vesijohtoa. Hän saattoi ostaa ainekset myymällä muutamia jouhisuitsistaan. Työn hän teki itse, vaikka hänen jonkin kerran täytyi pyytää Dedeä pitämään kiinni ruuviavaimella. Kun lopulta johto kylpyhuoneeseen ja muualle oli kunnossa, saattoi Päivänpaiste tuskin riistäytyä irti kättensä työn katselemisesta. Ensimmäisenä iltana Dede, joka kaipasi häntä, rupesi häntä etsimään ja löysi hänet lamppu kädessä onnellisen näköisenä tuijottamassa vesijohtokouruihin. Hän silitteli kädellään niiden tasaista puista reunaa ja nauroi ääneen ja oli häpeissään kuin koulupoika, kun Dede yllätti hänet salaa ihailemasta omaa työtään.

Vesijohdon rakentaminen teki tarpeelliseksi pienen työpajan rakentamisen, minne hän vähitellen keräsi kokoelman rakkaita työkaluja. Ja hän, joka ennen omistaessaan miljoonia oli heti saattanut ostaa kaikki, mitä halusi, oppi tuntemaan uuden ilon, jota tuntee, kun ankaraa säästäväisyyttä noudattaen saa vihdoinkin omakseen kauan haluamansa esineen. Hän odotti kolme kuukautta, ennenkuin uskalsi ostaa amerikkalaisen ruuvitaltan, ja hänen ilonsa tästä ihmeellisestä kapineesta oli niin suuri, että Dede sai hyvän ajatuksen. Hän säästi kuuden kuukauden aikana munarahansa, joihin hänellä oli erikoisoikeus, ja antoi miehelleen syntymäpäivälahjaksi sorvipenkin, joka oli ihmeellisen yksinkertainen rakenteeltaan, mutta jota voitiin käyttää moninaisiin tarkoituksiin. Heidän yhteinen ilonsa tämän työkalun johdosta, joka oli miehen erikoisomaisuutta, oli yhtä suuri kuin heidän ilonsa Mabin ensimmäisen varsan johdosta, joka oli Deden erikoisomaisuutta.

Vasta toisena kesänä Päivänpaiste rakensi suuren tulisijan, joka oli vielä komeampi kuin Fergusonin rakentama laakson toisella puolen. Sillä kaikki nämä puuhut vaativat aikaa, eivätkä Dede ja Päivänpaiste pitäneet kiirettä. He eivät tehneet maalle paenneiden kaupunkilaisten tavallista erehdystä. He eivät yrittäneet liikoja. Heidän ei tarvinnut huolehtia kiinnityslainan maksusta, eivätkä he halunneet rikastua. He tyytyivät vähään, eikä heidän tarvinnut maksaa vuokraa. He suunnittelivat tynesti tehtäviään ja pitivät huolen siitä, että heillä oli kyllin aikaa olla toistensa seurassa. Fergusonin esimerkistä he oppivat paljon. Siinä oli mies, joka tyytyi mitä yksinkertaisimpaan ruokaan, joka omin käsin hankki yksinkertaiset tarpeensa, joka teki ansiotyötä vain silloin, kun tarvitsi rahaa kirjoihin ja aikakauslehtiin, ja joka suuremman osan valvellaoloajastaan käytti huvitteluun. Hän maleksi mielellään koko iltapäivät varjostossa kirjoineen tai nousi aamun koittaessa ja harhaili kukkuloilla.

Toisinaan hän oli Deden ja Päivänpaisteen mukana kauriinjahdissa, jota käytiin vuorienrotkoissa ja Hood-vuoren epätasaisilla jyrkänteillä, vaikka useimmiten Dede ja Päivänpaiste olivat kahden. Nämä ratsastusretket olivat heidän suurimpia huvituksiaan. Joka sopukan kukkuloilla he kolusivat ja oppivat tuntemaan jokaisen salaisen lähteen ja kätköisen notkelman koko laaksoa ympäröivässä kukkularyhmässä. He oppivat tuntemaan kaikki tiet ja lehmipolut; mutta mikään ei ollut heistä hauskempaa kuin samoilla epätasaisimpia ja mahdottomimpia taipaleita, missä heidän täytyi ryömiä ahtaita kauriinteitä pitkin, Bobin ja Mabin vaivalloisesti tunkeutuessa eteenpäin heidän perässään.

Näiltä ratsastusretkiltä he toivat kotiin villien kukkien siemeniä, jotka he kylvivät mielipaikkoihin maatilalla. Polun varrelle, joka vei alas suuren rotkon laitaa sinne, mistä vesijohto alkoi, he istuttivat sanajalkoja. He eivät tehneet sitä säännöllisesti, ja sanajalat jäivät oman onnensa nojaan. Dede ja Päivänpaiste vain silloin tällöin istuttivat uusia, jotka he muuttivat toisesta villistä maaperästä toiseen. Samoin tehtiin villille sireenille, jonka Päivänpaiste sai Mendocinosta. Sekin sai kasvaa villinä, kuten kaikki muut koristekasvit maatilalla, ja kun sitä oli autettu jonkun aikaa, sai se tulla omin neuvoin toimeen. Heillä oli tapana koota kalifornialaisen unikon siemeniä ja kylvää niitä sinne tänne maalleen, niin että punakeltaiset kukat helottivat vuoriniityillä ja aitojen varsilla ja uutisviljelysten reunamilla.

Dede, joka piti timoteista, kylvi sitä niittyjen varrelle, missä sen oli taisteltava olemassaolosta vesikrassin kanssa. Ja kun jälkimmäinen uhkasi kuolla sukupuuttoon, kävi Päivänpaiste apuun ja julisti sodan jokaista vesikrassitarhaansa tunkeutuvaa timoteita vastaan. Häpäpäivällään oli Dede nähnyt pitkän sipulikasviorkin mutkittalevan tien varrella punapuumsikissä olevan lähteen yläpuolella, ja sinne hän istutti yhä uusia. Avonaisesta kukkulanrinteestä kapean niityn yläpuolella tuli mariposaililjojen siirtola. Tämä oli Deden työtä, kun sen sijaan Päivänpaiste, joka ratsasti lyhytvartinen kirves satulankaarensa, raivasi pienestä manzanita-metsiköstä kivikkoisella kukkulalla kaikki kuivuneet ja

kitukasvuiset puut ja harvensi siitä, missä puita oli liian tiheässä.

Tämä puuha ei tuottanut heille vaivaa. Se oli enemmän huvia kuin työtä. Vain ohimennen he silloin tällöin auttoivat luontoa. Nämä kukat ja pensaat kasvoivat itsestään ja sopivat ympäristöön. Mies ja nainen eivät koettaneet kasvattaa kukkaa tai pensasta, joka ei avutta menestynyt. Eivätkä he suojelleet niitä niiden vihollisilta. Hevoset ja varsat ja lehmät ja vasikat kävivät laitumella ja tallasivat niitä, ja kukan tai pensaan oli tultava toimeen miten parhaiten taisi. Mutta elukat eivät tehneet sanottavasti vahinkoa, sillä niitä oli vähän ja maatila oli laaja. Muuten olisi Päivänpaiste voinut ottaa kaksitoista hevosta laitumelle ja ansainnut puolitoista dollaria kuussa hevosesta. Mutta hän ei tehnyt sitä peläten hävitystä, jonka sellainen hevoslauma olisi saanut aikaan.

Ferguson tuli heidän luokseen juhlimaan tupaantuliaisia, jotka seurasivat suuren kivitulisijan valmistumista. Päivänpaiste oli jonkun kerran ratsastanut laakson poikki neuvottelemaan hänen kanssaan siitä, miten oli meneteltävä, ja hän oli ainoa vieras tässä juhlatilaisuudessa, jolloin ensi kerran tuli oli takassa. Poistamalla väliseinän oli Päivänpaiste tehnyt kahdesta huoneesta yhden, ja tämä oli iso arkihuone, mihin Deden aarteet oli sijoitettu — hänen kirjansa ja taulunsa ja valokuvansa, hänen pianonsa, Venuksen kuvapatsas, hehkupannu, missä lautasia ja vateja lämmitettiin, ja kaikki sen kiiltävät tarpeet. Deden omien nahkojen lisäksi oli täällä Päivänpaisteen tappamien kauriiden ja preeriasusien nahkoja ja yksi vuorileijonan nahka. Hän oli itse parkinnut ne hitaasti ja vaivaa nähden.

Päivänpaiste ojensi tulitikun Dedelle, joka raapaisi tulta ja sytytti. Hauras manzanita-puu ritisi, kun liekit levisivät ja kävivät kiinni suurempien puiden kuivaan kuoreen. Sitten Dede nojasi miehensä käsivarteen, ja kolmin he katselivat jännityksestä henkeään pidätellen. Kun Ferguson lausui tuomion, hän teki sen säteilevin kasvoin ja käsi ojossa.

"Se vie savun! Totta vie, se vie savun!" hän huusi.

Hän puristi Päivänpaisteen kättä innoissaan, ja Päivänpaiste puristi yhtä innokkaasti hänen kättään ja kumartui ja suuteli Dedeä huulille. He olivat yhtä onnelliset vähäpätöisen työnsä onnistumisesta kuin joku suuri päällikkö on hämmästyttävästä voitosta. Fergusonin silmät olivat epäilyttävän kosteat, ja nainen nojasi lujemmin mieheen, jonka työn tulos tämä oli. Päivänpaiste nosti äkkiä vaimonsa käsivarsilleen ja lennätti hänet pianolle päin huutaen: "Soita, Dede! Soita ylistysvirsi!"

Ja liekkien noustessa takassa, joka toimi moitteettomasti, kaikui huoneessa riemuitseva sävel.

26

Päivänpaiste ei ollut tehnyt mitään ehdottoman raittiuden lupausta, vaikka ei ollut maistanut väkijuomia kuukausimääriin siitä päivästä lähtien, jolloin oli päättänyt tehdä vararikon. Nyt hän jo arveli olevansa kyllin vahva uskaltaakseen ottaa lasillisen ottamatta toista. Toisaalta hän oli menettänyt kaiken halun ja tarpeen juoda jouduttuaan maalle. Hän ei kaivannut alkoholia ja unohti, että sitä oli olemassakaan. Mutta hän ei tahtonut tunnustaa pelkäävänsä sitä, ja kun hänelle kaupungissa joskus tarjottiin, hän vastasi: "Hyvä on, poikaseni. Jos minä juomalla lasillisen ilahutan teitä, niin olkoon menneeksi. Saanko whiskyä?"

Mutta yksi lasillinen ei herättänyt hänessä halua juoda toista. Se ei tehnyt häneen mitään vaikutusta. Hän oli todella niin voimakas, ettei niin pieni määrä tehonnut häneen. Kuten hän oli Dedelle ennustanut, oli kaupunkilainen liikemies Päivänpaiste kuollut pikaisen kuoleman maatilalla ja hänen nuorempi veljensä, Alaskan Päivänpaiste, astunut hänen sijaansa. Kaikki liika lihavuus oli hävinnyt hänen ruumiistaan, ja hän oli taas, kuten entisaikaan, laiha ja notkea kuin intiaani. Niinikään olivat entiset kuopat jälleen ilmestyneet hänen poskiinsa. Hänelle ne ilmaisivat, että hänen ruumiinsa oli parhaassa kunnossa. Hänestä tuli Sonoma-laakson tunnetusti vahvin mies, joka nosti raskaimmat taakat ja viimeiseksi väsyi reippaan maanviljelijäväen keskuudessa. Ja kerran vuodessa hän vietti syntymäpäiväänsä entiseen kullankaivajatapaan haastamalla koko laakson kilpasille kanssaan maatilalle. Ja suuri osa laakson asukkaista noudatti kutsua, toi naiset ja lapset mukanaan ja vietti päivän hauskesti ulkosalla huvitellen.

Ensin oli Päivänpaiste rahaa tarvitessaan noudattanut Fergusonin esimerkkiä ja käynyt päivätyössä, mutta pian hän saattoi ansaita toisella tavalla, joka miellytti häntä enemmän eikä pakottanut häntä jättämään Dedeä yksin kotiin ja luopumaan alituisista ratsastusretkistä kukkuloilla. Seppä oli leikkiä laskien kehoittanut häntä koettamaan opettaa muuatta pahantapaista varsaa, ja hän onnistui siinä niin hyvin, että pian sai maineen taitavana hevosenopettajana. Pian hän saattoi ansaita kaikki rahat, mitä tarvitsi, tällä hänelle mieluisalla työllä.

Muuan sokerikuningas, joka maatilallaan Calientessa kolmen mailin päässä kasvatti hevosia, lähetti häntä hakemaan, kun tarvitsi, ja ennenkuin oli kulunut vuottakaan, tarjosi hän hänelle talliansa johtajan paikkaa. Mutta Päivänpaiste hymyili ja pudisti päätään. Myöskään ei hän ottanut opettaakseen niin monta eläintä kuin tarjottiin.

"En mieli näännyttää itseäni ylenpalttisella työllä", vakuutti hän Dedelle; ja hän ryhtyi sellaiseen työhön vain silloin, kun tarvitsi rahaa. Myöhemmin hän aitasu pienehkön alan, jonne silloin tällöin otti jonkin määrän opetettavia hevosia.

"Meillä on maatila ja toinen toisemme", sanoi hän vaimolleen, "ja ennemmin ratsastan kanssasi joka päivä Hood-vuorelle kuin ansaitseen neljäkymmentä dollaria. Et voi ostaa auringonpaistetta, et rakastavia vaimoja etkä kylmää lähdevettä neljälläkymmenellä dollarilla; ja neljäkymmentä miljoonaa dollaria ei voi ostaa minulle takaisin yhtä päivää, jolloin en ratsastanut kanssasi Hood-vuorelle."

Hänen elämänsä oli erittäin tervettä ja luonnonmukaista. Hän kävi varhain vuoteeseen, nukkuin kuin lapsi ja nousi aamunkoitteessa. Hän oli aina toimessa, ja vaikka hänellä oli tuhansia pikkuuskareita toimitettavana, ei hän milloinkaan uupunut, sillä ne tuntuivat houkuttelevilta eivätkä pakollisilta. Kuitenkin täytyi sekä hänen että Deden toisinaan maata pannahsa tunnustaa olevansa väsyksissä, kun he olivat ratsastaneet seitsemänkymmentä tai kahdeksänkymmentä mailia. Toisinaan, kun Päivänpaisteella oli säästöissä hiukan rahaa ja kun vuodenaika oli otollinen, he nousivat hevostensa selkään, sälyttivät taakseen satulalaukut ja ratsastivat laaksoon ja sieltä toisiin laaksoihin. Kun yö yllätti, he poikkesivat ensimmäiseen sopivaan maataloon tai kylään ja aamulla taas jatkoivat matkaa ilman tiettyä suunnitelmaa, vain ratsastaen päivän toisensa perästä, kunnes heidän rahansa loppuivat ja heidän oli pakko palata kotiin. Näihin retkiin heiltä meni noin viikko tai kymmenen päivää tai kaksi viikkoa, ja kerran he viipyivät matkalla kolme viikkoa. Myöskin he päättivät kerran, kun olisivat kyllin rikkaita, kulkea ratsain aina Päivänpaisteen lapsuudenkotiin Itä-Oregoniin ja poiketa matkalla Deden lapsuudenkodissa Siskiyoussa. Ja kaikki odotuksen ilot he kokivat lukemattomat kerrat suunnitellessaan tämän suuren retken yksityiskohtia.

Kun he eräänä päivänä pysähtyivät Glen Ellenin postikonttoriin panemaan kirjettä postiin, pidatti seppä heidät.

"Kuulkaahan Päivänpaiste", sanoi hän, "muuan nuori mies nimeltä Slossom lähettää teille terveisiä. Hän kulki tämän kautta autolla matkalla Santa Rosaan. Hän halusi tietää, asutteko jossakin täälläpäin, mutta hänen seuralaisillaan oli kiire. Hän lähetti siis teille terveisiä ja pyysi kertomaan teille, että hän on ottanut neuvonne varteen ja on yhä kerran toisensa perästä lyönyt oman ennätyksensä."

Päivänpaiste oli jo aikoja sitten kertonut Dedelle kohtauksensa Slossomin kanssa.

"Slossom?" muistutteli hän, "Slossom? Se on varmaankin tuo moukarinheittäjä. Hän, nuori vekkuli, painoi kahdesti käteni pöytään." Hän kääntyi äkkiä Deden puoleen. "Mitä arvelet, on vain kaksitoista mailia Santa Rosaan, ja hevoset eivät ole uuvuksissa."

Dede arvasi, mitä hänellä oli mielessä, sillä hänen vilkkuvat silmänsä ja poikamainen ilmeensä ilmaisivat sen kyllin selvästi, ja nyökäytti päätään.

"Oikaisemme Bennet-laakson poikki", sanoi Päivänpaiste. "Sitä tietä pääsemme pikemmin perille."

Oli hiukan vaikeata löytää Santa Rosasta Slossomia. Hän ja hänen seurueensa asuivat Oberlin-hotellissa, ja Päivänpaiste tapasi nuoren moukarinheittäjän itsensä konttorissa.

"Nähkääs, poikaseni", sanoi Päivänpaiste niin pian kuin oli esitellyt Deden, "olen tullut toisen kerran koettamaan onneani tuossa käden vääntämisessä. Tässä on sopiva paikka."

Slossom hymyili ja suostui. He asettuivat vastakkain oikean käden kynärpäät pöydällä, ja heidän kätensä yhtyivät. Slossomin käsi painui nopeasti taaksepäin ja alas pöytään.

"Te olette ensimmäinen mies, jonka milloinkaan on onnistunut tehdä se", sanoi hän. "Koettakaamme vielä kerta."

"Kyllä", vastasi Päivänpaiste. "Ja älkää unohtako, että te olette ensimmäinen, joka minun käteni sai painumaan pöytään. Siksi tuln tänään teitä tapaamaan."

Taas heidän kätensä yhtyivät, ja taas painui Slossomin käsi pöytään. Hän oli leveäharteinen, vankkalihaksinen nuori jättiläinen, ainakin puolta päätään Päivänpaistetta pitempi, ja hän ilmaisi suoraan mielipahansa ja pyysi saada kolmannen kerran koettaa. Tällä kertaa hän pani kaikki voimansa liikkeelle, ja hetkisen näytti epävarmalta, kumpi voittaisi. Kasvot punaisina ja huulet

yhteenpuristettuina hän piti puoliaan, kunnes lihakset pettivät. Hän hengitti raskaasti, kun hän höllensi otteensa, ja käsi painui taipuisasti pöytään.

"Te olette liian vahva minulle", tunnusti hän. "Toivon vain, ettette rupea moukarinheitäjäksi."

Päivänpaiste nauroi ja pudisti päätään.

"Me teemme sovinnon ja kumpikin pysyy omalla alallaan. Te heitätte moukaria, ja minä taivutan käsiä."

Mutta Slossom ei miellynyt ilman muuta tyytyä tappioonsa.

"Kuulkaahan", sanoi hän, kun Päivänpaiste ja Dede istuivat lähtövalmiina satulassa. "Kuulkaahan — sallitteko, että ensi vuonna tulen teitä tervehtimään? Tahtoisin mielelläni vielä kerran koettaa."

"Tietysti, poikasen. Te olette tervetullut milloin tahansa. Mutta minun täytyy valmistaa teitä siihen, että käy kuten nytkin. Teidän täytyy kelpolailla harjoitella ja vahvistua, sillä minä kynnän ja pilkon puita ja opetan varsoja."

Kerran toisensa perästä kuuli Dede kotimatalla suuren poikamaisen miehensä nauraa hykertelevän iloisesti. Kun he pysähtyivät Bennet-laakson vedenjakajan huipulle katsellakseen auringonlaskua, kietoi Päivänpaiste kätensä hänen vyötäisilleen.

"Pieni nainen", sanoi hän, "Sinun ansiotasi kaikki. Ja luuletko, että maailman kaikki raha on yhtä arvokas kuin tällainen käsivarsi, kun sen voi kietoa pienen suloisen naisen ympärille."

Sillä kaikista ilonaineista, mitä uusi elämä toi Päivänpaisteelle, oli Dede suurin. Kuten hän kerran toisensa perästä selitti Dedelle, oli hän koko ikänsä pelännyt rakkautta, vain tullakseen lopulta huomaamaan, että se oli suurinta maailmassa. He eivät ainoastaan olleet onnellinen pariskunta, vaan he olivat maatilalle muuttaessaan valinneet parhaan maaperän, missä heidän rakkautensa saattoi menestyä. Huolimatta kirjoistaan ja musiikistaan piti Dede luonnonmukaisesta ulkoilmaelämästä, ja Päivänpaiste oli joka solullaan etupäässä ulkoilmaihminen.

Päivänpaiste ei voinut milloinkaan kyllin ihmetellä Deden näppäriä käsiä — käsiä, joiden hän ensin oli nähnyt vikkelästi piirtelevän paperille pikakirjoitusmerkkejä ja käyttävän kirjoituskonetta; käsiä, jotka kykenivät hillitsemään Bobin kaltaisen raisun hevosen, jotka loihtivat pianosta ihmeellisiä säveliä, jotka olivat taitavat taloustoimissa ja jotka osasivat ihmeellisesti hyvällä. Mutta Päivänpaiste ei ollut liaksi naisvaltikan alla. Hän eli niinkuin miehen tulee, aivan kuin Dede eli niinkuin naisen tulee. Heillä oli oikea työnjako, joka sääsi heille kumpaisellekin omat tehtävänsä. Mutta kaikki oli heille yhteistä siten, että he tunsivat harrasta mielenkiintoa toistensa hommiin. Päivänpaiste oli yhtä kiinnostunut Deden keittämistä ja soitosta kuin Dede oli Päivänpaisteen kokeista keittiökasvitarhassa. Ja Päivänpaiste, joka päättäväisesti oli kieltäytynyt rasittamasta itseään liikaa, piti huolen siitä, että Deden vältti tämän vaaran.

Tästä syystä hän jyrkästi kieltäytyi sallimasta, että Dede rasitti itseään vieraiden palvelemisella. Sillä vieraita heillä oli etenkin pitkinä lämpiminä kesinä, ja tavallisesti ne olivat heidän kaupunkilaisystäviään, jotka asuivat leiritapaan teltoissa, joista itse pitivät huolen, ja heidän, kuten todellisten leiriläisten ainakin, täytyi itse valmistaa ruokansa. Kukaties ainoastaan Kaliforniassa, missä kaikki tuntevat leirielämää, saattoi sellainen elämänjärjestys käydä päinsä. Mutta Päivänpaiste pysyi kivenkovaan päätöksessään, ettei hänen vaimostaan saanut tulla keittäjätärtä ja kamarineitsyttä siksi, ettei hänellä ollut palvelijoita. Kuitenkin olivat heidän leirivieraansa toisinaan kutsutut illallisille isoon arkihuoneeseen, ja tällöin Päivänpaiste määräsi kullekin tehtävän ja katsoi, että määräksiä noudatettiin. Oli eri juttu, jos joku viipyi vain vuorokauden. Niinikään tekivät he poikkeuksen Deden veljen suhteen, joka oli palannut Saksasta ja jälleen saattoi istua hevosen selässä. Loma-aikoina hänestä tuli kolmas perheenjäsen, ja hän sai toimekseen valkean sytyttämisen, lakaisemisen ja astiainpesun.

Päivänpaiste pyrki keventämään Deden töitä, ja tämän veli kehoitti häntä käyttämään hyväkseen maatilain mainiota vesivoimaa, joka nyt kului hukkaan. Päivänpaisteen täytyi opettaa ylimääräisiä hevosia voidakseen ostaa tarpeet, ja veli uhrasi kolmen viikon lomansa hänen auttamiseensa, ja yhdessä he panivat kuntoon Peltonin rattaan. Paitsi puiden sahaamiseen ja sorvipenkin ja tahkon vääntämiseen käytti Päivänpaiste sitä kirnuamiseen; mutta hänen suurin riemunsa oli, kun hän kietoi kätensä Deden vyötäisille ja vei hänet katsomaan pesukonetta, jota Peltonin ratas käytti ja joka todella toimi ja pesi vaatteita.

Dede ja Ferguson opettivat vuorotellen kärsivällisesti Päivänpaisteelle runoutta, joten tämän lopulta usein saattoi nähdä istumassa rentona satulassa ja kiidättämässä pitkin vuoripolkuja laulaen ääneen Kiplingin "Tomlinsonia" tai kirvestään teroittamassa säestäen tahkon surinaa Henleyn "Miekkalaululla". Mutta hänestä ei milloinkaan tullut täydellistä kirjatoukkaa, kuten hänen molemmat opettajansa olivat.

Paitsi "Fra Lippo Lippi" ja "Caliban ja Setebos" runoja ei hän Browningilta löytänyt mitään mieleistään, ja George Meredith oli hänen kauhunsa. Kuitenkin hän omasta aloitteestaan osti viulun ja harjoitteli niin uutterasti, että hän ja Dede sittemmin viettivät monta onnellista hetkeä soittamalla yhdessä iltaisin.

Niin tämä onnellinen pariskunta vietti onnellista elämää. Aika ei milloinkaan käynyt pitkäksi. Aina oli uusia ihmeellisiä aamutuokioita ja hiljaisia, viileitä hämäränhetkiä päivän päätyttyä; ja aina vaativat tuhannet seikat miehen mielenkiintoa, jonka nainen jakoi. Paremminkin kuin itse tiesikään oli Päivänpaiste tullut käsittämään asioiden suhteellisuuden. Tässä uudessa pelissä tuottivat pikkuasiat hänelle kaiken sen tyydytyksen ja halun kiihkeyden, jonka hänelle olivat tuottaneet mielettömät suuret yritykset siihen aikaan, kun hän oli mahti ja sai raivokkailla iskuillaan puolet Amerikkaa järkkymään. Kun hän henkensä uhalla lannisti ja taltutti raisun varsan ja teki siitä ihmisen palvelijan, oli hän mielestään saanut yhtä suuria aikaan. Ja tämä uusi pelipöytä oli puhdas. Sen ääressä ei valheteltu eikä petetty eikä teeskennelty. Toinen peli oli vienyt perikatoon ja kuolemaan, tämä uusi peli vei voimakkuuteen ja elämään. Ja Dede rinnallaan hän tyytyväisenä antoi päivien ja vuodenaikojen vierii; hän oli tyytyväinen, kun sai ratsastaa viileinä aamuina tai polttavassa auringonpaahteessa tahi istua suojassa suuressa arkihuoneessa, missä puut räätisivät hänen rakentamassaan takassa, kun ulkona kaakkoismyrsky vavahdutteli maailmaa.

Yhden ainoan kerran Dede kysyi häneltä, katuiko hän milloinkaan, ja vastaukseksi Päivänpaiste puristi Deden syliinsä ja suuteli hänen huuliaan. Minuuttia myöhemmin hän vastasi sanoin:

"Pieni nainen, vaikka menetinkin sinun tähtesi kolmekymmentä miljoonaa, niin olet sinä elämäni suurin välttämättömyys." Ja sitten hän lisäsi: "Tahtoisin kuitenkin saada takaisin sen ajan, jolloin koetin voittaa sinut omakseni. Ratsastaisin mielelläni Piedmontin kukkuloilla sinua etsien. Tahtoisin olla huoneissasi Berkeleyssä ensi kerran. Enkä voi kielin kertoa, miten pahoillani olen siitä, etten voi taas kietoa käsivarttani ympärillesi kuten silloin, kun sinä painoit pääsi rintaani vasten ja puhuit tuulessa ja sateessa."

27

Mutta eräänä vuonna varhain huhtikuussa tuli päivä, jolloin Dede istui mukavassa nojatuolissa kuistilla ommellen erinäisiä pikku vaatteita ja Päivänpaiste luki hänelle ääneen. Oli iltpäivä, ja aurinko paistoi kirkkaasti tuoreen vihantaan maailmaan. Keittiökasvitarhan kastelukouruja pitkin virtasi vesi, ja vähänväliä Päivänpaiste keskeytti lukemisensa mennäkseen muuttamaan vesivirran suuntaa. Myöskin oli hän kiinnostunut pikkuvaatteista, joita Dede ompeli, ja Dede itse oli säteilevän onnellinen niistä, vaikka toisinaan, kun miehen hellä leikinlasku kävi liian kouraantuntuvaksi, hän hämillään punastui ja oli suuttuvinaan.

Siitä, missä he istuivat, saattoivat he nähdä koko maailmansa. Kun turkkilaisen käyräsapelin terä levisi Kuunlaakso heidän edessään maataloineen, laidunmaineen, heinäniittyineen ja viinitarhoineen. Takana kohosi laakson seinämä, jonka joka loukon ja notkelman Dede ja Päivänpaiste tunsivat, ja ylhäällä, minne aurinko suoraan paistoi, hohti hylätyn kaivoksen valkea kaatopaikka kuin jalokivi. Etualalla tallin takana olevassa haassa vartioi Mab huolekkaasti varhaista kevätvarsaa, joka hoippui sinne tänne honteloilla jaloillaan. Ilma hohti kuumuudesta ja päivä oli raukaisevan lämmin. Viiriäiset visertelivät poikasilleen talon takana olevassa tiheikössä. Kesyt kyyhkysset kuhertelivat hiljaa, ja suuren rotkon vihreästä syvyydestä kuului villikyyhkysen nyyhkyttävä kuherrus. Kerran päästivät kanat varoittavan kotkotuksen ja juoksivat hurjasti piiloon, kun korkealla sinitaivaalla liitelevä haukka heitti varjonsa maahan.

Tämä ehkä herätti vanhoja metsästysmuistoja Wolfissa. Joka tapauksessa huomasivat Dede ja Päivänpaiste levottomuutta haassa, ja siellä näyteltiin Uuden maailman julmaa, vanhaa murhenäytelmää. Omituisen innokkaana, pehmytjalkaisena ja äänettömänä kuin aave lähenei koira, joka oli vain kesytetty susi, hiipien ja ryömien nuorta varsaa, jonka Mab hiljattain oli saattanut maailmaan. Ja tamma, jonka entiset vaistot olivat heränneet ja väreilivät, kierteli yhä asettuen varsan ja sitä uhkaavan vaaran väliin, niinkuin entisinä vilheinä aikoina, kun kaikki sen esi-isät olivat pelänneet sutta ja sen raatelevia veljiä. Kerran se pyörähti ja koetti osua siihen etujaloillaan tai hyökkäsi sen kimppuun suu auki ja korvat luimussa, musertaakseen sen selkärangan hampaillaan. Ja susikoira korvat luimussa ryömien väisti pehmeästi vain kiertääkseen toiselta puolelta varsan luo ja antaakseen tammalle aihetta uuteen levottomuuteen. Silloin Päivänpaiste Deden levottomuuden nähdessään päästi matalan, uhkaavan huudon; ja Wolf, joka silmänräpäyksessä palasi ihmisen vallanalaisuuteen, luikki nolona tallin taakse.

Kun Päivänpaiste vähän myöhemmin keskeytti lukemisensa mennäkseen muuttamaan kasteluvirtoja,

huomasi hän, että vesi oli lakannut juoksemasta. Hän heitti olalleen lapion ja kärkekuokan, otti vasaran ja ruuviavaimen työkaluhuoneesta ja palasi Deden luo kuistille.

"Luulenpa, että minun täytyy mennä kaivamaan vesijohto vapaaksi", sanoi hän. "Sen on tukennut tuo maanvieremä, joka koko talven on uhannut. Arvaan, että se on vihdoinkin vyörynyt alas."

"Älä lue nyt enempää", varoitti hän, kun hän kiersi talon ja läksi kulkemaan polkua, joka vei alas vuorirotkon laitaa.

Polun puolitiessä hän löysi maanvieremän. Se oli vähäpätöinen, vain muutama tonni maata ja murskautunutta kalliota; mutta vyöryttyään viisikymmentä jalkaa korkeammalta oli se törmännyt vesijohtoon tarpeeksi suurella voimalla tuketakseen sen. Ennenkuin Päivänpaiste ryhtyi työhön, hän katsoi ylöspäin vieremän jälkeenjättämää polkua, ja hän katsoi sitä maanlaadun arvostelemiseen harjaantuneen kaivostyömiehen silmällä. Ja hän näki jotakin, joka sai hänet säpsähtämään ja lakkaamaan tähyilemästä edemmäksi.

"Hohoi", sanoi hän ääneen, "katsotaanpa, mitä siellä on."

Hänen katseensa liikkui jyrkkää myllerrettyä pintaa ylöspäin ja sen poikki laidasta laitaa. Siellä täällä oli pieniä yhteenkietoutuneita manzanita-puita, jotka olivat juurtuneet näin vaaralliseen maaperään, mutta ylimalkaan ruohoa ja rikkaruohoa lukuunottamatta oli tämä osa jyrkännettä paljasta. Näkyi merkkejä siitä, että pintakerros oli usein vaihtunut, kun sade oli tuonut mukanaan ylhäältäpäin irtautunutta maata.

"Oikea halkeamasuoni, tai en ole ikinä nähnyt sellaista", sanoi hän hiljaa.

Ja samaten kuin entiset metsästysvaistot olivat tänään heränneet susikoirassa, samaten heräsi hänessä uudelleen koko vanha kiihkeä kulanetsintähimo. Hän laski maahan vasaran ja ruuviavaimen, mutta piti kuokan ja lapion ja kiipesi vieremää ylöspäin sinne, missä esiinpistävän, enimmäkseen maanpeittämän kallion epäselvät ääriiviivat näkyivät. Ne olivat miltei huomaamattomat, mutta hänen harjaantunut silmänsä oli keksinyt kätkeytymä muodostumat, jotka osoittivat sitä. Siellä täällä hän hakkasi murtuvaa kalliota kuokalla ja lapioiden estävän maan pois. Välistä hän tutki tätä kalliota. Se oli paikkapaikoin niin pehmeätä, että hän saattoi murentaa sitä sormillaan. Hän siirtyi kaksitoista jalkaa korkeammalle ja käytti taas kuokkaa ja lapiota. Ja kun hän tällä kertaa poisti maan kalliolohkareesta ja katsoi, ojentautui hän äkisti ja hengitti syvään. Ja aivan kuin kauris juomapaikassaan vihollisiaan peläten hän loi nopean katseen ympärilleen nähdäkseen, pitikö häntä kukaan silmällä. Hän naurahti omalle narrimaisuudelleen ja rupesi taas tarkastamaan möhkälettä. Auringonsäde lankesi sille ja sai siinä olevat kultapilkut kimaltelemaan.

"Ruohonjuurista alaspäin", mutisi hän mielenliikutuksesta värähtelevällä äänellä iskiessään kuokkansa rikkaaseen kamaraan.

Hän näytti muuttuvan. Cocktaillitra ei ollut milloinkaan saanut hänen poskiaan niin hehkumaan eikä sytyttänyt sellaista paloa hänen silmiinsä. Työskennellessään hän joutui saman intohimon valtoihin, joka oli vallinnut häntä suurimman osan hänen ikäänsä. Hänet valtasi mielettömyys, joka hetki hetkeltä huomattavasti yltyi. Hän raatoi kuin mielipuoli, kunnes huohotti rasiuksesta ja hiki valui hänen kasvoiltaan maahan. Hän etsi vieremän pinnan poikki suonen vastakkaiseen seinämään ja sieltä takaisin. Ja keskikohdalta hän kaivoi kuopan punaiseen tulivuoriperäiseen maahan, kunnes sai näkyviin kvartsin, rapean kvartsin, joka murtui ja mureni hänen käsissään, ja jossa oli kultaa.

Toisinaan hän sai aikaan vähäpätöisiä maanvieremiä, jotka peittivät hänen työnsä ja pakottivat hänet uudelleen kaivamaan. Kerran hän liukui viisikymmentä jalkaa alas rotkon seinämää, mutta kiipesi taas ylös pysähtymättä edes hengähtämään. Hän löysi kvartsia, joka oli niin rapeata, että se oli miltei kuin savea, ja se oli kultarikkaampaa kuin kiinteämpi kvartsi. Tässä oli oikea aarrekkamio. Sata jalkaa ylöspäin ja alaspäin hän sai selville missä suonen seinämät kulkivat. Kiipesipä hän rotkon laidan yli katsomaan, näkyikö sillä puolen mitään merkkejä alempien kerrosten ilmaantumisesta päivänvaloon. Mutta sillä ei ollut kiirettä ja hän riensi takaisin löydölleen.

Hän raatoi yhtä mielettömän kiireisesti, kunnes väsymys ja sietämätön särky selässä pakotti hänet lopettamaan. Hän ojentausi kädessään vielä entistä kultarikkaampi kvartsinpalanen. Hänen kumarruksissa ollessaan oli hiki hänen otsaltaan valunut maahan. Nyt se virtasi hänen silmilleen ja sokaisi hänet. Hän pyyhki sen kädenselällään ja rupesi taas huolellisesti tutkimaan kultaa. Tonnista saisi kolmekymmentätuhatta, neljäkymmentätuhatta dollaria — hän tunsii asiat. Ja kun hän katseli keltaista syöttiä ja huohotti ja pyyhki hikeä otsaltaan, alkoi hänen mielikuviuksensa askarrella. Hän näki tien, joka kulki laaksosta ja ylängön laidunmaiden poikki, ja hän rakensi sillan, joka kulki vuorirotkon poikki, kunnes kaikki oli elävänä hänen silmiensä edessä. Vuorirotkon toisella puolen oli rouhimon paikka, ja sinne hän sen rakensi; niinikään hän pani kuntoon loppumattomat sankojonot,

jotka riippuivat ankkurikettingissä ja joilla malmi kuljetettiin vuorirotkon ylitse kvartsilouhimaan. Samoin kasvoi koko kaivos hänen edessään ja allaan — tunneleja, kuiluja ja miinakaivoksia ja hissejä. Hän oli kuulevinaan räjähdykset ja töminän vuorirotkon takaa. Käsi, joka piteli kvartsilohkareta, vapisi, ja hänen vatsanpohjassaan tuntui raukeata hermostunutta tykytystä. Äkkiä hänelle selveni, että hän olisi tahtonut juoda jotakin, whiskyä, cocktailin, mitä tahansa. Ja juuri silloin, kun tämä uusi kiihkeä alkoholinhimo hänessä heräsi, kuuli hän kaukaa ja epäselvästi Deden äänen:

"Tänne, tipu-tipu-tipu-tipu! Tänne, tipu-tipu-tipu-tipu!"

Häntä hämmästytti ajan kuluminen. Dede oli jättänyt ompeluksensa kuistille ja mennyt ruokkimaan kananpoikia, ennenkuin ryhtyi valmistamaan illallista. Iltapäivä oli kulunut. Hän ei voinut käsittää, että oli ollut niin kauan poissa.

Taas kuului Deden maanittelu: "Tänne, tipu-tipu-tipu-tipu-tipu!
Tänne, tipu-tipu-tipu!"

Siten Dede aina kutsui. Ensin viisi, sitten kolme kertaa. Päivänpaiste oli aikoja sitten pannut sen merkille. Nämä ajatukset, jotka koskivat Dedeä, toivat mukanaan toisia, jotka hitaasti saivat hänet suuren pelon valtaan. Sillä hänestä tuntui, että hän oli miltei kadottanut Deden. Ei kertaakaan hän ollut ajatellut Dedeä noina mielipuolisina tunteina, ja niin suuresta rikoksesta täytyi vähintään olla seurauksena, että hän oli todella hänet menettänyt.

Hän laski kädestään kvartsinkappaleen, liukui vieremää alas ja juoksi raskaasti polkua ylöspäin. Päästyään viljelysmaan laitaan hän hiljensi vauhtiaan ja miltei ryömi paikkaan, mistä itse näkymättä saattoi tähystellä talolle päin. Dede ruokki kananpoikia, heitti niille kahmaloitain jyviä ja nauroi niiden kujeille.

Hänen näkemisensä tuntui vaimentavan hurjaa pelkoa, joka oli Päivänpaisteeseen iskenyt, ja hän kääntyi ja lähti juoksemaan polkua alaspäin. Taas hän kiipesi maanvieremää ylöspäin, mutta tällä kertaa hän kiipesi korkeammalle ja vei kuokan ja lapion mukanaan. Ja taas hän raatoi hurjasti, mutta tällä kertaa toisessa tarkoituksessa. Hän työskenteli taitavasti, irroitti punaisen maalohkareen toisensa perästä ja antoi sen vyöryä alas peittämään sen, mitä hän oli paljastanut, kätkemään päivän valolta aarteen, jonka hän oli keksinyt. Menipä hän metsäänkin ja keräsi sylin täyden menneenvuotisia pudonneita lehtiä, jotka kylvi vieremälle. Mutta tästä hän luopui pitäen sitä turhana ja vyörytti uusia maalohkareita työpaikalleen, kunnes suonen esiinpistävästä seinästä ei näkynyt jälkeäkään.

Sitten hän korjasi tukkeutuneen vesijohdon, keräsi työkalunsa ja lähti kulkemaan polkua ylöspäin. Hän käveli hitaasti, tuntien suurta väsymystä kuten ihminen, joka on elänyt pelottavan murroskauden. Hän korjasi työkalut, joi pitkän siemauksen vettä, joka jälleen virtasi vesikouruissa, ja istuutui penkille avonaisen keittiönoven pieleen. Dede oli keittiössä illallisen valmistuspuuhissa, ja hänen askeltensa kopse tuotti Päivänpaisteelle suurta tyydytystä.

Hän hengitti syvään virkistävää vuori-ilmaa, kuten sukeltaja, joka juuri on noussut vedestä. Ja samalla kuin hän joi ilmaa, hän katseli pilviä ja taivasta ja laaksoa, aivan kuin olisi ilman keralla juonut niitäkin.

Dede ei tiennyt, että Päivänpaiste oli palannut, ja silloin tällöin tämä käänsi päätään ja vilkaisi Dedeeseen salaviihkä hänen näppäriin käsiinsä, hänen ruskeihin pronssihiuksiinsa, jotka hohtivat kullavärisinä, kun auringonsäde niihin sattui, hänen vartalonsa lupaukseen, joka herätti miehessä outoa suloista hellyyttä. Hän kuuli Deden lähenevän ovea ja piti päättäväisesti päätään laaksoon käännettynä. Ja sitten hän värähti, niinkuin oli aina värähtänyt, kun tunsu vaimonsa hyväilevien sormien hiljaa hivelevän hiuksiaan.

"En tiennyt, että olit palannut", sanoi Dede. "Oliko se vaarallista?"

"Hyvin paha, tuo maanvieremä", vastasi Päivänpaiste yhä katsellen eteensä ja värähtäen vaimonsa kosketuksesta. "Pahempi kuin luulinkaan. Mutta olen keksinyt suunnitelman. Tiedätkö mitä aion tehdä? — aion istuttaa kumipuita koko alueelle. Ne lujittavat maan. Istutan niitä niin tiheään, ettei nälkäinen kaniinikaan mahdu pujahtamaan niiden välitse, ja kun niiden juuret haarautuvat ja vahvistuvat, ei mikään maailmassa voi liikuttaa tuota maata."

"Onko se niin vaarallista?"

Päivänpaiste pudisti päätään.

"Ei ole syytä levottomuuteen. Mutta minä en aio sallia tuollaisen vanhan ilkeän vieremän tehdä itselleni kepposia. Laitan tuon rotkonlaidan niin lujaksi, että se pysyy paikoillaan miljoonia vuosia. Ja kun tuomiopasuuna soi ja Sonoma-vuori ja kaikki muut vuoret sortuvat, pysyy tuo vanha rinne yhä juuriensa lujittamana paikallaan."

Hän kietoi kätensä Deden ympärille ja veti hänet polvelle.

"Sanohan, pieni nainen, sinä varmaankin menetät paljon asumalla täällä maalla — musiikkia, teatteria, ja muuta sellaista. Etkö milloinkaan haluaisi palata kaupunkiin?"

Niin suuri oli hänen levottomuutensa, ettei hän uskaltanut katsoa Dedeä, ja kun Dede nauroi ja pudisti päätään, tunsi hän suurta huojennusta. Niinikään hän pani merkille, että Deden tuttu poikamainen nauru oli yhä vielä yhtä nuorekasta.

"Kuulehan", sanoi hän äkkiä jyrkästi. "älä mene tuolle rinteelle kävelemään, ennenkuin olen saanut puut juurtumaan sinne. Siellä on hyvin vaarallista kävellä, ja minä en tahdo menettää sinua nyt."

Hän lähensi huulensa vaimonsa huuliin ja suuteli häntä nälkäisesti ja intohimoisesti.

"Miten tulinen rakastaja!" sanoi Dede, ja hänen äänensä ilmaisi ylpeyttä, jota hän tunsi miehestään ja omasta naisellisuudestaan.

"Katso tuonne, Dede." Päivänpaiste pyöritti käsivarttaan laajassa kaaressa, johon sisältyi laaksoja sen takana olevat vuoret. "Kuunlaakso — hyvä nimi, hyvä nimi. Tiedätkö, kun katselen sitä ja ajattelen sinua ja onneamme, niin kurkkuani miltei kuristaa ja minä tunnen sydämessäni sellaista, mitä ei voi kielin kertoa, ja minusta miltei tuntuu, että voin ymmärtää Browningia ja noita muita korkealentoisia runoilijaveikkoja. Katsopas Hood-vuorta, tuonne, minne aurinko juuri kallistuu. Tuolta notkelmasta me silloin löysimme lähteen."

"Ja sinä iltana sinä lypsit lehmät vasta kello kymmeneltä", nauroi Dede. "Ja jos pidätät minua tässä vielä kauemmin, niin ei illallinen valmistu aikaisemmin kuin sinäkään iltana."

He nousivat molemmat penkiltä, ja Päivänpaiste otti maitosangon ovenpielestä naulasta. Hän jäi vielä hetkiseksi katselemaan laaksoa.

"Se on suurenmoinen", sanoi hän.

"Se on suurenmoinen", toisti Dede nauraen iloisesti hänelle ja itselleen ja koko maailmalle ja meni keittiöön.

Ja kuten se vanha mies, jonka oli kerran nähnyt, kulki Päivänpaiste aurinkoista kukkulaa alas maitosanko käsivarrellaan.

Viiteselitykset:

[1] "Arkajalat" = uusia tulokkaita, joiden jalat matkataipaleilla vielä arastuvat. — "Taikinanjuuret" = vanhoja, kokeneita kullankaivajia, saaneet nimensä siitä, että leipoessaan käyttävät entisajan tapaan "taikinanjuurta" eikä tehdashiivaa.

[2] Fahrenheitin asteikon mukaan, jota käytetään kaikissa englanninkielisissä maissa.

[3] *Husky*: tavattoman vahva, kestävä, ilkivaltainen ja viisas susikoira.

[4] Ohjaustanko on vankka kanki, joka pistää esiin reensevin toisesta sivusta ja jolla rekeä ohjataan.

[5] Fahrenheitin lämpömittarissa.

[6] *Squaw-mies*, *squawman* on intiaaninaisen, "squaw'n" kanssa naimisissa oleva mies. Squaw-miehet eivät avioliittonsa vuoksi nauti täydellistä yhteiskunnallista arvonantoa. He eivät esim. saa seurustella perheessä, missä emäntä on valkoihoinen.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KLONDYKEN KUNINGAS ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook,

except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the

copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by

sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.